

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน
ของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย

พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ และคณะ
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กันยายน 2556

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน
ของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

คณะผู้วิจัย

1. พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ
2. ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง
3. พลตำรวจตรี สุเมธ พงษ์ลิมานนท์
4. พลตำรวจตรี หญิง สุวิไล คุณาชีวะ
5. ดร.ศรีปริญา ฐูประจ่าง

สังกัด

ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ประธานกรรมการบริหารสาขาการปกครองท้องถิ่น
วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ
อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู
อดีตผู้บังคับการศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10
สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
อดีตผู้บังคับการสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ
สำนักผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากทีมวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้รับทุนวิจัยจาก สกว. เกี่ยวกับโครงการการจัดการความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปีงบประมาณ 2554 ซึ่งการวิจัยดังกล่าวได้ดำเนินการเสร็จสิ้นลงแล้ว จากการศึกษาพบว่า มีปัญหาและได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่รัฐบาลควรรับดำเนินการแก้ไข 3 ประการด้วยกัน คือ

1) ปัญหาข้อขัดแย้งในการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างเจ้าหน้าที่ของศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม ซึ่งเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารระดับสูงของรัฐบาลต้องเข้าไปแก้ปัญหาอย่างจริงจัง และเป็นรูปธรรม มิฉะนั้นแล้วปัญหาในเรื่องนี้จะเกิดผลเสียต่อทางราชการเป็นอย่างมาก และยากที่จะแก้ไขได้

2) เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารและฝ่ายปกครองต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนิติวิทยาศาสตร์อย่างจริงจัง ผู้บังคับบัญชาของฝ่ายปกครอง ซึ่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดได้พูดในที่ประชุมว่า ฝ่ายปกครองมีอำนาจในการสั่งการ แต่ไม่มีความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพียงพอ จึงมองไม่เห็นภาพในการบริหารงานเท่าที่ควร จึงสมควรจัดการอบรมการสัมมนา การประชาสัมพันธ์ หรือ การให้ความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางฝ่ายทหารและฝ่ายปกครองอย่างจริงจัง

3) การยอมรับของประชาชน (Public Acception) ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับของประชาชนในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จะทำให้เกิดการสนับสนุนความเป็นธรรมทางสังคมมากขึ้น ซึ่งต้องทำการวิจัยและศึกษาในเรื่องการยอมรับของประชาชนทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ จะทำให้รู้ถึงปัจจัยที่เกิดขึ้นในการยอมรับของประชาชน นำไปสู่การวางแผนและบริหารในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการอีกทางหนึ่ง

คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า “การจัดการความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยไปแล้วนั้นได้ถอดบทเรียนออกมาอยู่ในคู่มือการจัดการความรู้ ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งจะประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในระดับหนึ่ง แต่หากได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จะทำให้สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม คณะผู้วิจัยจึงได้นำเสนอโครงการวิจัยในเรื่องการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่ง สกว. ได้ให้ทุนการวิจัยดังกล่าวในปีงบประมาณ 2556

ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับมิติทางวัฒนธรรม ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขด้วยสันติวิธีโดยเฉพาะการใช้ความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice) และมีส่วนร่วมของชุมชน (Public Participation) ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเข้าไปแก้ไข ปัญหาจนเกิดการยอมรับในสังคม (Social Acception) มิใช่ใช้การทหารเข้าไปแก้ไขปัญหา ถือเป็นโจทย์ที่ท้าทาย ภูมิปัญญาทางการเมืองการปกครอง และกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญ และแหลมคมอย่างยิ่ง เหตุผลและความเป็นจริงโดยปราศจากอคติในการวิเคราะห์อย่างรอบด้าน จะทำให้การกำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมายและ

แนวทางแก้ไขเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพ และปฏิบัติได้อย่างเกิดประสิทธิผลจะทำให้ความรุนแรงลดระดับลงนำไปสู่สภาพการณ์ที่เป็นปกติเกิดผลดีต่อประชาชนในการยอมรับและอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข

สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานีและจังหวัดนราธิวาสนั้นได้เกิดขึ้นมาเป็นเวลา 300 กว่าปีแล้ว โดยตอนแรกเป็นการต่อสู้ระหว่างรัฐปัตตานีกับกรุงศรีอยุธยา จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ.2329 รัฐปัตตานีได้ตกเป็นเมืองประเทศราชของไทย และเกิดการกอบกู้เอกราชเมืองปัตตานีขึ้นหลายครั้ง รัชกาลที่ 1 ทรงเล็งเห็นถึงปัญหานี้จึงได้แบ่งเมืองปัตตานีออกเป็น 7 หัวเมือง ได้แก่ เมืองปัตตานี หนองจิก ยะหริ่ง สายบุรี ระแงะ รามัญ และยะลา เพื่อบั่นทอนอำนาจของเจ้าเมืองปัตตานี แต่ปัญหาการต่อสู้เพื่อกอบกู้เอกราชก็ยังไม่ยุติและมีอยู่เรื่อยมา ประกอบกับเพื่อแก้ไขปัญหาการล่าอาณานิคมของอังกฤษ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) จึงได้เปลี่ยนการปกครองหัวเมืองภาคใต้ทั้ง 7 จากรูปแบบหัวเมืองประเทศราชเป็นระบบเทศาภิบาลโดยรัฐเป็นผู้ดูแลเรื่องภาษีการปกครอง และการต่างประเทศ ซึ่งเจ้าพระยาวิชิตภักดี หรืออับดุลกาเดร์ เจ้าเมืองปัตตานีไม่ยอมและได้ก่อกบฏขึ้นแต่ไม่สำเร็จ จึงได้อพยพไปอยู่รัฐกลันตัน กลายเป็นต้นกำเนิดของขบวนการแบ่งแยกดินแดนตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา (รุ่ง แก้วแดง, 2548)

โดยลักษณะทั่วไปของพื้นที่ในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ และมีลักษณะสังคมที่ผิดแผกแตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ของไทย จากรายงานการสำรวจสำมะโนประชากรในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 85.16 ของประชากรในเขตจังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส (กระทรวงมหาดไทย, 2547) ประชากรเหล่านี้มีเอกลักษณ์ด้านภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ในขณะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ดังกล่าว ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ แต่ประชาชนในพื้นที่นับถือศาสนาอิสลาม จึงทำให้เกิดช่องว่างแห่งความไม่เข้าใจกันระหว่างชาวไทยมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นชาวไทยพุทธ ทำให้เกิดทัศนคติ ที่ไม่ดี มีอคติและความหวาดระแวงต่อกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ (ดลมนรรัตน์ บากา และคณะ, 2547)

ปัญหาด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมนี้เป็นปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการปกครองของจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเมื่อครั้งรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) พุทธศักราช 2466 พระองค์ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ จึงได้ทรงวางหลัก รัฐประศาสนนโยบายสำหรับใช้ในการปกครองมณฑลปัตตานี โดยเฉพาะมีใจความสำคัญว่าระเบียบหรือวิธีปฏิบัติใดที่มีลักษณะเป็นการเบียดเบียน กดขี่ศาสนาอิสลาม ต้องยกเลิกหรือแก้ไขทันที และข้าราชการที่แต่งตั้งออกไปประจำตำแหน่งในมณฑลรัฐปัตตานีต้องเป็นคนดีมีความซื่อสัตย์สุจริต (กรุงเทพธุรกิจ, กรกฎาคม 27, 2548, หน้า 10) ตั้งแต่สมัยของรัฐบาลของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ถึงรัฐบาลปัจจุบันได้พยายามแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นเพื่อให้เกิดความสันติสุขเกิดขึ้นในประเทศไทยโดยเร็ว แต่อย่างไรก็ตาม เหตุก่อความไม่สงบยังคงเกิดขึ้นรายวัน โดยนับตั้งแต่ 4 มกราคม พ.ศ.2547 จนถึงวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2550 มีข้าราชการตำรวจทหารพรานและประชาชนได้รับบาดเจ็บจำนวน 3,952 คน และเสียชีวิตจำนวน 2,228 คน เหตุการณ์รุนแรงก็เกิดขึ้นเป็นระยะ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2550) ซึ่งสถานการณ์ภาคใต้เข้าข่าย “การก่อการร้าย” ไปทุกขณะเนื่องจากการฆ่าผู้บริสุทธิ์โดยไม่เลือกกว่าเป็นผู้ใด ซึ่งจากเดิมเป็นเพียง “การก่อความไม่สงบ” จนประชาคมโลกคิดว่าประเทศไทยทางภาคใต้เกิด “สงครามแบ่งแยกดินแดน-สงครามกลางเมือง” คล้ายๆ กับ ตะวันออกกลางแถวๆ อิสราเอล ปาเลสไตน์ และฉนวนกาซ่า (แสงแดด, กรกฎาคม 20, 2548)

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวไม่บรรลุตามแนวนโยบายของรัฐบาลเท่าที่ควรนั้น อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ขาดความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

(Folkway) รวมทั้งวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างแท้จริง และยังขาดความสามารถในการปรับตัวให้กลมกลืนเชิงสมานฉันท์กับสภาพท้องถิ่น การดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม นอกจากนั้นยังมีเจ้าหน้าที่อยู่จำนวนไม่น้อยที่ใช้วิธีการปฏิบัติไปในทางอำนาจนิยม(Authoritarianism) ที่มีการเอารัดเอาเปรียบ ช่มเหรงรังแกประชาชน ในขณะที่เดียวกันเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติที่ถูก ส่งตัวไปปฏิบัติหน้าที่ยังขาดภาวะผู้นำ ขาดวุฒิภาวะ ขาดความรับผิดชอบ และขาดจริยธรรม มีทัศนคติที่ค้ำประกันประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง ทำให้บุคลากรดังกล่าวไม่สามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง ประชาชนบางส่วนจึงเพิกเฉยต่อระบบราชการไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ (วิระศักดิ์ ไควสุรัตน์, 2547) นอกจากนี้ยังมีบางส่วนของที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ และกลุ่มผู้มีอิทธิพลที่สูญเสียผลประโยชน์ หรือกลุ่มค้ายาเสพติด ฉกฉวยโอกาสก่อความไม่สงบโดยอ้างอิงความขัดแย้ง ทางศาสนา มาปลุกกระดมประชาชนในการต่อต้านอำนาจรัฐ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2544)

จากเหตุการณ์เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ.2548 ในหมู่บ้านละหาน ตำบลปะลูล อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส ซึ่งชาวบ้านได้ร่วมกันต่อต้านขัดขวางเจ้าหน้าที่ไม่ให้เข้าไปในพื้นที่ภายหลังจากผู้นำทางศาสนา คือโต๊ะอิหม่าม สะดอปา ยูโซะ ถูกลอบยิงเสียชีวิต โดยชาวบ้านเชื่อว่าเป็นการกระทำของทางการซึ่งทุกคนในหมู่บ้านตั้งแต่เด็กเล็กไปถึงหญิงชราต่างร่วมใจกันเป็นหูเป็นตาขัดขวางไม่ให้คนแปลกหน้าเข้าไป ถัดจากเหตุการณ์นั้น ได้มีชาวบ้าน 131 คน หนีข้ามพรมแดนไปขอลี้ภัยในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย โดยให้เหตุผลว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม รวมถึงกรณีการจับตัว 2 นาวิกโยธิน เมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2548 จากเหตุคนร้ายใช้อาวุธปืนยิงในร้านน้ำชา ทำให้ชาวบ้านเสียชีวิต 2 คน และเหตุการณ์ทำร้าย 2 ครูสาวโรงเรียนกุยงลือปะ เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2549 ก็ล้วนแล้วแต่เป็นเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการต่อต้านอำนาจรัฐของชาวบ้านในพื้นที่ทั้งสิ้น (มติชนรายวัน, พฤษภาคม 22, 2549, หน้า 10)

ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้นประชากรร้อยละ 85.16 นับถือศาสนาอิสลาม (กระทรวงมหาดไทย, 2547) ดังนั้นการศึกษาถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมพื้นบ้านของประชากรในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในการศึกษานี้จึงเป็นการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามหรือชาวไทยมุสลิมนั่นเอง โดย เมธา วาตีเจริญ (2543) ได้ศึกษารวบรวมเกี่ยวกับศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมภาคใต้ ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับปัญหาภาคใต้ว่า สาเหตุความขัดแย้งระหว่างประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับเจ้าหน้าที่รัฐไว้เช่นเดียวกับ รุ่ง แก้วแดง (2548) ว่าปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐไม่มีความรู้ทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมของประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม

ในเรื่องประเพณีเกี่ยวกับชีวิตของชาวไทยมุสลิม นั้น มีหลักปฏิบัติเช่นเดียวกับชาวมุสลิมทั่วไป คือ จะต้องปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลามเริ่มตั้งแต่การเกิด การศึกษาพระคัมภีร์อัลกุรอานเมื่ออ่านออกเขียนได้ เพื่อนำไปใช้ในการประกอบศาสนกิจประจำวันเมื่ออ่านคัมภีร์อัลกุรอานจบ 30 ตอนด้วยตนเองได้ทั้งเล่ม ก็จะมีงานฉลองซึ่งเรียกว่า “การตะมัตพระคัมภีร์อัลกุรอาน” พร้อมกับพิธีเจ้า “สุนัต หรือมาโซะยารี” คือ การขลิบหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศโดยมุสลิมชายอายุระหว่าง 8-15 ปีทุกคน จะต้องทำเพื่อความเป็นมุสลิมที่สมบูรณ์ จากนั้นก็จะเข้าพิธีแต่งงานโดยผ่านพิธีนิกะห์ สำหรับชายมุสลิมอนุญาตให้ชายมีภรรยาได้ 4 คน และห้ามมิให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้มีการแต่งงาน (นิกะห์) และสุดท้ายคือการตาย เมื่อมีการตายเกิดขึ้นมุสลิมในหมู่บ้านจะเข้าไปเยี่ยมเยียนให้ความช่วยเหลือครอบครัวของผู้ตาย สำหรับบุคคลศาสนาอื่นจะเข้าไปจัดการกับศพอย่างไรอย่างหนึ่งก่อนเจ้าภาพจะอนุญาตไม่ได้เด็ดขาด ซึ่งประเพณีดังกล่าวเป็นปัญหาในเรื่องการชันสูตรพลิกศพของเจ้าหน้าที่เป็นอย่างมากในขณะนี้ และห้ามแต่งกายไว้ทุกข์ สีดำ กรณีที่ผู้ตายตายเพื่อป้องกันประเทศชาติ ศาสนาอิสลามถือว่าเป็นการตายอย่างมีเกียรติ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จะต้องไปร่วมงานศพ ห้ามไว้ทุกข์สำหรับ

การจัดการต่อศพ จะไม่มีการอาบน้ำศพ เช่น ผู้ที่ตายอย่างธรรมดา และจะต้องนำไปฝังภายใน 24 ชั่วโมง นับจากเวลาที่ผู้นั้นตายลง

นอกจากนี้ ยังมีหลักปฏิบัติการดำเนินชีวิตอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกล่าวทักทายของมุสลิมที่จะต้องมีการกล่าวและสัมผัสมือกัน การแต่งกายของผู้หญิงต้องปกปิดทรวดทรงไว้แต่ใบหน้าและฝ่ามือ ส่วนชายมุสลิมปกปิดตั้งแต่สะดือถึงหัวเข่า การรับประทานอาหารห้ามไม่ให้มุสลิมรับประทานหมู ดื่มสุรา ยาเสพติด และยังมีประเพณีของชาวมุสลิมอื่นๆ อีก เช่น ประเพณีกินเหนียว หรือ มาแกบูโละ พิธีลาซัง หรือ ป็อยยอมีอเน เป็นพิธีฉลองหลังจากเก็บเกี่ยวนาเสร็จ ซึ่งเป็นพิธีของชาวไทยมุสลิมกับชาวไทยพุทธทางจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีการเชิญหัวหน้าส่วนราชการผู้ค้ำเคย และชาวบ้านไปร่วมงาน เป็นต้น นอกจากนี้ศาสนาอิสลามยังมีหลักปฏิบัติที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การละหมาดวันละ 5 เวลา โดยสามารถละหมาดที่ใดก็ได้การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน การบริจาคซะกาต (การจ่ายทาน) และการประกอบพิธีฮัจญ์สำหรับผู้ที่มีความสามารถพอ

เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น วีระศักดิ์ โควสุรัตน์ (2547) ได้กล่าวว่าในความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไปปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มักจะละเลยการผสมผสานกลมกลืนทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นผู้ที่ทางราชการส่งมาทำงานโดยไม่ได้สมัครใจ รวมตลอดถึงผู้ที่เคยมีความประพฤติเสื่อมเสียมาก่อนแล้วถูกลงโทษโดยการส่งตัวไปปฏิบัติหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงขาดความเอื้ออาทรต่อผลประโยชน์ของประชาชนในเขตพื้นที่อย่างแท้จริงจึงทำงานไม่มีประสิทธิภาพ

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรม โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

2.1 เพื่อวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2 เพื่อค้นหาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการสืบสวนอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3 เพื่อพิสูจน์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการป้องกันการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.4 เพื่อสร้างคู่มือในการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อใช้ในการสืบสวนและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.5 เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาระบบงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยภาคสนามที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ที่ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมและลงมือวิจัยด้วยตนเอง เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และค้นหาวิธีการปฏิบัติงาน นโยบายในการ

บริหารจัดการ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง ในการสร้างคู่มือการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และสร้างการจัดการฐานความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จากกฎหมายและระเบียบ รายงานการสืบสวน สำนวนการสอบสวน และจากการศึกษาเชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถอดบทเรียน ซึ่งจะทำให้องค์กรเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมถอดบทเรียน และได้แนวคิดใหม่ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อไป

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานีตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง ทั้งระดับสัญญาบัตร และชั้นประทวน โดยศึกษาเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งทำการคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) หรือการสัมภาษณ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง ซึ่งประกอบด้วย

1) ผู้บริหารสถานีตำรวจ และหัวหน้าหน่วยงานที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชน มวลชนสัมพันธ์ทั้งทางด้านสืบสวนและสอบสวน ทั้งระดับสัญญาบัตรและชั้นประทวน

2) เจ้าหน้าที่ทหารที่ปฏิบัติงานทางด้านมวลชนและชุมชนสัมพันธ์ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3) เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ปฏิบัติงานทางด้านมวลชนและชุมชนสัมพันธ์ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

4) เจ้าหน้าที่ของรัฐในส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

5) กลุ่มผู้พิพากษา และอัยการ

6) กลุ่มผู้นำทางศาสนา

7) กลุ่มเอ็นจีโอ

8) กลุ่มสื่อมวลชน

9) กลุ่มผู้นำชุมชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Storytelling) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อสกัดเอาความรู้โดยใช้กระบวนการ “การจัดการความรู้” โดยการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลและเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด ในการวิจัยครั้งนี้มีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จำนวน 7 ครั้ง ดังนี้

1) การประชุมครั้งที่ 1 เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2) การประชุมครั้งที่ 2 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 1

3) การประชุมครั้งที่ 3 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 2

4) การประชุมครั้งที่ 4 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 3
 5) การประชุมครั้งที่ 5 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 4
 6) การประชุมครั้งที่ 6 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 5
 7) การประชุมครั้งที่ 7 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 6
 8) การประชุมครั้งที่ 8 การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการมีส่วนร่วมและถอดบทเรียน เพื่อพิจารณาร่างคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Storytelling) และดำเนินการอัดเทป อัดวิดีโอ จดบันทึก สังเกตและถ่ายภาพการดำเนินกิจกรรมทุกครั้ง จากนั้นจึงให้นักวิจัยร่วมกันถอดเทป ถอดบันทึก และถอดบทเรียนการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละครั้ง แล้วจึงเรียบเรียงให้อยู่ในรูปแบบและประเด็นตามวัตถุประสงค์ ตรวจสอบภาษา ความเหมาะสม และนำมาตรวจทานเพื่อรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้ในแต่ละครั้ง เมื่อได้ข้อมูลที่ถอดบทเรียนในแต่ละครั้งคณะผู้วิจัยจะทำการประชุมนักวิจัยเพื่อนำเสนอผลการจัดกิจกรรมและจัดการความรู้ และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมวิพากษ์แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการวิจัยในแต่ละขั้นตอน ก่อนที่จะทำการสรุป วิเคราะห์และจัดพิมพ์เป็นเล่มสมบูรณ์

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ในรูปแบบการพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปแบบตัวอักษร และนำเสนอคำพูดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในลักษณะคำพูดที่เด่นชัด และเสนอข้อมูลในรูปแบบของตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และภาพต่างๆ ประกอบเพื่อให้เข้าใจและมองเห็นภาพการดำเนินการวิจัยและการปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5. ผลที่จะได้รับการวิจัย

5.1 ได้ข้อกฎหมายและระเบียบที่ผ่านการแก้ไข ปรับปรุงให้มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้งานในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ตัวชี้วัด คือ ข้อกฎหมายและระเบียบที่ผ่านการแก้ไข ปรับปรุงให้มีความเหมาะสมต่องานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

5.2 ได้ทราบวิธีการปฏิบัติงาน นโยบายในการบริหารจัดการ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง ในการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ตัวชี้วัด คือ ความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงาน นโยบายการบริหารจัดการ และแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

5.3 ได้คู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
 ตัวชี้วัด คือ คู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ที่นำไปใช้ปฏิบัติงานจริง จำนวน 100 เล่ม

5.4 ได้เว็บไซต์ที่เป็นการจัดการทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ตัวชี้วัด คือ เว็บไซต์การจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในเครือข่ายสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มีประสิทธิภาพ

6. ผลการวิจัย

6.1 ปัจจัยในการนำไปสู่ความสำเร็จทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1) มีการตั้งจุดตรวจในตัวเมืองโดยเฉพาะสุโหลโก-ลก เดินทางเข้าออกมีจุดตรวจ มีการตรวจสอบการไปละเมิด ประกอบศาสนกิจ ต้องมีการตรวจสอบระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 ถึงปัจจุบันรวม 9 ปี ทำให้ประชาชนต้องยอมรับสภาพและมีความเข้าใจในหลักคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีการทำงานร่วมกัน 3 ฝ่าย ฝ่ายเจ้าหน้าที่ในตัวเมืองมีกลุ่มพายุหรือกลุ่มสับปะรด และตามแนวชายแดน มีกองร้อยตชด. เป็นต้น

2) ในเดือนรอมฎอน มีการก่อเหตุร้าย ช่วงที่ละหมาดเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเข้มงวดกวดขัน เพื่อป้องกันมิให้คนร้ายก่อเหตุร้าย

3) ปัญหาเสพติดในบางหมู่บ้านมีให้เห็นอยู่ทุกวัน คนในพื้นที่เป็นผู้ค้ารายใหญ่ จะมีการก่อเหตุอาชญากรรมมากขึ้น ดังนั้นประชาชนต้องการร่วมมือกันให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อจับกุมผู้ค้ายาเสพติด ทำให้การก่อเหตุอาชญากรรมลดน้อยลง ประชาชนจะมีความปลอดภัยในชีวิต และมีความสุข

4) ปัจจัยในการสู่ความสำเร็จทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มี 3 ประการ

(1) บุคคลนั้นได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมหรือไม่ เช่น การรักษาความปลอดภัยของหมู่บ้าน สามารถให้ประชาชนอยู่ได้อย่างปกติสุข ประชาชนก็จะให้ความร่วมมือ

(2) ความตระหนักว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนนั้น หมู่บ้านโตะแดงในหมู่บ้านนี้เกิดอาชญากรรมน้อยมาก เพราะในหมู่บ้านประกอบอาชีพในการทำสวนยาง ไร่ไม่ไปลักขโมยบ้านเขา คือ เขาจะช่วยกันในทุกๆ กิจกรรมจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

(3) การประสานงานของเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน ความรักความสามัคคีในชุมชน ประชาชนรู้ว่าเขาได้รับประโยชน์ หรือเสียประโยชน์ มีความปลอดภัยในชีวิต แล้วทรัพย์สินมากน้อยเพียงใด

(4) รัฐต้องส่งเสริมประชาชนด้านการศึกษาอาชีพให้ความรู้ เลี้ยงดูตนเองได้อย่างสุจริต จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากขึ้น และมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

5) ต้องเน้นในเรื่องความมั่นคงปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนมีความกล้า ไม่หวาดกลัวในการให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

6) ให้มีการบูรณาการทุกหน่วยงาน ทั้งทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐการทำงานโดยให้ความร่วมมือทุกฝ่าย และประสานงานกันอย่างดี เพื่อเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเกิดความมั่นคงในความเป็นสุขอย่างยั่งยืน ทำให้ประชาชนมีความศรัทธา แล้วให้ความร่วมมืออย่างดี

7) วางแผนให้ประชาชนทุกฝ่ายให้มีความรัก ความสามัคคีกันไม่ให้มีการแตกแยกกัน และเคารพซึ่งกันและกัน และยอมรับเอกลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้ก่อความไม่สงบไม่กล้าก่อเหตุร้าย

8) รัฐต้องให้ความช่วยเหลือประชาชน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้ประชาชนอยู่รอดเพียงพอมีความเป็นอยู่ดีขึ้น และได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

9) รูปแบบที่ดีของการมีส่วนร่วม การทำงานของมวลชนอย่างจริงจัง ต้องมีความจริงใจ และมีความเข้มแข็งในการทำงานมวลชนอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ผลัดกำลังบ่อย ทำให้เข้าถึงประชาชนได้ดี และมีมวลชนแจ้งข้อมูลให้ตลอด

10) บทบาทของตำรวจตระเวนชายแดนต้องเข้าถึงจิตใจของประชาชนจะต้องทำงานอย่างจริงจัง และจริงใจ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น และศรัทธาของประชาชนและชนะจิตใจของชาวบ้านได้

11) สถาบันการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องพยายามขับเคลื่อนของการมีส่วนร่วม เพื่อไม่ให้เกิดการแตกแยกของชาวพุทธและชาวมุสลิม

12) อย่าไปสร้างความหวาดระแวง หรือแหล่งข่าวในหมู่บ้าน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องสร้างองค์กรที่มีความชัดเจน และไว้วางใจ ปล่อยให้คนในหมู่บ้านบริหารกันเอง แล้วคอยช่วยเหลือเขาก็จะเป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน

13) การป้องกันและปราบปรามของเจ้าหน้าที่รัฐให้ยึดถือรูปแบบสันติวิธี การเอาชนะที่แท้จริง ต้องเอาชนะประชาชน โดยสร้างความเชื่อถือลดเงื่อนไข ปรับทัศนคติและพฤติกรรม และไม่ทำการปราบปรามที่รุนแรงเกินไป

14) ฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร ต้องใช้มวลชนสัมพันธ์และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความร่วมมืออย่างดี โดยใช้ชีวิตความเป็นอยู่ในหมู่บ้าน ชุมชน จะทำให้การก่อความไม่สงบลดน้อยลง และได้รับการสะท้อนตอบรับและความร่วมมืออย่างดีจากชุมชน

15) รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ต้องสนับสนุนชุมชนอย่างจริงจัง เช่น งบประมาณและโครงการต่างๆ ที่รัฐบาลแจก ถ้าไม่ผ่านเทศบาล ส่วนมากจะไม่ถือประชาชนเพื่อไม่ให้ประชาชนเดือดร้อน

16) ควรมีการร่วมมือระหว่างภาครัฐเป็นสิ่งที่ดี หากมีอุปสรรคจะมาร่วมกันช่วยคิดและแก้ไข ปัญหา การร่วมมือกับประชาชนก็ดี สามารถช่วยในการแก้ไขปัญหาได้อย่างดี

17) ผู้นำประชาชนกลุ่มต่างๆ ควรเข้าเวรยามรักษาตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้ผู้ก่อความไม่สงบลดน้อยลงในพื้นที่

18) การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม พี่น้องประชาชนกลัวฝ่ายทหาร ตำรวจ ดังนั้นทั้งทหาร ตำรวจต้องบำบัดทุกข์บำรุงสุข เป็นที่พึ่งของประชาชน เพื่อให้ประชาชนไม่กลัว แล้วให้ความร่วมมืออย่างดี

19) ในการมีส่วนร่วมควรให้ประชาชนได้มีโอกาสในการวางแผนร่วมเป็นธรรมชาติต้องเข้าใจ และเข้าถึงวัฒนธรรมของชาวบ้านทุกหน่วยงานของภาคประชาชนยอมรับ จึงจะได้ความจริงใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น

20) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องควรรักษาความลับและปลอดภัยของประชาชน ผู้ให้ความร่วมมือแจ้งเบาะแสของคนร้ายที่ประกอบอาชญากรรม รวมทั้งดูแลความปลอดภัยของคนในครอบครัวที่แจ้งเบาะแส เพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น

21) เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และเจ้าหน้าที่รัฐจะต้องรักษาความลับและความปลอดภัยที่ไม่แจ้งชื่อผู้ให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน และดูแลความปลอดภัยในชีวิตแก่ผู้ให้ข้อมูลและคนในครอบครัว เนื่องจากส่วนใหญ่ประชาชนไม่กล้าให้ข้อมูล เนื่องจากกลัวและไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

22) จะต้องแก้ไขปัญหาทางศาสนา ความคิดการปลุกฝัง การให้ความรู้เพื่อให้ชาวพุทธและชาวมุสลิม ไม่เดินคนละทาง

23) เจ้าหน้าที่รัฐต้องอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เข้าถึงประชาชนและทำให้เกิดคดีความมั่นคง ควรให้ความรู้ กฎหมาย ประชาชน ข้าราชการฝ่ายตุลาการของ 3 จังหวัดภาคใต้ ควรศึกษาภาษามลายู เพื่อให้สามารถสื่อสารกันได้ เช่น ศาสนา วัฒนธรรม เพื่อแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วม

24) พลเมืองมีมากที่สุด คือ สตรี สตรีเป็นสิ่งที่สำคัญในเรื่องการมีส่วนร่วม ดังนั้น หากยึดสตรีเป็นหลักความร่วมมือจะเกิดขึ้นในชุมชน

25) ควรให้มหาวิทยาลัยในพื้นที่เข้ามาให้ความรู้การมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

26) ทั้งข้าราชการและประชาชนในพื้นที่ต้องมีความรู้ในภาษายาวี เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น

6.2 แนวทางในการดำเนินการทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1) รัฐต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น

2) รัฐต้องให้ความสำคัญด้านการศึกษา เพื่อให้ประชาชนและเด็กมีการศึกษาที่สูงพอ โดยเฉพาะให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้กว้างและมากขึ้น

3) รัฐต้องแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจสอบ และจับกุมผู้ค้ายาเสพติดและผู้ติดยาเสพติด เนื่องจากสิ่งแวดล้อมจากเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษาเข้าไปมั่วสุมในเรื่องยาเสพติดมากขึ้น ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ง่ายต่อการชักนำไปถึงปัญหาความมั่นคงของรัฐในอนาคตได้

4) นโยบายของรัฐบาลต้องให้ความสำคัญต่อประชาชนให้มีจิตสำนึกร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นศาสนาอะไร ก็ถือว่าเป็นคนไทยด้วยกัน และนอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องขยัน หมั่นลงพื้นที่เพื่อให้เข้าใจสถานที่แท้จริงของคนในพื้นที่และสอบถามข้อมูลและทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง

5) รัฐต้องให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางที่คนในพื้นที่ได้รับราชการ ทำงานในท้องถิ่นที่ตนเองเกิดซึ่งจะสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนยิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนมีรายได้ ไม่ว่างงาน เพื่อไม่ให้เป็นสาเหตุที่ถูกชักจูงทั้งการก่อการร้ายและค้ายาเสพติด

6) นโยบายในส่วนบนต้องไม่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความเข้มแข็งของฝ่ายเราในการมีส่วนร่วมของประชาชนมากกว่าฝ่ายเขา

7) แนวร่วมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องใช้หลักว่า ความจริง ความศรัทธา ความเชื่อมั่น หากให้ใจเขา เราจะให้ใจเรา หากหลอกเขา เราจะหลอกเรา

8) หลักการมีส่วนร่วม ปลัดอำเภอหรือนายอำเภอต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา คนที่มีใจในการศึกษาหลักการ คือ ต้องทำความดี กลุ่มเยาวชนจะต้องให้เข้ามาอยู่ในการศึกษา เพื่อให้เขาทำความดี

9) องค์กรในระดับหัวหน้าหมู่บ้าน และระดับนโยบาย ต้องให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมและต้องสร้างการมีส่วนร่วมในระดับรากหญ้าและครอบครัว

6.3 ปัญหาและอุปสรรคทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1) ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิดในบางพื้นที่ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตำรวจมีการแต่งตั้งตำรวจอาสา แต่ปฏิบัติจริงๆ ยังไม่เกิดขึ้น ตำรวจอาสาให้เดือนละ 5,000 บาท แต่ทำงานมาแล้ว 3 เดือนยังไม่ได้รับเงิน ปัญหาจึงเกิดขึ้นเพราะงบประมาณไม่พอ

- 2) **ด้านบุคลากร** เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดกำลังที่จะปฏิบัติงาน
 - ความจริงใจของรัฐที่มีต่อประชาชน
 - การศึกษาในโรงเรียนสอนศาสนา + โรงเรียนสามัญของรัฐ
- 3) **เรื่องเศรษฐกิจ** การแก้ไขเบื้องต้นจะต้องทำให้คนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ดีขึ้นสร้างโอกาสให้คนที่ยากจนจริงๆ ของประชาชนมีอาชีพและรายได้ดีขึ้น
- 4) **ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง** และกระบวนการยุติธรรม เช่น กฎหมาย พรบ.ฉก.ฉน ประชาชนมักมองว่ากฎหมายนี้ไม่ได้เอื้ออะไร ทำให้ชาวบ้านไม่ศรัทธาและใช้ความรุนแรง
- 5) **ด้านอื่นๆ** เช่น รัฐบาลไม่ได้ห่วงใยต่อเนื่องและขาดการสนับสนุนต่อเนื่อง

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

- 1) ควรตั้งองค์กรอิสระเพื่อรองรับเรื่องร้องเรียนเพื่อความเป็นธรรมในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยมีตัวแทนของประชาชนและภาคประชาชนสังคมทุกภาคส่วนเข้าร่วมตรวจสอบ แก้ไขและเหนี่ยวนำการกระทำของเจ้าหน้าที่ การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการตามมาตรา 21 ฝ่ายการขับเคลื่อนร่วมกับองค์กรภาคประชาสังคม องค์กรวิชาการ และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น เป็นต้น
- 2) ควรสร้างความสมดุลในการบริหารรัฐ คือ ความสมดุลระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค และระดับชาติ ที่อยู่ได้ความยืดหยุ่นที่สามารถปรับสภาพของการเปลี่ยนแปลงทั้งสังคมไทยและสังคมโลก โดยวางอยู่บนหลักการบริหารภายใต้ยุทธศาสตร์ชุมชนเข้มแข็ง ภูมิภาคก้าวหน้าและประเทศชาติมั่นคงเป็นฐาน
- 3) การปฏิรูปการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ คือ ประชาธิปไตยที่แสดงการมีอยู่ของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริงให้กับประชาชนทุกระดับ หมายความว่าประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเสรี เปิดกว้าง
- 4) การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะความขัดแย้ง แตกแยกที่เกิดขึ้นทุกภูมิภาคที่สังคมไทยจำเป็นต้องสร้างอนาคตใหม่ภายใต้ยุทธศาสตร์รัฐรักสามัคคี หมายความว่า รู้ความแตกต่าง รักความยุติธรรม อยู่อย่างสมานฉันท์
- 5) กรณีการออกหมายจับตาม พรก.ฉก.ฉน (กฎหมายพิเศษ)
 - (1) พยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ได้เสนอให้มีการออกหมายจับนั้น ศาลควรเรียกมาไต่สวนให้ทราบสาเหตุของการขออำนาจการจับกุมนั้น มาจากพยานหลักฐานของการขัดทอดหรือมาจากแหล่งข่าวว่าบุคคลใดมีส่วนในการกระทำความผิด เนื่องจากมีหลายคดีที่พบว่าเมื่อพนักงานอัยการส่งฟ้องต่อศาลแล้วก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่ตรงกับเหตุที่อ้างในการขอออกหมายจับตาม พรก.ฉก.ฉน
 - (2) ควรกำหนดมาตรการในการให้ผู้ควบคุมตัวทำรายงานแสดงสถานะปัจจุบันของผู้ถูกควบคุมตัวต่อศาล เพื่อให้มีการจัดตั้งสารบบในการแจ้งสถานะนำไปสู่การป้องกันมิให้มีการออกหมายจับซ้ำและขั้นตอนในการปลดปล่อย
- 6) การขยายระยะเวลาการควบคุมตัวตามระเบียบ กอ.รมน.
 - (1) การขยายระยะเวลาการควบคุมตัว ควรนำขั้นตอนของข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ.2548 บังคับใช้โดยกำหนดให้มีการบังคับตัว ผู้ถูกควบคุมตัวมาศาล เพื่อทำการไต่สวนว่าผู้ถูกควบคุมตัวนั้นจะคัดค้านการขยายระยะเวลาการควบคุมตัวหรือไม่

ตัวหรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันนี้ศาลยังยึดเอาแนวทางของระเบียบ กอ.รมน. ข้อที่ 37 วรรคสอง ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องนำตัวผู้ถูกควบคุมตัวมาขึ้นศาล

(2) การทำรายงานของเจ้าหน้าที่เสนอต่อศาลนั้น ควรพิจารณารายงานการปรับเปลี่ยนทัศนคติและความเข้าใจต่อผู้ถูกควบคุมตัวอย่างเคร่งครัด เนื่องจากพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ทำรายงานมักจะหยิบยกเอาข้อความในข้อ 3.7 ของระเบียบ กอ.รมน. มารายงานโดยมิได้ขยายรายละเอียด

(3) ศาลควรกำหนดให้มีการไต่สวนเรื่องการปลดหมายจับ พรก.ฉุกเฉิน เนื่องจากที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ผู้ขอออกกฎหมาย ไม่ยอมลบข้อมูลการออกหมายจับบุคคลภายหลังจากมีการปล่อยตัวหรือเมื่อผู้ถูกควบคุมตัวได้ผ่านกระบวนการควบคุมตัวตาม พรก.ฉุกเฉิน เสร็จสิ้นแล้ว ทำให้ผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวมักจะถูกกักตัวตามด่านตรวจของเจ้าหน้าที่ การไม่สามารถเดินทางออกนอกประเทศได้รวมถึงการถูกนำตัวไปเข้าร่วมโครงการต่างๆ ของรัฐ เพื่อแลกกับการปลดหมายจับ

7) ศาลควรมีบทบาทอย่างเคร่งครัดตามข้อบังคับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

8) การตรวจสอบการใช้อำนาจว่าเป็นไปตามหลักนิติธรรมในพระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551

9) ความกล้าหาญของอัยการ บทบาทของอัยการในการกลั่นกรองคดีและการสั่งฟ้องหรือไม่สั่งฟ้อง ควรมีความกล้าหาญที่จะสั่งไม่ฟ้องคดีในข้อหาที่เห็นว่าพยานหลักฐานไม่พอเพียง โดยพิจารณาจากสถิติการยกฟ้องของศาล โดยเฉพาะข้อหาอั้งยี่ ซ่องโจร หรือก่อการร้าย ซึ่งมีอัตราที่ศาลยกฟ้องสูงจนเป็นที่สงสัยในการใช้ดุลยพินิจในการสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการว่ามีความโน้มเอียงไปในทางยึดหลักการควบคุมตัว เพื่อป้องกันผู้ต้องหาไม่ให้ไปก่อเหตุมากกว่าหลักที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์ และเพิ่มจำนวนอัยการ เนื่องจากยังไม่เพียงพอกับปริมาณคดีเมื่อมีคดีซ้อนจึงต้องเลื่อนคดี ทำให้กระบวนการพิจารณาคดีมีความล่าช้า

10) เนื่องจากในปีงบประมาณ 2556 ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ร่วมกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ กำหนดดำเนินงานโครงการเสริมสร้างความปลอดภัย และความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ตำบล หรือโครงการสันติธรรมขึ้น โดยจะจัดสรรงบประมาณให้ตำบลที่มีขนาดเล็ก (ไม่เกิน 6 หมู่บ้าน) 800,000 บาท ตำบลขนาดใหญ่ (7 หมู่บ้านขึ้นไป) 1,000,000 บาท ไปดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้าน/ตำบล โดยใช้พลังมวลชนผ่านผู้นำท้องที่ เพื่อสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ลดความหวาดระแวง และเกิดความสันติสุขในพื้นที่ ประกอบกับกระทรวงมหาดไทย ได้จัดตั้งสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ส่วนแยกขึ้น ณ ศูนย์สันติภาพ (บก.อส.จชต.) ตำบลท่าสาป อำเภอเมืองยะลา เพื่อดูแลในการปรับปรุงการปฏิบัติการกิจของสมาชิก อส. และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) โดยเน้นไปที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นควรเร่งรัดในการเพิ่มกรอบอัตรากำลังสมาชิกอาสาสมัคร เพื่อจะได้เป็นกำลังหลักในการสนับสนุนภารกิจของผู้นำท้องที่ ในการขับเคลื่อนโครงการของศูนย์บริการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และภารกิจกระทรวงมหาดไทยต่อไป

7.2 รูปแบบเกี่ยวกับการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหาประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแนวทางร่วมกันแก้ไขปัญหาในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

- 1) ระดับการให้ข้อมูล (Inform) เป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียว แต่เป็นระดับที่สำคัญ เพราะเป็นการเริ่มต้นที่ส่วนราชการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการอื่นๆ ต่อไป
- 2) ระดับการศึกษาหารือ (Consult) เป็นการรับฟังความคิดเห็นโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น บอกข้อปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ กับส่วนราชการ
- 3) ระดับการเข้ามาเกี่ยวข้อง (Involve) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม หรือเกี่ยวข้องในกระบวนการกำหนดนโยบาย การวางแผนงานโครงการการมีส่วนร่วมในระดับนี้ อาจดำเนินการเป็นรูปแบบคณะกรรมการที่มีตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วม
- 4) ระดับการร่วมมือ (Collaborate) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทหรือฐานะหุ้นส่วนหรือภาคีในการดำเนินกิจกรรม ของหน่วยงานภาครัฐ
- 5) ระดับการเสริมอำนาจประชาชน (Empower) เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นระดับของการมอบอำนาจการตัดสินใจให้ประชาชนเป็นผู้กำหนด

7.3 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

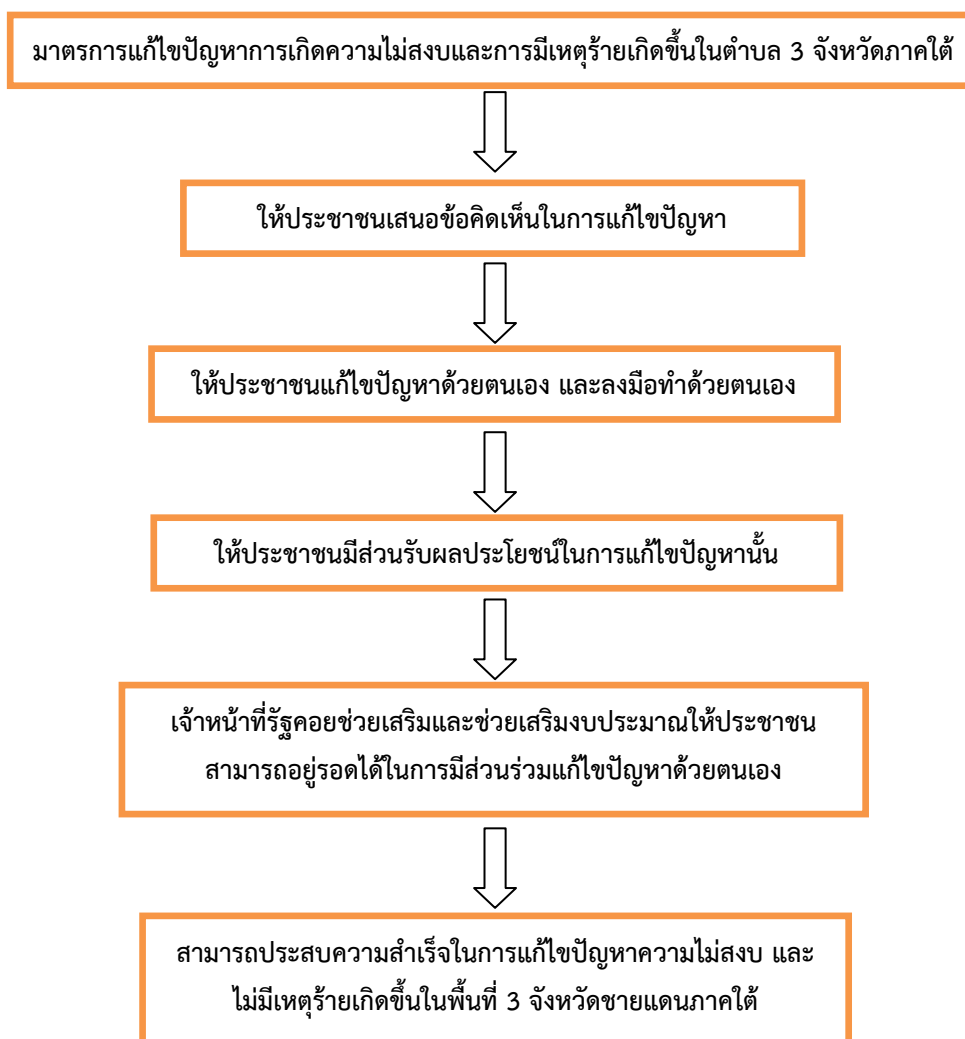
- 1) ปรับทัศนคติและวิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมให้ยึดมั่นไปหลักนิติธรรม การคัดเลือกคนดี การสร้างขวัญกำลังใจ การให้ทุนให้โทษ การฝึกอบรมพัฒนา
- 2) เสริมสร้างบทบาทของภาคประชาสังคมในกระบวนการยุติธรรม และพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางเลือก ด้วยการพัฒนาเครือข่ายยุติธรรมชุมชน พัฒนาศาสนาผู้นำศาสนา และผู้นำชุมชนให้มีความรู้ทางกฎหมาย ใช้มัสยิดเป็นศูนย์กลางโดยการนำเทศนาธรรมวันศุกร์ มาใช้ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมและการกระทำผิดในชุมชน
- 3) การพัฒนาต้องมุ่งเข้าไปในหมู่บ้าน บิดามารดาต้องดูแลบุตรหลานให้ดี เพื่อไม่ให้ติดยาเสพติด และขยายไปที่โรงเรียน อาจารย์ต้องสอนให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดี เป็นเด็กดีมีคุณธรรม ผู้นำศาสนาต้องสอนหลักศาสนาที่ถูกต้องและผู้นำท้องถิ่นต้องดูแลลูกบ้านให้ปลอดภัย เข้าไปสอดส่องเพื่อป้องกันอาชญากรรมต่างๆ มีการสนับสนุนด้านต่างๆ ทำให้มีความรู้ในการทำมาหากิน เพื่อป้องกันเหตุต่างๆ หากคนร้ายเข้ามาคนในหมู่บ้านต้องเข้มแข็งในการป้องกัน
- 4) การพัฒนาการจัดการบริหารปกครองที่เหมาะสมและเป็นไปได้โดยเน้นการมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชน และสอดคล้องกับอัตลักษณ์และวัฒนธรรมในพื้นที่ ตามกรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- 5) การพัฒนาส่งเสริมเรื่องการศึกษาให้ประชาชน โดยเฉพาะเด็กด้านการศึกษาให้มีความรู้สูงขึ้น เพราะความรู้ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และทำแต่ความดี ไม่ทำความชั่ว เพราะความร่วมมือของประชาชนเป็นหลักพิเศษในทุกวันนี้ การศึกษาเป็นปัจจัยเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
- 6) การพัฒนาแก้ไขปัญหาเรื่องยาเสพติดทั้งผู้ค้ายาเสพติดและผู้ติดยาเสพติด โดยฝ่ายปกครองต้องให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดแก่ประชาชน พ่อ แม่ เยาวชนและเด็กในพื้นที่ ให้ดูแลลูกหลานอย่างดี เพื่อไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะเด็กใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ติดยาเสพติดจำนวนมาก เนื่องจากสิ่งแวดล้อมจากเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษา จึงเข้าไปมั่วสุมยาเสพติดมากขึ้น เพื่อไม่ให้เป็นสาเหตุที่ถูก

ชักจูงทั้งการก่อการร้ายและค้ายาเสพติดเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

7) การพัฒนาทางศาสนา โดยเน้นผู้นำศาสนาให้มีการสอนที่ถูกต้อง เพื่อให้ประชาชนทำแต่ความดี มีคุณธรรม และให้ความรู้เพื่อให้ชาวพุทธและชาวมุสลิม ไม่เดินคนละทาง เพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

7.4 รูปแบบการแก้ไขปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1) มาตรการแก้ไขปัญหาการเกิดความไม่สงบและการมีเหตุร้ายเกิดขึ้นในตำบล 3 จังหวัดภาคใต้

ภาพ 1 รูปแบบการแก้ไขปัญหาการเกิดความไม่สงบและการมีเหตุร้ายเกิดขึ้นในตำบล 3 จังหวัดภาคใต้

2) มาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชน ตำรวจต้องเป็นที่เชื่อมั่น ศรัทธา และที่พึ่งของประชาชนดูแลชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างเต็มที่เต็มกำลัง

2. ทหารต้องทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง ต้องไม่ถือตัว และแบ่งแยกกัน และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดความมั่นคงในความสงบสุขอย่างยั่งยืนของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำงานร่วมกัน มีความรักปรองดองกัน เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

4. ประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องมีความรัก ความสามัคคีกัน มีความเมตตาปรานีกัน และไม่เกิดความขัดแย้งกัน ต้องเป็นหูเป็นตาแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ และให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในคดีการก่อความไม่สงบและคดีอาชญากรรมต่างๆ เพื่อลดปัญหาความไม่สงบและอาชญากรรม

5. เพื่อความปลอดภัยในการตรวจคดีอาชญากรรม เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง ต้องสอบถามข้อมูลจากประชาชนในสถานที่ใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุและดูจากทีวีวงจรปิด เพื่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ เพราะความปลอดภัยในชีวิตต้องเหนือสิ่งอื่นใด

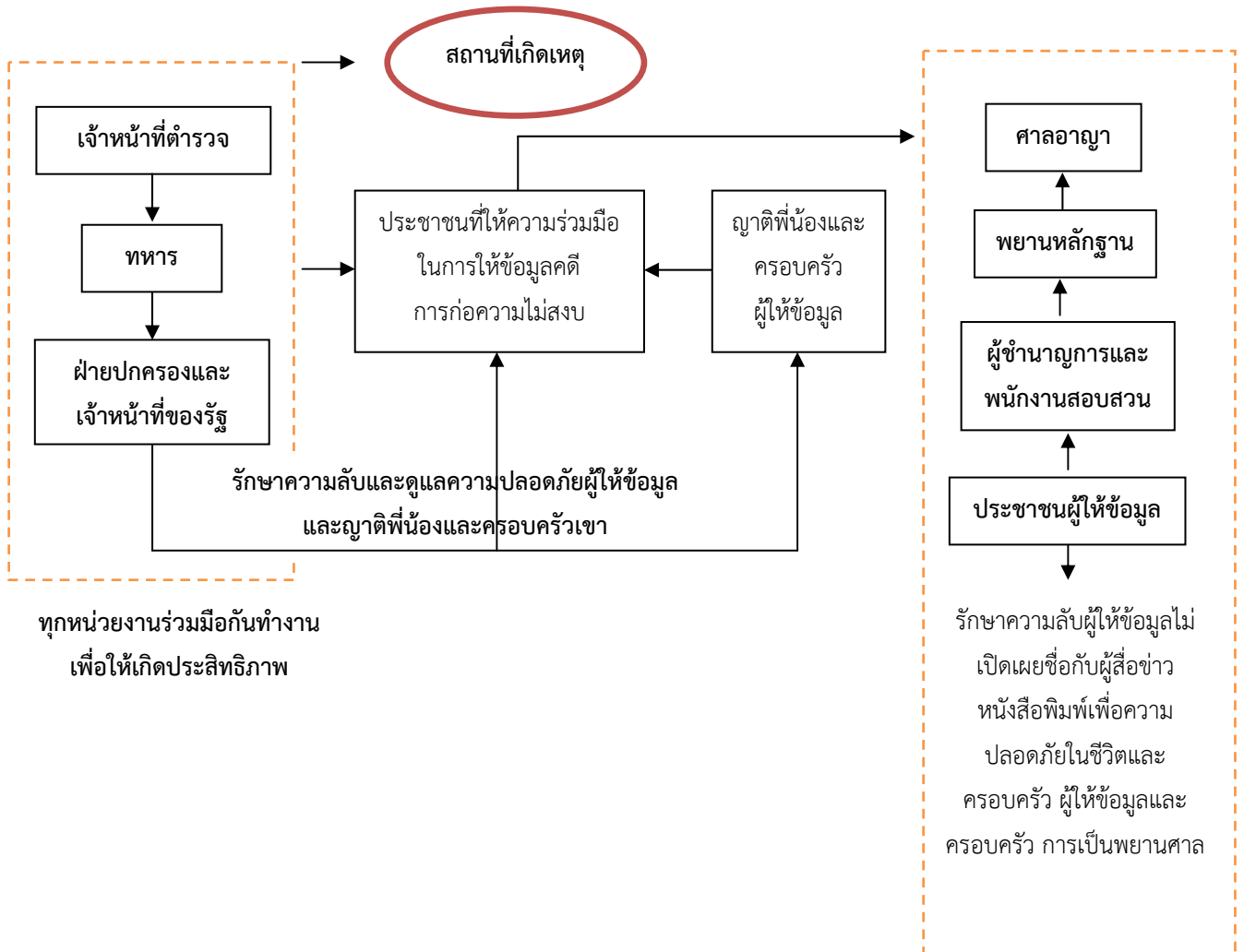
6. ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครองต้องรักษาความลับ ไม่เปิดเผยชื่อผู้ให้ข้อมูลกับผู้สื่อข่าว หนังสือพิมพ์ เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและครอบครัวของผู้ให้ข้อมูล เพื่อไม่ให้ถูกคนร้ายทำร้าย

7. เมื่อเก็บพยานหลักฐานได้แล้ว และจับตัวคนร้ายได้แล้วส่งคดีฟ้องศาลอาญา หากมีความจำเป็นต้องให้ผู้ให้ข้อมูลไปเป็นพยานศาล ต้องรักษาความลับผู้ให้ข้อมูล ไม่เปิดเผยชื่อผู้สื่อข่าว และดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ให้ข้อมูลและครอบครัว เพื่อไม่ให้ประชาชนหวาดกลัว และไม่กล้าให้ความร่วมมือเท่าที่ควรในการให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ในคดีอาชญากรรม

ภาพ 2 แสดงถึงมาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3) มาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาพ 3 แสดงถึงมาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

4) ขั้นตอนในการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ภาครัฐต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น เพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

- รัฐ และประชาชนทุกฝ่ายต้องมีความรักความสามัคคีกัน ไม่ขัดแย้งกัน
- นโยบายของรัฐบาลต้องให้ความสำคัญต่อประชาชนให้สนับสนุนมวลชน มีจิตสำนึกร่วมกัน ไม่ว่าจะนับถือศาสนาอะไร ต้องถือว่าเป็นคนไทยด้วยกัน และสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนยิ่งขึ้น
- รัฐต้องให้ความสำคัญด้านการศึกษา เพื่อให้ประชาชนและเยาวชนในพื้นที่ที่มีความรู้มากขึ้น สามารถประกอบอาชีพได้ ไม่ว่างงาน

2. เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องขยัน หมั่นลงพื้นที่เพื่อให้เข้าใจสภาพที่แท้จริงของคนในพื้นที่ และสอบถามข้อมูลและทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่อย่างจริงจัง และสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง การทำงานต้องทำอย่างจริงจังและจริงใจ และมีความเข้มแข็งในการทำงานมวลชน ทำให้เข้าถึงประชาชนได้อย่างดี และมีมวลชนแจ้งข้อมูลได้ตลอด

3. เจ้าหน้าที่ตำรวจ บทบาทของตำรวจต้องเข้าถึงจิตใจของประชาชน ต้องทำงานอย่างจริงจังและจริงใจ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชน และชนะจิตใจของชาวบ้านได้ ตำรวจต้องบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน เป็นที่พึ่งของประชาชนอย่างแท้จริง ตำรวจต้องดูแลชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างเต็มที่เต็มพลัง

เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องช่วยแก้ไขปัญหายาเสพติด จะต้องหมั่นตรวจสอบและจับกุมผู้ค้ายาเสพติด และผู้ติดยาเสพติด โดยเฉพาะเยาวชนติดยาเสพติดกันมาก ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ถูกชักนำไปกระทำความผิดด้านความมั่นคงของรัฐในอนาคต

4. ทหารต้องทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ถือตัวและแบ่งแยกกัน และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานกันทุกฝ่าย มีความรัก ความสามัคคี และเมตตาปรานีกัน เพื่อความเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประชาชน

5. ฝ่ายปกครอง ผู้ว่าฯ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่าไปสร้างความหวาดระแวง หรือแหล่งข่าวในหมู่บ้าน ผู้ว่าฯ จะต้องสร้างสรรค์องค์กรที่มีความชัดเจน และไว้วางใจปล่อยให้คนในหมู่บ้านบริหารกันเอง แล้วค่อยช่วยเหลือเขาเป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องใช้ชีวิตความเป็นอยู่ในหมู่บ้าน ชุมชน จะทำให้การก่อความไม่สงบลดน้อยลง และได้รับการตอบรับอย่างดีจากชุมชน ปลัดอำเภอหรือนายอำเภอ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนเพื่อให้เขาทำแต่ความดี และไม่ติดยาเสพติด

6. ประชาชนทุกฝ่ายจะต้องมีความรักความสามัคคีกัน มีความเมตตาปรานีกัน และไม่เกิดความขัดแย้งกัน ไม่ว่าจะนับถือศาสนาอะไร อย่าแบ่งแยกกันและยอมรับเอกลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน และประชาชนต้องร่วมกันให้ความสำคัญ เป็นหู เป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะสังคมจะสงบสุขได้ ประชาชนต้องร่วมมือร่วมใจกันดูแล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดความมั่นคงในความสงบสุขอย่างยั่งยืนของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาพ 4 แสดงถึงขั้นตอนในการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

คำนำ

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการ “การจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มีระยะเวลาศึกษาตั้งแต่เดือนกันยายน 2555 – เดือนกันยายน 2556 มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อค้นหาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการสืบสวนอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งพิสูจน์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการป้องกันการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสร้างคู่มือในการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อใช้ในการสืบสวนและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาระบบงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สาระสำคัญในรายงานวิจัยฉบับนี้จำแนกออกได้เป็น 3 กลุ่มเนื้อหา จำนวน 5 บท ในกลุ่มเนื้อหาที่ 1 เป็นบทที่ 1-2 สำหรับบทที่ 1 ได้กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย คำถามในการวิจัย ขอบเขตในการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย กรอบแนวความคิดของการวิจัย ผลที่จะได้รับจากการวิจัย และกระบวนการผลักดันผลงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์ สำหรับเนื้อหาในบทที่ 2 เป็นการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ทฤษฎี และแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มเนื้อหาที่ 2 เป็นบทที่ 3-4 ซึ่งประกอบไปด้วย บทที่ 3 เป็นเรื่องของรายงานผลการดำเนินงานสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วม ข้อมูลของคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) บทที่ 4 เป็นเนื้อหาของขั้นตอนการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบไปด้วย คณะผู้ดำเนินกิจกรรม และกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย รวมทั้งขั้นตอนในการปฏิบัติงานวิจัย

กลุ่มเนื้อหาที่ 3 เป็นบทที่ 5 ซึ่งเป็นเรื่องของบทสรุปและข้อเสนอแนะ ผลของการวิจัยประกอบไปด้วย ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องทางด้านการมีส่วนร่วม ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการสืบสวนอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

คณะผู้ศึกษาวิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนกระบวนการศึกษา และหวังว่ารายงานการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามเจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ของการวิจัย

คณะผู้ศึกษาวิจัย

กันยายน 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงาน ค้นหาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสร้างคู่มือในการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มเป้าหมาย คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชนมวลชนสัมพันธ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มผู้พิพากษาและอัยการ กลุ่มผู้นำทางศาสนา กลุ่มเอ็นจีโอ กลุ่มสื่อมวลชน รวมทั้งกลุ่มผู้นำชุมชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Storytelling) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อสกัดเอาความรู้โดยใช้กระบวนการ “การจัดการความรู้” โดยการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคล และเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญๆ 4 ประเด็นหลักๆ ได้แก่ 1) การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ ต้องยึดถือรูปแบบสันติวิธี โดยสร้างความเชื่อถือ ลดเงื่อนไข ปรับทัศนคติและพฤติกรรม ไม่ทำการปราบปรามที่รุนแรงจนเกินไป 2) มีการ บูรณาการทุกหน่วยงานทั้ง ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ การทำงานโดยความร่วมมือทุกฝ่าย การประสานงานกันอย่างดี เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทำให้ประชาชนมีความศรัทธา แล้วให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี 3) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรักษาความลับและความปลอดภัยของประชาชนผู้ให้ความร่วมมือ แจ้งเบาะแสของคนร้ายที่ประกอบอาชญากรรม รวมทั้งดูแลความปลอดภัยของคนในครอบครัวของประชาชนที่แจ้งเบาะแส จะทำให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนได้มากขึ้น 4) แก้ไขปัญหาทางด้านศาสนา การศึกษา การให้ความรู้เพื่อให้อาวุพุทธและมุสลิมเดินไปในแนวทางเดียวกัน

2. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมสรุปได้ว่ามีปัญหาทางด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม กฎหมายบางฉบับประชาชนมักมองว่าไม่ได้เอื้ออะไรให้กับประชาชนทำให้ประชาชนขาดความศรัทธา ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจการแก้ไขปัญหาจะทำให้คนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สร้างโอกาสให้คนที่ยากจนจริงๆ มีอาชีพและรายได้ดีขึ้น ปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากร เช่น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทางด้านรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชนในหมู่บ้าน ปัญหาทางด้านงบประมาณ การติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิดในบางพื้นที่ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เงินเดือนที่ให้กับตำรวจอาสาไม่เพียงพอ รวมทั้งความตั้งใจของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อประชาชน การปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความถูกต้องยุติธรรม ไม่กลั่นแกล้งหรือรังแกประชาชน

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม คือ รัฐต้องให้ความสำคัญทางด้านการศึกษา เพื่อให้ประชาชนมีการศึกษาที่สูงพอ ให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้กว้างและมากขึ้น นโยบายของรัฐบาลต้องใช้หลักที่ว่าความจริง ความศรัทธา ความเชื่อมั่น หากให้ใจเขาเขาจะให้ใจเรา หากหลอกเขา เขาจะหลอกเรา หลักการมีส่วนร่วม คือ หัวหน้าส่วนราชการต้องเข้ามามี

ส่วนร่วมในการศึกษา เช่น ผู้กำกับการณ์ตำรวจต้องร่วมมือกับนายอำเภอเข้าไปมีส่วนร่วมกับประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งองค์กรในระดับนโยบาย และระดับหัวหน้าหมู่บ้าน ต้องให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วม และต้องสร้างการมีส่วนร่วมในระดับรากหญ้าและครอบครัว จะทำให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนอย่างแท้จริง

สำหรับข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายมีดังนี้

1) รัฐบาลควรกำหนดยุทธศาสตร์เพิ่มเติมในเรื่องการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในประเด็นต่างๆ ในส่วนของการมีส่วนร่วม เช่น การให้โอกาสผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคม การเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น การให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ การเยียวยาและช่วยเหลือผู้กระทำความผิด

2) ส่งเสริมให้ภาคประชาชน ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในหน่วยงานของรัฐ เช่น มีส่วนร่วมในความคิดเห็น เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการหรือร่วมทำกิจกรรมให้กับประชาชน รวมทั้งให้ความสำคัญกับสื่อมวลชน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเข้าถึงชุมชนในด้านต่างๆ

3) ควรจัดทำคู่มือการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ เช่น ความรู้ทางด้านกฎหมาย ภารกิจทางด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของหน่วยงานของรัฐ

4) สร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้กับประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การป้องกันอาชญากรรม กระบวนการยุติธรรมทางเลือก คุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยจัดให้มีเวทีชาวบ้าน ฝึกอบรมวิทยากรต้นแบบ เพื่อสร้างเครือข่ายภาคประชาชน

5) รัฐควรทำการศึกษาวิจัยทางด้านการศึกษา โดยสำรวจมาตรฐานทางด้านการศึกษาในตำบลและหมู่บ้านอย่างจริงจัง เพราะจากการศึกษาปัญหาของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในครั้งนี้ พบว่า มีปัญหาระหว่างโรงเรียนสอนศาสนาและโรงเรียนสามัญ แก่นนำของผู้ก่อความไม่สงบ ต้องการที่จะให้เด็กในชุมชนเข้าเรียนในโรงเรียนสอนศาสนามากกว่าโรงเรียนสามัญของรัฐ จึงพบว่า เมื่อโรงเรียนเปิดเทอมครูในโรงเรียนสามัญจะถูกยิง เมื่อโรงเรียนปิดเทอม โรงเรียนสามัญจะถูกเผา ปัญหาทางด้านการศึกษาจึงเป็นปัญหาที่ควรรีบแก้ไขโดยเร่งด่วน

Abstract

The Research Knowledge management of Public Participation in Prevention and Suppression for Support of Staff Practice in three Southern Border Provinces of Thailand has aims to analyze the problems and obstacles in the search operation including factors management of Public Participation in Prevention and Suppression for Support of Staff Practice in three Southern Border Provinces of Thailand and create a guide in the management of knowledge in the involvement of the community in the prevention and suppression of crime and ways to improve and develop the system to be utilized to Prevention and Suppression for Support of Staff Practice in three Southern Border Provinces of Thailand Targeting police officers, military, administrative officers and government officials who work in the public relations area in three southern border provinces, group of judges and prosecutors, religious leaders, NGOs Media group, Including community leaders involved Tools used in this research is meetings to exchange knowledge(Storytelling) and focus group to knowledge extraction process "Knowledge management" by gathering knowledge existing in scattered individuals to develop and document a system The results showed that

1. The Implementation process of Public Participation in Prevention and Suppression for Support of Staff Practice in three Southern Border Provinces of Thailand must take into account the 4 key themes, including warehousing. 1) Prevention and suppression of crimes of public officials to hold a peaceful means to establish trust by the attitude and behavior are too harsh crackdown. 2) The integration of all agencies, both military police and administrative officials, working in cooperation with all parties to work together well to achieve maximum efficiency and public faith cooperation as well. 3) State officials to maintain the confidentiality and security of the people to cooperate to the whereabouts of the criminals who commit crimes, including the security of the family of the people that leads to the participation of the people even more. 4) resolve the religious education and knowledge to the Buddhist and Muslim moved in the same direction.

2. Barriers to the participation of the community in the prevention and suppression of crime have concluded that the laws and regulations involved in the process some people tend to look to the law is not conducive to the public for the public's lack of faith, Economic problems troubleshooting in the area to make a better living opportunities for poor people actually have better career and income, the problem of shortage of staff as operations officer of the security issues to the people in the village budget to install CCTV in some areas of the three southern

border provinces, salaries are not enough to volunteer police officers, as well as the sincerity of the state to the public to treat the public with fair accuracy not bully or bully people.

3. Factors affecting the participation of the community in crime prevention is the need to give priority to public education, higher education as well to educate the public in the area to a wider and more mainstream government policy requires that real faith conviction If we let him, he will make our hearts If we deceive him, he would deceive us as well The principle involved is the head of the government must be to participate in the study such as directing the police to cooperate with the sheriff involved with people in the area including organizations policy level and the village level need to support participation and build participation in grassroots(local people) and their family to make the participation of the public truly

Policy Suggestions are as follows

1) Government should be more strategic in terms of the public aware of the various issues involved, such as providing opportunities for offenders returning to the community, to provide an opportunity for public comment, to provide the public with a better understanding of the mission and duties of state agencies to treat and help offenders

2) Encourage the private sector, local governments took part in operations in government agencies such as participation in the comments or join the committee activities to the public, including the media to focus on the influence of the community in various fields.

3) Should be prepared to engage the community to create a better understanding of issues such as knowledge of the law, the mission of the prevention and suppression of crimes of the state agency

4) Building knowledge related to the prevention and suppression of crime and the public sector, for example, preventing crime, justice alternative, moral and ethical issues including the exchange of learning by providing a platform speaker training villagers to build a prototype network sector.

5) States should conduct research in education by exploring the standard of education in the district and village seriously because of the study's three southern border provinces revealed that there were problems between religious schools and ordinary schools the leaders of the insurgents want the children in the community attended more religious school than ordinary schools of the state it was found that when the school term in ordinary school teacher is fired when the school holidays are burning, issues in education is an issue that should be resolved immediately.

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	(1)
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ	ค
Abstract	จ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	13
1.3 คำถามของการวิจัย	13
1.4 ขอบเขตของโครงการวิจัย	13
1.5 สมมติฐานและกรอบแนวคิดของการวิจัย	14
1.6 ความสำคัญของงานวิจัย	15
1.7 กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ	16
1.8 ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงระยะเวลา (แบ่งเป็นราย 12 เดือน)	17
1.9 แนวทาง/ขั้นตอนการดำเนินงาน	19
1.10 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	20
1.11 กระบวนการผลักดันผลงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์	20
1.12 คำสำคัญ	21
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
2.1 ทฤษฎี และแนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	23
2.2 แนวคิดการจัดการความรู้	31
2.3 แนวคิดและทฤษฎีทางมานุษยวิทยา	52
2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	57
2.5 พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	60
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
บทที่ 3 รายงานผลการดำเนินงาน	69
3.1 รายงานการดำเนินงานกิจกรรมที่ผ่านมา (ตุลาคม 2555-มีนาคม 2556)	69
3.2 สถานการณ์ปัจจุบันทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	69
3.3 ข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหา ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	77

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 ข้อมูลของคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน	83
3.5 องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	91
3.6 องค์ความรู้เกี่ยวกับคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน	95
บทที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	107
4.1 คณะผู้ดำเนินกิจกรรมและกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย	107
4.2 ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน	108
บทที่ 5 ผลการวิจัย	229
5.1 ขอบกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	229
5.2 กระบวนการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม มาใช้ในงานสืบสวนอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	232
5.3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการสืบสวนอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	240
5.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	250
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	257
6.1 สรุป	257
6.2 ปัจจัยในการนำไปสู่ความสำเร็จ แนวทางดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค	260
6.3 ข้อเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	263
6.4 รูปแบบเกี่ยวกับการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	265
6.5 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	265
6.6 รูปแบบการแก้ไขปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	266

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารอ้างอิง	271
ภาคผนวก ก รายงานการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา	277
ภาคผนวก ข ผู้มีคุณูปการ	337

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1.1	กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ	16
ตาราง 1.2	กิจกรรมการปฏิบัติงานจำแนกออกตามผลงานที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละเดือน	17
ตาราง 3.1	ความหลากหลายของทัศนคติของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบังคับใช้กฎหมาย	76
ตาราง 4.1	บันทึกผลสรุปการประชุมกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	110
ตาราง 4.2	บันทึกผลสรุปการเล่าเรื่อง Storytelling รายบุคคล ครั้งที่ 1 ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านการป้องกันการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	125
ตาราง 4.3	บันทึกผลสรุปการเล่าเรื่อง Storytelling รายบุคคล ครั้งที่ 2 ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านการป้องกันการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	137
ตาราง 4.4	บันทึกผลสรุปการเล่าเรื่อง Storytelling รายบุคคลครั้งที่ 3 ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านการป้องกันการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	150
ตาราง 4.5	บันทึกผลสรุปการเล่าเรื่อง Storytelling รายบุคคลครั้งที่ 4 ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านการป้องกันการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	169
ตาราง 4.6	บันทึกผลสรุปการเล่าเรื่อง Storytelling รายบุคคลครั้งที่ 5 ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านการป้องกันการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	183
ตาราง 4.7	บันทึกผลสรุปการเล่าเรื่อง Storytelling รายบุคคลครั้งที่ 6 ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านการป้องกันการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	197
ตาราง 4.8	บันทึกผลสรุปการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการถอดบทเรียน ในการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	216

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	14
ภาพ 2.1 กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process)	42
ภาพ 2.2 Model ปลาทุ	43
ภาพ 2.3 กรอบแนวคิดก่อนการวิจัยและหลังการวิจัย	48
ภาพ 2.4 วงจรแนวคิดการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	50
ภาพ 2.5 องค์ประกอบของการจัดการทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	51
ภาพ 3.1 แผนที่ตั้งหน่วยเฉพาะกิจ 32	83
ภาพ 3.2 เจ้าหน้าที่ตรวจสภาพศพกลุ่มอาร์เคเคที่เสียชีวิต	85
ภาพ 3.3 เจ้าหน้าที่ระวางสถานที่เกิดเหตุ และศพกลุ่มอาร์เคเคที่เสียชีวิต	88
ภาพ 3.4 8 โมเดลปกครองพิเศษ” 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	100
ภาพ 4.1 การประชุมครั้งที่ 1 การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง	123
ภาพ 4.2 การประชุมครั้งที่ 2 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 1	137
ภาพ 4.3 การประชุมครั้งที่ 3 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 2	148
ภาพ 4.4 การประชุมครั้งที่ 4 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 3	167
ภาพ 4.5 การประชุมครั้งที่ 5 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 4	181
ภาพ 4.6 การประชุมครั้งที่ 6 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 5	195
ภาพ 4.7 การประชุมครั้งที่ 7 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 6	218
ภาพ 4.8 การประชุมครั้งที่ 8 การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการมีส่วนร่วมและถอดบทเรียน เพื่อพิจารณาร่างคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	228
ภาพ 5.1 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของชุดชุมชนมวลชนสัมพันธ์	254
ภาพ 6.1 รูปแบบการแก้ไขปัญหาการเกิดความไม่สงบและการมีเหตุร้ายเกิดขึ้น ในตำบล 3 จังหวัดภาคใต้	266
ภาพ 6.2 แสดงถึงมาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	267

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพ 6.3 แสดงถึงมาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	268
ภาพ 6.4 แสดงถึงขั้นตอนในการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปราม ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	269

บทที่ 1

บทนำ

ในส่วนของบทนำส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โครงการการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับ

- 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- 1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1.3 คำถามของการวิจัย
- 1.4 ขอบเขตของการวิจัย
- 1.5 สมมติฐานและกรอบแนวคิดของการวิจัย
- 1.6 ความสำคัญของงานวิจัย
- 1.7 กิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัยแต่ละข้อ
- 1.8 ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงระยะเวลา
- 1.9 แนวทางขั้นตอนการดำเนินงาน
- 1.10 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย
- 1.11 กระบวนการผลักดันงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์
- 1.12 คำสำคัญ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1.1 งานวิจัยต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้รับทุนวิจัยจาก สกว. เกี่ยวกับโครงการการจัดการความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปีงบประมาณ 2554 ซึ่งการวิจัยดังกล่าวได้ดำเนินการเสร็จสิ้นลงแล้ว จากการศึกษาพบว่า มีปัญหาและได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่รัฐบาลควรริบดำเนินการแก้ไข 3 ประการด้วยกัน คือ

1) ปัญหาข้อขัดแย้งในการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างเจ้าหน้าที่ของศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม ซึ่งเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารระดับสูงของรัฐบาลต้องเข้าไปแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง และเป็นรูปธรรม มิฉะนั้นแล้วปัญหาในเรื่องนี้จะเกิดผลเสียต่อทางราชการเป็นอย่างมาก และยากที่จะแก้ไขให้ได้

2) เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารและฝ่ายปกครองต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนิติวิทยาศาสตร์อย่างจริงจัง ผู้บังคับบัญชาของฝ่ายปกครอง ซึ่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดได้พูดในที่ประชุมว่า ฝ่ายปกครองมีอำนาจในการสั่งการ แต่ไม่มีความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพียงพอ จึงมองไม่เห็นภาพในการบริหารงานเท่าที่ควร จึงสมควรจัดการอบรมการสัมมนา การประชาสัมพันธ์ หรือ การให้ความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางฝ่ายทหารและฝ่ายปกครองอย่างจริงจัง

3) การยอมรับของประชาชน (Public Acceptance) ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับของประชาชนในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จะทำให้เกิดการสนับสนุนความเป็นธรรมทางสังคมมากขึ้น ซึ่งต้องทำการวิจัยและศึกษาในเรื่องการยอมรับของประชาชนทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ จะทำให้รู้ถึงปัจจัยที่เกิดขึ้นในการยอมรับของประชาชน นำไปสู่การวางแผนและบริหารในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการอีกทางหนึ่ง

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยได้มีหนังสือที่ นร.6804/0271/2554 ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2554 ถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา แจ้งให้ทราบว่า ตามที่โครงการ “การจัดการความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” ที่มีพลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต และวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นหัวหน้าโครงการ ตามสัญญาเลขที่ RDG5340018 ได้ส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ รายงานการเงินฉบับสุดท้าย พร้อมเอกสารครบถ้วน มาถึงสกว. เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2554 ดังรายละเอียดทราบแล้วนั้น สกว.พิจารณาแล้วเห็นว่าโครงการได้ดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยสาระสำคัญของรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ได้ถอดองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการนิติวิทยาศาสตร์ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย (1) ด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุ (2) การพิสูจน์หลักฐาน และ (3) การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้จะสามารถนำไปสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความถูกต้องเป็นที่ยอมรับและมีความน่าเชื่อถือ เป็นมาตรฐานของการปฏิบัติงาน เป็นการผดุงความยุติธรรมให้กับประชาชนในพื้นที่ และจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานที่เกิดขึ้นด้วย

คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า “การจัดการความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยไปแล้วนั้นได้ถอดบทเรียนออกมาอยู่ในคู่มือการจัดการความรู้ ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งจะประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในระดับหนึ่ง แต่หากได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จะทำให้สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม คณะผู้วิจัยจึงได้นำเสนอโครงการวิจัยในเรื่องการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.1.2 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับมิติทางวัฒนธรรม ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขด้วยสันติวิธีโดยเฉพาะการใช้ความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice) และมีส่วนร่วมของชุมชน (Public Participation) ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเข้าไปแก้ไขปัญหาจนเกิดการยอมรับในสังคม (Social Acceptance) มิใช่ใช้การทหารเข้าไปแก้ไขปัญหา ถือเป็นโจทย์ที่ท้าทายภูมิปัญญาทางการเมืองการปกครอง และกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญ และแหลมคมอย่างยิ่งในปัจจุบันเหตุผลและความเป็นจริงโดยปราศจากอคติในการวิเคราะห์อย่างรอบด้าน จะทำให้การกำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมายและแนวทางแก้ไขเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพ และปฏิบัติได้อย่างเกิดประสิทธิผลจะทำให้ความรุนแรงลดระดับลง นำไปสู่สภาพการณ์ที่เป็นปกติเกิดผลดีต่อประชาชนในการยอมรับและอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข

1.1.2.1 สถานการณ์ความไม่สงบ

สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และ จังหวัดนราธิวาสนั้น ได้เกิดขึ้นมาเป็นเวลา 300 กว่าปีแล้ว โดยเริ่มแรกเป็นการต่อสู้ระหว่างรัฐปัตตานีกับ กรุงศรีอยุธยา จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ.2329 รัฐปัตตานีได้ตกเป็นเมืองประเทศราชของไทย และเกิดการกอบกู้เอกราชเมืองปัตตานีขึ้นหลายครั้ง รัชกาลที่ 1 ทรงเล็งเห็นถึงปัญหานี้จึงได้แบ่งเมืองปัตตานีออกเป็น 7 หัวเมือง ได้แก่ เมืองปัตตานี หนองจิก ยะหริ่ง สายบุรี ระแงะ รามัญ และยะลา เพื่อบั่นทอนอำนาจของเจ้าเมืองปัตตานี แต่ปัญหาการต่อสู้เพื่อกอบกู้เอกราชก็ยังไม่ยุติและมีอยู่เรื่อยมา ประกอบกับเพื่อแก้ไขปัญหาล่าอาณานิคมของอังกฤษ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) จึงได้เปลี่ยนการปกครองหัวเมืองภาคใต้ทั้ง 7 จากรูปแบบหัวเมืองประเทศราชเป็นระบบเทศาภิบาลโดยรัฐเป็นผู้ดูแลเรื่องภาษีการปกครอง และการต่างประเทศ ซึ่งเจ้าพระยาวิชิตภักดี หรืออับดุลกาเดร์ เจ้าเมืองปัตตานีไม่ยอมและได้ก่อกบฏขึ้นแต่ไม่สำเร็จ จึงได้อพยพไปอยู่รัฐกลันตัน กลายเป็นต้นกำเนิดของขบวนการแบ่งแยกดินแดนตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา (รุ่ง แก้วแดง, 2548)

ขบวนการแบ่งแยกดินแดนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดตั้งโดยตนกูมะหะมัดมะไฮยิดดิน บุตรชายคนโตของเจ้าพระยาวิชิตภักดี ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ส่วนหนึ่งเกิดจากสาเหตุนโยบายชาตินิยมของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นรัฐบาลในขณะนั้น ส่งผลกระทบต่อชาวไทยมุสลิมเป็นอย่างมากเนื่องจากขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม และได้มีการต่อต้านอย่างกว้างขวางจากชาวมุสลิม โดยมะไฮยิดดิน ได้จัดตั้งขบวนการที่ชื่อว่า “ขบวนการมุสลิมแห่งรัฐ กลันตัน” ปัจจุบันชื่อว่า “ขบวนการแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติปัตตานี (B.N.P.P)” (รุ่ง แก้วแดง, 2548) นอกจากนี้ ยังมีองค์กรอีกหลายองค์กร เช่น แนวร่วมอิสลามปลดปล่อยแห่งชาติปัตตานี (BIPP) แนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติติมลาญปัตตานี (BRN) องค์กรปลดปล่อยรัฐปัตตานี (PULO) ขบวนการมุจาฮิดีนปัตตานี (GMP หรือ BBMP) กลุ่มโจรมุจาฮิดีนอิสลามปัตตานี (GMIP) ปิอาร์เอ็น โคออดิเนต (BRN Coordinate) ปิอาร์เอ็น คองเกรส (BRN Congress) แนวร่วมเพื่อเอกราชปัตตานี หรือเบอร์ซาตูใหม่ (BERSATU) ขบวนการเยาวชนแห่งชาติปัตตานี (PANYOM) เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่มีเป้าหมายในการสร้างความวุ่นวายให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ต่อต้านการกระทำของรัฐ และแสวงหาแนวร่วมจากประชาชน โดยมีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องเพื่อจัดตั้งรัฐปัตตานี (รุ่ง แก้วแดง, 2548) เช่นเดียวกับประเทศฟิลิปปินส์ เผชิญกับปัญหาการแบ่งแยกดินแดนของผู้นับถือศาสนาอิสลามในหมู่เกาะมิดาเนา ซึ่งรัฐบาลของประเทศฟิลิปปินส์ได้ดำเนินการแก้ไขมาเป็นระยะเวลากว่า 35 ปี แต่เหตุการณ์ก็ยังไม่กลับสู่สภาพปกติ แม้ในปัจจุบัน (ขจิตภัย บุรุษพัฒน์, 2548)

การแบ่งแยกดินแดนในประเทศฟิลิปปินส์ได้ถูกนำขึ้นสู่เวทีระดับโลกและมีรายงานว่าต่างประเทศได้ให้การสนับสนุนทางการเงิน และอาวุธ แม้กระทั่งการฝึกเพื่อทำสงครามกองโจรเพื่อจุดมุ่งหมายในการจัดตั้งรัฐอิสระ (ขจิตภัย บุรุษพัฒน์, 2548) ซึ่งมีลักษณะคล้ายๆ กับเหตุการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้พยายามทำให้ปัญหามีความรุนแรงขึ้นเพื่อให้ถูกหยิบยกขึ้นไปสู่เวทีโลก โดยโฆษณาชวนเชื่อโจมตีรัฐบาลไทยเรื่อยมา แต่รัฐบาลไทยก็พยายามสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นต่อต่างประเทศ ทั้งได้มีการเชิญผู้แทนจากกลุ่มประเทศมุสลิม (Organization of Islamic Countries-OIC) เดินทางมาสังเกตการณ์ในประเทศไทยด้วย ทำให้สามารถควบคุมขอบเขตปัญหาให้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายในประเทศได้ (ธานี ทวีศรี, 2546)

โดยลักษณะทั่วไปของพื้นที่ในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ และมีลักษณะสังคมที่ผิดแผกแตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ของไทย จากรายงานการสำรวจสำมะโนประชากรในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 85.16 ของประชากรในเขตจังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส (กระทรวงมหาดไทย, 2547) ประชากรเหล่านี้มีเอกลักษณ์ด้านภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ในขณะที่เจ้าหน้าที่

ของรัฐในพื้นที่ดังกล่าว ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ แต่ประชาชนในพื้นที่นับถือศาสนาอิสลาม จึงทำให้เกิดช่องว่างแห่งความไม่เข้าใจกันระหว่างชาวไทยมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นชาวไทยพุทธ เกิดทัศนคติที่ไม่ดีมีอคติและความหวาดระแวงต่อกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ (ดลมนรรัตน์ บากา และคณะ, 2547)

ปัญหาด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมนี้เป็นปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการปกครองของจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเมื่อครั้งรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) พุทธศักราช 2466 พระองค์ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ จึงได้ทรงวางหลักรัฐประศาสนนโยบายสำหรับใช้ในการปกครองมณฑลปัตตานี โดยเฉพาะมีใจความสำคัญว่าระเบียบหรือวิธีปฏิบัติใดที่มีลักษณะเป็นการเบียดเบียน กดขี่ศาสนาอิสลาม ต้องยกเลิกหรือแก้ไขทันที และข้าราชการที่แต่งตั้งออกไปประจำตำแหน่งในมณฑลรัฐปัตตานีต้องเป็นคนดีมีความซื่อสัตย์สุจริต (กรุงเทพธุรกิจ, กรกฎาคม 27, 2548, หน้า 10) ตั้งแต่สมัยของรัฐบาลของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ถึงรัฐบาลปัจจุบันได้พยายามแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นเพื่อให้เกิดความสันติสุขเกิดขึ้นในประเทศไทยโดยเร็ว แต่อย่างไรก็ตาม เหตุก่อความไม่สงบยังคงเกิดขึ้นรายวัน โดยนับตั้งแต่ 4 มกราคม พ.ศ.2547 จนถึงวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2550 มีข้าราชการตำรวจ ทหารพรานและประชาชนได้รับบาดเจ็บจำนวน 3,952 คน และเสียชีวิตจำนวน 2,228 คน เหตุการณ์รุนแรงก็เกิดขึ้นเป็นระยะ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2550) สถานการณ์ภาคใต้เข้าข่าย “การก่อการร้าย” ไปทุกขณะเนื่องจากการฆ่าผู้บริสุทธิ์โดยไม่เลือกกว่าเป็นผู้ใด ซึ่งจากเดิมเป็นเพียง “การก่อความไม่สงบ” จนประชาคมโลกคิดว่าประเทศไทยทางภาคใต้เกิด “สงครามแบ่งแยกดินแดน-สงครามกลางเมือง” คล้ายๆ กับ ตะวันออกกลางแถวๆ อิสราเอล ปาเลสไตน์ และฉนวนกาซา (แสงแดด, กรกฎาคม 20, 2548)

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวไม่บรรลุตามแนวนโยบายของรัฐบาลเท่าที่ควรนั้น อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ขาดความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน (Folkway) รวมทั้งวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างแท้จริง และยังขาดความสามารถในการปรับตัวให้กลมกลืนเชิงสมานฉันท์กับสภาพท้องถิ่น การดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม นอกจากนั้นยังมีเจ้าหน้าที่อยู่จำนวนไม่น้อยที่ใช้วิธีการปฏิบัติไปในทางอำนาจนิยม (Authoritarianism) ที่มีการเอารัดเอาเปรียบ ช่มเหรงรังแกประชาชน ในขณะที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติที่ถูกส่งตัวไปปฏิบัติหน้าที่ยังขาดภาวะผู้นำ ขาดวุฒิภาวะ ขาดความรับผิดชอบ และขาดจริยธรรม มีทัศนคติที่ค่านึงประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง ทำให้บุคลากรดังกล่าวไม่สามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง ประชาชนบางส่วนจึงเพิกเฉยต่อระบอบราชการไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ (วีระศักดิ์ ไควสุรัตน์, 2547) นอกจากนี้ยังมีบางส่วนที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ และกลุ่มผู้มีอิทธิพลที่สูญเสียผลประโยชน์ หรือกลุ่มค้ายาเสพติด ฉกฉวยโอกาสก่อความไม่สงบโดยอ้างถึงความขัดแย้ง ทางศาสนา มาปลุกกระดมประชาชนในการต่อต้านอำนาจรัฐ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2544)

จากเหตุการณ์เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ.2548 ในหมู่บ้านละหาน ตำบลปะลูลู อำเภอสูโงปาตี จังหวัดนราธิวาส ซึ่งชาวบ้านได้ร่วมกันต่อต้านขัดขวางเจ้าหน้าที่ไม่ให้เข้าไปในพื้นที่ภายหลังจากผู้นำทางศาสนา คือโต๊ะอิหม่าม สะดอปา ยูโซะ ถูกลอบยิงเสียชีวิต โดยชาวบ้านเชื่อว่าเป็นการกระทำของทางการซึ่งทุกคนในหมู่บ้านตั้งแต่เด็กเล็กไปถึงหญิงชราต่างร่วมใจกันเป็นหูเป็นตาขัดขวางไม่ให้คนแปลกหน้าเข้าไป ถัดจากเหตุการณ์นั้นก็ยังมีชาวบ้าน 131 คน หนีข้ามพรมแดนไปขอลี้ภัยในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย โดยให้เหตุผลว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม รวมถึงกรณีการจับตัว 2 นาวิกโยธิน เมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2548 จากเหตุคนร้ายใช้อาวุธปืนยิงในร้านน้ำชา ทำให้ชาวบ้านเสียชีวิต 2 คน และเหตุการณ์ทำร้าย 2 ครูสาวโรงเรียนกุยงลือปะ

เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2549 ก็ล้วนแล้วแต่เป็นเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการต่อต้านอำนาจรัฐของชาวบ้านในพื้นที่ทั้งสิ้น (มติชนรายวัน, พฤษภาคม 22, 2549, หน้า 10)

ปัญหาในเรื่องของความไม่สงบของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 จนถึงปัจจุบัน เวลาประมาณ 7 ปี ตั้งแต่สมัยรัฐบาลของ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร, พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์, นายสมัคร สุนทรเวช, นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์, นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จนกระทั่งถึง นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร การก่อความไม่สงบได้ทวีความรุนแรงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเหตุการณ์หลังสุดการฆ่าโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้ก่อกวนของกลุ่มผู้ก่อการร้ายและปลุกขวัญมวลชนทั้งแผ่นดิน เมื่อใกล้รุ่ง 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556 “นาวิกโยธิน” (นย) หน่วยซีลของกองทัพเรือไทยได้ปฏิบัติการตอบโต้ฝ่ายผู้ก่อการร้าย จำนวนกว่าครึ่งร้อยที่บุกโจมตีกลางดึกที่ฐานปฏิบัติการหน่วยนาวิกโยธิน มว.ปล.เฉพาะกิจ 32 อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ผู้ก่อการร้ายเสียชีวิตจำนวน 16 คน โดยไม่มีความสูญเสียถึงชีวิตของฝ่ายทหารเลยแม้แต่คนเดียว

1.1.2.2 วัฒนธรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น อาจเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจยังยึดติดกับวัฒนธรรมองค์กรและวิธีปฏิบัติแบบเดิมๆ ไม่รับรู้วัฒนธรรมใหม่หรือวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นสาเหตุที่ไม่อาจปรับตัวให้เข้ากับสภาพท้องถิ่นได้ เนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรเป็นเรื่องของระบบ ค่านิยม ความเชื่อ และข้อสมมติพื้นฐานที่มีสมาชิกภายในองค์กรยึดถือเป็นแนวทางในการคิดตัดสินใจ และทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Schein, 1993) และการรับรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นการยอมรับในความหลากหลายและสร้างความสัมพันธ์ภายในท้องถิ่น เพื่อความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น และสร้างการติดต่อสื่อสารภายในท้องถิ่น (Johannisson, 1990)

วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ทำให้ชุมชนแต่ละชุมชนมีความพิเศษในตัวเอง ซึ่งรวมเรื่องราวเกี่ยวกับชุมชนและผูกมัดพวกมันเข้าไว้ด้วยกัน เป็นการผสมผสานทางสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อมและสภาพพื้นที่ (Gyte, 2003) หรือสิ่งที่เป็นพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี และพิธีการภายในชุมชน (Curry, Schwiran, & Woldoff, 2004) หรือเรียกอีกอย่างว่าวัฒนธรรมพื้นบ้าน ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ การประพฤติปฏิบัติของประชาชนธรรมดาทั่วไป ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ โดยสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน การศึกษาถึงวัฒนธรรมพื้นบ้านทำให้คนทั้งหลายในโลกเกิดความเข้าใจกันและอยู่ร่วมกันโดยสันติ (ประเทือง คล้ายสุบรรณ, 2531) ความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นจะช่วยให้การวิเคราะห์ แสวงหาแนวทางการปฏิบัติ ที่ถูกต้องและเหมาะสม (Deyan, 2001 ; Theerasak, 1999) รวมถึงช่วยลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นระหว่างองค์กรและชุมชน (วิยะดา สิมะเสถียร, 2546) ซึ่งผลความขัดแย้งนี้อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อองค์กรได้โดยขึ้นอยู่กับบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ ลักษณะความยึดมั่นในวัฒนธรรมนั้นๆ (ประณีต จิตกรณกิจศิลป์, 2548)

ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นประชากรร้อยละ 85.16 นับถือศาสนาอิสลาม (กระทรวงมหาดไทย, 2547) ดังนั้นการศึกษาถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมพื้นบ้านของประชากรในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในการศึกษานี้จึงเป็นการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามหรือชาวไทยมุสลิมนั่นเอง โดย เมธา วาติเจริญ (2543) ได้ศึกษารวบรวมเกี่ยวกับศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมภาคใต้ ซึ่งให้ทรรศนะเกี่ยวกับปัญหาภาคใต้ว่า สาเหตุความขัดแย้งระหว่างประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับเจ้าหน้าที่รัฐไว้เช่นเดียวกับ รุ่ง แก้วแดง (2548) ว่าปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐไม่มีความรู้ทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมของประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านของศาสนาอิสลาม จากผู้ที่ศึกษารวบรวมไว้ คือ เมธา วาตีเจริญ (2543), เสาวนีย์ จิตต์หมวด (2535), และรุ่ง แก้วแดง (2548) โดยสรุปความสำคัญได้ว่า ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่กำเนิดขึ้นบนคาบสมุทรอาระเบียในเมืองเมดินา มีพระเจ้าองค์เดียวโดย พระนบี โมฮัมหมัด “อิสลาม” หมายความว่า “ศานติ ความปลอดภัย ความสงบสุข การยอมรับ” บทบัญญัติของศาสนาอิสลามเรียกว่า “คัมภีร์อัลกุรอาน” ซึ่งชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ถือตามนิกาย “ซุนนี หรือ ซุนนะห์” ซึ่งยึดมั่นในหลักการของศาสนาอิสลามและโดยเสาวนีย์ จิตต์หมวด (2535) ได้ให้ทรรศนะว่าในความเป็นจริงอิสลามมีลักษณะเป็นมากกว่าศาสนา เพราะอิสลามเป็นวัฒนธรรมหรือเป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิตที่ได้วางรูปแบบของพฤติกรรมของมุสลิมไว้ตั้งแต่เกิดจนตาย ตั้งแต่ตื่นจนหลับ และมีลักษณะที่เป็นสากลใช้ได้กับทุกกลุ่มชน ทุกเวลา และสถานที่ ทั้งนี้เพราะอิสลามมิได้ถูกประทานมาเพื่อชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ หากแต่พระผู้เป็นเจ้าอัลลอฮ์ (ซุบฮานา) ได้ประทานให้แก่มนุษยชาติทั้งหมด

พระคัมภีร์อัลกุรอานเป็นคัมภีร์สูงสุดของศาสนาอิสลาม เป็นธรรมนูญของชีวิตและธรรมนูญการปกครองของประเทศมุสลิม เด็กมุสลิมเมื่อเติบโตพอที่จะศึกษาเล่าเรียนได้ ก็จะต้องศึกษาศาสนาควบคู่ไปกับการอ่านหนังสืออาหรับ เริ่มต้นจากการอ่านพระคัมภีร์อัลกุรอาน เพื่อจะไว้ใช้ประกอบพิธีสัการะพระองค์อัลเลาะห์ และปฏิบัติตามแบบอย่างของมุสลิมทั้งหลาย (เมธา วาตีเจริญ, 2543) เมื่อได้ย่นการอ่านพระคัมภีร์อัลกุรอาน มุสลิมทุกคนจะต้องหยุดกระทำการใดๆ หยุดพูดในเรื่องอื่น ต้องคอยสดับรับฟังพระคัมภีร์อัลกุรอานเท่านั้น ดังนั้น ผู้นับถือศาสนาอื่นก็ต้องหยุดทำการใดๆ และหยุดพูดเป็นการให้เกียรติแก่พระคัมภีร์สูงสุดนี้

ในเรื่องประเพณีเกี่ยวกับชีวิตของชาวไทยมุสลิม นั้น มีหลักปฏิบัติเช่นเดียวกับชาวมุสลิมทั่วไป คือ จะต้องปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลามเริ่มตั้งแต่การเกิด การศึกษาพระคัมภีร์อัลกุรอานเมื่ออ่านออกเขียนได้ เพื่อนำไปใช้ในการประกอบศาสนกิจประจำวันเมื่ออ่านคัมภีร์อัลกุรอานจบ 30 ตอนด้วยตนเองได้ทั้งหมด ก็จะมีงานฉลองซึ่งเรียกว่า “การตะมัตพระคัมภีร์อัลกุรอาน” พร้อมกับพิธีเจ้า “สุนัต หรือมาโซะยาวิ” คือ การขลิบหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศโดยมุสลิมชายอายุระหว่าง 8-15 ปีทุกคน จะต้องทำเพื่อความเป็นมุสลิมที่สมบูรณ์ จากนั้นก็จะเข้าพิธีแต่งงานโดยผ่านพิธีนิกะห์ สำหรับชายมุสลิมอนุญาตให้ชายมีภรรยาได้ 4 คน และห้ามมิให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้มีการแต่งงาน (นิกะห์) และสุดท้ายคือการตาย เมื่อมีการตายเกิดขึ้นมุสลิมในหมู่บ้านจะเข้าไปเยี่ยมเยียนให้ความช่วยเหลือครอบครัวของผู้ตาย สำหรับบุคคลศาสนาอื่นจะเข้าไปจัดการกับศพอย่างไรอย่างหนึ่งก่อนเจ้าภาพจะอนุญาตไม่ได้เด็ดขาด ซึ่งประเพณีดังกล่าวเป็นปัญหาในเรื่องการชันสูตรพลิกศพของเจ้าหน้าที่เป็นอย่างมากในขณะนี้ และห้ามแต่งกายไว้ทุกข์ สีดำ กรณีที่ผู้ตายตายเพื่อป้องกันประเทศชาติ ศาสนาอิสลามถือว่าเป็นการตายอย่างมีเกียรติ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จะต้องไปร่วมงานศพ ห้ามไว้ทุกข์สำหรับการจัดการต่อศพ จะไม่มีการอาบน้ำศพ เช่น ผู้ที่ตายอย่างธรรมดามาก และจะต้องนำไปฝังภายใน 24 ชั่วโมงนับจากเวลาที่ผู้นั้นตายลง

นอกจากนี้ ยังมีหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกล่าวทักทายของมุสลิมที่จะต้องมีการกล่าวและสัมผัสมือกัน การแต่งกายของผู้หญิงต้องปกปิดตัวร่างกายเว้นไว้แต่ใบหน้าและฝ่ามือ ส่วนชายมุสลิมปกปิดตั้งแต่สะดือถึงหัวเข่า การรับประทานอาหารห้ามไม่ให้มุสลิมรับประทานหมู ต้มสุรยาเสฟติด และยังมีประเพณีของชาวมุสลิมอื่นๆ อีก เช่น ประเพณีกินเหนียว หรือ มาแกบูโละ พิธีลาซัง หรือ ปือยอมือแน เป็นพิธีฉลองหลังจากเก็บเกี่ยวนาเสร็จ ซึ่งเป็นพิธีของชาวไทยมุสลิมกับชาวไทยพุทธทางจังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีการเชิญหัวหน้าส่วนราชการผู้ค้ำคั้นเคย และชาวบ้านไปร่วมงาน เป็นต้น นอกจากนี้ศาสนาอิสลามยังมีหลักปฏิบัติที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การละหมาดวันละ 5 เวลา โดยสามารถละหมาดที่ใดก็ได้

การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน การบริจาคชะกาต (การจ่ายทาน) และการประกอบพิธีฮัจญ์สำหรับผู้ที่มีความสามารถพอ

เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น วีระศักดิ์ โควสุรัตน์ (2547) ได้กล่าวว่า ในความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไปปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มักจะละเลยการผสมผสานกลมกลืนทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นผู้ที่ทางราชการส่งมาทำงานโดยไม่ได้สมัครใจ รวมตลอดถึงผู้ที่เคยมีความประพฤติเสื่อมเสียมาก่อนแล้วถูกลงโทษโดยการส่งตัวไปปฏิบัติหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงขาดความเอื้ออาทรต่อผลประโยชน์ของประชาชนในเขตพื้นที่อย่างแท้จริงจึงทำงานไม่มีประสิทธิภาพ

การรับรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นจึงเป็นปฏิกริยาตอบโต้แบบมีเงื่อนไขของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อมที่ใดที่หนึ่งอันเป็นผลมาจากประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล ว่าจะสามารถปรับตัวให้มีความผสมผสานกลมกลืนเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้มากน้อยเพียงใด (Papalia & Olds, 1985) และรวมถึงการยอมรับในความหลากหลายและสร้างความสัมพันธ์ภายในท้องถิ่น (Johannisson, 1990, 1995 ; Malecki, 1997) เช่น การรู้ถึงภาษาท้องถิ่นช่วยให้การสนทนามีความง่ายขึ้น และลดความกลัวของผู้ปฏิบัติงานงานลง (Field, 1997) ทำให้การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพ และสามารถนำข้อมูลที่ได้มากำหนดกลยุทธ์ใหม่ที่สามารถปรับให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นๆ (Ancha, 2004) ซึ่งจะเป็นผลสู่ความสำเร็จของงาน (Almond, 1993)

อัลมอนต์ (Almond, 1993) ศึกษาพบว่าเหตุผลสำคัญที่ทำให้การนำนโยบายของรัฐบาลในส่วนกลางไปสู่การปฏิบัติในแต่ละท้องถิ่นประสบความล้มเหลว ก็คือ ความแตกต่างระหว่างทัศนคติของผู้กำหนดนโยบายกับทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแทนของภาครัฐที่เข้าไปปฏิบัติงานไม่พยายามศึกษาและปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่น จึงไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น และนำไปสู่การเพิกเฉยต่อนโยบาย ซึ่ง คลาร์ก (Clark, 1996) พบว่าประสิทธิภาพและความสำเร็จของการบริหารงานขึ้นอยู่กับข้อกำหนดยุทธศาสตร์ให้เหมาะสมกับแต่ละเขตพื้นที่ซึ่งจะมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การกำหนดนโยบายแบบทั่วไปไม่สามารถนำไปใช้ได้กับทุกพื้นที่ เนื่องจากในแต่ละพื้นที่นั้นจะมีลักษณะของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่แตกต่างกันออกไป การที่จะกำหนดยุทธศาสตร์ได้อย่างเหมาะสมนั้นจำเป็นต้องรับรู้และทำการศึกษเพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างแท้จริง

แบนดูรา (Bandura, 1993) ได้กล่าวว่า ภารกิจขององค์กรจะบรรลุเป้าหมายได้นั้น องค์กรจะต้องสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในองค์กร วัฒนธรรมท้องถิ่นและทัศนคติของประชาชน รวมตลอดถึงสถาบันทางสังคมต่างๆ ซึ่งแบลค และพอร์เตอร์ (Black & Porter, 1991) ดาวลิง (Dowling, 1994) เมเจีย (Mejia, 1995) และนิวแมนและนอลเลน (Newman & Nollen, 1996) ได้สนับสนุนแนวคิดของแบนดูรา สรุปได้ว่าคุณค่าของการปฏิบัติงานจะขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งรวมไปถึงความสามารถในการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน โดยพุทแมน (Putman, 1993) ได้ศึกษาพบว่าความสามารถในการรับรู้และปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นขึ้นอยู่กับปัจจัยภูมิหลังของตัวผู้ปฏิบัติงานเอง และความสำเร็จของนโยบายจะอยู่ที่การนำเอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในการกำหนดนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติเพราะการเข้าไปมีส่วนร่วมคือพื้นฐานของการมีปฏิสัมพันธ์ภายในชุมชน (Catley, 1999) โดยการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิด การทำงาน และการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย (Popper, 1970)

การศึกษาถึงเรื่องการจัดการความรู้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะช่วยทำให้ความขัดแย้งทางด้านต่าง ๆ ของประชาชนในพื้นที่ลดน้อยลงไป ทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.1.2.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนกับกระบวนการยุติธรรม

ปัญหาในเรื่องของการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย

1) กระบวนการยุติธรรมกับหลักนิติธรรมและสังคมที่ยุติธรรม

ความอ่อนแอของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นกลไกหลักในการบังคับใช้กฎหมายยังมีผลเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับความอ่อนแอของระบบกฎหมายและหลักนิติธรรม (The Rule of Law) ในสังคมที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย หลักนิติธรรมเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการบริหารบ้านเมือง สังคมที่ยึดถือหลักนิติธรรม คือ สังคมที่ปกครองโดยหลักกฎหมายหรือสังคมที่กฎหมายเป็นใหญ่ อันแตกต่างจากระบอบอัตตาธิปไตยที่ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปตามใจของผู้มีอำนาจ หรืออนาธิปไตยที่ทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับอำเภอใจของแต่ละคน กฎหมายต้องมีความเป็นธรรม คือ ต้องมีความชัดเจนแน่นอน และต้องสามารถจัดสรรสิทธิประโยชน์ของบุคคลอย่างเป็นธรรม นอกจากนี้กฎหมายจะต้องบังคับใช้ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ ประชาชนในสังคมไม่ว่ายากดีมีจนจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายเดียวกันอย่างเสมอภาค ด้วยความสำคัญของหลักนิติธรรมนี้เองจึงอาจกล่าวได้ว่า หลักนิติธรรมเป็นพื้นฐานของ “ธรรมาภิบาล” หรือ “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” (Good Governance) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของสังคมที่ยุติธรรม อันเป็นพื้นฐานสำคัญของความเจริญในทุกด้าน (กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, 2543, หน้า 6)

การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหัวใจของความสำเร็จของกระบวนการยุติธรรม กระบวนการยุติธรรมที่ดีจึงต้องเปิดรับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวางในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมมิได้หมายถึงการมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุนกิจการของกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและตรวจสอบการทำงานของกระบวนการยุติธรรม และการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากรและร่วมดำเนินการในกระบวนการยุติธรรม ด้วยกระบวนการยุติธรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมมาก ประชาชนย่อมรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งจะนำมาซึ่งความร่วมมือและการให้การสนับสนุนกิจกรรมของกระบวนการยุติธรรม ติดตามมาจากตัวอย่างของประเทศที่ประชาชนให้ความสนใจและสนับสนุนกิจกรรมของกระบวนการยุติธรรมมาก เช่น ในสหรัฐอเมริกาจะเห็นว่าประชาชนสามารถมีส่วนในการคัดเลือกผู้พิพากษาและอัยการโดยการเลือกตั้งโดยตรงในระดับมลรัฐ และโดยอ้อมจากการเสนอชื่อของประธานาธิบดีและการรับรองโดยวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรง นอกจากนี้ประชาชนยังมีบทบาทในการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมโดยตรง โดยร้องเรียนผ่านหน่วยงานหรือคณะกรรมการที่ดี รับคำร้องเรียนโดยตรงจากประชาชนหรือโดยอ้อมผ่านกระบวนการถอดถอนทางสภา (Impeachment) ยิ่งไปกว่านั้นประชาชนยังมีบทบาทในการกลั่นกรองการฟ้องคดีของอัยการ โดยการฟ้องคดีต้องได้รับความเห็นชอบจาก Grand Jury ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนประชาชนในชุมชน 23 คน และในการพิจารณาพิพากษาคดีศาลจะเป็นผู้พิจารณาในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายเท่านั้น แต่คณะลูกขุน (Jury) ซึ่งประกอบด้วยประชาชน 12 คน จะเป็นผู้พิจารณาในข้อเท็จจริงตัดสินว่าจำเลยมีความผิดหรือไม่ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างมาดังกล่าวทำให้กระบวนการยุติธรรมของสหรัฐอเมริกาประสบความสำเร็จในการที่ได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากประชาชน เช่น ความร่วมมือจากพยาน ความร่วมมือจากชุมชนในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเป็นต้น ด้วยความสำคัญของการมีส่วนร่วมจากประชาชนดังกล่าว กระบวนการยุติธรรมที่พึงประสงค์ของสังคมไทยจึงต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับดังที่กล่าวมา (กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, 2543, หน้า 20)

2) ปัญหาในระบบการบริหารงานยุติธรรมของไทย

(1) มีการนำคดีเข้าสู่ระบบยุติธรรมมากเกินไปจนสมควร ในประเทศไทยจะมีกฎหมายที่กำหนดให้นำโทษทางอาญามาใช้กับพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมายเป็นจำนวนมาก (Over Criminalization) แม้ว่าพฤติกรรมเหล่านั้นจะเป็นเพียงการกำหนดที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิด (Mala Prohibita) ไม่ใช่เป็นอาชญากรรมโดยแท้ (Mala In Se) นอกจากนั้นกระบวนการยังมีลักษณะของการตั้งรับไม่มีบทบาทเชิงรุกในการรณรงค์เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม ทำให้มีลักษณะเป็นการดึงคดีเข้ามาสู่ระบบยุติธรรมที่เป็นทางการมากเกินไป โดยไม่เปิดช่องให้ชุมชนและประชาสังคมมีโอกาสเข้ามาจัดการกับข้อพิพาทเล็กน้อยๆ ด้วยวิธีการอื่นๆ เช่น การประนีประนอมยอมความหรือการไกล่เกลี่ยก่อนที่จะข้อพิพาทจะลุกลามไปจนเป็นการกระทำความผิดทางอาญาอีกทั้งยังไม่มีมาตรการที่เหมาะสมที่จะจัดการกับพฤติกรรมที่มีลักษณะฝ่าฝืนกฎหมายแต่ไม่ถึงขั้นที่จะต้องเข้ามาเป็นคดีในระบบงานยุติธรรมและเมื่อมีพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อพิพาทเข้ามาในระบบก็ไม่มีกระบวนการในการกลั่นกรองหรือเบี่ยงเบนคดี (Screening Diversion) ออกจากขั้นตอนกระบวนการยุติธรรมตามปกติแต่จะส่งเรื่องทุกประเภทไปสู่ศาล ก่อให้เกิดปัญหาคดีล้นศาลและผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมโดยรวม

(2) มีทัศนคติในการเอาตัวผู้ต้องหาและจำเลยไว้ในความควบคุมมากกว่าปล่อยชั่วคราว ในทางปฏิบัติเมื่อผู้ต้องหาถูกจับกุม หากประสงค์จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวก็ต้องมีประกันและส่วนใหญ่จะต้องมีหลักประกันด้วย ทำให้ผู้ต้องหาที่ยากจนจะต้องกู้หนี้ยืมสินเพื่อจะไปให้นายประกันเพื่อหาหลักประกันมาแลกกับอิสรภาพของตนเอง ในชั้นอัยการและศาลก็เช่นกัน ทัศนคติในเชิงที่จะต้องควบคุมตัวไว้ก่อนหากจะปล่อยชั่วคราวต้องมีการประกันและหลักประกันยังเป็นแนวปฏิบัติที่เป็นหลักอยู่ทุกๆ ที่จริงๆ แล้วการที่จะเอาตัวผู้ต้องหาและจำเลยไว้ในความควบคุมต้องมีความจำเป็นอย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างใน 3 ประการ กล่าวคือ (1) เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี (2) หากปล่อยไปจะไปทำลายพยานหลักฐาน และ (3) หากปล่อยไปจะเป็นอันตรายต่อสังคมหากมีข้อสงสัยใน 3 ประการนี้ก็ไม่มีสิทธิ์จะควบคุมผู้ต้องหาไว้เลยและแม้ในกรณีที่ตำรวจ อัยการ หรือศาลเห็นสมควรให้ปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่มีการประกันกฎหมายก็มิได้บังคับว่าต้องมีหลักประกันแต่อย่างใด วิธีที่เป็นอยู่จึงไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายและทำให้ผู้ต้องหาและจำเลยโดยเฉพาะผู้ที่ยากไร้ต้องเสียอิสรภาพ เสียชื่อเสียง ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ และเสียโอกาสในการต่อสู้คดี

(3) การให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา ได้มีการศึกษาวิจัยจนกระทั่งมีองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ได้ผลมากมาย ทั้งในรูปของการให้ความรู้แก่ประชาชนที่จะหลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม การสร้างอาสาสมัครเฝ้าระวังเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในหมู่ประชาชน หรือในรูปของการที่องค์กรในกระบวนการยุติธรรมสามารถริเริ่ม เช่น งานด้านตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Community Policing) เป็นต้น ในระยะหลังๆ ปัญหายาเสพติดโดยเฉพาะปัญหาการปราบปรามยาบ้า ซึ่งมีคดีเกิดขึ้นมากมายเป็นผลให้กระบวนการยุติธรรมต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไปในการนี้โดยไม่ได้ผลตอบแทนกลับเข้ามาคุ้มค่ากับที่ลงทุนไป ทำให้มีการพูดถึงถึงเรื่องความจำเป็นในเรื่องการปรับนโยบายจากการปราบปรามยาเสพติดไปสู่การป้องกันมากขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางที่น่าจะถูกต้องแต่การปรับเปลี่ยนนโยบายในลักษณะเช่นนี้ไม่ควรจะจำกัดอยู่เฉพาะเรื่องยาเสพติดเท่านั้นแต่ควรจะขยายไปสู่เรื่องอื่นๆ ด้วย

(4) การให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมากขึ้น นับว่าเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเรื่องหนึ่ง เมื่อคำนึงถึงปัญหาที่กระบวนการยุติธรรมกำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้จึงมีความจำเป็นต้องปรับกระบวนการทั้งในการบริหารงานยุติธรรมที่มุ่งเน้นการปราบปรามอาชญากรรมเป็นหลัก

ไปสู่การให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายและส่งเสริมสนับสนุนให้มีการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างจริงจังโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของชุมชนจะทำให้เกิดรูปแบบของการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน ซึ่งจะได้ผลดีมากกว่าการปราบปรามอาชญากรรม

3) กระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารงานยุติธรรม

(1) เน้นการสร้างทางเลือกใหม่ที่ไม่นำคดีเข้าสู่ระบบยุติธรรมและระบบศาลโดยไม่จำเป็น แนวคิดเกี่ยวกับทางเลือกใหม่ในการยุติข้อพิพาทโดยไม่เข้าสู่ระบบยุติธรรม (Alternative Dispute Resolutions) เป็นปรากฏการณ์ที่สังคมตะวันตกได้ให้ความสนใจอย่างมากในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกาที่เป็นสังคมแห่งคดีความ (Litigious Society) ทางเลือกใหม่ไม่ว่าจะเป็นการไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมยอมความหรือระบบอนุญาโตตุลาการนอกศาล ล้วนได้รับความนิยมอย่างยิ่ง แม้ในคดีอาญา อัยการก็เริ่มนิยมที่จะใช้การเบี่ยงเบนคดี (Diversion) ออกจากกระบวนการยุติธรรมหรือการชะลอการฟ้อง (Suspension of Prosecution) ในคดีที่เห็นว่าการฟ้องผู้ต้องหาไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เช่น ในคดีที่เป็นการกระทำโดยประมาท ผู้กระทำผิดเป็นเด็กหรือเป็นความผิดที่กระทำโดยบุคคลในครอบครัว เป็นต้น โดยอัยการอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น ให้ทำประโยชน์สาธารณะ หรืออยู่ภายใต้การควบคุมความประพฤติในระยะเวลาหนึ่งก่อนที่จะมีคำสั่งไม่ฟ้องเด็ดขาด แนวทางเลือกใหม่ดังกล่าวนี้สามารถสร้างความพอใจต่อทุกฝ่าย ทั้งผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย และผู้ที่เกี่ยวข้องได้มากกว่าการดำเนินคดีตามปกติ อีกทั้งประหยัดงบประมาณมากกว่า ทำให้องค์กรในระบบยุติธรรมสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไปจัดการกับเรื่องอื่นที่มีความสำคัญมากกว่า

อันที่จริงแล้วแนวความคิดเกี่ยวกับทางเลือกที่เป็นกระบวนยุติธรรมทางเลือก (Informal Justice) ในความเข้าใจของประเทศทางตะวันตกนั้น เป็นเรื่องที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมตะวันตกรวมทั้งสังคมไทยอยู่แล้ว แต่ตั้งแต่เราได้มีการจัดตั้งระบบยุติธรรมแบบสากล มีการจัดตั้งโรงพักในท้องที่ต่างๆ ทั่วประเทศ โดยมีศูนย์รวมอำนาจอยู่ในส่วนกลาง แนวคิดที่เคยให้ท้องถิ่นและชุมชนเป็นผู้จัดการกับปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้นก็เริ่มหายไป กลักลับกลายเป็นระบบที่ดึงข้อพิพาททุกประเภทเข้าสู่กระบวนการโดยไม่แยกแยะและไม่มีความยืดหยุ่น แม้ว่าจะมีความพยายามที่จะรื้อฟื้นแนวทางการระงับข้อพิพาทอย่างไม่เป็นทางการขึ้นมาใหม่จากหน่วยงานของทางราชการในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมา แต่ก็ยังไม่เป็นมรรคเป็นผลอย่างจริงจัง สาเหตุเนื่องมาจากงานยังมีความซ้ำซ้อนในระหว่างส่วนราชการหลายแห่ง และที่สำคัญ ท้องถิ่นและชุมชนไทยอ่อนแอเกินกว่าที่จะพัฒนาระบบเหล่านี้ขึ้นมาได้ จึงจำเป็นต้องสร้างรูปแบบของการมีส่วนร่วมในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง อย่างไรก็ตามในโอกาสที่กระแสสังคมในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งมากขึ้นและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้เน้นการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้นทำให้เกิดความหวังว่าจะสามารถพัฒนาการสร้างทางเลือกใหม่ที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยไม่ต้องนำคดีเข้าสู่ระบบยุติธรรมและระบบศาลโดยไม่จำเป็นสามารถเกิดขึ้นได้จึงต้องมีการปรับกระบวนทัศน์ที่จะไม่ดึงคดีเข้าสู่ระบบยุติธรรมโดยจำเป็น แต่เสริมสร้างแนวทางเรื่องกระบวนการยุติธรรมทางเลือก (Informal Justice) ด้วย

(2) เน้นการอำนวยความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) มากกว่าการแก้แค้นทดแทน (Retributive Justice) การอำนวยความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) เป็นแนวคิดใหม่ซึ่งได้รับการกล่าวถึงอย่างมากในขณะนี้ แนวคิดของการอำนวยความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เป็นการมองปัญหาอาชญากรรมว่าเป็นเรื่องที่มีใช่เป็นการกระทำต่อรัฐที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยเท่านั้น แต่เป็นเรื่องที่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วย ดังนั้นทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบจากอาชญากรรมไม่ว่า

จะเป็นผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิด และชุมชน จึงต้องเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้วยกัน ทั้งนี้ เพื่อสร้างสรรค์ความสันติและความสมานฉันท์ให้กลับคืนสู่สังคมหรือชุมชนอีกครั้ง

มุมมองเรื่อง กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) ถือได้ว่าเป็น การปรับกระบวนการที่ครั้งสำคัญของการอาชญาวิทยาและกระบวนการยุติธรรม เพราะเดิมทฤษฎีการ ลงโทษจะเน้นที่ตัวผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดเรื่องการทดแทน (Retribution) การข่มขู่ ยับยั้ง (Deterrence) การตัดโอกาสไม่ให้กระทำความผิด (Incapacitation) หรือการฟื้นฟูแก้ไข (Rehabilitation) แต่แนวคิดเรื่องการสร้างความสมานฉันท์เป็นการขยายมุมมองเรื่องการลงโทษให้ครอบคลุมไปสู่ผู้เสียหาย ญาติพี่น้องของผู้ต้องหาและผู้เสียหาย ผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ตลอดจนสังคมและชุมชนด้วยแนวทาง Restorative Justice ได้ถูกนำไปใช้อย่างได้ผลในการจัดการกับความผิดที่เกิดขึ้นในครอบครัว ความที่เด็กเป็นผู้กระทำหรือ เป็นผู้เสียหายและความผิดเล็กน้อยอื่นๆ

(3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาสังคม การมีส่วนร่วมของชุมชนและ ประชาสังคมเป็นหัวใจของความสำเร็จของกระบวนการยุติธรรม ชุมชนและประชาสังคมสามารถเข้ามามีส่วน ร่วมกับกระบวนการยุติธรรมได้หลายลักษณะทั้งในแง่ของการส่งเสริมและสนับสนุน เช่น การมีส่วนร่วมในการ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยการรวมกลุ่มกันเป็นอาสาสมัครการให้ข้อมูลและเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ การให้การเป็นพยานในแง่ของการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการตรวจสอบ เช่น การมีส่วนร่วมใน คณะกรรมการทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติที่มีส่วนในการนำเสนอข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบาย การรวมตัว เพื่อติดตามตรวจสอบในแง่อื่นๆ นอกจากนี้ชุมชนและประชาสังคมยังอาจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของ กระบวนการยุติธรรมโดยตรงในหลายลักษณะ เช่น ในโครงการระงับข้อพิพาทนอกกระบวนการยุติธรรม เช่น การไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท การมีส่วนร่วมในการพิจารณาพิพากษา เช่น เป็นลูกขุน (Jury) หรือ ผู้พิพากษาสมทบ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและผู้เสียหาย เป็นต้น

(4) กระบวนการยุติธรรมที่เปิดรับการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาสังคม ย่อมเป็น กระบวนการที่ได้รับความเชื่อถือศรัทธาจากประชาชนซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของความสำเร็จของ กระบวนการยุติธรรม สำหรับในประเทศไทยของเราการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาสังคมยังมีน้อยมาก การมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นอยู่จะไม่ค่อยมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมได้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะในการ กำหนดนโยบาย การตรวจสอบอื่นๆ การขาดการมีส่วนร่วมนี้เป็นสาเหตุหนึ่งทำให้กระบวนการยุติธรรมมีภาพ ของความเป็น “ราชการ” อยู่สูง ประชาชนไม่รู้สึกรู้สีกว่าเป็นเจ้าของกระบวนการยุติธรรมและกระบวนการ ยุติธรรมยืนอยู่ข้างเขา จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมโดยสำนักวิจัย เอแบคโพลล์ ซึ่งเปิดเผยผลเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2553 ประชาชนกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนมากไม่รู้จัก หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ และพนักงานคุมประพฤติ และประชากรกลุ่ม ตัวอย่างถึง ร้อยละ 52 ไม่เต็มใจที่จะให้การเป็นพยานหากพบเห็นการกระทำความผิด ในขณะที่ประชากรกลุ่ม ตัวอย่าง ร้อยละ 53.5 เห็นว่าควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม มากขึ้น

จากความสำคัญของการเปิดโอกาสให้ชุมชนและประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมใน กระบวนการยุติธรรมให้มากขึ้นดังที่กล่าวมาในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย จึงต้องมีการ ปรับกระบวนการที่ตนจากเดิม ซึ่งเดิมมีลักษณะที่เป็นระบบปิดไปสู่ระบบที่เปิดรับการมีส่วนร่วมของชุมชนและ ประชาสังคมมากขึ้น

(5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาสังคมในกระบวนการยุติธรรม การที่กระบวนการยุติธรรมถูกมองว่า เป็นกระบวนการของรัฐโดยเฉพาะ โดยมีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนจาก

ชุมชนและภาคประชาสังคม เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กระบวนการยุติธรรมไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ทั้งๆ ที่ความร่วมมือจากประชาชนเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดของความสำเร็จของกระบวนการยุติธรรม จึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคประชาสังคมในกระบวนการยุติธรรมให้มากขึ้น โดยมีมาตรการรองรับ ดังนี้

(5.1) เปิดให้ชุมชนและภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมมากขึ้นในทุกขั้นตอน การเปิดระบบยุติธรรมในลักษณะดังกล่าวนี้ หมายถึง การเปิดโอกาสและเสริมสร้างบทบาทในชุมชน และภาคประชาสังคม เข้าไปมีส่วนร่วมตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมีส่วนร่วมในการช่วยระงับข้อพิพาทบางเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องเข้าสู่ระบบยุติธรรม การมีส่วนร่วมเข้าไปร่วมรับรู้ รับทราบถึงปัญหาและแนวทางในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม การที่มีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลและรายละเอียดของการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานในเรื่องที่ตนเองมีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลและตรวจสอบด้วย

(5.2) ส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวกันของชุมชนและภาคประชาสังคมในการสร้างเครือข่าย เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกองทุน หรือมูลนิธิร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมกิจกรรมเหล่านี้ การที่ชุมชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในกระบวนการยุติธรรม นับเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์อย่างยิ่งต่อกระบวนการยุติธรรม เพราะชุมชนที่มีความเข้มแข็งสามารถรวมตัวกันอาจจัดกิจกรรมได้หลายลักษณะที่เป็นการลดภาระ และในลักษณะเดียวกันก็ช่วยเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมด้วย เช่น การรวมตัวกันเป็นอาสาสมัครในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมการช่วยระงับและไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหรือการกระทำผิดเล็กน้อย การช่วยชี้เบาะแส และช่วยเสริมการดำเนินการให้รัฐ การดูแลและบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดหรือผู้เสียหายในชุมชน หรือโดยชุมชนดำเนินการเอง

(5.3) ไม่ต้องนำคดีเข้าไปสู่กระบวนการยุติธรรมโดยไม่จำเป็น คนสมัยก่อนอยู่กันเป็นชุมชน เป็นหมู่บ้าน ในชุมชนมีผู้หลักผู้ใหญ่ นักปราชญ์ พระ ที่คนในชุมชนให้การยอมรับนับถือ เมื่อมีข้อขัดแย้งใดๆ เกิดขึ้นก็มีกระบวนการที่มีความยุติธรรมในระดับชุมชนช่วยไกล่เกลี่ยระงับข้อขัดแย้ง โดยไม่ต้องเข้าสู่ระบบความยุติธรรมของรัฐมากนัก แต่เมื่อความเป็นชุมชนล่มสลายลงกระบวนการยุติธรรมที่เคยมีอยู่ในระดับชุมชนก็ถูกกระทบไปด้วยกรณีต่างๆ แม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อยก็ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทั้งหมด หากดูกระแสที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลกและเป็นกระแสที่แรงมาก ก็คือกระแสประชาสังคม (Civil Society) โลกในอนาคตจะเป็นโลกของความเป็นชุมชน สังคมไทยมีรากฐานของการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมอยู่แล้ว มีกระบวนการที่จะอยู่ร่วมกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการสร้างให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง มีความเป็นประชาสังคมเกิดขึ้นในสังคม หากชุมชนสามารถแก้ปัญหาตนเอง ดูแลกันเองได้ ก็จะไม่เป็นภาระแก่กระบวนการยุติธรรมโดยไม่จำเป็น กระบวนการยุติธรรมจะได้มีเวลาสำหรับเรื่องใหญ่ๆ ที่มีความละเอียดอ่อนมากขึ้น ทำงานได้ดีขึ้น ประชาชนก็จะมีความสุขสบายมากขึ้น

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะสร้างรูปแบบการการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรม โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2.2 เพื่อค้นหาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการสืบสวนอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2.3 เพื่อพิสูจน์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการป้องกันการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2.4 เพื่อสร้างคู่มือในการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อใช้ในการสืบสวนและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2.5 เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3 คำถามของการวิจัย

1.3.1 กระบวนการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันมีลักษณะอย่างไร

1.3.2 ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีอะไรบ้างและสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้หรือไม่อย่างไร

1.3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการสืบสวนอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีอะไรบ้าง สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง

1.3.4 แนวทางมาตรฐานตามขั้นตอนต่างๆ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการบูรณาการภาพรวมที่ได้ผลลัพธ์เป็นแนวทางมาตรฐานตามขั้นตอนเป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตของโครงการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ทำการศึกษาในขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

1) สถานภาพปัจจุบันทางด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2) ข้อมูลปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3) ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน บรรลุวัตถุประสงค์ การพัฒนาองค์กรที่สนองต่อความคาดหวังและความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

4) รูปแบบเบื้องต้นของการอำนวยความสะดวกที่มีประสิทธิภาพทางด้านการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

งานวิจัยมุ่งเน้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

1.5 สมมติฐานและกรอบแนวคิดของการวิจัย

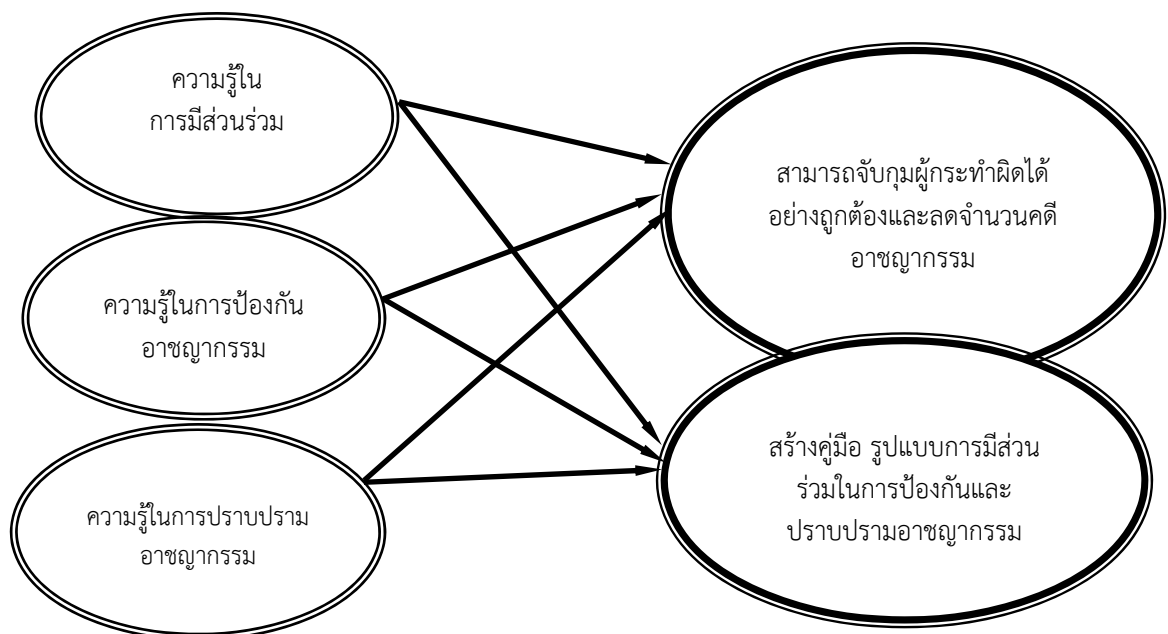
1.5.1 สมมติฐานการวิจัย

1) เมื่อประชาชน เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สามารถจับกุมผู้กระทำผิดได้อย่างถูกต้องและลดจำนวนคดีอาชญากรรมลงได้

2) กระบวนการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จะมีผลต่อการนำความรู้ที่ซ่อนเร้นและความรู้ที่เปิดเผยมาใช้ประโยชน์ในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

3) คู่มือแนวทางมาตรฐานตามขั้นตอนต่างๆ ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จะสร้างความเข้าใจอันดีให้กับประชาชนในการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5.2 กรอบแนวความคิดของการวิจัย

ภาพ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.6 ความสำคัญของงานวิจัย

เป้าประสงค์ที่สำคัญของงานวิจัยนี้ คือ ได้คู่มือแนวทางมาตรฐานตามขั้นตอนต่างๆ ที่เป็นแนวทางสำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ภาคใต้ เพื่อนำไปสู่ความสงบสุขในพื้นที่ ก่อให้เกิดผลในทางบวกด้านอาชญากรรมทางด้านความปลอดภัยต่อชีวิตให้ลดลง ดังนั้น ความสำคัญที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยในครั้งนี้ คือ

1) ได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดจัดทำเป็นคู่มือแนวทางมาตรฐานในการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

2) เพิ่มพูนทักษะเป้าหมายของเจ้าหน้าที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3) ระบบการจัดการความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

4) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการสืบสวนอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

5) หน่วยงานที่ได้นำเอาคู่มือมาใช้เป็นรูปแบบในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ได้แก่

5.1) ผู้บริหารสถานีตำรวจ และหัวหน้าหน่วยงานที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งทางด้านสืบสวนและสอบสวนทั้งระดับสัญญาบัตรและชั้นประทวน

5.2) เจ้าหน้าที่ทหารที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.3) เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.4) เจ้าหน้าที่ของรัฐในส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.7 กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ

ตาราง 1.1 กิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินงาน จำแนกออกตามช่วงระยะเวลา

วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ช่วงระยะเวลาดำเนินการ	จำนวนวันที่ใช้	ผู้รับผิดชอบ
เพื่อวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	- ศึกษารวบรวมระเบียบกฎหมายจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง - ศึกษากรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จัดการประชุมครั้งที่ 1 ที่กรุงเทพมหานคร	1. จัดตั้งคณะทำงานด้านการจัดการความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม 2. การเข้าถึงแหล่งความรู้เพื่อปรับปรุง แก้ไขและตีความได้ และนำมาสรุปไว้เพื่อใช้อ้างอิงให้เกิดแนวความรู้ใหม่ 3. การจัดเวทีเพื่อให้มีการแบ่งปันความรู้ที่อยู่ในตัวผู้ปฏิบัติ ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน อันนำไปสู่การสร้างความรู้ใหม่ที่แต่ละคนสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ต่อไป	กันยายน-พฤศจิกายน พ.ศ.2555	60 วัน	คณะนักวิจัย
ค้นหาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	- การจัดการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งที่ 2-7 เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ประชุมครั้งที่ 2-3 ที่จังหวัดยะลา ประชุมครั้งที่ 4-5 ที่จังหวัดปัตตานี ประชุมครั้งที่ 6-7 ที่จังหวัดนราธิวาส		ธันวาคม พ.ศ.2555-พฤษภาคม พ.ศ.2556	180 วัน	คณะนักวิจัย
เพื่อพิสูจน์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการป้องกันการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	1) ศึกษาจากกรณีศึกษา 2) การจัดการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง ร่วมกับหน่วยงานภายนอก ประชุมครั้งที่ 8 ที่จังหวัดสงขลา	นำมาสังเคราะห์ความรู้ให้อยู่สรุปในรูปแบบของสื่อเพื่อนำเป็นคู่มือที่สามารถใช้งานต่อไป	มิถุนายน-กรกฎาคม พ.ศ.2556	60 วัน	คณะนักวิจัย

ตาราง 1.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ช่วงระยะเวลา ดำเนินการ	จำนวน วันที่ใช้	ผู้รับผิดชอบ
เพื่อสร้างคู่มือในการพัฒนาระบบงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อใช้ในการสืบสวนอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	3. สร้างคู่มือการจัดการความรู้ 4. สร้างเว็บไซต์การจัดการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	เพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และถอดบทเรียน	สิงหาคม พ.ศ.2556	30 วัน	คณะนักวิจัย
ทบทวนบทเรียน นำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัย	จัดประชุมครั้งที่ 9 ที่จังหวัดสงขลา โดยมอบคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้กับหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุม	แลกเปลี่ยนขยายความรู้และเผยแพร่ (Knowledge Sharing)	กันยายน พ.ศ.2556	1 วัน	คณะนักวิจัย
สรุปผลการวิจัยทั้งหมด	จัดทำเล่มฉบับสมบูรณ์เพื่อนำเสนอ สกว.		ตุลาคม พ.ศ.2556	30 วัน	คณะนักวิจัย

หมายเหตุ จำนวนที่ใช้เป็นการคาดการณ์จำนวนเวลาที่จะต้องดำเนินการจริง โดยเทียบ 1 วัน เท่ากับ 8 ชั่วโมง

1.8 ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงระยะเวลา (แบ่งเป็นราย 12 เดือน)

ตาราง 1.2 กิจกรรมการปฏิบัติงานจำแนกออกตามผลงานที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละเดือน

เดือน	กิจกรรม (Activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (Outputs)
1	ทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาถึงผู้บังคับบัญชาตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครองใน 3 จังหวัดชายแดน เพื่อขอข้อมูลด้านสถิติงานและคัดเลือกกรณีศึกษาที่น่าสนใจ พร้อมทั้งขอให้หน่วยเสนอรายชื่อเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	(1) รายชื่อ เบอร์โทรศัพท์ และที่อยู่ของกลุ่มเป้าหมายที่มีคุณสมบัติตรงกับเป้าหมายการวิจัย (2) ข้อมูลด้านสถิติ และพื้นที่เพื่อศึกษา (3) ได้กรณีศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
2-4	1) วิเคราะห์ข้อกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) จัดการประชุมครั้งที่ 1 เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขั้นตอนวิธีการในการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	(4) ได้ข้อกฎหมายและระเบียบที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสมต่อการใช้งานในสถานการณ์ปัจจุบัน (5) ได้ทราบนโยบายในการบริหารจัดการและปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ใน

ตาราง 1.2 (ต่อ)

เดือน	กิจกรรม (Activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (Outputs)
	ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยจัดประชุมขึ้นที่กรุงเทพมหานคร 3) จัดการประชุม ครั้งที่ 2-3 เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่จังหวัดยะลา	การปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม (6) ได้แนวทางแก้ไขปัญหาคอรัปชั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง ในการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในจังหวัดยะลา
5-7	1) ค้นหาวิธีการปฏิบัติงาน นโยบายในการบริหารจัดการ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม 2) จัดการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 4-5 เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในจังหวัดปัตตานี	ได้แนวทางแก้ไขปัญหาคอรัปชั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครองในการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในจังหวัดปัตตานี
8-10	1) สร้างฐานความรู้ในการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม 2) จัดการประชุมครั้งที่ 6-7 เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในจังหวัดนราธิวาส	ได้แนวทางแก้ไขปัญหาคอรัปชั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครองในการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในจังหวัดนราธิวาส
11	จัดประชุม ครั้งที่ 8 ที่จังหวัดสงขลา เพื่อสัมมนาให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถอดบทเรียนในการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และถอดองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย	สร้างคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
12	1) จัดประชุมครั้งที่ 9 ที่จังหวัดสงขลา เพื่อเสนอผลงานวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัย โดยมอบคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้กับหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุม 2) มอบคู่มือการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้กับผู้เข้าร่วมประชุม 3) ทบทวนและสรุปบทเรียน	(1) สร้างเครือข่ายองค์กรด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม (2) ผลักดันให้มีการนำงานวิจัยมาในการพัฒนางานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม (3) สรุปผลการศึกษาวิจัย จัดพิมพ์รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

1.9 แนวทาง / ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.9.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยภาคสนามที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ที่ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมและลงมือวิจัยด้วยตนเอง เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีและระเบียบที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และค้นหาวิธีการปฏิบัติงาน นโยบายในการบริหารจัดการ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง ในการสร้างคู่มือการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และสร้างการจัดการฐานความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จากกฎหมายและระเบียบ รายงานการสืบสวน สำนวนการสอบสวน และจากการศึกษาเชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถอดบทเรียน ซึ่งจะทำให้องค์กรเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมถอดบทเรียน และได้แนวคิดใหม่ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อไป

1.9.2 ด้านกลุ่มเป้าหมาย / พื้นที่

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานีตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง ทั้งระดับสัญญาบัตร และชั้นประทวน โดยศึกษาเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยทำการคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) หรือการสัมภาษณ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารสถานีตำรวจ และหัวหน้าหน่วยงานที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชน มวลชนสัมพันธ์ทั้งทางด้านสืบสวนและสอบสวน ทั้งระดับสัญญาบัตรและชั้นประทวน
- 2) เจ้าหน้าที่ทหารที่ปฏิบัติงานทางด้านมวลชนและชุมชนสัมพันธ์ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 3) เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ปฏิบัติงานทางด้านมวลชนและชุมชนสัมพันธ์ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 4) เจ้าหน้าที่ของรัฐในส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 5) กลุ่มผู้พิพากษา และอัยการ
- 6) กลุ่มผู้นำทางศาสนา
- 7) กลุ่มเอ็นจีโอ
- 8) กลุ่มสื่อมวลชน
- 9) กลุ่มผู้นำชุมชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.9.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาดำเนินการ 12 เดือน

1.10 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.10.1 ได้ข้อกฎหมายและระเบียบที่ผ่านการแก้ไข ปรับปรุงให้มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้งาน ในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ตัวชี้วัด คือ ข้อกฎหมายและระเบียบที่ผ่านการแก้ไข ปรับปรุงให้มีความเหมาะสมต่องานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1.10.2 ได้ทราบวิธีการปฏิบัติงาน นโยบายในการบริหารจัดการ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง ในการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ตัวชี้วัด คือ ความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงาน นโยบายการบริหารจัดการ และแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1.10.3 ได้คู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ตัวชี้วัด คือ คู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ที่นำไปใช้ปฏิบัติงานจริง จำนวน 100 เล่ม

1.10.4 ได้เว็บไซต์ที่เป็นการจัดการทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ตัวชี้วัด คือ เว็บไซต์การจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในเครือข่ายสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มีประสิทธิภาพ

1.11 กระบวนการผลักดันผลงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์

1.11.1 การประชุมเพื่อทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประชุมร่วมกันระหว่างทีมถอดบทเรียน โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อปรับปรุงและเสนอแนะงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยจัดขึ้น ณ กรุงเทพมหานคร จังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส รวม 9 ครั้ง มีรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่ 1	จัดประชุมที่กรุงเทพมหานคร	ระเบียบและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
ครั้งที่ 2-3	จัดที่จังหวัดยะลา	ถอดบทเรียนเพื่อค้นหาอุปสรรคและแนวทางการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
ครั้งที่ 4-5	จัดที่จังหวัดปัตตานี	ถอดบทเรียนเพื่อค้นหาอุปสรรคและแนวทางการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
ครั้งที่ 6-7	จัดที่จังหวัดนราธิวาส	ถอดบทเรียนและค้นหาอุปสรรคและแนวทางการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
ครั้งที่ 8	จัดที่จังหวัดสงขลา	สร้างคู่มือการจัดการความรู้
ครั้งที่ 9	จัดที่จังหวัดสงขลา	มอบคู่มือการจัดการความรู้

1.11.2 การนำบทความตีพิมพ์ในวารสารต่างๆ เพื่อเผยแพร่ผลงานการวิจัยสู่สาธารณชน

1.11.3 การจัดทำคู่มือการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1.11.4 จัดทำเว็บไซต์เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนางานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.12 คำสำคัญ

1.12.1 การจัดการความรู้ หมายถึง การรวบรวมองค์ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอน แนวทางการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายในรูปของหนังสือ ตำรา เอกสารทางราชการ สำนวนการสอบสวนและรายงานการสืบสวน รวมทั้งความรู้ที่มีอยู่ในตัวผู้ปฏิบัติงานมาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้มีมาตรฐานที่ดีขึ้น

1.12.2 การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ทั้งในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ตัดสินใจ และปฏิบัติตามแผน ร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ร่วมติดตามประเมินผล และรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงประชาชน ชุมชน และเครือข่ายทุกระดับในพื้นที่

1.12.3 ชุมชน หมายถึง *ถิ่นฐานที่อยู่*ของกลุ่มคน ถิ่นฐานนี้มีพื้นที่อ้างอิงได้ และกลุ่มคนนี้มี การอยู่อาศัยร่วมกัน มีการทำกิจกรรม เรียนรู้ ติดต่อกันสื่อสาร ร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกัน มีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาประจำถิ่น มีจิตวิญญาณและความผูกพันอยู่กับพื้นที่แห่งนั้น อยู่ภายใต้การปกครองเดียวกัน

1.12.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ซึ่งการรื้อให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้ดำเนินงานจะต้องมีความเข้าใจในวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

1.12.5 การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม หมายถึง *กิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการขจัดเงื่อนไขทางสังคมที่มีส่วนสัมพันธ์กับอาชญากรรม การปรับปรุงความสามารถของกระบวนการยุติธรรมที่จะสืบหา จับกุม ตัดสินลงโทษ และปรับผู้กระทำผิดให้กลับเข้าสู่สังคม รวมทั้งการลดสภาพการณ์ที่อาชญากรรมมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นได้ง่าย*

1.12.6 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง พื้นที่ของจังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดปัตตานี

1.12.7 วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) หมายถึง เทคนิควิธีการต่างๆ ของผู้ปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุด โดยสามารถนำมาเป็นต้นแบบให้กับผู้ปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ที่บรรลุเป้าหมายสูงสุด สามารถนำมาเป็นต้นแบบให้กับผู้ปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ได้

1.12.8 การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หมายถึง การดำเนินการเพื่อป้องกันควบคุม แก้ไข และฟื้นฟูสถานการณ์ใดที่เป็นภัยหรืออาจเป็นภัย อันเกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ก่อให้เกิดความไม่

สงบสุข ทำลายหรือทำความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐให้กลับสู่สภาวะปกติ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ

1.12.9 เจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายถึง ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

1.12.10 การก่อความไม่สงบ หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่จัดตั้งขึ้น เพื่อวางแผนดำเนินการให้มีผลกระทบต่อนโยบายของรัฐ หรือคุกคามประชาชน เพื่อจุดประสงค์ในการมีอิทธิพลเหนือนโยบายรัฐบาล

บทที่ 2

บททวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาโครงการวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สำหรับบทที่ 2 คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับ

- 2.1) ทฤษฎี และแนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.2) แนวคิดการจัดการความรู้
- 2.3) แนวคิดและทฤษฎีทางมนุษยวิทยา
- 2.4) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2.5) พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2.6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎี และแนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.1.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมี 5 ทฤษฎี ซึ่ง อคิน รพีพัฒน์ (อ้างถึงใน ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 7-9) ได้สรุปไว้ดังนี้

1) ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion)

Maslow (อ้างถึงใน อคิน รพีพัฒน์, 2527, หน้า 7-8) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียนเพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในการปฏิบัติงานและถ้าจะให้เกิดผลดี ผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมโดยเฉพาะในเรื่องความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่า ลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมาก มีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

1.1) ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival Needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

1.2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and Security Needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

1.3) ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4) ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-Esteem Needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

1.5) ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการในระบบสูงสุดที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดี

ที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการพิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

2) ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจ ถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาัดเอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะเกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม ดังนั้นจะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้เช่นกัน (ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 8)

3) ทฤษฎีสร้างความรู้รักชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้รักชาตินิยมให้เกิดขึ้น หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดี ผูกพันต่อท้องถิ่น (ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 8)

4) ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคนจูงใจไปยังเป้าประสงค์ โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (Positive Leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (Dynamic Leader) และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ (Negative Leader) ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำจึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือ ปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้นการสร้างผู้นำที่ดีย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วยดีนั่นเอง (ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 8)

5) ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ย่าง เพราะใช้กฎหมาย ระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างใดก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุดในเรื่องการบริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลย ก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหาร เป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์ (ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 8-9)

2.1.2 แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และ ทบวงมหาวิทยาลัย (2546, หน้า 114) ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากบริการ รวมทั้งมีส่วนในการควบคุมประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่ามี 2 ลักษณะ คือ

1) การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดม

ทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชนหรือชุมชน พัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชน มีบทบาทหลักโดยการกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, หน้า 183) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น รวมทั้งทำให้เกิดความมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546, หน้า 4) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมคือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจ หรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อย ได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผิน แต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้น และการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร (2532, หน้า 350) ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท หมายถึง การที่ประชาชนทั้งในเมืองและชนบทได้เข้ามีส่วนร่วมหรือเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาชนบทขึ้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอนแล้วแต่เหตุการณ์จะเอื้ออำนวย

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531, หน้า 10) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเข้าร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้นจักได้รับการตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้นว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริงและมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน

2.1.3 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

โกวิทย์ พวงงาม (2545, หน้า 8) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนา ควรจะมี 4 ขั้นตอน คือ

1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวชนบทยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาลงมือทำได้ยาก เพราะชาวชนบทจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น

2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผน

3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชาวชนบทสามารถคิดต้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้ว ชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่ อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไปจึงอาจจะประสบความสำเร็จยากลำบาก

นอกจากนี้สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (2545, หน้า 116) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้น ดังนี้

1) ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจนกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

2) ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

3) ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4) ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

5) ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

2.1.4 ระดับของการมีส่วนร่วม

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546, หน้า 17) ได้กล่าวถึงระดับของการมีส่วนร่วมตามหลักการทั่วไปว่าแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลของตน/ครอบครัว/ชุมชนของตน
- 2) การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร
- 3) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ โดยเฉพาะในโครงการที่ตนมีส่วนได้เสีย โดยแบ่งเป็น 3 กรณีแล้วแต่กิจกรรมในตนเองอยู่ในขั้นตอนใดต่อไปนี้
 - 3.1) ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจน้อยกว่าเจ้าของโครงการ
 - 3.2) ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจเท่ากับเจ้าของโครงการ
 - 3.3) ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าของโครงการ
- 4) การมีส่วนร่วมทำ คือ ร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด
- 5) การมีส่วนร่วมสนับสนุน คือ อาจไม่มีโอกาสร่วมทำ แต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในด้านอื่นๆ

นอกจากนี้ยังได้มีการแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมตามแนวทางพัฒนาชุมชน เป็นการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยได้แบ่งไว้ดังนี้

- 1) ร่วมค้นหาปัญหาของตนให้เห็นว่าสิ่งใดที่เป็นปัญหารากเหง้าของปัญหา
- 2) ร่วมค้นหาสิ่งที่จำเป็นของตนในปัจจุบันคืออะไร
- 3) ร่วมคิดช่วยตนเองในการจัดลำดับปัญหาเพื่อจะแก้ไขสิ่งใดก่อนหลัง
- 4) วางแผนแก้ไขปัญหาเป็นเรื่องๆ
- 5) ร่วมระดมความคิด ถึงทางเลือกต่างๆ และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหานั้น
- 6) ร่วมพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้
- 7) ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหานั้น ๆ
- 8) ร่วมติดตามการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน
- 9) ร่วมรับผลประโยชน์/หรือร่วมเสียผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

2.1.5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วม

หลักการสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมีดังนี้ (ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร, 2532, หน้า 362)

- 1) หลักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างทางราชการกับประชาชนโดยยึดถือความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานหรือต่อบุคคล
- 2) หลักการจัดความขัดแย้ง ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์และความคิดจะมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานพัฒนาเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้งานหยุดชะงักและล้มเหลว
- 3) หลักการสร้างอุดมการณ์และค่านิยมในด้านความขยัน ความอดทน ความร่วมมือ ความซื่อสัตย์ และการพึ่งตนเอง เพราะอุดมการณ์เป็นเรื่องที่จะจูงใจประชาชนให้ร่วมสนับสนุนนโยบาย และเป้าหมายการดำเนินงาน และอาจก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
- 4) การให้การศึกษอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นการส่งเสริมให้คนมีความรู้ความคิดของตนเอง ช่วยให้ประชาชนมั่นใจในตนเองมากขึ้น การให้การศึกษอบรมโดยให้ประชาชนมีโอกาสทดลองคิด ปฏิบัติจะช่วยให้ประชาชนสามารถคุ้มครองตนเองได้ รู้จักวิเคราะห์เห็นคุณค่าของงาน และนำไปสู่การเข้าร่วมในการพัฒนา
- 5) หลักการทำงานเป็นทีม สามารถนำมาใช้ในการแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาได้
- 6) หลักการสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงานจะทำให้เกิดพลังในการทำงานและทำให้เกิดประสิทธิภาพ

อนึ่ง สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับสูง, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (2545, หน้า 118) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ประการ คือ

- 1) การจัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้
 - 1.1) จัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของหมู่บ้าน เพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันในประเด็นต่างๆ
 - 1.2) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์หรือจัดทัศนศึกษาระหว่างกลุ่มองค์กรต่างๆ ภายในชุมชนและระหว่างชุมชน
 - 1.3) อบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านต่างๆ
 - 1.4) ลงมือปฏิบัติจริง

1.5) ถ่ายทอดประสบการณ์และสรุปบทเรียนที่จะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทำงานที่เหมาะสม

2) การพัฒนาผู้นำเครือข่ายเพื่อให้ผู้นำเกิดความมั่นใจในความสามารถที่มีจะช่วยให้สามารถริเริ่มกิจกรรมการแก้ไขปัญหา หรือกิจกรรมการพัฒนาได้ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

2.1) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นำทั้งภายในและภายนอกชุมชน

2.2) สนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง

2.3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดกระบวนการจัดการและจัดองค์กรร่วมกัน

2.1.6 กรรมวิธีในการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรรมวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถทำได้หลายวิธีที่สำคัญมีดังต่อไปนี้ (โกวิท พวงงาม, 2545, หน้า 11)

1) การเข้าร่วมประชุมอภิปราย เป็นการเข้าร่วมถกปัญหาหรือเนื้อหาสาระของแผนงานหรือโครงการพัฒนา เพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชน

2) การถกเถียง เป็นการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งตามวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อให้ทราบถึงผลดีผลเสียในกรณีต่างๆ โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นที่มีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อความเป็นอยู่ของเขา

3) การให้คำปรึกษาแนะนำ ประชาชนต้องร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารโครงการ เพื่อให้ความมั่นใจว่ามีความเสี่ยงของประชาชนที่ถูกผลกระทบเข้ามีส่วนร่วมรับรู้และร่วมในการตัดสินใจและการวางแผนด้วย

4) การสำรวจ เป็นวิธีการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อย่างทั่วถึง

5) การประสานงานร่วม เป็นกรรมวิธีที่ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่การคัดเลือก ตัวแทนของกลุ่มเข้าไปเป็นแกนนำในการจัดการหรือบริหาร

6) การจัดทัศนศึกษา เป็นการให้ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริง ณ จุดดำเนินการก่อนให้มีการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง

7) การสัมภาษณ์หรือพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้นำ รวมทั้งประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น

8) การไต่สวนสาธารณะ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อนโยบาย กฎระเบียบในประเด็นต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนโดยรวม

9) การสาธิตเป็นการใช้เทคนิคการสื่อสารทุกรูปแบบเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึงและชัดเจน อันจะเป็นแรงจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วม

10) การรายงานผลเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทบทวนและสะท้อนผลการตัดสินใจต่อโครงการอีกครั้งหนึ่ง หากมีการเปลี่ยนแปลงจะได้แก้ไขได้ทันที่

2.1.7 กระบวนการมีส่วนร่วม

Rose (อ้างถึงใน สานิตย์ บุญชู, 2527, หน้า 7) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ กล่าวคือ ชุมชนใดที่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใด ก็จะทำให้การพัฒนาชุมชนนั้นสามารถเป็นไปได้โดยสะดวกและสามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ ทั้งนี้โดยมีความเชื่อพื้นฐานที่ว่าคนมีศักยภาพ

ในการเปลี่ยนแปลง คุณค่าของความคิดและสมรรถภาพของคนเรานั้นจะไม่มี ความหมายถ้าหากขาดการมีส่วนร่วมร่วมกับบุคคลอื่น

กระบวนการมีส่วนร่วม

Szentendre (อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2545, หน้า 30-31) กล่าวถึงการแบ่งกระบวนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
- 3) การมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์
- 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

แนวคิดและกระบวนการมีส่วนร่วม

ในที่ประชุมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ณ องค์การสหประชาชาติ เมื่อปี ค.ศ.1975 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นคำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ หรือแม้แต่ในประเทศเดียวกันก็ตาม ดังนั้น การนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรมีลักษณะจำกัดเฉพาะในระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหนึ่งๆ เท่านั้น อย่างไรก็ตามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้ขยายความการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าครอบคลุมประเด็นดังนี้ (กรมอนามัย, 2550)

ประเด็นที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชน และของสังคมได้ร่วมกิจกรรมซึ่งมีอิทธิพลและนำไปสู่ต่อกระบวนการพัฒนา และเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้ามาเกี่ยวข้องโดยสมัครใจ และเป็นประชาธิปไตยในกรณี ดังนี้ คือ การเอื้อให้เกิดการพัฒนา การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน และการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย นโยบายและการวางแผนดำเนินการโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและทรัพยากรเพื่อพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจไม่ว่าระดับท้องถิ่น ภูมิภาคและระดับชาติจะช่วยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้รับ

ประเด็นที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบาย และโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชากร การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

นอกจากนี้ ในกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของตนเอง การตัดสินใจใช้ทรัพยากรโดย ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527, หน้า 2) มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง สิทธิของประชาชนต่อการตัดสินใจนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดสรร (Allocation) และการใช้ประโยชน์ (Utilization) ของทรัพยากรเพื่อการผลิต ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ประชาชนต้องเข้าร่วมในการวางแผน เพื่อกินดีอยู่ดีและสามารถตอบสนองต่อสิ่งที่เข้าถึง ซึ่งการพัฒนาให้คนจนได้รับประโยชน์เพื่อการผลิต การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะด้วย และการมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจในระดับต่างๆ ทางการจัดการบริการทางการเมือง เพื่อกำหนดความต้องการของชุมชนของตน การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชน

สามารถที่จะแสดงออก ซึ่งความต้องการของตน การจัดลำดับความสำคัญ การเข้าร่วมในการพัฒนา และได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้นโดยเน้นการให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ประชาชนในชนบท และเป็นกระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสนใจเข้ามามีส่วนในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจเพื่อตนเอง ทั้งนี้โดยมิใช่การกำหนดกรอบความคิดจากบุคคลภายนอก

ตามนิยามข้างต้น จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะสมาชิกของสังคมไม่ว่าจะในบริบทของการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองหรือวัฒนธรรม ย่อมเป็นสิ่งที่แสดงออกให้เห็นถึงพัฒนาการรับรู้ และภูมิปัญญาในการกำหนดชีวิตของตนเองเป็นตัวของตนเองในการจัดการควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี นอกจากนี้ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้ทรัพยากรควบคุมการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตน โดยภาครัฐจะต้องคืนอำนาจในการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนโดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้มีโอกาสในการแสดงความต้องการ แสวงหาทางเลือก หรือเสนอข้อเรียกร้องเพื่อปกป้องผลประโยชน์ร่วมของกลุ่ม และเป็นผู้มีบทบาทหลักในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน คือ เป็นผู้กำหนดความจำเป็นพื้นฐานของชุมชนและเป็นผู้ระดมทรัพยากรต่างๆ เพื่อสนองตอบความจำเป็นพื้นฐานและบรรลุวัตถุประสงค์บางประการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

ทศพล กฤตยพิสิฐ (2538, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมที่เน้นในรูปกลุ่ม/องค์กรหรือชุมชนไว้ว่า หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคล กลุ่มหรือชุมชน มีความเห็นพ้องตรงกันในเรื่องที่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการดำเนินชีวิตของตนเอง แล้วมีการแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของตนจนมาสู่การตัดสินใจกระทำการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นๆ มีความร่วมมือและรับผิดชอบในกิจกรรมการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยในขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ มีกลุ่มหรือองค์กรชุมชนรองรับ ประชาชนที่เข้าร่วมมีการพัฒนาภูมิปัญญา และการรับรู้สามารถวิเคราะห์และตัดสินใจ เพื่อกำหนดการดำเนินชีวิตของตนเองได้ ประชาชนหรือชุมชน ได้พัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคม

Batten (อ้างถึงใน อนุม สุขสง่าเจริญ, 2526, หน้า 25) กล่าวถึง แนวคิดการมีส่วนร่วมว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจการต่างๆ ในการใช้ความคิด ตัดสินใจ วางแผน และดำเนินการโดยยึดหลักต่อไปนี้ คือ หลักการช่วยตนเอง หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วม และหลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน

ปาริชาติ วลัยเสถียร, พระมหาสุทิพย์ อบอุ่น, สหทัย วิเศษ, จันทนา เบญจทรัพย์ และชลกาญจน์ ฮาชันนารี (2543, หน้า 138-139) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ

ลักษณะที่ 1 การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ เช่น การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมถึงการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยที่โครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

ลักษณะที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นสองประเภทคือ การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมือง และการเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ โดยการส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจ

ของพลเมืองโดยประชาชนหรือชุมชนเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนใน ชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา และมีการเปลี่ยนแปลง กลไกการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก โดยการกระจายอำนาจในการวางแผนจาก ส่วนกลางมาสู่ส่วนภูมิภาค เพื่อให้ภูมิภาคมีลักษณะเป็นเอกเทศ ให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหารมีอำนาจ ต่อรองในการจัดการทรัพยากรโดยอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็น การคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนในความหมายกว้างซึ่งมักจะคาบเกี่ยวกับการพัฒนานั้น ก็คือ การให้โอกาสประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจ กำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง เป็นการ เสริมพลังอำนาจ ให้แก่ประชาชน/กลุ่ม/องค์กรชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจและควบคุมดูแลกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับ สามารถกำหนดการดำรงชีวิต ได้ด้วยตนเองให้มีชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรีและสามารถพัฒนาศักยภาพของ ประชาชน/ชุมชนในด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการจัดการและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ของโลกได้ และประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างมีอิสระ การทำงานต้องเน้นในรูปกลุ่ม หรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน เนื่องจากพลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งาน พัฒนาต่างๆ บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ ทั้งนี้การจะเกิดสภาพของการมีส่วนร่วมของประชาชนตาม ความหมายที่กล่าวถึงข้างต้น จะต้องเกิดสภาพการณ์หรือเงื่อนไขสำคัญ คือ การมีความตระหนักและความเห็น พ้องต้องกันของประชาชนที่มีจำนวนมากพอต่อการริเริ่มโครงการ/กิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดที่เป็นความต้องการ ของส่วนรวมโดยความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าของบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้ามารับผิดชอบ เพื่อการดำเนินการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการโดยมีลักษณะเป็นการกระทำผ่านกลุ่มหรือ องค์กรเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ (กรรณิการ์ ชมดี, 2524, หน้า 5)

จากความหมาย แนวคิดและทฤษฎีข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงสรุปการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาส ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ทั้งในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหา โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ในการคิดริเริ่ม ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจและปฏิบัติตามแผน ร่วมตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐทุกระดับ ร่วมติดตามประเมินผล และรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงประชาชน ชุมชน และเครือข่ายทุกรูปแบบในพื้นที่

2.2 แนวคิดการจัดการความรู้

ปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ แหล่งความรู้มีอยู่มากมาย และกระจายกระจายอยู่ในหลายรูปแบบ ความรู้เป็นผลผลิตของสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ทฤษฎี หลักการและกรอบ แนวคิดต่างๆ รวมถึงทักษะ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งใช้เพื่อการตัดสินใจ การดำเนินชีวิตของ มนุษย์ ชีวิตส่วนตัว หรือการทำงานในองค์กรต้องใช้ความรู้เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ดังนั้น จึงเกิดแนวคิดว่าจะทำอย่างไรจึงจะสามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด Knowledge Management เกิดจากข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย ทำให้องค์กรต่างๆ มีข้อมูลจัดเก็บอยู่ จำนวนมาก และเกิดความต้องการที่จะจัดให้อยู่อย่างเป็นระเบียบ เข้าถึงง่าย ทันต่อการนำไปใช้งาน (ไพบูลย์ ปะวะเสนะ, 2547)

2.2.1 ความเป็นมาของการจัดการความรู้

สารสนเทศกระจุกกระจาย และการจัดเก็บอยู่ในแหล่งเก็บที่หลากหลาย ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นคือมีข้อมูลมากมายแต่ความรู้มีน้อย ในยามที่ต้องการข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ การรวบรวมข้อมูลทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพและไม่ครบถ้วน อีกทั้งใช้เวลาในการค้นหานั้น การจัดการความรู้ที่มีระบบจะช่วยให้ปัญหาดังกล่าวบรรเทาหรือหมดไป ยิ่งไปกว่านั้นการก้าวเข้าสู่สังคมภูมิปัญญาและความรอบรู้ เป็นแรงผลักดันทำให้องค์กรต้องการพัฒนาไปเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Enterprise) เพื่อสร้างคุณค่าจากภูมิปัญญาและความรอบรู้ที่มีอยู่เปลี่ยนสินทรัพย์ทางปัญญาให้เป็นทุนด้วยการจัดการความรู้และภูมิปัญญา ซึ่งมีผลให้เกิดการเปลี่ยนรูปแบบการทำงานเป็นแบบผู้ปฏิบัติที่มีความรู้ (Knowledge Worker) ด้วย (เอื้อน ปิ่นเงิน และยีน ภูววรรณ, 2546)

ขั้นแรกที่จะนำไปสู่การจัดการความรู้ คือ การจัดเก็บข้อมูลไว้ในคลังข้อมูล (Data warehouse) ที่มีการวิเคราะห์ประมวลผล คัดกรองข้อมูล (Data Mining) เพื่อให้ได้ความรู้ที่น่าสนใจ ได้แก่ กฎ ระบบ หรือลักษณะที่เกิดขึ้นประจำ รูปแบบ ความแปลกแยก หรือสิ่งผิดปกติจากข้อมูลที่เก็บไว้ในฐานข้อมูลขนาดใหญ่

ในการแข่งขันทางด้านธุรกิจ นำการจัดการความรู้เข้ามาใช้ โดยมีเหตุผลดังนี้ (Tiwana, 2000, 6)

- 1) บริษัทต่างๆ กลายเป็นองค์กรแห่งความรู้ มีการใช้ความรู้ในการทำงานมากขึ้นรวมถึงการแข่งขันทางด้านธุรกิจ
- 2) การเปลี่ยนแปลงของตลาดการแข่งขัน ทำให้ต้องมีการพัฒนาองค์กรพัฒนาการบริหารจัดการภายในองค์กร
- 3) การจัดการความรู้ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น
- 4) ความรู้ทำให้องค์กรอยู่รอด
- 5) ความซับซ้อนขององค์กรในปัจจุบันจึงต้องมีการจัดการความรู้
- 6) ความรู้ช่วยในการตัดสินใจ
- 7) ความต้องการในการใช้ความรู้ร่วมกัน
- 8) ความรู้เฉพาะบุคคลเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับองค์กร
- 9) การเติบโตของบริษัทและธุรกิจ

2.2.2 ความหมายของการจัดการความรู้

นักวิชาการและบุคลากรด้านการจัดการความรู้หลายท่านและหลายสถาบันได้เห็นความสำคัญและทำการศึกษารูปแบบ แนวทางในการพัฒนาการจัดการความรู้ ไว้ดังนี้

Hedeo Yamazaki (อ้างถึงใน วรภัทร์ ภูเจริญ, 2548) ได้แสดงปิรามิดของความรู้โดยเริ่มจากฐานล่างคือ ข้อมูล ทำการสังเคราะห์จนได้สารสนเทศ แล้วคิดเปรียบเทียบเชื่อมโยงจนได้ความรู้ และนำไปใช้จนเก่งกลายเป็นปัญญา ซึ่งจะผ่าน 3 กระบวนการ คือ การแสวงหาความรู้ การตีความ ขยายความเข้าใจ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

วรภัทร์ ภูเจริญ (2548) กล่าวถึงวงจรความรู้ว่ามีขั้นตอนของวงจร คือ

- 1) Identify ระบุค้นหากำหนดความรู้และแหล่งความรู้
- 2) Capture คือ การเก็บสะสม รวบรวมความรู้ต่าง ๆ
- 3) Select ประเมินคุณค่าดูว่าขัดแย้งกันเองหรือไม่ จริงหรือเท็จ
- 4) Store จัดเก็บในฐานข้อมูลความรู้ขององค์กร
- 5) Apply นำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหา วิจัย อบรม

- 6) Create สร้างความรู้ใหม่ๆ ทดลองวิจัย
- 7) Sell นำไปขายสร้างสินค้าใหม่ บริการใหม่ ๆ

Laudon (2000) กล่าวถึง Knowledge Management ว่าการบริหารจัดการความรู้ในองค์กรมีความสำคัญเป็นพิเศษในองค์กรที่มีลักษณะการบริหารงานแบบแบนราบ และระบบเครือข่าย ซึ่งในการจัดการในระดับต่างๆ จะมีการจัดการแยกแยะความจริงในส่วนที่จะสามารถนำมาช่วยสมาชิกในทีม ในการพัฒนางานในหน้าที่ รวมทั้งการแบ่งปันข้อมูล เพื่อพัฒนางานในส่วนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกันด้วย

Stair (2001) กล่าวว่า การบริหารการจัดการความรู้เป็นกระบวนการรวบรวมจัดการความรู้ความชำนาญ ไม่ว่าความรู้นั้นจะอยู่ในคอมพิวเตอร์ ในกระดาษหรือตัวบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดการให้บุคลากรได้รับความรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิม โดยให้เกิดประสบการณ์และความชำนาญเพิ่มขึ้น

Tiwana (2000) ให้ความหมายการบริหารจัดการความรู้ว่า หมายถึง การจัดการความรู้ในองค์กรสำหรับงานด้านธุรกิจ

วีรุธ ศิรานนท์ (2542) กล่าวถึง การบริหารจัดการความรู้ว่า การบริหารจัดการความรู้เป็นกระบวนการบริหารรูปแบบใหม่ที่เน้นในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไปกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยทุกกระบวนการจะต้องสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นผลมาจากการขยายวงและการประสานความรู้รอบรู้ รวมถึงการฉลาดคิดไปตลอดทั่วทั้งองค์กรอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเท่ากับว่าองค์กรที่มีการบริหารจัดการความรู้เป็นอย่างดี ก็จะเป็นโอกาสอันสำคัญต่อการพัฒนาให้เป็นองค์กรที่เปี่ยมไปด้วยการทำงานอย่างฉลาดคิดและสร้างสรรค์ในที่สุด ทำให้องค์กรนั้นสามารถเผชิญกับการแข่งขันและการเปลี่ยนในทุกๆ รูปแบบ และสามารถฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหมดได้เป็นอย่างดี

ศรัณย์ ชูเกียรติ (2541) กล่าวถึง การจัดการความรู้ในองค์กร หมายถึง การจัดการและรักษาระดับในการจัดเก็บองค์ความรู้ในองค์กรให้เป็นระบบเป็นระเบียบ ตลอดจนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในทางปฏิบัติ

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าการจัดการความรู้ (Knowledge Management) หมายถึง กระบวนการความรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนความรู้ของคนในองค์กรใดองค์กรหนึ่ง โดยต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการปฏิสัมพันธ์ต่อกันของคนภายในองค์กรเดียวกัน เมื่อรวบรวมแล้วก็มีการนำความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์ และการจำแนกหรือจัดระบบใหม่เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงองค์กรในการบริหารจัดการและนำความรู้เผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป

2.2.3 การจัดการความรู้ในประเทศไทย

วิจารณ์ พานิช (2547) แห่งสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคมได้ดำเนินการเผยแพร่แนวคิดด้านการจัดการความรู้ได้กล่าวว่า ความเป็นองค์กรเรียนรู้ (Learning Organization) และการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นเสมือน 2 หน้าที่ของเหรียญเดียวกัน คือ อาจมองว่าเป็นเรื่องเดียวกันก็ได้ มองว่าเป็นคนละเรื่องแต่เกี่ยวข้องกัน ส่งเสริมเกื้อกูลซึ่งกันและกันได้ ในการดำเนินการจัดการความรู้ต้องนำหลักการและวิธีการขององค์กรเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ และในการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรเรียนรู้ ก็ต้องนำเอาวิธีการจัดการความรู้มาประยุกต์ใช้ องค์กรเรียนรู้ คือ องค์กรที่มีความสามารถสูงต่อการรับรู้ การเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่า มีความไวต่อการรับรู้ของสภาพแวดล้อมขององค์กรตลอดเวลา มีความสามารถในการรับรู้การเปลี่ยนแปลงทั้งที่เป็น การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและที่เป็น การเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร และเอาใจใส่ข้อมูลนั้น นำมาใช้ปรับตัวหรือเปลี่ยนแปลงองค์กรเอง องค์กรเรียนรู้มีการรับรู้และ

เรียนรู้ในทุกส่วนขององค์กร ไม่ใช่รับรู้และเรียนรู้เฉพาะในกลุ่มผู้บริหารระดับสูง แต่รับรู้และเรียนรู้ในทุกกลุ่มและทุกระดับของพนักงาน เมื่อมีการรับรู้และเรียนรู้ ก็หมายความว่า มีการสร้างความรู้ขึ้นเองภายในองค์กรได้ เป็นการโยงเข้าหากระบวนการจัดการความรู้ขององค์กรเรียนรู้มีผลผลิตอย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ของงานสูง เช่น ผลงานตอบสนองหรือตรงตามความต้องการของลูกค้า (Responsiveness) เป็นผลงานหรือกระบวนการทำงานที่มีนวัตกรรม (Innovation) มีการสร้างขีดความสามารถขององค์กร และของพนักงาน Competency มีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) ซึ่งหมายความว่า Output สูง โดยที่ input ต่ำ 2) เกิดการพัฒนาคนซึ่งหมายถึงพนักงานเกิดการเรียนรู้ เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จากการทำงานและเกิดทักษะในการเรียนรู้ที่เรียกว่าเป็นบุคคลเรียนรู้ (Learning Person) 3) มีการพัฒนาความรู้ทำให้ความรู้เพิ่มพูนขึ้นในองค์กรและในพนักงาน และ 4) องค์กรมีศักยภาพสูงขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งศักยภาพในการรับรู้และเรียนรู้นำไปสู่ศักยภาพในการปรับตัวหรือการเปลี่ยนแปลงตนเอง ซึ่งหมายถึงการเป็นองค์กรเรียนรู้

ส่วนการจัดการความรู้ วิจารณ์ พานิช (2547) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย ซึ่งมักเป็นเป้าหมายที่ยากซับซ้อนและมักใช้เป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ของงานในลักษณะที่มุ่งส่งเสริมการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือ (Means) ไม่ใช่เป้าหมาย (End) การจัดการความรู้ไม่ใช่การเอาความรู้มาจัดระบบ หรือจัดการเพื่อให้ผู้อื่นนำไปใช้ แต่เป็นการดำเนินการเพื่อให้การปฏิบัติงานมีการประยุกต์ใช้ความรู้อย่างเข้มข้นและทำให้งานมีผลสัมฤทธิ์สูง โดยที่ความรู้ที่นำมาประยุกต์ใช้นั้นได้มาจากหลากหลายทาง ได้แก่ การได้มาจากภายนอกองค์กร การนำเอามาจากองค์ความรู้ภายในองค์กร โดยที่อาจเป็นความรู้ฝังลึก (Tacit knowledge) เป็นประสบการณ์ที่สั่งสมยาวนานเป็นภูมิปัญญา เป็นความรู้ขององค์กร และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) เป็นความรู้ที่อยู่ในรูปแบบที่เป็นเอกสารหรือวิชาการ อยู่ในตำราคู่มือปฏิบัติงาน ทั้งที่เป็นความรู้จากภายนอกและความรู้ของกลุ่มผู้ร่วมงาน ความรู้ดังกล่าวต้องนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมต่อกาลเทศะ หรือบริบทขององค์กรและเมื่อมีการประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำงานก็มีการนำประสบการณ์จากการทำงานของพนักงานมารวมกันกลั่นกรองเป็นความรู้ใหม่ ในกระบวนการจัดการความรู้ มีการสร้างความรู้ทั้งที่เป็นการสร้างความรู้ก่อนการปฏิบัติงาน สร้างความรู้ระหว่างปฏิบัติงาน และสร้างความรู้หลังจากงานสำเร็จหรือเสร็จสิ้น ต้องมีกระบวนการดำเนินการให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพนักงานอย่างเข้มข้น ทำให้ความรู้ของบุคคลถูกปรับไปเป็นความรู้ขององค์กร มีการจัดเก็บความรู้ขององค์กรให้อยู่ในสภาพที่ค้นหาใช้งานได้ง่ายที่เรียกว่า “การจัดการความรู้แบบฉับพลัน” (Just in Time Knowledge Management)

การจัดการความรู้เป็นกระบวนการ (Process) ที่ดำเนินการร่วมกันโดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานย่อยขององค์กร เพื่อสร้างและใช้ความรู้ในการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดีขึ้นกว่าเดิม การจัดการความรู้ในความหมายนี้เป็นกิจกรรมของผู้ปฏิบัติงานไม่ใช่กิจกรรมของนักวิชาการหรือนักทฤษฎี แต่นักวิชาการหรือนักทฤษฎีอาจเป็นประโยชน์ในฐานะแหล่งความรู้ (Resource person) หรือผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการความรู้ การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่เป็นวงจรต่อเนื่อง เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เป้าหมาย คือ การพัฒนาคน โดยมีความรู้เป็นเครื่องมือ มีกระบวนการจัดการความรู้ที่เราคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีคือ ความรู้ยุคที่ 1 เป็นความรู้ที่สร้างขึ้นโดยนักวิชาการ มีความเป็นวิทยาศาสตร์เน้นความเป็นเหตุผล พิสูจน์ได้โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์หรือวิชาการ มีการจำแนกแยกแยะเป็นความรู้เฉพาะสาขาวิชาการ เป็นความรู้ที่เน้นความลึก ความเป็นวิชาการเฉพาะด้าน (Specialization) เน้นความรู้ที่อยู่ในรูปแบบที่เป็นเอกสาร หรือวิชาการอยู่ในตำราคู่มือปฏิบัติงาน ส่วนความรู้ที่เน้นในเรื่องการจัดการความรู้เป็นความรู้ ยุคที่ 2 ซึ่งเป็นความรู้ที่ผูกพันอยู่กับงานหรือกิจกรรมของบุคคลและองค์กร เป็นความรู้ที่ใช้ในงานและสร้างขึ้นโดยผู้ปฏิบัติงานหรือกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเอง โดยอาจสร้างขึ้นจากการเลือกเอาความรู้เชิงทฤษฎีหรือ

ความรู้จากภายนอกมาปรับแต่งเพื่อการใช้งานหรือสร้างขึ้น โดยตรงจากประสบการณ์ในการทำงาน ความรู้นี้มีลักษณะบูรณาการและมีความจำเพาะต่อบริบทของงาน กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน หน่วยงานและองค์กรนั้นๆ ความรู้ในยุคที่ 2 เน้นความรู้เป็นประสบการณ์ที่สั่งสมมายาวนานเป็นภูมิปัญญา

โดยการจัดการความรู้มีเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ยิ่งขึ้น 2) เพื่อการพัฒนาคน คือ พัฒนาผู้ปฏิบัติงานในที่นี้ คือ พนักงานทุกระดับ แต่ที่ได้ประโยชน์มากที่สุดคือ พนักงานชั้นผู้น้อย และระดับกลาง และ 3) เพื่อการพัฒนาฐานความรู้ขององค์กรหรือหน่วยงานเป็นการเพิ่มพูนทุนความรู้หรือทุนปัญญาขององค์กร ซึ่งช่วยทำให้องค์กรมีศักยภาพในการฝ่าความยากลำบากหรือความไม่แน่นอนในอนาคตได้ดีขึ้น

การนิยามคำว่า “ความรู้” มีความหมายหลายนัย และหลายมิติ เช่น ความรู้ คือ สิ่งที่สามารถนำไปใช้ไม่หมดหรือสึกหรอ แต่ยังคงงอกเงยหรืองอกงามขึ้น ความรู้ คือ สารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติ ความรู้เป็นสิ่งที่คาดเดาไม่ได้ ความรู้เกิดขึ้น ณ จุดที่ต้องการใช้ความรู้นั้น ความรู้เป็นสิ่งที่ขึ้นกับบริบทและกระตุ้นให้เกิดขึ้น โดยความต้องการ เป็นต้น

ในยุคแรกๆ ของการพัฒนาศาสตร์ด้านการจัดการความรู้มองว่า ความรู้มาจากการจัดระบบและตีความสารสนเทศ (Information) ตามบริบทและสารสนเทศก็มาจากการประมวลข้อมูล (Data) ความรู้ไม่มีประโยชน์ถ้าไม่นำไปสู่การกระทำหรือการตัดสินใจในการจัดการสมัยใหม่ โดยเฉพาะในยุคสังคมที่ใช้ความรู้เป็นฐาน (Knowledge-based Society) มองความรู้ว่าเป็นทุนปัญญาหรือทุนความรู้สำหรับใช้สร้างคุณค่าและมูลค่า (Value) การจัดการความรู้เป็นกระบวนการนำทุนปัญญาไปสร้างคุณค่าและมูลค่า ซึ่งอาจเป็นมูลค่าทางธุรกิจหรือคุณค่าทางสังคมก็ได้

แนวคิดการจัดการความรู้ของ โนนากะ และทาเคอุชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995 อ้างถึงในวิจารณ์ พานิช, 2547) เสนอเกลียวความรู้ SECI ว่าเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการยกระดับความรู้ และนำรูปแบบต่างๆ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) หรือประสบการณ์ Externalization ซึ่งเป็นกระบวนการสื่อความรู้จากประสบการณ์ในการทำงานออกมาเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนเท่ากับเป็นการเปลี่ยนความรู้ในคนออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) หรือความรู้ที่เข้ารหัส (Codified knowledge) ซึ่งเป็นความรู้ที่สามารถแลกเปลี่ยนกันได้โดยง่ายผ่านวิธีการด้านเทคโนโลยีสื่อสารและสารสนเทศ กระบวนการผนวกรวมหรือสังเคราะห์ความรู้ในกระต่ายเข้าด้วยกันเรียกว่า Combination ก็จะได้ความรู้ในกระต่ายที่กว้างขวางและลึกซึ้งขึ้นกระบวนการสุดท้ายในวงจร SECI คือ Internalization ซึ่งเป็นการบันทึกความรู้ในกระต่ายไปเป็นความรู้ที่ ฝังลึกในตัวคนหรือฝังเข้าไปในผลิตภัณฑ์ หรือกระบวนการทำงาน ซึ่งผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการนี้ไปสัมพันธ์กับลูกค้าหรือผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ และเกิดความพึงพอใจหรือประสบการณ์ในการใช้ผลิตภัณฑ์หรือใช้กระบวนการทำงานนั้นเป็นข้อมูลใหม่หรือเพิ่มเติมเข้ามาในกระบวนการจัดการความรู้ ยกระดับเกลียวความรู้ขึ้นไปอีกวงจร SECI ดำเนินการต่อเนื่องเรื่อยไปไม่สิ้นสุด

ดังนั้น การบริหารจัดการความรู้ เป็นระบบบริหารจัดการความรู้ให้เป็นระเบียบ ครอบคลุม ง่ายต่อการเรียกใช้ จัดเก็บตามความต้องการ เก็บรักษาความรู้ให้ควบคู่กับองค์กรตลอดไป โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการ

สรุปได้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง การบริหารจัดการเพื่อให้บุคคลที่ต้องการใช้ความรู้ได้รับความรู้ที่ต้องการในเวลาที่ต้องการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการทำงาน (Right Knowledge - Right People - Right Time) นอกจากนี้มีการศึกษาของวิจารณ์ พานิช (2547, หน้า 120-122) ซึ่งมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

1) ระบบการให้รางวัลและการยกย่อง ระบบที่เน้นการแข่งขันระหว่างบุคคล ให้รางวัลแก่ผลงานระดับบุคคลนั้นมีผลลบต่อการจัดการความรู้ ทำให้บุคลากรไม่แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน แต่ระบบการให้

รางวัลและยกย่องที่เน้นผลงานของกลุ่มบุคลากร เน้นการยกย่องกระบวนการร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันได้นำมาสู่การสนับสนุนการจัดการความรู้

2) ความรู้และทักษะ ทั้งระดับบุคคล หรือเครือข่ายมีความสำคัญต่อการจัดการความรู้ ดังนั้นจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดการความรู้เกิดจากผู้นำต้องมีความจริงใจ ให้การสนับสนุน และทำให้เป็นตัวอย่าง โครงสร้างขององค์กรเปิดโอกาสในการแสวงหาความรู้ เปิดสู่สภาพแวดล้อมภายนอก วัฒนธรรมองค์กรสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ ใช้ข้อมูลหลักฐานและเหตุผลช่วยส่งเสริมกิจกรรมการจัดการความรู้ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจัดการการเข้าถึงแหล่งความรู้ ช่วยอำนวยความสะดวกในการค้นหาข้อมูล ช่วยในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ การถ่ายทอดข้อมูลภายใต้การจัดการอย่างเหมาะสมให้เกิดความมุ่งมั่นร่วมกัน และมีวิสัยทัศน์ร่วมกันของบุคคลในองค์กร มีการประเมินผลทำให้เข้าใจกระบวนการจัดการความรู้ขั้นตอนต่างๆ ผลลัพธ์จากกิจกรรมการจัดการความรู้ รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นมีระบบการให้รางวัลและการยกย่อง เน้นการยกย่องกระบวนการร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันได้นำมาสู่การสนับสนุนการจัดการความรู้ และทักษะทั้งระดับบุคคลหรือเครือข่ายมีความสำคัญต่อการจัดการความรู้

2.2.4 การจัดการความรู้ตามแนวคิดของโนนาเกะ และทาเคอุชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995 อ้างถึงในวิจารณ์ พานิช, 2547)

การสร้างวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความรู้ (Create Knowledge Vision) หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานตีความวิสัยทัศน์หลักขององค์กร เพื่อนำไปสู่พันธกิจย่อยของหน่วยงานและกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการความรู้ของหน่วยงาน รวมถึงการชี้แจงสื่อสาร ถ่ายทอด ทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจและนโยบายความรู้แก่บุคลากรเป็นระยะและโดยการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ตามแนวคิดของ โนนาเกะ และทาเคอุชิ ในการสร้างวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความรู้ ผู้บริหารระดับสูงมีหน้าที่สร้างวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความรู้ที่เป็นความรู้หลักขององค์กร สำหรับใช้เป็นเข็มทิศในการจัดการความรู้ขององค์กร การจัดการวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความรู้ ต้องไม่ใช่เพียงแค่สร้าง แต่จะต้องเรียงร้อยร้อยคำให้กินใจและเข้าใจได้ง่าย แล้วสื่อสารให้เป็นที่รับรู้และซาบซึ้งจนเกิดเป็นความเชื่อและค่านิยมร่วมกันทั่วทั้งองค์กร วิสัยทัศน์ดังกล่าวต้องมีความชัดเจนในระดับที่เหมาะสม คือ ชัดเจนในระดับที่มองเห็นทิศทางและขอบเขตร่วมกันได้อย่างชัดเจน แต่ก็ไม่ชัดหรือมีรายละเอียดมากเกินไป จนทำให้ปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ของพนักงาน วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องเปิดโอกาสให้พนักงานในแต่ละหน่วยย่อย ร่วมกันตีความนำไปสู่วิสัยทัศน์และพันธกิจของหน่วยย่อย ภายใต้ร่มของวิสัยทัศน์ภาพรวมทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกันที่จะทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์เป้าหมายขององค์กร การสร้างวิสัยทัศน์การจัดการความรู้จะก่อให้เกิดความมุ่งมั่นในการจัดการความรู้ เพราะเป็นการสร้างเป้าหมายที่ท้าทายให้แก่บุคลากรในหน่วยงานและมีการสื่อสารเกี่ยวกับความรู้ให้เกิดความมุ่งมั่นในทิศทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร (วิจารณ์ พานิช, 2547)

วิสัยทัศน์ (Vision) มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า ไวซัส (Visus) หรือไวดอร์ (Videre) แปลว่าการมองเห็นสิ่งที่เห็นค่าๆ นี้มีรากศัพท์เดียวกับคำหลายคำที่เกี่ยวข้องกับการมองเห็นและการเดินทาง คือคำว่า วิว (View), ไวด์ (Vide), วิชั่นเนอรี (Visionary) โดยชาวตะวันตกมีความเชื่อว่าการได้เห็นเป็นบ่อเกิดแห่งปัญญา (เจนระวิ ตันตะสุวรรณ, 2542) วิสัยทัศน์คือ สภาพอนาคตที่องค์กรปรารถนาดึงดูดใจ ซึ่งจะต้องเป็นไปได้สมารถที่จะดำเนินการบรรลุเป้าหมายได้ สิ่งที่น่าเชื่อถือและวิสัยทัศน์คือ ทัศนะหรือความคิด รวมทั้งความฝันที่มีอยู่ (ปาริชาติ สนธิชัย, 2540) วิสัยทัศน์เป็นภาพลักษณ์ในอนาคตที่เราปรารถนาจะเป็นการที่จะกล่าวถึง วิสัยทัศน์ออกมาอย่างชัดเจนจะทำให้เป็นจุดศูนย์รวมต่อสมาชิกทุกระดับต่อองค์กร และยังเป็นตัวช่วยบอกทิศทางของ

การปฏิบัติให้เป็นไปในแนวเดียวกัน ความสำคัญของวิสัยทัศน์คือ สร้างความตั้งใจให้ มุ่งสู่อนาคต และส่งเสริมให้ความตั้งใจของบุคลากรมุ่งไปในทิศทางที่องค์กรจะไปเพื่อสู่เป้าหมายที่กำหนด (Senge, 1990 อ้างถึงในสิริกร เทียวสกุล, 2549) วิสัยทัศน์จึงมิใช่เป็นเพียงกรอบแนวคิด แต่ยังเป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์ เพราะจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคลากรทำงานอย่างมีเป้าหมายด้วยความภาคภูมิใจและมุ่งมั่น (Hitchcock, 1996 อ้างถึงในสิริกร เทียวสกุล, 2549)

สรุปได้ว่า วิสัยทัศน์ คือ ความคาดหวังที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นความคิดรวบยอดโดยบ่งบอกถึง ค่านิยม เป้าหมาย และภารกิจขององค์กรไว้ด้วยกัน เพื่อให้บุคลากรในองค์กร ได้ยึดถือและเป็นแนวปฏิบัติ

การมีวิสัยทัศน์ที่ดี เหมาะสม น่าเชื่อถือ จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับสมาชิกในหน่วยงาน เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพลังร่วมแรงร่วมใจจากทุกฝ่ายเน้น ให้มีจุดสนใจจุดเดียวกัน เพราะทุกอย่างต้องมุ่งตรงไปสู่จุดเดียว และเป็นตัวควบคุมทิศทางในการตัดสินใจ วิสัยทัศน์มีความสำคัญ 2 ประการ คือ สร้างแรงดึงดูดใจไปสู่อนาคต ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลค้นหาบทบาทของตนเองและทำงานอย่างมีเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเป็นการส่งเสริมให้ความตั้งใจของบุคคลมุ่งไปในทิศทางเดียวกันที่องค์กรกำลังจะไป (Hitchcock, 1996 อ้างถึงใน สิริกร เทียวสกุล, 2549)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า วิสัยทัศน์ของผู้นำมีความสำคัญยิ่งต่อผลแห่งความสำเร็จตามเป้าหมายของการพัฒนาที่กำหนดไว้และจากการศึกษาวิสัยทัศน์ผู้นำทางการศึกษา กรณีศึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ทวีลาภ ของปาริชาติ สนธิชัย (2540) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดวิสัยทัศน์ของผู้นำทางการศึกษา เกิดจากปัจจัยภายใน ได้แก่ ระดับสติปัญญา ความรู้จากการเรียนรู้ การได้รับประสบการณ์ความรู้ ปัจจัยภายนอกได้แก่ ปัญหาขาดแคลน อิทธิพลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อิทธิพลของแนวคิดจากต่างประเทศ

ดังนั้น กิจกรรมในการสร้างวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความรู้ของหัวหน้าหน่วยงาน คือ การที่หัวหน้าหน่วยงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานตีความวิสัยทัศน์หลักขององค์กร เพื่อนำไปสู่พันธกิจย่อยของหน่วยงานและกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการความรู้ของหน่วยงานรวมถึงชี้แจงสื่อสาร ถ่ายทอด ทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจและนโยบายความรู้แก่บุคลากรเป็นระยะและโดยการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ คือ

1) การสร้างทีมจัดการความรู้ หมายถึง การจัดตั้งทีมงานที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อการจัดการความรู้ โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในทีมกำหนดกฎ กติกา ในการทำงานของทีมจัดการความรู้และกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกในทีมจัดการความรู้ ตามแนวคิดของโนนากะ และทาเคชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995 อ้างถึงในวิจารณ์ พานิช, 2547) ในการสร้างทีมจัดการความรู้ การจัดการความรู้เริ่มที่ตัวบุคคลเป็นคนๆ แต่ในที่สุดแล้วต้องดำเนินการเป็นทีม และเป็นระบบทั่วทั้งองค์กร จึงจะเกิดพลังของการจัดการความรู้อย่างเต็มที่ และสมาชิกขององค์กรจะต้องเข้าใจบทบาทของตนเองในด้านการจัดการความรู้ ทีมจัดการความรู้ขององค์กร ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ ได้แก่ พนักงานระดับปฏิบัติการ 2) วิศวกรความรู้ ได้แก่ พนักงานที่เป็นผู้บริหารระดับกลาง และ 3) ผู้บริหารความรู้ ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงสุด

2) ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ (Knowledge Practitioner) คือ ผู้จัดการความรู้ตัวจริง ทำหน้าที่หลักเกี่ยวกับความรู้ 4 ประการ คือ การเสาะหา (Acquire) สร้าง (Create), สะสม (Accumulate) และใช้ (Exploit) ความรู้ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้ ประกอบด้วยคน 2 กลุ่ม คือ ผู้ปฏิบัติ (Knowledge Operator) กับผู้เชี่ยวชาญความรู้ (Knowledge Specialist)

(1) ผู้ปฏิบัติเป็นผู้ทำงานหลักขององค์กร และสั่งสมประสบการณ์จากการปฏิบัติงานนั้น ความรู้ที่เกิดขึ้นในตัวพนักงานเหล่านี้อยู่ในรูปของทักษะ บทบาทหลักของการจัดการความรู้ในองค์กรของคนเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) ของตนเอง และขององค์กรเป็นส่วนใหญ่ การจัดการความรู้ของผู้ปฏิบัติเน้นที่ขั้นตอนการเอาความรู้ที่เปิดเผยชัดแจ้งมาปฏิบัติ (internalization) และนำเอาความรู้ฝังลึกของตนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน (Socialization)

(2) ผู้เชี่ยวชาญความรู้ ทำหน้าที่เกี่ยวกับความรู้ที่เปิดเผยชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และสามารถนำไปเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ให้ค้นหา จัดหมวดหมู่ และจัดส่งให้แก่ผู้ปฏิบัติได้ง่าย เนื่องจากการวิจัยและพัฒนาเป็นการสร้างความรู้ที่เปิดเผยชัดแจ้ง บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาทั้งหมดจึงถืออยู่ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญความรู้ด้วย ผู้เชี่ยวชาญความรู้ทำหน้าที่สร้างความรู้ที่ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึก (Externalization) และนำความรู้ชัดแจ้งมาสังเคราะห์จัดหมวดหมู่หรือสร้างเป็นความรู้ที่ยกระดับขึ้น (Combination)

(3) วิศวกรความรู้ (Knowledge Engineer) เป็นภารกิจของผู้บริหารระดับกลาง หน้าที่หลักคือการตีความและแปลงความรู้ฝังลึกให้เป็นความรู้ที่เปิดเผย จับต้องได้ และนำไปปฏิบัติได้ง่าย วิศวกรความรู้ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างผู้บริหารระดับสูงกับพนักงานระดับปฏิบัติ โดยตีความวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความรู้ขององค์กรที่ผู้บริหารระดับสูง “ยกร่าง” ขึ้น และอยู่ในสภาพที่เป็นความรู้ฝังลึก ไม่ชัดแจ้ง ให้เป็นความรู้ที่เปิดเผยชัดแจ้ง สอดคล้องกับงานของพนักงานระดับปฏิบัติ เอามาพูดคุยทำความเข้าใจกับพนักงานระดับปฏิบัติ เพื่อให้พนักงานระดับปฏิบัติเกิดวิสัยทัศน์ความรู้ของตนในระดับบุคคล และในระดับทีมงานหรือหน่วยงานย่อย วิศวกรความรู้จึงแสดงบทบาทหลักในการ Externalize ความรู้ฝังลึกออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้ง นอกจากนั้น วิศวกรความรู้ยังมีหน้าที่หลักอีก 3 ประการ โดยทั้ง 3 หน้าที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการหมุนวงจรระดับความรู้ในลักษณะของ “เกลียวความรู้” (Knowledge Spiral) เกลียวความรู้แรก คือ เกลียวของวงจร SECI (Socialization, Externalization, Combination และ Externalization) เกลียวที่ 2 คือ เกลียวความรู้ข้ามระดับชั้นภายในองค์กร คือ เชื่อมระหว่างระดับล่าง ระดับกลาง และระดับบนขององค์กร เกลียวที่ 3 เป็นเกลียวความรู้ข้ามหน่วยงาน ข้ามภารกิจภายในองค์กร เช่น เชื่อมต่อระหว่างฝ่ายขาย ฝ่ายบริการหลังการขาย ฝ่ายบัญชี ฝ่ายวิจัยและพัฒนาฝ่ายผลิต เป็นต้น

(4) ผู้บริหารความรู้ ทำหน้าที่ 3 ประการ คือ (1) กำหนดเป้าหมายขององค์กรในทันทัน หมายถึงเป้าหมายภาพใหญ่ของการจัดการความรู้ขององค์กร คือ กำหนดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดการความรู้ขององค์กรนั่นเอง (2) สร้างบรรยากาศและกฎเกณฑ์กติกาขององค์กรให้เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ (3) คอยจับความรู้ที่ทรงคุณค่า ที่พัฒนาขึ้นในกระบวนการเกลียวความรู้ (Knowledge Spiral) ขององค์กรในลักษณะของการเกิดเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ (New paradigm) ของความรู้และนำมาสื่อสารเพื่อกระตุ้นให้เกิดการตีความต่อเนื่องเกิดบรรยากาศที่น่าตื่นเต้นเร้าใจ และภาคภูมิใจผู้บริหารความรู้ควรมีคุณสมบัติ และความสามารถ 7 ประการ ได้แก่

ก. ความสามารถในการเรียงถ้อยร้อยคำ และสื่อสารวิสัยทัศน์ความรู้ให้กินใจและเกิดความมุ่งมั่นทั่วกันในองค์กรในลักษณะที่เรียกว่าเกิด Sense of direction

ข. ความสามารถในการสื่อสารวิสัยทัศน์ความรู้ และวัฒนธรรมองค์กรไปสู่สมาชิกของ Project Team

ค. ความสามารถในการประเมินคุณภาพของความรู้ที่สร้างขึ้นในกระบวนการจัดการความรู้ขององค์กร ทั้งนี้โดยประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดภายในองค์กร

ง. ความสามารถในการเลือกคนสำหรับทำหน้าที่ผู้นำของ Project Team

จ. ทักษะในการ “สร้างความปั่นป่วนอย่างสร้างสรรค์” (Creative Chaos) ให้แก่ Project Team เช่น การกำหนดเป้าหมายที่ยากและท้าทาย

ฉ. ทักษะในการเข้าไปร่วมกระบวนการจัดการความรู้กับพนักงานระดับกลางและระดับล่าง เพื่อสร้างความมุ่งมั่นเอาใจจริงเอาใจ (Commitment) ของการจัดการความรู้

ข. ความสามารถในการจัดการภาพรวมของการจัดการความรู้ขององค์กร

จากการศึกษาสรุปว่า การสร้างทีมในการจัดการความรู้ หมายถึง การจัดตั้งทีมงานมีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เพื่อการจัดการความรู้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนของสมาชิกในทีม และวางกฎกติกาในการทำงานของทีมจัดการความรู้ชัดเจน สมาชิกในทีมต้องมีความสามารถตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ เช่น ผู้ปฏิบัติจัดการความรู้และผู้เชี่ยวชาญความรู้ในหน่วยงาน นอกจากนี้ต้องมีความวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความรู้ในองค์กรที่ผู้บริหารยกย่องขึ้นนำมาสื่อสารถ่ายทอดพูดคุย ทำความเข้าใจในหน่วยงานทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความรู้ในระดับบุคคล และระดับทีมในทิศทางเดียวกัน

3) การสร้างบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในหน่วยงานให้เหมาะสมแก่การจัดการความรู้รวมถึงการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้หรือทักษะระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน ตามแนวคิดของโนนาเกและทาเคอุชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995 อ้างถึงในวิจารณ์ พานิช, 2547) ในการสร้างบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บรรยากาศที่สำคัญที่สุดคือ สภาพที่พนักงานสามารถหาประสบการณ์ตรงสำหรับใช้ในการทำงาน คือ เน้นที่ความรู้จากประสบการณ์ตรง ไม่ใช่ความรู้จากตำรา (ไม่ปฏิเสธหรือละเลยความรู้จากตำรา แต่เน้นความรู้จากประสบการณ์ตรงมากกว่า) ประสบการณ์ตรงมาจากการสัมผัสโดยตรงด้วยตนเอง ดังนั้นความรู้ที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ต้องเน้นเป็นพิเศษคือ ความรู้ฝังลึก และกระบวนการที่เน้น คือ Socialization ความรู้ที่เกิดจากการสัมผัสกับภายนอกองค์กร เช่น ลูกค้าหรือผู้ใช้บริการ ผู้ทำธุรกิจกับองค์กรเป็นความรู้ที่สำคัญต่อความสามารถในการแข่งขันและการดำรงอยู่ขององค์กร จึงเป็นความรู้จากประสบการณ์ตรงที่สำคัญยิ่ง

จากการศึกษาสรุปว่า กิจกรรมการสร้างบรรยากาศแลกเปลี่ยนความรู้อย่างเข้มข้น หมายถึง การที่องค์กรจัดสภาพแวดล้อมให้หน่วยงานให้เหมาะสมแก่การจัดการความรู้ รวมถึงการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดความรู้ หรือทักษะระหว่างบุคคลในหน่วยงาน

4) การจัดการความรู้ควบไปกับกิจกรรมพัฒนารูปแบบการทำงาน หมายถึง ความสามารถของหน่วยงานที่จะพัฒนางานบริการและวิธีปฏิบัติ เพื่อให้มีคุณภาพให้บรรลุเป้าหมาย คือ ตอบสนองตรงเป้าหมายของผู้รับบริการ และตรงเป้าหมายขององค์กร มีนวัตกรรมการพัฒนาและใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ประสิทธิภาพตามแนวคิดของโนนาเก และทาเคอุชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995 อ้างถึงในวิจารณ์ พานิช, 2547) ในการจัดการความรู้ควบไปกับกิจกรรมพัฒนารูปแบบการทำงาน ในทางธุรกิจของต่างประเทศ การจัดการความรู้มักควบคู่หรือสัมพันธ์อย่างแนบแน่นอยู่กับการพัฒนาสินค้าตัวใหม่หรือพัฒนาวิธีการผลิต แต่ในองค์กรที่มีเป้าหมายเชิงสังคมหรือด้านการบริการ การจัดการความรู้ควรควบคู่หรือแนบแน่นอยู่กับการพัฒนาคุณภาพงาน หรือพัฒนาประสิทธิผล (Effectiveness) ของงานซึ่งในการจัดการสมัยใหม่เรานิยามคำว่าประสิทธิผล หมายถึง เป้าหมาย 4 ประการ คือ (1) ตอบสนองตรงเป้าหมาย (Responsiveness) ของลูกค้าและตรงเป้าหมายขององค์กร (2) มีนวัตกรรม (innovation) (3) มีการพัฒนาและใช้ศักยภาพ (Competency) อย่างเต็มที่ และ (4) มีประสิทธิภาพ (Efficiency)

จากการศึกษาสรุปว่า การปรับโครงสร้างองค์กรให้มีหลายระดับ ในการดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้ หมายถึง การที่องค์กรจัดโครงสร้างหน่วยงานในระบบงานปกติ และมีการจัดโครงสร้างทีมงานจัดการความรู้ รวมถึงจัดโครงสร้างที่มีหน้าที่ในการสังเคราะห์และพัฒนาความรู้โดยจัดให้มีกระบวนการในการทำงานร่วมกัน มีการกำหนดกิจกรรมวิธีปฏิบัติ การสร้างความสัมพันธ์ของบุคลากร อำนาจหน้าที่ การใช้ทรัพยากร และการติดต่อสื่อสาร

5) การเน้นการจัดการองค์กรแบบ “ใช้พนักงานระดับกลางเป็นพลังขับเคลื่อน” (Middle-up down management) หมายถึง การที่ให้อำนาจหน้าที่แก่บุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานการสนับสนุนบุคลากรด้วยการให้ออกาสความก้าวหน้า ในงานการให้ทรัพยากร การส่งเสริมความรู้หรือทักษะในงานที่มอบหมาย การสร้างแรงจูงใจและการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการความรู้ขององค์กร ตามแนวคิดของโนนาเก และทาเคอุชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995 อ้างถึงในวิจารณ์ พานิช, 2547) ในการเน้นการจัดการองค์กรแบบ “ใช้พนักงานระดับกลางเป็นพลังขับเคลื่อน” ด้านการจัดการกล่าวถึง วิธีการจัดการแบบ “บนลงล่าง” (Top-Down) กับแบบ “ล่างขึ้นบน” (Bottom-up) แต่ตามแนวคิดของโนนาเก และทาเคอุชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995 อ้างถึงในวิจารณ์ พานิช, 2547) แนะนำว่ารูปแบบของการจัดการองค์กรที่เหมาะสมต่อการจัดการความรู้คือแบบ “กลาง-ขึ้น-ลง” (Middle-up-down) ซึ่งเน้นการใช้พนักงานหรือผู้บริหารระดับกลางเป็นพลังหลักในการขับเคลื่อน โดยที่พนักงานระดับกลางจะเป็นผู้เชื่อมโยงวิสัยทัศน์ หรือความฝันของผู้บริหารระดับสูง เข้ากับความเป็นจริงหรือการปฏิบัติของพนักงานระดับล่าง ในตำราบริหารของโลกตะวันตก กล่าวว่าผู้บริหารระดับกลางเป็นพนักงานกลุ่มที่เรียกว่า “เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์” แต่แนวคิดของโนนาเกและทาเคอุชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995 อ้างถึงในวิจารณ์ พานิช, 2547) เชื่อในทางตรงกันข้าม คือในยุคของการจัดการความรู้ผู้บริหารระดับกลาง จะเป็นกำลังหลักในการเชื่อมโยงให้เกิดการจัดการความรู้ที่ทรงพลัง และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร

จากการศึกษาสรุปว่า กิจกรรมการใช้พนักงานระดับกลางในการขับเคลื่อน ตามแนวคิดของโนนาเก และทาเคอุชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995 อ้างถึงในวิจารณ์ พานิช, 2547) เป็นกิจกรรมการให้อำนาจหน้าที่แก่พยาบาลระดับปฏิบัติการในหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย การสนับสนุนบุคลากรด้วยการให้ออกาสความก้าวหน้าในงาน การให้ทรัพยากร การส่งเสริมความรู้ ทักษะในงานที่มอบหมาย การสร้างแรงจูงใจและการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้ของหน่วยงาน

6) การเปลี่ยนองค์กรไปเป็นแบบ “บทบาท” (Hypertext) หมายถึง ความสามารถที่จะให้มีการจัดการความรู้หมุนเวียนอยู่ระหว่างบริบทของระบบงานตามปกติ บริบทของระบบ Project team ที่ทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วสลายตัวกลับสู่ระบบงานตามปกติ และบริบทฐานความรู้ที่ทำหน้าที่คอยสกัดรวบรวม สังเคราะห์ยกระดับความรู้ที่เกิดขึ้นจาก 2 บริบทข้างต้นให้มีความหมายต่อองค์กรยิ่งขึ้น และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการจัดการความรู้ของพนักงานทุกระดับ ทุกบริบทตามแนวคิดของโนนาเก และทาเคอุชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995 อ้างถึงในวิจารณ์ พานิช, 2547) ในการเป็นองค์กรแบบพหุบาท (Hypertext) หมายถึงองค์กรที่มีหลายบริบท (Context) อยู่ในเวลาเดียวกัน (Hyper context) ในแต่ละบริบทมีพนักงานทำงานของตนเต็มเวลา และมีภารกิจอยู่ในบริบทเดียว ในที่นี้มี 3 บริบท หรือ 3 ชั้น อยู่ด้วยกัน มีการจัดการความรู้หมุนเวียนอยู่ระหว่างชั้น ทำให้เกิดการเกื้อกูลส่งเสริมซึ่งกันและกัน เกิดการจัดการความรู้ที่ทรงพลัง 3 ชั้น หรือ 3 บริบท ขององค์กรพหุบาท ได้แก่ (1) ชั้นหรือบริบทของระบบงานตามปกติเป็นรูปแบบองค์กรแบบพีระมิด หรือ bureaucracy (2) ชั้นหรือบริบทของ Project Team ซึ่งทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วสลายตัวกลับสู่ระบบงานตามปกติ แต่ในช่วงของ Project Team สมาชิกของทีมทำงานเต็มเวลาให้แก่

Project Team (นี่คือจุดที่ต่างจาก Matrix Organization ซึ่งสมาชิกของทีมรายงานต่อหัวหน้าปกติด้วยและต่อหัวหน้าทีมด้วย) ในบริบทนี้การจัดการองค์การจะเป็นรูปพีระมิดหัวกลับ และ (3) ชั้นหรือบริบทฐานความรู้ (Knowledgebase) ทำหน้าที่คอยสกัด รวบรวม และสังเคราะห์ ยกระดับความรู้ที่เกิดขึ้นจาก 2 บริบทข้างต้น ให้มีความหมายต่อองค์กรยิ่งขึ้น และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการจัดการความรู้ของพนักงานทุกระดับ และทุกบริบท

จากการศึกษาสรุปว่า การจัดการความรู้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการ เกิดการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ให้คนหลากหลายทักษะ หลากหลายวิธีคิด ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ การจัดการความรู้ที่มีพลังต้องทำโดยคนที่มีความรู้พื้นฐานความแตกต่างกันมีความเชื่อและวิธีคิดแตกต่างกัน ร่วมพัฒนาวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อบรรลุประสิทธิผลที่กำหนดองค์กรต้องปรับเปลี่ยนและยืดหยุ่นตลอดเวลา องค์กรต้องมอบสิทธิ อำนาจแก่ทีมจัดการความรู้ในการบริหารการพัฒนากระบวนการ และทีมต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการอย่างใกล้ชิด และองค์กรต้องมีการส่งเสริม มีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการบริการ โดยยอมรับให้มีข้อผิดพลาดได้บ้าง เพราะการมีบุคคลที่หลากหลายเข้าร่วมกิจกรรมย่อมมีความชำนาญต่างกัน

7) การสร้างเครือข่ายความรู้กับโลกภายนอก หมายถึง ความสามารถที่จะให้มีระบบการรับรู้และตรวจสอบข่าวสารความก้าวหน้าของความรู้ในลักษณะของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายที่มุ่งทำประโยชน์ให้สังคม และมีการเชื่อมโยงสกัดความรู้จากผู้รับบริการ โดยเฉพาะความรู้ฝังลึกที่เกิดจากการใช้บริการขององค์กร ตามแนวคิดของโนนากะ และทาเคอุชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995 อ้างถึงใน วิจารณ์ พานิช, 2547) ในการสร้างเครือข่ายความรู้กับโลกภายนอก ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานหลักขององค์กรจะมี 3 ประเด็นต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย (1) การมีระบบการรับรู้และตรวจสอบข่าวสาร ความก้าวหน้าของความรู้ในลักษณะของ intelligence (2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับภาคีหรือ เครือข่ายที่มุ่งทำประโยชน์หรือทำความดี ให้แก่สังคม และ (3) การเชื่อมโยงและ“สกัด”ความรู้จากลูกค้าหรือผู้ให้บริการ โดยเฉพาะความรู้ฝังลึกที่เกิดจากการบริโภคสินค้าหรือใช้บริการขององค์กร

จากการศึกษาสรุปว่า กิจกรรมในการสร้างเครือข่ายความรู้กับโลกภายนอก เป็นการจัดกิจกรรมในการติดต่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรเครือข่ายภายนอกอย่างต่อเนื่อง การจัดระบบหรือช่องทางในการตรวจสอบข่าวสารความรู้ในหน่วยงานให้ทันสมัย รวมถึงการนำข้อมูลความต้องการของผู้รับบริการมาพัฒนาการบริการในหน่วยงาน

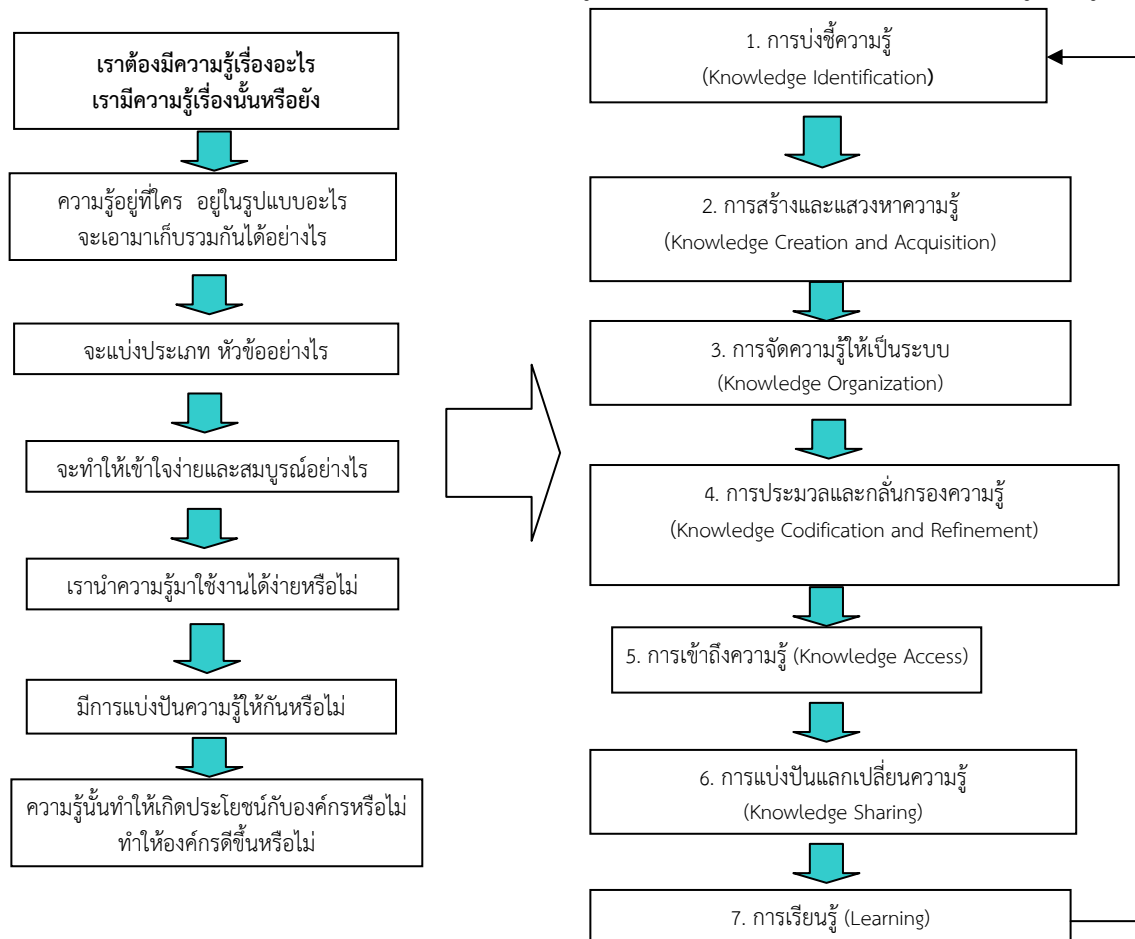
โดยสรุป แนวคิดการจัดการความรู้สามารถเลือกสรร เพื่อนำไปปรับใช้ให้เข้ากับหน่วยงานหรือองค์กร ได้ตามความเหมาะสม และให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

2.2.5 กระบวนการจัดการความรู้

จากรายละเอียดข้างต้นพอสรุปได้ว่าการจัดการความรู้ หมายถึง การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด โดยที่ความรู้มี 2 ประเภท คือ

1) ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่างๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือหรือการคิดเชิงวิเคราะห์ บางครั้งจึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม

2) ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธีต่างๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่างๆ และบางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม

ภาพ 2.1 กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process)

2.2.6 กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) เป็นกระบวนการแบบหนึ่งที่จะช่วยให้องค์กรเข้าใจถึงขั้นตอนที่ทำให้เกิดกระบวนการจัดการความรู้ หรือพัฒนาการของความรู้ที่จะเกิดขึ้นภายในองค์กร ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

1) การบ่งชี้ความรู้ เช่น พิจารณาว่า วิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าหมาย คืออะไร และเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เราจำเป็นต้องรู้อะไร, ขณะนี้เรามีความรู้อะไรบ้าง, อยู่ในรูปแบบใด, อยู่ที่ใคร

2) การสร้างและแสวงหาความรู้ เช่น การสร้างความรู้ใหม่, แสวงหาความรู้จากภายนอก, รักษาความรู้เก่า, จัดความรู้ที่ใช้ไม่ได้แล้ว

3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ เป็นการวางโครงสร้างความรู้ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้อย่างเป็นระบบในอนาคต

4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ เช่น ปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐาน, ใช้ภาษาเดียวกัน, ปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์

5) การเข้าถึงความรู้ เป็นการทำให้ผู้ใช้ความรู้นั้นเข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT), Web board, บอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ทำได้หลายวิธีการ โดยกรณีเป็น Explicit Knowledge อาจจัดทำเป็นเอกสาร, ฐานความรู้, เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือกรณีเป็น Tacit Knowledge อาจจัดทำเป็นระบบ ทีมข้ามสายงาน, กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม, ชุมชนแห่งการเรียนรู้, ระบบพี่เลี้ยง, การสับเปลี่ยนงาน, การยืมตัว, เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น

7) การเรียนรู้ควรทำให้เป็นส่วนหนึ่งของงาน เช่น เกิดระบบการเรียนรู้จากการสร้างองค์ความรู้>นำความรู้ไปใช้>เกิดการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ และหมุนเวียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง

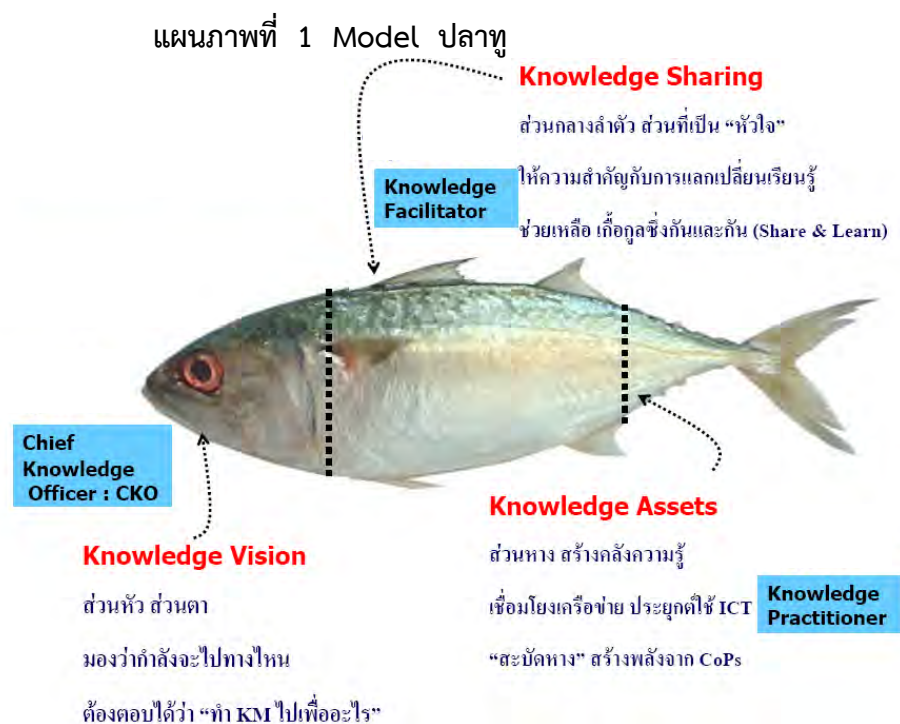
2.2.7 เครื่องมือในการจัดการความรู้

การจัดการความรู้ประกอบด้วย กระบวนการหลักๆ ได้แก่ การค้นหาความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ใหม่ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ สุดท้ายคือการเรียนรู้ และเพื่อให้มีการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร เครื่องมือหลากหลายประเภทถูกสร้างขึ้นมานำไปใช้ในการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งอาจแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1) เครื่องมือที่ช่วยในการ “เข้าถึง” ความรู้ ซึ่งเหมาะสำหรับความรู้ประเภท Explicit

2) เครื่องมือที่ช่วยในการ “ถ่ายทอด” ความรู้ ซึ่งเหมาะสำหรับความรู้ประเภท Tacit ซึ่งต้องอาศัยการถ่ายทอด โดยปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นหลักในบรรดาเครื่องมือดังกล่าวที่มีผู้นิยมใช้กันมากระยะหนึ่งคือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ หรือชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice : CoP) และการเล่าเรื่อง (story telling)

รูปแบบการจัดการความรู้ได้จำลองแบบมาจากปลาเพื่อกำหนดบทบาทและหน้าที่ของแต่ละส่วน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันออกเป็น 3 ส่วนและให้ความหมายของแต่ละส่วนให้ชัดเจน ผู้ปฏิบัติสามารถเข้าใจและศึกษารายละเอียดได้ด้วยตนเอง

ภาพ 2.2 Model ปลา

จากโมเดลปลา สามารถอธิบายการจัดการความรู้ ได้ดังนี้

Chief Knowledge Officer : CKO เป็นส่วนหัวของปลา หมายถึง เป้าหมายหลักของการจัดการความรู้ เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร (kv) โดยมีคุณเอื้อ (ceo) เป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริม

Knowledge Sharing : KS เป็นส่วนกลางของตัวปลา ส่วนที่เป็นหัวใจสำคัญของการแลกเปลี่ยนความรู้ บุคคลสำคัญที่จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้คือคุณอำนวย (Knowledge Facilitator) เป็นผู้จุดประกายและอำนวยความสะดวก โดยมีคุณกิจเป็นผู้แสดงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

Knowledge Assets : KA เป็นส่วนหางปลา เป็นส่วนคลังความรู้ที่เป็นรูปธรรมที่เกิดจากการกำหนดทิศทางในส่วนหัว และการแลกเปลี่ยนความรู้ในด้านจัดการ โดยมีคุณลิขิตเป็นผู้บันทึก ตีความและคุณประสานช่วยอำนวยความสะดวกประสานงานต่างๆ

2.2.8 บุคคลสำคัญที่ดำเนินการจัดการความรู้

1) ผู้บริหารสูงสุด (CEO) สำหรับวงการจัดการความรู้ ถ้าผู้บริหารสูงสุดเป็นแชมป์เปี้ยน (เห็นคุณค่าและดำเนินการผลักดัน KM) เรื่องที่ว่ายากทั้งหลายก็ง่ายขึ้น ผู้บริหารสูงสุดควรเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมจัดการความรู้ โดยกำหนดตัวบุคคลที่จะทำหน้าที่ “คุณเอื้อ (ระบบ)” ของ KM ซึ่งควรเป็นผู้บริหารระดับสูง เช่น รองอธิบดี, รองผู้อำนวยการใหญ่, ผู้บัญชาการ, ผู้บังคับการ เป็นต้น

2) คุณเอื้อ (Chief Knowledge Officer, CKO) ถ้าการริเริ่มมาจากผู้บริหารสูงสุด “คุณเอื้อ” ก็สลายไปเปลาะหนึ่ง แต่ถ้าการริเริ่มที่แท้จริงไม่ได้มาจากผู้บริหารสูงสุด บทบาทแรกของ “คุณเอื้อ” ก็คือ นำเป้าหมาย/หัวปลา ไปขายผู้บริหารสูงสุด ให้ผู้บริหารสูงสุดกลายเป็นเจ้าของ “หัวปลา” ให้ได้บทบาทต่อไปของ “คุณเอื้อ” คือ การหา “คุณอำนวย” และร่วมกับ “คุณอำนวย” จัดให้มีการกำหนด “เป้าหมาย/หัวปลา” ในระดับย่อยๆ ของ “คุณกิจ/ผู้ปฏิบัติงาน” คอยเชื่อมโยง “หัวปลา” เข้ากับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ขององค์กร จัดบรรยากาศแนวราบ และการบริหารงานแบบเอื้ออำนาจ (Empowerment) ร่วม Share ทักษะในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการจัดการความรู้โดยตรง และเพื่อแสดงให้เห็น “คุณกิจ” เห็นคุณค่าของทักษะดังกล่าว จัดสรรทรัพยากรสำหรับใช้ในกิจกรรมจัดการความรู้ พร้อมคอยเชื่อมโยงการจัดการความรู้เข้ากับกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ ทั้งภายในและนอกองค์กร ติดตามความเคลื่อนไหวของการดำเนินการให้คำแนะนำบางเรื่อง และแสดงท่าทีชื่นชมในความสำเร็จ อาจจัดให้มีการยกย่องในผลสำเร็จ และให้รางวัลที่อาจไม่เน้นสิ่งของแต่เน้นการสร้างภาคภูมิใจในความสำเร็จ

3) คุณอำนวย (Knowledge Facilitator, KF) เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในการจัดการความรู้ ความสำคัญของ “คุณอำนวย” อยู่ที่การเป็นนักจุดประกายความคิดและการเป็นนักเชื่อมโยง โดยต้องเชื่อมโยงระหว่างผู้ปฏิบัติ (“คุณกิจ”) กับผู้บริหาร (“คุณเอื้อ”) เชื่อมโยงระหว่าง “คุณกิจ” ต่างกลุ่มภายในองค์กร, และเชื่อมโยงการจัดการความรู้ภายในองค์กรกับภายนอกองค์กร โดยหน้าที่ที่ “คุณอำนวย” ควรทำ คือร่วมกับ “คุณเอื้อ” จัดให้มีการกำหนด “หัวปลา” ของ “คุณกิจ” อาจจัด “มหกรรมหัวปลา” เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของ “หัวปลา” จัดตลาดนัดความรู้ เพื่อให้ คุณกิจ นำความสำเร็จมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดความรู้ออกมาจากวิธีทำงานที่นำไปสู่ความสำเร็จนั้น เพื่อการบรรลุ “หัวปลา” จัดการดูงาน หรือกิจกรรม “เชิญเพื่อนมาช่วย” (Peer Assist) เพื่อให้บรรลุ “หัวปลา” ได้ง่าย หรือเร็วขึ้น โดยที่ผู้นั้นจะอยู่ภายในหรือนอกองค์กรก็ได้ เรียนรู้วิธีทำงานจากเขา เชิญเขามาเล่าหรือสาธิต - จัดพื้นที่เสมือนสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสำหรับเก็บรวบรวมความรู้ที่ได้ เช่น ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศซึ่งรวมทั้งเว็บไซต์ เว็บบอร์ด เว็บบล็อก อินทราเน็ต จดหมายข่าว เป็นต้น ส่งเสริมให้เกิดชุมชนแนวปฏิบัติ (CoP-Community of Practice) ในเรื่องที่เป็นความรู้ หรือเป็นหัวใจในการบรรลุ

เป้าหมายหลักขององค์กร เชื่อมโยงการดำเนินการจัดการความรู้ขององค์กรกับกิจกรรมจัดการความรู้ภายนอก เพื่อสร้างความศรัทธาและเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับภายนอก

4) คุณกิจ (Knowledge Practitioner, KP) “คุณกิจ” หรือผู้ปฏิบัติงาน เป็นพระเอกหรือนางเอกตัวจริงของการจัดการความรู้ เพราะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมจัดการความรู้ประมาณร้อยละ 90-95 ของทั้งหมด “คุณกิจ” เป็นเจ้าของ “หัวปลา” โดยแท้จริง และเป็นผู้ที่มีความรู้ (Explicit Knowledge) และเป็นผู้ที่ต้องมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใช้ หา สร้าง แปลง ความรู้เพื่อการปฏิบัติให้บรรลุถึง “เป้าหมาย/หัวปลา” ที่ตั้งไว้

5) คุณประสาน (Network Manager) และคุณลิขิต เป็นผู้ที่คอยประสานเชื่อมโยงเครือข่ายการจัดการความรู้ระหว่างหน่วยงาน ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงที่กว้างขึ้น เกิดพลังร่วมมือทางเครือข่ายในการเรียนรู้และยกระดับความรู้แบบทวีคูณ

2.2.9 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในองค์กร

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเองในองค์กรไม่ใช่เกิดขึ้นง่าย ๆ ผู้บริหารองค์กรจึงต้องจัดให้มีคนมาจัดการให้เกิดบรรยากาศเหล่านี้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จึงน่าจะเกิดผลอย่างน้อย 9 ประการ คือ

- 1) เกิดการเทียบเคียงความรู้ (benchmarking) กัน
- 2) เป็นการแลกเปลี่ยนแบ่งปัน (best practices) กัน
- 3) กระตุ้นให้คนในองค์กรเกิดความกระตือรือร้น
- 4) บุคลากรสร้างกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน
- 5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วม (การร่วมคิดร่วมทำ)
- 6) แต่ละคนต่างทำตามพันธะสัญญาที่มีต่อกัน
- 7) สร้างความเสียสละ และดูแลซึ่งกันและกัน
- 8) รู้จักปรับตัวและยืดหยุ่น
- 9) สร้างวัฒนธรรมนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization)

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีพลังของกระบวนการ KM มีหลายกิจกรรม แต่กิจกรรมหนึ่งที่ใช้แล้วได้ผลและควรทดลองนำไปปรับใช้คือ กิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง (Storytelling) ที่สามารถดำเนินการผ่านชุมชนผู้ปฏิบัติ (Community of Practices : CoPs) ในแต่ละเรื่องแต่ละประเด็นที่เรากำหนดเป้าหมายร่วมกันไว้ ซึ่งมีกติกาหรือข้อตกลงในการดำเนินการ

2.2.10 กิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง (storytelling)

การเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือของการจัดการความรู้ มีเป้าหมายคือให้มีความรู้จากการปฏิบัติ ปลดปล่อยความเชื่อ ความคิด และการปฏิบัติออกมาเป็นคำพูด และหน้าตาท่าทาง (non-verbal communication) การปลดปล่อยความรู้จากการปฏิบัตินี้ ผู้ปลดปล่อยจะอยู่ในสภาพที่มีทั้งจิตใต้สำนึกและจิตสำนึก (subconscious & conscious) โดยมีเป้าหมายให้เกิดการสื่อสาร ทั้งโดยใช้จิตสำนึกและจิตใต้สำนึก ดังนั้นถ้าฝึกปฏิบัติจนมีความชำนาญ การเล่าเรื่องจะปลดปล่อยความรู้ออกมาอย่างทรงพลังอย่างไม่น่าเชื่อ ซึ่งเป็นความรู้ที่ฝังลึกอยู่ภายใน โดยใช้วิธีการดังนี้

1) เป็นวิธีการเรียนรู้จากผลสำเร็จที่ปลายทาง นั่นคือความสำเร็จจากการปฏิบัติจริงของผู้อื่น ซึ่งเป็นวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุดของเขา (best practices) แล้วมาเล่าให้ฟัง โดยให้สมาชิกแต่ละคน (กลุ่มหนึ่งควรอยู่ระหว่าง 8-10 คน) ผลัดกันเล่าเรื่องความสำเร็จที่ภูมิใจ ประทับใจ ของตนหรือของหน่วยงานของตนให้เล่าเพียงประเด็นเดียวต่อหนึ่งเรื่อง เล่าแบบได้ใจความและเล่าสั้นๆ ใช้เวลาประมาณคนละ 2-3 นาที

2) เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชุมชนผู้ปฏิบัติ (CoPs) ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น CoP การใช้ ICT เพื่อการบริหาร CoP การวิจัยเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานเป็นต้น โดยมีผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ในการเล่าเรื่อง (อาจเรียกว่า คุณอำนวย)

3) กฎของผู้เล่า ต้องเล่าให้น่าสนใจ เล่าตามความเป็นจริง เล่าเฉพาะเหตุการณ์ บรรยายภาคตัวละคร ความคิดของผู้เล่าในขณะเกิดเหตุการณ์ ไม่ตีความระหว่างเล่า เล่าให้เห็นบุคคล พฤติกรรมการปฏิบัติ ความสัมพันธ์ที่ไม่เย็นเยื่อ

4) กฎของผู้ฟัง ใช้กฎสุนทรียสนทนา (Dialogue) คือ

(1) ฟังโดยไม่พูดแทรก ไม่เสนอข้อแนะนำใดๆ ไม่วิจารณ์ ไม่แย้ง แต่เมื่อเขาเล่าจบสามารถซักถามใน ลักษณะขอข้อมูลเพิ่มเติมได้

(2) ฟังด้วยความตั้งใจ ไม่ต้องพะวงหรือเตรียมตัวในการพูดของตนเองในการพูดรอบต่อไป ให้ตั้งใจฟังอย่างเดียว พอถึงรอบที่เราต้องพูดก็ให้พูดความจริงออกมาจากใจ

(3) ฟังด้วยความเข้าใจ คือการจับประเด็นจากขุมความรู้ที่เล่าให้ได้ ดังนั้นการเล่าและการฟัง จึงอยู่ภายใต้บรรยากาศที่ดีเป็นมิตร ชื่นชม ไม่ตัดสินว่าผิดหรือถูก ไม่คาดหวังกับผลลัพธ์มากจนลืมเปิดใจรับฟังผู้อื่น

(4) กำหนดให้มีผู้บันทึกขุมความรู้จากเรื่องเล่า (อาจเรียกว่า คุณลิขิต) ซึ่งจะบันทึกประเด็นหรือวิธีการปฏิบัติของผู้เล่าแต่ละคนจนครบทุกคน

(5) เมื่อเล่าครบทุกคนแล้ว ผู้บันทึกจะอ่านขุมความรู้ของทุกคนให้สมาชิกฟัง แล้วสมาชิกจะช่วยกันสังเคราะห์ขุมความรู้เหล่านั้นเป็นแก่นความรู้ เพื่อการเทียบเคียงวิธีการปฏิบัติ (Benchmarking) กับประสบการณ์เดิมตามบริบทของแต่ละคน แล้วสร้างเป็นองค์ความรู้ของตนเอง พร้อมทั้งนำไปสู่การปฏิบัติตน ปฏิบัติงานให้ก้าวหน้าต่อไป แล้วจะเกิดเป็น Tacit knowledge นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันใหม่ ต่อยอดความรู้ให้เพิ่มพูนมากยิ่งขึ้น ขึ้นไปโดยไม่มีวันจบสิ้น

2.2.11 ชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice, CoP)

เป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญในการจัดการความรู้ขององค์กร และจะนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้วยการสร้างเป็นชุมชนขึ้นมา เพื่อทำการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ รวมทั้งประสบการณ์ของผู้ที่สนใจในเรื่องเดียวกัน มีวัตถุประสงค์ หรืออุดมการณ์ร่วมกันผ่านทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยอาจจะมีการพบปะกันจริง หรือพบปะกันแบบเสมือนผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งจะเป็นการทำให้เกิดการทำงานที่มีการประสานร่วมมือกันปรึกษาหารือกัน มีลักษณะเป็นการทำงานแบบเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายที่มีการแบ่งปันความรู้ร่วมกัน หากองค์กรสามารถเชื่อมโยงชุมชนนักปฏิบัติหลายๆ ชุมชนเข้าด้วยกัน ก็จะเป็นเครือข่ายการทำงานที่มีการปฏิบัติงานร่วมกันจากหลายๆ ฟังก์ชัน ทำให้บุคลากรไม่เพียงแต่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น แต่อาจจะมีความรู้ ความสามารถที่หลากหลายมากขึ้น เมื่อได้มีการแบ่งปันความรู้ร่วมกันผ่านชุมชนนักปฏิบัติ

รูปแบบของชุมชนนักปฏิบัติ ลักษณะรูปแบบในการทำชุมชนนักปฏิบัติ มีด้วยกันหลายรูปแบบ แตกต่างกันไป แล้วแต่ว่าแต่ละชุมชนจะเลือกใช้แบบใดแบบหนึ่ง หรืออาจจะผสมผสานกันก็ได้ โดยมีรูปแบบดังต่อไปนี้

1) แบบกลุ่มเล็ก มี 5-6 กลุ่ม กลุ่มละ 6-7 คน ซึ่งมีข้อดี คือ สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันได้อย่างทั่วถึง

2) แบบเป็นทางการ (Public) ที่เปิดเผย มีการจัดทำเป็นโครงการ KM ของ สถาบันการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) ดำเนินการ โดย KM Team ขององค์กร เนื่องจากเป็นโครงการนำร่องจัดเป็นครั้งแรก จึงต้องทำแบบเป็นทางการ

3) แบบไม่เป็นทางการ เป็นลักษณะที่ต้องการพบปะ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กันเมื่อไรก็ได้ ตามความเหมาะสม และต้องการของสมาชิก เช่น สภากาแฟ หรือพบปะพูดคุยกันในโต๊ะอาหาร เป็นต้น

4) แบบบนลงล่าง (Top Down) เพราะเป็นนโยบายขององค์กร ซึ่งต่อไปในอนาคตเมื่อทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง KM ดีแล้ว แต่ละฝ่ายงานจะมีการทำ CoP แบบรากหญ้า (Grass Root) ที่เริ่มต้นรวมตัวกันจากสมาชิกภายในฝ่าย

5) แบบคละฝ่าย เนื่องจากหัวข้อเรื่องการทำ CoP เป็นหัวข้อใหญ่ มีลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกันหลายฝ่าย คือ งานบริการด้านฝึกอบรม จำเป็นต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานฝึกอบรม

6) แบบเน้นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างคนกับคน แบบซึ่งหน้า (Face to Face) ไม่ใช่การแลกเปลี่ยนความรู้โดยผ่านสื่อ Intranet หรือ Internet

7) แบบที่มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างคนในองค์กร และคนนอกองค์กร เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากหน่วยงานภายนอกมาร่วมกิจกรรมด้วย

เราสามารถเลือกใช้แต่ละแบบได้ตามความเหมาะสมของแต่ละสถานการณ์หรือแต่ละหน่วยงาน

2.2.12 การทบทวนหลังกิจกรรม (AAR - After Action Review)

1) การทบทวนหลังกิจกรรม (AAR - After Action Review) เป็นเครื่องมือจัดการความรู้ที่ใช้ง่ายที่สุด แต่ทรงพลังที่สุด

2) ใช้เครื่องมือนี้เพื่อทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคน ทำให้สมาชิกทุกคนมีสติ ตื่นตัวอยู่กับงานและการเรียนรู้

3) AAR เป็นเครื่องมือที่ทำให้ KM อยู่ในงานประจำ

4) ทุกคนที่ร่วมกิจกรรม เข้าร่วมทำ AAR โดยนั่งล้อมวงเป็นวงกลมหรือรูปตัว ยู

5) สร้างบรรยากาศที่เป็นอิสระ เท่าเทียมกัน

6) ให้ทุกคนพูดออกมาจากใจ ไม่มีถูก-ผิด เน้นการตีความ การนำเสนอแบบมองต่างมุม การสร้างคุณค่า/มูลค่าเพิ่ม จากความแตกต่างหลากหลาย

7) มี “คุณลิขิต” คอยจดบันทึกประเด็น สำหรับนำไปใช้ต่อ

8) ทุกคนตอบคำถาม 5 ข้อ (อาจเพิ่ม – ลด ข้อ หรือปรับเปลี่ยนแต่ละข้อตามความเหมาะสม

(1) ในการทำงาน/ประชุม ครั้งนี้นั้นเองมีความมุ่งหมาย/วัตถุประสงค์อย่างไรบ้าง

(2) วัตถุประสงค์ข้อใด ที่บรรลุมากเกินความคาดหมาย เพราะเหตุใด

(3) วัตถุประสงค์ข้อใด บรรลุน้อย หรือไม่บรรลุเลย เพราะเหตุใด

(4) หากจะทำงาน/ประชุม เช่นนี้อีก มีคำแนะนำให้ปรับปรุงอะไรบ้าง

(5) ตนเองจะกลับไปทำอะไรบ้าง

“คุณอำนวย” ของกิจกรรม AAR ควรสรุปประเด็นสำคัญๆ ของแต่ละข้อรวมทั้งสรุปภาพรวม สำหรับนำไปใช้ดำเนินการต่อไป เป็นกิจกรรมที่เราต้องทำหลังจากทำกิจกรรมการเล่าเรื่อง หรือชุมชนนักปฏิบัติแล้ว เพื่อเราจะได้ทราบว่าเราได้หรือไม่ได้อะไรจากกิจกรรมนั้นบ้าง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

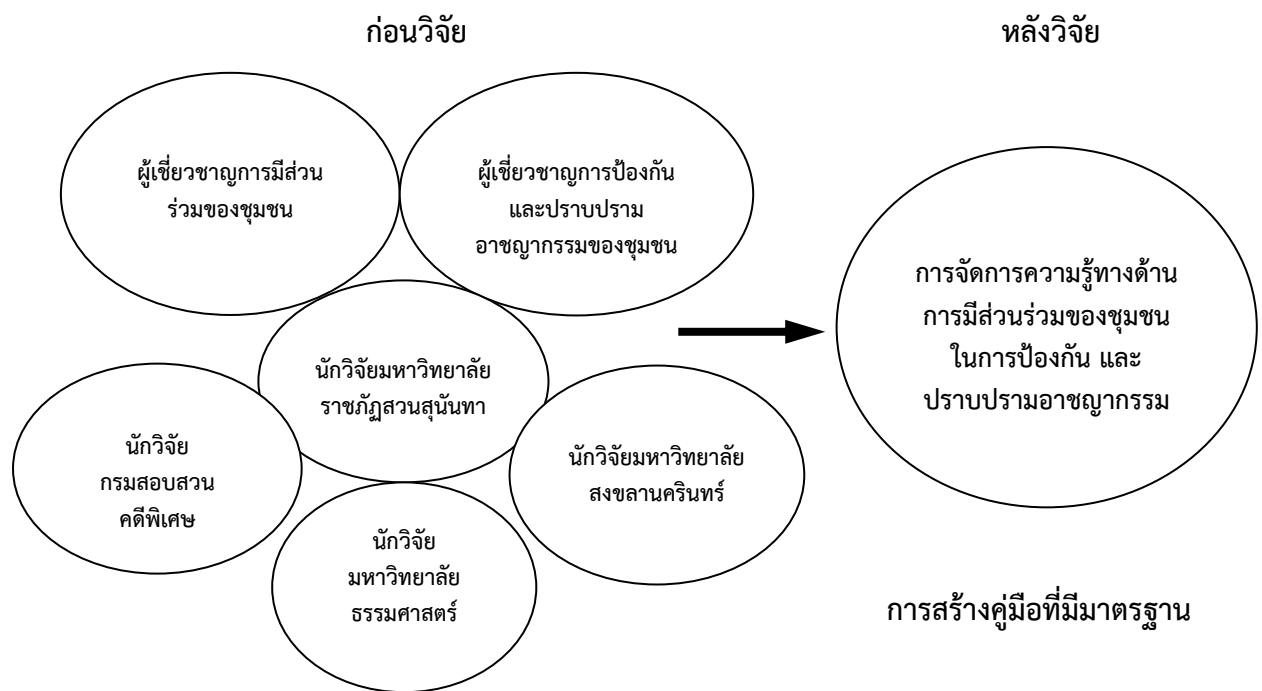
เนื่องจากกิจกรรมในกระบวนการ KM มีมากมาย เราจึงสามารถพิจารณาประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสมของแต่ละบริบท อย่างไรก็ตามการทำ KM ขององค์กรต่างๆ ในปัจจุบันยังมีปัญหาอุปสรรคอีกหลาย

ประการ ปัญหาสำคัญที่สุด คือ เรื่องวัฒนธรรมองค์กรที่ยังเป็น**แนวตั้ง**มากกว่า**แนวราบ**สืบทอดกันมายาวนาน บุคลากรก็ยังสละวนกับการจัดการงานประจำแต่ละวันให้เสร็จสิ้นไปอย่างหัวไม่วางหางไม่เว้น พอมีเรื่องใหม่เข้ามาก็เกรงว่าไปเพิ่มงานประจำให้มากขึ้นอีก จึงปฏิเสธหรือไม่ก็ทำอย่างไม่เต็มใจ การแก้ไขคงต้องใช้เวลาอีกยาวนาน ซึ่งต้องอาศัย**ผู้บริหาร (CKO)** และ**ผู้อำนวยการความสะอาด (คุณอำนวย)** ที่เป็นแบบอย่างและมีความแน่วแน่ในการหากลยุทธ์มาปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นแนวราบอย่างต่อเนื่องมากขึ้น โดยอาจใช้กระบวนการ KM แทรกซึมลงไปในกิจกรรมพัฒนาคน พัฒนางานในสภาพการณ์ปกติ (ธเนศ ขำเกิด, 2549, หน้า 22)

2.2.13 แนวคิดการจัดการความรู้การมีส่วนร่วมของชุมชน

1) เป้าหมายของการจัดการความรู้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเรียนรู้ผสมผสาน โดยนำเอาความรู้เชิงทฤษฎีทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ระเบียบวิธีวิจัย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการวิจัย พัฒนาระบบงานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้งจัดทำคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยบูรณาการแนวความคิดและร่วมมือกันระหว่างองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับงานการมีส่วนร่วมในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม เพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการวิจัย ซึ่งบุคลากรทั้ง 6 องค์กรจะมี “โลกทัศน์ร่วม” (ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ, 2543) ซึ่งถือเป็นรากฐานที่สำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้และการพัฒนา โดยลักษณะการทำงานแสดงได้ดังภาพ

ภาพ 2.3 กรอบแนวคิดก่อนการวิจัยและหลังการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการจัดการความรู้มาสร้างการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการปฏิบัติงานด้านการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีการปฏิบัติการและกิจกรรม มีวิธีการรวบรวมข้อมูลหลายๆ รูปแบบ ได้แก่ การเข้าร่วมเรียนรู้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง ชุมชนในแต่ละระดับซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การสร้างความสัมพันธ์อันดีในการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การประชุมกลุ่ม การจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียนจากกรณีศึกษา และการสรุปบทเรียน ซึ่งจะทำให้องค์กรเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมถอดบทเรียน และได้แนวคิดใหม่ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อไป

2) แนวคิดและแนวทางในการจัดการความรู้อย่างเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ

แนวคิดในการจัดการความรู้ หมายถึง การรวบรวมองค์ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอน แนวทางการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายในรูปของหนังสือ ตำรา เอกสารทางราชการ สำนวนการสอบสวนและรายงานการสืบสวน รวมทั้งความรู้ที่มีอยู่ในตัวผู้ปฏิบัติงาน มาพัฒนาให้เป็นระบบสร้างเกณฑ์ในหมวดต่างๆ การวัด การวิเคราะห์ การจัดการความรู้ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล การจัดการกระบวนการ และผลลัพธ์การดำเนินการ

แนวทางในการจัดการความรู้ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ สร้างเสริมสำนึกรับผิดชอบในวิชาชีพตามหลักจริยธรรมที่พึงปฏิบัติ และป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย มุ่งหล่อหลอมจิตใจ อุบิสัย และเสริมสร้างบุคลิกภาพ ตลอดจนพฤติกรรมที่เหมาะสม เพียบพร้อมไปด้วยคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละความสำนึกในหน้าที่ และการบริการประชาชน เป็นที่ศรัทธาและเชื่อถือของประชาชน

การจัดการความรู้อย่างเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพด้วยการจัดการความรู้ด้านการรวบรวมข้อมูล การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยมีแผนบริหารจัดการองค์ความรู้ในระยะเร่งด่วน ระยะสั้นและระยะยาว

วิธีการจัดการความรู้มาสร้างการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง

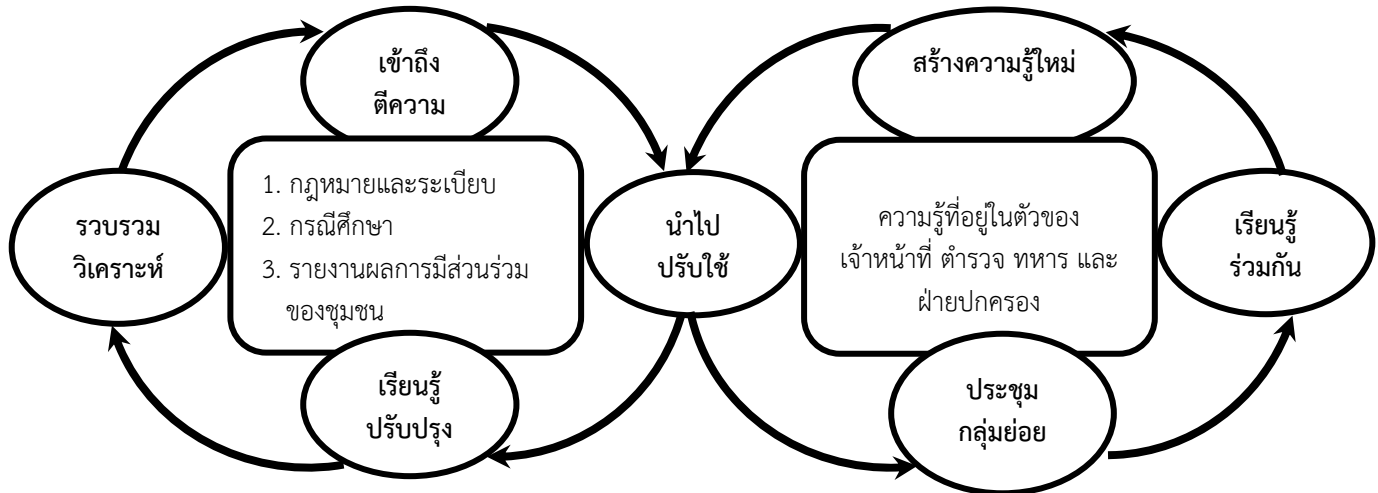
มีการปฏิบัติการและกิจกรรม มีวิธีการรวบรวมข้อมูลหลายๆ รูปแบบ เช่น การเข้าร่วมเรียนรู้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจและนักปกครองที่เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1) เผยแพร่ความรู้ทางหนังสือจากคู่มือด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) เผยแพร่ทาง CD แก่ผู้มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานอย่างเป็นมาตรฐานเดียวกันในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ

การจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

คณะผู้วิจัยใช้วงจร แนวคิดการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ภาพ 2.4 วงจรแนวคิดการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

แนวคิดการจัดการความรู้

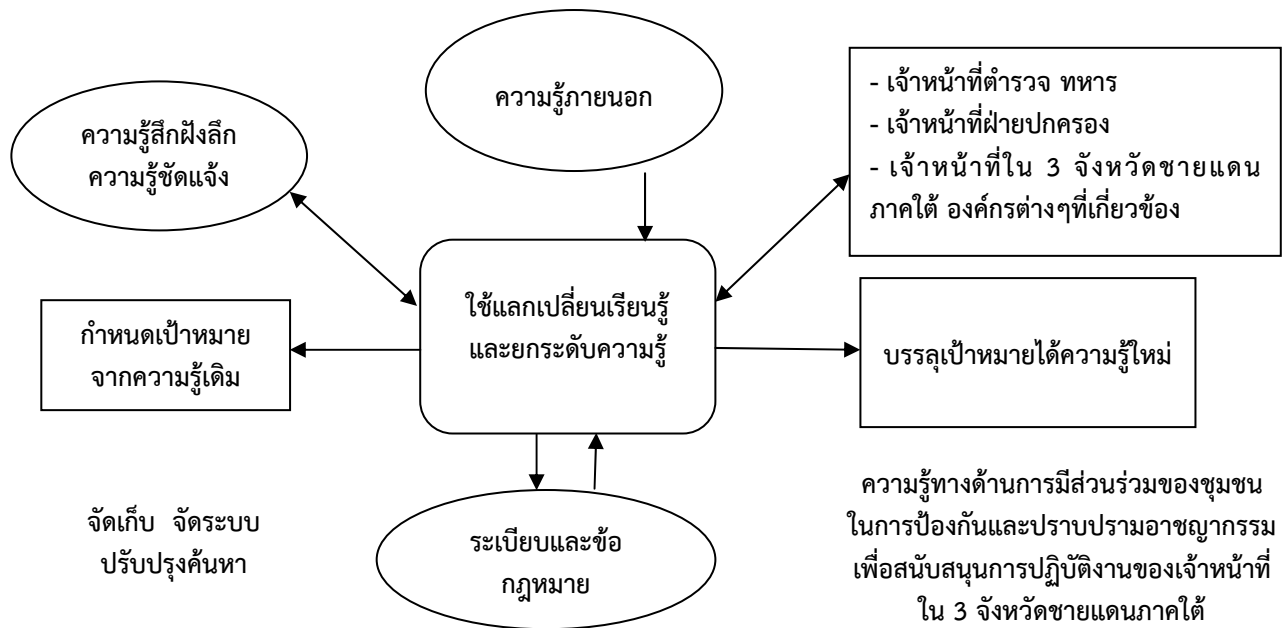
การจัดการความรู้ หมายถึง การรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุด ความรู้มี 2 ประเภท คือ

(1) **ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge)** เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคล ในการทำความเข้าใจในสิ่งต่างๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือความคิดในเชิงวิเคราะห์ บางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความสามารถและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง ในการปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยวัดความสามารถจากการดำเนินการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จนสามารถทำให้สถิติการก่ออาชญากรรมลดลง

(2) **ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge)** เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวมถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธีต่างๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่างๆ และบางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ข้อกฎหมาย ระเบียบวิธีปฏิบัติ รวมทั้งกฎหมายพิเศษที่ใช้ปฏิบัติในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และยกระดับความรู้ของการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จุดเริ่มต้นของการศึกษาต้องกำหนดเป้าหมายจากความรู้เดิม โดยรวบรวมข้อมูลจากความรู้ฝังลึก ความรู้ชัดเจน โดยการประชุมกลุ่มและการศึกษาเชิงลึกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จนกระทั่งบรรลุเป้าหมายและได้ความรู้ใหม่

ภาพ 2.5 องค์ประกอบของการจัดการทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

(3) กลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานีตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง ทั้งระดับสัญญาบัตร และชั้นประทวน โดยศึกษาเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยทำการคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) หรือการสัมภาษณ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารสถานีตำรวจ หัวหน้าหน่วยงานที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชน มวลชนสัมพันธ์ ทั้งทางด้านสืบสวน สอบสวนทั้งระดับสัญญาบัตรและชั้นประทวน
- 2) เจ้าหน้าที่ทหารที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชน มวลชนสัมพันธ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 3) เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชน มวลชนสัมพันธ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 4) เจ้าหน้าที่ของรัฐในส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานทางด้านชุมชน มวลชนสัมพันธ์
- 5) กลุ่มผู้พิพากษา และอัยการ
- 6) กลุ่มผู้นำทางศาสนา
- 7) กลุ่มเอ็นจีโอ
- 8) กลุ่มสื่อมวลชน
- 9) กลุ่มผู้นำชุมชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากความหมายแนวคิดและทฤษฎีข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงสรุปการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ทั้งในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ในการคิดริเริ่ม ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ตัดสินใจ และปฏิบัติตามแผน ร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ทุกระดับ ร่วมติดตามประเมินผล และรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงประชาชน ชุมชน และเครือข่ายทุกรูปแบบในพื้นที่

2.3 แนวคิดและทฤษฎีทางมานุษยวิทยา

2.3.1 ทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม (Cultural Ecology Theory)

นิเวศวิทยาวัฒนธรรม (cultural ecology) เป็นแนวคิดทางมานุษยวิทยาแนวหนึ่งที่สนใจศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม โดยเน้นถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมว่าเป็นตัวกำหนดกระบวนการวิวัฒนาการทาง สังคมวัฒนธรรม จูเลียน สจิวัด (Julian Steward) นักมานุษยวิทยาอเมริกัน ได้อธิบายแนวความคิดแบบนิเวศวิทยาวัฒนธรรมว่า เป็นการศึกษากระบวนการปรับตัวของสังคมภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการศึกษาวิวัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการปรับตัว (adaptation) ของสังคม แนวความคิดนี้มองสังคมในลักษณะเป็นพลวัตหรือเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงเป็นผลมาจากการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม โดยมีพื้นฐานสำคัญคือ เทคโนโลยีการผลิตโครงสร้างสังคม และลักษณะของสภาพแวดล้อม ธรรมชาติ เป็นเงื่อนไข

นักมานุษยวิทยากลุ่มนี้ที่สำคัญได้แก่ จูเลียน เอช สจิวัด (Julian H. Steward), แดรี่ ฟอร์ด (Dary Forde), คลิฟฟอร์ด กีทซ์ (Clifford Geertz) และมาร์วิน แฮร์ริส (Marvin Harris) สจิวัด ให้ความหมายนิเวศวิทยา คือ การปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อม นิเวศวิทยาทาง วัฒนธรรม จึงหมายถึงวิธีการศึกษาหาข้อกำหนดหรือหลักเกณฑ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นผลกระทบจากการปรับตัวเข้ากับสภาวะแวดล้อม (ของมนุษย์แต่ละสังคม) นิเวศวิทยาวัฒนธรรมจึงแตกต่างไปจากนิเวศวิทยาสังคม (Social Ecology) เพราะนิเวศวิทยาวัฒนธรรมมุ่งแสวงหากฎเกณฑ์เพื่ออธิบายที่มาของลักษณะและแบบแผนวัฒนธรรมบางประการที่มีอยู่ในแต่ละสภาวะแวดล้อม มากกว่ามุ่งแสวงหาหลักการทั่วไปที่ใช้ได้กับทุกวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมสิ่งที่สำคัญที่สุดในแนวคิดนี้คือแก่นวัฒนธรรม (Cultural Core) ซึ่งหมายถึง กลุ่มของลักษณะหรือแบบแผนวัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมากที่สุดกับกิจกรรมเพื่อการดำรงชีพและการจัดการทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้จะมุ่งสนใจการนำวัฒนธรรมทางวัตถุ (ระบบเทคนิควิทยาที่ใช้หรือเครื่องมือเทคโนโลยี) มาใช้แตกต่างกันอย่างไรและก่อให้เกิดการจัดการทางด้านสังคมที่แตกต่างกันอย่างไรในสภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกัน เพราะสภาวะแวดล้อมแต่ละแห่งอาจเป็นตัวช่วยหรือข้อจำกัดใช้เทคนิควิทยาเหล่านี้ก็ได้ในขณะที่แฮร์ริสศึกษาการทำสงครามของชนบรรพกาล (Primitive Warfare) โดยอธิบายว่าสงครามเป็นกลไกอันหนึ่งในการปรับจำนวนประชากรให้เหลือพอที่จะสามารถอาศัยอยู่ในระบบนิเวศหนึ่งได้อย่างเหมาะสม ส่วนกริธศึกษาพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของแบบแผนการเกษตรในอินโดนีเซียได้เขียนหนังสือ Agricultural Involution (1963) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของระบบนิเวศที่มีต่อโครงสร้างสังคม

หัวใจที่สำคัญของแนวคิดนี้ก็คือการรวมเอาระบบสังคม วัฒนธรรมและสภาวะทางชีววิทยาเข้าด้วยกันในการศึกษาการพัฒนาของสังคมทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรมเน้นว่า ความเชื่อและการปฏิบัติต่างๆ ตามระบบวัฒนธรรมที่ดูเหมือนไร้สาระ ไม่มีเหตุผล แต่อาจมีผลในด้านการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพก็ได้ โดยคำนึงถึงระดับของเทคโนโลยีที่ใช้เฉพาะสถานที่ด้วย เช่น การกินเนื้อวัวเป็นของต้องห้ามของชาวฮินดูทั้งที่ความอดอยากยากจนมีไปทั่วอินเดีย นั้น แฮร์ริส อธิบายสิ่งเหล่านี้ว่า การห้ามกินเนื้อวัวมีความหมายว่าวัวมีไว้ใช้ลากคันไถ หากไม่มีวัวก็อาจจะไม่อาจทำ การเกษตรได้ ดังนั้นข้อห้ามทางศาสนาจึงเป็นการเพิ่มความสามารถของสังคมเกษตรกรรมในระยะยาวโดยสรุปแล้วทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรมนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างประชากรสิ่งแวดล้อมทางสังคมและลักษณะทางกายภาพในสังคมได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

สรุปแล้ว นิเวศวิทยาวัฒนธรรมตามทัศนะของสจ๊วต เป็นความพยายามศึกษาวิเคราะห์ถึง

1) ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกับเทคโนโลยีทางการผลิต ซึ่งเป็นตัวกำหนดสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

2) ความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับพฤติกรรมของมนุษย์

3) ผลในการอธิบายต้นกำเนิดของลักษณะทางวัฒนธรรม (cultural traits) ของกลุ่มชนต่างๆ เช่น เปรู เม็กซิโก เมโสโปเตเมีย อียิปต์ และจีน เป็นต้น ผลงานของสจ๊วตมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้นักมนุษยวิทยาหันมาสนใจศึกษาถึง ความสำคัญของสภาพแวดล้อมและอิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่อการพัฒนาการทางวัฒนธรรม เลสลีย์ ไวต์ (Leslie White) เป็นนักมนุษยวิทยาอเมริกันอีกคนหนึ่ง ซึ่งสนใจศึกษาอิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่อการปรับตัวทางวัฒนธรรม ไวต์ได้ศึกษาตรวจสอบผลงานของนักวิวัฒนาการรุ่นเก่า เช่น มอร์แกน อย่างละเอียด และพบว่า ทฤษฎีวิวัฒนาการมีหลักเกณฑ์ในการตีความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจอยู่หลายประการ และไวต์เองก็ได้เสนอแนวความคิดแบบวิวัฒนาการสมัยใหม่ ซึ่งต่อมาได้รับการขนานนามแนวความคิดแบบ "วิวัฒนาการสากล" (universal evolution) ไวต์ มีความเห็นคล้ายคลึงกับแรดคลิฟฟ์-บราวน์ และมาลินอสกี ในประเด็นที่ว่ามานุษยวิทยาควรเป็นวิทยาศาสตร์ และไวต์ก็ได้พยายามค้นหากฎเกณฑ์หรือทฤษฎีสากล เพื่อใช้อธิบายวิวัฒนาการทางสังคมวัฒนธรรมของ กลุ่มชนต่างๆ ทั่วโลกความหมายของ "วัฒนธรรม" ตามทัศนะของไวต์ มีความคล้ายคลึงกับมโนทัศน์เรื่ององค์อินทรีย์ (superorganic) ของโครเบอร์ นั่นคือการมองว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ตัวตนและมีชีวิตแยกออกจากตัวมนุษย์อย่างเด็ดขาด วัฒนธรรมมีกฎเกณฑ์และการทำงานในตัวเอง ซึ่งแนวความคิดนี้ได้รับการขนานนามว่า "วัฒนธรรมวิทยา" (culturology) ไวต์เสนอว่า วัฒนธรรมมีองค์ประกอบอยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ

1) ระบบเทคโนโลยี ซึ่งรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ที่มนุษย์ประดิษฐ์คิดค้นขึ้น

2) ระบบสังคม ซึ่งเป็นการรวมตัวกันขององค์กรทางสังคม (social organization) และพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์

3) ระบบความคิด (ideology) ซึ่งรวมถึงความรู้ ความเชื่อ ทัศนคติและค่านิยมต่างๆ ระบบเทคโนโลยีเป็นโครงสร้างส่วนล่าง (infrastructure) หรือพื้นฐานสำคัญของวัฒนธรรม เพราะชีวิตมนุษย์จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยระบบนี้ในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ส่วนองค์กรสังคมและระบบความคิดเป็นโครงสร้างส่วนบน (superstructure) ของวัฒนธรรม

2.3.2 ทฤษฎีวัฒนธรรมและบุคลิกภาพ (Culture and Personality Theory)

นักคิดที่สำคัญในกลุ่มนี้ ได้แก่ รูธ เบนดิกต์ (Ruth Benedict) และมาร์กาเร็ต มีด (Margaret Mead) งานศึกษาชิ้นสำคัญของเบนดิกต์ ชื่อ Patterns of Culture (1934) ศึกษาสังคมอเมริกัน-อินเดียนเน้นถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมและการปรับตัวของปัจเจกบุคคล และได้เสนอความคิดเกี่ยวกับรูปปลั๊กซ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Configuration) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ถือว่าส่วนประกอบต่างๆ ของวัฒนธรรมมีลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และรวมเป็นหนึ่งเดียว เบนดิกต์เชื่อว่า ปัจเจกบุคคลและกระบวนการทางจิตวิทยาของปัจเจกบุคคลมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมด้วย ทฤษฎีนี้ใช้ได้ในการศึกษาสังคมสมัยใหม่ โดยศึกษาลักษณะประจำชาติ (National Character) ของสังคมต่างๆ เช่น อเมริกา ไทย ญี่ปุ่น ประเด็นที่พบจากการศึกษาและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่งอีกอย่างหนึ่ง คือ บุคลิกภาพที่มีคุณค่าในสังคมหนึ่งอาจกลายเป็นความผิดปกติทางจิตหรือเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนในอีกสังคมหนึ่งก็ได้เอดเกอตัน (Edgerton) ได้ศึกษาชนเผ่าต่างๆ 4 เผ่าในแอฟริกาตะวันออก โดยแบ่งแต่ละเผ่าออกเป็นกลุ่มๆ ดังนี้ (1) กลุ่มเกษตรกร และ (2) กลุ่มเลี้ยงสัตว์ โดยพบว่า ชนเผ่าทั้ง 4 ต่างมีความแตกต่าง

ในบุคลิกภาพ และพบอีกว่ากลุ่มทั้งสองประเภทจากเผ่าเดียวกันก็ยังมี ความแตกต่างกันด้วย เช่น กลุ่มเลี้ยงสัตว์ เป็นปัจเจกบุคคลมากกว่ากลุ่มเกษตรกร เป็นต้น มัด ได้เขียนหนังสือชื่อ Coming of Age in Samon. (1928) โดยชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะที่สำคัญของวัฒนธรรมส่วนรวมของชาวเกาะซามัวที่ให้ความสำคัญกับรูปแบบ (Formalism) หรือการกำหนดพฤติกรรมอย่างเคร่งครัดแน่นอนตายตัว ทำให้ปัจเจกบุคคลมีทางเลือกน้อยลงโดยสรุปแล้วเนื้อหาสาระของทฤษฎีวัฒนธรรมและบุคลิกภาพนี้ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับบุคลิกภาพ เพราะเชื่อว่าวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือช่วยในการปรับตัวของปัจเจกบุคคล ขณะเดียวกันบุคลิกภาพก็อาจเป็นเครื่องมือให้วัฒนธรรมและสังคมดำรงอยู่ได้

ในการศึกษาวัฒนธรรมและบุคลิกภาพมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหลายสำนัก ซึ่งอาจจะจัดเป็นกลุ่มทฤษฎีได้ 4 แนวด้วยกันคือ

- 1) แนวคิดที่ว่าบุคลิกภาพถูกกำหนดโดยลักษณะทางชีววิทยาของบุคคล
- 2) แนวคิดที่ว่าบุคลิกภาพถูกกำหนดโดยกระบวนการทางจิตวิทยา
- 3) แนวคิดที่ว่าบุคลิกภาพถูกกำหนดโดยสถานการณ์ทางสังคมหรือสภาพแวดล้อมทางสังคมรวมทั้งวัฒนธรรมด้วย
- 4) แนวคิดเรื่องโครงสร้างบุคลิกภาพพื้นฐานหรือลักษณะประจำชาติที่เชื่อว่าคนในสังคมเดียวกันจะมีบุคลิกภาพ

การศึกษาวัฒนธรรมและบุคลิกภาพของสังคมไทย ในประเทศไทยการศึกษาสังคมไทยในแนววัฒนธรรมและบุคลิกภาพได้แก่

Ruth Benedict, Thai Culture and Behavior เป็นการศึกษาลักษณะประจำชาติของคนไทย โดยทำการศึกษามัธยมศึกษาโลกครั้งที่สอง John Embree, Thailand A Loosely Structured Social System เป็นบทความ ซึ่งเขียนเปรียบเทียบลักษณะของคนไทยและคนญี่ปุ่น และ Herbert Philips, Thai Peasant Personality ศึกษาเกี่ยวกับชาวนาในหมู่บ้านบางซัน มีนบุรีร่วมกับนักวิจัยคนอื่นๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับวัฒนธรรมซึ่งได้กลายเป็นมรดกความคิดที่สืบทอดโดยสาหร่ายสำคัญ 2 คน คือ รูธ เบเนดิก และมาร์กาเร็ต มีด (Ruth Benedict และ Margaret Mead) ซึ่งได้นำกระแสดูแลไปพัฒนาการทำให้เกิดแนวทฤษฎีวัฒนธรรมและบุคลิกภาพซึ่งได้แตกแขนงเป็นแนวย่อยๆ คือ

วัฒนธรรมนี้ปรากฏในงาน Patterns of Culture ของ รูธ เบเนดิก (1934) ซึ่งมองว่า “วัฒนธรรม” เกิดขึ้นด้วยความพยายามของมนุษย์ที่พยายามแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน มีการเลือกสรรพัฒนาและบูรณาการจนกลายเป็นแบบแผนของกลุ่มชนแต่ละกลุ่ม และสืบทอดกันต่อไป และหล่อหลอมสมาชิกให้มีทัศนคติและค่านิยมในทำนองเดียวกันจนเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่ม นัยยะเชิงทฤษฎีคือว่าวัฒนธรรมแต่ละวัฒนธรรมมีความเป็นองค์รวมที่ครอบคลุมบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคลที่เป็นสมาชิกในวัฒนธรรมนั้น ฉะนั้นวัฒนธรรมแต่ละวัฒนธรรมจะมีเอกลักษณ์ที่สะท้อนลักษณะบุคลิกภาพและจิตใจของปัจเจกบุคคลในวัฒนธรรมนั้นๆ ในงานนี้เบเนดิก ได้เปรียบเทียบให้เห็นแบบแผนวัฒนธรรมสามแบบ โดยนำความคิดของนิทซ์เช่น (Nietzsche) เกี่ยวกับความแตกต่างในทางบุคลิกภาพระหว่าง “Apollonian” กับ “Dionysian” มาอธิบายความแตกต่างในแบบแผนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่าง ๆ เช่น พวก Kwakiutl ซึ่งเป็นอินเดียนแดงที่อยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา เป็นพวกนิยมอำนาจ ชอบอยู่เหนือคนอื่น วัฒนธรรมมีความหลากหลายแต่พอจะมีความหมายร่วมกันว่าเป็นแบบแผนพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งมีหลายมิติ แต่มีความเป็นองค์รวม คือ เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน แม้ว่านักมนุษยวิทยาบางท่านจะสนใจวัฒนธรรม (culture) ของมนุษยชาติ และบางท่านสนใจวัฒนธรรม

ของกลุ่มชนในท้องถิ่นต่างๆ (Cultures) ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีแบบแผนพฤติกรรมร่วมกัน และมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากกัน

วัฒนธรรมวัตถุนิยมเป็นอีกแนวทฤษฎีหนึ่งที่พยายามจะทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมโดยการกำหนดองค์ประกอบและตัวแปรกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและตัวแปรในกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน เช่น ระบบวัฒนธรรมประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐาน โครงสร้างส่วนกลาง และโครงสร้างส่วนบน ซึ่งมีหน้าที่สนองความจำเป็นของมนุษย์ในลักษณะต่างๆ และมีความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกันซึ่งแนวทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก

วัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมา โดยอาศัยความสามารถในการใช้ภาษาที่เป็นระบบสัญลักษณ์แบบหนึ่ง มีความสำคัญต่อการดำรงอยู่และการพัฒนาการของมนุษย์ เพราะเอื้ออำนวยต่อการปรับตัวกับสภาพแวดล้อมสนองต่อความต้องการจำเป็นของมนุษย์ในทางร่างกาย เช่น อาหาร เสื้อผ้า ซึ่งในส่วนทางจิตใจ มนุษย์สามารถได้มาจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมก็คืออยู่นอกเหนือร่างกายมนุษย์ ในแง่ที่มนุษย์เป็นผู้ผลิตวัฒนธรรมและส่งต่อไปยังคนรุ่นหลังในทางสังคมมิใช่ทางชีวภาพ คือเด็กที่เกิดมาไม่ได้มีวัฒนธรรมติดมาด้วย แต่เรียนรู้ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม ฉะนั้นกลุ่มคนที่มีเชื้อสายเดียวกันอาจจะต่างวัฒนธรรมกันได้ หากเรียนรู้มาต่างกัน และหากมองในภาพรวม วัฒนธรรมของมนุษยชาติได้การพัฒนาการในทางก้าวหน้า

ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม (Cultural Factor) ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมประกอบด้วย วัฒนธรรม (Culture) วัฒนธรรมย่อย (Subculture) ชั้นทางสังคม (Social Class) วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการทางชีวภาพ วัฒนธรรม (Culture) วัฒนธรรมเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สุดที่เป็นตัวกำหนดความต้องการและพฤติกรรมของมนุษย์ เด็กเมื่อโตขึ้นจะรับรู้สิ่งต่างๆ จากสังคมรอบตัว ได้แก่ ค่านิยม การรับรู้ ความชอบและพฤติกรรม สังคมรอบตัวประกอบด้วย ครอบครัวและสถาบันต่างๆ เด็กที่โตในสังคมอเมริกันจะมีค่านิยมต่างจากเด็กที่โตในสังคมไทย เนื่องจากมีสังคมแวดล้อมที่ต่างกันและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

วัฒนธรรมย่อย (Subculture) ในแต่ละวัฒนธรรมจะมีวัฒนธรรมกลุ่มย่อยซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน วัฒนธรรมย่อยจะแตกต่างกันตาม ชนชาติ ศาสนา และพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมย่อยเป็นปัจจัยสำคัญในการแบ่งกลุ่มตลาดเป้าหมาย และนักการตลาดมักออกแบบสินค้าและโปรแกรมการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเหล่านี้ ตัวอย่างเช่น ในประเทศไทยก็มีกลุ่มวัฒนธรรมย่อยที่เป็นคนในประเทศที่เชื้อชาติที่ต่างกัน ไทย จีน อิสลาม ฯลฯ แต่ละเชื้อชาติจะมีกิจกรรม รสนิยม ความชอบ การบริโภค และการแต่งกายที่แตกต่างกัน หรือวัฒนธรรมกลุ่มย่อยของคนไทยในภาคต่างๆ จะมีลักษณะการรับประทานอาหารที่แตกต่างกัน นักการตลาดอาจนำเสนอสินค้าที่จับกลุ่มตลาดตามวัฒนธรรมย่อยเช่น สินค้าเบหมิ้งสำเร็จรูปรสข้าวซอย จับกลุ่มตลาดที่นิยมอาหารชาวเหนือ เป็นต้น

วัฒนธรรมในลักษณะสังเคราะห์ มนุษย์อาศัยอยู่กับธรรมชาติ ดังนั้น ธรรมชาติจึงมีส่วนกำหนดวัฒนธรรมไทยเฉพาะวัฒนธรรมด้านวัตถุ จะเป็นได้จากที่อยู่อาศัย เครื่องมือเครื่องใช้ อาหาร และยารักษาโรค หรือปัจจัย 4 นั้นเอง มนุษย์ได้ประดิษฐ์ขึ้นมาจากธรรมชาติที่อยู่รอบตัวทั้งสิ้น ตัวอย่างเช่น ไม้ไผ่ทำแคร่ ข้าวหลาม หรือต่อเป็นท่อน้ำ ในบริเวณทะเลทราย หรือที่กันดาร อาหารขาดแคลนทำให้เกิดวัฒนธรรมการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ร้อนร่หาอาหารมาแบ่งปันกัน เพื่อเอาชีวิตรอด ถ้าอยู่กันเป็นกลุ่มใหญ่ อาหารที่หาได้จะไม่พอกิน ส่วนพวกที่อยู่ในที่อุดมสมบูรณ์ จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ ช่วยกันผลิต และบริโภค ดังนั้น จะพบว่า อารยธรรมของมนุษย์มักเกิดในพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์เพราะมนุษย์ไม่ต้องต่อสู้กับธรรมชาติมากนัก จึงมีเวลาว่างในการสร้างสรรค์เทคโนโลยีตลอดจนสร้างศิลปวรรณกรรมต่างๆ สังคมใดที่มีความเป็นอยู่ง่าย ๆ ความจำเป็นและความต้องการในวัฒนธรรมด้านเทคโนโลยีจะน้อย วิถีชีวิตของคนจะเนิบนาบ เปลี่ยนแปลงช้า พึ่งพาตนเองมากกว่าสังคมภายนอก วัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นย่อมมีการเปลี่ยนแปลงได้ ผู้มีวิจรณ์ญาณจะเลือกสรรแต่สิ่งที่ดี ไม่ว่าจะเป็นของเก่าหรือใหม่

ดั่งคำกล่าวของพระยาอนูมานราชชน ที่ว่า อะไรเก่า ไม่ใช่ดีที่สุดเสมอไป อะไรใหม่ ไม่ใช่ดีเสมอไป เพราะวัฒนธรรมย่อมมีทั้งเสียเปรียบ และพลวัตอยู่ในตัว วัฒนธรรม ในแต่ละด้าน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1) วัฒนธรรมหลัก (Great Culture) คือวัฒนธรรมส่วนรวมของคนในสังคมที่สมาชิกรับรู้ และปฏิบัติประเพณีในทำนองเดียวกันเช่น ภาษา ศาสนา

2) วัฒนธรรมรอง (Little Culture) คือ วัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม ภาค เช่น สำเนียงพูด ความเชื่อ กริยาท่าทาง ทักษะในการประกอบอาชีพ

ความสำคัญของวัฒนธรรม ประกอบด้วย

- (1) ช่วยให้มนุษย์ปรับตัวอยู่ในสังคมได้ดี
- (2) ช่วยสร้างความเจริญให้กับสังคม
- (3) สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางสังคม
- (4) สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางสังคม

สร้างเอกลักษณ์ทางสังคม

(1) Cultural integration บูรณาการทางวัฒนธรรม คือการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และยอมรับเอกลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรมด้วย

(2) Acculturation การสร้างสรรค์ การผสมผสานทางวัฒนธรรม (แลกเปลี่ยนกัน)

(3) Assimilation การผสมผสานกลมกลืนทางวัฒนธรรม (เป็นเรื่องเดียวกัน)

ลักษณะที่สำคัญของวัฒนธรรม

- (1) เป็นวิถีทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์
- (2) เป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้
- (3) เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้
- (4) เป็นสิ่งที่ดำรงของสังคมนั้น
- (5) เป็นมรดกของสังคม

ความสำคัญของวัฒนธรรม

- (1) เป็นสิ่งกำหนดรูปแบบของสถาบัน ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันในแต่ละสังคม
- (2) เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์
- (3) เป็นเครื่องควบคุมให้สังคมเป็นระเบียบได้
- (4) เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์

ประเภทของวัฒนธรรม

การแบ่งประเภทวัฒนธรรมตามหลักสากลนิยม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) วัฒนธรรมทางวัตถุ เป็นวัฒนธรรมที่มองเห็น จับต้องได้ อาจเป็นสิ่งประดิษฐ์หรือวัตถุที่เกิดจากอะไรก็ตามเช่น โทรศัพท์ วิทยุ สร้อยคอ เป็นต้น

(2) วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ หรือวัฒนธรรมทางจิตใจ เป็นนามธรรม คือ เป็นสิ่งที่เรารู้สึกได้ แม้จะจับต้องไม่ได้ก็ตาม เช่น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญู เป็นต้น

ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 วัฒนธรรมไทยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

- (1) วัตถุธรรม เป็นสิ่งเดียวกับวัฒนธรรมทางวัตถุ
- (2) เนติธรรม เป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบของสังคม เป็นการปฏิบัติตนตามกฎหมายบ้านเมือง
- (3) คติธรรม เป็นวัฒนธรรมทางจิตใจ และมีเรื่องศีลธรรม เรื่องข้อห้ามทางศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นวัฒนธรรมที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
- (4) สหธรรม เป็นวัฒนธรรมที่เป็นมารยาททางสังคม เป็นการปฏิบัติตนตามที่สังคมต้องการ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม เช่น มารยาทในการรับประทานอาหาร มารยาทในการแต่งกาย เป็นต้น

ความหมายจาก 160 ความหมาย จะให้ความหมายแตกต่างกันเป็น 2 ด้าน คือ

- (1) ด้านมนุษยศาสตร์ วัฒนธรรมหมายถึง สิ่งที่ดีงาม
- (2) ด้านสังคมวิทยา และมนุษย์วิทยา

สังคมวิทยา : วัฒนธรรม คือ กระบวนการอบรม ปลุกฝังสั่งสอน เรียนรู้ ถึงการดำรงชีวิตที่เป็นแบบเดียวกัน และมีการส่งทอดเป็นมรดกต่อไปให้ลูกหลาน หรือสมาชิกใหม่ของสังคมต่อไป

มนุษย์วิทยา : วัฒนธรรม คือ พฤติกรรมที่กลั่นกรองมาจากความคิดที่จะหาวิธีการมาตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

ความหมายของ “ไทย” วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ดีงาม ดีเลิศ มีคุณค่า ซึ่งคนในสังคมได้ใช้เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติแสดงออกมาช้านาน ในลักษณะที่เป็น ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะอันมีทั้งรูปธรรมและนามธรรมที่ควรอนุรักษ์ ซึ่งใช้กันมาอย่างแพร่หลายตั้งแต่อดีต”

วัฒนธรรม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งรูปธรรม และนามธรรม เพื่อเป็นแบบแผนพฤติกรรมให้แก่สมาชิก และเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สังคมกับวัฒนธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน วัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต (Way of Life) ซึ่งแสดงออกมาในรูป ภาษา ประเพณี การละเล่น การทำงาน การปกครอง ตลอดจนความเชื่อ

2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.4.1 กฎหมายพิเศษ

ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะอยู่ภายใต้กฎหมายโดยทั่วไปเช่นเดียวกับการใช้กฎหมายในจังหวัดอื่นๆ แล้ว 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีกฎหมายพิเศษที่ใช้อยู่ 3 ฉบับสำหรับการประกาศใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีสามฉบับคือ

- 1) พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ.2546
- 2) พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส
- 3) พระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ในพื้นที่อำเภอจะนะนาทิวเทพาและสบบ้ายของจังหวัดสงขลา

ปัญหาที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในคดีเกี่ยวข้องกับความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าเกือบร้อยละแปดสิบที่พบหลักฐาน จะมีจุดเริ่มต้นของการได้มาจากการจับกุมคุมขังบุคคลภายใต้

กฎหมายพิเศษ และการบังคับใช้กฎหมายพิเศษซึ่งกฎหมายพิเศษนั้นไม่ได้ให้สิทธิแก่ผู้ถูกควบคุม ที่ถูกควบคุมตัวไว้เพื่อซักถาม และต่อมาได้ตกเป็นผู้ต้องหา ซึ่งในเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมากอาจขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน และหลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรม เช่นการซักถามโดยที่ไม่มีบุคคลที่ตนไว้วางใจหรือทนายความเข้าร่วมฟังการซักถาม ดังนั้นการนำเอาหลักการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาเป็นหลักฐานอย่างจริงจังจะทำให้เกิดความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างแท้จริง

สำหรับระเบียบต่างๆที่ใช้เกี่ยวกับงานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ ประกอบไปด้วย

1) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 21) พ.ศ.2547 มีผลใช้บังคับในวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ.2543 ในลักษณะที่ 10 การชันสูตรพลิกศพ บทที่ 1 อำนาจและหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ ข้อ 6 ระบุไว้ว่า การชันสูตรพลิกศพผู้นับถือศาสนาอิสลาม ถ้าไม่จำเป็นต้องทำการผ่าศพ ก็ให้พยายามหลีกเลี่ยง ทั้งนี้เพื่อมิให้เป็นการละเมิดข้อบัญญัติทางศาสนาอิสลาม ในบทที่ 2 ในเรื่องของการชันสูตรพลิกศพที่ไม่ทราบว่าเป็นใครหรือตายในที่สาธารณะซึ่งเป็นเรื่องของการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลโดยตรง

2) ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการสืบสวน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2546 ลงวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ.2546 ลักษณะ 2 บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ

3) ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยของกลางและของส่วนตัวผู้ต้องหา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2546 ลักษณะ 15 ของกลางและของส่วนตัวของผู้ต้องหา บทที่ 1 ของกลางเกี่ยวกับเรื่องการส่งเอกสารและวัตถุของกลางไปยังสถานตรวจพิสูจน์

2.4.2 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน

กฎหมายระเบียบและกลไกเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน และตรวจสถานที่เกิดเหตุในคดีอาญาการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาในการอำนวยความสะดวกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถือเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรม ก่อนที่จะดำเนินการไปสู่ขั้นอัยการ และศาล พนักงานสอบสวนจะต้องแสวงหา และรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อทราบข้อเท็จจริงแห่งความผิด และให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาดำเนินการ และรับโทษตามกฎหมาย ขั้นตอนการปฏิบัติของพนักงานสอบสวน คือเมื่อมีความผิดคดีอาญาเกิดขึ้น พนักงานสอบสวนในพื้นที่ที่เกิดเหตุ เห็นว่ามีร่องรอยหรือหลักฐาน ซึ่งต้องใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ และจำเป็นจะต้องขอความร่วมมือจากกองพิสูจน์หลักฐานกลาง หรือศูนย์พิสูจน์หลักฐานทางภูมิภาค จัดเจ้าหน้าที่ไปช่วยทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ถ่ายรูป และเก็บพยานหลักฐาน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลระเบียบ การตำรวจเกี่ยวกับคดีในการสืบสวนสอบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุและหลังจากตรวจสถานที่เกิดเหตุ และเก็บรวบรวมพยานหลักฐานแล้ว พนักงานสอบสวนจะต้องส่งพยานหลักฐานของกลางที่เก็บได้จากสถานที่เกิดเหตุ ไปที่กองพิสูจน์หลักฐานกลาง หรือศูนย์พิสูจน์หลักฐานตามภูมิภาคตามท้องที่เกิดเหตุ เพื่อให้ผู้ชำนาญทำการตรวจพิสูจน์เพื่อนำผลการตรวจพิสูจน์ในการสืบสวนสอบสวน หาตัวผู้กระทำความผิดในการดำเนินการตามกฎหมาย

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนและตรวจสถานที่เกิดเหตุ

1) ป.วิ.อาญา มาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

2) ป.วิ.อาญา มาตรา 132 เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของ หรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่ายแผนที่ หรือภาพวาด จำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลาย ซึ่งน่าจะทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

(2) ค้นเพื่อพบสิ่งของ ซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้ หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการค้น

3) ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการสืบสวน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2546 ลงวันที่ 16 เดือนธันวาคม พ.ศ.2546 ซึ่งเป็นระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 2 การสืบสวน บทที่ 2 ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการสืบสวนและการตรวจสถานที่เกิดเหตุ โดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 10 ข้าราชการตำรวจซึ่งไม่ใช่เจ้าของท้องที่ที่มีอำนาจการสอบสวน หากมีความประสงค์จะสืบสวนคดีอาญาที่ได้รับร้องทุกข์ไว้ต่อพนักงานท้องที่ใด ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้นั้นขอหนังสือจากผู้บังคับบัญชาแต่ชั้นหัวหน้าสถานีหรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นหลักฐานถึงเจ้าของท้องที่แห่งคดีนั้น เพื่อให้ความรู้ความสะดวก ซึ่งเจ้าของท้องที่ที่ได้รับหนังสือมอบหมายแนะนำเช่นนั้น ก็ให้ความร่วมมือเพื่อให้ประโยชน์เกิดผลแก่คดีนั้นๆ เว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่ง ดังกล่าวแล้ว หรือผู้รักษาการแทนขึ้นไป จะไปติดต่อด้วยตนเองก็ไม่ต้องใช้หนังสือ

1. เมื่อมีคดีอาญาเกิดขึ้นซึ่งจำเป็นจะต้องทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุให้พนักงานสอบสวนทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุเอง เว้นแต่คดีสำคัญซึ่งพนักงานสอบสวนเห็นว่ามีร่องรอยหรือหลักฐานซึ่งต้องใช้เครื่องมือทางวิทยาการ และจำเป็นต้องขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานหรือกองกำกับการวิทยาการเขตหรือวิทยาการจังหวัด ก็ให้พนักงานสอบสวนแจ้งกองพิสูจน์หลักฐานหรือกองกำกับการวิทยาการเขต หรือวิทยาการจังหวัดในพื้นที่แล้วแต่กรณี เพื่อจัดเจ้าหน้าที่ไปทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุ และถ่ายรูปร่วมกับพนักงานสอบสวนในคดีต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) คดีความผิดต่อชีวิต
- 2) คดีฆ่าตัวตาย แต่มีพฤติการณ์น่าสงสัยว่าอาจถูกผู้อื่นฆ่าตาย
- 3) คดีความผิดฐานลักทรัพย์ และมีร่องรอยในที่เกิดเหตุ
- 4) คดีความผิดฐานชิงทรัพย์ และมีคนตาย
- 5) คดีความผิดฐานปล้นทรัพย์
- 6) คดีวางเพลิง หรือเพลิงไหม้โดยไม่ทราบสาเหตุ
- 7) คดีอุบัติเหตุรถชนแล้วขับหนี รถชนแล้วตัวคนขับหนี หรือรถชนมีคนตายที่เป็นปัญหา (ถ้ามีตำรวจหน่วยอื่นถ่ายรูปแล้วก็ไม่ต้องแจ้ง)
- 8) คดีสำคัญอื่นๆ ที่มีร่องรอยหรือหลักฐานในที่เกิดเหตุ

2.4.3 การอำนวยความสะดวก

การอำนวยความสะดวก (Enhancement of Justice) ถือเป็นภารกิจสำคัญพื้นฐานของรัฐ (A basic function of state) ซึ่งรัฐจะต้องดำเนินการอำนวยความสะดวกโดยการจัดการบริหารองค์การในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นที่ยังพอใจของประชาชนและเป็นสากลตามหลักนิติธรรม (The Rule Of Law)

การอำนวยความยุติธรรม (Enhancement of Justice) หมายถึง การช่วยเหลือประชาชนให้ได้รับความเป็นธรรมภายในกรอบแห่งกฎหมาย โดยการปฏิบัติที่ได้รับความเสมอภาคทั้งฝ่ายผู้เสียหาย และผู้ถูกกล่าวหา

การอำนวยความยุติธรรม (Enhancement of Justice) การให้ประชาชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมได้รับความสะดวก รวดเร็ว ประหยัด และเป็นธรรม ซึ่งปัจจัยที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวประกอบด้วย

2.4.4 ความเป็นธรรมทางสังคม

ความเป็นธรรมทางสังคม (social justice) ต้องผ่านกระบวนการยุติธรรม ความยุติธรรม หมายถึง การจบลงด้วยความถูกต้อง การพิสูจน์หลักฐาน (scientific crime detection) จะเป็นการกระทำที่บริสุทธิ์ตามหลักเหตุและผล ที่ได้ข้อสรุปอย่างเป็นหลักวิทยาศาสตร์ ซึ่งไม่อาจใช้ความลำเอียงหรือเลือกปฏิบัติได้ (วิโรจน์ ไวยวุฒิ, 2532 ; ไพฑูริย์ ภัคติกุล, 2545)

อริสโตเติล (Aristotle อ้างใน ปรีดี เกษมทรัพย์, 2546) มองว่าความเป็นธรรม คือ คุณธรรมทางสังคม (social virtue) ประการหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แบ่งได้ 2 ประเภท คือ ความเป็นธรรมโดยธรรมชาติ (natural justice) หมายถึง หลักความเป็นธรรมซึ่งมีลักษณะเป็นสากลใช้ได้ต่อนุษย์ทุกคน ไม่มีขอบเขตจำกัด และความเป็นธรรมตามแบบแผน (conventional justice) หมายถึง ความเป็นธรรมตามตัวบทกฎหมายทางบ้านเมือง หรือธรรมเนียมปฏิบัติของแต่ละชุมชนหรือสังคม

ความเป็นธรรมยังแบ่งได้ออกเป็น ความเป็นธรรมตามรูปแบบ (formal justice) เป็นรูปแบบความยุติธรรมในเชิงโครงสร้าง ซึ่งหมายถึงความเสมอภาค ทุกคนต้องมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันมีสิทธิและได้รับเหมือนกัน และความเป็นธรรมตามวัตถุ (material justice) หมายถึงความเป็นธรรมที่ทุกคน ไม่มีความเสมอภาคเหมือนกัน เช่น อาชีพแพทย์มีเงินเดือนมากกว่าอาชีพอื่นเพราะอาชีพแพทย์เป็นอาชีพที่ขาดแคลน ความเป็นธรรมทางสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปขึ้นอยู่กับระบบการปกครอง การปกครองในระบบเสรีนิยมนั้นมี ความเป็นธรรมทางสังคมแตกต่างไปจากการปกครองในระบบสังคมนิยม ดังนั้นความเป็นธรรมทางสังคมในมุมมองของแต่ละระบบไม่เหมือนกันในทฤษฎีของความเป็นธรรมทางสังคมมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค การศึกษาถึงความเป็นธรรมทางสังคมที่เล็งเห็น (perceived social justice) โดยวัดจากทัศนคติของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้ง 5 องค์การ คือ ผู้พิพากษา พนักงานสอบสวน ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และทนายความที่เกี่ยวข้องกับหลักการของกระบวนการยุติธรรม ความเข้าใจในงานพิสูจน์หลักฐานที่ส่งผลต่อความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม กระบวนการรับรู้ ทัศนคติ และแนวโน้มเชิงพฤติกรรม ในการใช้พิสูจน์หลักฐานที่ส่งผลต่อความเป็นธรรมทางสังคมที่เล็งเห็นโดยบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งเรียกว่า “ความเป็นธรรมทางสังคม”

2.5 พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1) จังหวัดยะลา

ประวัติ

ยะลาเดิมเป็นท้องที่หนึ่งของเมืองปัตตานี ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ได้มีการปรับปรุงการปกครองใหม่เป็นการปกครองแบบเทศาภิบาลและได้ออกประกาศข้อบังคับสำหรับปกครอง 7 หัวเมืองรัตนโกสินทรศก 120 ซึ่งประกอบด้วยเมืองปัตตานี หนองจิก ยะหริ่ง สายบุรี ยะลา ระแงะ และรามัน ในแต่ละเมืองจะแบ่งเขตการปกครองเป็นอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ต่อมาในปี พ.ศ.2447 ประกาศจัดตั้งมณฑลปัตตานีขึ้นดูแลหัวเมืองทั้ง 7 แทนมณฑลนครศรีธรรมราช และยุบเมืองเหลือ 4 เมือง

ได้แก่ ปัตตานี ยะลา สายบุรี และระแงะ ต่อมา พ.ศ. 2450 เมืองยะลาแบ่งเขตการปกครองเป็น 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองยะลาและอำเภอยะหา ต่อมา พ.ศ.2475 ได้มีการยกเลิกมณฑลปัตตานี และในปี พ.ศ.2476 เมืองยะลาได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นจังหวัดยะลาตามพระราชบัญญัติราชอาณาจักรสยาม พ.ศ.2476 เรื่อง การจัดระเบียบราชการบริหารส่วนภูมิภาค ออกเป็นจังหวัด เป็นอำเภอ และให้มีข้าหลวงประจำจังหวัด และกรมการจังหวัดเป็นผู้บริหารราชการ

ประชากร

จังหวัดยะลาเป็นหนึ่งใน 4 จังหวัดของไทย ที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีมากถึงร้อยละ 68.9 และประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายมลายูถึงร้อยละ 66.1 นอกจากนั้นก็จะมีชาวไทย ชาวจีน และชาวนูโน ภาษาที่ใช้กันในชีวิตประจำวันก็จะมีภาษามลายูถิ่น ซึ่งในแต่ละท้องถิ่นจะแตกต่างกันออกไป ภาษาไทย ซึ่งก็มีการใช้สนทนา รวมถึงภาษาจีน ซึ่งแพร่หลายอยู่ในกลุ่มชาวจีนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดยะลา รวมถึงภาษาของชาวซาไก ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตอำเภอธารโต

หน่วยการปกครอง

การปกครองแบ่งออกเป็น 8 อำเภอ 56 ตำบล 341 หมู่บ้าน

(1) อำเภอเมืองยะลา	(5) อำเภอเบตง
(2) อำเภอบันนังสตา	(6) อำเภอธารโต
(3) อำเภอยะหา	(7) อำเภอรามัน
(4) อำเภอกาบัง	(8) อำเภอกงปิ่น

อ้างอิง : วิกิพีเดีย. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2554 สืบค้นจาก

<http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%A2%E0%B8%B0%E0%B8%A5%E0%B8%B2>

2) จังหวัดปัตตานี

ที่ตั้ง

ปัตตานีเป็นหนึ่งในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลตะวันออกของภาคใต้สุด ติดกับอ่าวไทย (หรือทะเลจีนใต้)

ศาสนาและอาชีพพลเมือง

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ชาวปัตตานีมีอาชีพหลักคือการทำนา สวนยาง นอกจากนี้ประชาชนที่อาศัยอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัด เช่น อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอปะนาเระ และอำเภอสายบุรี ยังประกอบอาชีพประมง ซึ่งส่งผลให้เกิดผลผลิตในภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่องอย่างมากมาย

ปัตตานีอยู่ห่างจากกรุงเทพ โดยทางรถยนต์ประมาณ 1,055 กิโลเมตร หรือ 1,025 กิโลเมตรโดยทางรถไฟ (สถานีรถไฟโคกโพธิ์)

หน่วยการปกครอง การปกครองแบ่งออกเป็น 12 อำเภอ 115 ตำบล 642 หมู่บ้าน

(1) อำเภอเมืองปัตตานี	(8) อำเภอโคกโพธิ์
(2) อำเภอหนองจิก	(9) อำเภอปะนาเระ
(3) อำเภอมายอ	(10) อำเภอทุ่งยางแดง

(4) อำเภอสาบบุรี	(11) อำเภอไม้แก่น
(5) อำเภอยะหริ่ง	(12) อำเภอยะรัง
(6) อำเภอแม่ลาน	(13) อำเภอกะพ้อ

อ้างอิง : วิกิพีเดีย. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2554 สืบค้นจาก

<http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%95%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%B5>

จังหวัดปัตตานี. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2554 สืบค้นจาก <http://www.pattani.go.th/>

3) จังหวัดนราธิวาส

จังหวัดนราธิวาส เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย เป็นจังหวัดชายแดนใต้สุดของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลตะวันออกของแหลมมลายู ห่างจากกรุงเทพฯ ทางรถยนต์ประมาณ 1,149 กิโลเมตร โดยมีเนื้อที่ประมาณ 4,475.43 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,797,143.75 ไร่ ทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดปัตตานีในเขตอำเภอสาบบุรี อำเภอไม้แก่น และอำเภอไทย ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอไทย และรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ทิศใต้ติดต่อกับรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดยะลา ในเขตอำเภอบันนังสตา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และภูเขา 2 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมด มีป่าพรุประมาณ 361,860 ไร่ ทางแถบทิศตะวันตกเฉียงใต้จรดทิวเขาสันกาลาศรีซึ่งเป็นแนวกันพรมแดนไทย-มาเลเซีย ลักษณะพื้นที่จะมีความลาดเอียงจากทิศตะวันตกไปสู่ทิศตะวันออก พื้นที่ราบส่วนใหญ่อยู่บริเวณติดกับอำเภอไทยและที่ราบลุ่มบริเวณแม่น้ำ 4 สาย คือ แม่น้ำบางนรา แม่น้ำสาบบุรี แม่น้ำตากใบ และแม่น้ำโก-ลก มีประชากรจำนวน 717,366 คน แยกเป็นชาย 356,229 คน หญิง 361,137 คน โดยจังหวัดนราธิวาสมีศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการอุตสาหกรรมอยู่ที่อำเภอสุไหงโก-ลก ซึ่งเป็นอำเภอที่มีขนาดใหญ่และมีความเจริญกว่าตัว จังหวัดมาก

การเมืองการปกครอง

อำเภอ การปกครองแบ่งออกเป็น 13 อำเภอ 77 ตำบล 551 หมู่บ้าน

(1) อำเภอเมืองนราธิวาส	(8) อำเภอตากใบ
(2) อำเภอบาเจาะ	(9) อำเภอเย็งอ
(3) อำเภอระแงะ	(10) อำเภอรือเสาะ
(4) อำเภอศรีสาคร	(11) อำเภอแว้ง
(5) อำเภอสุคิริน	(12) อำเภอสุไหงโก-ลก
(6) อำเภอสุไหงปาดี	(13) อำเภोजะเนาะ
(7) อำเภอเจาะไอร้อง	

อ้างอิง : วิกิพีเดีย. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2554 สืบค้นจาก

<http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%AA>

สำนักงานจังหวัดนราธิวาส. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม พ.ศ.2554 สืบค้นจาก

<http://www.narathiwat.go.th/>

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยภายในประเทศ

1) **อาคม ใจแก้ว (2533)** ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ เน้นเฉพาะในส่วนของนโยบายส่งเสริมการศึกษาให้กับ ชาวไทยมุสลิม ระเบียบวิธีการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ทั้งเชิง ปริมาณและเชิงคุณภาพ ตัวแบบหรือกรอบการศึกษาได้พัฒนาขึ้น มาจากการสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งของไทยและต่างประเทศโดยการศึกษาครั้งนี้การ ทดสอบ ตัวแบบได้แยกออกเป็นสองลักษณะคือ ตัวแบบที่ 1 เป็นการศึกษความสำเร็จของการนำนโยบาย ไป ปฏิบัติโดยมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนไทยมุสลิมจำนวน 746 ราย ตัวแบบนี้มีตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยด้านประชาชน ที่เน้นเฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับความต้องการ การสนับสนุนจาก ผู้นำท้องถิ่นและท่าทีของประชาชนต่อข้าราชการ และปัจจัย ด้านชุมชนที่เน้นเฉพาะเจาะจงด้านความยึดมั่นในวัฒนธรรม ตัวแปรตามคือความสำเร็จของการนำ นโยบายไปปฏิบัติซึ่งแยกออกเป็น 3 มิติ มิติแรก เป็นความสำเร็จของนโยบายเชิงทัศนคติ จากเยาวชนไทยมุสลิม ภายหลังจากที่ได้เข้าร่วมในโครงการ มิติที่สองและสามเป็นความสำเร็จของนโยบายที่พิจารณาในเชิงพฤติกรรม การเรียนภาษาไทย และพฤติกรรมกรเรียนอิสลามศึกษา ตามลำดับ ตัวแบบที่ 2 เป็นการศึกษความสำเร็จของการนำ นโยบายไปปฏิบัติโดยมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการระดับล่าง จำนวน 215 ราย ตัวแปรนี้ประกอบด้วยตัวแปร อิสระคือ ปัจจัยด้านนโยบายเน้นเฉพาะเจาะจงด้านความชัดเจนและความ สอดคล้องกับสภาพปัญหา ปัจจัยด้าน องค์การเน้นเฉพาะเจาะจง ด้านการประสานงาน และการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือ ปัจจัยด้านข้าราชการ เน้นเฉพาะเจาะจงด้านความตั้งใจจริง ความมีวิชาชีพและความสามารถในการปรับตัว ปัจจัยทางด้าน ทรัพยากรเน้น เฉพาะเจาะจงด้านงบประมาณและจำนวนบุคลากร สุดท้าย คือ ปัจจัยด้านการใช้ข้อมูลและกระบวนการติดต่อ เน้น เฉพาะเจาะจงด้านการใช้ข้อมูลในพื้นที่และการใช้ข้อมูล ร่วมกันระหว่างหน่วยงาน กลุ่มตัวอย่างทั้งสองตัวแบบเป็น เยาวชนไทยมุสลิมและข้าราชการที่รับผิดชอบในโครงการ ส่งเสริมการศึกษาสายสามัญ และโครงการส่งเสริม การเรียน การสอนอิสลามศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ 3 จังหวัดคือ ปัตตานี ยะลาและสงขลา ผลการ ทดสอบในเชิงปริมาณพบว่าตัวแบบแรกนั้น ปัจจัยด้านชุมชนและปัจจัยด้านประชาชนมีความสัมพันธ์กับ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเชิงทัศนคติ ในขณะที่ปัจจัยด้านประชาชนมีความสัมพันธ์กับ ความสำเร็จของนโยบายที่เป็นผลการเรียนภาษาไทย และปัจจัยด้านชุมชนมีความสัมพันธ์กับผลการเรียน อิสลามศึกษา สำหรับตัวแบบที่สอง พบว่า ปัจจัยด้านข้าราชการและปัจจัยด้านงบประมาณมีความสัมพันธ์ ทางตรงกับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเชิงทัศนคติ ส่วนปัจจัยด้านนโยบายถึงแม้จะไม่มี ความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนโยบายเชิงทัศนคติ แต่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านองค์กรและปัจจัยด้าน ข้าราชการ ปัจจัยด้านการใช้ข้อมูลและกระบวนการติดต่อกี่ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จเชิงทัศนคติ ความสำเร็จของนโยบายเชิงพฤติกรรม ที่เน้นเฉพาะเจาะจงการอุทิศเวลาให้กับโครงการนั้น พบว่า ไม่มี ความสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ข้างต้นที่กล่าวมาแล้ว แต่อย่างไรใด ผลการทดสอบในเชิงคุณภาพภายใต้การสังเกต สัมภาษณ์จาก กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ณ จุดที่ตั้งของโครงการปรากฏว่า ทุกปัจจัยมีผลกระทบต่อความสำเร็จ ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในทุกมิติตัวแปรตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านลักษณะชุมชนที่เป็นแนวความ ยึดมั่นในวัฒนธรรม ปัจจัยด้านนโยบายและปัจจัยด้านข้าราชการจะมีความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ ผล การศึกษาทั้งสองลักษณะดังกล่าวจึงได้ข้อสรุปว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้บรรลุความสำเร็จได้นั้นจะต้องให้ความสำคัญต่อ ปัจจัย 3 ประการต่อไปนี้ คือ ปัจจัยด้านชุมชนที่เน้น ความยึดมั่นในวัฒนธรรม ปัจจัยด้านนโยบายและปัจจัยด้านข้าราชการระดับล่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการ ระดับล่าง เป็นผู้เชื่อมโยงนโยบายระดับนามธรรมลงสู่ผลการปฏิบัติ ระดับพื้นที่ที่เป็นรูปธรรม หากข้าราชการ

ขาดความตั้งใจ จริงใจ ไม่มีความสามารถด้านวิชาชีพหรือไม่อาจปรับตัวให้ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แล้ว ถึงแม้ นโยบายจะมีความชัดเจน สอดคล้องกับสภาพปัญหาและวัฒนธรรมของพื้นที่เพียงใดก็อาจจะ ทำให้นโยบาย ล้มเหลวได้ในที่สุด จากข้อสรุปดังกล่าวนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์กับรัฐและหน่วยงานระดับพื้นที่ ใช้เป็นแนวทาง ปรับปรุงการนำนโยบายไปปฏิบัติในบริเวณ จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายนโยบาย ที่วางไว้ต่อไป

2) สุชาติ จักรพิสุทธิ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่องชุมชนกับการมีส่วนร่วม สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วม ของชุมชนแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ (1) ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการ เปิดโอกาสให้สังคม องค์กรต่างๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิหน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมใน การดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจวางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบใน ผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนตาม จุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ (2) ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมี ส่วนร่วมของชุมชนที่การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้ง ค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้ เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามี ส่วนร่วม เกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

3) ญัฐ สมบูรณ์ (2551) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของทนายความในการค้นหา พยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการดำเนินคดีอาญา ผลการวิจัยพบว่า ทนายความเป็นส่วนหนึ่งใน กระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีบุคลากรอย่างศาล อัยการ ทนายความ ตำรวจ และราชทัณฑ์ ซึ่งบุคลากร ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเหล่านี้มีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกันออกไป ทนายความมีบทบาทสำคัญ ในการอำนวยความสะดวกและคุ้มครองสิทธิของประชาชนทางกฎหมาย ดังที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ดังนั้น การดำเนินคดีอาญาสำหรับพยานหลักฐานที่มีความเชื่อมโยงและบ่งชี้ ถึงการกระทำผิดของตัวผู้กระทำผิดได้ พยานหลักฐานที่มีคุณสมบัติเช่นนี้ คือ พยานหลักฐานทางด้าน นิติวิทยาศาสตร์ที่มีความหมายครอบคลุมถึงพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ ต้องนำมาผ่าน กระบวนการทางวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ และนำผลที่ได้มาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาการพิสูจน์ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับคดีความ และเพื่อให้รู้ตัวผู้กระทำความผิดได้โดยผ่านการทำงานของผู้เชี่ยวชาญไม่ว่าจะเป็นลายพิมพ์ สารพันธุกรรม ลายพิมพ์นิ้วมือ หรือการตรวจอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน เป็นต้น

การค้นหาพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาประยุกต์ใช้ในคดีอาญาตามกฎหมายกำหนด ไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อค้นหาความจริงและหลักฐาน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ของประชาชน อันถือเป็นประโยชน์ในการป้องกันมิให้เกิดอาชญากรรมการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และ ผู้เชี่ยวชาญถือเป็นการก่อให้เกิดข้อมูลเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การ ตรวจสอบ ตลอดจนการเปิดเผยรายงานการแพทย์ ย่อมถือเป็นความลับของทางราชการที่ไม่อาจเปิดเผยข้อมูล ได้ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคของทนายความ หากมีการกำหนดและจำแนกความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของ ทนายความอย่างระบบทนายความผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในต่างประเทศเช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ เป็นต้น

ระบบทนายความผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านถือเป็นการเปิดโอกาสให้การดำเนินคดีอาญา ทนาย ความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐใน คดีอาญาได้ด้วยวิธีการรับรู้ รับทราบผ่านการทำงานของทนายความผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้ เสมือนหนึ่ง ทนายความผู้นั้นเป็นผู้เชี่ยวชาญคนหนึ่ง ภายใต้บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและ กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยมีสภาพทนายความแห่งประเทศไทยเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติ วิธีการออกใบอนุญาต

ตลอดจนการฝึกอบรม ของหน่วยงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่ออำนวยความสะดวกในสังคมได้อย่างเต็มที่
ถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้

4) เสวก มณีกุล (2551) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาทางกฎหมายในการใช้ดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการรวบรวมพยานวัตถุ พยานผู้เชี่ยวชาญ และหลักนิติวิทยาศาสตร์ : ศึกษากรณีคดีจราจรทางบก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการใช้ดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานโดยเน้นที่พยานผู้เชี่ยวชาญและพยานวัตถุว่า มีความจำเป็นที่จะต้องนำเอาหลักนิติวิทยาศาสตร์และพยานผู้เชี่ยวชาญมาใช้ประกอบในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีอุบัติเหตุจราจรทางบก รวมถึงเพื่อศึกษามาตรการในการรวบรวมพยานวัตถุในคดีอุบัติเหตุจราจรทางบกของต่างประเทศเทียบกับประเทศไทย การศึกษาเรื่องนี้ใช้วิธีวิจัยเอกสาร โดยศึกษาจากตำรา หนังสือ บทความ วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายลักษณะพยานและระเบียบข้อบังคับในส่วนที่เกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสอบสวนในคดีจราจรทางบกต่อไป ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจของพนักงานสอบสวน เกี่ยวกับพยานผู้เชี่ยวชาญ และพยานวัตถุเป็นเพราะปัจจุบันมีการพัฒนาความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์อย่างรวดเร็ว ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ปรับเข้ากับคดีอุบัติเหตุจราจรทางบก และแม้จะมีการปรับปรุงกฎหมายด้านให้มีความสำคัญแก่พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์และพยานผู้เชี่ยวชาญ เพื่อจะมาเปิดความต่อศาลในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงไปบ้างแล้วก็ตาม แต่พนักงานสอบสวนยังให้ความสำคัญพยานผู้เชี่ยวชาญและพยานวัตถุอย่างมาก โดยยังคงให้ความสำคัญแก่พยานบุคคลเป็นหลัก ซึ่งทำให้ไม่อาจได้รับประโยชน์จากพยานผู้เชี่ยวชาญและพยานวัตถุ ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาทางด้านนิติวิทยาศาสตร์และกฎหมายเกี่ยวกับพยานผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงการวิเคราะห์คดีอุบัติเหตุจราจรทางบกโดยอาศัยพยานวัตถุและพยานผู้เชี่ยวชาญมาประกอบกัน ทำให้มาตรฐานคดีจราจรทางบกของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นที่ยอมรับของอารยประเทศ มีข้อเสนอจากงานวิจัย พบว่า ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับการตรวจสถานที่เกิดเหตุ การถ่ายภาพของลักษณะ 2 บทที่ 2 การสืบสวน และการตรวจสถานที่เกิดเหตุ และลักษณะ 8 บทที่ 9 การทำแผนที่ และการถ่ายรูปสถานที่เกิดเหตุรวมทั้งพยานผู้เชี่ยวชาญและหลักนิติวิทยาศาสตร์เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีจราจรทางบก อันจะทำให้การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในคดีจราจรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5) อนุชนา สวัสดิ์ (2553) ศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “วิธีปฏิบัติในการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม” การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติในการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 26 ราย ประกอบด้วย พนักงานสอบสวน 15 ราย เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ 5 ราย และแพทย์นิติเวช 6 ราย ในเรื่องหน้าที่การปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุ การเปลี่ยนแปลงสถานที่เกิดเหตุที่พบ การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันสถานที่เกิดเหตุ วิธีการรักษาสถานที่เกิดเหตุ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม ผลการวิจัยพบว่า สถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่ได้รับการกันสถานที่เกิดเหตุก่อนที่เจ้าหน้าที่จะไปถึงสถานที่เกิดเหตุ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุสามารถปฏิบัติได้ตามประมวลระเบียบการตำรวจทุกข้อ แต่การปฏิบัติยังไม่สมบูรณ์ ปัญหาที่เป็นสาเหตุสำคัญให้สถานที่เกิดเหตุถูกทำลาย ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ไทยมุง สื่อมวลชน เจ้าหน้าที่สืบสวน และเจ้าหน้าที่มูลนิธิ อุกรณ์ เครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรบุคคลที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ปัญหากฎหมายและอำนาจบังคับใช้ยังไม่มีการกำหนดออกมาอย่างชัดเจน จากการเปรียบเทียบประมวลระเบียบ

การตำรวจและข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุพบว่าส่วนใหญ่แตกต่างจากหลักสากลที่บันทึกใน Encyclopedia of forensic science สรุปเป็นข้อค้นพบเพิ่มเติมว่า ประเทศไทยยังไม่มี การบันทึกเข้า – ออกของบุคคลในสถานที่เกิดเหตุ การตั้งจุดบัญชาการสถานที่เกิดเหตุ และการกำหนด กฎหมายในการควบคุมสถานที่เกิดเหตุ และบทลงโทษผู้เข้าสถานที่เกิดเหตุโดยไม่ได้รับอนุญาต จากผล การศึกษามีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายว่าควรมีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ มีความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ และมีการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ผลักดันให้มี กฎหมายการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุในประเทศไทย และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ควรจัดงบประมาณ ให้กับหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุให้เกิดความสมดุล และในเชิงปฏิบัติควรนำหลักการในการ รักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุจากหลักสากลมาประยุกต์เป็นแนวทางปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ และจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรที่มีหน้าที่ปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุ และประชาชนด้วย

ผู้วิจัยสรุปว่า การศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงแนวทางการปฏิบัติ ในการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม พบว่าปัญหาที่เป็นสาเหตุสำคัญให้สถานที่เกิดเหตุถูกทำลาย ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ไทยมุง สื่อมวลชน เจ้าหน้าที่สืบสวน และเจ้าหน้าที่มูลนิธิ อุปรณ์ เครื่องมือ งบประมาณ และทรัพยากรบุคคลที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ปัญหากฎหมายและอำนาจบังคับใช้ยังไม่มีการ กำหนด ออกมาอย่างชัดเจน ควรมีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจนในการ ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุ และมีการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ผลักดันให้มีกฎหมายการรักษาสภาพ สถานที่เกิดเหตุในประเทศไทย รวมถึงการจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรที่มีหน้าที่ปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุ และประชาชน

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1) ไมเคิล เจ. โรซาน (Drug related issues in school, 1991) ศึกษาเรื่องการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติดและการเกิดอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนตามโครงการโรงเรียนปลอด ยาเสพติด ซึ่งเป็นการป้องกันยาเสพติดและการเกิดอาชญากรรมแบบครบวงจรของ มหาวิทยาลัยบราวน์ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยเสี่ยง และปัจจัยคุ้มกันที่มีอยู่ในตัวบุคคลและในสิ่งแวดล้อมคือเงื่อนไขสำคัญที่มี ผลต่อการใช้ยาเสพติดและการเกิดอาชญากรรมในเด็กนักเรียน

ในสหรัฐอเมริกา ได้มีการศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหายาเสพติดและการเกิดอาชญากรรม พบว่าควรใช้มาตรการป้องกัน โดยพยายามให้ความรู้กับประชาชนถึงโทษภัยของยาเสพติดและการเกิด อาชญากรรม รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันภัยยาเสพติดและการเกิดอาชญากรรม เพื่อจะ ได้ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและการเกิดอาชญากรรม มุ่งเน้นที่สถาบันครอบครัวในการป้องกันแก้ไขปัญหายา เสพติดและการเกิดอาชญากรรม

การพัฒนาที่เข้มแข็งในวอชิงตันประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งรัฐบาลต้องเสียงบประมาณ เพื่อแก้ปัญหา ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและการเกิดอาชญากรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบปัจจัยเสี่ยงของการติดยา เสพติดและการเกิดอาชญากรรม

(1) ปัจจัยเสี่ยงทางชุมชน ในชุมชนสามารถหายาเสพติดหรือสุราได้ง่าย และมีอัตราสูง

(2) ปัจจัยเสี่ยงทางครอบครัว บุคคลที่เติบโตจากครอบครัวที่มีประวัติการติดยาเสพติดและ การก่อ อาชญากรรมจะมีความเสี่ยงต่อการติดยาและการก่ออาชญากรรมสูง รวมทั้งทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการใช้ยา เสพติดก็จะส่งผลต่อความเสี่ยงในการใช้สารเสพติดของเด็ก

(3) ปัจจัยเสี่ยงทางโรงเรียน เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อต้านสังคมตั้งแต่ตอนที่เรียนชั้นประถมศึกษา และมีพฤติกรรมที่แปลกๆ ในการก่ออาชญากรรมและล้มเหลวทางการศึกษาก็มีส่วนทำให้เด็กหันมาพึ่งยาเสพติดได้

(4) ปัจจัยจากตัวเองและเพื่อน เด็กที่คิดว่าตัวเองไม่ใช่ส่วนหนึ่งของสังคมหรือมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม เด็กเหล่านี้จะพยายามทำเป็นที่เชื่อถือของสังคมหรือแสวงหาความสำเร็จให้แก่ตัวเองทำให้เขาเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดและการก่ออาชญากรรม ตลอดจนการคบเพื่อนที่ติดยาเสพติดและการก่ออาชญากรรม จัดได้ว่า เด็กเหล่านี้อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดและการก่ออาชญากรรมสูง ถึงแม้ว่าเขาจะมาจากครอบครัวที่ดี (Drug related issues, 1991)

2) J. David Hawking. Richard F.catalano และทีมนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยวอร์ชิงตันในซีแอตเทิล ได้ดำเนินการวิจัยการใช้สารในทางที่ผิดของเยาวชน และการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชน ในต้นปี 1980 พวกเขาได้ค้นพบปัจจัยเสี่ยงในปัญหานี้ และยังคงดำเนินการวิจัยต่อไป (Drug related issues, 1991)

3) Hoffman (2002) ทำการศึกษาเรื่อง A contextual analysis of differential association, social control and strain theory of delinquency พบว่า เยาวชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ไม่มีงานทำซึ่งมีแต่ความตึงเครียด ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดาน้อยและการไม่ค่อยมีส่วนร่วมในโรงเรียนของเด็กจะมีผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิด

4) Cretacci (2003) ทำการศึกษาเรื่อง Religion and social control : an application of a modified social bond on violence พบว่า การเพิ่มปัจจัยด้านศาสนาเข้าไปทฤษฎีการควบคุมทางสังคมมีผลน้อยในการอธิบายเรื่องความรุนแรง โดยมีเพียงปัจจัยด้าน peer commitment เท่านั้นที่มีผลต่อวัยรุ่นตอนต้น ส่วน school attachment, belief, school commitment และ peer commitment จะส่งผลต่อพัฒนาการของวัยรุ่นตอนกลาง สำหรับวัยรุ่นตอนปลายปัจจัยที่มีผลคือ school attachment และ school commitment

5) ซูซาน วี เดนเซอร์ (Susan V.Denzer. 2004) จากหน่วยงานคุ้มครองสิทธิเด็ก (Child protective service) นิวยอร์ก ทำการวิจัยเรื่องการให้ปากคำของเด็กซึ่งเป็นผู้ต้องหาคดีการเสพยาเสพติด พบว่า เด็กจะเล่ารายละเอียดของข้อเท็จจริงต่างๆ ได้อย่างถูกต้องในสภาพที่ไม่เป็นทางการ และมีความอบอุ่นผ่อนคลาย ห้องสอบสวนบนสถานี ตำรวจไม่เหมาะกับการสอบปากคำเด็ก เนื่องจากเด็กรู้สึกหวาดกลัวที่เห็นผู้คนแต่งกายในเครื่องแบบ นอกจากนั้นสถานีตำรวจมีผู้คนมากมาย และ ซูซาน วี เดนเซอร์ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจะสอบสวนเด็กในบรรยากาศที่คล้ายห้องเรียน

6) นอรา ดี โวล (Nora D. Volko. 2006) ทำการศึกษสาเหตุของการกลับเสพยาซ้ำของเยาวชน ซึ่งอยู่ระหว่างการคุมประพฤติ และได้รับการบำบัดพบว่า การละเลยจากครอบครัว ชุมชนมีผลต่อการใช้และการระบาดของยาเสพติด ชุมชนที่เฉยเมยไม่ร่วมมือในการส่งข่าวสารให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ ทำให้เด็กไม่ได้รับการดูแลตามแนวทางที่ถูกต้อง

บทที่ 3

สถานการณ์ปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ในบทที่ 3 เป็นเรื่องของสถานการณ์ปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

3.1 รายงานการดำเนินงานกิจกรรมที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน (ตุลาคม พ.ศ.2555-กันยายน พ.ศ.2556)

3.2 สถานการณ์ปัจจุบันทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.3 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.4 ข้อมูลของคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.5 องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.6 องค์ความรู้เกี่ยวกับความสำเร็จ (Best Practice) เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.1 รายงานการดำเนินงานกิจกรรมที่ผ่านมา (ตุลาคม พ.ศ.2555 - กันยายน พ.ศ.2556)

รายละเอียดตามภาคผนวก ก

3.2 สถานการณ์ปัจจุบันทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สภาพปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีปัญหาอุปสรรคในหลายประการ ดังนี้

1) กระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรม

เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย โดยเฉพาะ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส เป็นปัญหาที่เรื้อรังมานานและยากที่จะแก้ไข หากย้อนไปในประวัติศาสตร์ ปัญหานี้ได้เริ่มก่อตัวมาตั้งแต่สมัยที่ไทยต้องการผนวกรัฐปัตตานี หรือดินแดนแถบชายแดนภาคใต้ของไทยปัจจุบันเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทย ทั้งที่เดิมไทยปกครองรัฐปัตตานีอย่างเป็นทางการโดยให้อำนาจในการปกครองตนเอง ประกอบกับนโยบายชาตินิยมของไทยที่บังคับให้นำภาษา ศาสนา วัฒนธรรมของไทยเข้าไปใช้ในดินแดนของรัฐปัตตานีเดิมซึ่งเป็นรัฐอิสลาม จึงก่อให้เกิดการต่อต้านจากชุมชน

ปัจจุบันเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงรุนแรงและคุกรุ่นอย่างต่อเนื่อง มีการฆ่าและทำร้ายชาวบ้านและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เผาสถานที่ราชการ เผาโรงเรียนและวางระเบิดสถานที่สำคัญ หรือเส้นทางคมนาคมต่างๆ ประกอบกับการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาดของรัฐบาลทำให้ความไม่เข้าใจกันระหว่างส่วนกลางและคนในชุมชนมีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินนโยบายทางอาญาเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดยังมีปัญหาในหลายด้าน

2) ทางด้านกฎหมาย

คดีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในกระบวนการยุติธรรมของคดีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พยานหลักฐานจะมีจุดเริ่มต้นของการได้มาจากการจับกุมคุมขังบุคคลภายใต้กฎหมายพิเศษและการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ ซึ่งกฎหมายพิเศษนั้นไม่ได้ให้สิทธิแก่ผู้ถูกควบคุมที่ถูกควบคุมตัวไว้เพื่อซักถามและต่อมาได้ตกเป็นผู้ต้องหาตามหลักสิทธิมนุษยชนและหลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรม เช่น การซักถามโดยที่ไม่มีบุคคลที่ตนไว้วางใจหรือทนายความเข้าร่วมฟังการซักถาม พยานใดๆ ที่ได้มาจากการบังคับใช้กฎหมายพิเศษนั้นเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยวิธีการที่ไม่โปร่งใส และไม่อาจรับฟังได้ในการพิจารณาคดีเนื่องจากองค์กรตุลาการนั้นว่าเป็นองค์กรเดียวที่จะเป็นองค์กรที่จะสามารถตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจได้

(1) กฎหมายพิเศษ

การละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการบังคับใช้กฎหมายพิเศษเพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนพิจารณาจากการประกาศใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (www.deepsouthwatch.org/node) สามฉบับคือ 1) พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ.2457 2) พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส และ 3) พระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ในพื้นที่อำเภอจะนะ อำเภอนาหวี อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย ของจังหวัดสงขลา พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ.2457 อำนาจในการกักตัวเป็นระยะเวลาไม่เกิน 7 วัน ตามมาตรา 15 ทวิ นั้น มีเจตนารมณ์เพื่อการสอบถามและตามความจำเป็นของราชการทหาร แต่มีข้อเท็จจริงที่พบว่า การกักตัวตามกฎหมายนี้ได้นำไปสู่การใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย คือ การซ้อมทรมานผู้ถูกกักตัวเพื่อให้รับสารภาพ ให้การขัดทอดหรือให้บอกแหล่งที่มาของอาวุธปืนที่ใช้ในการก่อเหตุ

เมื่อมีการยื่นคำร้องโดยทนายความเพื่อให้ศาลได้สำนวนกรณีที่มีการควบคุมตัวโดยมิชอบ ศาลควรมีบทบาทอย่างเต็มที่ในการใช้อำนาจในการไต่สวน โดยเรียกพยานหลักฐานเข้ามาสู่ศาลเพื่อไต่สวน พร้อมทั้งกำหนดมาตรการในการเยียวยาหากพบว่ามีกรณีซ้อมทรมานผู้ถูกควบคุมตัวจริง ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ.2550 มาตรา 32 รับรองไว้

ส่วนพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 บัญญัติให้ศาลมีอำนาจในการตรวจสอบถ่วงดุลได้ ตามมาตรา 11(1) มาตรา 12 ซึ่งกำหนดให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการของออกหมายอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาบังคับใช้โดยอนุโลม รวมถึงระเบียบ กอ.รมน.ฯ ในขั้นตอนการออกหมายจับและการอนุญาตให้มีการขยายระยะเวลาการควบคุมตัว กฎหมายพิเศษ 3 ฉบับ คือ พ.ร.บ.กฏอัยการศึก พ.ร.ก.ฉุกเฉิน และ พ.ร.บ.ความมั่นคงฯ ให้อำนาจฝ่ายบริหารหรือผู้ปฏิบัติในการออกข้อกำหนดต่างๆ เพื่อควบคุมแก้ไขสถานการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคงได้หลายประการ ซึ่งมีทั้งที่ให้อำนาจเหมือนกันและแตกต่างกัน โดยอำนาจการออกข้อกำหนดที่เหมือนกัน ได้แก่ (1) ห้ามออกนอกเคสสถาน (เคอร์ฟิว) (2) ห้ามใช้เส้นทางคมนาคมหรือยานพาหนะ (3) ห้ามใช้อาคารหรือเข้าไปในสถานที่ใด (4) ห้ามหรืองดเว้นการใช้เครื่องมือสื่อสาร (5) ห้ามประชาชนออกจากพื้นที่ที่กำหนด และ (6) ห้ามนำอาวุธออกนอกเคสสถาน

ส่วนอำนาจการออกข้อกำหนดที่แตกต่างกัน ซึ่งกฏอัยการศึก และ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ให้อำนาจไว้ แต่ใน พ.ร.บ.ความมั่นคงฯ ไม่ได้ให้อำนาจไว้ คือ (1) ห้ามชุมนุมมั่วสุม (2) ห้ามเสนอข่าว จำหน่าย หรือทำให้แพร่หลายซึ่งหนังสือ สิ่งพิมพ์ หรือสื่ออื่นใด (3) การตรวจค้นโดยไม่ต้องขออนุญาตจากศาล (4) การยึดอายัดอาวุธ และ (5) การจับกุมควบคุมตัวบุคคลต้องสงสัย

จะเห็นได้ว่ากฎหมายให้อำนาจไว้ไม่เท่ากัน คือ มีมาตรการหลายอย่างที่ พ.ร.บ.ความมั่นคงฯ ไม่สามารถออกประกาศหรือข้อกำหนดเพื่อดำเนินการได้ หรือหากจะทำก็ต้องขออนุมัติจากศาลตาม ป.วิอาญา (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา) จึงเห็นได้ชัดว่ายังจำเป็นต้องใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน และกฎอัยการศึกในพื้นที่ต่อไป อันเนื่องจากความพร้อมตามมาตรการตามมาตรา 21 แห่ง พ.ร.บ.ความมั่นคงฯ อย่างเร่งด่วนทั้งเรื่องอัตรากำลังคน งบประมาณและสถานที่ดำเนินการ โดยเห็นว่าควรให้ศูนย์เสริมสร้างความสมานฉันท์ ศูนย์พิทักษ์สันติและศูนย์สันติสุขเป็นที่รองรับการฝึกอบรมต่อผู้กลับใจเข้ามาอบตัว ผู้หลงผิดหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ให้ได้รับการดูแลและฝึกอบรมในกรอบของกระบวนการยุติธรรม

ทั้งนี้มาตรา 21 ระบุไว้ว่า “มาตรา 21 ภายในเขตพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ กอ.รมน. ดำเนินการตามมาตรา 15 หากปรากฏว่าผู้ใดต้องหาว่าได้กระทำความผิดอันมีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด แต่กลับใจเข้ามาอบตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนแล้วปรากฏว่าผู้นั้นได้กระทำไปเพราะหลงผิดหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์และการเปิดโอกาสให้ผู้นั้นกลับตัวจะเป็นประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

ในการนี้ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนของผู้ต้องหานั้นพร้อมทั้งความเห็นของพนักงานสอบสวนไปให้ผู้อำนวยการ กอ.รมน. ในกรณีที่ผู้อำนวยการ กอ.รมน. เห็นด้วยกับความเห็นของพนักงานสอบสวนให้ส่งสำนวนพร้อมความเห็นของผู้อำนวยการ กอ.รมน. ให้พนักงานอัยการเพื่อยื่นคำร้องต่อศาล หากเห็นสมควรศาลอาจสั่งให้ส่งผู้ต้องหาให้ผู้อำนวยการเพื่อเข้ารับการอบรม ณ สถานที่ที่กำหนดเป็นเวลาไม่เกินหกเดือนและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดด้วยก็ได้

การดำเนินการตามวรรคสอง ให้ศาลสั่งได้ต่อเมื่อผู้ต้องหานั้นยินยอมเข้ารับการอบรมและปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว เมื่อผู้ต้องหาได้เข้ารับการอบรมและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดดังกล่าวแล้วสิทธินำคดีอาญามาฟ้องผู้ต้องหานั้นเป็นอันระงับไป

3) นโยบายในการบริหารการจัดการ

ปัญหาในการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ การต่อสู้โดยอ้างถึงอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนของขบวนการต่อสู้ที่ปัตตานีซึ่งมีกลุ่มบีอาร์เอ็น โคออร์ดิเนตและพูโลเป็นแกนหลัก ผสมเข้ากับการต่อต้านอำนาจรัฐที่ต้องการตอบโต้การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่ทางกลุ่มรู้สึกว่าได้ไม่เป็นธรรม โดยมีประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับผลกระทบท่ามกลางบรรยากาศของความไม่ไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน รวมทั้งประชาชนกับประชาชนด้วยกันเอง

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นเพียงอาการของความขัดแย้งทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับมิติทางวัฒนธรรม ซึ่งมีรากเหง้ามาจาก

(1) ความรู้สึกที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมของประชาชนในพื้นที่จากการกระทำและทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนตั้งแต่ในอดีตที่เลือกปฏิบัติและไม่ยอมรับตัวตนของคนในท้องถิ่นอย่างสนใจ อันเนื่องมาจากความไม่เข้าใจกันอย่างแท้จริง และหวาดระแวงว่าความแตกต่างในอัตลักษณ์จะเป็นภัยต่อความสงบและสันติสุขของสังคมไทย

(2) ความไม่ไว้วางใจเชื่อใจระหว่างกลุ่มคนต่างๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

(3) ความทรงจำในบาดแผลทางประวัติศาสตร์จากการกระทำของรัฐสยามในอดีตต่อรัฐปัตตานีที่เคยรุ่งเรือง

(4) โครงสร้างการจัดการการบริหารการปกครอง ทั้งในด้านกฎหมายและนโยบายทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมที่ยังมีบางส่วนไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ตลอดจน

ไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชนในระดับที่สามารถสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของได้อย่างแท้จริงและเท่าเทียม

ทั้งหมดนี้ทำให้คนมลายูปัตตานีโดยเฉพาะกลุ่มที่ใช้ความรุนแรงรู้สึกที่ไม่สามารถเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยได้อย่างมีเกียรติและมีคุณค่า ผู้เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาทุกภาคส่วนจะต้องตระหนักถึงปัญหาใจกลางและรากเหง้าดังกล่าว โดยรวมศูนย์ความสนใจและนโยบายในการบริหารจัดการไว้ที่ประเด็นเหล่านี้ ไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถกำหนดทิศทางแก้ปัญหาที่ถูกต้องได้

นโยบายในการบริหารจัดการในการแก้ไขปัญหาของภาครัฐต้องคำนึงถึงโจทย์สำคัญ 2 ข้อที่เชื่อมโยงกับรากเหง้าของปัญหาตามที่กล่าวไป คือ

(1) ทำอย่างไรที่จะให้ประชาชนในพื้นที่ รวมถึงผู้ที่เห็นต่างจากรัฐได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการแก้ไขปัญหาและขับเคลื่อนกิจกรรมหรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง ผ่านโครงสร้างการจัดการการบริหารปกครอง และนโยบายที่เป็นธรรมและสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่ รวมทั้งให้ชุมชนในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็งและความพร้อม เข้ามามีส่วนร่วมด้วยความรู้สึกเท่าเทียมและด้วยความคิดที่เป็นอิสระ

(2) ทำอย่างไรที่จะขจัดความไม่ไว้วางใจระหว่างกันให้หมดสิ้นโดยเร็ว โดยที่เจ้าหน้าที่รัฐประชาชนในสังคมส่วนใหญ่และในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเกิดความเข้าใจ ยอมรับ และเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่อย่างเพียงพอที่ไม่รู้สึกหวาดระแวงว่าความแตกต่างดังกล่าวจะเป็นภัยต่อความสงบและสันติสุข หากแต่เป็นพลังทางบวกต่อสังคมไทย รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาที่ประชาชนมีต่อรัฐ โดยเฉพาะเรื่องความเป็นธรรม

การแก้ไขปัญหาต้องอยู่ในกรอบของสันติวิธีโดยใช้การเมืองนำการทหาร หากแต่ต้องใช้การทหารในส่วนที่เกี่ยวข้องการบังคับใช้กฎหมายที่ต้องอยู่ภายใต้หลักนิติธรรมในลักษณะที่คุ้มครองความรุนแรงมิให้ขยายตัว และต้องสนับสนุนและตอบสนองต่อเป้าหมายของงานการเมืองเท่านั้น โดยนอกจากรัฐจะใช้งานการเมืองในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่แล้ว รัฐยังจำเป็นต้องใช้งานการเมืองในเชิงรุกต่อกลุ่มแนวคิดที่เห็นต่างกัน

(1) จัดการพูดคุยสันติภาพ (Peace Talk) กับกลุ่มขบวนการที่เห็นต่างจากรัฐด้วยกระบวนการที่เป็นระบบตามลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมและมีผลทำให้เกิดความไว้วางใจที่จะพูดคุยกันได้

(2) เสริมสร้างความเข้มแข็งและความพร้อมแก่ชุมชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่ เพื่อให้สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและสวัสดิการของรัฐอย่างเท่าเทียม และเปิดพื้นที่ที่จะใช้สันติวิธี ร่วมกันริเริ่มกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบและสร้างสันติสุขที่ยั่งยืนด้วยตนเอง

(3) ร่วมสร้างเครือข่ายสันติภาพชายแดนใต้ (Peace Net) ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลและประสบการณ์การแก้ไขปัญหาและการใช้สันติวิธีร่วมกัน ตลอดจนสนับสนุนช่วยเหลือกันในแง่ขององค์ความรู้ ทรัพยากร และกำลังใจในการทำงานเพื่อให้เกิดพลังในการแก้ไขปัญหา

(4) ผลักดันให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมแสวงหาความจริงและสมานฉันท์ (Truth and Reconciliation Commission) เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนให้เกิดความยุติธรรมและความไว้วางใจในพื้นที่ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยร่วมกันแสวงหาและเปิดเผยความจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ความรุนแรงและข้อพิพาทต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยมีเป้าหมายในการค้นหาข้อเท็จจริงและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันของทุกภาคส่วน อันจะนำไปสู่ความเป็นธรรมและความเข้าใจ ไว้วางใจระหว่างกันในพื้นที่

(5) กำหนดยุทธศาสตร์สื่อสารสังคมเพื่อสร้างความเข้าใจในสถานการณ์และความจริงของพื้นที่ และการส่งสัญญาณแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างสันติระหว่างคนในสังคมใหญ่กับพื้นที่ในฐานะพลเมืองไทยบนความหลากหลายของสังคมพหุวัฒนธรรม

(6) ศึกษาและพัฒนาการจัดการบริหารปกครองที่เหมาะสมและเป็นไปได้โดยเน้นการมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชนและสอดคล้องกับอัตลักษณ์และวัฒนธรรมในพื้นที่ตามกรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(7) ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบบังคับใช้กฎหมายพิเศษของเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนิติธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ รวมทั้งประเมินผลกระทบต่อประชาชนอย่างสม่ำเสมอ

(8) นำเอานิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมอย่างจริงจังและจริงจัง

4) ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหา

(1) ควรตั้งองค์กรอิสระเพื่อรองรับเรื่องร้องเรียนเพื่อความเป็นธรรมในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยมีตัวแทนของประชาชนและภาคประชาสังคมทุกภาคส่วนเข้าร่วมตรวจสอบ แก้ไข และเหนี่ยวนำการทำการของเจ้าหน้าที่ การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการ ตามมาตรา 21 ผ่านการขับเคลื่อนร่วมกับองค์กรภาคประชาสังคม องค์กรวิชาการ และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น เป็นต้น

(2) ควรสร้างความสมดุลในการบริหารรัฐ คือ ความสมดุลระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค และระดับชาติ ที่อยู่ภายใต้ความยืดหยุ่นที่สามารถปรับสภาพของการเปลี่ยนแปลงทั้งสังคมไทยและสังคมโลก โดยวางอยู่บนหลักการบริหารภายใต้ยุทธศาสตร์ชุมชนเข้มแข็ง ภูมิภาคก้าวหน้า และประเทศชาติมั่นคงเป็นฐาน

(3) การปฏิรูปการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ คือ ประชาธิปไตยที่แสดงการมีอยู่ของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริงให้กับประชาชนในทุกระดับ หมายความว่าประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเสรี เปิดกว้าง

(4) การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเฉพาะความขัดแย้งแตกแยกที่เกิดขึ้นทุกภูมิภาค ที่สังคมไทยจำเป็นต้องสร้างอนาคตใหม่ภายใต้ยุทธการรัฐรักสามัคคี หมายความว่า รู้ความแตกต่าง รักความยุติธรรม อยู่อย่างสมานฉันท์

(5) กรณีการออกหมายจับตาม พรก.ฉุกเฉินฯ (กฎหมายพิเศษ)

(5.1) พยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ได้เสนอให้มีการออกหมายจับนั้น ศาลควรเรียกมาไต่สวนให้ทราบสาเหตุของการขออำนาจการจับกุมนั้น มาจากพยานหลักฐานของการขัดทอด หรือมาจากแหล่งข่าวว่าบุคคลใดมีส่วนในการกระทำความผิด เนื่องจากมีหลายคดีที่พบว่าเมื่อพนักงานอัยการส่งฟ้องต่อศาลแล้วก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่ตรงกับเหตุที่อ้างในการขอออกหมายจับตาม พรก.ฉุกเฉินฯ

(5.2) ควรกำหนดมาตรการในการให้ผู้ควบคุมตัวทำรายงานแสดงสถานะปัจจุบันของผู้ถูกควบคุมตัวต่อศาล เพื่อให้มีการจัดตั้งสารบบในการแจ้งสถานะอันนำไปสู่การป้องกันมิให้มีการออกหมายจับซ้ำและขั้นตอนในการปลดหมาย

(6) การขยายระยะเวลาการควบคุมตัวตามระเบียบ กอ.รมน.

(6.1) การขยายระยะเวลาการควบคุมตัว ควรนำขั้นตอนของข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ.2548 มาบังคับใช้ โดยกำหนดให้มีการนำตัวผู้ถูกควบคุมตัวมาศาลเพื่อทำการไต่สวนว่าผู้ถูกควบคุมตัวนั้นจะคัดค้านการขยายระยะเวลาการควบคุมตัวหรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันนี้ศาลยังยึดเอาแนวทางของระเบียบ กอ.รมน.ฯ ข้อที่ 3.7 วรรคสอง ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องนำตัวผู้ถูกควบคุมตัวมาขึ้นศาล

(6.2) การทำรายงานของเจ้าหน้าที่เสนอต่อศาลนั้น ควรพิจารณารายงานการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และความเข้าใจ ต่อผู้ถูกควบคุมตัวอย่างเคร่งครัด เนื่องจากพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ทำรายงานมักจะหยิบยกเอาข้อความในข้อ 3.7 ของระเบียบ กอ.รมน.ฯ มารายงานโดยที่มิได้ขยายรายละเอียด

(6.3) ศาลควรกำหนดให้มีการไต่สวนเรื่องการปลดหมายจับ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน เนื่องจากที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ผู้ขอออกหมาย ไม่ยอมลบข้อมูลการออกหมายจับบุคคลภายหลังจากที่มีการปล่อยตัวหรือเมื่อผู้ถูกควบคุมตัวได้ผ่านกระบวนการควบคุมตัวตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉิน เสร็จสิ้นแล้ว ทำให้ผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวมักจะถูกกักตัวตามด่านตรวจของเจ้าหน้าที่ การไม่สามารถเดินทางออกนอกประเทศได้ รวมถึงการถูกนำตัวไปเข้าร่วมโครงการต่างๆ ของรัฐเพื่อแลกกับการปลดหมายจับ

(7) ศาลควรมีบทบาทอย่างเคร่งครัดตามข้อบังคับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(7.1) การยื่นคำร้องเพื่อขอขยายระยะเวลาการควบคุมตัวเพื่อสอบสวน ศาลควรมีบทบาทอย่างเคร่งครัดตามข้อบังคับประธานศาลฎีกา ข้อ 47, 48 กรณีการยื่นคำร้องเพื่อนำตัวผู้ต้องหาไปควบคุมตัวยังสถานที่อื่นที่มีใช้เรือนจำ ซึ่งต้องมีเหตุจำเป็นอย่างยั้งต้องมีการจัดให้มีการไต่สวนในคดีความมั่นคง พบว่าพนักงานสอบสวนมักจะยื่นคำร้องเพื่อนำตัวผู้ต้องหาไปสอบสวนยังศูนย์ซักถาม พบว่า ผู้ต้องหาไม่ได้รับสิทธิในการเข้าถึงทนายความที่ตนไว้วางใจเข้าร่วมรับฟังการสอบสวน

(7.2) การยกเลิกระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ กรณีที่มีการขยายระยะเวลาการสอบสวน ศาลควรกำหนดให้มีการนำตัวผู้ต้องหามาศาลเพื่อซักถาม และเปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาแถลงต่อหน้าศาลว่าจะคัดค้านการควบคุมตัวหรือไม่

(7.3) ศาลควรมีความเคร่งครัดในการรับฟังพยานหลักฐาน เนื่องจากพยานในคดีความมั่นคง มีจุดเริ่มต้นของการรวบรวมมาจากการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ

ดังนั้น พยานหลักฐานที่มีการนำเสนอในชั้นสืบพยาน มักจะเป็นพยานบอกเล่าหรือพยานที่ได้จากการขัดทอดในชั้นการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ รวมถึงมีขั้นตอนการจัดให้มีการชี้ตัว ชี้ภาพที่ไม่โปร่งใส

(7.4) ศาลไม่ควรอนุญาตให้มีการส่งประเด็นไปสืบ ตามเจตนารมณ์ในการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 230 มีจุดมุ่งหมายเพื่อไม่ต้องการให้มีการส่งประเด็นไปสืบพยานที่ศาลอื่น นอกจากมีความจำเป็นเท่านั้น ซึ่งความจำเป็น คือ พยานเจ็บป่วยหรือพิการ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามรัฐธรรมนูญ ที่ว่าศาลจะพิพากษาคดีต้องเป็นศาลที่นั่งสืบพยาน จึงมีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา 256 ให้ศาลจ่ายค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักที่จำเป็นและสมควรแก่พยานที่มาศาล

(7.5) ศาลควรให้ความสำคัญต่อขั้นตอนของการตรวจพยานหลักฐาน เนื่องจากในขั้นตอนนี้ ศาลจะสามารถพบว่าพยานของโจทก์มีอะไร พยานบุคคลเป็นใคร ในคดีความมั่นคงส่วนใหญ่จะพบว่าพยานบุคคลจะไม่มีประจักษ์พยาน มีแต่เพียงพยานบอกเล่า และวัตถุพยานในที่เกิดเหตุ เช่นนี้ ศาลควรจะคำนึงถึงวัตถุพยานเป็นสำคัญในการนำมาเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการพิจารณาการอนุญาตให้มีการปล่อยตัวชั่วคราว เพื่อเปิดโอกาสให้จำเลยเข้ามาต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่

(7.6) การยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลไต่สวนคำร้องต่างๆ เช่น กรณีการควบคุมตัวโดยมิชอบ การคัดค้านการขยายระยะเวลาการควบคุมตัว การไต่สวนมูลฟ้องของพนักงานอัยการ และการไต่สวนวิสามัญฆาตกรรม ศาลต้องมีบทบาทหรือใช้อำนาจในการไต่สวนอย่างเต็มที่ เช่น เรียกพยานบุคคล พยานวัตถุ หรือพยานเอกสาร เข้าสู่สำนวนศาล เพื่อเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงให้มากที่สุด อันจะนำมาซึ่งการมีคำสั่งของศาลเป็นไปโดยเที่ยงธรรมและตรงตามข้อเท็จจริงมากที่สุด โดยเฉพาะในกรณีที่ไม่มีทนายความในคดี

(7.7) ควรเพิ่มจำนวนผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์ในการพิจารณาคดี ความมั่นคง และให้มีจำนวนผู้พิพากษาที่เพียงพอต่อปริมาณคดี ปัจจุบันมีคดีทั้งสิ้นกว่า 545 คดี จำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ 548 คน ไม่ได้สิทธิในการปล่อยตัวชั่วคราว ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม พ.ศ.2552

(7.8) ให้ศาลมีขั้นตอนการศึกษาทำความเข้าใจในพื้นฐานแห่งปัญหาภาคใต้และสถานการณ์จริงจากมุมมองของภาคประชาสังคม และจากประชาชน เพิ่มเติมจากมุมมองของรัฐและจากหน่วยงานความมั่นคง

(7.9) ให้ขั้นตอนกระบวนการยุติธรรมปราศจากซึ่งการเลือกปฏิบัติต่อคดีความมั่นคง เช่น กรณีอัยการต้องเคร่งครัดสำหรับการใช้กฎหมายระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน เช่น การมาเป็นพยานศาลของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งปรากฏว่ามีหลายคดีที่เจ้าหน้าที่ขอเลื่อนหรือปฏิเสธไม่มาศาลอ้างว่าติดราชการ

(7.10) การนัดความในชั้นพิจารณา ควรอนุญาตให้มีการนัดแบบต่อเนื่องที่ไม่เคร่งครัด ให้มีระยะห่างของเวลาในวันนัด แม้ว่าจะมีนโยบายการพิจารณาต่อเนื่องตามนโยบายของศาล แต่เนื่องจากตลอดเวลาที่ผ่านมาเมื่อถึงกำหนดนัดพยานโจทก์ไม่มาเบิกความเป็นพยานโดยอ้างเหตุย้ายไปรับราชการต่างจังหวัดหรือย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม เป็นต้น ทำให้ต้องมีการเลื่อนคดี การฝากประเด็นไปพิจารณาในศาลอื่นที่พยานมีภูมิลำเนา ซึ่งหลายครั้งทำให้เกิดการยกเลิกนัดที่นัดล่วงหน้ามาแล้วเป็นเวลาพิเศษ และต้องกำหนดนัดใหม่ ผู้ต้องหาคดีความมั่นคงส่วนใหญ่ไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ทำให้ถูกควบคุมตัวเป็นเวลานานระหว่างการรอการพิจารณาคดี และวันนัดหมายต้องมาเลื่อน

(8) การตรวจสอบการใช้อำนาจว่าเป็นไปตามหลักนิติธรรมในพระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551

ตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 21 ศาลต้องกำหนดบทบาทในการไต่สวนสำนวนการสอบสวนผู้ต้องหาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมาตรานี้ คือ พนักงานสอบสวน ผอ.ก.อรน. และพนักงานอัยการ และเปิดโอกาสให้มีทนายความเข้าไปมีส่วนร่วมในการซักถามเพื่อเป็นการถ่วงดุลก่อนศาลมีคำวินิจฉัยได้ เนื่องจากตามบทบัญญัตินี้ ไม่มีองค์กรภาคประชาชนหรือทนายความเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจ

(9) ความกล้าหาญของอัยการ บทบาทของอัยการในการถ่วงดุลคดีและการสั่งฟ้องหรือไม่สั่งฟ้อง ควรมีความกล้าหาญที่จะสั่งไม่ฟ้องคดีในข้อหาที่เห็นว่าพยานหลักฐานไม่พอฟ้อง โดยพิจารณาจากสถิติการยกฟ้องของศาล โดยเฉพาะข้อหาอั้งยี่ ซ่องโจร หรือก่อการร้าย ซึ่งมีอัตราที่ศาลยกฟ้องสูง จนเป็นที่สงสัยในการใช้ดุลยพินิจในการสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการว่ามีความโน้มเอียงไปในทางยึดหลักการควบคุมตัวเพื่อป้องกันผู้ต้องหาไม่ให้ไปก่อเหตุ (Preventive Detention) มากกว่าหลักที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์ และเพิ่มจำนวนอัยการ เนื่องจากยังมีไม่เพียงพอกับปริมาณคดีเมื่อมีคดีซ้อนจึงต้องเลื่อนคดี ทำให้กระบวนการการพิจารณาคดีมีความล่าช้า

ความหลากหลายของทัศนะของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบังคับใช้กฎหมาย ดังต่อไปนี้

ตาราง 3.1 ความหลากหลายของทัศนะของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบังคับใช้กฎหมาย

กลุ่ม	ข้อเสนอแนะที่สำคัญ
1) กลุ่มผู้พิพากษาและอัยการ	ควรมีกฎหมายเพียงฉบับเดียวเพราะถ้าใช้กฎหมายหลายฉบับ จะกระทบสิทธิของชาวบ้านมาก มีการซ้ำซ้อนกันของการใช้กฎหมาย และประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรม
2) กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ	พ.ร.ก.ฉุกเฉิน เป็นสิ่งจำเป็น หากยกเลิก พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ก็กลายเป็นการเปิดช่องทางให้ผู้ก่อการร้ายได้มากขึ้นและขยายวงกว้างมากขึ้น
3) กลุ่มเจ้าหน้าที่ทหาร	ขอให้รัฐบาลทบทวนการยกเลิก พ.ร.ก.ฉุกเฉิน อย่างจริงจัง รมต.ธรรมะวัง เพราะเกรงว่าหากยกเลิก พ.ร.ก.ฉุกเฉิน จะตรึงสถานการณ์ไว้ไม่อยู่ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน เป็น “ยา” ที่ใช้ในการแก้สถานการณ์ความรุนแรงนี้ที่เข้ามาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง “หากไม่ใช้ยาที่แรงกว่านี้ ก็ไม่ควรลดยานี้ลงไป”
4) กลุ่มข้าราชการพลเรือน	พระราชกำหนดฯ มีความจำเป็นในฐานะเครื่องมือต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ แต่ควรมีความระมัดระวังในการนำมาใช้ปฏิบัติ และมีการให้คำนิยามกฎหมายให้ชัดเจน ถ้าจะยกเลิกควรมีกฎหมายอื่นมาทดแทน
5) กลุ่มผู้ต้องสงสัย	ต้องการเรื่องความยุติธรรม เจ้าหน้าที่รัฐไม่ค่อยมีความจริงใจในการแก้ปัญหาเข้ามาเพราะผลประโยชน์
6) กลุ่มเยาวชน	ควรยกเลิก พ.ร.ก.ฉุกเฉิน และใช้ตัวแบบการปกครองลักษณะพิเศษ กรณีที่รัฐบาลจะต่อ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ในพื้นที่อีก ต้องเพิ่มมาตรการในเรื่องการเคารพ ในสิทธิและความเสมอภาคในด้านกระบวนการยุติธรรม
7) กลุ่มผู้ได้รับการเยียวยา	ให้ยกเลิก พ.ร.ก.ฉุกเฉิน กรณีที่รัฐบาลจะต่อ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ในพื้นที่อีกต้องเพิ่มมาตรการให้ศาลมีบทบาทในด้านกระบวนการยุติธรรมให้มากที่สุด
8) กลุ่มผู้นำศาสนา	ผู้นำศาสนาพุทธ คริสต์ และซิกข์ ส่วนใหญ่เห็นว่าแม้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน จะมีผลกระทบด้านลบในการจำกัดสิทธิบางประการ แต่ก็จำเป็นที่จะต้องคงไว้และต่ออายุออกไป ผู้นำศาสนาอิสลามส่วนใหญ่เห็นว่าหากเป็นไปได้สมควรที่จะยกเลิกการบังคับใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ในพื้นที่ เนื่องจากไม่ได้ช่วยให้สถานการณ์ดีขึ้นแต่กลับส่งผลกระทบด้านลบต่อผู้บริสุทธิ์หลายด้าน และได้เสนอให้ทดลองยกเลิกสักระยะหนึ่งเพื่อพิจารณาว่าสถานการณ์ดีขึ้นหรือไม่
9) กลุ่มนักธุรกิจ	ควรให้มีการใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ต่อไป เนื่องจากเป็นเครื่องมือเดียวที่สามารถใช้ควบคุมสถานการณ์ความไม่สงบให้ลดความรุนแรงลงได้แต่ควรให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย พ.ร.ก.ฉุกเฉิน แก่ประชาชน ให้รัฐบาลขยายระยะเวลาในการให้ (Soft Loan) แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่และรัฐบาลควรแสดงท่าทีให้ชัดเจนว่าจะขยายหรือไม่ขยาย Soft Loan

ตาราง 3.1 (ต่อ)

กลุ่ม	ข้อเสนอแนะที่สำคัญ
10) กลุ่มเอ็นจีโอ	ควรยกเลิก พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ให้มีการยกเลิก พ.ร.ก.ฉุกเฉินแล้วใช้กฎหมายที่มีอยู่แทนและใช้หลักปรัชญา เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา แทนการเมืองนำการทหารหรือการใช้กำลังทหารอย่างในปัจจุบัน ในขณะที่ให้ยกเลิกการใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน แล้วให้มีเขตการปกครองพิเศษ
11) กลุ่มสื่อ	ควรต่ออายุ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ออกไปอีกเพื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน หรืออาจจะหยุดใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน แล้วใช้กฎหมายปกติ จากนั้นจึงประเมินผลว่าจำนวนสถานการณ์ลดลงหรือไม่

3.3 ข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

นโยบายทางอาญาครอบคลุมถึงนโยบายที่รัฐพึงปฏิบัติตั้งแต่ก่อนเกิดการกระทำความผิดอาญาเพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดขึ้น หรือลดจำนวนอาชญากรรมลงให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้ ตลอดจนนโยบายในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเมื่อเกิดการกระทำความผิดอาญาขึ้นแล้วเพื่อดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดอย่างเป็นธรรมและป้องปรามการกระทำความผิดดังกล่าวมิให้เกิดขึ้นซ้ำอีกในเบื้องต้นนั้น การกำหนดนโยบายทางอาญาที่เหมาะสมต้องคำนึงถึงบริบททางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย อีกทั้งบุคลากรทุกภาคส่วนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องร่วมมือกันและทำงานอย่างประสานสอดคล้องกันเพื่อดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีประสิทธิภาพ โดยจะพิจารณาตามลำดับของปัญหาทางด้านนโยบายทางอาญาที่เกิดขึ้น 7 ประการ ดังนี้

(1) การกำหนดนโยบายทางอาญาในภาพรวม

การกำหนดนโยบายทางอาญานั้น มีความขัดแย้งของแนวคิดด้านการปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ (Crime Control Model) และการดำเนินกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรม (Due Process Model) โดยฝ่ายหนึ่งเรียกร้องให้ใช้ความรุนแรงเด็ดขาดในการป้องกันอาชญากรรม ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งเรียกร้องให้คำนึงถึงหลักการตามกฎหมายและหลักนิติธรรม เคารพในสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชน อย่างไรก็ตาม การกำหนดนโยบายทางอาญาไม่จำเป็นต้องมุ่งไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งโดยตรง หากแต่ผสมผสานแนวคิด ทั้งสองประการเข้าด้วยกันได้ และต้องจัดความสมดุลระหว่างการใช้นโยบายทั้งสองด้าน

เดิมการใช้นโยบายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะการใช้อำนาจตามกฎหมายอัยการศึก หรือ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่โดยไม่มีการตรวจสอบถ่วงดุลทำให้เกิดปัญหาด้านการละเมิดสิทธิมนุษยชนมาก ดังนั้น จึงต้องมีการทบทวนและกำหนดนโยบายทางอาญาใหม่ที่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมมากขึ้น

มีการโต้แย้งอยู่เสมอว่าการกำหนดนโยบายทางอาญาโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนนั้นไม่อาจกระทำได้ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะปัญหาภาคใต้มีความรุนแรงและผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่ถูกครอบงำด้วยความเชื่อทางศาสนาที่ถูกบิดเบือน จึงสามารถกระทำการที่รุนแรงได้ทุกรูปแบบโดยยึดถือว่าเป็นการต่อสู้ตามแนวทางของศาสนาเพื่อปกป้องศาสนา เห็นได้ชัดในกรณีที่มีการฆ่าตัดคออย่างโหดเหี้ยม หรือการวางระเบิด

เผาโรงเรียนโดยไม่มี ความเกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง ทางฝ่ายบริหารจึงมักกำหนดนโยบายที่ใช้กำลังในการแก้ไข โดยเฉพาะการที่รัฐบาลไม่ยอมยกเลิกการใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ทั้งยังมีการต่ออายุการใช้ พ.ร.ก.นี้ต่อไปเรื่อยๆ ทั้งที่บุคคลหลายกลุ่มเรียกร้องให้มีการยกเลิกเพราะกระทบต่อความเป็นอยู่ปกติของประชาชนในพื้นที่มากเกินไป

การกำหนดนโยบายทางอาญาต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นผู้ที่ประสบกับปัญหาความรุนแรงโดยตรง รวมถึงรับฟังความคิดเห็นขององค์กรภาคเอกชน และองค์กรที่เป็นกลางด้วย มิใช่ภาครัฐกำหนดนโยบายโดยไม่สนใจความคิดเห็นขององค์กรอื่นใด ซึ่งจะกลายเป็นนโยบายที่ไม่สามารถใช้ได้ผลจริง เพราะความไม่เข้าใจอย่างลึกซึ้งในปัญหา ดังเช่นนโยบายต่างๆ ที่ผ่านมาของทุกรัฐบาลไม่อาจแก้ไขปัญหามาได้ดังที่ควรจะเป็น และกลับเป็นชนวนสร้างความโกรธแค้นให้กับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบมากขึ้น จนสร้างสถานการณ์ความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เมื่อมีการกำหนดนโยบายทางอาญาที่ดีแล้ว การปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดไว้ย่อมมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน การดำเนินการตามนโยบายทางอาญาที่กำหนดไว้จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาคประชาชน โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้กับประชาชน สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อปัญหาร่วมกัน และกระตุ้นให้ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาาร่วมกันกับภาครัฐ

ดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์ทางอาญาต้องสามารถบรรลุผลเพื่อให้เกิดสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ รวมถึงให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และทำงานสอดคล้องร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติส่วนรวม

(2) นโยบายทางอาญาด้านข้อมูลข่าวสารในการดำเนินกระบวนการยุติธรรม

ข้อมูลที่ถูกบิดเบือนย่อมเป็นอุปสรรคต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน ดังนั้นรัฐจึงต้องสร้างเครือข่ายด้านการข่าวที่เป็นกลางและควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านการข่าวของภาครัฐเพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเที่ยงตรงไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อประชาชนเช่น การจับกุมผู้กระทำความผิดผิดคน อันเนื่องมาจากข่าวสารที่ผิดพลาด

นอกจากนี้ต้องให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชนในท้องถิ่น เผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนแก่ชุมชน เพื่อให้สามารถปกป้องสิทธิของตนเองในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ อีกทั้งรัฐต้องให้ความช่วยเหลือให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมได้ โดยเฉพาะผู้ที่ตกเป็นผู้ต้องสงสัย ต้องได้รับทราบข้อมูลและสิทธิของตนในการดำเนินคดีตามกฎหมาย ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2553-2557 ของกระทรวงยุติธรรมได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การส่งเสริมประชาสัมพันธ์เชิงรุกด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้ประชาชนได้รู้ข่าวสารที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่นำเสนอมาข้างต้น

อย่างไรก็ตามการได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นธรรมนั้นเป็นไปได้ยากเพราะไม่มีมาตรฐานใดที่อาจรับรองได้ว่าเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้จริง ทั้งประชาชนอาจไม่ยอมรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของทางราชการอันเนื่องจากความไม่เข้าใจกันที่สั่งสมมานาน และความไม่เชื่อมั่นในเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้นการจะทำให้ประชาชนเชื่อใจจึงต้องอาศัยระยะเวลายาวนาน

(3) นโยบายทางอาญาด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

นโยบายทางอาญาด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน นับว่าเป็นนโยบายที่สำคัญและภาครัฐควรคำนึงถึงเป็นลำดับต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการประกาศใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ซึ่งให้อำนาจเจ้าหน้าที่รัฐอย่างกว้างขวาง

โดยไม่มีการตรวจสอบถ่วงดุลอย่างเพียงพอ ส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนในพื้นที่อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่งผลเสียหายต่อผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ทำให้เขาสูญเสียอิสรภาพโดยไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม

ดังนั้นนโยบายทางอาญาด้านนี้จึงมุ่งเน้นถึงการปฏิบัติงานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมเป็นสำคัญ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดและหาตัวผู้กระทำความผิด ทั้งเป็นเจ้าพนักงานที่ใกล้ชิดกับผู้ถูกกล่าวหามากที่สุด อันอาจกระทำการที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาได้ง่าย

สำหรับนโยบายทางอาญาในด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนนั้น แบ่งได้เป็นหลายประการ ได้แก่

(3.1) การจับกุม บางครั้งไม่อาจแยกการจับกุมกับการเชิญตัวมาสอบปากคำได้ เพราะเจ้าหน้าที่ใช้วิธีการเดียวกัน และมักใช้การข่มขู่หรือบังคับโดยนำกำลังเจ้าหน้าที่ทั้งทหารและตำรวจหลายนายปิดล้อมบ้านของผู้ที่ต้องการจับกุม นอกจากนี้เมื่อมีการเรียกบุคคลใดไปแล้ว เจ้าหน้าที่ไม่แจ้งให้ญาติของผู้ต้องหาทราบ ทำให้ญาติเกิดความกังวลใจ รวมถึงด้วยเหตุที่การข่าวของภาครัฐไม่มีความแม่นยำและน่าเชื่อถือ ทำให้เกิดการจับกุมตัวผู้ต้องสงสัยผิดพลาดเสมอ

ดังนั้นควรให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชี้แจงต่อญาติพี่น้องของผู้ต้องสงสัยหรือผู้ที่ถูกเชิญตัวให้ทราบถึงข้อเท็จจริงและเหตุผลของการถูกเชิญตัว รวมทั้งแจ้งให้ทราบถึงสถานที่ที่นำตัวผู้ต้องหาไปสอบปากคำด้วย ทั้งนี้โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนทุกคนที่เสมอภาคเท่าเทียมกันตามรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ ควรรวบรวมพยานหลักฐานให้ชัดเจนแน่นอนก่อนมีการเชิญตัวผู้ต้องสงสัย ทั้งจะต้องใช้การจับกุมที่ชอบด้วยกฎหมาย มิใช่การบังคับขู่เข็ญ

(3.2) การควบคุมตัวและการปล่อยชั่วคราว การควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยมักกระทำไปโดยไม่มีอำนาจ ทั้งเป็นการควบคุมตัวไว้โดยไม่มีกำหนด โดยควบคุมจนกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะได้ข้อมูลที่ต้องการจากตัวผู้ถูกควบคุม ทำให้บางครั้งเจ้าหน้าที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยผู้ต้องหาชั่วคราวทั้งที่ไม่มีเหตุตามกฎหมายที่จะหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้ต้องหาต่อไปได้

ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงควรควบคุมตัวโดยกระทำตามขั้นตอนที่ถูกต้องตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด อันจะเป็นแนวทางหนึ่งในการลดทอนความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้

(3.3) การค้น การใช้อำนาจค้นนั้นเจ้าหน้าที่มักกระทำโดยไม่มีอำนาจและใช้ความรุนแรงในการค้นบ้านเรือนของราษฎร ทั้งใช้กำลังที่เหนือกว่าข่มขู่ให้เจ้าของบ้านที่ถูกค้นเกิดความกลัว จึงควรต้องฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจค้นโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการกระทบสิทธิของประชาชนผู้บริสุทธิ์จนเกินสมควร

(3.4) การใช้กำลังเกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่ ปัญหาการใช้กำลังที่เกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่นั้นเกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นสืบสวนสอบสวนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมักใช้กำลังทำร้ายผู้ต้องสงสัยให้รับสารภาพหรือใช้การข่มขู่ ซึ่งเป็นหลักการที่ไม่ถูกต้องตามกระบวนการในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และบางครั้งพบว่าผู้ต้องสงสัยนั้นมีบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดแต่อย่างใด แต่เจ้าหน้าที่มีความเชื่อว่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด จึงทำทุกวิถีทางเพื่อให้บุคคลนั้นรับสารภาพ

การกำหนดนโยบายในเรื่องนี้จึงต้องให้ยุติการทำร้ายร่างกายผู้ต้องหาเพื่อให้รับสารภาพหรือให้บอกข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ต้องการ เพราะถือเป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจกระทำได้ ทั้งขัดต่อหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญอีกด้วย

นอกจากนี้ จากการศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญเพื่อสอบสวนและศึกษาสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สถาบันบัญญัติแห่งชาติ ได้เสนอให้ตั้ง "คณะกรรมการร่วมในการซักถาม" โดยให้มีผู้นำชุมชนและฝ่ายพลเรือนร่วมฟังการซักถามด้วย ซึ่งเป็นแนวทางที่ดี เพราะเป็นการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่กล้าใช้ความรุนแรงเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในการดำเนินคดี

(3.5) การลักพาตัวบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม การลักพาตัวบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในกรณีของนายสมชาย นิละไพจิตร ซึ่งเป็นบุคคลที่ช่วยเหลือให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของกระบวนการยุติธรรมเกิดความเสื่อมเสีย ประชาชนขาดความมั่นใจต่อความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายของตน

การลักพาตัวบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมไม่ควรเกิดขึ้นอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่เกิดจากบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมด้วยกันเอง แต่อยู่คนละฝ่ายกัน บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมในทุกๆ ส่วนควรหันหน้ามาร่วมมือช่วยเหลือกัน โดยเน้นการทำให้ความจริงปรากฏและให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ไม่ตั้งต้นที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ต้องคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมประกอบกันด้วย

โดยภาพรวมของนโยบายทางอาญาด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ปัญหาที่เกิดในกระบวนการยุติธรรมมักเกิดจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานมีทัศนคติในแง่ลบต่อผู้ต้องสงสัยว่าได้กระทำความผิด จึงได้ปฏิบัติต่อผู้นั้นอย่างไร้มนุษยธรรม นโยบายทางอาญาในด้านนี้จึงต้องเน้นการปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองดูแลผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดำเนินคดีด้วยใจเป็นกลาง และแสวงหาคำตอบร่วมกัน มิใช่มีจุดมุ่งหมายที่เน้นการจับกุมผู้ต้องสงสัยให้มากที่สุดเท่าที่นั้น หากแต่ต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาด้วย

(4) นโยบายทางอาญาด้านการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

(http://wbns.oas.psu.ac.th/shownews.php?news_id=122818)

การบังคับใช้กฎหมายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีความไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดมักไม่มีความคืบหน้าในการ ดำเนินคดี และไม่มีการลงโทษเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดแต่อย่างใด เช่น กรณีทหารพรานยิงลูกจ้างบริษัทชินวร ยะลา จำกัด ซึ่งทำให้ชุมชนไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และบางครั้งมีการอ้างพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 มาตรา 17 เพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบ

ดังนั้นจึงควรกำหนดให้มีการบังคับใช้กฎหมายแก่ผู้กระทำความผิดอย่างเคร่งครัดและเท่าเทียมกัน หากมีการร้องเรียนถึงความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้น รัฐควรออกมาแสดงความรับผิดชอบ ขอโทษ และเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ รวมถึงปลูกจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐให้เป็นผู้ใช้กฎหมายอย่างเป็นกลาง มีข้ออาศัยอำนาจของตนกระทำผิดกฎหมายเอง

อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกันอาจเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ เพราะสังคมไทยเป็นสังคมที่เน้นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และบางครั้งอาจเกินเลยถึงขั้นช่วยปกปิดการกระทำความผิดของเพื่อนร่วมงาน เมื่อเกิดการกระทำความผิดทางอาญาขึ้น และผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินคดีก็เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยเช่นเดียวกัน จึงอาจทำให้เกิดการช่วยเหลือพวกพ้องได้ ทั้งการปลูกจิตสำนึกเป็นสิ่งที่ยาก อาจต้องมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ฝังรากลึกในสังคมไทย

(5) นโยบายทางอาญาด้านการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์การกระทำความผิด

(http://wbns.oas.psu.ac.th/shownews.php?news_id=122818)

การแสวงหาพยานหลักฐานที่ไม่เพียงพอส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกล่าวหาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะกรณีที่ไม่มีพยานหลักฐานแน่นหนาแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมตัวผู้ต้องหาไว้แล้ว ทำให้ผู้ถูกจับกุมต้องเสื่อมเสียชื่อเสียงโดยไม่สมควร ดังนั้นหากเจ้าพนักงานต้องการจับกุมผู้ใด ควรต้องมีพยานหลักฐานเพียงพอก่อนจึงดำเนินคดีกับผู้ต้องสงสัยนั้นได้

สำหรับด้านพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จากการศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญเพื่อสอบสวนและศึกษาสถานการณ์ความไม่สงบใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ สถานิติบัญญัติแห่งชาติ (2551: 46-47) ได้เสนอให้ตั้ง **"คณะกรรมการระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาระบบงานนิติวิทยาศาสตร์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้"** เพื่อรับผิดชอบการพัฒนาประสิทธิภาพงานด้านการรวบรวมพยานหลักฐานการใช้นิติวิทยาศาสตร์ เพื่อคุ้มครองสิทธิประชาชน และเร่งรัดการออกกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ พร้อมจัดตั้ง ศูนย์นิติวิทยาศาสตร์ อย่างเร่งด่วนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีสมรรถนะในการสนับสนุนงาน ในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่

การสืบสวนสอบสวนในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยการพิสูจน์พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ จึงควรต้องมี **"ศูนย์ประสานงานเพื่อพิสูจน์พยานหลักฐาน"** แต่การรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงมิติทางศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีของคนในพื้นที่ด้วย เช่น การขุดศพและผ่าศพเพื่อค้นหาสาเหตุการตาย อาจขัดกับความเชื่อของศาสนาอิสลาม

อย่างไรก็ตาม ในการประชุมสัมมนาคณะผู้รู้ศาสนาอิสลามในประเทศไทยในหัวข้อ **"อิสลามกับแนวทางในการสร้างความสามัคคีและสันติสุข"** เมื่อวันที่ 25-26 มีนาคม พ.ศ.2550 ณ โรงแรมพินนาเคิล วังใหม่ จังหวัดสตูล ได้ข้อสรุปประการหนึ่งว่า **"การผ่าศพและการขุดศพเพื่อชันสูตรหาข้อเท็จจริงความเป็นบุคคล สาเหตุการตาย เพื่อหาความเป็นธรรมให้กับผู้เสียชีวิตและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตาม กระบวนการยุติธรรมสามารถทำได้ ทั้งนี้ ต้องอยู่ภายใต้คำวินิจฉัยของผู้รู้ทางศาสนาและได้รับอนุญาตจากญาติของผู้เสียชีวิต อนึ่งในกรณีศพนิรนามการดำเนินการให้อยู่ในดุลยพินิจของสำนักจุฬาราชมนตรี"**

ดังนั้น การขอความร่วมมือจากผู้รู้ทางศาสนา ก่อนมีการพิสูจน์ศพนั้น เป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่รัฐพึงกระทำ เพื่อให้มีให้ล่วงละเมิดต่อข้อห้ามของศาสนา ทั้งทำให้ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดมีความมั่นใจมากขึ้นว่าจะไม่ถูกกลั่นแกล้งจากเจ้าหน้าที่รัฐ อันเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาประการหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม กรณีที่ต้องให้ผู้รู้ทางศาสนาเป็นผู้มีคำวินิจฉัยจากกระทำไม่ได้สะดวกนัก เพราะการฆ่าเกิดขึ้นทุกวันในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวนผู้รู้ทางศาสนาอาจมีไม่เพียงพอ และบางครั้งหากรอช้า การพิสูจน์สภาพศพอาจเกิดความยากลำบากมากขึ้นด้วย

(6) นโยบายทางอาญาด้านการดำเนินคดีในชั้นศาล

(http://wbns.oas.psu.ac.th/shownews.php?news_id=122818)

เนื่องจากการดำเนินคดีในชั้นศาลมีความล่าช้า จึงควรเพิ่มอัตรากำลังของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมไม่ว่าจะเป็นผู้พิพากษา พนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และทนายความให้เหมาะสมกับปริมาณคดี ถ้าเป็นไปได้ควรมีบุคลากรที่มีเชื้อสายมลายู โดยเฉพาะทนายมุสลิมที่จำเลยมักให้ความไว้วางใจว่าจะให้ความยุติธรรมแก่ตนได้ รวมถึงต้องมีการอบรมบุคลากรให้มีความเข้าใจถึงสภาพปัญหา ไม่มีอคติต่อผู้กระทำผิดด้วย

นอกจากนี้ ต้องนำระบบการบริหารจัดการคดีมาใช้ เช่น การสืบพยานหลักฐานล่วงหน้าก่อนฟ้อง รวมทั้งนำระบบการเบี่ยงเบนคดีออกจากระบบมาใช้บังคับให้เป็นรูปธรรม เช่น การใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ หรือส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมชุมชน โดยการปรับความเข้าใจระหว่างผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหาย เพื่อช่วยไกล่เกลี่ยและระงับข้อพิพาท นอกจากนี้จะเป็นการลดปริมาณคดีแล้ว ยังสร้างทัศนคติที่ดีระหว่างกันอีกด้วย

พ.ต.ท.สันติ อัลฮิดรุต ได้ให้ข้อเสนอว่า ควรมี **"สำนักงานดาโต๊ะยุติธรรม"** ดำเนินการในเรื่องการประนีประนอมยอมความของชาวบ้าน ระหว่างผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหายที่นับถือศาสนาอิสลามด้วยกันเอง

สำนักงานดาโต๊ะยุติธรรมนั้น คงมีลักษณะคล้ายคลึงกับการใช้กระบวนการยุติธรรมชุมชน เป็นวิธีการที่น่าสนใจในการที่จะมาปรับใช้กับปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะดาโต๊ะยุติธรรมมีความเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวมุสลิม และเป็นบุคคลที่ประชาชนในสังคมให้ความเคารพนับถือ

การใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ย่อมครอบคลุมถึงการฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับสู่สังคมได้โดยต้องให้ความเข้าใจในทางศาสนาที่ถูกต้องแก่ผู้กระทำความผิดไม่ให้หลงเชื่อกับความคิดที่นำศาสนามาเป็นเครื่องตอรองทางการเมือง และชุมชนต้องยอมให้อภัยและให้ออกาสแก่ผู้กระทำความผิดในการกลับตัวเป็นคนดีด้วย

อย่างไรก็ตาม การใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์อาจเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนัก เพราะต้องมีการปรับทัศนคติของบุคคลในสังคม และในสภาพปัญหาความขัดแย้งที่รุนแรงเช่นนี้ สังคมย่อมมีความโกรธแค้นผู้กระทำความผิด อาจต้องมีคนกลางเพื่อช่วยประสานรอยร้าวระหว่างชุมชนกับผู้กระทำความผิด โดยคำนึงถึงสันติสุขในพื้นที่เป็นสำคัญ

(7) นโยบายทางอาญาในการช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ

(http://wbns.oas.psu.ac.th/shownews.php?news_id=122818)

นโยบายในการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจะพิจารณาเฉพาะกรณีของผู้กระทำความผิด หรือผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่ถูกควบคุมตัวตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 โดยไม่มีหลักฐานการกระทำความผิด และกลุ่มที่อยุ่การสั่งไม่ฟ้องหรือศาลยกฟ้อง โดยจะต้องมีการเยียวยาแก่บุคคลเหล่านี้อย่างรวดเร็ว ทัวถึง และเท่าเทียมกัน โดยรัฐต้องศึกษาถึงความเดือดร้อนของบุคคลเหล่านี้ รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับสิทธิทางกฎหมาย เช่น สิทธิในการได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ รัฐมิได้เอาใจใส่กับผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบเท่าที่ควร เพราะได้ยึดถือการป้องกันอาชญากรรมยิ่งกว่าการดูแลเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน จึงต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เน้นการช่วยเหลือแก่ประชาชนด้วย

การกำหนดนโยบายทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดอาญาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ต้องกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบตั้งแต่ขั้นตอนการจับกุม การควบคุมตัว การสอบสวน การพิจารณาคดีในชั้นศาล รวมถึงการช่วยเหลือฟื้นฟูแก่ผู้กระทำความผิด โดยไม่เน้นเพียงการควบคุมอาชญากรรมเพียงอย่างเดียว แต่ต้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามหลักนิติธรรมด้วย

อย่างไรก็ตาม การกำหนดนโยบายสำหรับผู้กระทำความผิดนั้นเป็นไปค่อนข้างยาก เพราะความผิดในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นมักเป็นความผิดทางอาญาที่เกี่ยวกับความมั่นคง ดังนั้น การกำหนดนโยบายทาง

อาญาจึงต้องคำนึงถึงมิติความแตกต่างทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา วัฒนธรรม และศาสนาด้วย รวมถึงต้องเข้าใจความเป็นมาของปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ในอดีต และปัจจัยต่างๆ ที่เกื้อหนุนให้สถานการณ์มีความรุนแรงมากขึ้น

หากรัฐกำหนดนโยบายโดยไม่มีความเข้าใจรากเหง้าของปัญหา แทนที่จะช่วยแก้ปัญหาได้ จะกลับกลายเป็นเชื้อไฟให้การกระทำความผิดทางอาญามีความรุนแรงมากขึ้นเพื่อเป็นการตอบโต้การกระทำของภาครัฐได้ (http://wbns.oas.psu.ac.th/shownews.php?news_id=122818)

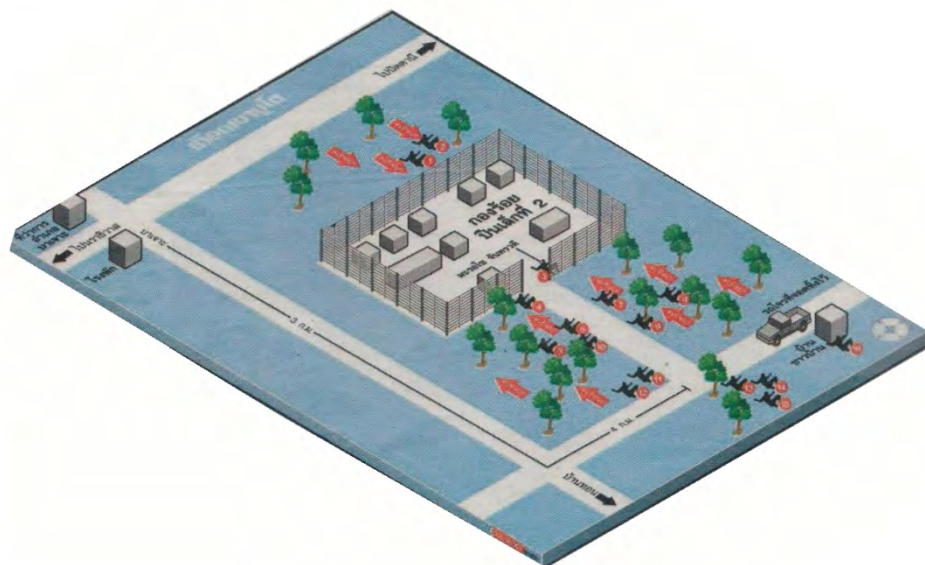
การเข้าใจถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงต้องอาศัยการฟังความของทุกฝ่าย โดยเฉพาะการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อรัฐจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องในการจัดทำนโยบายทางอาญาและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ทั้งทำให้เกิดประสิทธิผลในการบังคับใช้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ นโยบายทางอาญาที่ดีย่อมไม่อาจประสบความสำเร็จได้หากขาดบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมจึงต้องประสานการทำงานระหว่างกัน โดยร่วมมือกันเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและให้ความคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาอย่างเป็นธรรม ให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาในการแก้ข้อกล่าวหา ทั้งต้องให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาเช่นเดียวกับสิทธิที่ผู้ต้องหาทั่วไปพึงได้รับ

ดังนั้น การกำหนดนโยบายทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดอาญาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย จึงต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆ ประกอบกัน และคำนึงถึงสันติสุขในพื้นที่เป็นสำคัญ เพื่อความสงบเรียบร้อยที่ยั่งยืน

3.4 ข้อมูลของคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

1) ชัยชนะของ “การข่าว (การมีส่วนร่วมของประชาชน)” กตขวัญ “อาร์เคเค” ปลุกขวัญมวลชนทั้งแผ่นดิน ถือเป็นข้อมูลของคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice)

ภาพ 3.1 แผนที่ตั้งหน่วยเฉพาะกิจ 32

ไม่สงสัยถึงศักยภาพความสามารถ 'นาวิกโยธิน' (นย.) ของกองทัพเรือไทย โดยเฉพาะปฏิบัติการเมื่อใกล้รุ่ง 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556 ด้วยการตอบโต้ผู้ก่อการร้าย 'กลุ่มอาร์เคเค' จำนวนกว่าครึ่งร้อยบุกโจมตีกลางดึกที่ฐานปฏิบัติการหน่วยนาวิกโยธิน หมวดปืนเล็กที่ 2 (มว.ปล.) หน่วยเฉพาะกิจ 32 อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งปรากฏว่านาวิกโยธินปฏิบัติการเฉียบขาดจนเป็นเหตุให้ผู้ร่วมขบวนการก่อการร้ายเสียชีวิตจำนวน 16 คน โดยไม่มีความสูญเสียถึงแก่ชีวิตของฝ่ายทหาร

ทว่า เบื้องหลังเบื้องลึกที่น่าวิเคราะห์เหตุการณ์ปะทะดังกล่าว เนื่องจากมีหลายปัจจัยที่ทำให้ฝ่ายทหารไทยรอดพ้นจาก 'ความสูญเสีย' มาได้ ก็เพราะ 'การข่าว' ที่แม่นยำ และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เฉียบขาด จึงทำให้ทหารเตรียมพร้อมตั้งรับอย่างรัดกุม

แน่นอนว่า หากเปรียบเทียบการปฏิบัติการของกลุ่มผู้ก่อการร้าย มักจะเลือกบุกโจมตีหน่วยทหารในยามดึกสงัด ยกตัวอย่าง การบุกถล่ม “ฐานปฏิบัติการพระองค์ดำ” สังกัดกองร้อยทหารราบที่ 15121 หน่วยเฉพาะกิจนราธิวาสที่ 38 บ้านมะรือโบตก หมู่ที่ 1 ตำบลมะรือโบตก อำเภอรณะ จังหวัดนราธิวาส เมื่อคืนวันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2554 ครั้งนั้น ปรากฏว่า กลุ่มคนร้ายบุทางขว้างระเบิดเกือบ 10 ลูก เข้าไปในฐานปฏิบัติการพระองค์ดำก่อน ตามด้วยการตัดไฟฟ้า ขณะเกิดเหตุมีทหารอยู่ในฐานปฏิบัติการประมาณ 40 นาย แต่อยู่กระจัดกระจายอยู่คนละจุด และหลังจากกระแสไฟฟ้าดับแล้ว บรรดากระสุนปืนก็พุ่งเข้าใส่ ทหารมองไม่เห็นคนร้าย แต่พยายามยิงตอบโต้ด้วยการสังเกตแสงไฟจากปลายปากกระบอกปืนที่คนร้ายยิงมาเท่านั้น

แม้แต่ ผู้บังคับกองร้อยทหารราบที่ 15121 ยังไม่ได้เตรียมพร้อม เพราะทหารที่รอดตายรายงานภายหลังว่า ขณะผู้ก่อการร้ายบุกโจมตีฐานนั้น ผู้บังคับกองร้อยทหารราบที่ 15121 ยังทำงานเคลียร์เอกสารต่างๆ อยู่ในอาคารน็อคดาวน์หลังหนึ่ง เมื่อไฟดับในห้องดับพริบลง กระสุนปืนพุ่งเข้าใส่อาคารน็อคดาวน์มาจากทุกทิศทางจนเป็นรูพรุนไปหมด โดยเฉพาะที่ประตูทางออกของอาคารน็อคดาวน์ จึงไม่สามารถวิ่งผ่านออกไปได้ ทำให้ ผบ.ฐานตัดสินใจระดมหนีออกมาทางหน้าต่างแต่ก็ไม่รอด

สิ้นเสียงปืนคำคืนนั้น (19 มกราคม พ.ศ.2554) ฝ่ายรัฐไทยสูญเสียไป 4 นาย มีทหารบาดเจ็บอีก 6 นาย เหตุสูญเสียดังกล่าว จึงสะท้อนเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชน” เป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อไม่ทราบข้อมูลจากประชาชนให้ระแคะระคายเพื่อระมัดระวังว่าฝ่ายตรงข้ามจะบุกโจมตี ทำให้การตระเตรียมพร้อมในการรับมือมีน้อยและหนักไปทางหละหลวมเสียด้วยซ้ำ

แน่นอนต่างจากเหตุปะทะครั้งนี้ ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจ 32 หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ระบุชัดว่าการข่าวได้รายงานว่าจะมีการบุกโจมตีฐานปฏิบัติการของหมวดปืนเล็กที่ 2 (มว.ปล.) หน่วยเฉพาะกิจ 32 ล่วงหน้าแล้วถึง 3-4 วัน จึงได้เตรียมความพร้อมในการดูแลฐานที่ตั้ง

น่าสนใจว่า “การได้รับข้อมูล” ที่แม่นยำ ก็คือ มันใจว่า มะรอโซ จันทราวดี วัย 31 ปี หัวหน้าชุดก่อการร้าย “กลุ่มอาร์เคเค” จะออกปฏิบัติการโจมตีค่ายทหารเพื่อแก้แค้นให้กับเพื่อนที่เป็นแกนนำอีกคน อย่าง สุไฮดี ตะเห ที่ถูกวิสามัญเสียชีวิตเพราะขัดขืนการจับกุมที่บ้านเลขที่ 9/1 บ้านอุเมะ เขตเทศบาลตำบลตะลุบัน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556 ที่ผ่านมา

ภาพ 3.2 เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพศพกลุ่มอาร์เคเคที่เสียชีวิต

สายข่าวทหารยืนยันตรงกันว่า “สุไฮดี” กับ “มะรอโซ” ถือเป็นแกนนำระดับค่าหัวเงินล้าน เพราะเกี่ยวข้องกับคดีกรรจ์หลายคดี ซึ่งทั้งคู่เป็นหัวหน้าชุดก่อเหตุในพื้นที่ดังกล่าวที่มีความสนิทกันมาก ดังนั้น “สุไฮดี” ถูกจับตายเพราะต่อสู้ขัดขวางการจับกุม ในคดีฆ่าครูโรงเรียนบ้านต้นหยง อำเภอบาเจาะ เสียชีวิตคาโรงอาหาร (23 มกราคม พ.ศ.2556) ทำให้หลายฝ่ายมั่นใจ “มะรอโซ” จะแก้แค้น เอาคืนเป็นแน่

ประการสำคัญอีกอย่าง คือ กลุ่มอาร์เคเคที่มี “มะรอโซ” เป็นหัวหน้า เคยปะทะกับชุดเฉพาะกิจนาวิกโยธินภาคใต้ที่สนธิกำลังกับชุดปฏิบัติการพิเศษ กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า จนต้องล่าถอยไป เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556

ทำให้ “นย.” สามารถยึดสิ่งของฝ่ายตรงข้ามไว้ได้ก็คือ อาวุธปืนพกสั้น, ลูกกระสุนปืนกลแบบอูซี, โทรศัพท์มือถือรวม 4 เครื่อง, เสื้อผ้า, เครื่องยิงชีพ, เวชภัณฑ์, อาหารแห้งที่ใช้ยิงชีพในป่า และโดยเฉพาะยึดเอาแผนผังที่ถูกวาดขึ้นเพื่ออธิบายถึงฐานที่มั่นของหน่วยปฏิบัติการนาวิกโยธิน ประจำฐานปฏิบัติการกองร้อยปืนเล็กที่ 2 เฉพาะกิจนราธิวาส 32 ซึ่งเป็นหลักฐานบ่งชี้ว่า หน่วย นย. อาจตกเป็นเป้าหมายถูกโจมตีในไม่ช้า

ในที่สุด “มะรอโซ” ก็นำกำลังกว่าครึ่งร้อยออกมาปฏิบัติการ แบ่งชุดปฏิบัติการออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดโจมตีประมาณ 30 คน และชุดสนับสนุน ประมาณ 20 คน ซึ่งวางแผนคล้ายๆ ที่เคยเกิดหลายครั้ง เช่น

การโจมตีฐานทหารพระองค์ดำ อำเภอร่องแงะ จังหวัดนราธิวาส แต่ผลออกมาไม่เหมือนกัน ต้องสังเวชีชีวิตแนวร่วมตามที่เป็นข่าวไปแล้ว

กระนั้น จะว่าไปแล้ว! “มะรอโซ” จะด้วยแรงแค้นที่อยากแก้แค้นให้ “สุไฮดี” โดยเร็วจนกลายเป็น จุดจบก็ถือเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่ง แต่ประการสำคัญที่เห็นได้ชัดเจน ครั้งนี้คือ การสืบเสาะ “หาข่าว” และประเมินสถานการณ์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ พร้อมชี้จุดเสี่ยงที่จะถูกโจมตีได้ชัดเจนเท่าไรย่อมทำให้ฐานปฏิบัติการหน่วยต่างๆ ได้ระมัดระวังอย่างรัดกุมมากขึ้น และช่วยลดการสูญเสียชีวิตทหารด้วย

อย่างไรก็ตาม “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ในพื้นที่จึงมีความสำคัญอย่างมากถ้าได้ข้อมูลแม่นยำมากที่สุด นั้นเท่ากับช่วยชีวิต “การยุทธ์ ในทุกสมรภูมิ”

(เนชั่นสุดสัปดาห์. เรื่องจากปก. ปีที่ 21 ฉบับที่ 1081 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2556 หน้า 34)

2) ลีนชื่อ 3 แกนนำแห่ง 'บาเจาะ' เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

แกะรอยแกนนำกลุ่มก่อการร้าย 'อาร์เคเค' อย่าง สุไฮดี ตะเห, มะรอโซ จันทราวดี และชาอูดี อาลี ก่อนจะถูกวิสามัญจนเสียชีวิต

พบว่า ภายหลัง ครูแห่งโรงเรียนบ้านตันหยง อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส ถูกยิงเสียชีวิตคาโรงอาหาร (23 มกราคม พ.ศ.2556) เจ้าหน้าที่ติดตามคนร้ายและพาหนะ (รถกระบะ) ของครูที่คนร้ายยึดไป จนมีการยึดรถยนต์ของครูคืนได้ที่ อ.ตากใบ จ.นราธิวาส โดยทราบมาจากการข่าวของกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่ช่วยเป็นหูตาในพื้นที่ เมื่อได้รถยนต์คันดังกล่าว คืนมา จึงเริ่มรู้ว่าคนร้ายคือใคร ซึ่งน่าจะเป็น “สุไฮดี” แกนนำอาร์เคเควัย 31 ปี มีที่อยู่ตามทะเบียนบ้านเลขที่ 173 บ้านคูสุหร่า หมู่ที่ 7 ต.บาเจาะ อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส เมื่อสืบรู้มาว่า “สุไฮดี” ซ่อนตัวอยู่ที่ อ.สายบุรี จ.ปัตตานี แล้ว (9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556) ผบก.ภ.จว.ปัตตานี นำกำลังเข้าทำการปิดล้อมตรวจค้น บ้านเลขที่ 9/1 บ้านอูมะ เขตเทศบาลตำบลตะลุบัน อ.สายบุรี จ.ปัตตานี แต่ขณะเข้าปิดล้อม คนร้ายเกิดไหวตัวทัน กระโดดออกทางประตูหลังบ้านวิ่งหนีเข้าป่าละเมาะ เจ้าหน้าที่จึงปิดล้อมกอดค้นในหิมอบตัว แต่คนร้ายได้ใช้ปืนยิงต่อสู้จนเกิดการปะทะกันนานกว่า 5 นาที หลังเสียงปืนสงบ เข้าไปตรวจสอบพบศพ “สุไฮดี” นอนเสียชีวิตข้างบ่อน้ำ สภาพศพมีบาดแผลถูกยิงด้วยปืนลูกซองที่คอ และลำตัวในมือข้างขวายังกำปืน . 38 จำนวน 1 กระบอก ใกล้กันยังพบกระสุนปืนขนาดเดียวกัน 39 นัด จึงเก็บไว้เป็นหลักฐาน

สำหรับ “สุไฮดี” ตรวจสอบพบเป็นหัวหน้าชุดปฏิบัติการก่อความไม่สงบในพื้นที่ อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส ระดับสั่งการ เป็นบุคคลสำคัญที่ฝ่ายเจ้าหน้าที่กำลังติดตามตัว มีหมายจับคดี ป.วิอาญา และ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ในพื้นที่ สภ.บาเจาะ 8 คดี, สภ.สายบุรี 1 คดี ข้อหาพยายามฆ่าและฆ่าเจ้าพนักงานทั้งใช้วัตถุระเบิดและอาวุธสงคราม ซึ่งก่อนถูกวิสามัญนั้น พยานซึ่งรู้ภาพยืนยันว่าเกี่ยวข้องกับคดีฆ่าครูโรงเรียนบ้านตันหยง ส่วนหลักฐานที่พบเพิ่มเติมก็คือ กระดาษสีขาวที่ถ้อยคำเป็นภาษายาวี บ่งชี้ว่า สถานที่ซึ่งถูกวาดขึ้น บนกระดาษแผ่นนี้คือ ฐานปฏิบัติการร้อยปืนเล็กที่ 2 เฉพาะกิจนราธิวาส 32 อ.บาเจาะ ทำให้มีการเชื่อมโยงหลักฐานทั้งสองส่วนเข้าด้วยกัน รวมถึงการยืนยันถึงเบาะแสจากประชาชนในพื้นที่ว่า พบการหายตัวไปของประชาชนในพื้นที่ อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส ซึ่งกลุ่มคนที่หายตัวไป ส่วนหนึ่งคือ ผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์บุกโจมตีฐานปฏิบัติการหน่วยนาวิกโยธิน หมวดปืนเล็กที่ 2 (มว.ปล.) หน่วยเฉพาะกิจ 32 ที่น่าสนใจ คือ ล้วนแต่เป็นบุคคลที่ทางการแพทย์มาเข้าร่วมในโครงการพาคนกลับบ้านของกองทัพภาคที่ 4 เพื่อให้กลับตัวและร่วมพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

กล่าวสำหรับ “มะรอโซ” ที่เพิ่งเสียชีวิต หลังเป็นแกนนำบุกโจมตีฐานปฏิบัติการหน่วยนาวิกโยธิน หมวดปืนเล็กที่ 2 (มว.ปล.) หน่วยเฉพาะกิจ 32 เพื่อแก้แค้นให้ “สุไฮดี” นั้น นับเป็นผู้ต้องหาตามหมาย

ป.วิอาญา ในคดีความมั่นคง 11 หมายเลข และเป็นผู้ต้องสงสัยตามหมาย พ.ร.ก.ฉุกเฉิน จำนวน 3 หมายเลข ซึ่งในจำนวนนี้ เป็นผู้ร่วมก่อเหตุและสั่งการให้สังหารครูโรงเรียนบ้านต้นหยง

ส่วนแกนนำอีกคน อย่าง “ซาอูดี” ถือเป็นผู้ต้องหาตามหมาย ป.วิอาญา ในคดีความมั่นคงหลายคดีเช่นกัน

(เนชั่นสุดสัปดาห์: เรื่องจากปก. ปีที่ 21 ฉบับที่ 1081 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2556 หน้า 42)

3) 'สมรภูมิบาเจาะ' ศักยภาพขบวนการยังไม่จบ

สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ปลายด้ามขวานของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดปัตตานี, จังหวัดยะลา, จังหวัดนราธิวาส และสี่อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภोजะนะ, อำเภอนาหวี, อำเภอเทพา และอำเภอสบไย้อย เกิดขึ้นมาแล้วหลายครั้ง นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 โดยครั้งล่าสุด เมื่อเวลาประมาณ 01.00 น. ของวันพุธ ที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556 โดยกลุ่มคนร้ายซึ่งเป็นกองกำลังติดอาวุธ “อาร์เคเค” กว่า 50 คน แต่งกายเลียนแบบเจ้าหน้าที่ทหาร สวมเสื้อเกราะพร้อมอาวุธสงคราม บุกโจมตีฐานปฏิบัติการทหารนาวิกโยธิน หน่วยร้อยปืนเล็กที่ 2 ชุดเฉพาะกิจนราธิวาส 32 สังกัดกองทัพบก ซึ่งตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 3 บ้านยือลอ ต.บาเจาะเหนือ อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส ขณะที่เจ้าหน้าที่นาวิกโยธินประจำฐานปฏิบัติการดังกล่าว สืบทราบมาก่อนล่วงหน้า จึงวางกำลังประจำบังเกอร์และตามแนวรายรอบฐานไว้อย่างหนาแน่น ผบ.ฉก.นราธิวาส 32 และผบ.ร้อยปืนเล็กที่ 2 พร้อมกำลังพล ได้ยิงสกัดกั้นการบุกโจมตีฐานไว้ได้อย่างสำเร็จ ทำให้กองกำลังอาร์เคเคที่เข้าโจมตีเสียชีวิตถึง 16 ราย ภายหลังสิ้นเสียงปืน หน่วยเฉพาะกิจยะลา ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ทหารในพื้นที่ทุกฐานปฏิบัติการออกตรวจสอบพื้นที่ โดยเฉพาะเส้นทางต่างๆ โรงเรียน สถานที่ราชการ รวมทั้งตรวจสอบโรงพยาบาล สถานีอนามัย ในพื้นที่เขตรอยต่อว่ากลุ่มคนร้ายที่ได้รับบาดเจ็บจะเข้ามารักษาตัวหรือไม่ เพื่อป้องกันกลุ่มก่อเหตุรุนแรงปฏิบัติการตอบโต้

นอกจากนี้ ยังได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ทหารตั้งจุดตรวจจุดสกัดบนเส้นทางหลัก และเขตรอยต่อพื้นที่อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส กับพื้นที่ ตำบลท่าธง ตำบลจะกะวีระ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่ากลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา อาจจะไปร่วมปฏิบัติการในครั้งนี้ด้วย

ขณะเดียวกัน เครือข่ายกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยังได้เผาโรงเรียนบ้านบือระ ตำบลบาเจาะใต้ อำเภอบาเจาะ ซึ่งโรงเรียนดังกล่าวอยู่ห่างจุดยิงปะทะประมาณ 1 กิโลเมตร ทำให้ห้องเรียนภายในอาคาร ก. ได้รับความเสียหาย 3 ห้อง มูลค่าความเสียหายประมาณ 4 แสนบาท

รวมถึงการปล่อยข่าวลือเพื่อเบี่ยงเบนเหตุการณ์ โดยอ้างว่า กองกำลังติดอาวุธ “อาร์เคเค” ได้ปลดอาวุธและติดต่อขอเข้าไปมอบตัวกับเจ้าหน้าที่แล้ว ซึ่งโฆษกกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ออกมาตอบโต้ว่า ไม่เป็นความจริง เพราะกลุ่มดังกล่าวมีอาวุธปืนครบมือ

ภาพ 3.3 เจ้าหน้าที่ระวางสถานที่เกิดเหตุ และศพกลุ่มอาร์เคเคที่เสียชีวิต

แม่ทัพภาค 4 ในฐานะ ผอ.กอ.รมน.ภาค 4 สน. ประกาศขอความร่วมมือจากพี่น้องประชาชนในพื้นที่ 6 ตำบล ประกอบด้วย ต.บาเรเหนือ ต.บาเรใต้ ต.ปะลูกาสาเมา ต.กาเยาะมาตี อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส และ ต.ไทรทอง ต.ดอนทราย อ.ไม้แก่น จ.ปัตตานี ไม่ให้ออกจากบ้านเรือนของตนเอง ตั้งแต่เวลา 06.00 น. ของวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556 ถึงเวลา 06.00 น. ของวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556 แล้วเพื่อป้องกันความสับสน และเพื่อให้เกิดความปลอดภัย เนื่องจากเจ้าหน้าที่กำลังอยู่ระหว่างการปิดล้อมพื้นที่ เพื่อไล่ล่าคนร้ายในระยะ 5 กิโลเมตร จากจุดที่มีการยิงปะทะ โดยเชื่อว่ากลุ่มคนร้ายอาจจะหลบซ่อนและแฝงตัวเข้าไปในพื้นที่เพื่อปะปนกับหมู่พี่น้องประชาชนในบางตำบลที่อยู่ใกล้เคียงกับจุดเกิดเหตุ ทั้งในตำบลบาเรเหนือ และตำบลบาเรใต้ ดังนั้น เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จึงขอให้ประชาชนที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องขอให้พักอาศัยอยู่ในเคหะสถานตามปกติ

เวลา 14.30 น. (13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556) ได้มีเครือข่ายของสมาชิกอาร์เคเคที่ถูกเจ้าหน้าที่ทหารยิงเสียชีวิต ทายาทหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวกับบุคคลที่เสียชีวิตมาแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจที่นำโต๊ะมาตั้งรับแจ้งไว้ที่บริเวณหน้าอาคารห้องเก็บศพ โดยมีประธานคณะกรรมการอิสลาม จังหวัดนราธิวาส มาคอยสังเกตการณ์ เพื่อแสดงความเสียใจกับญาติของผู้เสียชีวิต ที่ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าบุตรหลานเป็นสมาชิกของ

กองกำลังติดอาวุธที่ทยอยนำศพผู้เสียชีวิตขึ้นรถยนต์ของมูลนิธิหน่วยกู้ภัย และรถยนต์ส่วนตัว เพื่อนำศพไปประกอบพิธีทางศาสนาที่กุโบร์ในภูมิลำเนาเกิด

(เนชั่นสุดสัปดาห์. เรื่องจากปก. ปีที่ 21 ฉบับที่ 1081 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2556 หน้า 50)

4) “ปฏิบัติการบาเจาะ” ความคับแค้นบนเส้นขนาน

พิธีฝังศพผู้เสียชีวิตบางส่วนจากการถูกวิสามัญในการปฏิบัติการบุกฐานนาวิกโยธินที่ 32 อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส ภาพผู้คนจำนวนมากที่เข้าร่วมพิธีส่งดวงวิญญาณผู้เสียชีวิต ทั้งผู้อาวุโส คนหนุ่มวัยฉกรรจ์ วัยรุ่น เด็กน้อยที่กำลังเติบโต ช่วยกันโอบอุ้มร่างไร้วิญญาณของวีรบุรุษของพวกเขาสู่สถานที่สุดท้ายแห่งชีวิต เสียงสวดภาษามลายูดังกระหึ่ม เสียงตะโกน “อัลลอฮ์ อักบาร์” (พระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่) ดังกึกก้องตลอด

เหตุการณ์วิสามัญกลุ่มติดอาวุธ 16 ศพ เสียงเพรียกหาความยุติธรรม ค่อยๆ เล็ดลอดออกมาจากบ้านหลังเล็กๆ ที่ครั้งหนึ่งเคยมีสมาชิกที่ชื่อว่า “มะรอโซ จันทรวัติ”

เรื่องเล่าหลังความตายจากมุมของผู้สูญเสีย พอจะเรียบเรียงได้ว่า ก่อนที่ มะรอโซ จะควงปืนเข้าประจัญบานกับทหารในรอบหลายปีที่ผ่านมา เขาคือเด็กหนุ่มเคร่งศาสนาคนหนึ่ง ที่เฮโลสาระพาไปกับเพื่อนๆ ไปชุมนุมกันที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เมื่อ 25 ตุลาคม พ.ศ.2547 ในขณะที่เพื่อนๆ ถูกอัดกันแน่นรถจีเอ็มซีของทหาร มะรอโซ ซึ่งอยู่ในสภาพที่แข็งแรงกว่าเพื่อนๆ ก็พยายามจะช่วยเหลือเพื่อนๆ ที่ใกล้จะขาดอากาศหายใจตาย แต่ก็ทำไม่ได้ สุดท้ายเพื่อนฝูงล้มตายต่อหน้าหลายสิบชีวิต

รายงานพิเศษจากเว็บไซต์ปัตตานี ฟอรัม ระบุว่า “สำหรับการเสียชีวิตครั้งนี้ของนายมะรอโซ ผู้เป็นแม่รับได้ ไม่ได้กล่าวโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพราะเป็นการต่อสู้กันทั้งสองฝ่ายที่มีอาวุธ แต่ก็เชื่อและมั่นใจว่าลูกของตนเองเป็นคนดี แต่เหตุการณ์ตากใบต่างหากที่ทำให้ลูกเขาต้องเปลี่ยนไปจนกระทั่งเสียชีวิต ทั้งๆ ที่การชุมนุมวันนั้นมะรอโซแค่เดินทางผ่านไปยังเส้นทางที่มีการชุมนุมเท่านั้น ไม่ได้เจตนาไปร่วมชุมนุมแต่อย่างใด”

ในระยะหลังการก่อเหตุรุนแรง มันถูกเชื่อมโยงไปหาดากใบเป็นจุดหมายที่เด่นชัด และมันก็ได้ผลเสมอ เพราะตากใบ คือบาดแผลสดๆ ที่ภาครัฐยังสะสางไม่ได้ แต่ที่ไร้เจ็บบททุกที ขณะที่เหรียญอีกด้านหนึ่ง ข้อมูลจากภาครัฐ ก็ถูกเปิดเผยออกมาเพื่อยืนยันว่า “มะรอโซ” คืออาชญากรคนสำคัญที่ตระเวนก่อเหตุสะเทือนขวัญมาแล้วนับไม่ถ้วน ล่าสุดก็พัวพันกับคดีฆ่าครูมุสลิมใน อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส

รองผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศชต.) บอกว่า ปืนที่มะรอโซ ใช้เป็นปืนอาแก ซึ่งนำไปตรวจสอบกับกระสุนปืนที่พบในที่เกิดเหตุพบว่าเคยใช้ก่อคดีมาแล้วถึง 35 คดี มีผู้เสียชีวิตไม่ต่ำกว่า 25 คน โดยที่คดีสำคัญที่ มะรอโซ เกี่ยวข้องตั้งแต่ปีพ.ศ. 2548 ตามแฟ้มคดีของฝ่ายความมั่นคง มีหมายจับคดีอาญา จำนวน 11 หมาย และหมายจับตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินอีก 3 หมายที่ผ่านมาทางการเคยตั้งรางวัลนำจับมะรอโซสูงถึง 2 ล้านบาท 5 แสนบาท หลักฐานของภาครัฐบ่งชี้ว่า นี่คือนักร้ายที่ทางการต้องการตัวเป็นอันดับต้นๆ โลกใบเดียวกันมองจากคนละมุม ก็มองเห็นกันคนละแบบ ครอบครัวของมะรอโซ มองว่า “ปมแค้น” จากเหตุการณ์ตากใบ ทำให้มะรอโซต้องจับอาวุธต่อสู้กับอำนาจรัฐ แต่คำถามคือ การอ้างปมแค้นเหล่านั้นแล้วตอบได้ด้วยการฆ่าครู สังหารผู้บริสุทธิ์ มันมีความชอบธรรมหรือไม่ มันเป็นเรื่องของนักรบหรือไม่ หากแต่พฤติกรรมของมะรอโซเป็นไปตามที่ทางการระบุไว้ ก็เท่ากับเขาได้เคลื่อนจากการเป็น “ผู้ถูกกระทำ” กลายเป็น “ฝ่ายกระทำ” ไม่ต่างจากรัฐไทย เพราะมะรอโซก็เป็นผู้หนึ่งที่ผลิตปมแค้น ให้กับลูก-เมียของเหยื่อผู้บริสุทธิ์อีกทอดหนึ่ง

ฉะนั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ การวิสามัญ “มะรอโซ” จึงทำให้ผู้คนจำนวนไม่น้อยในสังคมไทย รู้สึกว่าเหมือนเจ้าหน้าที่รัฐได้สะสาง “ปมแค้น” ให้กับเหยื่ออีกจำนวนมาก ไม่ต่างอะไรกับที่มะรอโซ รู้สึกว่าการสังหาร

เจ้าหน้าที่หรือครูเพื่อสะสางปมแค้นตากใบ ในสถานการณ์ที่แทบทุกฝ่ายต่างมี “ปมแค้น” ผังอยู่ในใจ มะร่อโซ มีปมแค้น ผู้บริสุทธิ์ ครอบครัวของครู ชาวบ้าน ก็มีปมแค้น ทุกฝ่ายมี “ปมแค้น”

ความคับแค้นที่ยืนอยู่เป็นเส้นขนานแบบนี้ คำถามคือปลายทางมันคืออะไร สถานการณ์ในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้หากถูกขับเคลื่อนด้วยความ “คับแค้น” แผ่นดินคงถูกเป็นไฟอย่างนี้ต่อไป

ฉะนั้น การชำระสะสาง “เงื่อนไข” หรือ “ปมแค้น” โดยการเข้ามามีส่วนร่วมของคนในพื้นที่จึงเป็นหนทางที่ดีที่สุดในการหลีกเลี่ยง “วงจรแห่งความแค้น” ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

“หลายคนบอกว่าถ้าอยู่เมืองไม่ได้ ก็ต้องเข้าไปอยู่ในป่า” การวิสามัญกลุ่มติดอาวุธ 16 ศพ ที่พยายามจะบุกฐานทหารนาวิกโยธินที่ 32 อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส ตั้งแต่กลางดึกของวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2556 ที่ผ่านมา กับ ‘**วงจรความคับแค้น**’ ที่หมุนเป็นวงกลมอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

‘วงจรความคับแค้น’ ที่ว่านี้ มันมาจากผลของการต่อสู้อันยาวนานในพื้นที่ ผู้ได้รับผลกระทบมากมาย จากสงครามแห่งอุดมการณ์นี้ ทั้งทหาร ตำรวจ อาสาสมัคร นักรบ อาร์เคเค พระ โต๊ะครู ชาวบ้านทั้งพุทธและมุสลิม ครู ชวนา พ่อค้า ราว 5,000 ชีวิต ที่ต้องสูญเสียไปตลอด 9 ปีที่ผ่านมา ไม่นับที่บาดเจ็บนับหมื่นคน ครอบครัวล่มสลายไปอีกเท่าไร เด็กหลายพันคนกลายเป็นลูกกำพร้า หญิงสาวเป็นแม่ม่าย พ่อ-แม่สูญเสียลูก ซึ่งเป็นกำลังของครอบครัว ความสูญเสียเหล่านี้ เป็นเชื้อเพลิงแห่งความแค้นที่เกาะกุมอยู่ในใจ ไม่ว่าเขาจะอยู่ในฝ่ายไหน ฝ่ายรัฐ หรือฝ่ายขบวนการแบ่งแยกดินแดน ‘ความแค้น’ อันมาจากการกระทำกันไปกันมาทั้งฝ่ายขบวนการ เจ้าหน้าที่ หรือมือที่สามที่ผสมโรง อาศัยความรุนแรงหาผลประโยชน์ มันมากมายมหาศาลถมทับลงไปในตัวใจคนในสามจังหวัด “ความแค้น” ก่อตัวเป็นกำแพงขนาดมหึมาขวางหนทางแห่งความสงบไม่ให้เดินทางผ่านลงไปได้ นั่นคือความรู้สึกในใจคนทุกฝ่าย ถ้าดับความแค้นในใจคนได้ สันติภาพไม่ไกลเกินเอื้อม

คุณอังคณา นีละไพจิตร ประธานคณะกรรมการยุติธรรมเพื่อสันติภาพ ซึ่งต้องเสียสามีไปจากเหตุการณ์ความไม่สงบด้วยเช่นกัน ได้เล่าให้ฟังว่า หลังจากที่เกิดเหตุวิสามัญ 16 ศพ ที่อำเภอบาเจาะ แล้วเธอได้ลงไปในพื้นที่เกิดเหตุ นอกจากจะได้สัมผัสความรู้สึกเศร้าสลดของลูกเมียผู้เสียชีวิตที่ล้วนยังเป็นคนหนุ่ม เป็นกำลังสำคัญของครอบครัว เธอยังบอกว่าได้รับรู้ถึงความรู้สึกแบ่งแยกที่ชัดเจนมากขึ้น

“เมียของมะร่อโซ ที่ทางการบอกว่าเป็นหัวหน้ากลุ่มที่ไปบุกฐานทหาร ไม่มีน้ำตาแม้แต่หยดเดียว สิ่งเหล่านั้นมันบ่งบอกว่าเขาบ่งบอกว่าเขาภูมิใจที่มะร่อโซไปต่อสู้ เมื่อต่อสู้แล้วตายก็ยอมรับได้ หลังจากที่สามีเขาตาย ความรู้สึกเจ็บแค้นมันฝังลึก กลายเป็นความรู้สึกร่วมของคนในพื้นที่ ตอนนั้นความรู้สึกแบ่งแยกมันชัดเจนมาก” เธอย้ำว่า สถานการณ์ในพื้นที่ตอนนี้แหลมคมกว่าที่รัฐคิด แม้เรายังไม่ได้แบ่งแยกดินแดน แต่คนจำนวนหนึ่งแบ่งกันแล้ว มีพวกเขา พวกเขา บางคนเริ่มไม่เสียใจกับการตายของคนพุทธแล้ว ซึ่งนั่นหมายความว่า ความเป็นมนุษย์มันเหือดแห้งลงไปเรื่อยๆ วิญญาณหลายคนที่เคยถูกเจ้าหน้าที่ซ้อมทรมาน รู้สึกว่าที่พวกเขาทำผิด ถูกออกหมายจับ มีคดีความติดตัวมากมาย แต่พอเจ้าหน้าที่ทำผิดไม่เคยต้องรับผิดชอบ เหตุการณ์ตากใบ เรื่องกำลังขึ้นสู่ศาล แต่อัยการบอกพยานหลักฐานไม่เพียงพอ ทั้งที่มีคนเห็นเหตุการณ์เป็นพยาน คน มีวิดีโอ มีภาพถ่ายมากมาย

“ความไม่ยุติธรรมเหล่านี้ทำให้หลายคนบอกว่าถ้าอยู่เมืองไม่ได้ ก็ต้องเข้าไปอยู่ในป่า” ในวงเสวนาเดียวกัน ก็ได้ฟังความในใจของฝ่ายทหาร อดีตโฆษกแม่ทัพภาค 4 เปิดใจกลางเวทีว่าที่ผ่านมาทหารพยายามทำความเข้าใจกับผู้เสียหายทุกคน พยายามเยียวยาเหตุการณ์ที่มันผ่านมาและวันนี้ก็ยังพยายามต่อไป สิ่งที่ต้องการวันนี้คือ ไม่อยากให้สูญเสียกันอีก อยากให้ปัญหาทุกอย่างช่วยกันแก้ไปด้วยกันทุกฝ่าย ทหารพร้อมพูดคุย อยากแก้ด้วยสันติ ไม่มีใครอยากใช้กำลัง

อดีตโฆษกแม่ทัพภาค 4 บอกถึงความรู้สึกเล็กๆ ของญาติพี่น้อง ลูก-เมีย ทหารที่ต้องเสียคนรักไปว่า มันก็ไม่ได้ต่างกับความรู้สึกของประชาชน ชีวิตคนมันก็หนึ่งชีวิตเท่ากัน ครอบครัวฝ่ายผู้ก่อเหตุเสียพอ เสียสามีเสียลูก ทหารก็ไม่ต่างกัน แต่เมื่อยอมรับที่จะแต่งงานกับทหารหรือตำรวจ เมื่อเกิดอะไรขึ้นก็ต้องยอมรับ

“เวลานักข่าวสัมภาษณ์ลูกเมียของเขา เขาก็กั๊กฟันบอกว่าภูมิใจที่สามี ที่พ่อตายในหน้าที่ ภูมิใจที่เสียสละเพื่อชาติ แต่เล็กๆ ในน้ำตา ในเสียงสะอื้น ลองไปค้นความรู้สึกเล็กๆ ลูก ผัว ตาย มันก็หนึ่งชีวิตเท่ากัน ถึงทหารจะถูกฝึกมาให้พร้อมเผชิญกับความตาย แต่เมื่อมันเกิดขึ้นกับตัวเอง ก็เสียใจไม่ต่างกับชาวบ้านทุกคน จะบอกว่าอยากให้เหตุการณ์ครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้าย”

ความสูญเสียที่ทับถมอยู่ในพื้นที่ความเศร้าสลด เงื่อนไขความคับแค้นของผู้คนรอวันที่ต้องถูกปลดเพื่อคลี่คลายไปสู่ความเข้าใจ และสันติภาพ

วันนี้รัฐบาลเดินนโยบายในภาพกว้างจับมือมาเลเซีย ให้มาร่วมลงเรือลำเดียวกัน ช่วยกันแก้ปัญหา ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่แนวทางที่ราบรื่น ไร้รอยต่อ ไร้ย้วยกليبกุหลาบ เพราะมาเลเซียไม่ได้เดือดร้อนอะไรกับความรุนแรงในบ้านเรา ที่ผ่านมามีเป็นหลักตาข้างหนึ่ง ไม่รู้ไม่เห็น เพราะถือว่าคนมลายูด้วยกัน ชาติพันธุ์เดียวกัน แต่น้ำล้น น้ำจับตามองว่าฝ่ายไทยจะเอาอะไรไปต่อรอง กดดันให้มาเลเซียยอมตัดใจออกจากขบวนการแยกดินแดนที่มีสายสัมพันธ์มานาน แต่สิ่งที่ดูเหมือนจะยากกว่า และคือหัวใจของการแก้ปัญหาอย่างแท้จริงคือ ปลดชนวนความคับแค้นที่ดำรงอยู่เป็นเส้นขนานระหว่างคนในพื้นที่จำนวนหนึ่งกับเจ้าหน้าที่รัฐ ความรู้สึกเคียดแค้นของผู้คนทุกฝ่ายที่ตกค้างมาจากการสู้รบที่ยาวนานหลายสิบปี ชนวนแห่งความคับแค้นเหล่านี้ คือ เชื้อไฟที่ผลิตความรุนแรงต่อไป และต่อไป

(เนชั่นสุดสัปดาห์. เบื้องหลังคนเบื้องหลังข่าว. ปีที่ 21 ฉบับที่ 1082 วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2556 หน้า 22)

3.5 องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ย้อนไปประมาณพุทธศตวรรษที่ 11 อาณาจักรลังกาสุกะ ได้ก่อตัวขึ้นเป็นอาณาจักรแห่งแรกในแหลมมลายู ได้รับอิทธิพลทางศาสนาและวัฒนธรรมของฮินดู-พุทธ หรือฮินดู-ชวา โดยศูนย์กลางของอาณาจักรลังกาสุกะ ตั้งอยู่ที่ปัตตานี ต่อมาอาณาจักรศรีวิชัย ซึ่งเกิดขึ้นมาภายหลังช่วงพุทธศตวรรษที่ 12-16 มีอิทธิพลอยู่ในแถบภูมิภาคมะละกาได้ขยายอำนาจเข้าครอบครอง แต่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 17 อาณาจักรลังกาสุกะก็ได้รับอิสระอีกครั้ง และล่มสลายไปในช่วงกลางพุทธศตวรรษที่ 19 ซึ่งเป็นช่วงเดียวกับที่อาณาจักรปัตตานีถือกำเนิดขึ้น ตรงกับช่วงที่อาณาจักรสุโขทัยเรืองอำนาจ

ต่อมาสมัยรัชกาลที่ 1 ประมาณปี พ.ศ.2329 (221 ปีมาแล้ว) อาณาจักรปัตตานีได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรสยาม ซึ่งทำให้เกิดการต่อต้านการปกครองจากเจ้าเมืองที่มีเชื้อสายมลายูเป็นระยะๆ และรุนแรงมากที่สุดในช่วง รัชกาลที่ 5 ที่ได้ประกาศใช้ “กฎข้อบังคับสำหรับปกครอง 7 หัวเมือง ร.ศ.120” เมื่อ 10 ธันวาคม พ.ศ.2444 ทำให้เจ้าเมืองในหัวเมืองมลายูสูญเสียอำนาจที่มีมาแต่เดิมจึงเกิดการต่อต้านเป็นระยะๆ ต่อมาสยามได้แบ่งอาณาจักรปัตตานีเป็น 3 จังหวัด ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ได้เกิดการรวมตัวต่อต้านอำนาจรัฐขึ้นเป็นครั้งแรกที่จังหวัดนราธิวาส เมื่อ 26-28 เมษายน พ.ศ.2491 ในนาม “กบฏดุซงญอ” ซึ่งเริ่มจากการที่ หะยีสุหลง อับดุลกาเดร์ ประธานสภาอิสลามจังหวัดปัตตานี ได้ก่อตั้งขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อประชาชนปัตตานี เมื่อ พ.ศ.2490 เพื่อเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองของปัตตานี 7 ข้อ หลังจากนั้นในเดือนมกราคม 2491 หะยีสุหลงกับพวก ถูกจับกุม ทำให้บางส่วนหลบหนีออกไปนอกประเทศ จึงทำให้สถานการณ์ จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่น่าไว้วางใจ ทางรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ส่งกำลังตำรวจไปรักษาความสงบเพิ่มเติมที่จังหวัดนราธิวาส จนเกิด “กบฏดุซงญอ” พื้นที่ ต.จะแนะ อ.ระแงะ จ.นราธิวาส โดยมีหะยี ดิงงาแม เป็นหัวหน้านำพรรคพวก

เข้าปะทะยิงต่อสู้กับฝ่ายตำรวจ นาน 36 ชั่วโมง ในการนี้ นักวิชาการแย้งว่า ชาวบ้านกำลังทำละหมาด ตำรวจเข้าใจว่า ชาวบ้านกำลังทำพิธีปลุกเสกเพื่อต่อสู้กับรัฐบาล ต่อมาปี พ.ศ.2495 หะยีสุหลงฯ ถูกปล่อยตัวกลับมา ก่อนหายตัวไปอย่างลึกลับในวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2497 หลังจากนั้น 5 ปี ได้เกิดขบวนการก่อความไม่สงบอย่างเป็นรูปธรรมครั้งแรกในปี พ.ศ.2502 ในชื่อ ขบวนการแนวร่วมแห่งชาติปลดปล่อยปัตตานี (BNPP - The Barisan Nasional Pemberbasan Pattani) และเกิดขบวนการอื่นๆ ตามมาหลายขบวนการ โดยขบวนการที่สำคัญ คือ ขบวนการ BRN -The Barisan Revolusi Nasional ก่อตั้งเมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ.2503 โดย หะยีอามิน โต๊ะมีนา, เต็งกูยาลาล์ นาเซร์/อดุลย์ ณ สายบุรี, และอุสตาสซาริม/หะยีการิม ฮาซัน อดีโต๊ะครู ปอเนาะ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ต่อมาปี พ.ศ.2521 แยกเป็น 3 กลุ่ม คือ BRN Congress (สายกองกำลังติดอาวุธ) BRN Ulama (สายศาสนา) BRN Coordinate (สายการเมืองและศาสนา) ปัจจุบันเหลือ BRN Coordinate ยึดมั่นแนวคิดแบ่งแยกดินแดน ไม่เจรจากับฝ่ายรัฐและใช้วิธีการรุนแรงในการปฏิบัติการกับประชาชนทุกศาสนาที่ให้ความร่วมมือกับรัฐ

สำหรับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรดำเนินการดังนี้

1) **ควรมีการจัดทำคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่และประชาชน** เน้นการนำนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาใช้ และให้ความสำคัญต่อหลักสิทธิเสรีภาพทางกฎหมายปรับปรุงระบบกฎหมายอิสลามในบริบทจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้สอดคล้องกับธรรมนูญชีวิต”ชาลีอะฮ์” การพัฒนาระบบกฎหมายและระบบศาลในคดีครอบครัวและมรดก และการนำอนุญาโตตุลาการมาปรับใช้กับชุมชนอย่างจริงจัง

2) **แก้ไขพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรอิสลามพ.ศ.2540** โดยรัฐควรริเริ่มในการแก้ไข โดยเฉพาะในส่วนที่ขัดกับหลักศาสนาอิสลาม โดยยุบรวมหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกฎหมายอิสลามให้อยู่ภายใต้การรับผิดชอบของกระทรวงวัฒนธรรมเพียงกระทรวงเดียว ให้จัดองค์กรศาสนาบริจาตให้มีเอกภาพ เปิดเผย โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อบริหารจัดการเงินบริจาตในสังคมมุสลิม เช่น ชะกาต การบริจาตเพื่อสังคมสงเคราะห์ (เศาะตะเกาะห์) และ ศาสนบริจาตอื่น (วากัฟ) การคัดเลือกผู้นำที่มีคุณธรรมและความสามารถมาประกอบเป็นสภาผู้ให้คำปรึกษา (สภาชูรอ) ประจำชุมชนเพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญขับเคลื่อนงานของสังคมมุสลิมในภาพรวม

3) **เน้นการใช้ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้**

(1) **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548**

ข้อ 5 ก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐ หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ และจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี

(2) **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2551 – พ.ศ.2555)**

ระบบราชการไทยที่พึงประสงค์ จะต้องให้คุณค่าความสำคัญและยึดมั่นในปรัชญา หลักการ และแนวทางดังต่อไปนี้

- ต้องให้ประชาชนเป็น"ศูนย์กลาง"ในการทำงานโดยต้องรับฟังความคิดเห็น ตอบสนองความต้องการและอำนวยความสะดวก ลดขั้นตอนและภาระในการติดต่อของประชาชนมีระบบการแก้ปัญหาและรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนเป็นที่พึ่งของประชาชนในยามมีปัญหาและความเดือดร้อน

- ปรับเปลี่ยนบทบาทของระบบราชการให้เป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกไม่เป็นผู้ดำเนินการเสียเองหรือคงมีอำนาจมากเกินไป รวมทั้งต้องมีขนาดกำลังคนและใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

ไม่พยายามเข้าแทรกแซงและขยายตัวเกินไปจนเป็นภาระของประเทศ หรือมีผลกระทบต่อภาคส่วนอื่นและสิทธิเสรีภาพของประชาชน

- ประสานการทำงานกับผู้บริหารราชการแผ่นดินฝ่ายการเมืองเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศสามารถให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบายอย่างมีเหตุผล ตั้งมั่นในความถูกต้อง เป็นกลาง ปราศจากอคติและอยู่บนพื้นฐานของหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ นอกจากนี้ยังควรต้องให้การยอมรับและไม่เข้าไปแทรกแซงบทบาทและอำนาจหน้าที่ซึ่งกันและกัน

- มีความพร้อมและทัศนคติในการทำงานเป็นทีม สามารถสร้างเครือข่ายร่วมมือกับภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคมรวมทั้งยังต้องสามารถบูรณาการและเชื่อมโยงการทำงานภายในระบบราชการเองในทุกระดับเข้าด้วยกัน

- มีขีดความสามารถในการรับรู้ เรียนรู้ มองไปข้างหน้าและคาดการณ์ล่วงหน้า มีความยืดหยุ่น คล่องตัวรวดเร็ว สามารถคิดริเริ่มและสร้างนวัตกรรม (agility) รวมถึงการบริหารการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อม

- สร้างระบบธรรมาภิบาลในการกำกับดูแลตนเองที่ดีเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและความเชื่อมั่น ศรัทธา เปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ลดการใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจรวมทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นแบบอย่างของการประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ใช่เป็นผู้สร้างปัญหาหรือภาระแก่สังคมเสียเอง

- มีความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานและสร้างคุณค่าต่อสังคม ในการทำงานและตัดสินใจต้องอาศัยข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง แ่นอน และทันกาล โดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงาน รวมทั้งต้องมีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้

- แสวงหา พัฒนาและธำรงรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ค่านิยม และกระบวนทัศน์อันเหมาะสมและเอื้อต่อการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ ตลอดจนทำให้บุคลากรในระบบราชการตั้งมั่นอยู่ใน ศักดิ์ศรีและจรรยา สามารถแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนจากหน้าที่ทางราชการ ไม่แสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นในทางมิชอบ

4) ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยในช่วงระยะปี พ.ศ. 2551 - 2555 สามารถแยกออกได้เป็น 4 ประการ ดังนี้

- (1) ยกระดับการให้บริการและการทำงาน เพื่อตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของประชาชนที่มีความสลับซับซ้อน หลากหลายและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

- (2) ปรับรูปแบบการทำงานให้มีลักษณะเชิงบูรณาการ เกิดการแสวงหาความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับฝ่ายต่างๆ รวมทั้งเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

- (3) มุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง บุคลากรมีความพร้อมและความสามารถในการเรียนรู้ คิดริเริ่ม เปลี่ยนแปลงและปรับตัวได้อย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์ต่างๆ

- (4) สร้างระบบการกำกับดูแลตนเองที่ดี เกิดความโปร่งใส มั่นใจ และสามารถตรวจสอบได้รวมทั้งทำให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อประชาชนและต่อสังคมโดยรวม

5) นวลักษณ์ 9 ประการ ของกระบวนกรายุติธรรมที่พึงประสงค์ของสังคมไทย

ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ ปลัดกระทรวงยุติธรรมได้กล่าวถึง **นวลักษณ์ 9 ประการ** ของกระบวนกรายุติธรรมที่พึงประสงค์ของสังคมไทย ดังนี้

- (1) มีประสิทธิภาพในการควบคุมอาชญากรรมและรักษาความสงบสุขของประชาชน

- (2) เคารพและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- (3) อำนวยความยุติธรรมด้วยความเสมอภาค รวดเร็ว และเป็นธรรม
- (4) มีระบบการดำเนินงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้
- (5) เปิดรับการมีส่วนร่วมและตรวจสอบจากประชาชน
- (6) มีบุคลากรที่มีทัศนคติในการอำนวยความสะดวก
- (7) มีภาพลักษณ์ของการให้บริการและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- (8) มีการพัฒนาองค์ความรู้และวิทยาการจัดการให้เท่าทันต่อการพัฒนาของสังคม
- (9) มีบทบาทชัดเจนในการเสริมสร้างความเชื่อถือและศรัทธาในหลักนิติธรรม

6) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

(1) ปรับทัศนคติและวิถีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมให้ยึดมั่นในหลักนิติธรรม การคัดเลือกคนดี การสร้างขวัญกำลังใจ การให้คุณ ให้โทษ และฝึกอบรมพัฒนา

(2) เสริมสร้างบทบาทของภาคประชาสังคมในกระบวนการยุติธรรมและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางเลือกด้วยการพัฒนาเครือข่ายยุติธรรมชุมชน พัฒนากลุ่มผู้นำศาสนา และผู้นำชุมชนให้มีความรู้ทางกฎหมาย ใช้มัสยิดเป็นศูนย์กลางโดยการนำเทศนาธรรมวันศุกร์มาใช้ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมและการกระทำผิดในชุมชน

7) รูปแบบเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

(1) การมีส่วนร่วมของประชาชน (<http://www.md.go.th/KPI/Page%2001.htm>) คือ กระบวนการที่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาส ได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา แบ่งออกได้เป็น 5 ระดับ คือ

ระดับการให้ข้อมูล (Inform) เป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียว แต่เป็นระดับที่สำคัญเพราะเป็นการเริ่มต้นที่ส่วนราชการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการอื่นๆ ต่อไป

ระดับการปรึกษาหารือ (Consult) เป็นการรับฟังความคิดเห็นโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น บอกข้อปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ กับส่วนราชการ

ระดับการเข้ามาเกี่ยวข้อง (Involve) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในกระบวนการกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน/โครงการ การมีส่วนร่วมในระดับนี้ อาจดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการที่มีตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วม

ระดับการร่วมมือ (Collaborate) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทหรือฐานะหุ้นส่วนหรือภาคีในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ

ระดับการเสริมอำนาจประชาชน (Empower) เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วม ของประชาชน ซึ่งเป็นระดับของการมอบอำนาจการตัดสินใจให้ประชาชนเป็นผู้กำหนด

(2) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.2548

ข้อ 9 การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามข้อ 8 อาจใช้วิธีการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

- (1) การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำได้วิธีดังต่อไปนี้
 - (ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล
 - (ข) การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์หรือโทรสาร ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ หรือทางอื่นใด
 - (ค) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ
 - (ง) การสนทนากลุ่มย่อย
- (2) การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจทำได้โดยวิธีดังต่อไปนี้
 - (ก) การประชาพิจารณ์
 - (ข) การอภิปรายสาธารณะ
 - (ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
 - (ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - (จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย
- (3) วิธีอื่นที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด

3.6 องค์ความรู้เกี่ยวกับคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.6.1 ‘พาคณกลับบ้าน’ สานใจสู่สันติที่ปลายด้ามขวาน “เราสามารถเริ่มต้นกันใหม่ได้”

ดูเหมือนว่าการแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีทิศทางในการแก้ปัญหาไปในทางที่ดีขึ้น หลังจากที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ได้ดำเนินโครงการ ‘พาคณกลับบ้าน’ ตามนโยบาย ‘สานใจสู่สันติ’ เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนในพื้นที่

โอกาสนี้ ผู้บัญชาการทหารบกและรองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้ร่วมเป็นเกียรติในการรายงานตัวแสดงตนของผู้ที่มีความเห็นต่างจากรัฐ เพื่อเข้าร่วมโครงการพาคณกลับบ้านของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า โดยมีแม่ทัพภาคที่ 4 ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจยะลา นายอำเภอยะหา ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น และชาวบ้านในพื้นที่ร่วมพิธีกว่า 1,000 คน

ทั้งนี้ผู้บัญชาการทหารบกได้กล่าวกับผู้เห็นต่างจากรัฐที่เข้าร่วมโครงการว่า รู้สึกดีใจที่ทราบว่าพี่น้องทุกคนมีความต้องการที่จะร่วมกันยุติปัญหาความรุนแรงในพื้นที่โดยสันติวิธี ตนในฐานะของทหารต้องขอยกย่องและขอโทษกับทุกสิ่งที่ผ่านมา เวลาไม่สามารถย้อนกลับไปได้ แต่ก็สามารถเริ่มต้นกันใหม่ได้ และหวังว่าในวันนี้ซึ่งเป็นวันดีวันหนึ่ง ทุกคนจะร่วมกันสร้างความสันติสุขให้เกิดขึ้นในพื้นที่โดยเร็ว

“การแก้ปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในวันนี้เป็นการนำเอาบทเรียนในอดีตมาแก้ไข โดยพยายามทำความเข้าใจกัน สร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธา เช่นเดียวกับตอนที่ศรัทธาในพระอัลเลาะห์แม้จะเป็นชาวไทยพุทธ

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับสั่งอยู่เสมอว่า ไม่ว่าเชื้อชาติใด ศาสนาใด ในเมื่อเป็นสัญชาติไทย อยู่ในประเทศไทย ทุกคนต้องได้รับการดูแลอย่างเท่าเทียมกัน เช่นเดียวกับสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงรับสั่งเสมอว่า อยากให้ภาคใต้สงบโดยเร็ว เพราะคนใต้เป็นคนดี เป็นคนน่ารักและ

เป็นคนขยัน ซึ่งรับสั่งของทั้งสองพระองค์เป็นสิ่งที่ตนและกองทัพนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบ” ผู้บัญชาการทหารบกกล่าว

ขณะที่ นิเด๊ะ อีเตแล ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการพาคนกลับบ้าน เปิดเผยถึงการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการพาคนกลับบ้านเป็นโครงการที่ดี อยากให้มีการสนับสนุนให้มีการดำเนินการต่อไปเพื่อคลายความกังวลใจของชาวมุสลิม

นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคลที่เห็นต่างจากรัฐและประชาชนทั่วไปที่ไม่เข้าใจ ได้ทำความเข้าใจให้มากขึ้น ซึ่งหน่วยงานทุกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ต่างมีความจริงใจในการแก้ปัญหา ต่อจากนี้ประชาชนก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมือ

“ตรงนี้เป็นความภาคภูมิใจ และเป็นโอกาสที่ดีที่เราจะได้ทำความเข้าใจกัน ซึ่งการสร้างทำความเข้าใจในวันนี้จะนำมาซึ่งสันติภาพ และเชื่อว่าสันติภาพจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ถ้าเราร่วมกันแก้ปัญหา พร้อมกับมีการประชาสัมพันธ์ที่ดี” เช่นเดียวกับ ปือราเฮง ปือซา ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการพาคนกลับบ้าน ที่เปิดเผยถึงการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการดังกล่าวว่า ที่ผ่านมาตนและเจ้าหน้าที่รัฐได้ร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจนมีความเข้าใจที่ตรงกัน และเชื่อว่ารัฐจะให้หลักประกันในการร่วมโครงการได้อย่างแน่นอน

สำหรับโครงการพาคนกลับบ้านของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า เกิดจากการดำเนินการตามนโยบายการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาลในการเสริมสร้างความเข้าใจและฟื้นคืนความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนด้วยกันให้เกิดความร่วมมือในการร่วมเผชิญปัญหาร่วมกัน เพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม และเอื้อต่อการพูดคุยในการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้ง และการให้หลักประกันในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้-ส่วนเสียในกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพ โดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า ได้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยการขับเคลื่อนผ่านนโยบายสานใจสู่สันติ ตามโครงการพาคนกลับบ้านเพื่อเปิดโอกาสให้กับผู้ที่มีความเห็นต่างจากรัฐ หรือผู้ที่ต่อสู้กับรัฐด้วยวิธีรุนแรงที่มีหมาย ป.วิ อาญาหมาย พ.ร.ก.ฉุกเฉิน และกลุ่มหวาดระแวงให้หันมาแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นด้วยสันติวิธี โดยการออกมารายงานตัวแสดงตน เพื่อเข้าร่วมโครงการพาคนกลับบ้านต่อไป

เนื่องจากบุคคลที่หลงผิด ยังขาดข้อมูลที่ถูกต้องหรืออาจจะมองไม่เห็นช่องทางในการออกมาแสดงตน ทั้งยังขาดคนชี้แนะ ให้คำปรึกษาในกระบวนการแสดงตน ประกอบกับผลสืบเนื่องจากการกระทำที่ผิดพลาดหรือผิดกฎหมายของตนเองในขณะที่ร่วมในขบวนการ

ในครั้งนี้มีผู้ที่มีความเห็นต่างจากรัฐเข้าร่วมในโครงการทั้งสิ้น 147 คน แยกออกเป็นประเภท ดังนี้

1) บุคคลเป้าหมายแสดงตนที่มีหมาย ป.วิอาญา 1 คน และบุคคลยังไม่ถอดถอนหมาย พ.ร.ก.ฉุกเฉิน จำนวน 27 คน

2) บุคคลเป้าหมายที่เครือข่ายติขอถอดถอนหมาย พ.ร.ก.ฉุกเฉิน จำนวน 7 คน

3) บุคคลเป้าหมายของหน่วยงานที่แจ้งการถอดถอนหมาย พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ต่อศาลจังหวัดยะลา แล้วก่อนปี พ.ศ.2556 จำนวน 112 คน

ซึ่งกลุ่มบุคคลที่มาแสดงตนเพื่อขอถอดถอนหมาย ได้รับการลงนามรับรอง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายทหาร ฝ่ายตำรวจ และฝ่ายปกครอง จากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรในท้องที่ จะเขียนคำร้องเพื่อขอถอดถอนหมายเสนอต่อศาลจังหวัดยะลาตามลำดับ

โดยที่ผ่านมามีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ในการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ออกมาแสดงตนถึงแนวทางในการช่วยเหลือด้านกฎหมายและทนายความ ทำให้ผู้เห็นต่างจากรัฐมีความเข้าใจ และเห็นถึงความตั้งใจจริงของของรัฐในการแก้ไขปัญหาอย่างสันติวิธี ทำให้ผู้ที่มีความเห็นต่างเข้ามารายงานตัวแล้ว

ทั้งสิ้น 983 ราย ได้ดำเนินการช่วยเหลือเสร็จสิ้นแล้ว จำนวน 648 ราย อยู่ระหว่างการดำเนินการ 335 ราย คือ 1) ผู้ที่มีหมาย พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว 473 ราย อยู่ระหว่างการดำเนินการ 280 ราย 2) ผู้ที่มีหมาย ป.วิ อาญา ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว 7 ราย อยู่ระหว่างการดำเนินการ 41 ราย 3) ผู้ที่มีหมาย พ.ร.ก.ฉุกเฉิน และ ป.วิ อาญา ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว 7 ราย อยู่ในระหว่างดำเนินการ 14 ราย 4) ผู้ที่ไม่มีหมายแต่หวาดระแวง ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว 161 ราย

(เนชั่นสุดสัปดาห์, ปีที่ 22 ฉบับที่ 1113 วันที่ 27 กันยายน 2556 หน้า 64-65)

3.6.2 สถานการณ์ ‘พุดคุยสันติภาพ’ ความหวาดหวังจาก ‘มาเลย์’

ความจริงต้องบอกว่าการส่งสัญญาณพร้อม ‘เจรจา’ แบบมีเงื่อนไขของรัฐบาลแล้วก็ดูเหมือนทุกขบวนจะเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันหมดอยู่ในเวลานี้ไม่ธรรมดาเหมือนกัน นับแต่การเห็นควรใช้ พระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 โดยเฉพาะมาตรา 21 ในบางพื้นที่ เพื่อดึงกลุ่มผู้หลงผิดกลับบ้านตามด้วยรองนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมายให้แก้ปัญหา 3 จังหวัดภาคใต้ ก็ได้ลงนามแต่งตั้ง กลุ่มวาดะห์ 9 คน เป็นที่ปรึกษารองนายกฯ โดยนัดประชุมกันครั้งแรกวันที่ 1 มีนาคม 2556 ยิ่งกว่านั้นจากการให้สัมภาษณ์โทรทัศน์ช่องหนึ่งเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2556 ของ **กัสตูรี มะห์โกดา** ซึ่งอ้างว่าเป็นประธานขบวนการปลดปล่อยสหปัตตานี หรือฟูโล ก็ออกมาส่งสัญญาณถึงรัฐบาลไทยว่า พร้อม ‘เจรจา’ ด้วยเช่นกัน แต่ก็ถูกมองว่าจากฝ่ายความมั่นคงว่าแค่กลัว ‘ตกกระสอ’ ของ ‘กัสตูรี’ เท่านั้น เพราะแท้จริงแล้วแทบไม่มีบทบาทอะไรในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่กระนั้นรถขบวนนี้ ก็ยังคงเดินหน้าอย่างท้าทาย เมื่อนายกรัฐมนตรีไทยนำคณะรัฐมนตรีเกือบจะชุดใหญ่ เดินทางไปเยือนมาเลเซียอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 นับว่า วัตถุประสงค์สำคัญ ก็คือ การหาแนวทาง ‘พุดคุยสันติภาพ’ กับ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ซึ่งถือสองสัญชาตินั่นเอง

แม้ว่า มีประเด็นอื่นอีกมากก็ตาม เช่น ความร่วมมือว่าด้วยการโอนตัวนักโทษ, การทบทวนสนธิสัญญาว่าด้วยการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน, การทบทวนความตกลงว่าด้วยความร่วมมือชายแดน, การหาข้อสรุปบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือ ด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ การหาข้อสรุปในกรอบความตกลงว่าด้วยการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารข้ามแดนและผ่านแดนระหว่างไทยกับมาเลเซีย โดยเฉพาะการจ้างแรงงานไทยในร้านต้มยำกุ้งในมาเลเซีย ฯลฯ

ยิ่งเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) กล่าวกับ ‘กรุงเทพธุรกิจ’ เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2556 ว่า ไทยกับมาเลเซียเห็นพ้องต้องกันในเรื่องการพุดคุยสันติภาพกับกลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดน แต่ไทยไม่ได้ให้มาเลเซียเป็น ‘ตัวกลาง’ หรือ Mediator ในกระบวนการพุดคุย เพียงขอให้มาเลเซียเป็น ‘ผู้อำนวยความสะดวก’ หรือ Facilitator คือ ช่วยเปิดช่องทางให้มีการพุดคุยเท่านั้น โดยมีเลขาธิการ สมช.ของทั้งฝ่ายไทยและมาเลเซียประสานงานร่วมกัน

“สาเหตุที่ต้องให้มาเลเซียช่วย เพราะกลุ่มพวกนี้บางส่วนไม่ได้อยู่บ้านเรา ก็ต้องให้มาเลเซียช่วยดำเนินการ ซึ่งทางมาเลย์ก็จะไปดูว่ามีใครที่เกี่ยวข้องหรือพร้อมจะพุดคุยบ้าง ซึ่งก็ต้องขึ้นกับการข่าวของไทยด้วยว่าบุคคลคนไหนคุยแล้วจะมีผลหรือไม่ คือ ต้องตรงใจทั้งสองฝ่าย มาเลเซียมีหน้าที่ต้องอำนวยความสะดวกให้เกิดการพุดคุย และเราเองก็ประสงค์จะพุดคุย” สำหรับจุดยืนของฝ่ายไทยนั้น ต้องยึดตามรัฐธรรมนูญไทยเป็นหลัก นั่นก็คือ ไทยเป็นรัฐเดี่ยวแบ่งแยกไม่ได้ ต่อข้อถามถึงเรื่องเขตปกครองพิเศษ ต้องมาดูว่านิยามของเขตปกครองพิเศษคืออะไร ขัดกับรัฐธรรมนูญไทยหรือไม่ เช่นเดียวกับการปกครองท้องถิ่นแบบพิเศษ ก็ต้องมาพิจารณากัน

“การพูดคุยจะทำให้รู้ว่า อีกฝ่ายคิดอะไร และต้องการอะไร จากนั้นก็จะมาออกแบบว่า แนวทางแก้ไข ปัญหาจะเป็นอย่างไร แต่ทั้งหมดขึ้นอยู่กับความชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ”

แหล่งข่าวด้านความมั่นคงเปิดเผยว่ามีตัวแทนของฝ่ายไทยได้เดินทางไปพบปะพูดคุยมาแล้ว โดยกลุ่ม มาพบเป็นกลุ่มบีอาร์เอ็นโคออดิเนต ซึ่งเป็น 1 ใน 3 กองกำลังหลักที่มีศักยภาพการก่อเหตุในพื้นที่ โดยไม่ได้ เป็นการเจรจาหาข้อยุติปัญหา แต่เป็นเพียงเวทีพูดคุยกันในลักษณะการปรับท่าที ทั้งเรื่องกฎหมายความมั่นคง ที่จะปรับเปลี่ยนจาก พระราชกำหนดฉุกเฉิน มาใช้ พระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักรแทน

ปัจจุบันกลุ่มที่เคลื่อนไหวในพื้นที่ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มบีอาร์เอ็นโคออดิเนต, กลุ่มมุจาฮิดีน และกลุ่มฟูล โดยเฉพาะกลุ่มบีอาร์เอ็นโคออดิเนตที่ทรงอิทธิพลมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม กลุ่มที่เปิดตัวกับเจ้าหน้าที่รัฐไทยนั้นไม่ใช่ผู้บัญชาการกองกำลัง ซึ่งแกนนำที่ทรงอิทธิพล ตัวจริง ยังเก็บตัวเงียบ และยังไม่มีความชัดเจนที่จะเข้าไปพูดคุยได้

นักวิชาการด้านความมั่นคง ให้ข้อสังเกตไว้น่าสนใจไม่แพ้กัน กรณีความร่วมมือระหว่างไทยกับ มาเลเซียในการแก้ไขปัญหาชายแดนภาคใต้ มีข้อจำกัดมาตลอดหลายรัฐบาล เพราะโดยหลักการแล้ว มาเลเซีย ไม่ได้อยู่ในจุดที่สามารถช่วยไทยได้มากนัก เนื่องจากมีพรมแดนติดกัน มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมร่วมกัน กับคนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งยังมีปัญหาการเมืองภายในเองในรัฐทางตอนเหนือที่ติดกับไทยกลายเป็น ข้อขัดข้องที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหา ‘คนสองสัญชาติ’ ได้เมื่อแก้ไขไม่ได้ก็จะมีปัญหาเรื่องการดำเนินคดีแทบทุกคดี

“การให้นำหน้มาเลเซียมากินไปอาจเข้าทาง ‘กลุ่มนิยมมาเลย์’ ในพื้นที่ชายแดนใต้ของไทย ซึ่งมี ผลประโยชน์ร่วมทางธุรกิจทั้งบนดินและใต้ดินโดยเหตุการณ์ป้กธงชาติมาเลเซีย 296 จุด เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2555 คือ สัญญาณที่ต้องจับตา”

อีกประเด็นที่ถูกตั้งคำถามก็คือ มีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด ที่ไทยเดินเกมเรื่องนี้ในจังหวะเวลาที่จะมีการเลือกตั้งใหญ่ในมาเลย์ อย่างไรก็ตาม แม้แนวทาง “พูดคุย สันติภาพ” จะทำให้เห็นแสงสว่างที่ปลาย อุโมงค์อยู่บ้าง อย่างน้อยก็ทำให้เห็นความพยายามหาทางออกที่ดีที่สุดของเรื่องนี้

แต่ยังมีประเด็นที่น่าวิเคราะห์อยู่เหมือนกัน กรณีรัฐบาลและฝ่ายความมั่นคงของไทย หันมารุกในเรื่อง ‘พูดคุยสันติภาพ’ หรือแม้แต่การใช้มาตรการยึดหยุ่นของมาตรา 21 พ.ร.บ.ความมั่นคง ประเด็นนี้อาจเนื่องมาจาก หลังเหตุการณ์บุกโจมตีหน่วยนาวิกโยธินกองทัพเรือ อ.บาเจาะ ของกลุ่มอาร์เคเค นำโดย มะรือโซ่ จันทรวิทย์ จนทำให้มะรือโซ่ และพวกเสียชีวิต 16 ศพนั้น ปรากฏว่า กลุ่มก่อความไม่สงบได้ใช้เหตุการณ์ดังกล่าวปลุกเร้าความฮึกเหิมในพื้นที่อย่างมาก เพื่อที่จะให้สมาชิก ‘อาร์เคเค’ ลูกขึ้นมา “ทวงแค้น” ในทำนองตายสิบเกิดแสน อะไรประมาณนั้น

(เนชั่นสุดสัปดาห์. ฉบับที่ 1083 วันที่ 1 มีนาคม 2556, หน้า 13)

3.6.3 กลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดน

นับแต่มีข่าวการ “พูดคุยเพื่อสันติภาพ” ที่มาเลเซีย ทำให้ชื่อ “บีอาร์เอ็น” กลับมาอยู่ในความสนใจของสื่อมวลชนไทยอีกครั้ง ซึ่งมันเป็นขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่มีชื่อเสียงโด่งดังในอดีต แต่กว่าจะเป็นบีอาร์เอ็น คงต้องมาพูดถึง “บีเอ็นพีพี” หรือ “ขบวนการแนวร่วมปลดแอกแห่งชาติปัตตานี” (Barisan Nasional Pembebasan Patani - BNPP) เป็นองค์กรแบ่งแยกดินแดนปัตตานีรุ่นแรกๆ เกิดจากการรวมตัวของทายาทเจ้าเมืองปัตตานีที่สูญเสียอำนาจ โดยผู้ก่อตั้งคือ ต่วนกูยาลาลนาเซอร์ (อดุลย์ ณ สายบุรี) พร้อมแกนนำคนสำคัญคือ อูสตาซ อับดุลการิม และต่วนกู ปีรอ กอตอนีลอ องค์กรนี้ชูธงประชาธิปไตย สู้เพื่อเชื้อชาติมลายู

หลังจาก “ต่วนกูยาลาลนาเซอร์” ผู้นำเชื้อสายสุลต่านองค์สุดท้ายของปาตานีเสียชีวิต แกนนำรุ่นใหม่ ต้องการสืบทอดนามอุดมการณ์ขององค์กรเสียใหม่ โดยเปลี่ยนชื่อเป็น “ขบวนการอิสลามปลดแอก

ปัตตานี” หรือ “ปีไอพีพี” จากอุดมการณ์เดิมที่ “กู้ชาติเพื่อเจ้า” มาสู่อุดมการณ์ใหม่ที่กู้ชาติเพื่อ “สร้างรัฐอิสลาม” นับเป็นการรวมกลุ่มกันระหว่างบรรดานักเรียนเก่าอาหรับลูกหลานมลายูปาตานี ทั้งที่อยู่ฝั่งไทยและฝั่งเพื่อนบ้านครั้งสำคัญ

ขบวนการ “ปีไอพีพี” มีฝ่ายคุมกำลังองค์กรเดิมชื่อ “เปาะเยะ” บ่าวที่รับใช้เจ้าเมืองปัตตานี เป็นหัวหน้าขบวนการและ อุสตاخ अबดุลการิม เป็นฝ่ายกรมการเมือง ต่อมาเกิดความขัดแย้งอย่างหนักภายในขบวนการระหว่างแนวคิดเปาะเยะ ที่เน้นหนักไปทางกองโจร ขณะที่ฝ่ายกรมการเมืองต้องการติดอาวุธทางความคิดแก่มวลชน ก่อนติดอาวุธให้ันกรบ ในที่สุดความขัดแย้งก็จบที่แยกตัวกันไป ทำให้เกิดองค์กรใหม่อีกหลายกลุ่ม

ปี พ.ศ.2504 “อุสตاخ अबดุลการิม” จึงประกาศจัดตั้ง “ขบวนการแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี” หรือ “ปีอาร์เอ็น” (Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani - BRN) เป้าหมายการต่อสู้ของอุสตاخ अबดุลการิม คือ “สังคมนิยมแบบอิสลาม” จึงมีการเขียนทฤษฎีเรื่อง “ชาตินิยมอิสลามสังคมนิยม” ปีอาร์เอ็น ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีการขยายงานมวลชนกว้างขวางที่สุด มี “กองกำลังติดอาวุธปลดแอกอิสลามปัตตานี” และมีแนวร่วม

ปี พ.ศ.2520 “อุสตاخ अबดุลการิม” กลับปฏิเสธแนวทางและทฤษฎีที่ตัวเองเขียนขึ้นมา จึงทำให้เกิดความแตกแยกในหมู่แกนนำปีอาร์เอ็น ฝ่ายกรมการเมืองที่ทำงานประสานเมืองกับชนบท ตั้งกลุ่มใหม่ชื่อ “ปีอาร์เอ็น โคออร์ดิเนต” ส่วนกลุ่มที่คุมกองกำลังติดอาวุธในป่าเขา ตั้งชื่อขบวนการว่า “ปีอาร์เอ็น คองเกรส” ส่วนกลุ่มผู้เชิดชูอุสตاخ अबดุลการิม ฮัสซัน ก็รวบรวมกำลังไปตั้ง “ปีอาร์เอ็น อูลาม่า” เพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้นำเก่า

สำหรับ “ปีอาร์เอ็น คองเกรส” นั้น เน้นการรบบแบบจรรยาวัธ ใช้การหลบหนีข้ามพรมแดนฐานทางเศรษฐกิจมาจากการเรียกเก็บค่าคุ้มครอง และชู้กรรโชกส่วนแบ่งจากการซื้อขายที่ดิน เมื่อรัฐบาลไทยใช้นโยบาย 66/23 กองกำลังปีอาร์เอ็น คองเกรส ก็เข้ามาบดตัวเป็น “ผู้เริ่มพัฒนาชาติไทย” และแกนนำส่วนหนึ่งก็เข้าเข้าสู่เส้นทางการเมืองท้องถิ่น

สรุปว่าขบวนการแบ่งแยกดินแดนแต่ละขบวน จะมีเหตุแห่งความล้มเหลวที่แตกต่างกัน แนวทางการเมืองที่ขับเคลื่อนด้วยประเด็นชาตินิยม ด้วยการสร้างสงครามประชาชาติล้วนๆ และรูปแบบการต่อสู้ทางการเมืองที่ใช้แนวทาง “ชนบทล้อมเมือง” นั้น ก็ไม่สามารถปลุกกระดมชาวมลายูปาตานีให้สามารถยับยั้งการต่อสู้ที่ยืดเยื้อยาวนานได้จริง

สำหรับขบวนการใหม่ที่มีรากมาจาก “ปีอาร์เอ็น โคออร์ดิเนต” ได้ถอดบทเรียนและสรุปความล้มเหลวจากขบวนการในอดีต สร้างแนวทางการเมืองและการทหารขึ้นมาใหม่จากชนบทล้อมเมือง มาเป็นการต่อสู้ในเมืองในชุมชน ด้วยการก่อการร้ายเป็นหลักจากการตีความว่า “ปาตานีเป็นรัฐอิสลาม” ได้เกิดเป็นพันธะแห่งสงครามศาสนาแก่ชาวมุสลิมมลายูปาตานี ทำให้สามารถระดมความร่วมมือ ทั้งทางการเมืองทางการเมืองการทหารจากมุสลิมมลายูปาตานี ได้อย่างกว้างขวางยิ่งกว่ายุคใดๆ

(เนชั่นสุดสัปดาห์. ฉบับที่ 1084 วันที่ 8 มีนาคม 2556 หน้า 23)

3.6.4 “8 โมเดลปกครองพิเศษ” 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาพ 3.4 8 โมเดลปกครองพิเศษ” 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ถูกหยิบยกมาพูดคุยกันมากในช่วงนี้ ภายหลังจากที่ “รัฐบาลไทย” เปิดโต๊ะพูดคุยกับ “ตัวแทน” กลุ่มขบวนการผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ นั่นก็คือ การจัด “รูปแบบการปกครองพิเศษ” เพื่อให้ความเหมาะสมกับพื้นที่ดังกล่าวตามที่เคยได้ยินมาแล้วไม่ว่าจะเป็น “เขตปกครองพิเศษ” และ “แบบการปกครองท้องถิ่นแบบพิเศษ”

กล่าวโดยสรุปคือ ขณะนี้มี “รูปแบบ” หรือ “โมเดล” การปกครองท้องถิ่นแบบพิเศษ รวม 8 รูปแบบหลักๆ ดังนี้

1) **รูปแบบนครปัตตานี** ของพรรคเพื่อไทย มีการร่าง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการ นครปัตตานี ทั้งหมด 121 มาตรา กำหนดให้ผู้ว่าการนครปัตตานีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีอำนาจจัดทำยุทธศาสตร์แผนบริหารพื้นที่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะรัฐมนตรีและต่อรัฐสภาทุกปี

ส่วนนโยบายที่เกี่ยวกับความมั่นคงยังคงเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลกลาง นอกจากนั้นยังกำหนดให้การปฏิบัติงาน ด้านอื่นๆ ที่อยู่นอกเหนืออำนาจของผู้ว่าการนครปัตตานี หากกระทรวง ทบวง กรมใดเห็นสมควรส่งข้าราชการไปประจำที่นครปัตตานี ต้องทำความตกลงกับนครปัตตานีด้วย

2) **รูปแบบ ศอ.บต.** ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เลขาธิการ ศอ.บต. มาจากการแต่งตั้งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้อำนวยการ ศอ.บต. มีสภาที่ปรึกษาการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สปต.) และคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กพต.) ร่วมกำกับทิศทางและกลั่นกรองการทำงาน ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล ยังคงอยู่เหมือนเดิม

3) **รูปแบบทบวง** มีสถานะเทียบเท่ากระทรวง แยกออกจากกระทรวงมหาดไทย มีรัฐมนตรีว่าการทบวงเป็นผู้บริหารสูงสุด และมีปลัดทบวงเป็นข้าราชการประจำ ส่วนรองปลัดทบวงมี 3 คน ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3 จังหวัดในปัจจุบัน ทำหน้าที่กำกับดูแลการบริหารงานในแต่ละจังหวัด

นอกจากนั้น ยังให้สมาชิก ประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ มาจากการเลือกตั้งตัวแทนกลุ่มอาชีพ มีหน้าที่ให้ความเห็นชอบต่อนโยบายและงบประมาณของทบวง ส่วน อบต. อบจ. และเทศบาล ยังคงอยู่เหมือนเดิม เพียงแต่ให้เพิ่มสภาท้องถิ่นในลักษณะ “สภาชูรอ” ที่มีสมาชิกมาจากการเลือกตั้งและผู้นำศาสนาจากการสรรหา ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือ

4) **รูปแบบสามนครสองชั้น** ให้ประชาชนในพื้นที่เลือกตั้งผู้ว่าฯ เป็นรายจังหวัด และให้ยกเลิกราชการส่วนภูมิภาค แต่ยังคงเทศบาล กับองค์การบริหารส่วนตำบลเอาไว้ โครงสร้างการบริหารงานจะมีผู้ว่าราชการจังหวัดจากการเลือกตั้ง โดยตรงตามเขต และมีคณะกรรมการประสานงานระหว่างส่วนกลางกับท้องถิ่น

5) **รูปแบบสามนครหนึ่งชั้น** คล้ายกับรูปแบบสามนครสองชั้น แต่ให้ยุบเลิกราชการส่วนท้องถิ่น คือ อบต. อบจ. และเทศบาล

6) **รูปแบบมหานครสองชั้น** ให้ผู้ว่าราชการมหานครมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสภามหานครมาจากการเลือกตั้งโดยตรงตามเขตเลือกตั้ง ส่วน อบต. และเทศบาลยังคงไว้ตามเดิมเพื่อให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก ผู้ว่าฯ และสภามหานครมีอำนาจการบริหารครอบคลุมพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (จะนะ เทพา สะบ้าย้อย และ นาทวี)

7) **รูปแบบมหานครหนึ่งชั้น** เหมือนกับรูปแบบมหานครสองชั้น เพียงแต่ให้ยุบเลิก อบต. อบจ. รวมทั้งเทศบาล แล้วให้มีสภาเขตที่สมาชิกมาจากการเลือกตั้งโดยตรงภายในเขตขึ้นแทน

8) **รูปแบบเพิ่มอำนาจนายกฯ อบจ. ส.ส.** ระบบบัญชีรายชื่อ พรรคประชาธิปัตย์ เสนอว่า การตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบพิเศษรูปแบบใหม่ จะยิ่งสร้างความขัดแย้งในพื้นที่ ซึ่งยังมีปัญหาความไม่มั่นคงอยู่ จึงเห็นควรให้ลดอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นอำนาจการปกครองส่วนภูมิภาคลง แล้วนำไปเพิ่มให้นายก อบจ. ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนอยู่แล้วแทน รูปแบบนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม และไม่สร้างความขัดแย้งใหม่ตามมา

นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดของเลขาธิการ คอ.บต. เคยเสนอว่า ให้เลือกตั้งเลขาธิการ คอ.บต. โดยตรงจากประชาชน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แล้วนำคนที่ได้คะแนนสูงสุด 3 คนแรกส่งให้คณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภาเป็นผู้ลงคะแนนคัดเลือกอีกชั้นหนึ่ง

(เนชั่นสุดสัปดาห์. ฉบับที่ 1083 วันที่ 1 มีนาคม 2556, หน้า 13)

3.6.6 สรุปสถานการณ์การเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ และแนวทางแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่สำคัญ

1) สถานการณ์ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดยะลา

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จนถึงปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่า การแก้ไขปัญหาได้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นมาโดยลำดับ

สถิติการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดยะลา ตั้งแต่ พ.ศ.2550-2555 มีสถิติลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

ปี พ.ศ. 2550	เกิดเหตุรุนแรง	534	ครั้ง
ปี พ.ศ. 2551	เกิดเหตุรุนแรง	243	ครั้ง
ปี พ.ศ. 2552	เกิดเหตุรุนแรง	205	ครั้ง
ปี พ.ศ. 2553	เกิดเหตุรุนแรง	148	ครั้ง
ปี พ.ศ. 2554	เกิดเหตุรุนแรง	172	ครั้ง
ปี พ.ศ. 2555	เกิดเหตุรุนแรง	95	ครั้ง
ปี พ.ศ. 2556 (มกราคม)	เกิดเหตุรุนแรง	7	ครั้ง

หมายเหตุ เป็นข้อมูลจาก ศชต. ไม่นับรวมเหตุก่อวินาศกรรม และเหตุปะทะกับเจ้าหน้าที่

สถิติพื้นที่เกิดเหตุการณ์ในปีงบประมาณ พ.ศ.2555

พื้นที่ตำบลที่เกิดเหตุการณ์ จำนวน 38 ตำบล จากตำบลทั้งหมด 58 ตำบล (รวมตำบลสะเตง และเบตง ซึ่งเป็นเขตเทศบาลด้วย) คิดเป็นร้อยละ 65.50 ของตำบลทั้งหมด

พื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนที่เกิดเหตุการณ์ จำนวน 81 หมู่บ้าน 13 ชุมชน จากหมู่บ้านทั้งหมด 379 หมู่บ้าน 73 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 20.80 ของหมู่บ้าน/ชุมชนทั้งหมด (ข้อมูลตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของจังหวัด)

สรุปเหตุการณ์ในปีงบประมาณ พ.ศ.2556 (ห้วงเดือนตุลาคม – 27 กุมภาพันธ์ 2556) เกิดเหตุ จำนวน 23 ครั้ง รวมเหตุปะทะ และพบวัตถุระเบิด (ไม่รวมเหตุเผาถ้ำ CCTV) มีผู้เสียชีวิต 20 ราย (คนร้าย 2 ราย) บาดเจ็บ 68 ราย

2) นโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และแนวทางที่เกี่ยวข้อง

ผู้ว่าราชการจังหวัด ได้กำหนดนโยบายสร้างความสุขและความปลอดภัยของประชาชนปี พ.ศ. 2556 โยใช้กลยุทธ์ “รวมพลังสร้างสุข รุกการพัฒนา ปวงประชาปลอดภัย” ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร โดยมีประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกิจของฝ่ายปกครอง ดังนี้

(1) การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับฝ่ายพลเรือน กำลังประชาชน และภาครัฐวิสาหกิจ นำกำลังที่ได้รับการฝึกและจัดตั้งแล้วมาใช้ในการกิจเชิงรับ เพื่อให้สามารถนำทหารไปใช้ในการกิจเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดกำลังในรูปของชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) และชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ในพื้นที่ผู้นำหมู่บ้านและประชาชนให้ความร่วมมือกับฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งมีความพร้อมก่อนเป็นอันดับแรกแล้วขยายออกไปยังหมู่บ้านอื่นๆ ที่มีความพร้อมต่อไป เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่และชุมชนของตนเอง

(2) จัดตั้งเครือข่ายภาคประชาชนเฝ้าระวัง โดยการสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มการเฝ้าระวังเหตุในเขตเทศบาลและชุมชนที่มีประชาชนอยู่หนาแน่น โดยเน้นให้ประชาชนทุกภาคส่วนและทุกกลุ่มอาชีพเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม

(3) สนับสนุนฝ่ายพลเรือน ในการขับเคลื่อนชุดคุ้มครองหมู่บ้าน ชุดคุ้มครองตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้าน

(4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการ

- สนับสนุนให้มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาของชุมชนตนเอง

- ส่งเสริมการจัดตั้งชุมชนเข้มแข็งให้มีความพร้อมในการรักษาความปลอดภัยตนเองด้วยการปรับปรุงและพัฒนาขีดความสามารถ เช่น ชรบ., อรบ. และ ชคบ. เป็นต้น

- ส่งเสริมให้การมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนผ่านทางกลไกของคณะกรรมการที่มีอยู่ เช่น

คณะกรรมการหมู่บ้าน สภาสันติสุขตำบล และคณะกรรมการมัสยิด

3) หน่วยกำลังหลักในการรักษาความปลอดภัย

หน่วยเฉพาะกิจยะลา เป็นหน่วยรับผิดชอบด้านยุทธการของจังหวัดยะลา โดยแบ่งมอบภารกิจให้หน่วยเฉพาะกิจต่างๆ รับผิดชอบ ประกอบด้วย

- กก.ยะลา 11 รับผิดชอบพื้นที่ อ.เมืองยะลา

- กก.ยะลา 12 รับผิดชอบพื้นที่ อ.รามัน

- ฉก.ยะลา 13 รับผิดชอบพื้นที่ อ.กรงปินัง
- ฉก.ยะลา 47 รับผิดชอบพื้นที่ อ.ยะหา และ อ.กาบัง
- ฉก.ยะลา 15 รับผิดชอบพื้นที่ อ.บันนังสตา
- ฉก.ยะลา 16 รับผิดชอบพื้นที่ อ.ธารโต
- ฉก.ทพ. 33 รับผิดชอบพื้นที่ อ.เบตง

กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ ประกอบด้วย

- พื้นที่ อ.เมืองยะลา สภ.เมืองยะลา, สภ.ลำใหม่
- พื้นที่ อ.รามัน สภ.รามัน, สภ.โกตาบารู, สภ.จะก๊ะ, สภ.ท่าธง
- พื้นที่ อ.ยะหา สภ.ยะหา, สภ.ปะแต
- พื้นที่ อ.บันนังสตา สภ.บันนังสตา, สภ.บาตูดามัง
- พื้นที่ อ.เบตง สภ.เบตง, สภ.อัยเยอร์เวง, สภ.ยะรม
- พื้นที่ อ.ธารโต สภ.ธารโต, สภ.แม่หวาด
- พื้นที่ อ.กาบัง สภ.กาบัง
- พื้นที่ อ.กรงปินัง สภ.กรงปินัง
- ฉก.ตชด.44

กำลังสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ประกอบด้วย

- กองร้อย อส.จ.ยล. และร้อย บก.บร.
- กองร้อย อส.อ.เมืองยะลา
- กองร้อย อส.อ.เบตง
- กองร้อย อส.อ.รามัน
- กองร้อย อส.อ.ยะหา
- กองร้อย อส.อ.บันนังสตา
- กองร้อย อส.อ.ธารโต
- กองร้อย อส.อ.กาบัง
- กองร้อย อส.อ.กรงปินัง

4) ผลการดำเนินงานของฝ่ายปกครองที่สำคัญ

(1) พื้นที่หมู่บ้าน ตำบล

1.1 โครงการหมู่บ้านตำบลยะลาเข้มแข็ง โดยจังหวัดยะลากำหนดแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ด้วยการสนับสนุนให้ผู้นำหมู่บ้านและราษฎรได้เข้ามาบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาหมู่บ้านของตนเอง เพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็นเจ้าของหมู่บ้าน ชุมชนอย่างแท้จริง ด้วยการให้ผู้นำหมู่บ้านร่วมกับราษฎรปรึกษาหารือ ถึงปัญหาความต้องการหมู่บ้านและจัดทำกฎกติกาหมู่บ้านขึ้น เพื่อแบ่งมอบภารกิจกันดูแลหมู่บ้าน รวมทั้งการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในหมู่บ้าน การรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านโดยในปี พ.ศ.2555 จังหวัดยะลาได้กำหนดตัวชี้วัดร้อยละของหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งในการรักษาความปลอดภัย เป้าหมายร้อยละ 80 สามารถจำแนกหมู่บ้านทั้งหมดของจังหวัดยะลาเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) ประเภท 1 (เข้มแข็ง) 306 หมู่บ้าน (ร้อยละ 80.52)
- 2) ประเภท 2 (ปานกลาง) 75 หมู่บ้าน (ร้อยละ 19.47)
- 3) ประเภท 3 (ต้องปรับปรุง)

1.2 การจัดตั้งชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) โดยมีเป้าหมายเอาชนะที่หมู่บ้านด้วยพลังประชาชน ซึ่งจังหวัดยะลาได้พิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านที่มีความพร้อมผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดตามข้อ 1 เพื่อดำเนินการจัดตั้งชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) เป็นหมู่บ้านเข้มแข็งอย่างยั่งยืนนาร่อง ตำบลละ 1 หมู่บ้าน รวม 56 หมู่บ้าน ซึ่งในการดำเนินการมีหลักการและกลยุทธ์ ดังนี้

(1) หลักการ

(1.1) หลักสายโลหิต

- สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ประจำชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) จะต้องเป็นลูกหลาน และมีบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่

- ผู้ใหญ่บ้านต้องมีความพร้อมที่จะจัดตั้งและเป็นหัวหน้าชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.)

- กำลังประชาชน (ชรบ., อรบ.) และประชาชนต้องมีความพร้อม

(1.2) หลักการมีส่วนร่วม

- ชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) คือ พลังการมีส่วนร่วมของประชาชน (ชคบ.) ที่มีสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง

(1.3) หลักการสนับสนุน

ส่วนราชการ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนให้ชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) มีศักยภาพในการรักษาความปลอดภัยภายในหมู่บ้าน

(2) กลยุทธ์สู่ความสำเร็จ

ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งและการฝึกทางยุทธวิธีให้แก่ชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) เพื่อให้สามารถป้องกันและลดการก่อเหตุรุนแรงในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 2 การจัดตั้งชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) เพื่อเป็นกำลังเสริมและเพิ่มขีดความสามารถให้กำลังประชาชนในหมู่บ้าน

ขั้นที่ 3 การเพิ่มขีดความสามารถการป้องกันตนเองของชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.)

ขั้นที่ 4 พลังประชาชนมีความเข้มแข็ง สามารถรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านได้ โดยไม่ต้องมีสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) เป็นพี่เลี้ยง

1.3 การจัดตั้งชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) การดำเนินการใช้หลักการเดียวกับชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) แต่กำหนดให้กำนันเป็นหัวหน้าชุดจัดตั้งฐานปฏิบัติการในพื้นที่หมู่บ้านที่ชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) มีความเข้มแข็งและเป็นจุดยุทธศาสตร์ ในการสนับสนุนการทำงานของชุดคุ้มครองหมู่บ้านในตำบลนั้นๆ ได้อย่างทันท่วงทีและได้มอบหมายให้กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าชุดเคลื่อนที่เร็ว ซึ่งขณะนี้จังหวัดยะลาได้ดำเนินการอยู่ในพื้นที่ 22 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมด และหากได้รับการสนับสนุนกรอบอัตรากำลัง อส. เพิ่มเติมตามที่เสนอไปยังกรมการปกครอง จังหวัดยะลา จะจัดทำ ชคต. เพิ่มเติมอีก 20 ตำบล รวมเป็น 42 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 75 ของพื้นที่ทั้งหมด

1.4 โครงการยะลาสันติสุข คืนคนดีสู่สังคม เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่อ้างว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การช่วยเหลือทางกฎหมายแก่บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดในคดีความมั่นคง เพื่อให้ราษฎรที่หลงผิด หรือไม่ได้มีเจตนาไปกระทำความผิดโดยตรง ให้มีโอกาส

กลับตัวเป็นคนดีหรือพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเอง ตามขั้นตอนของกฎหมาย โดยปัจจุบันมีผู้เข้ารายงานตัวร่วมโครงการแล้ว จำนวน 227 คน ประกอบด้วย

(1) ราษฎรที่ถูกสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อเหตุความรุนแรง แต่ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะออกหมายจับ จำนวน 85 คน

(2) ราษฎรที่มีหมายจับในคดีความมั่นคง ซึ่งได้หลบหนีหมายจับ และต่อมาได้ขอเข้ามอบตัว ปัจจุบันได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวจากพนักงานสอบสวน หรือศาลแล้ว จำนวน 37 คน

(3) ราษฎรที่ตกเป็นจำเลยในคดีความมั่นคง และอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล และได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวจากศาลแล้ว จำนวน 105 คน

ทั้งนี้ ศูนย์ยะลาสันติสุข ได้ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องออกเยี่ยมเยียนติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ การส่งเสริมอาชีพ การออกพบปะเยี่ยมเยียนทำความเข้าใจกับเครือข่ายติกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่ยังหลบหนีอยู่ เพื่อให้ออกมารายงานตัวเข้าร่วมโครงการกับจังหวัด และกรม.ภาค 4 ต่อไป

(2) พื้นที่เขตเทศบาลนครยะลา

2.1) การจัดตั้งด่านตรวจบริเวณปมคมนาคมที่สำคัญก่อนเข้าเขตเมืองเทศบาลนครยะลา จำนวน 17 จุด โดยใช้กำลังทั้งสมาชิก อส. ตำรวจ และทหาร

2.2) การจัดพื้นที่เพื่อความปลอดภัย จำนวน 2 แห่ง โดยแห่งที่ 1 บริเวณย่านธุรกิจสายกลาง (ถนน ณ นคร, ถนนไชยจรัส, ถนนระนอง) แห่งที่ 2 บริเวณย่านธุรกิจถนนรวมมิตร (ถนนรวมมิตร, ถนนสาขา) ซึ่งแห่งที่ 2 ได้จัดตั้งขึ้นหลังจากเกิดเหตุการณ์เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2555 โดยมีการจัดระบบการจราจรภายในและถนนสาขาเป็นแบบเดินรถทางเดียว ซึ่งทางเข้าออกทุกช่องทางจะจัดเจ้าหน้าที่ทั้ง 3 ฝ่าย และกำลังประชาชนประจำทุกช่องทางตลอด 24 ชั่วโมง และมีการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) เพื่อตรวจสอบบุคคลและยานพาหนะในช่องทางเข้าด้วย

2.3) มีการฝึกจัดตั้งไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) จากประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ย่านธุรกิจการค้า เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่

2.4) พื้นที่เฝ้าระวังอื่นๆ ได้จัดเจ้าหน้าที่ 3 ฝ่าย และกำลังประชาชนทั้งในและนอกเครื่องแบบเฝ้าระวังป้องกันเหตุตามความเสี่ยงของแต่ละพื้นที่

5) ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติงาน การสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน ชุมชนในพื้นที่

1) ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในเชิงนโยบาย ได้แก่ ขาดการบูรณาการและขาดเอกภาพในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่

2) ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในเชิงการดำเนินการหรือวิธีปฏิบัติ ได้แก่ กำลังพลสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับพื้นที่หมู่บ้านชุมชน และไม่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ประจำชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.)

- งบประมาณในการสนับสนุนมีจำกัด

- วัสดุ/อุปกรณ์ที่สนับสนุนมีไม่เพียงพอ

- ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่ยังมีข้อจำกัดจะต้องพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

6) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เนื่องจากในปีงบประมาณ 2556 ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ร่วมกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ กำหนดดำเนินงานโครงการเสริมสร้างความปลอดภัยและความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ตำบล หรือโครงการสันติธรรมขึ้นโดยจะจัดสรรงบประมาณให้ตำบลที่มีขนาดเล็ก (ไม่เกิน 6 หมู่บ้าน) 800,000 บาท ตำบลขนาดใหญ่ (7 หมู่บ้านขึ้นไป) 1,000,000 บาท ไปดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้าน/ตำบล โดยใช้พลังมวลชนผ่านผู้นำท้องที่เพื่อสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ลดความหวาดระแวง และเกิดสันติสุขในพื้นที่ ประกอบกับกระทรวงมหาดไทย ได้จัดตั้งสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ส่วนแยกขึ้น ณ ศูนย์สันติภาพ (บก.อส.จชต.) ตำบลท่าสาป อำเภอเมืองยะลา เพื่อดูแลในการปรับปรุงการปฏิบัติการกิจของสมาชิก อส. และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) โดยเน้นไปที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงควรเร่งรัดในการเพิ่มกรอบอัตรากำลังสมาชิก อส. เพื่อจะได้เป็นกำลังหลักในการสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของผู้นำท้องที่ ในการขับเคลื่อนโครงการของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และภารกิจของกระทรวงมหาดไทยต่อไป

บทที่ 4

ขั้นตอนการดำเนินการจัดการความรู้

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการความรู้โดยการเก็บรวบรวมองค์ความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่กระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยความรู้มี 2 ประเภท คือ ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่างๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ บางครั้งจึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม และความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธีต่างๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่างๆ และบางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาถอดบทเรียนและนำไปใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

การดำเนินการเพื่อจัดการความรู้ครั้งนี้จึงเป็นการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Story telling) เพื่อถอดบทเรียนด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมจากบุคคลต้นแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ และฝ่ายปกครองที่ปฏิบัติงานด้านชุมชนมวลชนสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม กลุ่มผู้นำทางศาสนา กลุ่มเอ็นจีโอ กลุ่มสื่อมวลชน และกลุ่มผู้นำชุมชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จำนวน 8 ครั้ง สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีรายละเอียด โดยสรุปดังนี้

4.1 ดำเนินกิจกรรมและกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

4.2 ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

- 1) ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมกรณีและรายชื่อเจ้าหน้าที่
- 2) ขั้นตอนที่ 2 การประชุมครั้งที่ 1 ที่กรุงเทพมหานคร วันที่ 21 ธันวาคม 2555
- 2) ขั้นตอนที่ 3 การประชุมครั้งที่ 2 ที่ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา วันที่ 11 มีนาคม 2556
- 4) ขั้นตอนที่ 4 การประชุมครั้งที่ 3 ที่ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา วันที่ 12 มีนาคม 2556
- 5) ขั้นตอนที่ 5 การประชุมครั้งที่ 4 ที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 18 มีนาคม 2556
- 6) ขั้นตอนที่ 6 การประชุมครั้งที่ 5 ที่ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี วันที่ 19 มีนาคม 2556
- 7) ขั้นตอนที่ 7 การประชุมครั้งที่ 6 ที่ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส วันที่ 20 พฤษภาคม 2556
- 8) ขั้นตอนที่ 8 การประชุมครั้งที่ 7 ที่ อำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส วันที่ 21 พฤษภาคม 2556
- 9) ขั้นตอนที่ 9 การประชุมครั้งที่ 8 ที่ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา วันที่ 9 สิงหาคม 2556

4.1 คณะผู้ดำเนินกิจกรรมและกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

ในการดำเนินการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดคณะผู้ดำเนินกิจกรรม หรือผู้รับผิดชอบโครงการ คณะที่ปรึกษาโครงการ และกลุ่มเป้าหมาย (Knowledge

Practitioner, KP) หรือผู้ที่มีความรู้ (Explicit Knowledge) และเป็นผู้ที่จะต้องเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในครั้งนี้ได้แก่

4.1.1 คณะผู้ดำเนินงาน

1) คณะที่ปรึกษาโครงการฯ ประกอบด้วย

พลเอกณพล บุญทับ

รองศาสตราจารย์ ดร. ฤเดช เกิดวิชัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ช่วงโชติ พันธุเวช

2) คณะนักวิจัยโครงการฯ ประกอบด้วย

พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ

หัวหน้าโครงการวิจัย

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง

นักวิจัย

พลตำรวจตรี สุเมธ พงษ์ลิมาพันธ์

นักวิจัย

พลตำรวจตรี หลิง สุวิไล คุณาชีวะ

นักวิจัย

ดร.ศรีปริยญา ฐูประจาง

นักวิจัย

นางสาววิรงรอง ทำโย

ผู้ช่วยนักวิจัย

4.1.2 กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Story telling) ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครองที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชนมวลชนสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม กลุ่มผู้นำทางศาสนา กลุ่มเอ็นจีโอ และกลุ่มผู้นำชุมชนต่างๆ ที่มีความรู้และประสบการณ์เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

4.2 ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

คณะผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนต่างๆ ไว้ในแผนการปฏิบัติงานพร้อมกับรายละเอียดในการปฏิบัติทุกขั้นตอนในการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลที่ได้รับจากการปฏิบัติงานมีขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมกรณีและรายชื่อเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

คณะผู้วิจัยทำหนังสือจากหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ขอความร่วมมือไปยังกองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 9 ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อขอให้จัดส่งรายชื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนและสอบสวนและมีผลงานในการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จให้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อไป และดำเนินการจัดเก็บความรู้ที่ได้จากการเล่าเรื่อง (Storytelling) ด้วยการนำความรู้ที่ได้มาถักทอเรียบเรียง และพร้อมที่จะเผยแพร่ต่อไป

ต่อมาคณะผู้วิจัยได้รับบัญชีรายชื่อของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนสอบสวนที่มีประสบการณ์ของหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น พร้อมกับกรณีศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำงานวิจัยในเรื่องนี้ต่อไป

2) ขั้นตอนที่ 2 การประชุมครั้งที่ 1 เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

คณะผู้วิจัยได้ทำหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีประสบการณ์ทางด้านชุมชนมวลชนสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมทั้งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสมุหราชองครักษ์ กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อรวบรวมระเบียบ ข้อบังคับหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยร่วมกันวิเคราะห์ข้อกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ความน่าเชื่อถือของพยาน การปฏิบัติงานด้านชุมชน มวลชนสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาปรับปรุงกฎหมายหรือระเบียบดังกล่าวให้มีความเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย

1. พลตำรวจโท ดร.ณรงค์	กุลนิเทศ	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. ดร.ปัญญารัตน์	ปานทอง	นักวิจัย
3. พลตำรวจตรี สุเมธ	พงษ์ลิมานนท์	นักวิจัย
4. พลตำรวจตรี หลิง สุวิไล	คุณาชีวะ	นักวิจัย
5. ดร.ศรีปริญญา	ธูปกระจำง	นักวิจัย
6. นางสาววิรงรอง	ทำโย	ผู้ช่วยนักวิจัย
7. รองสมุหราชองครักษ์		
8. รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล		
9. หัวหน้าตรวจราชการ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น		
10. ผู้อำนวยการมูลนิธิศุภนิยามชุมชน		
11. รักษาการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ		
12. ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษ จังหวัดชายแดนภาคใต้		
13. รองผู้บัญชาการสำนักคดีเทคโนโลยีสารสนเทศ		
14. ผู้อำนวยการส่วน 2 กองกฎหมาย กรมสอบสวนคดีพิเศษ		
15. พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ผู้อำนวยการพิเศษ		
16. พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ผู้อำนวยการพิเศษ		
17. เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ผู้อำนวยการพิเศษ		
18. นิติกร		
19. รองเลขาธิการ สมาพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย		
20. ประธานสมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย		
21. นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น		

การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องโครงการวิจัย “การจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” วันศุกร์ที่ 21 ธันวาคม พ.ศ.2555 เวลา 09.30-12.00 น.

พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ หัวหน้าโครงการวิจัย กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุม และกล่าวถึงรายละเอียดของโครงการ วัตถุประสงค์ และผู้เข้าร่วมประชุมแนะนำตัว

ตาราง 4.1 บันทึกผลสรุปการประชุมกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รองสมุหราชองครักษ์	แต่ก่อนมิได้ทำงานอยู่ในภาคใต้แต่ปฏิบัติงานที่ภาคอีสานรับราชการตั้งแต่ร้อยตรี มาเป็นแม่ทัพภาค และย้ายมาเป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งว่าก่อนเกษียณขอให้มารับราชการที่วัง มาช่วยทำงานเพราะในปี พ.ศ.2521 ทุกครั้งที่พระองค์ทรงเสด็จไปทางภาคใต้ก็ทรงให้ตามเสด็จไปด้วย และได้ทำงานกับพระองค์มา 12 ปีแล้ว ซึ่งเกษียณอายุราชการมา 12 ปีแล้ว การมีส่วนร่วมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้แต่ละจุดไม่เหมือนกัน และจะยกเป็นกรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนจะให้ความหมาย คือ 1) ให้ชุมชนเสนอข้อคิดเห็นในการแก้ปัญหา และจะต้องเป็นอันดับแรก อย่าไปยึดเยียดให้ทำแบบนั้นแบบนี้ เพราะประชาชนจะรู้ดีในพื้นที่ 2) ให้ประชาชนมีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ให้เสนอข้อคิดเห็นและให้ลงมือทำด้วยตนเองและมีส่วนรับผลประโยชน์ในการแก้ปัญหานี้ 1. กรณีศึกษาที่ 1 ปัญหาที่เกิดในตำบลราตาปันยัง ตำบลปายามูม้ง อำเภอเยะหริง จังหวัดปัตตานี เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม 2547 เป็นต้นมาได้มีความไม่สงบเกิดขึ้นในตำบลดังกล่าวข้างต้น มีราษฎรถูกประทุษร้ายเสียชีวิตในทั้ง 2 ตำบลนี้หลายราย ทั้งราษฎรที่เป็นชาวไทย-พุทธ และชาวไทย-มุสลิม ปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากความไม่เข้าใจและหวาดระแวงระหว่างราษฎร 2 ตำบล ทั้งนี้เนื่องจากในตำบลราตาปันยังมีราษฎรไทย-พุทธอยู่จำนวนมาก ก็เกิดความหวาดระแวงสงสัยว่าเรื่องที่เกิดขึ้นในตำบลของตนนั้น เกิดจากผู้ต้องสงสัยในตำบลปายามูม้งเข้ามาก่อวุ่น ลอบยิง ทำให้คนในตำบลเสียชีวิต และในตำบลปายามูม้ง เมื่อมีคนตายในตำบลตัวเองขึ้นมาก็คิดว่าเป็นคนไทย-พุทธแน่นอนที่เข้ามายิง ปัญหาที่ตามมาคือ ราษฎรไม่กล้าออกไปประกอบอาชีพอย่างที่เคยปฏิบัติมา จะเข้าไปซื้ออาหารในเมืองก็ไม่กล้าเพราะต้องเดินทางไกล ผู้นำทั้ง 2 ตำบลได้เขียนจดหมายมาหาเมื่อตอนที่เป้นประธานคณะทำงานโครงการในพระราชดำริ ซึ่งขอให้ช่วยหาทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นให้มีความสงบเกิดขึ้นในพื้นที่ 2 ตำบลนี้ให้ได้ ซึ่งก็ยินดี และต้องเชิญผู้นำทั้ง 2 ตำบลเข้ามาประชุมว่าจะแก้ปัญหากันอย่างไร ทั้งผู้นำศาสนา

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รองสมุหราชองครักษ์ (ต่อ)	โตะอิหม่าม พระสงฆ์ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสมาร่วมหาหรือว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง ทำให้ถึงต้องหาตระแวงกันซึ่งเคยอยู่ร่วมกันมาดี ๆ แต่ตอนหลังไม่รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น เดียวก็มีคนตาย มีคนเอน้ำมัน เอะระเบิดมา ซึ่งจะทำอย่างไร ก็เลยเสนอให้เป็นคนประสาน เป็นคนกลางไปเจรจา เพราะถ้าไม่มีคนกลางไปเจรจาก็จะคุยกันไม่รู้เรื่อง ซึ่งก็ยินดี และต้องนำประชาชนทั้ง 2 ฝ่ายมารวมกัน ประชุมร่วมกันว่าจะหาทางออกอย่างไร โตะอิหม่ามก็บอกว่าปัญหาปัจจุบัน คือ วัยรุ่นไม่มีงานทำเป็นจำนวนมาก มีคนแปลกหน้าชักชวนให้ไปที่โน่นที่นี่ ซึ่งอยากให้วัยรุ่นเหล่านี้มีงานทำ จะได้มีรายได้ ไม่ต้องไปเร่ร่อนทำงานที่อื่น ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาตามมา ผมก็ยินดี พระครูเจ้าอาวาสก็บอกว่าช่วยนำความกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ขอโครงการอะไรสักโครงการที่เป็นโครงการเร่งด่วนที่จะให้ชาวบ้านมาทำงานร่วมกัน ซึ่งทั้ง 2 ตำบลต้องแจ้ง คัดเลือกมาเลยว่าใครว่างงาน และมีพื้นที่ที่เป็นส่วนรวม ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 800 ไร่ ก็ตกลงกันและยินดีสละที่ดินให้และมีคนเข้าร่วมประมาณ 200 คนที่ไม่มีงานทำ ซึ่งพอนำเรื่องกราบบังคมทูลพระองค์ท่านก็มอบเงินจำนวน 2 ล้านบาทไม่ต้องรองประมาณเพื่อให้ประชาชนมีงานทำ ได้ค่าแรงในระดับหมู่บ้านประมาณ วันละ 150 บาท ให้เขามีรายได้ในการแก้ปัญหาและมีอาหารไปรับประทาน ก็ได้ดำเนินการทำฟาร์มตัวอย่างในพื้นที่ระหว่าง 2 ตำบลนั้น ซึ่งผลที่ได้รับคือชาวบ้านพอใจที่ได้มาทำงานร่วมกัน ทางฝ่ายเราก็ดำเนินการจัดการเผ่าระวังให้อยู่ในความปลอดภัย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใกล้บ้านที่สุด ไม่ต้องเดินทางไกลจากบ้านซึ่งจะลดอันตรายจากการเดินทาง รวมทั้งมีอาหารรับประทานที่ปลอดภัย ส่วนที่เหลือก็ไปจำหน่าย มีการขุดลอกคูคลอง ทำระบบเลี้ยงปลา ประปา ปรับปรุงดิน และปลูกพืชต่างๆ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ทำถนนเข้าหมู่บ้าน มีรั้วลวดหนามป้องกันโดยรอบ โดยให้ชาวบ้านเข้ามาช่วย หลังจากนั้น 6 เดือน ก็เห็นผลผลิตซึ่งมีห้างสรรพสินค้า แม็คโคร โลตัสเข้ามารับผลผลิตไปขาย ชาวบ้านก็ทำงานร่วมกันทุกวัน ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมกันในการทำงาน ซึ่งหลังจากนั้นก็ไม่มีเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้น ซึ่งเป็นที่พอใจทั้งโตะอิหม่ามและเจ้าอาวาสก็จับมือกันยินดี ซึ่งความจริงแล้วเป็นเรื่องค่อนข้างยากที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ซึ่งในปี พ.ศ. 2552-2555 ทั้ง 2 ตำบลก็สามารถทำงานร่วมกันได้โดยไม่มีปัญหานี้ก็เป็นกรณีศึกษาหนึ่งในตำบลราตาปันยัง และตำบลปายามูมั่ง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รองสมุหราชองครักษ์ (ต่อ)	2. กรณีศึกษาที่ 2 ที่อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี รถขายอาหารซึ่งเคยไปซื้ออาหารสดจากอำเภอสายบุรีและมาขายในหมู่บ้านทุกวัน ซึ่งที่ไม้แก่นส่วนใหญ่จะทำสวนยางและนาข้าวบ้างไม่มากนัก ซึ่งเหตุการณ์นี้รถถูกยิงระหว่างทาง พ่อค้าและแม่ค้าตายทั้งสามมีภรรยา ซึ่งเกิดเหตุการณ์นี้ ร้านค้าต่างๆ ปิดหมดไม่มีใครกล้าขายอาหาร ปัญหาที่ตามมาคือชาวบ้านจะทำอย่างไรไม่มีคนขายอาหาร ชาวบ้านเดือดร้อน ซึ่งได้เข้าไปประชุมกับชาวบ้าน หากชาวบ้านร่วมมือกันก็จะช่วยว่าให้มีจดหมายร้องทุกข์มาถึงสมเด็จพระนางเจ้าฯ จึงได้เกิดปัญหาขึ้นรายวัน ตั้งแต่ถนนสายบุรี ไม้แก่น จะแก้ปัญหายังไง เพราะประชาชนไม่สามารถออกไปทำมาหากินได้ ซึ่งได้แนะนำให้ประชาชนช่วยตัวเองก่อนเป็นอันดับแรก เรื่องปราบปรามเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ต้องแก้ปัญหาว่าทำอย่างไรถึงจะมีอาหารกิน โดยไม่ต้องไปพึ่งตลาด ซึ่งประชาชนบางคนก็มีที่ดิน 5 ไร่ บางคนก็มีที่ดิน 10 ไร่ ซึ่งเอาที่ดินมารวมกัน และดำเนินการ โดยมีทหารพัฒนามาช่วยซึ่งทุกคนก็ตกลงร่วมมือเอาที่ดินมารวมกันทำโครงการ ได้ประมาณ 87 ไร่ ซึ่งลงมือดำเนินการโดยกำหนดต้องคิดว่าจะทำอะไรให้คนในหมู่บ้านมีอาหารกินได้รวดเร็วและทุกคนในหมู่บ้านมีอาหารกิน ในขั้นต้นยังไม่มีอาหาร ก็ช่วยหาข้าวสารอาหารแห้งจัดลงมาให้ทุกคนครบถ้วนอย่างน้อย 7 วัน แต่หลังจากนี้ 7 วัน ก็จะต้องออกไข่ ผักจะต้องเริ่มออก เห็ดจะต้องออกดอก สามารถเก็บมารับประทานได้ ซึ่งได้ขอพระราชทานเงิน 1 ล้านบาทในตอนแรกเข้ามาดำเนินการภายใน 7 วันก็ได้ผลิต และต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำโดยให้คิดและดำเนินการเอง ส่วนเจ้าหน้าที่ก็คอยช่วยเหลือ ต่อมาได้รับอนุมัติเงินจากสำนักนายกรัฐมนตรีจำนวน 13 ล้านบาท ได้ดำเนินการให้ทหารพัฒนาเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ ซึ่งนี่ก็เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะแต่ละพื้นที่ จะมีกรณีเช่นนี้เกิดขึ้นในหลายตำบลในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 3. กรณีศึกษาที่ 3 หมู่บ้านกะลาพอ ตำบลเตราะบอน อำเภอสายบุรี ราษฎรหมู่ 1 (หมู่บ้านเตราะบอน) หมู่ 4 (หมู่บ้านสือดัง) หมู่ 7 (หมู่บ้านกะลาพอ) ของตำบลเตราะบอน ซึ่งหมู่ 4 และหมู่ 7 อยู่ไม่ได้เพราะในตอนนั้นถูกลอบยิงทุกวัน ซึ่งก็ย้ายมาอยู่รวมกันกับหมู่ 1 ซึ่งหมู่ 1 ก็ออกไปทำมาหากิน มีสวนยางเป็นของตัวเองอยู่ประมาณ 300 ไร่ ไปกรีดยางไม่ได้เช่นกัน เพราะกลัวโดนลอบยิง ซึ่งการแก้ปัญหาตอนนี้คือ ต้องมองว่าทำอย่างไรเราถึงมีอาหารไว้เพียงพอ ซึ่งก็ใช้วิธีเดิมคือประชาชนร่วมกันคือ ร่วมกันทำ มีส่วนร่วมกันและก็ช่วยเสริมงบประมาณ โดยให้ประชาชนลงมือทำเอง

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รองสมุหราชองครักษ์ (ต่อ)	เหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ เป็นกรณีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งในขณะนี้ได้แก้ไขไปแล้วประมาณ 50 กว่าแห่ง ซึ่งได้ยึดหลักปัจจัยพื้นฐานของราษฎรมาเป็นตัวตั้ง จะแก้ปัญหาต้องแก้ปัญหาขั้นพื้นฐานให้ได้ ให้ประชาชนสามารถอยู่รอดได้เป็นการมีส่วนร่วมซึ่งการแก้ปัญหาที่จะดำเนินการเป็นจุดในลักษณะนี้ จะไม่ปูพรมให้ คือจะต้องมีความต้องการหรือเรียกร้องเข้ามา แล้วจึงจะเข้าไปแก้ปัญหาซึ่งจะไม่ไปยึดยึดโครงการให้ ซึ่งหากต้องการให้เข้าไปช่วยก็ยินดีเข้าไปแต่ประชาชนต้องลงมือทำ และได้รับผลประโยชน์เอง เป็นเจ้าของโครงการเอง และก็มีคนถามเช่นกันว่าลงไปทำในฐานะอะไรไม่เห็นจะเกี่ยวข้องกับหน่วยราชการใด ซึ่งก็ตอบว่า ไม่ได้อ้างใคร ซึ่งถ้าหากว่ามีคนตายในลักษณะนี้ทุกวัน เราคนไทยไม่มีใครสนใจเลยเห็นว่าเป็นการตายประจำวัน อ่านข่าวหนังสือพิมพ์ก็จบไป ไม่มีใครเข้าไปช่วยแก้ปัญหา ไม่มีใครเข้าไปดูแล คนในพื้นที่ที่มีความเครียดมากเพราะคนที่ตายเป็นญาติพี่น้อง ทางราชการก็ทำเพียงแค่แสดงความเสียใจ มอบเงินให้ซึ่งมองว่ายังไม่เพียงพอ ต้องลงไปให้ถึงจุดแล้วแก้ปัญหา นำความสงบกลับมา 4. กรณีศึกษาที่ 4 ที่อำเภอสุไหงปาดี ซึ่งมี 6 ตำบล คือ โตะเต็ง สุไหงปาดี กาวะ สากอ ริโก และปะลูลู ซึ่งเกิดเหตุการณ์ยักกันตำแหน่งนายอำเภอว่างไป 8 เดือนไม่มีคนมารับตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านกำนัน ถูกฆ่าตายไปทั้งหมด 15 คน ซึ่งก็ได้มีการร้องเรียนขอให้เข้าไปช่วย ซึ่งก็ยินดีเพราะหากว่าประเทศไทยจุดใดที่ไม่สามารถเข้าไปได้ก็ถือว่าหมดแล้วประเทศไทยเรายังไม่สามารถเข้าไปได้ เพราะฉะนั้นต้องเข้าไปให้ได้ ซึ่งสงสัยว่าทำไมผู้ใหญ่บ้าน กำนันถึงตั้งไม่ได้เป็นกรณีศึกษาที่น่าศึกษามาก เหลือเพียงตำบลสุไหงปาดีที่มีชาวบ้านที่เกาะกลุ่ม และยังมีเหตุร้ายเกิดขึ้น แต่รอบๆ ตำบลก็มีเหตุร้ายเกิดขึ้นเช่นกัน ซึ่งเป็นตำบลที่ฝึกกำลังกันแน่นไม่มีเหตุร้ายเกิดขึ้นจะยกตัวอย่างให้ดูหมู่บ้านหนึ่งในตำบลโตะเต็ง ซึ่งมีโครงสร้างของผู้ก่อความไม่สงบต้องสืบเสาะในทางลับจึงสามารถได้ข้อมูลมา ได้ศึกษาว่าทำไมจึงเกิดเหตุร้ายขึ้น ได้สืบเสาะจนได้พื้นที่หมู่บ้านสีแดงมาที่เป็นพื้นที่อันตรายที่มีผู้ที่คอยชี้เป้าว่าใครทำอะไร ซึ่งมีกรณีหนึ่งที่มีผู้ใหญ่บ้านโดนลอบทำร้าย แต่ไม่เสียชีวิต เป็นมุสลิมโดยได้เข้าร่วมกับราชการ จึงทำให้โดนลอบทำร้าย ซึ่งได้พูดคุยและถามว่าเมื่อหายแล้วจะทำอย่างไร ผู้ใหญ่บ้านก็ตอบว่าคงอยู่ได้ไม่นานเพราะจำหน้าคนร้ายได้ เดียวก็คงโดนเก็บ ซึ่งนี่ก็เป็นกรณีศึกษา ถ้าหากเป็นเช่นนั้นหากมีคนคุ้มกันก็คงอยู่ได้ไม่นานก็ต้องไปอยู่ที่อื่น ซึ่งได้พูดคุยและขอให้ช่วยเหลือให้คนในหมู่บ้านได้มีอาวุธไว้ป้องกันตัวและ

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รองสมุหราชองครักษ์ (ต่อ)	คนในหมู่บ้านได้และได้ตอบไปว่าได้ แต่ต้องเป็นอาวุธที่ถูกกฎหมาย และต้องจัดเวรยาม เพราะเราไม่ได้มีหน้าที่ปราบปรามหรือจับใคร ใช้ได้แค่ป้องกัน ซึ่งได้คัดเลือกตัวแทนในหมู่บ้านประมาณ 10 คนที่ไว้ใจได้ ไม่หักหลังและนำไปฝึกการป้องกันตัวเอง การใช้อาวุธ และเป็นกำลังคุ้มกันให้กับผู้ใหญ่บ้าน และขออัตราจ้างงานให้กับ 10 คน ให้ไปช่วย โดยไม่ต้องไปทำอย่างอื่น ซึ่งเป็นกรณีที่น่าศึกษา เหตุการณ์ก็ค่อยๆ คลี่คลายลงไป สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ มีความยินดีในการรับเชิญเป็นประธานในการช่วยแก้ไขปัญหา การเกิดความไม่สงบ และมีเหตุร้ายเกิดขึ้นในหลายตำบลของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จนสามารถประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาในหลายตำบลประมาณ 50 กว่าแห่งในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จนเกิดความสงบขึ้น และไม่มีเหตุร้ายเกิดขึ้น วิธีการสู่ความสำเร็จ/ เทคนิค / กลยุทธ์ 1. ให้ประชาชนเสนอข้อคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา และต้องเป็นอันดับแรกอย่าไปยึดเยียดให้ทำตามนั้นแบบนั้น เพราะประชาชนจะรู้ดีในพื้นที่ 2. ให้ประชาชนแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ให้เสนอข้อคิดเห็นและลงมือทำด้วยตนเอง และมีส่วนรับผลประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา นั้น ๆ 3. ส่วนเจ้าหน้าที่ก็คอยช่วยเหลือ และช่วยเหลืองบประมาณให้กับประชาชนสามารถอยู่รอดได้ในการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง บุคลิกลักษณะผู้เล่า 1. มีความเป็นผู้นำ ใจเย็น มีปฏิญาณไหวพริบ มีความมุ่งมั่น เมตตา และจิตสาธารณะในการรับเชิญเป็นประธานในการเจรจาของราษฎรในการเกิดเหตุร้ายในพื้นที่หลายตำบลใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2. มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์สูง และมีความพร้อมในการเล่า และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อความสงบสุขของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้เล่าได้เล่าถึงประสบการณ์ที่ได้เคยร่วมทำงานในระดับรัฐบาลใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งในปี พ.ศ. 2547 มีการเผาโรงเรียนจำนวนมาก และหลังจากนั้นมีการปล้นปืน ซึ่งขณะนั้นได้เข้าไปทำงานในพื้นที่ประมาณ 1 เดือน ได้ศึกษาประวัติศาสตร์ ซึ่งในอดีตปัตตานีเป็นรัฐ และได้ศึกษาวิจัยเรื่องนี้

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รองสมุหราชองครักษ์ (ต่อ)	ซึ่งก็เป็นการสรุปว่าเป็นการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งเดิมปัตตานีเป็นรัฐหนึ่งในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นรัฐที่รุ่งเรืองมากในขณะนั้น หลังจากนั้นได้รัฐปัตตานีมาเป็นของประเทศไทย เพราะฉะนั้นการที่จะแบ่งแยกดินแดนไปเป็นรัฐที่รุ่งเรืองของตัวเองก็มีมาโดยตลอด
รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล	ต้นเหตุที่ทำให้เกิดความรุนแรงเกิดขึ้นมาในขณะนี้กลุ่มที่สามารถมองเห็นจะมีอยู่ 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตำรวจ ทหาร กรมการปกครอง หน่วยราชการทุกหน่วยที่จะเข้าไปดูแลประชาชน (2) กลุ่มที่จะต่อต้านที่จะแบ่งแยกดินแดน กลุ่มนี้แท้จริงแล้วมีขบวนการขั้นตอน ซึ่งรัฐจะรู้หมดว่ามีใครบ้าง สืบเนื่องจากเหตุการณ์ที่มีการปล้นปืน ซึ่งได้เข้าไปสืบสวนในเรือนจำ และเก็บข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ซึ่งมีความชัดเจนว่าต้องการแบ่งแยกดินแดน และ (3) กลุ่มประชาชน ซึ่งรัฐต้องการให้ประชาชนเข้ามาเป็นฝ่ายรัฐ ซึ่งประชาชนกลุ่มหนึ่งก็จะเป็นประชาชนฝ่ายรัฐที่มีการทำมาหากิน ดำเนินชีวิตประจำวัน และประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มที่อยู่ฝ่ายตรงกันข้ามที่เข้ามา จากที่ได้ไปดูแลในพื้นที่นั้นในพื้นที่ป่าได้มีการนำเด็ก และกลุ่มวัยรุ่น รวมทั้งภายหลังได้มีการนำสตรีไปฝึก และจุดที่ฝึกก็ทราบว่ามีที่ใดบ้าง เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปก็มีการย้ายจุด การปล้นปืนเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่จะนำไปสร้างกองกำลังในการชุมนุมโจมตี ขณะนี้เราได้มาเพียง 2 กระบอกที่ปล้นไปหลายร้อยกระบอก จากกระบวนการระยะหลังได้ทราบว่า การปล้นปืนได้นำไปใช้การทำร้ายเจ้าหน้าที่ มียุทธศาสตร์ของคนร้ายว่าหากมีการทำร้ายเจ้าหน้าที่แล้ว มีนักข่าวลงไปทำข่าวก็จะได้รับรางวัล จากเหตุการณ์ที่เล่ามาสรุปว่ามีทั้งกลุ่มเขากลุ่มเรา และคนกลาง คือ ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงก็เป็นกลุ่มของเขา เพราะฉะนั้นในการที่จะให้ประชาชนจริงๆ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนร้าย และอีกกลุ่ม คือ เข้ามาเป็นคนไทยกลับใจ ซึ่งที่ ศชต. มีเข้ามาทุกวัน ซึ่งตรงจุดนี้เอง ก็ยังไม่สามารถทราบได้ว่า เขาเป็นฝ่ายตรงข้ามที่เข้ามาเอาข้อมูลหรือเป็นหน่วยข่าวหรือไม่ จากที่กล่าวมาทั้งหมดอยากให้มองเห็นว่า กลุ่มประชาชนที่จะมามีส่วนร่วมมี 2 กลุ่ม สำหรับกลุ่มที่เรารู้แล้วว่าเป็นกลุ่มเขาตรงนี้เรามีข้อมูลว่าคนที่เข้าไปในป่าไปฝึกมากับกลุ่มประชาชนที่เป็นคนที่ทำมาหากินไม่เคยไปยุ่งเกี่ยว อยากให้ภาพออกมาในลักษณะของการอำนวยความสะดวก ยุติธรรม เมื่อมีเหตุแล้วพนักงานสอบสวนหรือตำรวจจะต้องไปถึงที่เกิดเหตุต้องไปสอบสวน นำรายละเอียดต่างๆ ที่เป็นพยานหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นประจักษ์พยาน พยานแวดล้อม เมื่อมีเหตุแล้วเอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล (ต่อ)	ในการให้ข้อมูล รวมทั้งพยานที่เป็นนิติวิทยาศาสตร์ ต้องมองถึงความ เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะนำมา ซึ่งคดีขึ้นสู่ศาลเอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการนำพยานหลักฐานไปสู่ศาล และการป้องกันปราบปรามปกติ ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนเพื่อให้โครงการวิจัยได้รับประโยชน์สูงสุดเพื่อให้ภาครัฐนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ ผู้เล่ามีประสบการณ์ที่ได้เคยร่วมทำงานในระดับรัฐบาล ซึ่งเป็นขณะที่ปรึกษาที่ได้เข้าไปช่วยราชการใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในช่วงของรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ และรัฐบาลของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้ศึกษาจากประวัติศาสตร์ ซึ่งในอดีตปัตตานีเป็นรัฐ และขณะนั้นได้ศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และได้ศึกษาวิจัยเรื่องนี้ จนสรุปว่า เป็นการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งเดิมปัตตานีเป็นรัฐหนึ่งในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นรัฐที่รุ่งเรืองมาก ในขณะนั้นหลังจากนั้นปัตตานีมาเป็นของประเทศไทย เพราะฉะนั้นการที่จะแบ่งแยกดินแดนไปเป็นรัฐที่รุ่งเรืองของตัวเองก็มีมาโดยตลอด เป็นจุดต้นเหตุที่ทำให้เกิดความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วิธีการสู่ความสำเร็จ/ เทคนิค / กลยุทธ์ กลุ่มประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับเราต้องเป็นประชาชนจริงๆ ที่ทำมาหากินไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนร้าย เมื่อมีเหตุแล้วเอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลรวมทั้งพยานที่เป็นนิติวิทยาศาสตร์ซึ่งจะเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 คือการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมส่วนที่ 2 เมื่อมีเหตุแล้วจะนำพยานหลักฐานเอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำพยานหลักฐานไปสู่ศาล ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนเพื่อเป็นประโยชน์ในการให้ภาครัฐนำไปใช้ได้ประโยชน์สูงสุด บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรู้ และประสบการณ์อย่างดี การถ่ายทอดของผู้เล่าทำให้ผู้ฟังได้ความรู้เกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ การนำเสนอเรื่องได้อย่างดีและน่าประทับใจ

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
หัวหน้าตรวจราชการ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	ผู้เล่าแสดงความคิดเห็นว่า ในภาคใต้มีการช่วงชิงอยู่ 4 แบบ คือ 1) ช่วงชิงการนำ 2) ช่วงชิงการจัดตั้ง 3) ช่วงชิงการปฏิบัติ และ 4) ช่วงชิงการช่วยเหลือ หลักการที่แน่ๆ คือ การแบ่งแยกดินแดนเป็นเรื่องที่จะทำอะไรให้มีการช่วงชิงให้กลุ่มคนเป็นของพวกตนเองมากขึ้น ต้องใช้หลักการมีส่วนร่วม การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจใช้หลัก คือ (1) การอยู่รอด (2) พอเพียง (3) ยั่งยืน เงื่อนไขในการประกาศสงครามจะมี 5 ประการ คือ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา มาตุภูมิ และความไม่เป็นธรรมในสังคม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้อเท็จจริงส่วนหนึ่งคือ การแบ่งแยกดินแดนจะอย่างไรให้สิ่งเหล่านี้หมดไป วิธีการสู่ความสำเร็จ 1) การลดส่วนแบ่งแยกดินแดนให้ลดลง คือ ลดความคิดให้พวกเขาเป็นพวกเรา 2) การเพิ่มฝ่ายเรา เป็นเรื่องของวัฒนธรรมในเรื่องของอดีต ฝ่ายเปิดตัวอยากทำในลักษณะปกครองพิเศษ วิธีแก้ความคิดของเขา คือ เขตการปกครอง 3) เห็นด้วยกับวิธียึดพื้นที่ ยึดมวลชนเป็นหลัก ถ้าเป็นชาวพุทธก็ง่าย ทำอย่างไรที่จะเอาความคิดคืนมา 4) วิธีการแก้เศรษฐกิจต้องพอเพียง และยั่งยืนประชาชนต้องมีส่วนร่วมด้วย การเชิญชาวบ้านหรือผู้แทนชาวบ้าน เช่น นายกท้องถิ่นมาประชุม การเชิญคนที่ยากจนจริงๆ ของพี่น้องมุสลิม เพื่อที่จะมีเงินมากขึ้น บุคลิกลักษณะลักษณะผู้เล่า มีความสุขุม รอบคอบ ใจเย็น มีความสนใจที่จะรับฟังเรื่องเล่าจากผู้อื่น และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างน่าประทับใจกล่าวถึงปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
ผู้อำนวยการมูลนิธิศักยภาพชุมชน	1) เรื่องเศรษฐกิจ การแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ทำอย่างไรจึงทำให้คนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สร้างโอกาสให้คนที่ยากจนจริงๆ ของชาวมุสลิม มีอาชีพและรายได้ดีขึ้น เพราะมุสลิม คือ คนกลุ่มน้อยของประเทศ 2) ปัญหาคนในพื้นที่แตกแยกกัน เพราะเขาเห็นว่าทางราชการเป็นฝ่ายตรงกันข้าม มีการดึงผลประโยชน์เข้าตัวเอง 3) กระบวนการยุติธรรม กฎหมายความมั่นคง มีกระบวนการแบ่งแยกดินแดนเกิดขึ้น เนื่องจากสิทธิความเป็นอยู่ไม่ได้รับ

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้อำนวยการมูลนิธิศักยภาพชุมชน (ต่อ)	ความเคารพในการปฏิบัติทางวิถีชีวิต ไม่ได้มีการเคารพเชิงวัฒนธรรมทางประเทศของเราไม่ได้เคารพสิทธิของเขา 4) สถานการณ์ภาคใต้เป็นอาชญากรรมองค์กร (Crime Organization) ซึ่งต้องกำหนดประเด็นให้ชัดเจนในเรื่องของการก่อการร้ายและอาชญากรรมองค์กร 5) ข้าราชการหลานท่านบอกว่าโจรได้มี 2 ลักษณะคือ โจรก่อการร้าย และโจรในเครื่องแบบ คือ ข้าราชการ มีคำถามว่ายาสเสพติดเข้ามาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างไร วิธีการสู่ความสำเร็จ มติการเมือง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องแก้ไขด้วยการเจรจา ผลจากการพูดคุย ทำให้เกิดความเข้าใจกันทั้งมุสลิม ชาวพุทธ และจีน ทำให้เกิดความเป็นพี่น้องกลับคืนมาเพื่อให้เกิดสันติภาพที่แท้จริง บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อความสงบสุขของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
นักวิจัย	ได้แสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วยกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งมีความสำคัญในการสร้างความเจริญให้กับสังคมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านของประชาชน ซึ่งมีความสำคัญมากในการสร้างความสงบสุขแก่สังคม คือ ประชาชนต้องร่วมกันให้ความสำคัญที่จะเป็นหูเป็นตากับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากประชาชนมีจำนวนมากกว่าตำรวจมาก ถ้าประชาชนทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจกัน และให้ข้อมูลคดีอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจคดีอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบของคนร้ายจะลดน้อยลงสังคมจะสงบสุขได้ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วิธีการสู่ความสำเร็จ 1. ชุมชนทุกฝ่ายต้องร่วมมือร่วมใจกันในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบของคนร้าย สังคมจะสงบสุขได้ 2. ประชาชนทุกฝ่ายจะต้องมีความรัก ความสามัคคีกัน และมีความเคารพซึ่งกันและกันไม่ว่าจะเป็นศาสนาอะไร อย่าแบ่งแยกกัน และยอมรับเอกลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งจะไม่ทำให้

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
นักวิจัย (ต่อ)	เกิดความขัดแย้งกัน ซึ่งมีผลทำให้เกิดความมั่นคงในความสงบสุขอย่างยั่งยืนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 3. ข้าราชการทุกฝ่ายจะต้องไม่ถือตัวแบ่งแยกกันให้เกิดการบูรณาการทุกหน่วยงาน และความร่วมมือในการทำงานร่วมกันมีความปรองดองกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดความมั่นคงในความเป็นสุขอย่างยั่งยืนของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 4. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และข้าราชการทุกฝ่าย ต้องเมตตา กรุณาต่อประชาชน รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม เพื่อความเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ประชาชนอย่างทั่วหน้า บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุขุมใจเย็น และเสนอแนะเพื่อให้ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความสงบสุขอย่างยั่งยืน
รองเลขาธิการ สมาพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย	กล่าวถึงสถานการณ์ภาคใต้ ชาวบ้านมีการมองว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม เช่น มีผู้เสียชีวิต ชาวบ้านคิดว่าเจ้าหน้าที่เป็นคนทำ ชาวบ้านเห็นว่าพนักงานสอบสวนควรมีพวกเขา ซึ่งเป็นชาวมุสลิมด้วย ปัญหาเชิงอัตลักษณ์มีการรักษา อัตลักษณ์ของตัวเอง เขาเชื่อว่าเขามีอัตลักษณ์ เสียอัตลักษณ์ไม่ได้ การทำลายอัตลักษณ์ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เอาอาวุธปืนไปต่อสู้การยิงครู่เป็นการป้องกันอัตลักษณ์ของตัวเอง เพราะเห็นว่าเขาทำลายอัตลักษณ์ของตัวเอง การแก้ปัญหา ปิดตานี้มีทั้งคนจับคนไทย คนมุสลิม ต้องการแสดงความคิดเห็นของตัวเอง ตั้งแต่ พ.ศ.2444 สมัยรัชกาลที่ 5 มีการต่อต้านและการขัดแย้งตลอดมา มีนอกเหนือจากการก่อการร้ายอาจจะเป็นไปได้ว่าผู้กระทำเป็นเจ้าหน้าที่ เรื่องนี้ต้องทำให้กระจ่างและเร็วที่สุด ต้องมีพยานหลักฐานที่ดี ประเด็นอีกมุมหนึ่งคือ สถานการณ์ภาคใต้เป็นเหตุซับซ้อน บางครั้งอาจเป็นอาชญากรรมไม่ใช่การก่อการร้ายควรแยกทั้ง 2 ให้ชัดเจน บางครั้งมีคนบอกว่าโจรใต้มี 2 ลักษณะ คือ โจรก่อการร้าย และโจรในเครื่องแบบ เงื่อนไขคือ ข้าราชการที่สร้างเงื่อนไข ซึ่งเป็นอีกปัญหาหนึ่ง ผู้กระทำผิดไม่ได้ถูกลงโทษสักที ทำให้ประชาชนไม่มั่นใจ เกิดกระบวนการเพิ่มความขัดแย้ง ตำรวจต้องแยกอาชญากรรมและก่อการร้ายให้ชัดเจน

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รองเลขาธิการ สมาพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (ต่อ)	วิธีสู่ความสำเร็จ ชาวบ้านควรรักษาอัตลักษณ์ซึ่งกันและกันและกันไม่ควรทำลาย ผู้กระทำความผิด จะต้องถูกลงโทษทันที เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจไม่เกิดกระบวนการเพิ่มความขัดแย้ง บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุข รอบคอบ ใจเย็น เล่าเหตุการณ์ได้อย่างชัดเจน และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อสถานการณ์ภาคใต้เพื่อไม่ให้เกิดการขัดแย้งกัน
รักษาการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ	กล่าวถึงความไม่สงบในภาคใต้ คิดว่าเป็นสงครามกลยุทธิ์ไม่ใช่สงครามปกติ ซึ่งสงครามกลยุทธิ์ต้องหาสาเหตุ เชื้อชาติ ศาสนา ผลประโยชน์ เราต้องใช้หลักการต่อต้านสงครามให้หลักยุติธรรม ใช้การพัฒนา เศรษฐกิจ เป็นเอกลักษณ์ ศาสนา การช่วงชิงมวลชน การวิเคราะห์กฎหมาย ถ้าเป็นสงครามกลยุทธิ์เราต้องใช้ในการปราบปรามความไม่สงบ เศรษฐกิจสังคม ความเป็นเอกลักษณ์ การช่วงชิงมวลชนสำคัญแต่หลักนิติธรรมก็สำคัญมาก ศาสนาเสรีมี ในประเทศเสรี เราใช้กฎหมายอะไร ซึ่งมีดังนี้ คือ 1. ในสมัยรัชกาลที่ 1 เราใช้กฎหมายตรา 3 ดวง ที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมกัน 2. กฎหมายลักษณะการปกครองท้องถิ่น คือ ประชาชนต้องช่วยเหลือกัน และผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องถิ่น เพราะมีคนเดียวไม่พอประชาชนต้องช่วยกัน 3. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญา เจ้าพนักงานอาจให้ประชาชนช่วยเหลือได้ 4. กฎหมายอาวุธปืน ผู้ควบคุม คือ มหาดไทย ผู้ใช้ คือ ตำรวจ ถ้าฝ่ายปกครองเข้าร่วมด้วยใครเป็นผู้ควบคุมอาวุธปืน 5. ประมวลกฎหมายอาญา การให้ผู้มีส่วนร่วมมาให้ข่าวและแต่งตั้งให้เป็นผู้เปิดตัว 6. สำหรับการสอบสวนคดีพิเศษ ค่าใช้จ่ายในการสอบสวนคดีพิเศษจะเบิกได้มากกว่าตำรวจ วิธีสู่ความสำเร็จ 1. การให้ประชาชนช่วยให้ข่าวน่าจะเป็นคนที่เดือดร้อนถึงขั้นไม่มีอะไรจะกินมาร่วมเป็นส่วนร่วมของประชาชน มาร่วมมือกับทางราชการ แล้วรวมกับกฎหมายที่กล่าวไปทั้งหมด 2. ในส่วนของกระบวนการยุติธรรมต้องมีการจับผู้กระทำความผิดมาดำเนินการตามกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนเกิดความ

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รักษาการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ (ต่อ)	ศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย และการสอบสวนเป็นอย่างดี และเสนอแนวคิดอย่างดี
ประธานสมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย	กล่าวถึงแก้ไขกฎหมายพิเศษ กฎหมายพิเศษ พ.ร.บ.ฉุกเฉินว่าด้วยกฎหมายพิเศษโดยทั่วไปเป็นสิ่งที่เป็นเครื่องมือของฝ่ายรัฐบาลที่เจ้าหน้าที่ใช้ในการจับใครเป็นผู้ต้องสงสัย โดยไม่ต้องมีข้อหาอะไรเป็นกฎหมายที่ประชาชนมีความเกรงกลัวที่สุด ประชาชนกว่า ร้อยละ 80 ของคนที่โดนจับโดย พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ถูกปล่อยกลับ คนมุสลิมที่ย้ำเสมอว่าปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ใช่ปัญหาศาสนา แต่เป็นปัญหาทางการเมือง เป็นกลยุทธ์ทางการเมือง ที่ไม่ใช่สงครามเพื่อเสนอในการแก้ไขปัญหาวหรือวิธีสู่ความสำเร็จ มี 3 ข้อ วิธีสู่ความสำเร็จ 1. ให้เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนในการปราบปรามอาชญากรรมที่ไม่ใช่สงคราม เช่น ปัญหายาเสพติด 2. การปรับทัศนคติ โดยคนมุสลิมทัศนคติว่า ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาสงครามไม่ใช่ปัญหาศาสนา เพื่อให้พระสงฆ์ไม่ถูกทำร้าย ซึ่งตอนนี้ไม่ค่อยทำร้าย หรืออนาคตจะไม่เกิดความเสียหายรุนแรง เงื่อนไขที่เขาใช้ความรุนแรง เพราะเขาหมดความศรัทธา 3. การปรับโครงสร้างต้องปรับกระบวนการยุติธรรม เขาเสนอว่ากฎหมาย พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ช่วยเอาบุคคลผู้ต้องสงสัยมาซักถาม และต้องปรับชั้นศาลด้วย บางคนไม่มีพยานหลักฐาน เขาไม่ได้ไต่สวน ทำให้ต้องเลื่อนการไต่สวน และการคุมขังอีก โดยไม่มีการช่วยในการประกันตัว เพราะเกรงจะถูกทำร้ายอีก ประชาชนมักเสนอว่ากฎหมายนี้ไม่ได้เอ้ออะไร ทำให้ชาวบ้านไม่ศรัทธา และใช้ความรุนแรง ถ้าปรับโครงสร้างได้มุมมองของประชาชนจะเปลี่ยนไป และไม่ใช่ความรุนแรง บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ด้านกฎหมายและมีจิตเมตตาในการเสนอความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อพระสงฆ์ที่ไม่ถูกทำร้าย และลดความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	ผู้เล่าได้พูดถึงข้อกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 87 อนุที่ 1 และ 2 เขียนโดยสรุปว่า รัฐต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า ฝ่ายรัฐต้องการอะไร ฝ่ายประชาชนต้องการอะไร ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางกฎหมาย ถ้าใช้แบบนี้ได้ประชาชน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะลดความรุนแรงลง วิธีสู่ความสำเร็จ รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางกฎหมายตามข้อกฎหมายรัฐธรรมนูญเพื่อให้ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ลดความรุนแรงลง บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ทางด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญ ใจเย็น และมีจิตสาธารณะในการเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สรุปกิจกรรม AAR (Action After Review) ครั้งที่ 1

จากการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในโครงการการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ การประชุมครั้งที่ 1/2555 สามารถสรุปเป็นกิจกรรม AAR ได้ดังนี้

- 1) เป้าหมายของการร่วมประชุมครั้งนี้ คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องการทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
- 2) เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุเกินคาด คือ ทุกคนตั้งใจแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้ทราบถึงประวัติที่แท้จริงของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และความแตกแยกที่เกิดจากการขาดความร่วมมือกันของชาวบ้านขาดความเชื่อมั่นในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเห็นมุมมองต่างๆ มากขึ้น
- 3) เป้าหมายส่วนใดที่ไม่บรรลุ คือ การกระจายโอกาสให้ผู้ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น
- 4) สิ่งใดที่ได้เรียนรู้และเป็นประโยชน์มากที่สุด คือ องค์กรความรู้ของแต่ละคนที่นำเสนอ เช่น การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหายาเสพติดให้ประชาชนมีการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และลงมือทำด้วยตนเองเพื่อให้ประชาชนสามารถทำงานร่วมกันได้โดยไม่มีปัญหา
- 5) จะกลับไปทำอะไร ร่วมกับใคร โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะร่วมกันเขียนรายงาน และรวบรวมข้อมูลปัญหาเพื่อแก้ไข และหาข้อมูลการเสนอแนะแนวทางในการทำคู่มือ เพื่อใช้ประโยชน์โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความรุนแรง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาพ 4.1 การประชุมครั้งที่ 1 การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
วันศุกร์ที่ 21 ธันวาคม พ.ศ.2555 เวลา 09.30 - 12.00 น.
ณ ห้อง 26108 อาคาร 26 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ขั้นตอนที่ 3 การประชุมครั้งที่ 2 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 1

กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 1 ได้จัดประชุมวันจันทร์ ที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2556 เวลา 13.30– 16.30 น. ณ ห้องประชุมกระยาทิพย์ ชั้น 1 โรงแรมปาร์ควิว อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ หัวหน้าโครงการวิจัย
2. ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง นักวิจัย
3. พลตำรวจตรี สุเมธ พงษ์ลิมานนท์ นักวิจัย
4. ปลัดจังหวัดยะลา
5. ผู้บังคับการอำนวยการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
6. รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดยะลา
7. ผู้กำกับการ กองบังคับการสืบสวนสอบสวน ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
8. ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
9. ผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ กองบังคับการอำนวยการ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
10. ผู้อำนวยการศูนย์วิชาการ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
11. ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา
12. หัวหน้าฝ่ายปกครอง เทศบาลนครยะลา
13. รองผู้อำนวยการโรงเรียนสตรียะลา
14. กรรมการ กกต.ยะลา
15. นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ศูนย์วิชาการ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
16. ปลัดอำเภอเมืองยะลา

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 1 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกทักษะการเล่าเรื่องและถ่ายทอดสู่ผู้อื่น รูปแบบการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Story Telling) ครั้งนี้ให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล่าเรื่องจากประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน มวลชน สัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ก่อนที่จะเริ่มเล่าเรื่องนั้น ประธานในที่ประชุม คือ พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ ได้อธิบายถึงความ เป็นมาและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ตาราง 4.2 บันทึกผลสรุปการเล่าเรื่อง Storytelling รายบุคคล ครั้งที่ 1 ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบัน ทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ปลัดจังหวัดยะลา	ได้พูดถึงปัญหาอุปสรรคจากหน่วยงาน ต้องเน้นในเรื่องความมั่นคงปลอดภัย การป้องกันการก่อความไม่สงบ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ 1. ประชาชนก็ไม่กล้า หวาดกลัว ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร 2. การแก้ไขปัญหามีหลายหน่วยงาน ต่างคนต่างทำ ไม่ประสานงานกันเท่าที่ควร จุดตรงนี้เป็นปัญหา เพราะการประสานงานระหว่างหน่วยงานยังไม่บูรณาการ 3. ผู้ประกอบอาชญากรรมใช้แนวร่วม เช่น การปล้นร้านทองที่ จ.ยะลา ถึงแม้ชาวบ้านให้ความร่วมมือ แต่ก็กลัวการข่มขู่ และคุกคามอย่างมาก 4. ปัญหาอาชญากรรมและปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกัน 5. ปัญหาด้านความมั่นคงปลอดภัย การเชื่อมโยงและการประสานความสัมพันธ์ ไม่สมบูรณ์อย่างเต็มที่ สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ ปัญหา และอุปสรรคจากหน่วยงาน และปัญหาด้านความมั่นคงปลอดภัยในการป้องกันการก่อความไม่สงบ และปัญหาอาชญากรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. ต้องเน้นในเรื่องความมั่นคงปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนมีความกล้า ไม่หวาดกลัวในการให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม 2. ให้เกิดการบูรณาการทุกหน่วยงาน และการทำงานโดยให้ความร่วมมือทุกฝ่าย และประสานงานกันอย่างดี เพื่อเกิดประสิทธิภาพ และเกิดความมั่นคงในความเป็นสุขอย่างยั่งยืนของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความสุขุม ใจเย็น มีประสบการณ์ในการทำงานสูง

ตาราง 4.2 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้	1. ปัญหาในเรื่องความไม่ปลอดภัยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยอมรับว่าเป็นกรณีพิเศษ เพราะเป็นพื้นที่สู้รบ และนำเอาเรื่องศาสนามาใช้ในการสู้รบ 2. ความร่วมมือของประชาชนในการแก้ปัญหา จะถูกกำหนดโดยกระบวนการแบ่งแยกดินแดน 3. ประวัติศาสตร์ซึ่งได้ถูกอ้างว่าเป็นรอยร้าวในอดีตได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือชี้หน้า การที่รัฐปัตตานีถูกอาณาจักรสยามกวาดต้อนประชาชน เป็นอานาภาพในการชี้หน้าเป็นอย่างมากในทุกโอกาส การสร้างความเกลียดชัง นำไปสู่ความแตกแยกและหวาดระแวง 4. ไทย-มุสลิม มีความเชื่อว่าเชื้อชาติตามรัฐธรรมนูญของมลายูไม่ได้มีเชื้อชาติไทยโดยยึดถือแนวทางตามรัฐธรรมนูญของประเทศติมอร์ ซึ่งได้แบ่งแยกประเทศมาจากประเทศอินโดนีเซีย 5. ความแตกแยกระหว่างไทย-พุทธ และไทย-มุสลิม ทวีความรุนแรงมากขึ้น ด้วยความเชื่อที่ว่า การต่อสู้แบบมีอุดมการณ์ การฆ่าคนที่เป็ศัตรู จะได้สู่สวรรค์ 6. กลุ่มแนวร่วมได้สร้างความแตกแยกโดยได้วางยุทธศาสตร์ 5 ประการ คือ 6.1 ยุทธศาสตร์ประชากรวางแผนให้มีการแตกแยก เกลียดชัง มีการเลือกข้างอย่างชัดเจน 6.2 ยุทธศาสตร์สังคม การสร้างความขัดแย้ง มวลชนฝ่ายผู้ก่อการร้ายให้มากขึ้น มีการเผาโรงเรียน เพื่อต้องการให้โรงเรียนปิด และให้เด็กมาเข้าเรียนโรงเรียนสอนศาสนาแทน ซึ่งโรงเรียนสอนศาสนามีการเรียนฟรี อาหารฟรี หากผู้ปกครองไม่เดินตามแนวทางนี้อาจถูกกลั่นแกล้ง บางรายถึงกับถูกลอบฆ่าซึ่งเป็นการแสดงในเชิงสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของกลุ่มผู้ต้องการสร้างความแตกแยก 6.3 ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ ให้คนในหมู่บ้านอยู่ในความรับผิดชอบของตนเอง เป็นการเลี้ยงตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพารัฐ เช่น เก็บเงินจากสมาชิกวันละ 1 บาท ขณะนี้ 800 หมู่บ้านจาก 2,000 หมู่บ้าน มีการเก็บเงินในลักษณะเช่นนี้ ปีหนึ่งได้เงินจำนวนเป็นล้านบาท เป็นการเลี้ยงตัวเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพารัฐ 6.4 ยุทธศาสตร์งานมวลชน มียุทธศาสตร์ป้องกันมวลชนของพวกเขาไม่ให้มาเข้ากับพวกเรา มีการพบปะพูดคุยตลอดเวลามีการทำกันอย่างจริงจัง มากกว่าพวก ซึ่งจะได้ทั้งพื้นที่และมวลชน ทั้งมิตร มีกรรมการหมู่บ้านละ 6 คน ซึ่งฝ่ายเขาไม่รู้ว่าเป็นใคร มีตำรวจประจำหมู่บ้าน ซึ่งไม่ได้เคลื่อนไหวในหมู่บ้าน มีอิทธิพลใน

ตาราง 4.2 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ต่อ)	การควบคุมประชาชนมากกว่าทางฝ่ายรัฐ 6.5 ยุทธศาสตร์ทางด้านการข่าว เป็นการสร้างความเชื่อมั่นของคนในหมู่บ้านอย่างกว้างขวาง สร้างพื้นที่ของมวลชนได้อย่างสมบูรณ์แบบ เพราะเข้าถึงมวลชนได้มากกว่าทางฝ่ายรัฐ สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ ผู้เล่ามีความรู้ในสถานการณ์ปัจจุบันในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้งทราบถึงกลุ่มแนวร่วมของพวกเขา ได้สร้างความแตกแยกโดยวางยุทธศาสตร์ 5 ประการใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. ป้องกันมวลชนของพวกเขาไม่ให้ไปเข้ากับพวกเขา 2. วางแผนให้ประชาชนทุกฝ่ายให้มีความรัก ความสามัคคีกัน ไม่ให้มีการแตกแยกกันและไม่ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ 5 ประการของเขา บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความเป็นผู้นำและมีความรู้ และประสบการณ์ในการถ่ายทอดของผู้เล่าทำให้ผู้ฟังมีความรู้เกี่ยวกับมวลชนของพวกเขา ซึ่งแตกต่างกับพวกเราใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
ผู้อำนวยการศูนย์วิชาการ	1. ในพื้นที่จริงๆ มีการก่อการร้ายที่เจ้าหน้าที่ยังควบคุมไม่ได้ทั้งหมด ยุทธศาสตร์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีชุดความจริงอีกหลายเรื่องที่เป็นตัวแทรกแซงและควบคุมกันไป เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาของผู้มีอิทธิพล 2. ปัญหาระหว่างไทย-พุทธ และไทย-มุสลิม เกี่ยวเนื่องกับมาตรการบางอย่างของรัฐ เช่น ในเรื่องของความไม่เป็นธรรมในพื้นที่ 3. งบประมาณ ตั้งไว้จำนวนมากถึง 22,000 ล้านบาท เพียงแต่จ่ายจริงประมาณ 10,000 ล้านบาท งบประมาณที่เหลือ 12,000 ล้านบาท ไม่รู้ว่าเอาไปใช้เกี่ยวกับอะไร ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการเป็นการจัดที่อุปโลกน์จัดขึ้นมา 4. ความขัดแย้งมีหลายจุด เช่น ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับรัฐ ระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนกับประชาชน 5. ศอ.บต. มียุทธศาสตร์ คือ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เมื่อไม่สามารถทำความคาดหวังให้กับประชาชนได้ เมื่อรัฐไม่ได้ให้ความ

ตาราง 4.2 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้อำนวยการศูนย์วิชาการ (ต่อ)	ช่วยเหลือต่อประชาชน ก็จะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. รัฐต้องให้ความช่วยเหลือประชาชน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้ประชาชนอยู่รอด เพียงพอเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น และให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2. รัฐ และประชาชนทุกฝ่ายจะต้องมีความรัก ความสามัคคีกัน ไม่ขัดแย้งกัน เช่น ระหว่าง รัฐกับรัฐ ระหว่างรัฐกับประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชน เช่น ไทย-พุทธ และไทย-มุสลิม เพื่อความสงบสุขอย่างยั่งยืนของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ ศอ.บต. มียุทธศาสตร์ คือ เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความเป็นผู้นำ และมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนชายแดนภาคใต้
ปลัดอำเภอเมืองยะลา	1. การศึกษา ประชาชนยังมีการศึกษาที่ไม่สูงพอ กระทรวงศึกษาธิการควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้ โดยเฉพาะการให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้กว้างและมากขึ้น 2. ยาเสพติด เยาวชนอายุ 12 ปีขึ้นไป ติดยาเสพติดกันมาก เนื่องจากสิ่งแวดล้อมจากเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษาเข้าไปมั่วสุมในเรื่องยาเสพติด เมื่อเกิดปัญหาทางด้านการศึกษาและการมั่วสุมยาเสพติดมากขึ้น จะเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ง่ายต่อการชักนำต่อเนื่องไปถึงปัญหาความมั่นคงของรัฐต่อไปในอนาคตได้ 3. นโยบายของรัฐบาล ต้องให้ความสำคัญต่อประชาชนให้มีการปฏิบัติในเรื่องของมวลชนให้มีจิตสำนึกร่วมกัน ไม่ว่าจะนับถือศาสนาอะไร ต้องถือว่าเขาเป็นคนไทยคนหนึ่ง 4. งานมวลชน มีความสำคัญอย่างมาก ต้องให้ข้อเท็จจริง เช่น การทำความเข้าใจกับ ผอ.โรงเรียนให้พูดคุยกับนักเรียนและผู้ปกครอง ทำให้ได้มวลชนมากขึ้น 5. การสร้างความเข้าใจ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องขยัน หมั่นลงพื้นที่เพื่อให้ได้เข้าใจสภาพที่แท้จริงของคนในพื้นที่ มีการสอบถาม

ตาราง 4.2 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ปลัดอำเภอเมืองยะลา (ต่อ)	ข้อมูลและทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่อย่างจริงจัง วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. รัฐบาลต้องให้ความสำคัญในด้านการศึกษาเพื่อให้ประชาชนและเยาวชนในพื้นที่มีความรู้มากขึ้น 2. แก้ไขปัญหายาเสพติดโดยที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องตรวจสอบและจับกุมผู้ค้ายาเสพติด และผู้ติดยาเสพติดโดยเฉพาะเยาวชน อายุ 12 ปีขึ้นไปติดยาเสพติดกันมาก เนื่องจากไม่ได้รับการศึกษาจึงไปมั่วสุมกับยาเสพติด ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ง่ายต่อการชักนำไปกระทำความผิดในด้านความมั่นคงของรัฐในอนาคต 3. นโยบายของรัฐบาลต้องให้ความสำคัญต่อประชาชนให้มีความจิตสำนึกร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นศาสนาอะไรก็ถือว่าเป็นคนไทยด้วยกัน และนอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องขยัน หมั่นลงพื้นที่เพื่อให้เข้าใจสถานที่แท้จริงของคนในพื้นที่ และสอบถามข้อมูล และทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความเป็นผู้นำ มีความรู้และประสบการณ์อย่างดี และเสนอแนวคิดได้อย่างดีมาก และน่าประทับใจ
ผู้บังคับการอำนวยการ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจ จังหวัดชายแดนภาคใต้	ปัญหาอุปสรรคในพื้นที่ที่มีหลายมิติ ทัศนคติเป็นสิ่งที่สำคัญ ประชาชนในพื้นที่ถูกมองว่าเป็นพลเมืองชั้นสอง มีมิติในเรื่องของภาษา และศาสนามาเกี่ยวข้อง ซึ่งพอจะแบ่งออกแต่ละประเด็น ดังนี้ 1. การศึกษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีปัญหาว่าจะศึกษาแต่ศาสนาอย่างเดียว 2. ความรู้ การศึกษาเฉพาะศาสนา เด็กจะไม่สามารถประกอบอาชีพได้ บางครอบครัวมีภรรยาหลายคน รายได้ของครอบครัวมีน้อย เด็กจะว่างงานมากขึ้น เด็กอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้ไปไหน ไม่ได้ศึกษาต่อ ง่ายต่อการชักจูงให้กระทำความผิด และติดยาเสพติด 3. ความเชื่อมั่น รัฐต้องให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางที่คนในพื้นที่ได้รับราชการในพื้นที่ การที่ได้ทำงานในท้องถิ่นที่ตนเองเกิด จะสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนมากยิ่งขึ้น 4. การสร้างชุมชนเข้มแข็ง ต้องสร้างชุมชนให้เข้มแข็งที่ อ.เมือง มีประมาณ 50 ชุมชน 5. รายได้ และการว่างงาน เป็นสาเหตุของความอ่อนไหวในการชักจูง ทั้งการก่อการร้ายและยาเสพติด

ตาราง 4.2 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้บังคับการอำนวยการ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ต่อ)	วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. รัฐต้องเน้นการศึกษาของประชาชนและเด็ก เพื่อให้มีความรู้สูง และสามารถประกอบอาชีพได้ ไม่ว่างงาน เพื่อให้เด็กไม่ง่ายต่อการชักจูงให้กระทำความผิด และติดยาเสพติด 2. รัฐต้องให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางที่คนในพื้นที่ได้รับราชการทำงานในท้องถิ่นที่ตนเองเกิด ซึ่งจะสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนยิ่งขึ้น และทำให้ประชาชนมีรายได้ ไม่ว่างงานเพื่อไม่ให้เป็นสาเหตุของความอ่อนไหวในการถูกชักจูงทั้งการก่อการร้ายและยาเสพติด บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรู้ และความเป็นผู้นำสูง มีจิตเมตตาต่อประชาชนที่ได้แสดงความคิดเห็นให้รัฐรับประชาชนในพื้นที่ได้รับราชการในพื้นที่เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของประชาชน และมีรายได้ ไม่ว่างงานเพื่อความสงบสุขของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
รองผู้บังคับการตำรวจภูธร จังหวัดยะลา	เนื่องจากเป็นคนที่เกิดที่ปัตตานี จึงรู้สึกของคนที่ 3 จังหวัดนี้ ได้มีงานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่ม RKK ซึ่งมีลักษณะของการคล้อยตามในสิ่งที่ตนเองชอบ เช่น งานวิจัยเรื่องหนึ่งคือ คนในพื้นที่มีความคิดเห็นว่าถ้ามีลูกหลาน จะไม่ให้ไปเป็นทหาร ซึ่งจะสอดคล้องกับความคิดเห็นของคนในพื้นที่ ซึ่งเกลียดทหาร ในชุมชนรู้ว่าใครเป็นตำรวจ เป็นคนร้ายเป็นคนค้ายาเสพติด แต่จะไม่พูด หากไม่สนิทสนมกันจริงๆ แล้วจะไม่พูด เคยเจอเข้ากับตนเอง เคยทำงานอยู่ในพื้นที่ที่รือเสาะ เบตง แล้วมาเป็น ผกก.สภ.เมืองยะลา เมื่อเปลี่ยนกำลังพลกลับมา กลับกลายเป็นเจ้าหน้าที่เป็นแนวร่วมของผู้ก่อการร้าย หากไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วจะไว้วางใจประชาชนอย่างไร การมีส่วนร่วม คือ การให้ข้อมูลกับภาครัฐ ผลทำให้เกิดหลายมุมมองในหลายมิติ สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ เป็นคนที่เกิดที่จังหวัดปัตตานีและเคยทำงานในพื้นที่รือเสาะเบตง แล้วมาเป็น ผกก.สภ.เมืองยะลา รู้สึกคนใน 3 จังหวัดดี วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ การมีส่วนร่วม คือ คนให้ข้อมูลกับภาครัฐ ซึ่งจะต้องไว้วางใจเจ้าหน้าที่ของรัฐ และไว้วางใจประชาชน บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรู้ ความสามารถสูง โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับนิสัยของคนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตาราง 4.2 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ปลัดจังหวัดยะลา	ทางจังหวัดได้มีการจัดให้มีวิทยุเครื่องแดงในชุมชน มีเยอะแยะมาก แต่ความยั่งยืนกลับไม่มี นโยบายข้างบนเริ่มเปลี่ยนแปลงเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเปลี่ยนไป เมื่อเริ่มเดินหน้าแล้วไม่ต่อยอด ชาวบ้านที่ให้ความต่อเนื่องระยะยาวไม่มี ความเข้มแข็งของฝ่ายตรงข้ามอาจมีส่วนร่วมมากกว่าฝ่ายเรา นโยบายในส่วนบนเป็นเรื่องที่สำคัญ วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ นโยบายในส่วนบนต้องไม่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความเข้มแข็งของฝ่ายเรา ในการมีส่วนร่วมของประชาชนมากกว่าฝ่ายเขา บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุขรอบคอบ และเล่าถึงสถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องการมีปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างชัดเจน
รองผู้อำนวยการโรงเรียนสตรียะลา	ในส่วนของสถาบันการศึกษา ไม่ได้ทำการให้เกิดการแตกแยกของชาวพุทธและมุสลิมทุกวันศุกร์ในทุกศาสนา จะสามารถเข้าไปได้ในโรงเรียนสตรียะลา ซึ่งพยายามขับเคลื่อนในเรื่องของการมีส่วนร่วม เช่น การไหว้ครู มุสลิมก็ต้องมีครูเช่นเดียวกัน ชาวพุทธและชาวคริสต์ อาจแตกต่างในส่วนของการดอกไม้ที่หลากสี สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ โรงเรียนสตรียะลาพยายามขับเคลื่อนในเรื่องของการมีส่วนร่วม เช่น การไหว้ครูทั้งชาวพุทธ และชาวมุสลิม เพื่อไม่ให้เกิดการแตกแยกของชาวพุทธและชาวมุสลิม วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ สถาบันการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องพยายามขับเคลื่อนของการมีส่วนร่วม เพื่อไม่ให้เกิดการแตกแยกของชาวพุทธ และชาวมุสลิม บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ดีในการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมทั้งชาวพุทธ และชาวมุสลิม

ตาราง 4.2 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
กรรมการ กกต.ยะลา	อยู่ที่ยะลาตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 เป็นอาจารย์ในโรงเรียน ซึ่งมีกองพันนักศึกษาวิชาการทหารที่เข้มแข็ง มีศูนย์วิทยุเครื่องแดง มีศูนย์เลี้ยงชีพ มีแนวร่วมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือหลักว่า ความจริง ความศรัทธา ความเชื่อมั่น หากให้ใจเขา เขาก็จะให้ใจมา หากหลอกลวงเขา เขาก็จะหลอกลวงมา และสิ่งที่สำคัญคือการเมืองไม่ควรเข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษา สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ อยู่ที่ จ.ยะลาตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 เป็นอาจารย์ในโรงเรียน ซึ่งมีกองพันนักศึกษาวิชาการทหาร วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ แนวร่วมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องใช้หลักว่า ความจริง ความศรัทธา ความเชื่อมั่น หากให้ใจเขา เขาก็จะให้ใจเรา หากหลอกลวงเขา เขาจะหลอกลวงเรา บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ ความเชี่ยวชาญสูง และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการมีส่วนร่วมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
หัวหน้าฝ่ายปกครอง เทศบาลนครยะลา	อาชญากรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง การมีส่วนร่วมในท้องถิ่น จะทำได้ไม่ยาก อาชญากรรมที่เกี่ยวกับความมั่นคง แรงจูงใจ สิ่งขับเคลื่อน รวมทั้งสิ่งตอบแทนอย่างอื่นที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทำได้ยาก เมื่อเกิดเหตุการณ์หลายปีต่อเนื่องกันก็เกิดความกลัว ซึ่งต้องให้การสนับสนุนและต่อยอดแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้น วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ อาชญากรรมที่เกี่ยวกับความมั่นคง ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทำได้ยาก ซึ่งรัฐต้องให้การสนับสนุน และต่อยอดแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้น บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรม และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวกับความมั่นคง

ตาราง 4.2 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ปลัดจังหวัดยะลา	แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนจากรอบนอกจนถึงตำบล หมู่บ้าน โดยให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้เงินไปตำบลละ 1 ล้านบาท ไปบริหารกันเอง การที่ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านอยู่ได้ถึงอายุ 60 ปี ความคิดเหล่านี้จะเป็นแนวทางที่ถูกต้อง ที่สำคัญคือความไว้วางใจต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพราะชาวบ้านเลือกเขาขึ้นมา จึงต้องไว้วางใจเขา ปล่อยให้เขาดูแลส่วนที่แพ้การเลือกตั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยเฉพาะสังคมใน 3 จังหวัด มีหลายก๊กหลายเหล่า แย่งกันใหญ่ในสังคม ก็จะเป็นปัญหา จุดที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความหวาดระแวง อย่าไปสร้างความหวาดระแวงหรือแหล่งข่าวในหมู่บ้าน จังหวัดต้องสร้างองค์กรที่มีความชัดเจน และไว้วางใจ ปล่อยให้คนในหมู่บ้านบริหารกันเอง แล้วเราคอยช่วยเหลือเขา ก็จะเป็นแนวทางที่ดีแนวทางหนึ่ง วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ อย่าไปสร้างความหวาดระแวง หรือแหล่งข่าวในหมู่บ้าน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องสร้างองค์กรที่มีความชัดเจนและไว้วางใจ ปล่อยให้คนในหมู่บ้านบริหารกันเอง แล้วคอยช่วยเหลือเขา ก็เป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการบริหารปกครองหมู่บ้าน และเสนอแนวคิด ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน
ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้	มีเรื่องหนึ่งที่ฝ่ายตรงข้ามได้ตั้งคำถามอยู่ 3 คำถาม 1. เมื่อมาอยู่กับฝ่ายเราแล้วมีความมั่นใจอย่างไรว่าจะไม่ลงโทษเขา 2. ลูกน้องเขามีอยู่ประมาณ 200 คน จะมีหลักประกันอย่างไรที่จะทำให้เขายอมรับ และยินยอมอยู่ในสังคมได้ 3. บางคนไม่สามารถต้านทานฝ่ายตรงข้ามได้ หากต้านทานแล้ว ทายหมดทั้งครอบครัว ใครจะรับผิดชอบ เมื่อทางฝ่ายเราไม่สามารถสร้างความมั่นใจได้ว่าเมื่อมาอยู่กับเราแล้ว เราจะป้องกันเขาได้ ก็อย่าเอาเขามาประจาน แกล้งข่าว ขอให้เขาได้กลับไปทำงานในส่วนของเขาและให้กับประชาชนของเขา วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. การป้องกันและปราบปรามให้ยึดถือรูปแบบสันติวิธี 2. การเอาชนะที่แท้จริงต้องเอาชนะประชาชน โดยการสร้าง

ตาราง 4.2 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ต่อ)	ความเชื่อถือ ลดเงื่อนไข ปรับทัศนคติ และพฤติกรรมและไม่ทำ การปราบปรามที่รุนแรงเกินไป 3. ลดอิทธิพลโดยใช้กฎหมายทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ตรวจ พิสูจน์ความผิดโดยลายนิ้วมือและ DNA บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีจิตสาธารณะต่อประชาชน และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ อย่างมากต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และ ปราบปรามอาชญากรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สรุปกิจกรรม AAR (Action After Review) ครั้งที่ 2

จากกิจกรรมหลังทำการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเล่าเรื่อง (Storytelling) ครั้งที่ 1/2556 จาก
ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด สามารถสรุปเป็นกิจกรรม AAR ได้ดังนี้

1) เป้าหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด คือ เพื่อต้องการให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ และเพื่อต้องการทราบแนวคิดในการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการแก้ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการป้องกัน
และปราบปรามอาชญากรรม และเพื่อบอกเล่าประสบการณ์การมีส่วนร่วม

2) เป้าหมายส่วนที่บรรลุผลเกินคาด คือ การแลกเปลี่ยน ความรู้ เพราะผู้เข้าร่วมประชุมมาจาก
หน่วยงานต่างๆ มีการแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนราชการ การตรวจ
พิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ และรูปแบบการมีส่วนร่วมเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติต่อชาวบ้านเป็นมิตรมากขึ้น และ
การสร้างเงื่อนไขลดน้อยลง เพราะเป็นแนวทางในการดึงชาวบ้านมาเป็นฝ่ายตนมากขึ้น

3) เป้าหมายส่วนใดที่ไม่บรรลุ เพราะฝ่ายผู้ก่อการเหตุรุนแรงยังก่อเหตุเหมือนเดิม แม้ว่าจำนวน
เหตุการณ์จะลดน้อยลง แต่ความรุนแรงยังมีมากขึ้น เนื่องจากคนร้ายพยายามหาแนวทางในการก่อเหตุที่
เจ้าหน้าที่คาดไม่ถึง เมื่อเจ้าหน้าที่รู้ทัน ก็จะเปลี่ยนวิธีการ และรูปแบบการก่อเหตุไปเรื่อยๆ

4) สิ่งใดที่เรียนรู้เป็นประโยชน์ที่สุด คือ สภาพปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และความแตกแยก
ความไม่เป็นธรรม ทำให้เกิดความไม่สงบ และการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ดูแลชุมชนกันเอง สร้างกระบวนการ การยุติธรรม
และรับทราบแนวคิดและประสบการณ์ของแต่ละคนที่มาจากหลายหน่วยงาน

5) จะกลับไปทำอะไรร่วมกับใคร โดยจะกลับไปแสวงหาความร่วมมือ กับผู้นำชุมชนในการป้องกัน
และปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน และปลูกฝังเยาวชนรุ่นใหม่มีความรัก ความสามัคคี และส่งเสริม
การศึกษาให้ก้าวหน้า และให้ความเป็นธรรมกับทุกๆสังคม และร่วมกับงานมวลชนกับประชาชน และการ
จัดระบบตำรวจให้เกิดความเชื่อถือเพิ่มขึ้น เช่น การสอบสวนสืบสวนทางด้านนิติวิทยาศาสตร์

6) ถ้ามีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างนี้อีก ผู้จัดควรแสวงหาความร่วมมือกับผู้นำชุมชน ผู้นำ
ศาสนา ประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมในการประชุม แต่อาจจะปรับเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องตามความเหมาะสมตาม
สถานการณ์ และปรับเวลา และเพิ่มหัวข้องานด้านมวลชน งานด้านการพัฒนา เสริมสร้างอาชีพ และการ
ปรับเปลี่ยนทัศนคติและความคิด

ภาพ 4.2 การประชุมครั้งที่ 2 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 1
วันจันทร์ที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2556 เวลา 13.30-16.00 น.
ณ ห้องประชุมกระยาทิพย์ ชั้น 1 โรงแรมปาร์ควิว อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ขั้นตอนที่ 4 การประชุมครั้งที่ 3 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 2

กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 2 ได้จัดประชุมในวันอังคารที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2556 ณ ห้องประชุมสถานีตำรวจภูธรบันนังสตา จังหวัดยะลา ระหว่างเวลา 12.00-16.00 น. การเล่าเรื่องครั้งนี้ ผู้เล่าจะเล่าเรื่องที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกอบด้วย

1. พลตำรวจโท ดร.ณรงค์	กุลนิเทศ	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. ดร.ปัญญารัตน์	ปานทอง	นักวิจัย
3. พลตำรวจตรีสุเมธ	พงษ์ลิมานนท์	นักวิจัย
4. ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรบันนังสตา		
5. สารวัตรสืบสวนสอบสวนสถานีตำรวจภูธรบันนังสตา		
6. ผบ.ร้อย ฉก.ยะลา 15		
7. พนักงานสอบสวน ผู้ชำนาญการพิเศษ		
8. สารวัตรสถานีตำรวจภูธรบันนังสตา		
9. รองสารวัตรสถานีตำรวจภูธรบันนังสตา		
10. ปลัดอำเภอบันนังสตา		
11. โรงเรียนบันนังสตาอินทรีตรา		
12. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเตาปูน		
13. นายกเทศมนตรีตำบลบันนังสตา		
14. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ตำบลเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา		
15. นายกเทศมนตรีตำบลเขื่อนบางลาง		
16. รองนายกเทศมนตรีตำบลเขื่อนบางลาง		

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 2 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกทักษะการเล่าเรื่องและถ่ายทอดสู่ผู้อื่น รูปแบบการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Story Telling) ครั้งนี้ให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล่าเรื่องจากประสบการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษาเกี่ยวกับความรู้ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ หัวหน้าโครงการวิจัย ประธานที่ประชุมได้อธิบายถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และต้องการให้ทราบถึงข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ข้อมูลการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดปัญหา ข้อมูลที่ประสบความสำเร็จจากการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตาราง 4.3 บันทึกผลสรุปการเล่าเรื่อง Storytelling รายบุคคล ครั้งที่ 2 ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบัน ทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ปลัดอำเภอบันนังสตา	อำเภอบันนังสตา โดยภาพรวมต้องยอมรับว่าเป็นพื้นที่พิเศษ ปัญหาหลักๆ เป็นเรื่องของความมั่นคง การมีส่วนร่วมของประชาชนบางครั้งมีข้อจำกัด โดยภาระที่เป็นข้อจำกัดในปี พ.ศ. 2549 มีสถานการณ์ที่ค่อนข้างจะรุนแรง สำหรับปัญหารุนแรงทางสังคม คือ ปัญหาในเรื่องของยาเสพติด ฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร ได้ใช้มวลชนสัมพันธ์ ทำให้การก่อความไม่สงบลดน้อยลงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความร่วมมือด้วยดี การแสดงตนโดยเปิดเผย โดยใช้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในหมู่บ้านของชุมชน ได้รับการสะท้อนตอบรับเป็นอย่างดี คนรุ่นใหม่ที่ได้ไปปฏิบัติหน้าที่ สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้นอาจมีเงื่อนไขเรื่องของความมั่นใจในส่วนตัวบุคคลอยู่บ้าง แต่ก็ไม่ได้เป็นปัญหามากนัก สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ อำเภอบันนังสตา การก่อความไม่สงบลดน้อยลง และได้รับการสะท้อนตอบรับเป็นอย่างดี วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ ฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร ต้องใช้มวลชนสัมพันธ์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในหมู่บ้านชุมชนดีขึ้น จะทำให้การก่อความไม่สงบลดน้อยลง และได้รับการสะท้อนตอบรับอย่างดีจากชุมชน บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีมนุษยสัมพันธ์ดี ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างดีจนได้รับการสะท้อนตอบรับอย่างดีจากชุมชน
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเตาปูน	ในอำเภอบันนังสตา มีคนอยู่ 3 กลุ่ม 1. ผู้ที่อายุ 50 ปี ขึ้นไป ในปี 2547-ปัจจุบัน เป็นพวกที่วางเฉยในอดีตกลุ่มพวกนี้มีอิทธิพลสูงมาก แต่ในปัจจุบันไม่กล้าเปิดเผยตัว และจะวางตัวเฉยเฉย 2. ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 50 ปี พวกนี้ไม่ได้รับการศึกษา กลุ่มที่ไม่มีการศึกษาอะไรก็จะขึ้นอยู่กับรัฐ การเดินทางไปไหน จะมีการเสี่ยง กระทบขวัญและกำลังใจของพี่น้องประชาชน

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเตาปูน (ต่อ)	- ในมุมมองหลักการมีส่วนร่วม ปลัดอำเภอหรือนายอำเภอจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา คนที่มีใจในการจัดการศึกษา หลักการคือ ต้องทำความดี และกลุ่มเยาวชนจะต้องให้เข้ามาอยู่ในการศึกษา - ผู้นำในพื้นที่หากผู้นำมีความคิดในเชิงบวกก็จะได้สิ่งที่ดีเกือบทุกหน่วยงาน ในพื้นที่บ้านนังस्ता มีความคิดเห็นที่ดี สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ พื้นที่บ้านนังस्ताมีความคิดเห็นที่ดี วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. ในมุมมองหลักการมีส่วนร่วม ปลัดอำเภอ หรือนายอำเภอจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา คนที่มีใจในการจัดการศึกษา หลักการคือต้องทำความดี 2. กลุ่มเยาวชนจะต้องให้เข้ามาอยู่ในการศึกษา เพื่อให้เขาต้องทำความดี 3. ผู้นำในพื้นที่จะต้องมีความคิดในเชิงบวกก็จะได้สิ่งที่ดีเกือบทุกหน่วยงาน บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ ความสามารถสูง และได้เสนอแนวคิดที่มีประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
นายกเทศมนตรีตำบลบันนังสตา	- จากปี 2548 จนถึงปัจจุบันแตกต่างกันมาก เดิมชาวบ้านส่วนมากจะเห็นด้วยกับแนวร่วมในฐานะผู้บริหารในเทศบาล ซึ่งสนับสนุนทางด้านมวลชนมาโดยตลอด ได้ให้ทุนการศึกษากับเด็กนักเรียนในมหาวิทยาลัย หลังจากนั้นเมื่อต้อนรับ Asian Summit ในฐานะผู้บริหารในเทศบาล ก็ได้ทำมวลชนเพื่อให้อยู่ในภาวะปกติจากโครงการต่างๆ ที่รัฐบาลให้กับพวกเรา พบว่า งบประมาณที่ไม่ผ่านเทศบาล ส่วนมากจะไม่ถึงมือประชาชน โครงการต่างๆ ที่รัฐบาลแจกแพะ ไก่ ที่แจกนั้นแจกไม่ทั่วถึง หน่วยงานต่างๆ ขาดการติดตาม ชาวบ้านเดือดร้อนจริงๆ ฝ่ายรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ไม่สนับสนุนอย่างจริงจัง - ชาวบ้านที่เป็นแนวร่วมจะอยู่ในหมู่บ้านต่างๆ ซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านจะไม่รู้เลย ซึ่งขณะนี้กลุ่มใหม่ ทางเราไม่รู้เรื่อง ต้องติดตามตลอด

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
นายกเทศมนตรีตำบลบันนังสตา (ต่อ)	สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ เป็นผู้บริหารในเทศบาลได้สนับสนุนทางด้านมวลชนมาโดยตลอด และให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนในมหาวิทยาลัย วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ต้องสนับสนุนชุมชนอย่างจริงจังเช่นงบประมาณ และโครงการต่างๆ ที่รัฐบาลแจก ถ้าไม่ผ่านเทศบาลส่วนมากจะไม่ถึงประชาชนเพื่อไม่ให้ประชาชนเดือดร้อน บุคลิกลักษณะผู้เล่า เป็นผู้นำและผู้บริหารที่ดีมีจิตสาธารณะเมตตา สนับสนุนทางด้านมวลชนโดยตลอด และให้ทุนการศึกษากับนักเรียนเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย
รองนายกเทศมนตรีตำบลเขื่อนบางลาง	ปัญหาในเรื่องการป้องกันชุมชน ไม่ว่าจะเป็นยาเสพติด ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2547 คือ ปัญหาความไม่สงบ ส่วนปัญหาด้านสังคมอันดับ 1 คือ ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ในเรื่องยาไอซ์ หรือยาบ้า ที่ระบาดอยู่มากในปัจจุบัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะกระทบในเรื่องการศึกษาด้วย และเป็นสาเหตุหนึ่งซึ่งประชาชนเข้าไปร่วมมือกับผู้ก่อความไม่สงบ การป้องกัน คือ ชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ ต้องไม่อยู่ห่างไกลจากปัญหาในพื้นที่ วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. ปัญหาการป้องกันชุมชน จะต้องแก้ไขปัญหาคความไม่สงบ 2. ปัญหาการแก้ไขด้านสังคม จะต้องแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ที่ระบาดอยู่มากในปัจจุบัน ซึ่งกระทบในเรื่องการศึกษา และเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนเข้าไปร่วมมือกับผู้ก่อความไม่สงบ 3. ชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ต้องไม่อยู่ห่างไกลจากปัญหาในพื้นที่ บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรู้ ความสามารถสูง และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหในเรื่องการป้องกันชุมชนอย่างดี
ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ตำบลเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา	- ปัญหาที่ประสบอยู่ที่ต้องการจะพูด คือ เรื่องการศึกษานักเรียนที่จบ ป.6 มีส่วนหนึ่งไม่ได้เรียนต่อ จึงทำให้เริ่มผูกพันกับยาเสพติด เพราะไม่ได้เรียนต่อเนื่องจากไม่มีโอกาส เพราะพ่อแม่ยากจน ปัญหาที่พบมากคือ บ้านไหนโดนจับยาเสพติดแต่ประมาณ 2-3 วัน ก็จะกลับมาดำเนินกิจกรรมต่อ เคยคุยกับ

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ตำบลเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา (ต่อ)	คณะกรรมการศึกษา พบว่าไม่สามารถที่จะจัดการกับปัญหานี้ได้ ทั้งที่รู้ว่าบ้านหลังไหนค้าขายยาเสพติด - ปัญหาอีกอย่างหนึ่ง คือ สื่อจาก Internet ร้านเกมส์ พบว่า เสาร์-อาทิตย์ นักเรียนจะมาที่ร้านเกมส์ ซึ่งขยายตัวเยอะมาก โรงเรียนปิดเทอมก็จะเล่นเกมส์ วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. การแก้ไขปัญหาเรื่องการศึกษา นักเรียนที่จบ ป.6 ควรให้ ศึกษาต่อ หากพ่อแม่ยากจน รัฐควรให้ทุนการศึกษาต่อจนถึง มหาวิทยาลัย 2. การแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ทั้งผู้เสพ และผู้ค้ายาเสพติด เพื่อ ป้องกันเด็กมิให้ผูกพันกับยาเสพติด เพื่อป้องกันมิให้เข้าไปมีส่วน ร่วมกับผู้ก่อความไม่สงบ บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความเป็นผู้สูงอายุ และถ่ายทอด เรื่องสถานการณ์ปัจจุบัน ทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างดี
นายกเทศมนตรีตำบลบันนังสตา	พื้นที่รับผิดชอบในส่วนของเทศบาล จำนวน 1.5 ตารางกิโลเมตร การร่วมมือระหว่างภาครัฐเป็นสิ่งที่ดี เมื่อมีอุปสรรค แล้วจะมา ร่วมกันช่วยคิด ปัญหาเรื่องยาเสพติดจะมีการระบาค ทุกครั้งที่ มีปัญหา คือ 4x100 และใบกระท่อม ทั้งที่ไม่มีที่ปลูก ความร่วมมือ ระหว่างภาคประชาชนก็ดี ส่วนมากจะมีการทำประชานิยมร่วมกับ ภาคประชาชน วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. ควรจะมีการร่วมมือระหว่างภาครัฐเป็นสิ่งที่ดี หากมี อุปสรรคจะมาร่วมกันช่วยคิดและแก้ไขปัญห 2. การร่วมมือกับประชาชนก็ดี สามารถช่วยในการแก้ไข ปัญหาได้อย่างดี บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ในการบริหารสูง และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการ ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน
ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร บันนังสตา	ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่มาประมาณ 8-9 ปี จาก รอง สว.หนองจิก ปัตตานี แล้ว ย้ายมาเป็น รอง สว.ส.สภ. บันนังสตา ในปี 2533 ช่วงนั้นคดีความมั่นคงยังไม่เกิด คดียาเสพติด ยังไม่เยอะ ยาเสพติดมีประมาณ 50 % ที่เหลือเป็นเรื่อง

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร บันนังสตา (ต่อ)	ลักทรัพย์ เจ้าหน้าที่เสียชีวิตถูกยิงด้วยปืน M.16 แต่จะออกมาในรูปของโจรเรียกค่าคุ้มครองจากสวนยาง เมื่อย้ายออกไปจาก 3 จังหวัดที่ อำเภอมะนังได้ออกหมายจับผู้ต้องหาได้ 13 คน สาเหตุที่ต้องทำเพราะผู้ใหญ่ในจังหวัด ได้มีการเชิญกำนันในอำเภอมะนังไปงานเลี้ยงนายก และกำนันถูกยิงเสียชีวิต กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยิงนายอำเภอสืบชีวิต หลังจากนั้นคดีไปสู่ศาลแล้ว ศาลยกฟ้องสมัยปัจจุบันในคดีก่อการร้าย มีการอบรม สอนกันเป็นชั้นเป็นตอนในหมู่บ้าน จนชาวบ้านร้อยละร้อยที่เป็นมุสลิมรู้จักกันหมด ซึ่งตัว ผกก.เองเคยโดนระเบิดมา 4 รอบ แต่รอดมาได้ การให้ความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนควรจะมีในเรื่องต่างๆ ดังนี้ 1. ความเป็นธรรม คนของรัฐที่ลงมาปฏิบัติหน้าที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรจะมีเมตตา รู้จริงทำสำนวนจริง นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มาอยู่ที่นี่ ส่วนมากสอบได้ที่สุดท้าย จิตใจไม่ต้องการมาอยู่ คนที่ส่งมาต้องมีจิตอาสาจริงๆ ต้องรู้เรื่องกฎหมายจริงๆ เมื่อชาวบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรมจึงต้องไปหาโจร และมีการร้องเรียน - ผู้ต้องหา คือเจ้าของบ้าน นอนในบ้าน โจรเข้าไปในบ้าน ผู้ต้องหาซ่อนตัวในบ้าน โจรซ่อนปืนไว้ในบ้าน ทหารเข้าไปตรวจค้นในบ้าน เจ้าของบ้านถูกจับเป็นผู้ต้องหา จึงร้องเรียนไปทั่ว ตอนหลังจับโจรได้รับสารภาพ คดีขึ้นสู่ศาล ผู้ต้องหาไม่มีความผิด แล้วใครจะรับผิดชอบ การไม่ให้เป็นธรรมนี้เกิดตั้งแต่ตากใบ รือเสาะ แล้วเรื่อยมาเป็นบาดแผลลึกกินใจชาวมุสลิมมาโดยตลอด ยกที่จะแก้ไข 2. ภาษา เป็นเรื่องที่สำคัญ คือ ภาษามลายู ฟังไม่รู้เรื่อง สื่อสารกันไม่ได้ 3. ความกลัว เกิดการทำร้ายคนในครอบครัว 4. เครือญาติ มีเครือญาติมาก หากเครือญาติเขาเป็นผู้ร้าย เขาต้องช่วยเครือญาติเขา 5. เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำงานจริง ต้องเป็นคนที่ทำงานเพื่อประชาชนอย่างจริงจัง เดิมที่บันนังสตามีคนสูญหายไปเยอะมาก พยายามแก้ปัญหาจนสถานการณ์คลี่คลายไปในทางที่ดี 6. งบประมาณ ต้องลงมาในพื้นที่จริง จากที่ผ่านมาตัวแปรสำคัญคือ เรื่องยาเสพติด ฟัน้องประชาชนให้ความร่วมมือมาก เพราะลามเข้าไปถึงหมู่บ้าน เด็กที่ติดยาเสพติดมีประมาณ 80-90 % หากรัฐจริงจังในการแก้ปัญหา ต้องสร้างสถาบันบำบัด

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้กำกับ การสถานีตำรวจภูธร บันนังสตา (ต่อ)	สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ ผู้เล่าเองเคยโดนระเบิดมา 4 ครั้ง แต่รอดชีวิต วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. มีความเป็นธรรม จะต้องให้ความเป็นธรรมแก่ชาวบ้าน เมื่อชาวบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงต้องไปหาโจรและมีการร้องเรียน 2. ภาษา เป็นเรื่องที่สำคัญ คือ ภาษามลายู ถ้าฟังรู้เรื่องสื่อสารกันได้ 3. เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำงานเพื่อประชาชนอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความศรัทธาจากประชาชน 4. งบประมาณต้องลงมาในพื้นที่จริง เช่น ปัญหาเรื่อง ยาเสพติด เด็กที่ติดยาเสพติดมีจำนวนมากประชาชน 80-90% รัฐควรจริงจังในการแก้ปัญหาต้องสร้างสถานบำบัด บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความเป็นผู้นำ มีความสุขุม รอบคอบในการปฏิบัติงาน และเสนอแนะแนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมีในเรื่องต่างๆ ได้ดีมาก
ผบ.ร้อย ฉก.ยะลา 15	ผบ.กองร้อยสนับสนุนเป็นด้านกิจการพลเรือนได้ปฏิบัติงานในภาคใต้มา 4 ปี ทหารจะปฏิบัติงานตามสายงาน งานหลักๆ ดำเนินการ 3 ฝ่าย สำหรับการทำงานการมีส่วนร่วม คือ การตั้งด่านตรวจประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เช่น โครงการ 1 หมวดย 1 โครงการ ให้ ผบ.หมวด ไปหาโครงการมาทำ การจัดชุดการเฝ้าโรงเรียน ตำรวจจัดการจราจร โครงการจับน้ำชายามเช้า ประชาชน กิจกรรมอื่นๆ มีมากมาย เช่น การเคลื่อนที่ในอำเภอเดือนละครั้ง แพทย์เดินหน้าเข้าเยี่ยมเยียนชาวบ้าน สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ ได้สนับสนุนเป็นด้านกิจกรรมพลเรือนได้ปฏิบัติงานในภาคใต้มาเป็นเวลา 4 ปี บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุข มีความรับผิดชอบในการงานสูง

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
สว.สส.สภ.บันนังสตา	จากอดีตประชาชนส่วนมากจะไม่ชอบมีแนวคิดในเรื่องของยาเสพติด การจับกุมไม่ได้ช่วยให้ผู้เสพหรือผู้ค้าเกิดการเข็ดหลาบ ได้คิด “โครงการให้ความรู้ผู้ปกครองป้องกันยาเสพติด” โดยเอาแม่บ้านหรือผู้ปกครองมาให้ความรู้ในด้านการให้ภูมิคุ้มกัน ซึ่งได้เชิญวิทยากรมาจากกระทรวงสาธารณสุข สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ ได้คิดโครงการให้ความรู้ผู้ปกครองป้องกันยาเสพติด บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือมิให้เด็กติดยาเสพติด และมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานสูง
นักวิจัย	ขอให้ที่ประชุมได้สรุปถึงข้อมูลเกี่ยวกับคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) บุคลิกลักษณะของผู้วิจัย มีความสุขุม รอบคอบ และมีความสนใจที่ได้รับฟังเรื่องเล่าจากผู้อื่น และเสนอแนวคิดอยากให้ผู้ประชุมเล่าถึงข้อมูลเกี่ยวกับคดีที่ประสบความสำเร็จในการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
ปลัดอำเภอบันนังสตา	ประสบการณ์ในการทำงานในพื้นที่เขื่อนบางลาง ที่ผ่านมาประมาณ ปี พ.ศ.2547-2550 มีเหตุการณ์ระเบิด ซึ่งเหตุการณ์รุนแรงมาก การทำงานได้ประสานงานกับชาวบ้านอพยพออกนอกพื้นที่ผู้นำท้องถิ่น เอาความจริงใจที่มีต่อกันมาร่วมมือกันเหตุการณ์ก็เข้าสู่ภาวะปกติ หากเปรียบเทียบกับตำบลอื่นๆ 1. เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานอย่างมีความตั้งใจ และมุ่งมั่น 2. มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง มีการออกคำสั่งแต่งตั้งให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม 3. การสนับสนุนอย่างเต็มที่จากรัฐ นายกเทศมนตรีทำให้เกิดความมั่นใจ ข่าวที่ปรากฏทำให้ความเคลื่อนไหวของผู้ก่อความไม่สงบเริ่มน้อยลงในพื้นที่ เกิดจากผู้นำประชาชนในกลุ่มต่างๆ เข้าเวรยามรักษาตลอด 24 ชั่วโมง กลางวันเป็น ชรบ.ผู้หญิง กลางคืนเป็น ชรบ.ผู้ชาย ซึ่งจะมีทุกหมู่บ้าน มีการใช้มาตรการของสังคม ซึ่งเป็นวิธีการดำเนินการโดยมีกฎ กติกา

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ปลัดอำเภอบันนังสตา (ต่อ)	สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ ประสบการณ์การทำงานในพื้นที่เกิดเหตุการณ์ระเบิดซึ่งรุนแรงมาก การทำงานได้ประสานกับชาวบ้านอพยพออกนอกพื้นที่ โดยเอาความจริงใจที่มีต่อกันมาร่วมมือกันจนเหตุการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานอย่างจริงจังตั้งใจและมุ่งมั่น 2. มีส่วนร่วมในการทำงานทุกกิจกรรม 3. มีการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากรัฐ นายกเทศมนตรีทำให้เกิดความมั่นใจ 4. ผู้นำประชาชนกลุ่มต่างๆ ควรเข้าเวรยามรักษาตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้ผู้ก่อความไม่สงบลดน้อยลงในพื้นที่ บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความเชี่ยวชาญ จริงใจ และตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ การงานสูง และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อลดผู้ก่อความไม่สงบน้อยลงในพื้นที่
นายกเทศมนตรีตำบลบันนังสตา	1. ในพื้นที่รับผิดชอบจะมีกลุ่มของสตรี ได้ให้ทุนกับกลุ่มสตรีในการสนับสนุนการปฏิบัติงานมาโดยตลอด เด็กกำพร้าที่เกิดมา มารดาเกิดมาเสียชีวิตจากเหตุการณ์ต่างๆ จะให้ทุนสนับสนุนในการเรียนตลอดจนการทำโครงการต่างๆ ในเขตเทศบาลจะเชิญผู้ใหญ่บ้านมารับรู้ 2. ความร่วมมือนี้จะต้องสร้างงาน ทำงาน เพิ่มปริมาณของงบสร้างความเข้าใจของภาคประชาชน ตั้งแต่ส่วนเล็กน้อยไปสู่ส่วนใหญ่ตามลำดับ สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ ได้ให้ทุนกับกลุ่มสตรีในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน และให้ทุนสนับสนุนการเรียนแก่เด็กกำพร้า บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความเป็นผู้นำสูง มีจิตสาธารณะ และเมตตาในการช่วยเหลือสตรี และเด็กกำพร้า
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเตาปูน	ในปี 2548 มีการเผาโรงเรียนกันบ่อยมาก ซึ่งตอนนั้นอยู่ในโครงการพัฒนานิคมภาคใต้ อบต.ที่เกิดเหตุ สภาพของโรงเรียนที่โดนเผาทั้งหลัง ตัดกับบริเวณใหญ่ ไครมองเห็นแล้วหดหู่เหงาหมาก ครูและเด็กท้อ ไปหมด ผู้อำนวยการเขต บอกว่า ช่วยไปสร้างโรงเรียนด้วย

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเตาปูน (ต่อ)	ชากปรักหักพัง ที่พิสูจน์หลักฐาน พิสูจน์แล้วว่าถูกลอบวางเพลิง เพราะใครผ่านไปมาจะบอกว่านี้แหละโรงเรียนที่โดนเผา กำนันผู้ใหญ่บ้าน พี่น้องประชาชนไม่ยอมเห็นภาพ แต่ต่อมาอีก 1 สัปดาห์ บริษัทที่สร้างถนน ช่วยก่อสร้างให้สิ่งปรักหักพังจึงหายไป 1 อาทิตย์ มูลนิธิคุณพุ่ม ได้มีหนังสือมาให้งบประมาณ 2 แสนบาท ได้ทำการทาสีใหม่ ให้ทุนกับนักเรียนจำนวน 40 ทุน ทุนละ 4,000 บาท ทำให้โรงเรียนมีชีวิตขึ้นมา ทำให้พวกเขาหาหน่วยงานที่เป็นลักษณะหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันอาชญากรรมต้องมีกิจกรรมอื่นๆ ก่อนต้องพูดคุยกันในเรื่องของอาชญากรรมแทรกซึ่งพี่น้องประชาชน กลัวฝ่ายทหาร ตำรวจ จึงต้องมีแนวคิดหรือกลยุทธ์ ที่ทำให้ประชาชนไม่กลัวและให้ความร่วมมือด้วย วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ ในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม พี่น้องประชาชน กลัวฝ่ายทหารตำรวจ ดังนั้น ทั้งทหาร ตำรวจ ต้องบำบัดทุกข์ บำรุงสุข เป็นที่พึ่งของประชาชน เพื่อให้ประชาชนไม่กลัว และให้ความร่วมมืออย่างดี บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรู้ ความสามารถสูง และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมาก
สว.สภ.บันนังสตา	ได้มีนโยบายมัสยิด ซึ่งจะขอเบอร์โทรศัพท์ไว้ในแต่ละหมู่บ้านเพื่อให้ได้ข้อมูลของแต่ละพื้นที่ ซึ่งต้องเน้นงานมวลชน โดยให้ในแต่ละหมู่บ้านสงบ หากมีปัญหาให้ตรงมาที่โรงพัก ซึ่งโครงการนี้จะมีผลอย่างมาก ในหลายด้านจะได้ประสพการณ์ต่อเนื่องของตำรวจมุสลิม วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ ขอเบอร์โทรศัพท์ไว้ในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลของแต่ละพื้นที่ โดยให้แต่ละหมู่บ้านจัดสรร เพื่อให้แต่ละหมู่บ้านสงบ บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรอบคอบ สุขุมใจเย็น และนำเสนอได้อย่างน่าประทับใจ

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ปลัดอำเภอบันนังสตา	ต้องสร้างความมั่นใจที่จะให้การมีส่วนร่วมรวมทั้งให้ความปลอดภัยต่อผู้ที่ให้ความร่วมมือ ปัจจุบันทุกคนยังมีความกลัว ซึ่งกลัวจะถูกดักฟัง บางคนไม่กล้าโทรศัพท์ เพราะทางรัฐมีระดับการดักฟังไม่ใช่พื้นที่การมีอาชญากรรมเกิดขึ้น เหมือนกับพื้นที่อื่นๆ วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ ต้องสร้างความมั่นใจที่จะให้ประชาชน มีส่วนร่วม และให้ความปลอดภัยต่อผู้ที่ให้ความร่วมมือทั้งหมด บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรอบคอบ สุขุมใจเย็น และนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเตาปูน	ใช้หลัก 5 ส ในการมีส่วนร่วม เช่น ร่วมวางแผน คือให้ประชาชนได้มีโอกาสในการร่วมวางแผนร่วมเป็นธรรมชาติอย่าเป็นทางการมากนัก หากเป็นทางการมากประสบการณ์จะไม่ออกมาการมีส่วนร่วมมีการเข้าใจ เข้าถึงวัฒนธรรมของชาวบ้าน การเข้าใจในทุกๆ หน่วยงานของภาคประชาชน เราต้องทำด้วยความจริงใจ การแก้หรือการเข้าถึงในทุกหน่วยงาน ต้องมีความรู้โดยประชาชนเอง กลุ่มต่างๆ ในชุมชนสนใจ และใส่ใจให้มากขึ้น ชุมชนเองจะร่วมมือกันและให้ความสามัคคีมากขึ้น มีความจริงใจ มีความยุติธรรม รวมทั้งเจ้าหน้าที่ต้องให้ประชาชนยอมรับให้ได้ จึงจะได้ความจริงใจ และการมีส่วนร่วมจากประชาชน วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ ในการมีส่วนร่วมควรใช้ประชาชนได้มีโอกาสในการวางแผนร่วมเป็นธรรมชาติต้องเข้าใจ และเข้าถึงวัฒนธรรมของชาวบ้านทุกหน่วยงานของภาคประชาชนยอมรับ ได้จึงจะได้ความจริงใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ ความเชี่ยวชาญสูงในเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน และนำเสนอเรื่องได้อย่างน่าประทับใจ

สรุปกิจกรรม AAR (Action After Review) ครั้งที่ 3

จากกิจกรรมหลังทำการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเล่าเรื่อง (Storytelling) ครั้งที่ 2/2556 จากผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด สามารถสรุปเป็นกิจกรรม AAR ได้ดังนี้

1) เป้าหมายของการประชุมครั้งนี้คือ ต้องการให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และปัญหาการมีส่วนร่วม ข้อมูลดีที่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน และแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน

2) เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลเกินคาด เพราะได้รับฟังความคิดเห็นคนในพื้นที่ และความจริงจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมโดยเฉพาะผู้นำชุมชนในพื้นที่ และความร่วมมือของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาของชุมชน

3) เป้าหมายส่วนใดที่ไม่บรรลุผล คือ ปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งตอนนี้เกิดการระบาดมาก เพราะทางราชการในพื้นที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ซึ่งอาจจะเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาอาชญากรรม และการให้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ เพราะ ประชาชนได้ข้อมูลกลัวความปลอดภัย หรือกลุ่มผู้ก่อเหตุเป็นญาติของตน

4) สิ่งใดที่ได้เรียนรู้เป็นประโยชน์ที่สุด คือ ต้องลดความหวาดระแวง สร้างความมั่นใจ และการบูรณาการของทุกฝ่ายในการแก้ปัญหความร่วมมือของชุมชนเพิ่มขึ้น และการได้รับการยอมรับจากประชาชน และนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน

5) จะกลับไปทำอะไรร่วมกับใคร จะปรับการทำงานตำรวจร่วมกับประชาชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา และสร้างความมั่นใจในการทำงานร่วมกับประชาชนในพื้นที่ ในฐานะเป็นครูต้องทำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กก่อน และต้องทำงานร่วมกับประชาชน และจะกลับไปพูดคุยกับชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ และจะกลับไปให้ความเป็นธรรมกับประชาชนทุกคน เสมอภาคกัน โดยร่วมมือกับทุกคน

6) ถ้ามีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างนี้อีก ผู้จัดกิจกรรมควรปรับปรุงให้ผู้นำทางศาสนามาร่วมกันเล่าเรื่องด้วย และให้หัวหน้าส่วนราชการในการประชุมให้มาก และควรปรับเวลาให้เหมาะสม ประเพณีในท้องถิ่น

ภาพ 4.3 การประชุมครั้งที่ 3 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 2 วันอังคารที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2556 เวลา 12.00-16.00 น.
ณ ห้องประชุมสถานีตำรวจภูธรบันนังสตา จังหวัดยะลา

ขั้นตอนที่ 5 การประชุมครั้งที่ 4 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 3

กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 3 ได้จัดประชุมในวันจันทร์ที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2556 เวลา 12.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุมฟาตอนี ชั้น 2 โรงแรม ซี.เอส.ปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. พลตำรวจโท ดร.ณรงค์	กุลนิเทศ	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. ดร.ปัญญารัตน์	ปานทอง	นักวิจัย
3. พลตำรวจตรีสุเมธ	พงษ์ลิมานนท์	นักวิจัย
4. ปลัดจังหวัดปัตตานี		
5. ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี		
6. สถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี		
7. รองผู้กำกับการปราบปรามสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี		
8. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี		
9. รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี		
10. รอง เสธ.ฉก.ปัตตานี		
11. ทน.ผชว.พล.ร.15		
12. เสนาธิการทหารบกจังหวัดปัตตานี		
13. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี		
14. ผบ.บังคับหมู่ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10		

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 3 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกทักษะการเล่าเรื่องและถ่ายทอดสู่ผู้อื่น รูปแบบการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Story Telling) ครั้งนี้ให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล่าเรื่องจากประสบการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษาเกี่ยวกับความรู้ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ หัวหน้าโครงการวิจัย ประธานที่ประชุมได้อธิบายถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และต้องการให้ทราบถึงข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ข้อมูลการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดปัญหา ข้อมูลที่ประสบความสำเร็จ(Best Practice) เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตาราง 4.4 บันทึกผลสรุปการเล่าเรื่อง Storytelling รายบุคคลครั้งที่ 3 ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบัน ทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
หน.ฝขว.พล.ร.15	การมีส่วนร่วมของประชาชนที่เห็นชัดเจน เป็นตัวอย่างได้ คือ กรณีนาวิกโยธิน หน่วยซึลสังหารผู้ก่อความไม่สงบไปจำนวน 16 คน สืบเนื่องจากการยิงครุชลธิ เสียชีวิตที่สายบุรี เมื่อยิงเสร็จแล้วเอาปืนและเอารถของครุไปด้วย ตำรวจตามไปได้ที่ตากใบ ได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แจ้งเบาะแสคนร้าย ติดตามด้วยเครื่องมือพิเศษ คือ วิทยุ โทรศัพท์ แล้วเกิดการปะทะกัน ยึดแผ่นกระดาษที่วาดแผนผังของหน่วยนาวิกโยธิน จึงได้เสริมกำลัง และผลัดกำลังโดยเอาหน่วยซึลมาปฏิบัติหน้าที่แทน แต่งตัวให้กลมกลืนกับหน่วยงานทั่วไป เจ้าหน้าที่ได้ใช้กล้องส่องทางไกล กลุ่มก่อการร้ายแต่งกายคล้ายกับทหาร แต่ไม่ใช่ทหารทั่วไป ปลอ่ยให้รักคิบบมาใกล้ฐาน จึงปฏิบัติการสำเร็จ สามารถยิงคนร้ายตายไป 16 ศพ การปฏิบัติการที่สำเร็จได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชน แห่ลงข่าวและการนำเอานิติวิทยาศาสตร์ของศูนย์คุณหญิงพรทิพย์ มาช่วยวิเคราะห์หา D.N.A. จากปืนและกระเป่าที่ทิ้งไว้แล้วนำมาเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลD.N.A.ที่มีอยู่จึงทราบถึงทีมที่ปฏิบัติการ หากตำรวจพิสูจน์หลักฐานและศูนย์คุณหญิงพรทิพย์ จับมือกันได้จะเกิดประสิทธิภาพสูง ได้เคยไปประชุมคุณหญิงและตำรวจ หากคุณหญิงมาตำรวจจะไม่เข้า กรณีหลักฐานของคุณหญิงเข้าสำนวนไม่ได้เพราะไม่มีอำนาจทางกฎหมาย สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเป็นปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. กรณีเกิดคดีการก่อความไม่สงบ และคดีอาชญากรรม หากได้รับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แจ้งเบาะแสคนร้ายก็จะประสบความสำเร็จอย่างสูง เช่น กรณีนาวิกโยธินสังหารผู้ก่อการร้ายตายไป 16 คน เนื่องมายิงครุชลธิเสียชีวิต แล้วเอาปืนและรถของครุไป ตำรวจติดตามคนร้ายได้เนื่องจาก การมีส่วนร่วมของประชาชนที่แจ้งเบาะแสคนร้าย จึงได้เสริมกำลังโดยเอาหน่วยนาวิกโยธินมาปฏิบัติหน้าที่แทนจนสามารถยิงผู้ก่อการร้ายได้ถึง 16 ศพ 2. การตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ของแพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ และตำรวจพิสูจน์หลักฐานในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องร่วมมือกันทำหน้าที่ตรวจ

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
หน.ฟขว.พล.ร.15 (ต่อ)	พิสูจน์หลักฐานก็จะเกิดประสิทธิภาพสูงเนื่องจากหลักฐานของทางสถาบันนิติวิทยาศาสตร์เข้าสำนวนไม่ได้ เพราะไม่มีอำนาจทางกฎหมาย บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรู้ ความสามารถสูง และเสนอแนวคิดที่มีประโยชน์อย่างมากต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม
ปลัดจังหวัดปัตตานี	จะมีปัญหา 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ปัญหาอาชญากรรมทั่วไปและปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคง แต่ปัญหาที่สำคัญมาในปัตตานี คือ ปัญหาทางด้านศาสนาจะถูกนำมาโยงเข้ากับปัญหาทั้ง 2 ส่วน 1. ศาสนา เป็นความเชื่อตามคำสั่งสอน นับถือศาสนาอิสลาม เชื่อผู้นำศาสนา และนำมาใช้ไม่ถูก วิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่เป็นเรื่องของศาสนาเป็นหลัก 2. ปัญหาเรื่องยาเสพติดเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงว่า จะเชื่อมโยงกับอาชญากรรมทั่วไป และปัญหาความมั่นคงไปด้วย ศูนย์ปราบปรามยาเสพติดจะเชิญผู้นำทางศาสนามาร่วมประชุมกันเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด 3. ในเรื่องของอัตลักษณ์ ความไม่เสมอภาคเป็นปัญหาที่เกิดความไม่สงบ แต่อย่างไรก็ตามทุกอย่างจะมุ่งไปสู่ผู้นำทางศาสนา และจะเชื่อผู้นำศาสนา หากเข้าไปแก้ไขในเรื่องศาสนาจะทำให้ปัญหาทุกอย่างเบาบางลงไปมาก วิธีการสู่ความสำเร็จ 1. การแก้ไขปัญหายาเสพติด เรื่อง ยาเสพติด ศูนย์ปราบปรามยาเสพติดต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างดี เพื่อให้ปัญหายาเสพติดหมดไปใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะทำให้ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาความมั่นคงลดลงไปใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2. การแก้ไขปัญหारेื่องศาสนา ไม่ว่าจะเป็นศาสนาอิสลาม ศาสนาพุทธ หรือศาสนาอะไรก็ตาม จะต้องมีความรัก ความสามัคคีกันอย่าแบ่งแยกกัน มีความเคารพและเมตตากัน และยอมรับแต่ละวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้ปัญหาทุกอย่างเบาบางลงไปมาก ซึ่งทำให้เกิดความสงบสุขใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ปลัดจังหวัดปัตตานี (ต่อ)	บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความเป็นผู้สูง มีความรู้ และความสามารถสูง และเสนอการให้ความร่วมมือของประชาชน เพื่อการแก้ไขปัญหาทางด้านการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ดีมาก
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นหน่วยงานทางด้านการศึกษา โดยทั่วไป มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีหลากหลายวัฒนธรรม นักศึกษาในพื้นที่มีมุสลิม 90 % เมื่อมองภาพรวมแล้วมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อาจไม่ได้ให้ความร่วมมือกับตัวบุคคลและหน่วยงานต่างๆ มากนัก แต่มหาวิทยาลัยก็ได้มีการทำการศึกษาวิจัยในเรื่องต่างๆ อยู่มาก พอสมควร และยินดีให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรู้สูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และจิตสาธารณะยินดีให้ความร่วมมือกับหน่วยต่างๆ
รอง ผกก.ป.สภ.เมืองปัตตานี	ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่แบ่งออกเป็นอาชญากรรมทั่วไป และความมั่นคง อาชญากรรมความมั่นคงจะได้รับความร่วมมือจากประชาชนน้อยมาก เพราะเกิดความหวาดกลัว ความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตของตนเองและครอบครัว เพราะหากให้ความร่วมมือ เมื่อเรื่องไปถึงชั้นศาล การสืบพยานบุคคลในชั้นศาลผู้ต้องหาทราบดีว่าใครเป็นพยาน จะเกิดอันตรายถึงกับชีวิตทั้งกับตนเองและคนในครอบครัวได้ วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ เจ้าหน้าที่หรือตำรวจควรรักษาความปลอดภัยของประชาชน ผู้ให้ความร่วมมือที่แฉเบาะแสของคนร้ายที่ประกอบอาชญากรรม รวมทั้งดูแลความปลอดภัยของคนในครอบครัวที่แฉเบาะแสเพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุขุม รอบคอบ และเล่าความจริงที่เป็นประโยชน์เพื่อสามารถนำไปแก้ไขจะได้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
เสนาธิการทหารบกจังหวัดปัตตานี	1. การร่วมมือจากประชาชนไม่ได้มีมากเท่าที่ควร เพราะความเกรงกลัวการไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ประชาชนมีฐานะค่อนข้างยากจน มีรายได้ต่ำ ความเป็นอยู่เรียบง่าย ส่วนใหญ่จะมุ่งไปทางศาสนา ถ้าเป็นลักษณะการศึกษาที่เคร่งครัดก็จะดี แต่บางส่วนบิดเบือนในเรื่องของความเชื่อถือและความศรัทธา 2. ตั้งแต่เดิมการเรียนรู้ภาษาไทยจะมีน้อย ซึ่งภาพนี้จะทำให้เกิดการแตกแยกต่างกัน ถ้าพูดภาษาไทยแล้วจะเป็นภาษาของคนพุทธ พวกอิสลามถือว่าเป็นบาป เหตุการณ์ที่จับอาวุธต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ ถือว่าเป็นการประกาศอิสรภาพของชาวปัตตานี 3. การเผาโรงเรียนในระดับประถมจำนวนมาก เพราะจะทำให้คนไทยพุทธและมุสลิม ไม่มีความสัมพันธ์กันตั้งแต่เด็ก ซึ่งจะง่ายต่อการปลุกฝังลงไปในเรื่องศาสนา และพยายามปลุกฝังให้เชื่อว่าสยามรุกรานปัตตานี แล้วกวาดต้อนผู้คนไป เป็นรากเหง้าของความเกลียดชังและคับแค้นใจ 4. ความหวาดกลัว มีการลอบยิงประชาชน มีความเกรงกลัวที่จะแจ้งต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชนต้องการที่จะให้ความร่วมมือ แต่เมื่อไม่มั่นใจในความปลอดภัยก็จะไม่กล้า หากมีกระบวนการในเรื่องการมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการร่วมมือมากขึ้น บางครั้งเห็นใจแต่ไม่กล้าบอกเนื่องจากไม่มั่นใจในความปลอดภัย มุสลิมมีทั่วประเทศหากทำให้เกิดการมีส่วนร่วม มีความรู้สึกว่าเป็นเพื่อนกัน จะทำให้ปัญหาเรื่องความไม่เข้าใจลดน้อยลงไปมาก วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. เจ้าหน้าที่รัฐ และตำรวจ จะต้องรักษาความลับที่ไม่แจ้งชื่อผู้ให้ข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่รัฐแก่สื่อมวลชน และดูแลความปลอดภัยในชีวิตแก่ผู้ให้ข้อมูล และคนในครอบครัว เนื่องจากส่วนใหญ่ที่ประชาชนไม่กล้าให้ข้อมูล เนื่องจากเกรงกลัว และไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 2. ชาวไทยพุทธ และไทยมุสลิม จะต้องมีความรัก และความสามัคคีกัน มีความเมตตาปราณีกัน ไม่เกิดความขัดแย้งกัน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม จะทำให้ปัญหาการเกิดความไม่สงบลดน้อยลงมาก บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความสุขุม รอบคอบ และเล่าข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมได้ดีมาก และเสนอแนวคิดที่มีประโยชน์อย่างมากต่อการมีส่วนร่วมของมุสลิมทั่วประเทศ

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง เสธ.ฉก.ปัตตานี	1. การแย่งชิงพื้นที่ การนำเอาเรื่องศาสนา ประวัติศาสตร์การผลิตซ้ำทางความคิดในเรื่องของ “กรุงสยามเข้ามาบูรณปัตตานี” แล้วต้องต่อต้าน และมีแนวความคิดว่าดินแดนนี้เป็นดินแดนที่ศักดิ์สิทธิ์ แล้วต้องยึดคืน ซึ่งมีเด็กประมาณ 80% ที่ถูกผลิตซ้ำทางความคิดแบบนี้ มีการเลือกคนเข้าไปทำงาน เด็กบางคนถูกหลอกเพื่อนชวนไปจับสาว ขี้จักรยานยนต์ไปด้วยกัน เพื่อนไปวางระเบิดตนเองก็ถูกจับด้วย การตีความศาสนาอย่างเข้มข้นจะทำให้เกิดสภาพของความรุนแรง 2. ความมีเอกภาพในพื้นที่ ตัวแทนในระดับสูงลงมาในพื้นที่บอกว่าต้องบูรณาการ แต่ระดับล่างไม่รู้ว่าจะทำอะไร มีหลายส่วนราชการ ซึ่งไม่มีเอกภาพในการทำงาน เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งระดับสูงอาจจะรวมกัน แต่ระดับล่างไม่สอดคล้องกัน ไม่เข้าใจกันจะเกิดปัญหาขึ้นมา การปฏิบัติงานในแต่ละส่วนมีภาระหน้าที่ ต้องให้สอดคล้องกัน จึงหะของการทำงานก็จะทำให้เกิดการเอื้อประโยชน์กัน 3. ความไม่เชื่อในศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ชาวบ้านบางส่วนที่ไม่ได้ถูกผลิตซ้ำความคิด หรือตีความศาสนาอย่างเคร่งครัด มีความเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่น้อย เช่น การร่วมมือกันในกรณีที่เกิดคดี หากเป็นไทยพุทธ จะมีพยาน แต่หากเป็นมุสลิมจะไม่มีพยาน บางคดีเป็นอาชญากรรมธรรมดา แต่เมื่อไปให้การแล้ว คนเข้าไปในศาลหลายๆ จะจ้องหน้าพยาน พยานสั่นและไม่กล้าให้การตามความเป็นจริง 4. ผู้มีอิทธิพล วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาว่า หัวหน้ากลุ่มต้องดูแลลูกกลุ่มไม่ให้ถูกเจ้าหน้าที่จับกุมได้ จะแก้ไขวัฒนธรรมของบริบทเหล่านี้ได้อย่างไร ซึ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ทำการศึกษาถึงบริบททางด้านวัฒนธรรมในพื้นที่ ได้ฟังจากผู้บังคับบัญชา ได้ผ่านหนังสือจากผู้วิจัย แต่ลึกๆ แล้วปัญหายังคงมีอยู่ และคุกรุ่นอยู่เสมอ 5. เงินอุดหนุนในการกระทำผิด มีหลายกลุ่มและหลายกระบวนการ ซึ่งการปฏิบัติงานได้มาจากเงินอุดหนุนของกลุ่มบุคคลเหล่านี้ ซึ่ง มข. ได้ทำวิจัยในเรื่องเหล่านี้ วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. ส่วนราชการ ควรมีเอกภาพในการทำงาน ทั้งระดับสูง และระดับล่าง การปฏิบัติงานในแต่ละส่วนมีภาระหน้าที่ต้องให้สอดคล้องกัน ก็จะทำให้เกิดการเอื้อประโยชน์กัน

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง เสธ.ฉก.ปัตตานี (ต่อ)	2. ต้องเชื่อในศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ชาวบ้านต้องมีความเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่มาก เช่น การร่วมมือกันในกรณีเด็กคดีจะทำให้มีประสิทธิภาพต่อคดี 3. ควรแก้ไขวัฒนธรรมโดยให้หัวหน้ากลุ่มต้องดูแลลูกกลุ่มไม่ให้กระทำความผิด จะได้ไม่ถูกเจ้าหน้าที่จับกุม บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุข รอบคอบ และเล่าเรื่องได้น่าฟังทำให้ผู้ฟังมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	อาจารย์จากคณะรัฐศาสตร์ ได้ทำการวิจัยในเรื่องนี้โดยเฉพาะในวิทยาเขตปัตตานี เป็นไทยพุทธประมาณ 10 % ซึ่งจะไม่มีปัญหากับชาวมุสลิมในพื้นที่ ส่วนมากนักศึกษาจะมาจาก 4 จังหวัดภาคใต้ คือ สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส พื้นฐานเดิมของนักศึกษาจะมาจาก รร.สอนศาสนา อาจมีบ้างในเรื่องของการบิดเบือนทางศาสนาให้เกิดการเข้าใจผิดว่า ชาวพุทธเข้ามาแย่งดินแดน จนปลุกฝังจากชุมชนเข้ามาในพื้นที่มหาวิทยาลัย ทำให้พุทธและมุสลิมเดินคนละทาง แต่มีหลายๆ หน่วยงานหลอมรวมให้ทำกิจกรรมด้วยกัน ซึ่งปัญหาในเรื่องนี้ คือ ศาสนา ความคิด การปลุกฝัง การให้ความรู้ วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ จะต้องแก้ไขปัญหาทางศาสนา ความคิด การปลุกฝังการให้ความรู้เพื่อให้ชาวพุทธ และชาวมุสลิมไม่เดินคนละทาง บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรู้ ความสามารถสูง และได้ทำการวิจัยในเรื่องนี้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
สถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี	1. การอำนวยความสะดวกมีปัญหาก็ทำให้เกิดการก่อการเหตุรุนแรงในพื้นที่จนกลายเป็นคดีความมั่นคง ส่วนหนึ่ง คือ การเข้าถึงประชาชน 2. ประชาชนชาวบ้านขาดความรู้เรื่องกฎหมาย การสื่อสารไม่มีความรู้ในเรื่องภาษามลายู ขาดบุคลากรที่สามารถสื่อสารถึงกันได้ โดยเฉพาะเรื่องศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนการไม่ได้รับความเป็นธรรม การเสมอภาคจึงไม่เกิดขึ้นในพื้นที่

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
สถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี (ต่อ)	3. การมีส่วนร่วม การแก้ปัญหาอย่างไรจึงจะทำให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยเฉพาะคติความมั่นคง ซึ่งไม่ได้ผลสัมฤทธิ์มากเท่าที่ควร วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในพื้นที่เพื่อให้เข้าถึงประชาชน และทำให้ไม่เกิดคติความมั่นคง 2. ควรให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน 3. ข้าราชการฝ่ายดูแลมวลชนของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรศึกษาภาษามลายู เพื่อให้สามารถสื่อสารกันได้ เช่น เรื่อง ศาสนา วัฒนธรรม การไม่ได้รับความเป็นธรรม เพื่อแก้ไขปัญหา ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรู้สูง สุขุม รอบคอบ และเล่าถึงสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างชัดเจน
หน.ฝขว.พล.ร.15	ปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากปัญหาต่างๆ ดังนี้ 1. การบิดเบือนทางประวัติศาสตร์ เชื่อชาติศาสนา กระบวนการก่อเหตุอย่างรุนแรง 2. ระบบการศึกษา การศึกษาสามัญมีน้อย มาตรฐานการเรียนเชื่อว่าอยู่ในระดับต่ำ ประชาชนหันไปเรียนศาสนากันมาก 3. ความยากจน มีภรรยาหลายคน มีลูกมาก รายได้น้อยไม่สามารถส่งเสียให้ลูกเรียนสูงๆ ได้ 4. การบังคับใช้กฎหมาย การดำเนินคดีต่างๆ ผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวออกมา แล้วไม่สามารถดำเนินคดีต่อได้ 5. การผลิตซ้ำทางความคิด ทำให้เยาวชนทั้งในและนอกโรงเรียนที่กระทำผิดแล้วถูกควบคุมตัวจะพูดถึงประวัติศาสตร์รัฐปัตตานีแบบทุกคน การถูกควบคุมตัว ผูกเอ็นร้อยหวาย แล้วบังคับให้ชุดคลอแสงแสนสบ ใน กทม.กรณีตากใบ กรือเซะ ยังพูดไม่หยุดอยู่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งทำให้ถูกยุยงปลุกปั่นได้ง่าย 6. ผู้นำศาสนา เป็นที่เชื่อถือของชาวบ้าน หากผู้นำศาสนาพูดบิดเบือน จะง่ายต่อการปลุกปั่นชาวบ้านให้หลงเชื่อได้ง่าย วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้ไม่ยากจน และสามารถส่งลูกให้มีการศึกษาระดับสูงได้

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
หน.ผว.พล.ร.15 (ต่อ)	2. ควรแก้ไขระบบการศึกษาให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น ทำให้เด็กมีความรู้สูง สามารถทำงานและมีรายได้ที่ดี 3. ฝ่ายปกครอง ควรเชิญผู้นำศาสนามาประชุม เพื่อให้ผู้นำศาสนา ซึ่งเป็นที่เชื่อถือของชาวบ้าน ปลุกปั่นชาวบ้านให้ทำแต่ความดี มีจริยธรรม บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุขุม รอบคอบ และเล่าถึงสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านปัญหาการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดี
รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี	ขอพูดถึงเรื่องสิทธิของสตรี ศาสนาจะบีบบังคับสตรีให้อยู่ในกรอบ แม้แต่การทำประชาพิจารณ์ ก็จะไม่มีส่วนของสตรี สตรี เป็นสิ่งสำคัญในเรื่องการมีส่วนร่วม เพราะหากไม่มีสตรีจะไม่มีครอบครัว หากไม่มีครอบครัวจะไม่มีชุมชนจึงขอเสนอแนะว่า 1. สตรีต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม 2. การเลือกปฏิบัติต่อสตรี ต้องมีส่วนและพื้นที่ให้สตรีได้มีโอกาสแสดงออก 3. หากยึดสตรีเป็นหลัก ความร่วมมือจะเกิดขึ้นในชุมชน แต่หากใช้ในนามของเจ้าหน้าที่เป็นหลัก จะไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน 4. ควรมีการอบรมในหลักสูตรต่างๆ เช่น การอบรมภาษา การอบรมจริยธรรม วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. สตรีเป็นสิ่งสำคัญในเรื่องการมีส่วนร่วม ดังนั้น หากยึดสตรีเป็นหลัก ความร่วมมือจะเกิดขึ้นในชุมชน 2. ควรมีการอบรมในหลักสูตรต่างๆ เช่น การอบรมภาษามลายู เพื่อให้ชาวพุทธ และชาวอิสลาม สามารถสื่อสารกันได้ และมีความร่วมมือกัน และควรอบรมจริยธรรม เพื่อให้ชุมชนมีจริยธรรม คุณธรรม กระทำแต่ความดี บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรู้ ความสามารถสูงในการเล่า และนำเสนอเรื่องได้อย่างมีประโยชน์มาก และน่าประทับใจ

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง เสธ.ฉก.ปัตตานี	พลเมืองที่มีอยู่มากที่สุดคือสตรี แต่ทำได้ในระดับหนึ่ง คือ อยู่ในกรอบของศาสนา การที่จะเข้าไปสอนหรือพูดคุยกับสตรี ทัวไปไม่ได้ ต้องให้วิทยากรที่เป็นผู้หญิงเข้าไป หากจะให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมต้องติดอาวุธทางความคิด ผู้หญิงถูกกดขี่ด้วยกรอบทางศาสนา ทำงานให้ผู้ชาย ส่วนผู้ชายอยู่ในบ้านมีภรรยาหลายคน สตรีใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสามารถมาก เป็นได้ทั้งกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ พลเมืองมีมากที่สุด คือ สตรี และสตรีใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสามารถมากเป็นได้ทั้ง กำนัน และผู้ใหญ่บ้านจึงควรให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วม บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุขุม รอบคอบ และชื่นชมในความสามารถของสตรีใน 3 จังหวัดภาคใต้
รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี	อยากให้สตรีเข้าไปมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับนโยบายลงมา หากมีการเปิดกว้าง ก็จะมีดี สังคมในพื้นที่นี้จะเกิดให้กับผู้ชาย แต่จริงๆ แล้วภรรยาเป็นผู้นำ ผู้ชายตอนเช้าจะเล่นกับนกเขา เอานกเขาไปแขวน วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ สตรีควรเข้าไปมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับนโยบายลงมา ควรมีการเปิดกว้าง เพราะผู้หญิงเป็นผู้นำของครอบครัวเป็นส่วนมาก
รอง เสธ.ฉก.ปัตตานี	เป็นวิถีชีวิตของคนที่นับถือศาสนา เช่น ละหมาดวันละกี่เวลา ตั้งแต่เกิดจนตาย อาหารต้องปราศจากสัตว์ที่ต้องห้ามทางศาสนา เช่น หมู หรือสัตว์เลื้อยคลาน ผู้หญิงถูกกำหนดไว้ในกรอบของศาสนา จึงควรต้องกำหนดไว้ว่าผู้หญิงควรเข้ามีส่วนร่วมในสัดส่วนเท่าไร วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ ผู้หญิงถูกกำหนดไว้ในกรอบของศาสนา จึงควรกำหนดไว้ว่าผู้หญิง ควรเข้ามีส่วนร่วมในสัดส่วนเท่าไร

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ปลัดจังหวัดปัตตานี	วัฒนธรรมของคนในพื้นที่แตกต่างจากวัฒนธรรมที่อื่น เช่น รถกระบะ ผู้หญิงนั่งกระบะตากแดด แต่ผู้ชายนั่งในรถติดแอร์ เคยถามผู้นำศาสนาก็บอกว่าผู้ชายเป็นคนแก่และผู้สูงอายุ จึงต้องนั่งในรถ ผู้หญิงจะถูกบังคับด้วยกรอบทางศาสนา
รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี	เป็นกรรมการสภาการศึกษาของสตรีในจังหวัด น่าจะมีสถาบันเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในจังหวัดน่าจะมีการเรียนวิถีชีวิต ผลักดันเข้า ครม. ควรมีสัดส่วนของสตรี 5 คน อยู่ใน 5 จังหวัดภาคใต้ อาจเป็นสถาบันการพัฒนาบุคลิกภาพของสตรี อยู่ใน 3 จังหวัดภาคใต้ แต่ศาสนายังคงไว้ ทุกอย่างมีส่วนร่วมยังคงทำให้ แต่ทุกอย่างต้องอยู่ในกรอบศาสนา วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. ครม.ควรมีสัดส่วนของสตรี 5 คนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2. ควรมีสถาบันพัฒนาบทบาท และบุคลิกภาพของสตรีใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และทุกอย่างที่มีส่วนร่วมยังคงทำให้แต่ต้องอยู่ในกรอบศาสนา บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรู้ ความสามารถสูง และนำเสนอเรื่องได้อย่างดีมาก
นักวิจัย	ที่คุณเบญจวรรณ เสนอมาดีมาก ก็จะนำเสนอให้ สกว.ทราบ
นักวิจัย	ผู้ชายอิสลามมีภรรยาได้ 4 คน ยังเห็นสมควรอยู่หรือไม่
รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี	สตรีที่เกิดมาเป็นมุสลิม ต้องยอมรับได้แต่ต้องเลี้ยงดูให้เหมือนผู้เป็นสามีต้องปฏิบัติตรงนี้ได้ และต้องขออนุญาตจากภรรยาคนที่ 1 แต่ความเป็นจริงภรรยาถูกสามีบังคับให้ยินยอม แต่โดยความจริงแล้วสามีในลักษณะนี้จะช้ำเสีย ไม่ทำงาน 1-2 วัน จะไปบ้านภรรยาคนที่โน้นที คนนั้นที
เสนาธิการทหารบกจังหวัดปัตตานี	คนที่เคร่งศาสนาจริงๆ แล้วจะไม่มีคนที่สอง สาม สี่ คนที่มีภรรยามากจะมีบุตรมาก เคยนำเรื่องการคุมกำเนิดมาในการสร้างแผนครอบครัว ได้มีการเชิญผู้นำศาสนามาประชุมในเรื่องนี้ดาโต๊ะอิหม่าม ถูกเชิญมานั่งคุยกันแล้วแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เมื่อประชุมเสร็จแล้วจึงพูดถึงภาพรวม ผู้นำคนอื่นๆ จะพูดคล้ายตามกัน และการคุมกำเนิดจะได้ผล

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ปลัดจังหวัดปัตตานี	การมีส่วนร่วมที่สำคัญ คือ ต้องลงไปหมู่บ้านขณะนี้ผู้หญิงเข้าไปเป็น อสม. ระดับหมู่บ้าน เช่น พยายามเอาเรื่องของสุขภาพเข้ามาจับเพื่อให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมในหมู่บ้าน ผู้นำที่มีอยู่ในทุกระดับ คือ กลุ่มที่มีพลัง มักจะให้ผู้หญิงนำหน้า และผู้ชายตามหลัง ซึ่งควรจะเริ่มต้นจากหมู่บ้านไปสู่ชุมชนไปสู่ตำบล อำเภอ และจังหวัด คือต้องแก้ภายในหมู่บ้านเสียก่อน ซึ่งจะรู้ทุกอย่าง ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงต้องเริ่มจากชุมชนนั้นๆ อสม. พัฒนาชุมชน อาสาสมัครในระดับสตรี ควรมีเวทีส่วนร่วมพูดคุยกันแบบสภากาแฟ วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ การมีส่วนร่วมที่สำคัญต้องลงไปหมู่บ้านไปสู่ชุมชน ตำบล อำเภอ และจังหวัด คือต้องแก้ภายในหมู่บ้านเสียก่อน ซึ่งจะรู้ทุกอย่าง พัฒนาชุมชน อาสาสมัครในระดับสตรี ควรมีเวทีส่วนร่วมพูดคุยกันแบบสภากาแฟ บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรู้ ความเชี่ยวชาญสูง และเสนอแนะ แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการป้องกัน และปราบปราม อาชญากรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
เสนาธิการทหารบกจังหวัดปัตตานี	ในส่วนที่สร้างกระบวนการในส่วนที่เป็นหมู่บ้านหรือ สตรีเป็นกลไกหรือองค์กรที่ขับเคลื่อน เครือข่ายวิทยุเสื้อแดง แจ้งเหตุทำให้ปัญหาต่างๆ ที่เป็นปัญหาอาชญากรรมลดน้อยลง ส่วนราชการต่างๆ มาให้ความรู้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน รวมทั้งการใช้กลไกทางการศึกษานอกจากนั้นในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่ซึ่งปัจจุบันได้ทำมาากแล้วสิ่งที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ “แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง” วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ ในส่วนที่เป็นหมู่บ้าน สตรีเป็นกลไก หรือองค์กรที่ขับเคลื่อน การแจ้งเหตุทำให้ปัญหาอาชญากรรมลดน้อยลง ส่วนราชการต่างๆ ควรมาให้ความรู้อย่างเป็นรูปธรรม และยั่งยืนสิ่งที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความรู้ และประสบการณ์ และนำเสนอเรื่องได้น่าประทับใจ

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง เสธ.ฉก.ปัตตานี	จุดเริ่มต้น คือ องค์กรในระดับหัวหน้าหมู่บ้าน และระดับนโยบายต้องให้การสนับสนุนด้วยหากระดับจังหวัดมีความสัมพันธ์ในระดับการขับเคลื่อนแต่ระดับนโยบายไม่ให้การสนับสนุนจะทำให้กระบวนการสร้างความขัดแย้งสะดุดต้องมีการกระตุ้นให้ระดับปฏิบัติเข้าไปทำการมีส่วนร่วมให้เห็นผลการกระทำต้องสร้างความรู้สึกร่วมมีส่วนร่วมในระดับรากหญ้าและครอบครัว สำหรับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างกรมปกครอง-มหาดไทยกับตำรวจและทหารนั้น ควรบูรณาการไปด้วยกันคือ ทหาร-ตำรวจดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนเจ้าหน้าที่ของปกครอง-มหาดไทย จะสนับสนุนในเรื่องการพัฒนาพื้นที่ในส่วนราชการต่างๆ จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นให้กับประชาชน จะมีปัญหาอีกอย่าง คือ ประชาชนในพื้นที่มักจะไม่อยู่ติดบ้าน กลุ่มสตรีจะเป็นส่วนที่ช่วยได้มาก เมื่อพูดกับแม่บ้าน ต่อมาแม่บ้านก็จะปรึกษาหารือกับพ่อบ้านก็จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมง่ายขึ้น วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. องค์กรในระดับหัวหน้าหมู่บ้าน และระดับนโยบายต้องให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วม และต้องสร้างการมีส่วนร่วมในระดับรากหญ้า และครอบครัว 2. ควรบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างฝ่ายปกครอง มหาดไทย ตำรวจ และทหารเพื่อดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นให้กับประชาชน 3. กลุ่มสตรีจะเป็นส่วนที่ช่วยได้มากในการพูดกับแม่บ้าน เพื่อให้แม่บ้านไปปรึกษาหารือกับพ่อบ้าน จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมง่ายขึ้น บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุขุม รอบคอบ และเสนอแนะแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างมากของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
นักวิจัย	การบริหารงานของภาคใต้ ซึ่งขณะนี้ได้แยกออกมาจากจังหวัด ศอ.บต. ตั้งงบประมาณเองไม่ต้องขึ้นกับนายกรัฐมนตรีการขับเคลื่อน ศอ.บต. ขับเคลื่อน 5 จังหวัดจากเดิมงบประมาณในการบริหารจาก 10 ล้านเป็นพันล้านในปัจจุบันจังหวัดตั้งงบประมาณ 100 ล้าน แต่ ศอ.บต.ออกเป็น ครม. คุ่มองค์กร ดังนั้นงบประมาณจะอยู่ที่ ศอ.บต. สำหรับส่วนแยกของจังหวัดเป็นตัวเร่งและตัวประสานงานเท่านั้น ตรงส่วนหน้าจะมีตัวแทนของตำรวจเข้ามาเป็นหัวหน้าหน่วย บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุขุมรอบคอบ และความรู้สูง ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานของภาคใต้ได้แยกออกมาจากจังหวัด การขับเคลื่อนโดย ศอ.บต. และงบประมาณในการบริหารของจังหวัดเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้ฟังได้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานของ 3 จังหวัดชายแดนมากขึ้น
ปลัดจังหวัดปัตตานี	ศอ.บต. ขณะนี้ดูแลพี่น้องใน 3 จังหวัดได้ดีมาก ลงไปในเรื่องศาสนา คือ มัสยิดและวัด ซึ่งต้องถือนแนวทางที่ว่า “ต้องให้อยู่กัน” แล้วเราเริ่มต้นใหม่ แล้วเยียวยาทุกอย่างเดินมาได้ดีมากขณะ ศอ.บต.ได้ใจจากประชาชนแล้ว วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. ในเรื่องศาสนา ทั้งมัสยิดและวัด จะต้องให้อยู่กัน มีความเมตตา ปรองดองกัน เพื่อความสงบสุขของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2. เริ่มต้นใหม่แล้วเยียวยาทุกอย่างให้ได้ เพราะ ศอ.บต.ได้จากประชาชน 3. สำหรับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องใช้เรื่องศาสนานำ บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุขุม รอบคอบ มีจิตสาธารณะ และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการร่วมมือของประชาชน เพื่อความสงบสุขของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
นักวิจัย	สำหรับการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เห็นว่าแนวทางใดบ้างที่จะให้ความรู้ไปสู่ประชาชนได้ดี บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุขุม รอบคอบ ใจเย็น มีความสนใจรับฟังเรื่องเล่าจาก คณะผู้เข้าร่วมประชุม และเสนอแนวคิด เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ดี
รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี	การทำในแต่ละจังหวัด เอาเฉพาะนักวิชาการลงไปในพื้นที่ ใช้ภาคีเครือข่าย ตั้งแต่สตรี ผู้นำศาสนา ภาคประชาชน (NGO) ลงไปร่วมกับนักวิชาการ ชุมชน โรงเรียน แต่ละพื้นที่ทำอย่างไร หากทำในกระบวนการ คิดว่า ประชาชนไม่ยอมเข้ามามีส่วนร่วม ทำอย่างไรจึงจะทำให้กลุ่มเป้าหมาย มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ้าให้ภาครัฐลงมาทำอาจไม่ได้อะไรเลย อาจทำได้แต่ต้องไม่แต่งรูปแบบ และไม่เน้นทางการ วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ การทำในแต่ละจังหวัดเอาเฉพาะนักวิชาการลงไปในพื้นที่ใช้ภาคีเครือข่ายตั้งแต่สตรี ผู้นำศาสนา ภาคประชาชน ลงไปร่วมกับนักวิชาการชุมชน ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุขุม รอบคอบ และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
หน.ฝขว.พล.ร.15	ต้องพิจารณาถึง 1. ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน 2. การศึกษามีส่วนที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม 3. กระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ต้องถูกต้อง และมีความเข้าใจ รวมทั้งให้เป็นธรรม 4. กลุ่มกระบวนการในหมู่บ้านต้องกำจัดให้เด็ดขาดเพราะหากมีกระบวนการในหมู่บ้าน ชาวบ้านจะไม่กล้าพูด วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. ทหาร ตำรวจ ต้องดูแลความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 2. ฝ่ายรัฐต้องเพิ่มการศึกษาให้ประชาชนมีมาตรฐานการเรียนรู้สูงขึ้น

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
หน.ฟขว.พล.ร.15 (ต่อ)	3. ประชาชนต้องมีความรู้ทางกฎหมาย และกระบวนการบังคับใช้กฎหมายที่ถูกต้อง และให้เป็นธรรม บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุข รอบคอบ และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
สถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี	กรณีที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นหลายครั้ง ในกระบวนการมีส่วนร่วม คอ.บต.และจังหวัดจะลงไปทันที พื้นที่ในจังหวัดปัตตานีเป็นพื้นที่ซึ่งมีมหาวิทยาลัย จึงควรให้มหาวิทยาลัยในพื้นที่เข้ามาให้ความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วม วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ ควรให้มหาวิทยาลัยในพื้นที่เข้ามาให้ความรู้การมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุข รอบคอบ และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
รอง เสธ.ฉก.ปัตตานี	ภาษาเป็นหัวใจที่สำคัญในเรื่องการสื่อสาร จึงเห็นด้วยกับในส่วน ของ คอ.บต. ที่จะให้นำ ภาษายาวี มาใช้ในส่วนราชการ ตัวข้าราชการเองมีส่วนสำคัญซึ่งเป็นฐานสำคัญ การศึกษาในส่วนนี้ คนในพื้นที่ต้องได้รับการส่งเสริมให้มากขึ้น การยกย่องในภาษาพื้นบ้านจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ ทั้งข้าราชการ และประชาชนในพื้นที่ต้องมีความรู้ในภาษายาวี เพื่อแก้ปัญหาเรื่องการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุข รอบคอบ และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
เสนาธิการทหารบกจังหวัดปัตตานี	- การส่งเสริมการมีส่วนร่วม เจ้าหน้าที่ซึ่งมาปฏิบัติงานจะต้องยึดถือหลักที่ต้องทำงานด้วยความ บริสุทธิ์ยุติธรรมทำให้พื้นที่เกิดความสงบเรียบร้อย - ในส่วนของสื่อปัจจุบันในประเทศไทย มีความขัดแย้งเป็นเพราะจรรยาบรรณสำหรับสื่อในต่างประเทศ สื่อจะไม่เอาความเห็นส่วนตัวไปเขียน จะนำความเห็นทั้ง 2 ด้าน มานำเสนอ แต่ของไทยไม่ได้มีจรรยาบรรณของสื่อทำอย่างไรจึงจะทำให้สองฝ่ายทะเลาะกันเพื่อจะได้ข่าวมาเขียน วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. เจ้าหน้าที่ข้าราชการที่มาปฏิบัติงานต้องยึดหลักทำงานด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม เพื่อให้พื้นที่เกิดความสงบเรียบร้อย 2. สื่อในประเทศไทยต้องไม่ขัดแย้งกันและมีจรรยาบรรณของสื่อ บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุขุม รอบคอบ และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
ปลัดจังหวัดปัตตานี	หากย้อนกลับไปในปี 2547 ขณะนั้นปัตตานีจะไต่ระดับประมาณ 2,000 ล้านบาท สร้างนิคมอุตสาหกรรมฮาลานซ์ ถ้าบอกว่าประเทศไทยเป็นมุสลิมทั่วโลกไม่รู้จัก แต่หากบอกว่าปัตตานีเป็นมุสลิมทั่วโลกรู้จัก แต่ในปี 2547 เกิดเหตุการณ์ปล้นปืนที่นราธิวาส จึงถูกระงับการสร้าง แต่ปัจจุบันที่มาเลเซีย ได้เกิดศูนย์นิคมอุตสาหกรรมดังกล่าวขึ้นแล้ว ความเชื่อถือของทั่วโลก มาเลเซียเดินไปไกล แต่ไทยยังอยู่กับที่จริงๆ แล้วปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้ คือ “มาเลย์” มีส่วนช่วยในการทำให้เกิดปัญหาอย่างมาก เพราะไม่มีความจริงใจเท่าที่ควร จังหวัดปัตตานีนอกจากมีเอกลักษณ์ของความเป็นปัตตานีแล้ว ทำเรื่อน้ำลึกในปัตตานี ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลทั่วประเทศ ประมาณ 70% มาจากปัตตานีในอดีตที่เรียกว่า “ปัตตานีดารุสสลาม” วิธีสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้ ต้องแก้ไขด้วยการเจรจา เพื่อให้เกิดความเข้าใจกัน และลดการเกิดปัญหา บุคลิกลักษณะของผู้เล่า มีความสุขุม รอบคอบ และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

สรุปกิจกรรม AAR (Action After Review) ครั้งที่ 4

จากกิจกรรมหลังทำการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเล่าเรื่อง (Storytelling) ครั้งที่ 3/2556 จากผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด สามารถสรุปเป็นกิจกรรม AAR ได้ดังนี้

1) เป้าหมายของการประชุมครั้งนี้ คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และกระบวนการของการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์การในการแก้ไขปัญหา การพัฒนา ปรับปรุงระบบของกลไกการมีส่วนร่วมให้เกิดผลเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่

2) เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลเกินคาด เพราะได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้รับผิดชอบด้านความมั่นคง ฝ่ายปกครอง และนำเสนอประสบการณ์การแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา และบทบาทของสตรี มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และการใช้หลักการทางนิติวิทยาศาสตร์ กระบวนการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และนำเทคโนโลยีมาใช้ และพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์

3) เป้าหมายส่วนใดที่ไม่บรรลุ เพราะ การบังคับกฎหมายในพื้นที่ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และแนวทางการแก้ไขปัญหาชุมชน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ซึ่งเกี่ยวกันถึงด้านความมั่นคง และเป้าหมายการเข้าใจซึ่งกันและกันของประชาชนต่างศาสนา เนื่องจากขาดความเข้าใจ และความเข้าใจซึ่งกันและกัน และแนวทางการแก้ไข หรือการจัดการความรู้ที่จะนำไปสู่ประชาชนยังไม่ชัดเจน

4) สิ่งที่ได้เรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ที่สุด คือ การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการแก้ไขปัญหาจากทุกภาคส่วน และได้เรียนรู้แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญที่นำไปปฏิบัติได้จริง และการจัดตั้งองค์กรสตรี ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา หรือเพื่อช่วยให้ชุมชนมีส่วนร่วม ยุกระดับสตรีให้เสมอภาค และเกี่ยวกับปัญหาข่าวยาเสพติด ภัยแทรกซ้อน รายได้ เศรษฐกิจ ความรู้ น้อย วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ และการมีส่วนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน และการมีส่วนร่วมกับสื่อมวลชน

5) จะกลับไปทำอะไรร่วมกับใคร จะต้องทำงานร่วมกับผู้มีความคิดต่างในพื้นที่ให้มีความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน และร่วมมือคณะหน่วยงานเปิดเวทีความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่น และให้บริการโดยให้มีส่วนร่วมของภาคประชาชนมากที่สุด โดยต้องทั้งมวลชนกับประชาชนเข้ามาให้บริการ เพื่อเปิดโอกาสรองรับอาเซียนในเวลาอันใกล้ และร่วมกันทุกภาคส่วน ทุกโอกาสที่มีการปฏิบัติร่วมกัน และประสานให้ความร่วมมือกับทุกภาคส่วน โดยการดำเนินการนำเอาชุมชนมามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

6) ถ้ามีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างนี้อีก ผู้จัดควรให้ทุกภาคส่วนฝั่งรัฐ เอกชน ควรได้รับการมีส่วนร่วม และควรเปิดพื้นที่ให้กับผู้นำชาวบ้าน หรือสำรวจความต้องการของชุมชนด้วย ซึ่งอาจเป็นรูปแบบไม่เป็นทางการ และต้องรับดำเนินการ แก้ไขปัญหา 3 จังหวัดโดยเร็ว และดำเนินการได้ดี การเก็บเรื่องที่จะ Workshop ควรแจ้งให้เตรียมการล่วงหน้า และควรจัดนอกสถานที่ 3 จังหวัด เพื่อจะได้พูดคุยได้อย่างเต็มที่ และควรเชิญผู้ร่วมเสวนาถ่ายทอดประสบการณ์ อาจใช้กลุ่มที่หลากหลาย และกลุ่มเป้าหมายต้องมีจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคเอกชน

ภาพ 4.4 การประชุมครั้งที่ 4 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 3
วันจันทร์ที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2556 เวลา 12.00-16.00 น.
ณ ห้องประชุมฟาตอนี ชั้น 2 โรงแรมซี.เอส.ปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ขั้นตอนที่ 6 การประชุมครั้งที่ 5 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 4

กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 4 ได้จัดประชุมในวันอังคารที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2556 เวลา 13.30 – 16.00 น. ณ ห้องประชุมที่ทำการอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. พลตำรวจโท ดร.ณรงค์	กุลนิเทศ	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. ดร.ปัญญารัตน์	ปานทอง	นักวิจัย
3. พลตำรวจตรีสุเมธ	พงษ์ลิมานนท์	นักวิจัย
4. นายอำเภอโคกโพธิ์		
5. ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรโคกโพธิ์		
6. รองผู้กำกับการป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรโคกโพธิ์		
7. ผบ.ฉก.ปน.24		
8. นายกเทศมนตรีโคกโพธิ์		
9. ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา		
10. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทรายขาว		
11. ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านโคกโพธิ์		
12. นายกเทศบาลตำบลประตู่ อำเภอโคกโพธิ์		
13. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลช้างให้ตก		
14. อีหม่ามมัสยิดดารุลอาบีดีน หมู่ 4 ต.นาเกตุ		
15. อีหม่ามมัสยิดนาค้อใต้		
16. ผู้บังคับหมู่ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10		
17. รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างให้ตก		

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 4 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกทักษะการเล่าเรื่องและถ่ายทอดสู่ผู้อื่น รูปแบบการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Story Telling) ครั้งนี้ให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล่าเรื่องจากประสบการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษาเกี่ยวกับความรู้ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

การที่จะเริ่มเล่าเรื่องนั้น ประธานในที่ประชุม คือ พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ ได้อธิบายถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ตาราง 4.5 บันทึกผลสรุปการเล่าเรื่อง Storytelling รายบุคคลครั้งที่ 4 ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบัน ทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
นายอำเภอโคกโพธิ์	กล่าวถึงในส่วนสภาพพื้นที่ของ อำเภอโคกโพธิ์มี 12 ตำบล 82 หมู่บ้าน มีประชากรประมาณ 65,889 คน จำนวนครัวเรือน 18,403 ครัวเรือน นับถือศาสนาพุทธ 40% นับถือศาสนาอิสลาม 60% วิถีชีวิต ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในเรื่องของเหตุการณ์สภาพทั่วๆ ไป มี 3 ส่วนคือ 1) เหตุการณ์ความไม่สงบตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 ถึงปัจจุบัน 2) ปัญหาในเรื่องของอาชญากรรมทั่วๆ ไป 3) ปัญหายาเสพติด - ปัญหาความไม่สงบของอำเภอโคกโพธิ์ อยู่ในระดับกลางค่อนข้างมานาน้อยหน่อย เพราะชุมชนมีความเข้มแข็ง ประชาชนดูแลเอาใจใส่ เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทำความเข้าใจในการวางมาตรการป้องกันตนเองและชุมชน ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ดี พี่น้องประชาชนไม่ประมาท รอบคอบ ละเอียตรู้อยู่ เรามีส่วนร่วมในเรื่องข่าวสารร้อยละ 99 มีความรู้สึก ว่า ปัญหานี้ต้องมีการแก้ไขในหลายๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถวางมาตรการป้องกันได้ ผู้ใดพบเห็นสามารถบอกกล่าวให้ข่าวสาร ทำให้ได้ตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ - การมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในพื้นที่ ประชาชนสมัครใจที่จะช่วยกันดูแลพื้นที่ ในการประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลและหมู่บ้าน ได้มีการชี้แจงข้อมูลต่างๆ มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยดูสถิติเปรียบเทียบ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข มีการวางกรอบอย่างชัดเจน เส้นแบ่งระหว่างคนอยู่ข้างบน และข้างล่างซึ่งมีปัญหาอยู่ ทำอย่างไรที่จะทำให้คนอยู่ข้างล่างขึ้นมาอยู่ข้างบนได้ - ประชาชนในพื้นที่บอกว่า ปัญหาที่น่ากลัวอย่างมาก คือ ยาเสพติด เป็นปัญหาที่น่ากลัวกว่าปัญหาของความไม่สงบ สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ ปัญหาความไม่สงบของอำเภอโคกโพธิ์อยู่ในระดับกลางค่อนข้างลดลงมานาน้อยหน่อยซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ดี วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ประชาชนดูแลเอาใจใส่ เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทำความเข้าใจในการวางมาตรการป้องกันตนเองและชุมชน

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
นายอำเภอโคกโพธิ์ (ต่อ)	การมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในพื้นที่ ประชาชนสมัครใจที่จะช่วยกันดูแลพื้นที่ พื้นที่ประชาชนไม่ประมาท รอบคอบละเอียด รู้เท่ารู้เรา มีส่วนร่วมในเรื่องข่าวสารร้อยละ 99 ผู้ใดพบเห็นสามารถบอกกล่าวให้ข่าวสาร ทำให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความสุขุมรอบคอบ มีความรู้ความสามารถสูงในด้านการบริหารจัดการ และมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานสูง
นายกเทศมนตรีโคกโพธิ์	ได้กล่าวถึงในพื้นที่ที่รับผิดชอบมีประมาณ 4.33 ตร.กม. มีประชาชนประมาณ 4,000 คน อิสลาม 55% พุทธ 45% ในส่วนของเทศบาลไม่มีปัญหา เพราะได้รับความร่วมมือจากนายอำเภอ และผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอโคกโพธิ์ รวมทั้งได้รับการดูแลจากอาสาสมัครโดยตลอด ยาเสพติดในเขตเทศบาลมีปัญหาหลายๆ ซึ่งจะมีมากกว่าอาชญากรรมประเภทอื่นๆ สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ ในส่วนของเทศบาลไม่มีปัญหา เพราะได้รับความร่วมมือจากนายอำเภอและผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอโคกโพธิ์และได้รับการดูแลจากอาสาสมัครโดยตลอด บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความสุขุมใจเย็น และมีความรู้ความสามารถสูง
นายก อบต. ตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์	ในพื้นที่มีประชาชนประมาณ 3,000 คน นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนมากเป็นพืชกระท่อมก่อให้เกิดปัญหาหลักเล็กน้อย ปัญหายาเสพติดมีเกือบทุกพื้นที่ทุกพื้นที่ปัญหาอาชญากรรมแทบไม่เกิด เพราะนายอำเภอค่อนข้างเอาใจใส่ดี มีการดำเนินการเกี่ยวกับสายสืบ มีการเดินลาดตระเวนในหมู่บ้าน อาชญากรรมส่วนมากจะเกิดอยู่สายรอบนอก สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ ทุกพื้นที่ปัญหาอาชญากรรมแทบไม่เกิด เพราะนายอำเภอค่อนข้างเอาใจใส่ดี อาชญากรรมส่วนมากจะเกิดอยู่สายรอบนอก บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความสุขุม ใจเย็น มีความรู้ความสามารถสูง

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา	- ในโรงเรียนมีนักเรียนประมาณ 800 คน เป็นไทยพุทธ 70% มุสลิม 30% มีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนติดยาเสพติด ลูกหลานติดยาเสพติดแล้วต้องไปบำบัด นักเรียนส่วนหนึ่งติดกันเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ผู้ปกครองไม่ได้ดูแลเลี้ยงลูก เข้าๆ พ่อแม่ไปตัดยาง ทิ้งเงินไว้หลังตู้เย็นให้ลูก - ปัญหา คือ เด็กอยากทดลองจนกระทั่งติด พบนักเรียน 4 คน หายไป แล้วสอบถามดู พบว่า ติดใบกระท่อม เพิ่มสติให้กับความเมา เด็กวัยรุ่นเหล่านี้เมื่อกลับจากโรงเรียนก็ไม่รู้ว่าจะนอนบ้านใคร ก็คบเพื่อนแล้วก็ลอง เกิดการทะเลาะวิวาท มีการส่งเสริมให้นักเรียนทำการค้าไปด้วย คือจำหน่ายไปด้วยซื้อกันไปด้วย นักเรียนวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นแบบนี้ หากขาดการดูแลจากผู้ปกครองที่มีปัญหาต่อไป คือ นักเรียนที่เป็นผู้หญิงท้อง ผู้หญิงติดยา เด็กวัยรุ่นจะสื่อสารกันได้ง่าย ใช้โทรศัพท์ส่วนใหญ่ หากผู้ปกครองไม่ใส่ใจบุตรหลาน จะแก้ไขในเรื่องเหล่านี้ได้ยาก บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง มีจิตสาธารณะอยากให้ผู้ปกครองใส่ใจดูแลบุตรหลาน เพื่อช่วยแก้ปัญหาเด็กติดยาเสพติด ซึ่งขณะนี้เด็กติดยาเสพติดเยอะมาก
ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านโคกโพธิ์	โรงเรียนบ้านโคกโพธิ์ มีนักเรียนประมาณ 250 คน เป็นไทยอิสลาม 20% ไทยพุทธ 80% ผู้ปกครองมีเวลาดูแลบุตรหลานน้อยมาก มีอาชีพค้าขาย บางทีครอบครัวแตกแยก เด็กอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย นักเรียนอยู่ทางรอบนอก ความเป็นอยู่ค่อนข้างจะลำบากมีผลกระทบในเรื่องการเรียน ผู้ปกครองไม่รู้ว่าเด็กมีการบ้านหรือไม่ บางทีผู้ปกครองทำตัวอย่างที่ไม่ดี เช่น ครูถามปัญหาเรื่องยาเสพติด เด็กตอบว่า รู้จักน้ำกระท่อมดี เคยดื่ม เพราะพ่อดื่มชา บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความสุขุม ใจเย็น และมีความรู้ความสามารถสูง
รองนายก อบต.ช้างให้ตก	ตำบลช้างให้ตก มีทั้งไทยพุทธ และไทยอิสลาม ล่าสุดเพิ่งเกิดเหตุผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านโดนยิง ปัญหาเรื่องยาเสพติดหนักไปทางพืชกระท่อม มีปัญหาในเรื่องช่องว่างการดูแลความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ สิ่งที่น่ากลัวคือ ปัญหาของวัยรุ่น เมื่ออายุมากขึ้นจะเข้าไปในกระบวนการค้ายาเสพติดมากขึ้น ต้องสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รองนายก อบต.ช้างให้ตก (ต่อ)	บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง มีจิตสาธารณะ ไม่อยากให้วัยรุ่นที่มีอายุมากขึ้นไปค้ายาเสพติด เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง
นายกเทศบาลตำบลประตู่ อำเภอโคกโพธิ์	รับผิดชอบ 4 ตำบล 30 หมู่บ้าน ไทยพุทธ 30% ไทยลาว 70% ปัญหายาเสพติดโดยทั่วไป คือ พืชกระท่อม ขณะนี้มีสูตรแปลกๆ คือ นำเอาขี้วัวมาผสมกับมะพร้าว แล้วใช้ดม เรียกว่า 80x100 บางครอบครัวไม่รู้ว่า เข้าลูกมาโรงเรียนหรือไม่ เด็กท้องก่อนวัยอันควรเยอะมาก
ผบ.ฉก.ป.น.24	ผบ.ฉก.ป.น.24 เป็นหน่วยที่มาจากชุมพร ทหารมาลงในพื้นที่ ตั้งแต่ปี 47 ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ ทำให้เกิดผลพวงในปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกมาก มีการยุยงให้แตกแยกกัน เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นจึงไม่ได้สนใจซึ่งกันและกัน จึงนำไปสู่ปัญหาความรุนแรง จ้างวานให้เอาระเบิดไปวาง หากพื้นที่ใดมีคนไม่ตีมาทำงาน ก็เกิดปัญหาได้อีกหลายคนที่ลงมาเป็นหน่วยเฉพาะกิจ เกิดปัญหาทางด้านกำลังพล จากบ้านมา 30 วัน กลับบ้าน 10 วัน เกิดปัญหาการดูแลครอบครัวในแนวหลัง บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความสุข ใจเย็น และมีความรู้ความสามารถสูง
รองผู้กำกับการ ป้องกัน และปราบปรามสถานีตำรวจภูธรโคกโพธิ์	- เรื่องยาเสพติดผู้ใหญ่เป็นต้นแบบ เช่น เคี้ยวใบกระท่อมเพื่อทำงาน เป็นยารักษาโรค มีการต้มและแปรรูปสภาพ มีการลักลอบซื้อไปปลูก จับกุมได้ค่อนข้างยาก - ตัวแบบที่ดีในโคกโพธิ์ คือ รูปแบบที่ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา มีการประชุมที่มัสยิด แล้วนำผู้ติดยามาช่วยกันรักษาตัว ที่ตำบลทรายขาว เป็นโมเดลในเรื่องปลอดยาเสพติดเป็นวิธีการที่ได้ทุกที่ หากผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือ และเป็นแบบอย่างที่ดีได้ จะทำได้ทุกที่ สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ ตัวแบบที่ดีในโคกโพธิ์ ที่ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา มีการประชุมกันแล้วนำผู้ติดยาเสพติดมาช่วยกันรักษา เป็นโมเดลในเรื่องปลอดยาเสพติด บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และมีจิตสาธารณะ อยากให้ทุกที่และผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือในการดำเนินการตามแบบนี้ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องยาเสพติด

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรโคกโพธิ์	รับผิดชอบในพื้นที่ 8 ตำบล 54 หมู่บ้าน อาชญากรรมในพื้นที่คือ อาชญากรรมทั่วไป ผู้ติดยาเสพติดไปก่อเหตุเกี่ยวกับทรัพย์สินต่างๆ เกี่ยวกับชีวิต นานๆ จะมีสักครั้ง สำหรับอาชญากรรมเกี่ยวกับคดีความมั่นคง การก่อเหตุมีหลายรูปแบบ เป้าหมายหลักคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ลักษณะการก่อเหตุ จะก่อเหตุได้ทุกสถานที่ ลักษณะการก่อเหตุบางครั้ง จะเป็นแบบตอบโต้ เพื่อยกฐานะในเรื่องกองกำลัง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของฝ่ายรัฐเกรงกลัว บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความสุขุมรอบคอบ และมีความรู้ความสามารถสูงประเด็นในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือชุมชน จะมีหลายวิธี
นักวิจัย	อยากให้นายอำเภอโคกโพธิ์ กรุณานำเสนอแนวทางในเรื่องนี้
นายอำเภอโคกโพธิ์	การมีส่วนร่วมน่าจะจะมี 2 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม 1. การมีส่วนร่วมเพื่อไม่ให้เกิด ชุมชน พี่น้อง ประชาชน มีความตื่นตัว เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ ทำอย่างไรจึงจะทำให้พี่น้องประชาชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้ง การเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำจริง การสร้างความรู้สึกร่วมในพื้นที่คณะกรรมการ องค์การในพื้นที่ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ 2. เกิดแล้วเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เช่น อาจเข้าไปเป็นพยานในคดีซึ่งในเรื่องนี้เป็นไปได้น้อยมากเพราะอาจเป็นภัยต่อตนเอง ต้องไปให้การในชั้นศาลซึ่งอันตรายอยากมีส่วนร่วมแต่ไม่กล้ารวมทั้งการแจ้งเบาะแสในกรณีที่มีคนทำผิดกฎหมายการแอบกระซิบในการให้ข่าวสารซึ่งบอกแล้วผู้ที่ให้ข้อมูลต้องปลอดภัย วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือชุมชนที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมมี 2 วิธี คือ 1) การมีส่วนร่วมของชุมชน พี่น้องและประชาชนต้องมีความตื่นตัว รวมทั้งการเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำจริง สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ 2) เมื่อเกิดเหตุแล้วชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เช่น ให้ข้อมูลข่าวสาร การไปเป็นพยานในคดี ซึ่งบอกแล้วต้องให้ความปลอดภัยแก่ผู้ให้ข้อมูล บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความเชี่ยวชาญสูง โดยเฉพาะเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
นายกเทศมนตรีโคกโพธิ์	การมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น จับผู้ร้ายได้แล้ว แต่พยานไม่มี ซึ่งไม่มีใครกล้าให้การเป็นพยาน ศาลจึงไม่สามารถลงโทษได้ เพราะไม่มีประจักษ์พยาน แล้วหากพยานเสียชีวิต เพราะการให้การเป็นพยานต่อศาลแล้วใครรับผิดชอบ
นายก อบต. ตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์	การมีส่วนร่วมจะยากที่จะทำให้ประชาชนเห็นด้วยเชื่อว่า ตำรวจเก็บความลับไม่ได้ ทำให้ประชาชนเกิดความหวาดระแวง เจ้าหน้าที่ที่ต้องสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนว่าไม่เปิดเผยความลับ วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะชุมชนมาให้ข้อมูลข่าวสารคดีอาชญากรรมกับตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐและตำรวจต้องไม่เปิดเผยความลับ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนในเรื่องความปลอดภัย บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความเชี่ยวชาญสูง และเสนอแนะแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการมีส่วนร่วมของประชาชน
ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา	ปัญหาเรื่องยาเสพติด เมื่อครู อาจารย์ บอกผู้ปกครองว่านักเรียนติดยา ผู้ปกครองไม่เชื่อ แต่กลับโกรธ การให้ความจริงต่อผู้ปกครอง อาจเป็นภัยต่อครู หากเป็นลักษณะแบบนี้ การมีส่วนร่วมจะไม่เกิด
ครูชำนาญการโรงเรียนบ้านโคกโพธิ์	ที่โรงเรียนจะมี “โครงการระบบดูแล” ครูที่จะมีข้อมูลนักเรียนทุกคนในเรื่องการเรียน แต่หลังจากมีเหตุการณ์ที่รุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ครูไม่ได้เข้าไปเยี่ยมในหมู่บ้าน
รองนายก อบต.ช้างให้ตก	การแก้ไขปัญหาในชุมชนของตนเอง ต้องมีความจริงจังในพื้นที่ ต้องมีชุมชนต้นแบบ ค้นหาบุคคลเหล่านี้จากชุมชนต้นแบบ ไปช่วยชุมชนอื่น การแก้ปัญหาคความต่อเนื่องจะเกิดขึ้น จะต้องสร้างให้ชุมชนมีความเป็นระเบียบของตนเอง ขยายความสามารถของบุคคลเหล่านั้นและต้องทำด้วยความจริงจัง วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ การแก้ปัญหาในชุมชนต้องจริงจังในพื้นที่ และต้องมีชุมชนต้นแบบไปช่วยชุมชนอื่น เพื่อแก้ปัญหาคความต่อเนื่อง และต้องสร้างให้ชุมชนมีระเบียบของตนเองและขยายความสามารถของบุคคลด้วยความจริงจัง

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รองนายก อบต.ช้างให้ตก (ต่อ)	บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการบริหารชุมชนด้วยความจริงใจ ในการแก้ไขปัญหาในชุมชน
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทรายขาว	ปัญหาในเรื่องอาชญากรรมในพื้นที่มากกว่าที่อื่น จากการก่อการร้ายรายวัน ทำให้เกิดการเบี่ยงเบนประเด็น เคยอยู่ในพื้นที่อำเภอยะหริ่ง ก่อนปี 2547 ซึ่งไม่ค่อยมีเหตุเกิดขึ้น แต่หลังจากปี 2547 มีมากขึ้น ได้มีการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ส่วนใหญ่เกิดที่ปลายเหตุจึงเข้ายาก ควรให้แก้โดยให้ความรู้แก่ประชาชน หากสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยเฉพาะความสามัคคีของคนในชาติ จะแก้ได้ ยกตัวอย่าง จังหวัดสตูล ไทย-พุทธ และไทยอิสลามอยู่กันราบรื่นดี ต้องสร้างความเข้าใจและน่าจะเอามาเป็นรูปแบบ วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ ควรแก้โดยให้ความรู้แก่ประชาชนและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยเฉพาะสร้างความสามัคคีของคนในชาติ เช่น จังหวัดสตูลไทย-พุทธ และไทยอิสลามอยู่กันอย่างราบรื่นดี ซึ่งน่าจะเอามาเป็นรูปแบบ บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ได้อย่างดีและเป็นประโยชน์อย่างสูง
อิหม่ามมัสยิดดารุลอาบีดีน หมู่ 4 ต.นาเกตุ	ในหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านสีแดง เพราะความไม่สงบเกิดขึ้นบ่อยครั้ง มีคนจากข้างนอกเข้ามาง่าย ประชาชนส่วนมากเป็นคนมีปัญหาเรื่องยาเสพติดเป็นจำนวนมาก รัฐต้องมีบทบาท มีการพัฒนาเพื่อให้เห็นว่ารัฐเอาจริงอาจจ้ในการแก้ปัญหา บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา ประชาชนมีปัญหาเสพติด โดยให้รัฐต้องมีบทบาท มีการพัฒนาเพื่อให้เห็นว่ารัฐเอาจริงเอาจ้ในการแก้ไขปัญหาอย่างดีมาก
อิหม่ามมัสยิดนาค้อใต้	การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้ปกครองกับเด็กวัยรุ่น การดื่มมอลซนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่ดี ควรจะมีการอบรมภาคฤดูร้อนระหว่างประชาชนและเด็ก การเลี้ยงดูลูก 6 โมงเย็นไม่กลับบ้าน ต้องรู้ให้ได้ว่าลูกไปอยู่ที่ไหน

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
อิหม่ามมัสยิดนาค้อใต้ (ต่อ)	ควรเอาผู้ปกครองมาอบรม เน้นหนักที่ผู้ปกครองให้มากๆ จะแก้ปัญหาได้ บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาเด็กวัยรุ่น โดยให้ผู้ปกครองมาอบรม เน้นหนักผู้ปกครองให้มากๆ จะแก้ปัญหาได้อย่างดีมาก
นายกเทศบาลตำบลประดู่ อำเภอโคกโพธิ์	จุดเริ่มแรกอยู่ที่ครอบครัว ควรแก้ปัญหาที่ผู้ใหญ่ กฎระเบียบของหมู่บ้านต้องมี หากทำผิดเรื่องยาเสพติด เมื่อลูกติดยาเสพติด ทางโรงเรียนจะบอก แต่ผู้ปกครองไม่ยอมรับ จะช่วยกันได้หรือไม่จะบำบัดหรือจะเลิก
ผบ.ฉก.ป.น.24	- ต้องสร้างเครือข่ายที่ทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่มีโครงการวิทยุเครื่องแดง รายงานข่าวจะแจ้งให้ประชาชนได้รับทราบ - เรื่องของปัญหาการไม่มีรายได้ อาจมีโครงการสร้างงานเร่งด่วน มีการฝึกการใช้อาวุธ ให้ประชาชนมาใช้ในเครือข่ายเหล่านี้ เช่นโครงการลูกจ้าง 4,500 บาท บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนะแนวคิดที่มีประโยชน์อย่างมาก ในการแก้ไขปัญหาการไม่มีรายได้ของประชาชน
รองผู้กำกับการป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรโคกโพธิ์	ตำบลได้มีตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ และมีตำรวจในหมู่บ้านอยู่แล้ว การมีส่วนร่วมในการแจ้งข่าวอาชญากรรมต่างๆ ทางราชการหรือหน่วยงานจะเห็นความสำคัญ อย่างน้อยจะต้องให้งบประมาณสร้างความสำคัญ ให้เกียรติ ยกย่อง จะทำให้เกิดความยินดีต่อเจ้าหน้าที่ในการช่วยทุกหมู่บ้าน สำหรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความลับของพยาน เป็นเรื่องของกฎหมาย เพราะต้องส่งสำนวนให้อัยการ และมีหมายไปถึงพยานคือปัญหาในข้อกฎหมาย ทำให้ความลับต้องเปิดเผย
ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรโคกโพธิ์	แนวทางการแก้ปัญหาต้องมุ่งเข้าไปในหมู่บ้าน อยู่ที่บิดามารดา ดูแลบุตรหลาน ขยายไปที่โรงเรียน คณะครู อาจารย์ต้องสอนให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดี ผู้นำศาสนาต้องเข้าไปที่มัสยิด ขอให้สอนหลักศาสนาที่ถูกต้อง ผู้นำท้องถิ่นต้องดูแลลูกบ้านให้ปลอดภัย เข้าไปสอดส่อง เพื่อป้องกันอาชญากรรมต่างๆ ต้องมีการจัดระเบียบแข่งขันกันหมู่บ้าน หรือตำบล โดยแต่ละอำเภอเป็นผู้จัด จะทำให้เกิดการ

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรโคกโพธิ์ (ต่อ)	ปลอดภัยอาชญากรรม มีการสนับสนุนด้านต่างๆ ทำให้มีความรู้ในการทำมาหากิน สามารถป้องกันเหตุต่างๆ หากคนร้ายเข้ามา คนในหมู่บ้านเข้มแข็งที่จะป้องกัน วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ การแก้ปัญหาต้องมุ่งเข้าไปในหมู่บ้าน บิดามารดา ต้องดูแลบุตรหลาน และขยายไปที่โรงเรียน อาจารย์ต้องสอนให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดี ผู้นำศาสนาต้องสอนหลักศาสนาที่ถูกต้อง และผู้นำท้องถิ่นต้องดูแลลูกบ้านให้ปลอดภัย เข้าไปสอดส่องเพื่อป้องกันอาชญากรรมต่างๆ มีการสนับสนุนด้านต่างๆ ทำให้มีความรู้ในการทำมาหากิน เพื่อป้องกันเหตุการณ์ต่างๆ หากคนร้ายเข้ามาคนในหมู่บ้านเข้มแข็งในการป้องกัน บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนะแนวทางการป้องกันอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทรายขาว	เด็กทำดี มีคุณธรรม ศีลธรรม หลายหน่วยงานบอกว่าขึ้นอยู่กับครอบครัว เวลาที่เด็กเรียนรู้ คือ นักเรียนเก่งดีมีสุข รู้อะไรผิดอะไรถูก หลักสูตรเน้นเรื่องจิตสาธารณะ คิดว่าหากอาชีพของเราทำให้เต็มรูปแบบ ขอให้จริงจังกเกี่ยวกับหลักสูตรที่นำไปใช้ บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนะการปรับหลักสูตรในการสอนเด็ก โดยเน้นเรื่องจิตสาธารณะ และรู้อะไรผิดอะไรถูก เพื่อให้เด็กเป็นคนดี
นายกเทศมนตรีโคกโพธิ์	ในการที่จะให้ชุมชน ได้รับความรู้ ความร่วมมือ ต้องให้ความอบอุ่นชุมชนหากไม่ได้เอาใจใส่ จะทำให้ไม่ได้รับความร่วมมืออย่างดีกับชุมชน ส่งเสริมให้เด็กเล่นกีฬาในชุมชน บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนะการที่จะให้ชุมชนได้รับความรู้ความร่วมมือ ต้องให้ความอบอุ่น และเอาใจใส่ จะได้รับความร่วมมืออย่างดีกับชุมชน
ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา	มุ่งไปที่ผู้ปกครองในเบื้องต้น ในภาคเรียนประชุมร่วมกับผู้ปกครอง 1 ครั้ง ประการต่อมา คือ เข้าค่ายนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง นอกนั้นเป็นกิจกรรมเสริม

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รองนายก อบต.ช้างให้ตก	นโยบายจัดการแข่งขันกีฬา เมื่อแข่งขันไปแล้วจะมีตัวชีวิต แต่ไม่ต่อเนื่อง เป็นงานนโยบายส่วนใหญ่ แต่ผู้นำตามธรรมชาติยังไม่ขึ้นมา ควรจัดความรู้ให้กับผู้มีอิทธิพล เพื่อดึงเข้ามาเป็นพวก ไม่ควรปราบปรามผู้มีอิทธิพล บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนะควรจัดความรู้ให้กับผู้มีอิทธิพลเพื่อดึงเข้ามาเป็นพวก และไม่ควรปราบปรามผู้มีอิทธิพล
อิหม่ามมัสยิดนาค้อใต้	ได้มีละหมาดทุกวันศุกร์ พูดคุยให้กับประชาชนทราบ กลางคืนมีการสอนศาสนาในมัสยิดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง แต่เด็กไม่สนใจ ทำเฉพาะผู้ปกครอง อาจมีการรวมกลุ่มเยาวชนให้มีการสนใจในศาสนามากขึ้น
อิหม่ามมัสยิดดอดดดารูลอาบีดิน หมู่ 4 ต.นาเกตุ	คืนวันจันทร์มีการบรรยายศาสนา ในวันอาทิตย์ละวันเฉพาะกลุ่มสตรี คนสอนเป็นผู้หญิงในวันศุกร์หลังจากละหมาด นโยบายจะประชุมเรื่องยาเสพติดหากในอำเภอมีการสอนประมาณ 5 นาทีต่อครั้ง จะเป็นแนวทางที่ดี
นายกเทศบาลตำบลประตู่ อำเภอโคกโพธิ์	เริ่มจากครอบครัวไปสู่ชุมชน สร้างจิตสำนึกให้มีความรักตนเอง ผู้นำมีจิตสำนึกเป็นผู้นำที่มีคุณภาพ เด็ดขาด เข้มแข็ง ซึ่งน่าจะเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน ส่งเสริมให้มีการสร้างกลุ่มอาชีพต่างๆ บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนะให้เริ่มจากครอบครัวไปสู่ชุมชน และสร้างจิตสำนึกให้มีความรักตนเอง เพื่อเป็นผู้นำที่มีคุณภาพ สร้างรายได้ให้กับชุมชน ส่งเสริมให้มีการสร้างกลุ่มอาชีพต่างๆ
ผบ.ฉก.ปน.24	ควรส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรม รวมถึงการส่งเสริมอบรมทางศาสนา ในส่วนของทหารจะอบรม ทบพทวินัยต่างๆ ในเรื่องนี้จะช่วยลดในเรื่องอาชญากรรม บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความเชี่ยวชาญสูง และเสนอแนะให้มีการส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา ทหารควรอบรมทบพทวินัยต่างๆ เพื่อช่วยลดในเรื่องอาชญากรรม ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างสูง

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รองผู้กำกับการป้องกันและปราบปราม สถานีตำรวจภูธรโคกโพธิ์	- ในส่วนของตำรวจ ทั้งทางรัฐและเอกชนต้องมาประสานกัน การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับธรรมเนียมปฏิบัติ ศาสนา วัฒนธรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ซึ่งจะสร้างให้กับประชาชน - ความรู้ การประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ต้องเข้าถึงทุกที่และทุกจุด บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความเชี่ยวชาญสูง ได้เสนอแนะในส่วนของตำรวจทั้งทางรัฐและเอกชนต้องมาประสานกัน การให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับธรรมเนียมปฏิบัติ ศาสนา วัฒนธรรม เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ความรู้ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ต้องเข้าถึงทุกที่และทุกจุด ซึ่งเป็นเรื่องที่มีประโยชน์มาก
ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรโคกโพธิ์	การจัดองค์กรความรู้ นอกจากความรู้จาก ครู อาจารย์ แล้ว ควรมีการสื่อสารให้ความรู้ทางด้านการสื่อสาร ให้เด็กมีความรู้ในสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ควรมีภาพหรือเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนประกอบ
นายอำเภอโคกโพธิ์	ในส่วนของพวกเราได้เสนอความคิดเห็นที่ครอบคลุมในรูปแบบของอำเภอที่มีกลไกสำคัญในส่วนที่เป็นตัวจักรสำคัญ น่าจะปลูกฝังการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในหลายกลุ่ม 1) กลุ่มแรก - ทำอะไร ส่วนของนายอำเภอ รายงานทางราชการ มีความจริงใจในการแก้ไขปัญหาเล็กน้อยแค่ไหน ในทุกเวที ควรมีการสอดแทรกในส่วนนี้เข้าไป ในส่วนเจ้าหน้าที่ จะส่งเสริม ผลักดัน สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม 2) ผู้นำ – ทุกกลุ่มได้พูด ทั้งท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน ควรมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ข้อขัดข้องต่างๆ ในพื้นที่ ซึ่งจะแบ่งบทบาทกันไปอย่างไร ในส่วนของผู้นำพื้นที่จะเข้ามาอย่างไร องค์กรท้องถิ่นทำอย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมของผู้นำ ซึ่งจะมาจากความไว้วางใจของพี่น้อง ประชาชน เอาปัญหาหรือความรู้สึกต่างๆ ซึ่งผู้นำในทุกระดับโดยรวมถึงผู้นำตามธรรมชาติที่พี่น้องให้ความเคารพนับถือ 3) พี่น้องประชาชน – ตัวบุคคล เช่น ประชาชนที่เป็นกลุ่มสตรี บทบาทของสตรีที่มีส่วนร่วม ผู้ชายจะอยู่ในกลุ่มผู้นำ ควรให้เขามามีบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริม น่าจะรู้วิธีการแก้ไขในส่วนของเด็ก เยาวชน ได้มีส่วนร่วม ให้การเสนอแนะ น่าจะเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วม ครอบครัว พ่อ หรือลูก ลูกหรือแม่

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
นายอำเภอโคกโพธิ์ (ต่อ)	4) นโยบาย รัฐบาลอาจมีข้อจำกัด คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย ต้องมีการส่งเสริมในแง่งบประมาณต่างๆ อย่างจริงจัง บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการบริหารสูง ได้เสนอแนะแนวคิดในการปลูกฝังการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นหลายกลุ่ม ซึ่งมีประโยชน์อย่างสูงต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน

สรุปกิจกรรม AAR (Action After Review) ครั้งที่ 5

จากกิจกรรมหลังทำการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเล่าเรื่อง (Storytelling) ครั้งที่ 4/2556 จากผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด สามารถสรุปเป็นกิจกรรม AAR ได้ดังนี้

1) เป้าหมายของการประชุมครั้งนี้ คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้รับรู้ข้อมูลข่าวสารในแต่ละพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และสาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร และต้องการให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการป้องกันอาชญากรรม และแก้ไขปัญหายาเสพติด และเพื่อรับรู้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการสืบสวนคดีอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2) เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลเกินคาด เพราะให้ความร่วมมือในส่วนราชการและท้องถิ่น และครอบครัว เพราะครอบครัวเป็นต้นเหตุของปัญหา การแก้ไขปัญหาพร้อมกับชุมชน จะต้องมีการพึ่งพาจากพ่อแม่ ผู้ปกครองในการเป็นต้นแบบของความคิด ต้องสร้างความรัก ความอบอุ่น สร้างจิตสำนึก ขยายความคิด ให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์ และเป้าหมายเพื่อให้เยาวชนเลิกยาเสพติด และมีกิจกรรมเสริมด้านกีฬา และควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด

3) เป้าหมายส่วนใดที่ไม่บรรลุผล เพราะปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมคดีความมั่นคง และเพราะการขาดความร่วมมือของชุมชน ขาดข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง ขาดจิตสำนึก ในบทบาทหน้าที่ของตนเองว่าต้องทำอะไรต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน ผู้นำชุมชนขาดความตื่นตัวในการจัดการชุมชน และกลุ่มวัยรุ่นบางกลุ่ม เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด เกิดว่างงาน และนักเรียนบางส่วนขาดความสนใจ และไม่ปฏิบัติตามที่ครูและผู้ปกครองอบรมสั่งสอน

4) สิ่งที่ได้เรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ที่สุด คือ ทราบข้อมูลของประชาชน เยาวชนกับเหตุที่เกิดในพื้นที่ และทราบแนวทางการแก้ปัญหาจากหน่วยงานต่างๆ และการให้ความรู้แก่ครอบครัวเพื่อให้ดูแลลูกหลานให้ดี เพื่อจะได้ไม่เป็นปัญหาของสังคม และได้ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในพื้นที่ และโทษของยาเสพติด และการบริหารบูรณาการ การจัดการรูปแบบในรูปของชุมชนการร่วมมือกันอย่างจริงจัง

5) จะกลับไปทำอะไร ร่วมกับใคร จะทำกับชุมชนร่วมกับผู้นำชุมชน และเครือข่ายของชุมชนผู้ที่อยู่ในชุมชนนั้น ทุกคนให้เห็นความสำคัญของการให้ความร่วมมือต่อสังคม ชุมชนที่ตนเองอยู่อาศัย และการประชุม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายก อบต. สมาชิก อบต. เพื่อการแก้ปัญหา และพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน และประชุมกับผู้นำต่างๆ ในชุมชน และจะกลับไปปฏิบัติหน้าที่ครู และอบรมสั่งสอนให้นักเรียนทุกคนเป็นคนดี มี

ระเบียบวินัย และห่างไกลยาเสพติด และร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และประชาชนในหมู่บ้าน และผู้นำในหมู่บ้าน

6) ถ้ามีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างนี้อีก ผู้จัดควรเพิ่มเวลามากกว่านี้ เพราะเวลาน้อยเกินไปในการนำเสนอข้อมูลต่างๆ และควรให้ผู้เข้าร่วมประชุมแบบหลากหลายอาชีพ และควรให้มีการทำภาพที่เป็นตัวอย่างที่ดี นำเสนอในที่ประชุมเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับผู้เข้าร่วมประชุมนำไปเป็นแบบอย่าง และนำไปเผยแพร่แก่ประชาชน ได้รับทราบข่าวสารและผู้มีส่วนร่วมในระดับล่าง หรือทุกระดับต้องมีส่วนร่วม

ภาพ 4.5 การประชุมครั้งที่ 5 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 4 วันอังคารที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2556 เวลา 13.30 – 16.00 น.
ณ ห้องประชุมที่ทำการอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ขั้นตอนที่ 7 การประชุมครั้งที่ 6 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 5

กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 5 ได้จัดประชุม ในวันจันทร์ที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ.2556 เวลา 13.30 – 16.00 น. ณ ห้องประชุมพิภูลทอง ชั้น 1 โรงแรมอิมพีเรียล อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกอบด้วย

1. พลตำรวจโท ดร.ณรงค์	กุลนิเทศ	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. ดร.ปัญญารัตน์	ปานทอง	นักวิจัย
3. พลตำรวจตรีสุเมธ	พงษ์ลิมานนท์	นักวิจัย
4. นายอำเภอเมืองนราธิวาส		
5. รองผู้บังคับการภูธรจังหวัดนราธิวาส		
6. ตำรวจ สบ. 3 สถานีตำรวจภูธรเมืองนราธิวาส		
7. ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรบาเจาะ		
8. สารวัตรอำนวยการ สภ.ยี่งอ		
9. ผู้แทนผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรตากใบ		
10. เลขาธิการเทศมนตรีบาเจาะ		
11. นายก อบต.ยี่งอ		
12. รอง ผบ.ฉก.นราธิวาส 32		
13. รองผู้กำกับการสืบสวนสอบสวนสถานีตำรวจภูธรตากใบ		
14. รองสารวัตร		
15. ผู้บังคับหมู่ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10		

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 5 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกทักษะการเล่าเรื่องและถ่ายทอดสู่ผู้อื่น รูปแบบการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Story Telling) ครั้งนี้ให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล่าเรื่องจากประสบการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษาเกี่ยวกับความรู้ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ก่อนที่จะเริ่มเล่าเรื่องนั้น ประธานในที่ประชุม คือ พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ ได้อธิบายถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ตาราง 4.6 บันทึกผลสรุปการเล่าเรื่อง Storytelling รายบุคคลครั้งที่ 5 ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบัน ทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
นายอำเภอเมืองนราธิวาส	การทำงานในพื้นที่นี้ต่างจากปกติ พื้นที่นี้จึงเป็นพื้นที่พิเศษ มีปัญหา อุปสรรคมาก ไม่ว่าจะเป็นบทบาทของฝ่ายปกครองและท้องถิ่น 1) พื้นที่ต้องใช้กฎหมายพิเศษเพิ่มขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติ หรือ ประกาศคณะปฏิวัติ ซึ่งต้องเรียนรู้ 2) มิติของฝ่ายปกครอง พื้นที่ตรงนี้ที่สั่งสมเป็นเวลานาน คือความไม่ไว้วางใจ ระหว่างหน่วยงานของเจ้าหน้าที่กับรัฐ เช่น ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นเชิงลึกมากๆ ยังร่วมมือหรือเปิดกันไม่หมด รวมทั้งเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชนในพื้นที่ ชาวบ้านจริงๆ ยิ่งระแวงเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น ฝ่ายปกครองขับรถเข้าไปในบ้าน ชาวบ้านถอยกลับไปแล้วแอบดู เพราะเกิดความไม่มั่นใจ 3) ความกลัว เพราะจะมีหลายๆ กรณีที่เกิดความรุนแรง คนร้ายแต่งตัวคล้ายเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ อาสาสมัคร บางคนตีสืบไปแล้วเป็นคันร้ายก่อเหตุมาหลายคดี คนร้ายมักแต่งกายคล้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ แล้วบอกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐทำ ดังนั้นจึงเป็นปัญหาที่จะป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมได้ยาก บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความเป็นผู้นำสูง และมีความพร้อมในการเล่าถึงปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ทำให้ผู้ฟังได้รับรู้ถึงสภาพปัญหาของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มากขึ้น
นักวิจัย	การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกฎหมายพิเศษ ความหวาดระแวง ต้องการที่จะให้ผู้ใดเสริมต่อในประเด็นนี้หรือไม่ หรือมีกรณีสนับสนุนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
นายก อบต.ยี่งอ	- อบต. ยี่งอ เป็นหมู่บ้านเล็กๆ ความไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่มีน้อยมาก ความหวาดกลัวต่างๆ ชาวบ้านในสมัยก่อนและสมัยปัจจุบันแตกต่างกัน หวาดกลัวอยู่บ้าง แต่สมัยปัจจุบันดีขึ้นมาก สมัยก่อนจะหวาดกลัวมาก - เจ้าหน้าที่ตำรวจ ปัจจุบันดีขึ้นดีขึ้น สมัยเดิมชาวบ้านจะกลัวตำรวจมาก

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
นายก อบต.ยี่งอ (ต่อ)	สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ ความหวาดกลัวต่างๆ ชาวบ้านปัจจุบันดีขึ้นมาก สมัยก่อนชาวบ้านจะกลัวตำรวจมาก แต่ปัจจุบันดีขึ้น บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรู้ความสามารถสูงในด้านการบริหาร
นายอำเภอเมืองนราธิวาส	ภาพลักษณ์ของตำรวจในปัจจุบันดีขึ้น สมัยก่อนถ้าได้กร้องให้พ่อแม่บอกว่าตำรวจมาเด็กจะหยุดร้องให้ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น มีการปรับนโยบายจากส่วนบนลงมางานมวลชนของตำรวจเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในสายตาของชาวบ้าน สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ ภาพลักษณ์ของตำรวจในปัจจุบันดีขึ้น งานมวลชนของตำรวจเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในสายตาของชาวบ้าน บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรู้ความสามารถสูง
รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส	ตำรวจเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย ใครก็กลัว ต้นตอเกิดจากประชาชนเมื่อกระทำความผิดก็ถูกจับ ต้องทำความเข้าใจกับประชาชนอย่างที่นายอำเภอพูด สภาพปัญหา อุปสรรคมีปัญหาคือ 1) สังคมวัฒนธรรม พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นมุสลิม พื้นที่ชาวมุสลิม ถือว่าเป็นภาษาเดียวกันหมด เจ้าหน้าที่มาจากนอกพื้นที่ไม่เข้าใจถึงปัญหา การดำเนินการของผู้กระทำความผิด ญาติพี่น้องของผู้ที่ทำผิดมักจะปกป้องหรือคุ้มครอง 2) ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมาย ในโลกปัจจุบันทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำงานลำบาก ในมุมมองของผู้รักษากฎหมายเหมือนกับเอื้อประโยชน์ให้กับผู้กระทำความผิด โชตรวนไม่ใส ผู้ต้องขังมีสิทธิหลายอย่าง เข้าไปในเรือนจำมีอาชีพให้ทำ อยู่เหมือนกับสบาย จึงทำให้ไม่กลัวในการกระทำความผิด ชาวบ้านเดือดร้อน 3) เครื่องไม้เครื่องมือไม่พร้อม การกระจายข่าวเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เมื่อคนร้ายแต่งตัวตำรวจไปยิง แล้วบอกว่าเจ้าหน้าที่ทำ การแจ้งข่าวขาดเครื่องมือพิเศษในการดำเนินการไม่พอ กว่าที่จะหาพยานหลักฐานได้ หากไม่มีสิ่งเหล่านี้ หากไม่มีเครื่องมือทางนิติวิทยาศาสตร์มาช่วยจะเป็นปัญหาในพื้นที่ 4) หน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมาย พื้นที่พิเศษเป็นพื้นที่ซึ่งไม่ใช่อาชญากรรมธรรมดา สภาพทั่วไปเป็นทั้งอาชญากรรม

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส (ต่อ)	ธรรมดา ความมั่นคงยังน้อยอยู่ หากใช้พนักงานสอบสวนธรรมดาไป ทำคดีความมั่นคง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ไม่มี หากไม่สามารถลงโทษได้ก็ กลับกลายเป็นขยายให้เห็นถึงการกลั่นแกล้งของเจ้าหน้าที่ 5) ควรใช้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการที่มีความรู้เกี่ยวกับ คดีความมั่นคง บางครั้งมาอยู่เพียง 1 ปี ไม่รู้และไม่มีความชำนาญ เพียงพอ ทำให้เกิดปัญหา สิ่งสะท้อน คือ ความขยายผลของ ประชาชน พนักงานสอบสวนส่งฟ้อง อัยการสั่งไม่ฟ้อง หรืออัยการ สั่งฟ้อง แต่ไม่มีความชำนาญ ผู้ร้ายหลุดคดี 6) ควรเป็นแบบเดียวกับของต่างประเทศที่มีกระบวนการ ยุติธรรมที่พิเศษในคดีที่พิเศษ บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง โดยเฉพาะด้านกฎหมายและเสนอ แนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อกระบวนการยุติธรรม
นักวิจัย	3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาพิเศษ ศาล อัยการ ตำรวจ เข้า มาเพียงชั่วคราวช่วยยามแล้วออกไป
รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส	ผู้ก่อการร้ายจะมีเจ้าหน้าที่ทนายความว่าความทุกจังหวัดใน 3 จังหวัด ช่วงแรกๆ ศาลจะลงโทษนำเอาบางประเด็นพิจารณาแล้ว ตัดสินลงโทษ แต่ทนายหาจุดอ่อนแล้วแก้ต่างให้ผู้ต้องหา
นายอำเภอเมืองนราธิวาส	ทีมทนายความที่ให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาในคดีความมั่นคง น่าจะ เป็นทีมเฉพาะที่คอยแก้ต่างทนายความชมรมมุสลิม จะว่าความใน เรื่องของความมั่นคง แต่จะมีเพิ่มอีกทีมซึ่งเป็นทีมพิเศษ
ผกก.สภ.บาเจาะ	มิติของตำรวจ ปัญหาในส่วนของภาคใต้ คือ ปัญหาภัยแทรกซ้อน เช่น ปัญหายาเสพติด ของหนีภาษี ในพื้นที่ ซึ่งมีส่วนสำคัญเป็นท่อน้ำเลี้ยง และจากการจับกุมเชื่อมโยงกับการแทรกซ้อน ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ในการทำงาน บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความเชี่ยวชาญในหน้าที่ตำรวจสูง และให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาภัยแทรกซ้อนของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ผู้ฟังมีความรู้เกี่ยวกับภัยแทรกซ้อนของ 3 จังหวัดภาคใต้มากขึ้น
สบ 3 สภ.เมืองนราธิวาส	- ปัญหาในการที่ประชาชนไม่ยอมรับการทำงานของเจ้าหน้าที่ หากประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการรวบรวมพยานหลักฐาน หรือการรวบรวมตัวบุคคลมาลงโทษ จะทำให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินคดี หากสามารถแก้ไขให้ประชาชนเชื่อมั่นในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะทำให้ชาวบ้านเกิดการยอมรับ ซึ่งในปัจจุบันเป็น ปัญหาที่เจ้าหน้าที่แก้ไขไม่ได้

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
สบ 3 สภ.เมืองนราธิวาส (ต่อ)	- ประชาชนพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นไทย-มุสลิม ต้องรู้ความเป็นอยู่ของประชาชนเท่าที่ควร การนำแนวทางพระราชดำริ คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” จะทำให้การแก้ไขปัญหาได้ดีขึ้น นอกจากปัญหาเรื่องยาเสพติดแล้ว จะมีปัญหาในเรื่องการศึกษา ยังด้อยอยู่มาก เช่น โรงเรียนระดับอำเภอของรัฐบาล มีแค่ร้อยละ ๑๐ แต่โรงเรียนของอิสลามมีเป็นพันๆ คน วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ ปัญหาของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องรู้ความเป็นอยู่ของประชาชนเท่าที่ควร การนำแนวทางพระราชดำริ คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” จะทำให้แก้ไขปัญหาได้ดีขึ้น บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา 3 จังหวัดภาคใต้ และกล่าวถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ดี ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างสูงต่อการแก้ไขปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
สารวัตรอำนวยการ สภ.ยี่งอ	การบังคับใช้กฎหมาย คนร้ายคนเดียว ก่อเหตุ 30-40 ครั้ง ออกหมายจับแล้ว จับได้มีจำนวนน้อย หากคนร้ายทราบถึงชาวบ้านที่มาให้ข่าวชาวบ้านก็จะเป็นอันตราย เช่น มะรอโซ ภรรยาบอกว่าไม่ได้อยู่บ้าน 7-8 ปี แต่ลูกคนเล็กอายุ 3 ขวบ ก็แสดงว่าเข้าออกบ้านเป็นประจำ จึงน่าจะมีผู้ที่มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจับกุมตามหมายจับอย่างจริงจัง บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนะน่าจะมีเจ้าหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจับกุมคนร้ายตามหมายจับอย่างจริงจัง ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการดำเนินคดีกับคนร้าย
รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส	พี่น้อง 3 จังหวัดบางคนพูดภาษาไทยไม่ได้ ภาษาเป็นเรื่องของความไว้วางใจ หากพูดกันแล้วไม่รู้เรื่อง หรือไม่เข้าใจจะทำให้เกิดความเข้าใจได้ยาก และเป็นปัญหาทางด้านการปราบปรามอาชญากรรมอย่างมาก
ผู้แทน ผกก.สภ.ตากใบ	- สถานภาพในปัจจุบัน คือ ความไม่เชื่อใจ หากไม่เข้าใจจะเกิดความหวาดระแวง - ความไม่ปลอดภัย คนที่เห็นเหตุการณ์ หากเอาเขามาเป็นพยานเขาจะกลัว

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้แทน ผกก.สภ.ตากใบ (ต่อ)	- กระบวนการยุติธรรม ประชาชนไม่มีองค์ความรู้ในเรื่องกระบวนการยุติธรรม บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของ 3 จังหวัดภาคใต้ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา
รอง ผบ.ฉก.นราธิวาส 32	- ต้องศึกษาวัฒนธรรมที่นี่ว่าเป็นอย่างไรกันบ้าง แร่งสนับสนุนที่จะให้ได้ก็ไปเรียนสายสามัญไม่มีโรงเรียนปอเนาะแข่งกันเปิด สังคมที่นี่เชื่อมั่นต่อตัวผู้นำเป็นหลัก แนวทางแก้ไขที่จะให้มีส่วนร่วมมีต้องผลักดันในเรื่องการศึกษา หากปล่อยให้มีการเรียนศาสนาไปเรื่อยๆ ภาษาไทยก็จะหมดไป - การเยียวยา ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ จึงเอาผิดกับผู้กระทำผิดไม่ได้ ทุกวันนี้เหมือนกับสนับสนุนผู้กระทำผิด อยากให้คณะช่วยเหลืออย่างน้อยเป็นข้อมูล - การร่วมมือ ทางหมู่บ้านเอง ทุกๆ พื้นที่การเชื่อในกลุ่มผู้นำเจ้าหน้าที่ไม่ได้ทำงานตลอด 24 ชั่วโมง ความเชื่อถือต่อผู้นำจึงมีมากกว่าเจ้าหน้าที่ วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ 1. ต้องศึกษาวัฒนธรรม เพื่อให้มีองค์ความรู้จะได้เข้าใจกันและไม่เกิดความหวาดระแวงกัน 2. ต้องผลักดันในเรื่องการศึกษา เพื่อแก้ไขให้มีส่วนร่วมจึงเอาผิดกับผู้กระทำผิดได้ 3. การร่วมมือกับผู้นำหมู่บ้าน เพราะทุกๆ พื้นที่ เชื่อมั่นต่อผู้นำหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้นำหมู่บ้านบอกชุมชนให้มีความร่วมมือ บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เป็นประโยชน์อย่างสูง
นายก อบต.ยี่งอ	- มุสลิมถูกบังคับให้เรียนศาสนา ปอเนาะ ตาฎีกา เป็นการศึกษาในเรื่องศาสนา เป็นการศึกษาศีลธรรม รัฐบาลทำไมไม่เอาเรื่องการเรียนรู้ของเราเรียนในประณมของบ้านเราจะถือว่าเป็นหลักสูตรเฉพาะพื้นที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาจเพิ่มวันก็ได้ เรียนตลอดเสาร์-อาทิตย์ ในเรื่องศาสนา หากเอาหลักสูตรของเขามาเป็นภาคบังคับในศาสนา แล้วเอาครูศาสนามาเป็นลูกจ้างของรัฐบาลได้หรือไม่ - บุคคลที่เข้ามารับราชการที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้อง เป็นบุคคลที่เข้าใจวัฒนธรรมในพื้นที่ทำไมไม่เอาคนที่เข้าใจดีมาอยู่ที่นี่

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
นายก อบต.ยี่งอ (ต่อ)	บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ปัญหาที่เป็นประโยชน์อย่างสูง
นายอำเภอเมืองนราธิวาส	- เจ้าหน้าที่หากมาอยู่ในพื้นที่ต้องรู้วิถีชีวิต ของคนที่นับถือ ศาสนาอิสลามวิถีชีวิต ที่โรงเรียนตาฎีกาต้องมี เพราะการให้ลูกได้ เรียนศาสนา เสาร์-อาทิตย์ไม่ไปคิดระวาง จะช่วยในการแก้ไข เรียนตาฎีกา กลางคืนให้เรียน การอ่าน ดังนั้นศาสนาเป็นเรื่องของ หัวใจของ 3 จังหวัด มีระดับการศึกษาในจังหวัด อำเภอ เป็น หน่วยงานที่สนับสนุน ดูแลทั้งปอเนาะ ถ้าหากเอาครูตาฎีกา โดย ปัญหาได้ แต่ที่ผ่านมามีมุมมองที่ไม่เป็นบวกต่อครูผู้สอนหาก ครูผู้สอนที่ไม่ดีอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง รัฐควรให้ ความสำคัญกับคนกลุ่มนี้ โรงเรียนของรัฐจะเติมเต็มในศาสนาหรือ ศีลธรรม ต้องเติมเต็มในเรื่องนี้ รัฐต้องเอาครูมาเป็นลูกจ้าง ความ หวาดระแวงก็จะน้อยไป แล้วจะสร้างความสงบสุข - คนที่มาทำงานในพื้นที่ ต้องพูดภาษามุสลิมและภาษาใน ท้องถิ่นได้ หากเราพูดและฟังภาษามลายูของท้องถิ่นได้ ถือว่าเป็น พี่เป็นน้องกันได้ และเจ้าหน้าที่ของรัฐหากพูดได้หรือฟังได้ จะ ได้เปรียบและดูดี ความไว้วางใจ มากขึ้นที่จังหวัดสตูล อบรมภาษา พม่าและอังกฤษ เพราะสตูลติดกับปะลิส มีแรงงานพม่ามาก ควรมีหลักฐาน ในการอบรมภาษามลายู และจะง่ายในการขยาย ผลความร่วมมือทางด้านอื่นๆ สรุปปัญหาอุปสรรค 1) กฎหมายจะหาหลักฐานได้ยาก เพราะไม่มีเครื่องมือพิเศษ ต้องใช้เวลาทั้ง D.N.A. และการพิสูจน์อาวุธปืน ความไม่ไว้วางใจ ภาษาพูด 2) การจับเหวี่ยงแห หรือจับผิดตัว พอควบคุมกลับมาแล้ว ได้รับการเยียวยาแล้วจ่ายเงิน คนทำผิดแล้วจ่ายเงินเยียวยาทำไม ควรมีองค์กรพิเศษที่อยู่ตรงนี้ พิจารณา 3) ผลการตรวจพิสูจน์ ต้องรวดเร็ว เพื่อไม่ให้ถูกโจมตีว่าทำงาน ล่าช้า หรือ กลั่นแกล้ง 4) ทีมกฎหมาย ที่จะเป็นพี่เลี้ยงให้ตรงนี้ เหมือนกับฝ่ายตรงข้าม คือ มีทีมกฎหมาย 5) ศาสนา คือ วิถีชีวิต เอาครูเข้ามาเป็นลูกจ้างเพื่อให้เป็นฝ่าย รัฐ 6) ครูมีผู้สอน ศรัทธาแตกต่างกันระหว่างครูน้อยกับโต๊ะครู

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
นายอำเภอเมืองนราธิวาส (ต่อ)	7) ทีมเป็นชุดในกระบวนการยุติธรรม ทนายเห็นช่องโหว่ ช่วยผู้ต้องหาได้ วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ 1. โรงเรียนของรัฐควรเติมเต็มในศาสนาหรือศีลธรรม เพราะศาสนา คือ วิถีชีวิต เอาครูเข้ามาเป็นลูกจ้าง เพื่อให้เป็นฝ่ายรัฐ ความหวาดระแวงกันจะน้อยลง แล้วจะสร้างความสงบสุข 2. คนที่มาทำงานในพื้นที่ต้องพูดภาษามุสลิมและภาษาในท้องถิ่นได้ หากพูดและฟังภาษามลายูของท้องถิ่นได้ ถือว่าเป็นที่เป็นน้องกัน หากเจ้าหน้าที่ของรัฐพูดได้หรือฟังได้ จะได้เปรียบและดูดีมีความไว้วางใจกันและง่ายในการให้ความร่วมมือกัน
นักวิจัย	- ต้องฝึกในเรื่องกระบวนการพิสูจน์หลักฐาน ความเข้าใจของชาวบ้าน สมัยที่มารับราชการใหม่ๆ จะถูกส่งให้เข้าถึง ศอ.บต. อย่างน้อยๆ รู้ถึงวิถีชีวิต - ศาสนาต้องเรียนทุกโรงเรียนด้วย คนที่แต่งงานในภาคใต้ จะมีการอบรมหลักสูตร นิต้า ก่อนเพื่อเตรียมพร้อมเป็นครอบครัว หากไม่ผ่านการอบรม มัสยิดจะไม่จดทะเบียนแต่งงาน ทุกศาสนาจะมีการพูดหรือสอนหมด อยากให้สอนศาสนาทุกศาสนา บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความเชี่ยวชาญสูง โดยเฉพาะกระบวนการพิสูจน์หลักฐานและศาสนาต้องเรียนทุกโรงเรียน และอยากให้สอนศาสนาทุกศาสนาเพื่อรู้วิถีชีวิต มีศีลธรรมและเป็นคนดี เป็นประโยชน์อย่างสูงต่อความสงบสุขของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส	ผมเป็นมุสลิม แต่เป็นมุสลิม กทม. การเรียนศาสนาถือเป็นวิถีชีวิตของทุกคน อยากให้ศาสนาทุกศาสนาเข้ามาอยู่ในภาครัฐ คือ รัฐเป็นผู้ดำเนินการ คือ จ้างให้ครูมาสอนศาสนา ควรเข้ามาอยู่ในระบบ โรงเรียนของรัฐจะมีความผูกพันกันระหว่างภาษา + ศาสนา แต่ปัญหา คือ แนวคิดที่สุดโต่งของบางคน มีการอบรมแนวคิด มีการทดสอบทัศนคติ แนวคิดของครูในโรงเรียน มีการหาทิศทางของครูให้อยู่ในแนวทางเดียวกับในมาเลเซีย จะหาตัวและจับดำเนินคดีในกรณีที่ครูมีความคิดสุดโต่ง ตะลิกา เด็กโตขึ้นมีความรู้ศาสนาเข้ามาสู่สามัญ

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส (ต่อ)	บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนะแนวคิดอยากให้ศาสนาทุกศาสนาเข้ามาอยู่ในภาครัฐ คือ รัฐเป็นผู้ดำเนินการ คือจ้างให้ครูมาสอนศาสนา
นักวิจัย	ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมมีปัญหาเล็กน้อยเพียงใด
รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส	เมื่อมีคดีเกิดขึ้น การตามพยานบุคคล ตำรวจจะค่อนข้างหนักใจ การตรวจวัตถุพยานไม่น่าจะมีปัญหาเท่ากับพยานบุคคล คือ ตามยาก ต้องอาศัยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องยอมรับว่า ผู้ใหญ่บ้านบางคนมีหน้าที่รับผิดชอบ บางคนเมื่อได้เป็นแล้ว บางคนประคองตัวพึ่งเชือกไม่ออกหมด บนพื้นที่สีแดง ประกอบกับเมื่อจับไปแล้วก็ออกมา และมีเงินเยียวยา บางทีไปถึงอัยการ ศาล คนละมุมมอง วินิจฉัยกันทำให้มีปัญหา บางทีจับได้แน่นอนแล้วไซ้ แต่ทำไมไม่ใช่ การมีส่วนร่วม คือ ผู้นำพื้นที่จึงเป็นเรื่องสำคัญ เจ้าหน้าที่ย้าย สับเปลี่ยนบ่อยๆ ก็จะทำให้ไม่มั่นใจ
นักวิจัย	- กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรเป็นขวัญใจของนายอำเภอ - กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ใช้เขาหรือไม่ หากตัวเองไม่เป็นที่ไว้วางใจ หากเจ้าหน้าที่หรือตำรวจเป็นตัวแปรสำคัญ บางคนรักกันเป็นมิตรกันก็จะทำให้ชาวบ้านอุ่นใจ
รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส	หากชาวบ้านมองเห็นว่ามีส่วนได้เสียเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ในจุดนี้ คือมองเห็นความเดือดร้อน - ญาติพี่น้องตาย - ทำมาหากิน สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลกระทบโดยตรงหรือแม้แต่ได้เห็นความเดือดร้อนที่ได้รับ - ในพื้นที่เบตงเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว หากพี่น้องพุทธหากไม่มีคนท่องเที่ยว มีการจัดตั้งอาสาสมัครพิทักษ์เมืองลงไปให้ความร่วมมือมีการศึกษา - พี่น้องประชาชนอาจมีปัญหาในเรื่องผลกระทบที่เขาได้รับ ความร่วมมืออาจน้อย หากมีผู้ก่อเหตุขึ้นมา ปีนี้ราคายางน้อยลง หากมีผลกระทบมาก อาจหันมาให้ความร่วมมือกับเรา - องค์กรตรวจสอบอำนาจ เป็นการจัดตั้งตามรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกับองค์กรป้องกันอาชญากรรม เคยจับกุมผู้ค้ายาเสพติด ปรากฏว่ามีบัตรองค์กรต่างๆ เข้ามาอ้างอิง การมีส่วนร่วม มี 2 ด้าน เช่น ต้องการพกปืน ความมีอำนาจเมื่อตอนแรกที่เข้ามาเพราะความเดือดร้อน แต่ต่อมาชักจะหลงในอำนาจ ดูเหมือนจะดีแต่เข้ามาสร้าง

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส (ต่อ)	ปัญหาเสียเอง จึงต้องมองมุมกลับด้วย หากผู้ควบคุมดูแลไม่ทั่วถึง ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่รัฐไปเข้ากับคนไม่ดี คนก็จะไม่เชื่อถือ คิดว่า เขามาร่วมกับเราในทางที่ดี แต่เป็นคนไม่ดี กลับไปกลั่นแกล้งคนดี เหมือนกับความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรม ชุมชนโดย พุทธ+มุสลิม เมื่อติดอาวุธเพื่อป้องกันตนเอง เมื่อมีมุสลิมที่ดี ถูก จับแล้วดำเนินคดี เมื่อเห็นความแตกต่างก็ทำให้มีมุมมองที่ต่างกัน เป็นความน้อยเนื้อต่ำใจ ด้านตรวจเห็น ชาวพุทธ ปล่อยให้ไป แต่ มุสลิมกลับตรวจเสียเข้ม กลายเป็นผู้ต้องสงสัย ทั้งๆ ที่เจ้าหน้าที่ ไม่ได้มีเจตนาที่จะไปทำอย่างนั้น จะทำให้เกิดปัญหาการไม่เข้าใจ ร่วมกันอีก
นายอำเภอเมืองนราธิวาส	- เคยเสนอว่าการคัดเลือกฝ่ายปกครอง + ตำรวจ เสนอว่าต้องดู ภูมิหลังเพราะพื้นที่สำคัญๆ ไปดูนายอำเภอสมัยที่เป็นปลัดอำเภอ หากผู้กำกับกับการสถานีตำรวจ + นายอำเภอไปด้วยกันเป็นหลักให้ หลังพังกันกันนั้น ผู้ใหญ่บ้าน หากทำได้ในพื้นที่พิเศษหากวางตัวใน พื้นที่พิเศษเป็นเรื่องที่สำคัญหากตำรวจ + นายอำเภอ ไปด้วยกัน ได้แล้วลงไปหา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โต๊ะอิหม่าม ภาพต่างๆ ก็จะดีขึ้น คนแบบนี้ให้เขาลงไปแล้วให้เขาเดินได้พื้นที่ ต้องดูให้ครบวงจร ต้องใช้แล้วบูรณาการให้ได้
นักวิจัย	ประเด็นที่ 4 องค์ความรู้ที่นำมาใช้ในการมีส่วนร่วม เช่น มี ผลประโยชน์ร่วมกันมีแนวคิดหรือองค์ความรู้ที่นำมาใช้ในการมี ส่วนร่วม อยากให้นายอำเภอวาง key word เช่น จังหวัดเคลื่อนที่ ภูธรเคลื่อนที่
นายอำเภอเมืองนราธิวาส	ข้าราชการที่เข้ามาอยู่ต้องมีการอบรม การรู้เขารู้เรา เจ้าหน้าที่ ของรัฐ ควรมีการอบรมหลักสูตรการพูดคุย สร้างความเข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปรับทุกข์ ผูกมิตร แล้วมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กัน อยู่หลับนอน ออกกำลังกาย แต่ไม่เน้นวิชาการหรือรูปแบบมาก จะได้ความรู้สึก ความได้คิด หากต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำ ก็จะไม่สำเร็จ
รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส	- ความจริงใจ + ความต่อเนื่องในการปฏิบัติหลายโครงการทำ เหมือนไฟไหม้ฟาง ขาดความต่อเนื่อง + จริงใจที่จะทำ ทำเหมือนกับได้รับคำสั่งแล้วทอดทิ้งเขา เมื่อมีปัญหาจริงๆ แล้วเรา ไม่แก้ไขให้ด้วย ที่เบตง เคยร่วมการตรวจสถานที่เกิดเหตุเป็นอย่างดี แต่ต่อมาคนร้ายจะยิงเขา แล้วเขายิง แต่ต่อมาถูกจับได้เราให้ ความช่วยเหลือ แต่ช่วยไม่ได้ ยังไม่ได้พูดให้เขาเข้าใจ เช่น พุทธยัง อิสลาม ไม่ดำเนินคดี พุทธถูกอิสลามฟัน อิสลามถูกดำเนินคดี ปัญหามวลชนทั้งสองด้านทำให้เขาเกิดมีความรู้สึก ว่า เมื่อตนเอง

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส (ต่อ)	เสียสละให้กับทางราชการ แต่เมื่อมีเรื่องแล้วไม่ช่วยเหลือ การช่วยเหลือทางราชการแต่ถูกดำเนินคดี จึงต้องมีความจริงใจ และทำอย่างต่อเนื่อง บางโครงการไม่ต่อเนื่อง เช่น ให้งบประมาณในการอบรม แล้วใช้ไม่ต่อเนื่อง
นักวิจัย	รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วม การหารูปแบบเป็น Pattern หรือเป็นระบบ เป็นอย่างไร
นายอำเภอเมืองนราธิวาส	- รูปแบบน่าจะนำร่องก่อนแล้วค่อยๆ ขยายวงออกไปโดยทางหน่วยจัดหรือเจ้าของงบประมาณจัดจะอย่างไร หน่วยการปกครองผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น อบต. เทศบาล ผู้นำศาสนาต้องมีโครงการนำร่องก่อน หากมีการอบรมโดยไปดูพื้นที่ต่างจังหวัด หากกลุ่มเป้าหมายไปนอกพื้นที่ ส่วนเวทีของการเสวนาแลกเปลี่ยน น่าจะมีในการอยู่ร่วมกัน ส่วนรูปแบบอื่นๆ เช่น เครือข่ายเน้นเจาะจงลงไปที่ระดับหากนำไปแล้วได้ใจชาวบ้าน จะมีการพูดคุย เช่น โครงการเครือข่ายร้านน้ำชา ซึ่งจะมีผลทั้งทางด้านบวกและลบ ร้านน้ำชา คือ วิถีชีวิตของชาวบ้าน เครือข่ายของร้านน้ำชา วิธีการคือกินน้ำชากับชาวบ้าน โดยลงไป เพราะเป็นศูนย์รวมของชาวบ้าน หม้อต้มน้ำชา เราจัดหาให้ หรือ สัญลักษณ์ที่มีในร้านน้ำชา เช่น รูปในหลวง ราชนี ทำไปเรื่อยๆ และหมุนเวียน และนายอำเภอจะชวนหลักมาอีก เป็นรูปแบบอื่นๆ ให้กับชาวบ้าน - เล่นฟุตบอลตระเวนไปเรื่อยๆ ตามหมู่บ้านจะมีชาวบ้าน + วัยรุ่นแล้วให้สポンเซอร์ เครื่องดื่มเกลือแร่ที่ลงไปนั้น จะมีคนที่ชาวทั้งหมด + เทาๆ จะได้ว่าตอนนี้เป็นนายอำเภอและปลัดอำเภอไปเรื่อยๆ ทำให้ลงถึงระดับชาวบ้านรากหญ้า
เลขานายกเทศมนตรีบาเจาะ	น่าจะมีการอบรมนายอำเภอ หากนายอำเภอดีๆ จะไม่มีปัญหาอย่าไปมองขามุสลิมแบบดูถูกว่าเขาไม่มีความรู้ ด้อยโอกาส ยากจน
นายอำเภอเมืองนราธิวาส	- คนตำแหน่งเดียวกัน เช่น นายอำเภอไม่เหมือนกันแต่ละคน Style ไม่เหมือนกัน บางคนมีข้อจำกัดหลายเรื่อง นโยบายหรือกฎหมาย การถ่ายทอดลงไปพื้นที่ตำบล หมู่บ้านไม่เหมือนกัน บุคลิกลักษณะไม่เหมือนกัน อะไรที่ทำให้เกิดขึ้นได้ คือ - อบรมนายอำเภอ - ผู้กำกับการสถานีตำรวจ + นายอำเภอ ต้องอยู่ด้วยกัน
รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส	ในเรื่องการเข้าถึงชาวบ้านหากทำให้ได้ใจประชาชน จะเข้ามาหาเราเอง หากคนแก่เข้าไปดูแลสอนดีหรือไม่ เขาจะพูดไม่จบ แต่ต้องมีความจริงใจ+ต่อเนื่อง คนที่ดีเข้าไปเยี่ยมเยียนและกินข้าวทุกบ้านมีอะไรซื้อของไป ซื้อผลไม้ไปฝากเขา จะมองว่าเราเข้าถึงการแบ่งปัน

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส (ต่อ)	ระหว่างเขาและเรา ก็จะไม่มีการมีน้อย หากเราไปหาเขาแต่เขาบอกเราเป็นเพราะเดือดร้อน มีกลยุทธ์ + วิธีการที่จะไปช่วยเขา แต่ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเขาด้วย เพราะการป้องกัน + ความปลอดภัยเป็นทั้งด้านบวกและด้านลบ วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ ในเรื่องการเข้าถึงชาวบ้านหากทำให้ได้ใจประชาชนจะเข้ามาหาเราเอง ต้องมีความจริงใจต่อเนื่อง คนดีเข้าไปเยี่ยมเยียนและกินข้าวทุกบ้าน มีอะไรซื้อของไป ซื้อผลไม้ไปฝากเขา หากเราไปหาเขาแต่เขาบอกเราเพราะความเดือดร้อนมีกลยุทธ์ วิธีการที่จะช่วยเขาต้องคำนึงถึงความปลอดภัย บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมที่มีประโยชน์สูง

สรุปกิจกรรม AAR (Action After Review) ครั้งที่ 6

จากกิจกรรมหลังทำการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเล่าเรื่อง (Storytelling) ครั้งที่ 5/2556 จากผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด สามารถสรุปเป็นกิจกรรม AAR ได้ดังนี้

1) เป้าหมายของการประชุมครั้งนี้ คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม และวิเคราะห์ ค้นหา อุปสรรค หาแนวทางเสนอแนะ ปรับปรุง พัฒนาระบบงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

2) เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลเกินคาด คือ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นำท้องถิ่นมีความจริงใจต่อกัน และที่ประชาชนมองเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้ามามีส่วนร่วม สิ่งที่เกิดขึ้น คือ กล้าแสดงออกในแง่ความคิด เช่น ปัญหาการศึกษา ทำให้รู้ความคิดของคนในชุมชน และการที่เจ้าหน้าที่รัฐ ทำตัวให้เข้าไปอยู่ในหัวใจของประชาชนให้ได้ ความร่วมมือจะเกิดขึ้นได้ ความรู้สึกต่อต้านก็จะไม่มี และการนำผู้นำทุกส่วนมามีส่วนร่วมกัน

3) เป้าหมายส่วนใดที่ไม่บรรลุผล เพราะผู้นำท้องถิ่น ประชาชนไม่ไว้วางใจ ขาดความเชื่อมั่นในเจ้าหน้าที่รัฐ และความไม่ต่อเนื่องในการทำกิจกรรม และความไม่จริงใจของผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ และภัยแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น ปัญหายาเสพติดซึ่งเป็นปัจจัยในการเกิดปัญหาในพื้นที่ และมีข้อจำกัดในงบประมาณ และส่วนที่เข้ามาโดยมีผลประโยชน์แอบแฝง

4) สิ่งใดที่ได้เรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ที่สุด คือ ได้ฟังแนวคิดของแต่ละท่าน มุมมองของแต่ละคนที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้ และการวางแผนในการให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และทราบมุมมองของแต่ละภาคส่วนที่มีต่อปัญหาในพื้นที่ และการวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน และได้รับรู้ทัศนคติจากในพื้นที่ร่วมกัน คือ ปัญหาการศึกษาในจังหวัดชายแดน ความกลัว ความไม่ไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่รัฐ การไม่ได้รับความยุติธรรม และความไว้วางใจให้ข้อมูล

ข้อเท็จจริงซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้ใจคนในชุมชน และยึดถือหลัก เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และหลักการบูรณาการทำความเข้าใจข้าราชการในพื้นที่ทั้งหมด

5) จะกลับไปทำอะไร กับใคร จะร่วมกับทุกหน่วยราชการที่จะเดินไปด้วยกัน โดยมีความจริงใจในการทำงาน และทำการปรับปรุง พัฒนา ทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่มากขึ้น และแนะนำทำความเข้าใจกับผู้ได้บังคับบัญชา ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และนำแนวความคิดที่ได้ไปเผยแพร่ให้แก่อำเภอ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำงานมวลชนต่อไป และให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครองต้องร่วมมือกันต่อไป และการสานสัมพันธ์กับบุคคล และหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการร่วมกัน เพื่อให้สังคมน่าอยู่ และเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และพยายามให้ส่วนราชการเข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด และสร้างเอกภาพประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานข้างเคียง

6) ถ้ามีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างนี้อีก ผู้จัดควรปรับปรุง คือ ควรจัดการประชุมนอกพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้แสดงความคิดเห็นหลายหลาย และควรเชิญ ส.ส. นักการเมืองท้องถิ่น เข้าร่วมกันแก้ปัญหาด้วย และควรเป็นเวทีแลกเปลี่ยนโดยฝ่ายตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง อัยการ ผู้นำท้องถิ่น อบต. และภาคเอกชน และมีตัวแทนจากทุกกลุ่มเป้าหมาย และผู้นำศาสนาเข้ามาร่วมด้วย และในการจัดควรมีหลายหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล และมีการจัดกลุ่มเพื่อจะได้มีข้อมูลที่เพิ่มมากขึ้น และควรมีเวลามากกว่านี้เพื่อจะได้กล้ารับความคิด และกล้าแสดงออก และควรเป็นปัญหาภาคปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่จริง มีข้อขัดข้องหรือปัญหาอย่างไรบ้าง

ภาพ 4.6 การประชุมครั้งที่ 6 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 5
วันจันทร์ที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ.2556 เวลา 13.30 – 16.00 น.
ณ ห้องประชุมพิบูลทอง ชั้น 1 โรงแรมอิมพีเรียล อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา

ขั้นตอนที่ 8 การประชุมครั้งที่ 7 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 6

กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 6 ได้จัดประชุม ในวันอังคารที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ.2556 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมบังสุริย ชั้น 1 โรงแรมเก็นติ้ง อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. พลตำรวจโท ดร.ณรงค์	กุลนิเทศ	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. ดร.ปัญญารัตน์	ปานทอง	นักวิจัย
3. พลตำรวจตรี สุเมธ	พงษ์ลิมานนท์	นักวิจัย
4. ผู้แทนนายอำเภอสุโขทัย-ลก		
5. รองผู้บังคับการตำรวจภูธรนราธิวาส รักษาการแทนผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรสุโขทัย-ลก		
6. นายทหารการข่าว ผก.นราธิวาส 36		
7. รอง สว.ตม.จว.นราธิวาส		
8. รอง สว.ป.สภ.สุโขทัย-ลก		
9. รอง สว.ป.สภ.มูโนะ		
10. ผอ.สวท.สุโขทัย-ลก		
11. เจ้าหน้าที่ป้องกันฯ เทศบาลตำบลปาเสมัส		
12. เลขานุการนายกเทศมนตรีสุโขทัย-ลก		
13. กำนันตำบลปาเสมัส		
14. กรรมการหอการค้าจังหวัดนราธิวาส		
15. ผู้นำชุมชนบือเร็ง		
16. ผู้สื่อข่าวท้องถิ่นอำเภอสุโขทัย-ลก		
17. นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ		
18. ผู้บังคับหมู่ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10		

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 5 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกทักษะการเล่าเรื่องและถ่ายทอดสู่ผู้อื่น รูปแบบการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Story Telling) ครั้งนี้ให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล่าเรื่องจากประสบการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษาเกี่ยวกับความรู้ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ก่อนที่จะเริ่มเล่าเรื่องนั้น ประธานในที่ประชุม คือ พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ ได้อธิบายถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ตาราง 4.7 บันทึกผลสรุปการเล่าเรื่อง Storytelling รายบุคคลครั้งที่ 6 ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบัน ทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้แทนนายอำเภอสุโขทัย	เป็นที่ทราบกันว่าในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สุโขทัย เป็นเมืองพาณิชย์เป็นเมืองใหญ่ เป็นเป้าหมายของกลุ่มที่ไม่สงบ จึงมีการกำหนดมาตรการในการป้องกันความปลอดภัยในชีวิต ในปี พ.ศ.2547 ในตัวเมืองโดยเฉพาะสุโขทัย เดินทางเข้าออก มีจุดตรวจ ตากใบหรือสุโขทัย จะมีจุดตรวจ ในตัวเมืองก่อนปี พ.ศ. 2547 เป็นเมืองท่องเที่ยว แทบไม่มีทหาร แต่ในปัจจุบันมีการตรวจสอบการไปละหมาด ประกอบศาสนกิจ ต้องมีการตรวจสอบระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ.2547-ปัจจุบัน รวม 9 ปี ทำให้ประชาชนต้องยอมรับสภาพ และมีความเข้าใจในหลักคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนจากปี พ.ศ.2547 ยังมีน้อย แต่เมื่อได้ทำงานร่วมกัน 3 ฝ่าย ฝ่ายเจ้าหน้าที่ ในตัวเมืองมีกลุ่มพายุหรือกลุ่มสัปปะรด ตามแนวชายแดนมีกองร้อย ตชด. มีด่านถาวรและมีจุดผ่อนปรน 5-6 จุด ได้มีการประกาศจุดผ่อนปรนเป็นบางส่วน ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันปราบปราม ถ้ามองผลกระทบในด้านบวกอาจเปลี่ยนแปลงวิกฤตเป็นโอกาส เช่น การประกาศกฎอัยการศึกจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานง่ายขึ้น บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูงและเล่าสถานการณ์ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ผู้ฟังมีความรู้ในเรื่องสถานการณ์ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มากขึ้น
กรรมการหอการค้าจังหวัดนราธิวาส	ฝากความหวังกับเจ้าหน้าที่ทุกๆ ครั้งมีผลกระทบกับจังหวัดโดยมีผลกระทบต่อเนื่องต่อการค้าอย่างมาก หน่วยงานของเอกชนได้มีการแจ้งข่าว แจ้งเบาะแส จะรอเจ้าหน้าที่อย่างเดียวยังคงไม่ได้ ประชาชนต้องเป็นหูเป็นตาและแจ้งข่าวสาร แต่ได้แค่หวังเมื่อไหร่จะจบเสียที บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความสุขรอบคอบและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเสนอแนะแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วม

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
กรรมการหอการค้า จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)	- ความหวั่นกลัวผู้ก่อความไม่สงบหลังจากเจ้าหน้าที่ถอยตัวออกไป ชาวบ้านจะเกิดความหวาดกลัว จะไม่กล้าเป็นพยาน เจ้าหน้าที่ตำรวจ พยานหลักฐานและพยานบุคคล พยานที่ให้การในชั้นสอบสวนจะเกิดความหวาดกลัว คดีครูจุฬิน คนที่อยู่ในหมู่บ้านเกิดความหวาดกลัว เพราะหลังจากไปเป็นพยานที่ศาลแล้วถูกยิงตาย - วัฒนธรรม ศาสนา ประเพณีเกี่ยวกับความเชื่อ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศาสนา ไต้อะหม่าม จะเป็นผู้นำต้องเข้าไปขอความร่วมมือ ทำให้เกิดความหวงแหนในท้องถิ่น หากชาวบ้านให้ความร่วมมือเชื่อได้ว่าผู้ก่อความไม่สงบจะไม่สามารถเข้าไปได้ ฝ่ายรัฐต้องเพิ่มในเรื่องนี้ - เมื่อชาวบ้านเกิดความมั่นใจแล้ว รัฐต้องบูรณาการในการดูแล ให้ความคุ้มครองพยานต่างๆ ประชาชนที่เป็นพยานมีความหวาดกลัว - ได้รับรู้ในการสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นวัยรุ่น ถูกปลูกฝังในเรื่องความเชื่อ การแบ่งแยกดินแดน ภาครัฐขาดการเหลียวแล ต้องไปสอดส่องดูแล ลงไปในสถานศึกษา เช่น ตาฎีกา - ทัศนสถาน ควบคุมผู้ต้องหาที่ไม่เพียงพอ ผู้ต้องหาบางคนให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่เมื่อกลับเข้าไปแล้วถูกทำร้าย หากมีการควบคุมถูกต้องได้สัดส่วนก็จะทำให้เกิดความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่มากขึ้น บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนะแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างสูงในการพัฒนาประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
กำนันตำบลป่าเสม็ด	ในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมต่างๆ ตำบลป่าเสม็ดเป็นตำบลที่ใกล้เคียงสุโขทัย-ลก ป่าเสม็ดเป็นวงนอก วงใน คือเทศบาลเมือง หากจะก่อเหตุในเมืองต้องผ่านจากวงนอกก่อน ในหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านเปิดเป็นชุมชนแออัด การตรวจในพื้นที่ไม่ค่อยสะดวก ชาวบ้านกลัวทหารที่มาล้อม กำนัน ผู้ใหญ่บ้านรับนโยบายมา ความเลวร้ายของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะไม่ค่อยมีความคิดแตกต่าง หากใช้พระราชกำหนดที่เกี่ยวกับกฎหมายแรงๆ ต้องคำนึงให้มาก ในตำบลป่าเสม็ด ปัญหาในเรื่องยาเสพติดมีมาก ชาวบ้านจะร่วมก็ไม่กล้าร่วม เมื่อจับผู้ทำผิดแล้วปล่อย ก็จะกลับไปทำร้ายชาวบ้านอีก บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และถ่ายทอดข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เปิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างชัดเจน

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง ผบก.นราธิวาส รท.ผกก.สภ.สุโขทัย-ลก	- ทำงานด้านมวลชนมานาน ปัญหาที่เกิดขึ้นประชาชนทั้ง 3 จังหวัดไม่ให้ความร่วมมือในปีทุกปีจะเกิดขึ้นในเดือนรอมฎอน มากที่สุดคิดว่าเป็นจิตวิทยาอย่างหนึ่งที่ไม่ให้ประชาชน ไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชนในช่วงเดือนรอมฎอน จะทราบหรือไม่ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเข้มงวดกวดขัน เพราะมีการก่อเหตุร้ายช่วงที่ละหมาด ปัญหาที่เกิดขึ้นจะกระทบทางด้านเศรษฐกิจ เวลา 5-6 โมง ตั้งด่านตรวจเป็นปัญหาในเรื่องการทำละหมาด ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไปทะเลาะกับประชาชน ผู้ก่อการร้าย ยุให้เกิดการขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับผู้ละหมาด การไม่เข้าใจในเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี หากประชาชนไม่ให้ความร่วมมือและไม่มีความปลอดภัยในชีวิต+ทรัพย์สินในเดือนรอมฎอน ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมาตั้งด่านจับหรือกวดขันมีอีกมากมายที่มองไปในชุมชนต่างๆ ที่ไม่เข้าใจในวิธีคิดอย่างนี้ให้เจ้าหน้าที่รัฐไปประเวง แต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มวาดะห์ พวกเราเปลี่ยนเจ้าหน้าที่บ่อย กำลังมาจากหน่วยบนมาก แต่ทำให้เป็นกำลังใจน้อย เพราะกำลังกระจายไปอยู่ในจุดต่างๆ โดยระแวงว่าประชาชนเป็นผู้ร้ายไปเสียหมด ในปี 2553-2554 เคยเป็นผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรสุโขทัย-ลก เป็นชาวมุสลิมมีพื้นที่ในจังหวัดสตูล - ประเด็นปัญหาแรกในเรื่องการป้องกัน มิติของเจ้าหน้าที่ตำรวจมี 2 ภาคส่วน คือ อาชญากรรมปกติและอาชญากรรมด้านความมั่นคง ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ทหารเข้าร่วมด้วย - ปัญหาในเรื่องอาชญากรรมความมั่นคง เมื่อหลายฝ่ายเข้ามาทำงานการบูรณาการการทำงานในระดับสูง อาจมีเอกภาพแต่ในระดับปฏิบัติอาจไม่มีเอกภาพเพียงพอ เช่น ตำรวจอยู่ส่วนตำรวจ ทหารอยู่แต่ทหาร - ความหวาดระแวง อาสาสมัครเป็นพี่น้องประชาชนในพื้นที่มีพยานหลักฐานในการนำไปสู่คดี เจ้าหน้าที่อาสาสมัคร บางคนเคยเป็นผู้ต้องหา เกิดความหวาดระแวงในอาสาสมัครว่าเป็นสายให้ฝ่ายตรงข้ามหรือไม่ - แนวคิดของฝ่ายก่อเหตุรุนแรงได้ตั้งสมมติฐาน คือ ทหารหรือแนวร่วมเป็นเหมือนปลา ประชาชนเป็นเหมือนน้ำ และปลาแยกออกไป ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่ยากมากที่จะแยกปลาออกจากน้ำ การไปตรวจค้นบ้านคนแล้วทำให้ชาวบ้านขังๆ มาร่วมมือเป็นเรื่องยากมาก การแสวงหาความร่วมมือเป็นเรื่องที่ฝืน เพราะเราใช้พระเดชกับประชาชน พระคุณน้อยมาก

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง ผบก.นราธิวาส รพท.ผกก.สภ.สุโขทัย-ลก (ต่อ)	- การทำงานต้องทำร่วมกับพี่น้องประชาชน ความร่วมมือจะทำให้เกิดความชัดเจนค่อนข้างยาก มีหลายคดีที่คนเป็นพยานหวาดกลัว นอกจากพี่น้องประชาชนพอไปถึงชั้นศาลพลิกไม่รู้ไม่เห็น กลับคำให้การ - ในกรอบของพื้นที่สุโขทัย-ลก พื้นที่สุโขทัย-ลกเป็นพื้นที่ค่อนข้างอ่อนไหว ชาวบ้านที่จะเข้าไปมีน้อยมาก หากเกิดเหตุในสุโขทัย-ลกจะกระทบในระดับประเทศ - เมื่อวันเสาร์ที่ผ่านมาโรงเรียนเอเชียที่ถนนเจริญเขตในสุโขทัย-ลกเกิดการระเบิดขึ้น พอรุ่งเช้าก็เงียบไปหมด วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ 1. ประเด็นปัญหาแรกในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมด้านความมั่นคง เจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ทหารเข้ามาพร้อมด้วยการบูรณาการการทำงานในระดับปฏิบัติต้องมีเอกภาพเพียงพอในการร่วมมือกันปฏิบัติโดยไม่แยกตำรวจอยู่ส่วนตำรวจและทหารอยู่แต่ทหาร 2. เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องให้ความมั่นใจ และดูแลความปลอดภัยของประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการไปเป็นพยานศาล เพื่อป้องกันมิให้คนที่ไปเป็นพยานศาลเกิดความหวาดกลัว เมื่อไปถึงชั้นศาล พลิกคำพูดไม่รู้ไม่เห็น กลับให้ให้การ เพื่อเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และถ่ายทอดถึงประเด็นปัญหาในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างชัดเจน
รอง สว.ตม.จว.นราธิวาส	ทราบในปัญหาบางส่วน ลักษณะงานของตรวจคนเข้าเมือง ทั้งบุคคล ยานพาหนะ ต่างด้าว งานตรวจเมื่อคนเข้าออก จะนำเอา Passport มาตรวจ ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ บัตรผ่านแคบจะใช้เฉพาะพื้นที่ ซึ่งอยู่ติดกับชายแดน ผู้บังคับบัญชาระดับสูงหาทางแก้ไขเดิมใช้วิธีสแกนออกมา การใช้ระบบแมนนวลใช้ตรวจสอบได้ช้าวันละ 1,000 คน ขอสนับสนุนความคิดในเรื่องวัฒนธรรม ภาษา หากผู้เข้ามาในพื้นที่ไม่สามารถแก้ไขได้ก็จะเป็นปัญหา บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความเชี่ยวชาญในงานการตรวจคนเข้าเมืองของยานพาหนะคนต่างด้าว โดยนำเอา Passport มาตรวจ มีความคิดสนับสนุนในเรื่องวัฒนธรรม ภาษา เพื่อแก้ไขผู้เข้ามาในพื้นที่ไม่มีปัญหา

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
นายทหารการข่าว ฉ.นราธิวาส 36	- มีโอกาสได้ทำงานใน 2 พื้นที่ คือ อำเภोजะแนะ ซึ่งเป็นของชนบท ป่า ภูเขา เข้ามาอยู่ในเขตเมือง คือ อำเภอสุไหงโก-ลก ในภาพรวมเห็นด้วย เป็นความยากลำบากของแต่ละหน่วยงานจากส่วนกลาง อำเภोजะแนะ คือ การทำงานในเขตชนบทเข้าไปหาชาวบ้าน พบว่า ชาวบ้านจะเดินหนี เมื่อเข้าไปพูดคุยด้วย ส่วนที่จะเป็นหัวรุนแรง 20-30 % ที่เหลืออยู่กลางๆ ระหว่างความเห็นว่าเป็นความปลอดภัยในชีวิต + ทรัพย์สินของตนเอง เมื่อมีคนในครอบครัวหรือญาติพี่น้องเกิดความสูญเสียก็จะเกิดความร่วมมือ - ภาพรวมในความคิด ส่วนประเด็นหลัก คือ ภัยแทรกซ้อน เช่น เรื่องยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายในพื้นที่ซึ่งเข้ามา แรงงานต่างด้าวต่างๆ เป็นจุดหนึ่งหรือเป็นอีกขั้นหนึ่งที่ทำให้ยากขึ้นไปอีก แนวความคิดของฝ่ายทหารที่บางคนอยู่เป็นทอมหรืออยู่ยาว ตามแนวความคิด คือ มีทั้งดี + เสีย ข้อเสีย ความกล้าหรืออุดมการณ์ก็จะลื่นไปกับบางเรื่อง ข้อเสีย มากแรกๆ ไม่เข้าใจในการปฏิบัติ ข้อเสีย ต้องเข้ามาเรียนรู้กันใหม่ - เมื่อก่อนเคยมีแนวความคิด ในเรื่องของการ Include คนเข้ามาทุกครั้งที่รบกันขึ้นแตกหัก คือ กลือเป็นหนอน - ประชาชนเป็นจุดตรงประเด็นของเจ้าหน้าที่ทหาร หากชาวบ้านมีส่วนร่วม ยิ่งให้ข้อมูลมากก็จะกระทบกับตัวเองมาก มาตรการในการปิดกั้นหากสามารถให้ข้อมูลในพื้นที่ จะยิ่งกระทบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำอย่างไรจึงจะให้ประชาชนมีความร่วมมือแล้วไม่เกิดผลกระทบต่อชาวบ้าน บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความชำนาญในการทำงานในพื้นที่อำเภोजะแนะและอำเภอสุไหงโก-ลก และถ่ายทอดข้อมูลว่าหากชาวบ้านมีส่วนร่วม ยิ่งให้ข้อมูลมากยิ่งจะกระทบกับตัวเองมาก หากสามารถให้ข้อมูลในพื้นที่ยิ่งกระทบกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และเสนอแนะแนวคิดว่าจะทำอย่างไรจะให้ประชาชนมีความร่วมมือแล้วไม่เกิดผลกระทบต่อชาวบ้าน
ผู้นำชุมชนบือเร็ง	ในอดีตประสบการณ์บางสิ่งบางอย่างยังติดใจ เมื่อเป็นเด็กๆ บางทีพวกเราไม่เข้าใจในอดีต พวกผมถูกเรียกว่าพวกแขก คือ พวกที่อยู่ต่างประเทศเข้ามาอยู่ที่นี่ พอตอนที่ไปเรียนเรียกว่า บัง เหตุการณ์ในอดีตทุกอย่างในสมัยนั้นไม่สามารถสอบผ่าน ม.8 ได้ มีฐานทัพอเมริกาอยู่ในประเทศไทย อะไรหลายๆ อย่างซึ่งได้ทำงานกับ G.I. หรืออเมริกา กลยุทธ์ หลายๆ อย่างเหมือนกับ G.I.

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้นำชุมชนบือเร็ง (ต่อ)	ในสมัยนั้น กลับมาอยู่ในบ้านครั้งที่แล้วปีเศษกลับมาที่สุโหงโก-ลก เป็นไปรษณีย์จนเกษียณ สมัยนั้นเกิดอะไรบางอย่าง การถูกยิงนำไปทิ้งกลางสนามบ้าง กลางถนนบ้าง ไม่ทราบว่าเป็นเพราะอะไร แต่มาทีหลังเมื่อปะติดปะต่อเป็นอย่างนี้ เอาความรู้สึกของความเป็นมุสลิมได้เป็นข้าราชการมีแต่พระเดชไม่มีพระคุณ ไม่ได้ให้ความไว้วางใจในการเป็นราชการ ซึ่งจะกระทำในเวลานั้น จะไม่ค่อยดีเท่าไร ทำให้เกิดความฝังใจตลอดมา จนเขาไม่ค่อยจะเชื่อหรือให้ความไว้วางใจข้าราชการพวกที่รักประเทศ ทำอย่างไรจึงจะคิดว่า เขาคือเรา ต่อหน้าอย่างลับหลังอย่าง ต่อหน้าสร้างว่าเขาจะเป็นมิตร แต่ลับหลังเขาเป็นศัตรู ทำไมมาเลเซียเมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้น คนของเขาให้ความร่วมมือเป็นสายให้ แต่ของเราทำไมไม่ช่วยกัน บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีประสบการณ์ในการทำงาน และให้ข้อมูลว่า ทำไมมาเลเซียเมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้น คนของเขาให้ความร่วมมือเป็นสายให้ แต่ของเราทำไมไม่ช่วยกัน
ผอ.สวท.สุโหงโก-ลก	- ความแรงในพื้นที่มีมากขึ้น พฤติกรรมที่กระทำเกิดขึ้นเหมือนกับไม่ได้เป็นมนุษย์ในเล่มหนังสือพิมพ์จะมีภาพถ่ายอาชญากรรมเกือบทั้งเล่ม แต่ถ้ามองในพื้นที่ ปัญหาที่สำคัญ คือ ผู้ก่ออาชญากรรมมีอายุน้อยลง ปัญหายาเสพติดจะแรงกว่าเรื่องเศรษฐกิจ บางคนโดนเด็กเข้าไปทำร้ายร่างกาย แยกชิงของมีค่าไปเด็กจะเป็นเครื่องมือของผู้ก่อเหตุในพื้นที่ - ยาเสพติดมีให้เห็นอยู่ทุกๆ วัน คนในพื้นที่เป็นผู้ค้ารายใหญ่จะมีผู้ก่ออาชญากรรมมากขึ้น - ประชาชนในพื้นที่มักจะไม่ยอมส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษ การไปทำงานหรือแข่งขันกับพื้นที่อื่น เป็นไปได้ยาก เช่น จบจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปริญญาตรีสอบเป็นคนขับรถ งานมีน้อยแต่คนมีเยอะ จะกระทบกับพื้นที่ในขณะนี้ คนที่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ต้องตายหรือย้ายไปอยู่ในพื้นที่อื่น ภาษาพูดภาษาไม่เข้าใจ ปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ กล่าวถึงความรุนแรงในพื้นที่และปัญหาอาชญากรรมมีมากขึ้น ผู้ก่ออาชญากรรมมีอายุน้อย เด็กเป็นผู้ก่อเหตุในพื้นที่ ซึ่งจะต้องแก้ไขปัญหานี้ คือ ให้เด็กเข้ารับการศึกษามากขึ้น และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้เด็กมีความรู้และมีงานทำไม่ไปติดยาเสพติด และ

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผอ.สวท.สุโขทัย (ต่อ)	ค้ายาเสพติด ประชาชนในพื้นที่ต้องดูแลบุตรหลานอย่างดี เช่น ส่งเข้ารับการศึกษาดูแลไม่ให้ติดยาเสพติด เพื่อแก้ปัญหาอาชญากรรมที่มากขึ้น บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถและเล่าถึงเหตุการณ์ในพื้นที่ ปัญหาเด็กเยาวชนและปัญหายาเสพติด ปัญหาประชาชนไม่ยอมส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาค้นหางานมีน้อยแต่คนมีเยอะทำให้เกิดอาชญากรรมมากขึ้นได้อย่างดีและชัดเจน
ผู้สื่อข่าวท้องถิ่นอำเภอสุโขทัย	ในฐานะสื่อท้องถิ่น ประชาชนดูข่าวท้องถิ่นมาก ปัญหาคือข้อเท็จจริงที่ได้รับจากหน่วยงานความมั่นคง เช่น เหตุการณ์ระเบิดโรงแรมเอเชียที่เกิดขึ้น การให้ข่าวหรือการสื่อสารยากที่จะได้รับความถูกต้องมั่นคง ให้ข้อมูลกับสื่อ ให้ข้อเท็จจริงทำไมโรงเรียนถูกระเบิด คนไม่ตายแต่กลับให้ข่าวมีคนตาย บุคลิกลักษณะผู้เล่า ใจเย็น มีความรู้สูง กล่าวถึงปัญหาการให้ข่าวที่ได้รับจากหน่วยงานความมั่นคง ยากที่จะได้รับความถูกต้องให้ข้อมูลกับสื่อ
นักวิจัย	ประเด็นแรก ประชาชนอยากให้ข้อมูลแต่สุดท้ายก็ไม่ปลอดภัยเอาเจ้าหน้าที่มากมาย ก็ไม่ใช่จะดี อยู่ไปนานๆ อาจเป็นการกลืนกลาย ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมมีผลต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่มีแล้วเกิดการร่วมมือ ได้นำไปสู่ความสำเร็จต่อการดำเนินคดี ได้รับผลดีอะไรบ้าง มีหมู่บ้านไหนที่สร้างมวลชนดีเป็นตัวอย่างที่ดี หากประชาชนให้ความร่วมมือ หรืออยู่ในฝั่งเดียวกับเจ้าหน้าที่ บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความสุข รอบคอบ มีความรู้สูง และมีความละเอียดอ่อนในการเก็บข้อมูลรายละเอียดเรื่องที่เล่า และสอบถามข้อมูลรายละเอียดเรื่องที่เล่า และสอบถามด้านการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ได้นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินคดี ของผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อประโยชน์ในการให้ผู้อื่นนำไปปฏิบัติ

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้แทนนายอำเภอสุโขทัย	ปัจจัยที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมมี 3 ประการ 1. บุคคลนั้นได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมหรือไม่ เช่น การรักษาความปลอดภัยของหมู่บ้าน สามารถให้ประชาชนอยู่ได้อย่างปกติสุข ประชาชนก็จะให้ความร่วมมือ 2. ความตระหนักว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนนั้น หมู่บ้านโตะแดง ในหมู่บ้านนี้จะเกิดอาชญากรรมน้อยมาก เพราะในหมู่บ้านประกอบอาชีพในการทำงานสวนยาง โจรไม่ไปลักขโมยบ้านเขา คือ เขาจะช่วยกันในทุกๆ กิจกรรม จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี 3. การประสานงานของเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน ความรักความสามัคคีในชุมชน ประชาชนรู้ว่าเขาได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากน้อยเพียงใด บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และได้เสนอแนะแนวคิด ปัจจัยที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างน่าประทับใจ และเป็นประโยชน์อย่างสูงต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
กรรมการหอการค้าจังหวัดนครราชสีมา	- ภาคเอกชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี การตั้งโทรศัพท์วงจรปิด หรือ เปิดไฟสว่างในเวลากลางคืนหรือมีการสอดส่องผู้กระทำ เช่น ในส่วนที่เป็นส่วนกลางมีแค่บตติดตั้งบุคลากรไม่มี รวมทั้งในส่วนของเทศบาลอีกส่วนหนึ่ง การดูแลรักษาต่อ ประชาชนทั่วไป มีกันเกือบหมด เมื่อมาถึงได้ขอข้อมูลไปดู - มีเหตุการณ์หนึ่ง ทางอำเภอ กองทัพ ตำรวจ มารอดู คือ แยกกันไปหลายครั้ง ควรรมาด้วยกันไม่ควรแยกกันมาขอ ทำให้ทำงานลำบากและซ้ำซ้อน บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูงได้เล่ารายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลภาคเอกชน ให้ความร่วมมือให้ข้อมูลคดีอาชญากรรมและได้ฟังข้อเสนอแนะ เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งทางอำเภอ กองทัพ ตำรวจ ไม่ควรแยกกันไปหลายครั้งไปขอข้อมูล ควรไปสอบถามข้อมูลประชาชนพร้อมกับทำให้ทำงานไม่ซ้ำซ้อนกัน
เลขานุการนายกเทศมนตรีสุโขทัย	- กล้องวงจรปิดในเทศบาลเมืองสุโขทัย ได้ร้องขอไปทางส่วนกลาง รองนายกฯ ได้เข้ามาเยี่ยมกลุ่มพายุได้ขอว่า การขอกล้องวงจรปิด ปรากฏว่า ผู้ได้รับข้อมูลไม่มาติดตั้งให้ จึงของบประมาณเพื่อมาดำเนินการเองแต่ไม่ได้ นายกเทศมนตรีจึงต้อง

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
เลขานุการนายกเทศมนตรี สุโขทัย (ต่อ)	ช่วยกันเอง เพราะหวังพึ่งรัฐบาลไม่ได้แล้ว เทศบาลจึงได้ร่วมมือกับภาคประชาชน ภาครัฐไม่ได้ส่งเสริมและส่งเสริมมาน้อยมาก - ภาครัฐไม่ได้ห่วงใยต่อเนื่อง ขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง จากเจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดกำลังอยู่ที่จะปฏิบัติงานในสุโขทัย วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ เทศบาลเมืองสุโขทัย ได้ขอกล้องวงจรปิดจากภาครัฐแต่ไม่ได้ แต่ของบประมาณเพื่อมาดำเนินการเอง แต่ก็ไม่ได้ ดังนั้น ภาครัฐ ควรสนับสนุนงบประมาณและส่งเสริม และห่วงใยอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนอย่างต่อเนื่องรวมทั้งส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ขาดกำลังปฏิบัติงานในสุโขทัย เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาการขาดงบประมาณ และขาดเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เพียงพอในการปฏิบัติงานที่เทศบาลเมืองสุโขทัย เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป
กำนันตำบลป่าเสม็ด	ในปี พ.ศ.2550-พ.ศ.2551 มีกลุ่มอาร์.เค.เค.มากในสุโขทัย ซึ่ง เป็นฝ่ายตรงข้ามของรัฐ มีครั้งหนึ่งเกิดเหตุที่หมู่บ้าน มีเด็กวัยรุ่น 2 คน เด็กคนนี้อยู่ในเทศบาล ถามว่าชาวบ้านไม่มีส่วนร่วมก็ไม่จริง จับเด็ก 2 คนนี้ เป็น อาร์.เค.เค. เป็นเพราะชาวบ้านแจ้งกำนันว่ามีคนแปลกหน้าเข้ามาในหมู่บ้าน 2 คน ได้แจ้งให้อำเภอทราบ อำเภอนำกำลังเข้ามาจับ มีถุงยางครอบมาโดยเป็นพลาสติก เป็นถุงใส่ผ้ามีมิดอาวูธ เป็นกรณีอย่างหนึ่งที่จับได้ ซึ่งได้จากการร่วมมือของชาวบ้าน ซึ่งมีสามัญสำนึกและมีข่าวสารที่ทางรัฐได้แจ้งให้ทราบ - กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่ได้ขึ้นศาล เด็กอายุ 17 ปีปล่อยตัวเพราะพยานอ่อนแล้วส่งกลับไปมาเลเซีย - ชาวบ้านที่มีส่วนร่วมในการเฝ้าดูแลสถานที่ราชการ ชาวบ้านมีส่วนร่วม โทรศัพท์ติดต่อมาก็เข้าใจแล้ว เพราะต้องการมีความสุขสงบในชีวิตและทรัพย์สิน - CCTV. บางครั้งไม่บูรณาการ ในหมู่บ้านนอกเมืองและในเมือง ต้องมีเจ้าหน้าที่ดูแลเครื่อง CCTV. บางครั้ง Monitor เข้าไปอยู่ในโรงเรียนแต่ไม่มีคนดู ตำรวจเข้าไปควบคุมและระวังเหตุได้ ควรจะดูการระงับเหตุ ไม่ใช่เกิดเหตุแล้วมาดู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายก

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
กำนันตำบลปาล์มสด (ต่อ)	อยากจะติดใกล้ๆ บ้านของตนเอง - เดือนรอมฎอน เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องการจะส่งเสริมให้ประชาชนรักรัฐบาล รักชาติ เขาอยากจะเปิดกับครอบครัวเขา อบต.หรือเทศบาลส่งเสริม เดือนรอมฎอน อย่างเป็นสร้างมวลชนมากไปเลือกคนเป็นร้อยละ คน หุงข้าวเองลำบาก ดูด้วยว่าชาวบ้านจะเหนื่อยหรือไม่เหนื่อย บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้สูง ได้เล่าเหตุการณ์ที่จับคนร้ายได้โดยได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านจนจับได้ 2 คนที่เป็น อาร์.เค.เค. เป็นเพราะชาวบ้านแจ้งข้อมูลกับกำนันและเสนอแนะว่า CCTV ในหมู่บ้านนอกเมืองและในเมือง ต้องมีเจ้าหน้าที่ดูแล CCTV เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
รอง ผบก.นราธิวาส รรท.ผกก.สภ.สุโขทัย-ลก	ประชาชนอยู่ในพื้นที่ออกไปตามมัสยิด ถูกตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ราชการ เป็นการที่รอทั้งวันแล้วทำไมต้องมารอตรวจสอบอีก
เลขานุการนายกเทศมนตรีสุโขทัย-ลก	การละหมาดที่มีสยิดจะมีเวรว่าวันนี้หรือวันนั้นของมัสยิดใด จะได้ดำเนินการตามความเหมาะสม เป็นการร้องขอจากโต๊ะอิหม่ามประจำมัสยิด หากต้องการการสนับสนุนให้แจ้งเทศบาลได้
รอง สวป.สภ.สุโขทัย-ลก	- ประชาชนไม่ชอบเจ้าหน้าที่ตำรวจและไม่เข้าใจในการทำงานมวลชนทั้งระบบ คนที่จะมาหานายอำเภอต้องรู้จักนายอำเภอ ประชาชนจะเชื่อมั่นต่อคนที่รู้จัก หากไม่รู้จักก็ไม่อยากจะไปพบจากการได้ร่วมกับโครงการในหลายๆ โครงการ ได้ทำและสอบถามประชาชนเป็นความโชคดีของสุโขทัย-ลก มีกลุ่มพายุ กลุ่มหมวกแดง ในหลายๆ กลุ่ม เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องทำตามกฎหมาย จราจร จับได้ผลประโยชน์ การละเว้นหรือ ปล่อยละเลยได้หรือไม่ หากไม่ทำทั้งระบบจะเกิดปัญหา ได้ดูแลอาสาสมัครพิทักษ์เมือง บางครั้งใช้กำลังดูแลประชาชน จะทำอย่างไรให้ประชาชนมีความสุขมากที่สุด - เคยโดนระเบิดที่จะแนะ ไปสอนนักเรียนชั้น ป.6 จำนวน 1 ภาคเรียน ใช้หลักจิตวิทยาใน 100 คนให้เด็กเป็นคนดีได้ 20 คน ติดขั้นตอนที่คนจะเป็นลูกค้ายาเสพติด นโยบายของตำรวจเป็นนโยบายที่ดีแต่ไม่ค่อยจะเอามาปฏิบัติ ไทยพุทธติดขัดที่พูดภาษายาวีไม่ได้ งานตำรวจไม่ได้พบปะกับประชาชนอย่างจริงจังจึงทำให้ความรู้จักกับกำนันในทุกหมู่บ้าน เกิดความหวาดกลัว คนที่ทำงานด้านมวลชนมาประชาชนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมจริงๆ ไม่หลอก

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง สวป.สภ.สุโขทัย-ลก (ต่อ)	วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินของประชาชน จะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างดีและจริงใจ เพื่อให้ประชาชนรักและของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องทำตามกฎหมายเพื่อมิให้เกิดปัญหาและนโยบายของตำรวจเป็นนโยบายที่ดี ตำรวจต้องเอามาปฏิบัติและงานตำรวจต้องพบกับประชาชนอย่างจริงจัง และทำให้ประชาชนมีความสุขมากที่สุด เพื่อประโยชน์ในการได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความใจเย็น รอบคอบ มีความมุ่งมั่น และจิตสาธารณะในการสอนนักเรียนให้เป็นคนดี และได้เสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์และน่าประทับใจ
รอง ผบก.นราธิวาส รรท.ผกก.สภ.สุโขทัย-ลก	ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กระบวนการทำงานในองค์กรของรัฐต้องใช้งบประมาณ ข้อหลักๆของงบประมาณ ความมั่นคง โดย กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้าเป็นเจ้าของงบประมาณ ด้านพัฒนา ศอ.บต.เป็นเจ้าของงบประมาณ ทั้ง 2 หน่วยงานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้ง 2 ฝ่ายต้องขับเคลื่อน มีหลายอย่างที่เกิดปัญหา ซึ่งมองว่าไม่ชัดเจน เช่น ตำรวจมีการแต่งตั้งตำรวจอาสา แต่การปฏิบัติจริงๆ ยังไม่เกิดขึ้น ตำรวจอาสาให้เงินเดือนเดือนละ 5,000 บาท ทำมา 3 เดือนแล้วยังไม่ได้เงิน ปัญหาจึงเกิดขึ้น - ผลที่เกิดขึ้นได้จากการป้องกันมากกว่าอาสาสมัครใจมา เช่น กลุ่มพายุ คือ อาสาด้วยใจให้เจ้าหน้าที่ เมื่อมีค่าจ้างที่เกี่ยวข้องก็จะทำให้มีกำลังใจขึ้น - การจ้างงานท้องถิ่น ก็เป็นสิ่งที่ดี เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน - ผลด้านการสืบสวนจะเห็นผลชัดเจน ต้องมีส่วนได้ส่วนเสียจากผู้มีผลกระทบ - ทุกวันพยายามมุ่งพัฒนาการสืบสวนด้านอื่น ฝ่ายตรงข้ามมียุทธวิธีที่ต่อต้าน เช่น เอา D.N.A. ของผู้นำศาสนาไปทิ้งไว้แล้วเจ้าหน้าที่รัฐไปเชิญผู้นำศาสนามาตรวจ D.N.A. เกิดการเข้าใจผิดระหว่างผู้นำศาสนากับเจ้าหน้าที่รัฐ บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการสืบสวนสูง มีจิตสาธารณะในการพยายามมุ่งพัฒนาการสืบสวน และได้เล่าเหตุการณ์ในพื้นที่

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง ผบก.นราธิวาส รรท.ผกก.สภ.สุโข-ลก (ต่อ)	3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กรอบการทำงานในองค์กรของรัฐต้องใช้งบประมาณ ข้อหลักๆ ของงบประมาณได้อย่างชัดเจน
รอง สวป.สภ.สุโข-ลก	- ประชาชนไม่ค่อยอยากมาโรงพัก และเข้าไปหาผู้นำท้องถิ่น หากผู้นำดีไม่เป็นไร แต่ถ้าผู้นำไม่ดีไปเรียกผลประโยชน์กับประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐไม่เข้าใจในเรื่องภาษา แล้วไปรับเงินทองมาบางส่วน มีผู้นำท้องถิ่นหรือผู้นำตามธรรมชาติต่างๆ
ผู้นำชุมชนบือเร็ง	บางสิ่งบางอย่างเกินไป กรณีด้านตรวจต่างๆ หากมีเจ้าหน้าที่อยู่ทำไมไม่เก็บที่กั้นออก ถูกตำหนิมีบางครั้งมีเจ้าหน้าที่ไปตรวจ โดยเฉพาะเราเป็นเมืองท่องเที่ยว อะไรๆ ก็ตรวจเต็มไปหมด กรณีมีเจ้าหน้าที่ก็มีปัญหา ประชาชนเดือดร้อนเพราะด้านตรวจ
ผอ.สวท.สุโข-ลก	ได้มีการทำรายการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยให้ประชาชนแจ้งความไม่พึงพอใจกับเจ้าหน้าที่ ได้มีหลายๆ กลุ่มประมาณ 1 เดือนกว่า ความร่วมมือจากประชาชนแจ้งมีน้อย ส่วนหนึ่งอาจกลัวเรื่องการร้องเรียนกระทบกับฝ่ายต่างๆ ส่วนใหญ่พูดสั้นๆ จะออกไปในแนวขอเพลงไปช่วยเป็นปากเสียงให้ใช้ช่องทางของวิทยุแห่งประเทศไทยเป็นรายการหนึ่งที่ สวท.ทำอยู่
นักวิจัย	ปัจจัยที่เป็นองค์ความรู้ให้การมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น มีปัจจัยอะไรหรือไม่ที่เรายังไม่ไปเหมือนมาเลเซีย เช่น วัฒนธรรม ประเพณี
กรรมการหอการค้าจังหวัดนราธิวาส	ความร่วมมือของประชาชนที่ไม่กล้าให้ความร่วมมือ อาจเป็นผู้ประกอบอาชีพที่ไม่สุจริตอยู่แล้ว เรื่องของใครของมัน แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพ คือ ปราบปรามพวกนี้ให้หมด บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนวคิดที่ประชาชนที่ไม่กล้าให้ความร่วมมือ อาจจะเป็นผู้ประกอบการที่ไม่สุจริต แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพ คือ ปราบปรามพวกนี้ให้หมดซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
เลขาธิการนายกเทศมนตรีสุโข-ลก	- ประเทศไทยเกี่ยวกับเรื่องนี้ภาครัฐและภาคเอกชนควรสนับสนุนให้มีความรู้มากกว่าปัจจุบัน หากประชาชนให้ความร่วมมือกับภาครัฐ คดีความต่างๆ จะลดน้อยลง - การดำเนินมาตรการทางกฎหมายต้องทำอย่างจริงจังให้มาเลเซีย ตำรวจมองชาวบ้านในมิติหนึ่งของไทยยังไม่ถึงระดับนั้น ในส่วนของการกระทำความผิดอย่างจริงจังหรือรุนแรง เช่น มาเลเซียจะปกปิดชื่อบุคคลที่ให้ข้อมูลเป็นความลับมากที่สุด เช่น การสืบพยานล่วงหน้าควรเสนออัยการสืบพยานล่วงหน้า

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
เลขานุการนายกเทศมนตรี สุโขทัย (ต่อ)	- รัฐต้องส่งเสริมประชาชนด้านการศึกษาอาชีพ ให้ความรู้เลี้ยงดูตนเองได้อย่างสุจริต จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากขึ้น วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ 1. เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ภาครัฐและภาคเอกชนควรสนับสนุนให้มีความรู้มากกว่าปัจจุบัน หากประชาชนให้ความร่วมมือกับภาครัฐคดีอาชญากรรมต่างๆ จะลดน้อยลง 2. การดำเนินมาตรการทางกฎหมายต้องทำอย่างจริงจังในการกระทำความผิดอย่างรุนแรง บุคคลที่ให้ข้อมูลจะปกป้องบุคคลที่ให้ข้อมูลเป็นความลับมากที่สุด 3. รัฐต้องส่งเสริมประชาชนด้านการศึกษาอาชีพ ให้ความรู้เลี้ยงดูตนเองได้อย่างสุจริต จะได้ไม่ไปประกอบอาชีพ เช่น ค้ายาเสพติด จะทำให้อาชญากรรมลดน้อยลง บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างสูงต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
กำนันตำบลป่าเสม็ด	- การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ประชาชนไม่ยอมพัฒนาตนเอง เช่น กฎหมายใส่หมวกกันน็อกจับบ้างไม่จับบ้าง - จิตสำนึกในเรื่องกฎหมาย จะไม่ศรัทธาเพราะเจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย น้ำมันเถื่อนเปิดขายตามถนน หน้าโรงพักยักยอกอยู่ คือ ไม่ได้ใช้กฎหมายจริงๆ จะคิดถึงลูกหลานไปตลอดชาติ หากไม่ได้ใช้กฎหมายจริงๆ ประชาชนมีส่วนร่วม ในส่วนของความสำเร็จ ชาวบ้านที่หนีคดี พรก.ฉุกเฉินบางส่วนก็กลับมาหาผู้นำในท้องถิ่น เป็นครูสอนโรงเรียนสามัญ แต่พอมีระเบิดก็ถูกใส่ร้ายหนีไปอยู่ที่มาเลเซีย ได้ติดต่อกลับมา เมื่อพิจารณาว่าไม่ผิดได้กลับมาอยู่สบาย อาจารย์บางคนโดนพรก.ฉุกเฉิน อาจารย์ต้องไปอยู่ที่ส่วนหน้า บางครั้งคดีต่างๆ ก็แก้ได้ไม่ใช่แก้ไม่ได้ วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ 1. การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ประชาชน และเจ้าหน้าที่รัฐต้องพัฒนาตนเอง 2. จิตสำนึกในเรื่องกฎหมายจะศรัทธาถ้าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายจริงๆ เพื่อความยุติธรรมและเกิดประโยชน์แก่ประชาชน

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
กำนันตำบลปาสี (ต่อ)	บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
รอง สวป.สภ.สุโขทัย-ลก	การใช้กฎหมายเคร่งครัด กระทั่งกับวิถีชีวิตของชาวบ้านหรือไม่ทำไมรัฐบาลไม่ทำให้น้ำมันถูก ทำไมจึงไม่จับยาเสพติด มาจับน้ำมันทำไมแต่คนที่จับยาเสพติดมีปัญหาเพราะกลุ่มนี้มีอำนาจเงินมาก เมื่อจับทั้งป้องกันและปราบปราม เพราะอำนาจเงินและอิทธิพลทำให้ข้าราชการตำรวจหลายคนไม่กล้าจับ
รอง ผบก.นราธิวาส รพท.ผกก.สภ.สุโขทัย-ลก	วัฒนธรรมของบ้านเรามีวัฒนธรรมที่อุปถัมภ์ เคยมีประสบการณ์ในการเข้าไปพูดคุยกับพวกที่ถูกออกหมาย จึงคิดว่าต้องให้ความรู้ความเข้าใจ พรก. หรือ พรบ.ต่างๆ ในภาพรวม แล้วมี 3 อย่าง ที่ให้ประชาชนร่วมมือ 1) สร้างความเชื่อถือไว้วางใจ 2) สร้างความชอบพอ 3) สร้างแรงจูงใจ วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ ภาครัฐการที่จะให้ประชาชนร่วมมือจะต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) สร้างความเชื่อถือ ไว้วางใจแก่ประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ 2) สร้างความชอบพอแก่ประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ 3) สร้างแรงจูงใจแก่ประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง เสนอแนะแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
รอง สวป.สภ.สุโขทัย-ลก	ความประพฤติของส่วนบุคคล คือ จิตสำนึกร่วม ครอบครัวยุค การถูกอบรมบ่มเพาะ การศึกษา การปลูกฝังทางความคิด ต้องปูพื้นฐานหากสามารถคิดวิเคราะห์ด้วยตนเองโดยใช้เหตุผล การสร้างข่าวลือมากกว่าข้อเท็จจริง สิ่งที่ตามมาคือ การขาดความเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่ - เรื่องพรก. อยู่ในโครงการพาคนกลับบ้าน คนที่มีความกลัว พรก. ซึ่งไม่ได้บอกว่าเป็นผู้ต้องหา ถ้าพิสูจน์ได้ว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจริงๆ ก็สามารถกลับบ้านได้ - จุดตรวจ ด่านตรวจ จุดสกัด ด่านตรวจต้องมีคน 24 ชั่วโมง จุดตรวจจะตรวจเป็นช่วงๆ จุดสกัดเป็นการตั้งจุดตรวจตามยุทธวิธี

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง สวป.สภ.สุโขทัย-ลก (ต่อ)	คือ ไม่เป็นเวลา ไม่เป็นพื้นที่ เครื่องกีดขวางที่อยู่ติดกับถนนเพื่อปรับการจราจรของฝ่ายตรงข้าม หากสามารถสอนวินัยต่างๆ จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี
นักวิจัย	รูปแบบที่จะนำไปจัดการความรู้ให้กับประชาชนควรมีรูปแบบอย่างไร
กรรมการหอการค้าจังหวัดนราธิวาส	ควรให้ระดับบนให้รูปแบบมาให้ระดับล่างปฏิบัติ
เลขานุการนายกเทศมนตรี สุโขทัย-ลก	อยากให้ส่วนกลางเป็นฝ่ายสนับสนุนหรือพี่เลี้ยงผู้นำท้องถิ่นทางด้านเศรษฐกิจ ศาสนา สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ให้รางวัลสนับสนุนให้กับประชาชน
กำนันตำบลป่าเสม็ด	ระดับล่างไม่ควรจะไปท้อถอย เรื่องแบบนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านมีจิตสำนึก ให้ชาวบ้านในหมู่บ้าน ตำบล ที่สำคัญ คือ ผู้นำต่างๆ อย่าไปท้อในเรื่องนี้จนกว่าประเทศเราประชาชนมีความรู้ในเรื่องนี้ดีพอ
รอง สวป.สภ.สุโขทัย-ลก	ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ประชุมชาวบ้านเดือนละ 2 ครั้ง นอกจากนั้นยังเป็นหัวหน้าหน่วยในองค์กรต่างๆ หลายองค์กร เช่น - โครงการที่สร้างรายได้ให้กับประชาชน ให้ประชาชนได้มีความสุข โครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติด - โครงการอาสาสมัครพิทักษ์เมือง พัทธกษชุมชนให้เห็นว่าตำรวจทำงานอย่างนี้แหละเหนื่อยจริงๆ - การสร้างความจริงใจให้กับประชาชนจะสร้างความร่วมมือที่ได้รับจากประชาชน วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ 1. ให้ประชุมชาวบ้านในการมีส่วนร่วมของชุมชน 2. การสร้างรายได้ให้กับประชาชนให้ประชาชนมีความสุข 3. ในการประชุมกับแม่ ให้แม่ดูแลลูกหลานให้ปลอดยาเสพติด 4. การสร้างความจริงใจให้กับประชาชน ซึ่งจะสร้างความร่วมมือจากประชาชน บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีจิตสาธารณะในการประชุมกับชาวบ้าน และเป็นหัวหน้าหน่วยในองค์กรต่างๆ ซึ่งเป็นโครงการที่สร้างความสุขแก่ประชาชนและความร่วมมือจากประชาชน

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง ผบก.นราธิวาส รพท.ผกก.สภ.สุโขทัย-ลก	มีปัญหายาวนานพอสมควร รูปแบบการก่อเหตุเปลี่ยนไป เยาวชนรุ่นใหม่มาสร้างขึ้นในภายหลัง รุ่นใหม่ถูกฝังชิปหรือปลูกฝังต่อเนื่อง ต้องพยายามไม่ให้ถูกฝังชิปต่อเนื่องจากเด็กรุ่นใหม่ - หน่วยงานต้องรับผิดชอบไม่ให้เด็กถูกอบรมสั่งสอนในเรื่องการก่ออาชญากรรม - ส่วนราชการต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินงานในพื้นที่การดำเนินงานตามโครงการหน่วยงานที่รับผิดชอบเมื่อดำเนินการแล้วมีการประเมินผลว่าสำเร็จตามโครงการหรือไม่ อย่าให้มองว่าเข้ามาใช้เงินงบประมาณมาแบ่งปันกัน วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ 1. เยาวชนรุ่นใหม่ก่อเหตุ มาสร้างขึ้นภายหลัง รุ่นใหม่ถูกฝังชิปหรือปลูกฝังต่อเนื่อง ต้องพยายามไม่ให้ถูกฝังชิปต่อเนื่องจากเด็กรุ่นใหม่ 2. หน่วยงานต้องรับผิดชอบไม่ให้เด็กถูกอบรมสั่งสอนในเรื่องการก่ออาชญากรรม 3. ส่วนราชการที่เข้ามาดำเนินงานในพื้นที่ตามโครงการหน่วยงานที่รับผิดชอบ เมื่อดำเนินการแล้วต้องมีการประเมินผลตามโครงการหรือไม่ อย่ามองว่าเข้ามาใช้เงินงบประมาณมาแบ่งปันกัน บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความเชี่ยวชาญสูง และนำเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
ผู้นำชุมชนบือเร็ง	เป็นวิชาการที่ถูกต้องที่ รอง ผบก.รพท.ผกก.สภ.สุโขทัย-ลก ได้พูดมา แต่การที่พวกเราจะนำมาใช้ คือ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสำคัญมาก คือ จะให้เป็นคนในพื้นที่เข้าไปทำงาน จะเป็นผลต่อการช่วยในเรื่องความไม่สงบ ให้เด็กในพื้นที่ คือ เด็กใน 3 จังหวัดเข้ามาทำงานจนเป็นหัวหน้าประจำการ บอกได้เลยถ้าข้าราชการเป็นเด็กพื้นที่จะทำให้เกิดผลดีได้มากที่สุด วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ 1. ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสำคัญมาก คือ จะให้เป็นคนในพื้นที่เข้าไปทำงาน จะเป็นผลต่อการช่วยในเรื่องความไม่สงบ

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้นำชุมชนบือเร็ง (ต่อ)	2. ให้เด็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เข้ามาทำงานจนเป็นหัวหน้าประจำการ ถ้าข้าราชการเป็นเด็กในพื้นที่จะทำให้เกิดผลดีมาก บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูงและเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
ผอ.สวท.สุโขทัย-ลก	การสร้างชุมชนเข้มแข็งมีสำนึกประชาชนในพื้นที่ หรือผู้นำในพื้นที่ ผู้นำศาสนาในพื้นที่ของจังหวัด มีส่วนสำคัญที่สืบทอดจากผู้นำศาสนา คือ ผู้นำในท้องถิ่น หากผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนามีคุณภาพ ประชาชนในพื้นที่จะมีคุณภาพด้วย วิธีการสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ การสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีสำนึกประชาชนในพื้นที่ คือ ผู้นำในพื้นที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา มีคุณภาพ ประชาชนในพื้นที่ก็จะมีคุณภาพด้วย บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถ และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

สรุปกิจกรรม AAR (Action After Review) ครั้งที่ 7

จากกิจกรรมหลังทำการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเล่าเรื่อง (Storytelling) ครั้งที่ 6/2556 จากผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด สามารถสรุปเป็นกิจกรรม AAR ได้ดังนี้

1) เป้าหมายของการเข้าร่วมประชุมครั้งนี้ คือ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมและหาแนวทางในการป้องกัน แก้ไขปัญหาในการดำเนินการให้ประชาชนในท้องถิ่น เข้าใจถึงบทบาท และหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อลดปัญหาคดีอาชญากรรม สร้างความเข้าใจของประชาชนกับภาครัฐเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และต้องการทราบปัญหา ข้อขัดข้องต่างๆ กระบวนการในการให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐในมิติการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ และรับฟังความคิดเห็น

2) เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลเกินคาด คือ การค้นหาถึงปัญหา และอุปสรรคในการทำงานในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบ เพราะว่าเป็นการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงานในพื้นที่ และผู้ดำเนินการรับทราบในข้อมูลเชิงลึก อันละเอียดอ่อน เช่น ความแตกต่างทางด้านศาสนา วัฒนธรรม และวิถีการดำรงชีพของประชาชนในพื้นที่ และความร่วมมือของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสุโขทัย-ลก หน่วยงานต่างๆ ที่ให้ข้อมูลข่าวสารแก่เจ้าหน้าที่

ตลอดเวลาจนนำไปสู่การรวบรวมพยานหลักฐานจับกุมผู้กระทำความผิด และดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเป็นธรรม และรัฐบาลได้ส่งเสริมในเรื่องงบประมาณต่างๆ ให้กับพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่ต้องการ และการนำเสนอข้อมูลของเหตุที่เกิดขึ้นในพื้นที่ด้วยความจริงใจของผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อเจาะไปถึงสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง และนำไปสู่การแก้ไขปัญหา

3) เป้าหมายส่วนใดที่ไม่บรรลุผล เพราะไม่ทราบในมุมมองของผู้นำทางศาสนา เนื่องจากไม่สามารถเข้าร่วมได้ ทำให้ไม่ทราบถึงผลทางด้านศาสนาที่มีปัจจัยต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจในเรื่องของวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ และประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ชนบทของจังหวัดนราธิวาส ยังคงเกิดความหวาดกลัวต่อภัยผู้ก่อการร้ายอยู่อีก เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องสร้างกำลังใจให้แก่ประชาชนอย่างเต็มที่

4) สิ่งที่ได้เรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ที่สุด คือ การค้นหาจุดร่วมในการปฏิบัติงานในพื้นที่ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ และแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับภาครัฐ และได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เข้าร่วมประชุม ทำให้เกิดมุมมองใหม่ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ประสบความสำเร็จ และได้รับฟัง และเรียนรู้ว่าตัวแทนของแต่ละภาคส่วนมีมุมมองที่แตกต่างกันในบางประเด็น เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้นำท้องถิ่นมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย และความคิดทางภาคประชาชน ถึงเหตุผลที่ไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐ และได้ทราบแนวคิดใหม่ๆ ที่จะแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนไม่ว่าจะเป็นเรื่องศาสนา ประเพณี ความเชื่อใจ และรับทราบปัญหา และข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วนที่เข้าร่วมกิจกรรม และการได้แลกเปลี่ยนปัญหาข้อขัดแย้งของคนในพื้นที่

5) จะกลับไปทำอะไร ร่วมกับใคร โดยจะนำแนวทางการมีส่วนร่วมที่ได้จากการประชุมครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านจิตวิทยามวลชนในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน และจะให้การสนับสนุนส่งเสริมแก่ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และประชาชนเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนในพื้นที่ให้สู่ภาวะปกติโดยเร็ว และสร้างความเข้าใจกับประชาชน ประชาสัมพันธ์ร่วมกับประชาชน และเสนอแนวทางกับผู้บังคับบัญชาถึงปัญหาในเรื่องนี้ และประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของตนเองถึงปัญหาในเรื่องนี้ และประสานควรปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นๆ ถึงปัญหาเรื่องนี้ ข้อเสนอส่วนใหญ่ ออกมาว่าต้องสร้างชุมชนเข้มแข็ง ดังนั้นในส่วนของภาคเอกชน จึงมองไปที่สถาบันครอบครัว และเศรษฐกิจ โดยการสร้างพื้นฐานความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว อีกทั้งส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่สามารถประกอบอาชีพ มีรายได้เพียงพอที่จะดำรงชีพอยู่ได้อย่างสุขสบาย และเริ่มจากการทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยก่อนเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน รู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง

6) ถ้ามีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างนี้อีก ผู้จัดควรเพิ่มกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชนในพื้นที่ และเชิญผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายต่างๆ เช่น ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เข้าร่วมกิจกรรมนี้ด้วย และขยายเวลาในการประชุมเพื่อหาข้อสรุปในการแก้ไขปัญหา สาเหตุได้อย่างจริงๆ และมีบางท่านมีความเห็นว่าไม่มี เพราะผู้จัดกิจกรรมได้ดำเนินการดีอยู่แล้ว

ภาพ 4.7 การประชุมครั้งที่ 7 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 6 วันอังคารที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ.2556 เวลา 09.00-12.00 น.
ณ ห้องประชุมบงสุรย์ ชั้น 1 โรงแรมเก็นติ้ง อำเภอสู่โข-ลก จังหวัดนราธิวาส

ขั้นตอนที่ 9 การประชุมครั้งที่ 8 การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการมีส่วนร่วมและถอดบทเรียน เพื่อพิจารณาร่างคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

การประชุมเพื่อพิจารณาร่างคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในวันศุกร์ที่ 9 สิงหาคม พ.ศ.2556 ระหว่างเวลา 09.00 -12.00 น. ณ ห้องประชุมเรือนแก้ว โรงแรมหาดใหญ่ รามา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย

1. พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ หัวหน้าโครงการวิจัย
2. ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง นักวิจัย
3. พลตำรวจตรีสุเมธ พงษ์ลิมานนท์ นักวิจัย
4. พลตำรวจตรีหญิง สุวิไล คุณาชีวะ นักวิจัย
5. ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา
6. ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
7. ผู้บังคับการอำนวยการ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
8. รองผู้บังคับการภูธรจังหวัดสงขลา
9. ผอ.สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (ช่อง 11)
10. รองอธิการบดี ม.สงขลานครินทร์
11. ช่วยราชการกองข่าว มณฑลทหารบกที่ 42
12. นิติกรจังหวัดสงขลา

ก่อนที่จะเริ่มการประชุมประธานในที่ประชุม คือ พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ ได้มอบร่างคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้กับผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถอดบทเรียนการดำเนินงานในการร่างคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ตาราง 4.8 บันทึกผลสรุปการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการถอดบทเรียนในการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา	ในเรื่องของการจัดการความรู้ ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในจังหวัดสงขลา ยังมีพื้นที่ความมั่นคง ซึ่ง 4 อำเภอ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา อำเภอสบไย้อย ติดกับพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา - 4 ปีแรก (พ.ศ.2551 - พ.ศ.2553) คดีความมั่นคงใกล้เคียงกับ 3 จังหวัด - 3 ปีหลัง (พ.ศ.2554-พ.ศ.2556) ใน 4 อำเภอ มีเพียง 2-3 ครั้งในอำเภอสบไย้อยและอำเภอเทพา เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น

ตาราง 4.8 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา (ต่อ)	- ฝ่ายตรงข้ามอาจไม่รู้เขตปกครอง พื้นที่ด้านความมั่นคง หน่วยเฉพาะกิจสงขลา หรือหน่วยตระเวนชายแดน เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ.2556 กอ.รมน.ได้แบ่งภารกิจในอำเภอจะนะ และอำเภอนาทวี เข้าไปดูแลมากขึ้น ดังนั้น หน่วยเฉพาะกิจ จะมุ่งเน้นในอำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย เมื่อจังหวัดสงขลาเข้าไปรับผิดชอบด้านความมั่นคง คือ อำเภอจะนะและอำเภอนาทวี - บทเรียนจากการปฏิบัติงาน 4 อำเภอ นับถือศาสนาอิสลาม อิสลามยึดหลักคิดกับศาสนาอื่น วิถีชีวิตต้องขลิบอวัยวะเพศ ตายไปใช้อิหม่ามทำศพ อิสลามจริงๆ ต้องอิงกับหลักเกณฑ์ของกฎกติกาประจำหมู่บ้าน ทางเหนืออิสลามอิงกับหลักกฎหมาย แต่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อิงกับหลักศาสนา (1) อำเภอนาทวี และอำเภอจะนะให้ทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อู๋กุ่ม ปากะ คือเป็นหลักการที่อิงทั้งกฎหมายและศาสนาอิสลาม กำหนดกฎกติกา ถ้าไม่ไปทำการละหมาด หากติดบูหรี หรือ 4x100 จะต้องหาไปดาวะหรือให้หมออนามัยรักษา หากไม่อย่างนั้นแล้วอิหม่ามจะไม่ไปร่วมพิธีในสังคม จะต้องมีการไปดูแลแก้ไขเป็นส่วนที่ 1 ในการมีส่วนร่วม (2) 1 ก.ค.56 โดนระเบิด 2 ก.ค.ไปประชุม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หากทางฝ่ายตำรวจนำเครื่องมือพิเศษไปตรวจสอบแล้วเข้าไปตรวจค้น ปิดล้อม ขอให้กำนันผู้ใหญ่บ้านพาเข้าไปตรวจค้น แต่กรณีพบเหตุการณ์ซึ่งหน้าให้ตำรวจตรวจค้นจับกุมได้เลย (3) การที่กลุ่มอ้างว่าเป็น ปี.อาร์.เอ็น. บอกว่าผู้รุกรานชาวอิสลาม ทางจังหวัดสงขลาทำ YouTube “อู๋กุ่มปากะ” ชี้แจงให้ประชาชนทราบความจริง (4) ในกรณีที่เกิดปัญหาขึ้นแล้วในตำบลใด หมู่บ้านใด เช่น การพนันสีใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่นการพนันสีในอำเภอเทพา หากมีเรื่องการวางระเบิด คนที่จะไปจัดการ คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คราวนี้ก็เหมือนกันให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไปเอาสีที่พนไว้ออกไป - บทบาทของตำรวจ ทหารเป็นผู้กำกับดูแลผู้นำศาสนา ซึ่งใช้ประมาณ 2-3 เดือน ซึ่งที่กลับมาคือได้ชาวบ้านเป็นหูเป็นตาให้ เขามาชาวบ้านเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหา (5) ใน 4 อำเภอมีหมายจับ 19 หมาย ให้ปลัดอำเภอประจำตำบลให้ไปเจรจากับพ่อ-แม่ พี่น้องให้บอกกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ติดต่อขอมอบตัว ทางจังหวัดจะช่วยให้มีหลักประกันทางด้านทหาร Model ที่เล่าให้ฟัง รัฐให้การช่วยเหลือ ผู้ใหญ่บ้านได้เงินเพิ่มพิเศษ =

ตาราง 4.8 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา (ต่อ)	15,000 บาท/เดือน ผู้ช่วยได้เงินเพิ่มพิเศษ = 7,800 บาท/เดือน (6) หากเล่าให้คณะผู้วิจัย พื้นที่ 3 จังหวัด และ 4 อำเภอ จะได้เปรียบกว่าทางเหนือ ที่อื่นจะมีผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แต่ใน 3 จังหวัด และ 4 อำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน มีผู้ช่วยได้ถึง 7 คน และกรรมการปกครองยังให้เงินเดือนพิเศษให้อีก 20,000 บาทได้นำงบประมาณส่วนนี้ไปช่วยในโครงการ “อุกมปากะ” หากผู้ใหญ่บ้านบอกว่า 7 คนไม่ไหว ให้มาคนเดียว ก็อาจแบ่งเป็นพื้นที่กันไปก็ได้ ให้เขาจับคู่เป็น Buddy หากทางฝ่ายตำรวจ ฝ่ายปกครอง จะนำเอาลักษณะแบบนี้ หมู่บ้านจะใช้เดือน 1 แสนบาท/เดือน ผู้ใหญ่บ้านใช้เดือนละ 1 แสน แล้ววันดีคืนดีให้มีการชักธงอื่นเหนือธงไตรรงค์ก็ไม่ได้ นี่คือนโยบายที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาใช้ ปัญหาอุปสรรค 1) ข้อตกลงในการสลับหมุนเวียนในการเข้าเวรยาม 2) ทหาร ตำรวจ บางหน่วยงานมองว่า ผู้นำทางศาสนาเป็นฝ่ายรัฐ บางทีครอบครัวยึดข้อหาว่าเป็นแนวร่วม อยู่ที่ชาวบ้านมีที่อยู่ 5 ไร่ ถูกชักชวนให้ไปเผาโรงเรียน คือสิ่งที่พนักงานสอบสวน ฝ่ายปกครอง ต้องทำงานร่วมกัน แนวร่วมไม่ได้ทำด้วยความตั้งใจ ต้องหาทางแก้ไข 3) คดีหลายคดีหากใช้แต่แหล่งข่าวอย่างเดียว จะผิดพลาด ต้องใช้นิติวิทยาศาสตร์เข้าไปช่วย พื้นที่ยะหาและบันนังสตา เป็นพื้นที่ดินดี เขตป่าสงวน หากตกลงกันไม่ได้แล้วไปหาว่าคนนี้เป็นแหล่งข่าวใหม่ หากไม่ใช่กระบวนการชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วม หากไม่เข้าใจ ไม่เข้าถึง จะทำให้กระบวนการมีการสลับซับซ้อน 4) ชาวบ้านอ้างกลัวอย่างเดียว จึงทำให้ผู้นำท้องถิ่นอ้างหลักศาสนาอิสลามว่าไม่ควรไปยุ่งกับชาวบ้าน เป็นเรื่องที่เกิดปัญหา - จะได้อยู่ในคู่มือว่า โครงสร้างของอิสลามเป็นอย่างไร เริ่มที่ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาล - ในการประชุมผู้ใหญ่บ้าน ต้องใช้สารวัตรใหญ่หรือ สารวัตรปราบปรามมาร่วมประชุมด้วย ก่อนออกหมายจับควรเข้าไปดูแล้วเข้ามามีส่วนร่วม - มีนิติกรประจำจังหวัด ให้นิติกรมาร่วมคิด วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. บทบาทของตำรวจ ทหารเป็นผู้กำกับดูแลผู้นำศาสนา ซึ่งมีผลทำให้ชาวบ้านเป็นหูเป็นตาให้เขามากัน 3 แล้วชาวบ้านเข้ามามี

ตาราง 4.8 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา (ต่อ)	บทบาทในการแก้ปัญหา 2. ลูกหลานใครติดยาเสพติดต้องพาไปให้หมอรักษา 3. การมีของหายในหมู่บ้าน กรรมการหมู่บ้านต้องเข้ามาดูแลแก้ไข 4. ต้องการสลับหมุนเวียนในการเข้าเวรยาม 5. พนักงานสอบสวนและฝ่ายปกครองต้องทำงานร่วมกัน ต้องทำด้วยความเต็มใจ และหาทางแก้ไขปัญหาต่างๆ 6. คดีต่างๆ หากใช้แหล่งข่าวอย่างเดียวอาจเกิดการผิดพลาด ต้องใช้นิติวิทยาศาสตร์เข้าไปช่วย เพื่อความถูกต้องในกระบวนการยุติธรรม 7. ชาวบ้านอ้างกลัวอย่างเดียว จึงทำให้ผู้นำท้องถิ่นอ้างหลักศาสนาอิสลามว่าไม่ควรไปยุ่งเกี่ยวกับชาวบ้าน 8. ในการประชุมผู้ใหญ่บ้านต้องใช้สารวัตรใหญ่ หรือสารวัตรปราบปรามร่วมประชุมด้วย และก่อนออกหมายจับ ควรให้ชาวบ้านดูแล้วเข้ามามีส่วนร่วม และมีนิติกรประจำจังหวัดและให้นิติกรมาร่วมคิดด้วย บุคลิกลักษณะผู้เล่า 1. มีความรู้ความสามารถ และความเป็นผู้นำสูง มีปฏิภาณไหวพริบ มีความมุ่งมั่นเมตตาและจิตสาธารณะ ในการปกครองจังหวัดและพยายามให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม 2. มีมนุษยสัมพันธ์ดี และประสบการณ์อย่างดีในการถ่ายทอดของ ผู้ว่าราชการจังหวัด ทำให้ผู้ฟังได้ความรู้ในจังหวัดสงขลามากขึ้นและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคที่เป็นประโยชน์อย่างมาก ในการนำไปแก้ไขต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันละปราบปรามอาชญากรรมอย่างดีมาก และน่าประทับใจ
นักวิจัย	ความรู้ของผู้ว่าราชการจังหวัดได้เอามาจากภาคปฏิบัติจริง เมื่อได้ฟังแล้วซาบซึ้ง การทำงานร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจ ช่วยรักษาความปลอดภัย ความรู้ของผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นส่วนหนึ่ง สมควรแล้วที่ได้เลือกเอาจังหวัดสงขลา บทเรียนนี้กำหนดให้ แล้วจะมีการประชุม
ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้	น่าจะเพิ่มเติมของการวิเคราะห์ คือ การเจรจาสันติ ภาพที่เกิดขึ้นกรอบความคิดของ ปี.อาร์.เอ็น. และกรอบความคิดของเราคนละกรอบ ซึ่ง ปี.อาร์.เอ็น. ต้องการเป็นรัฐอิสระ แต่มีหลักว่า 1) มีเจ้าภาพในการเจรจา 2) มีการอดทนอดกลั้นในการหยุดยิง 3) ในกรอบที่ว่ายังไม่มีเอกภาพในแนวคิด มีกองกำลัง คือ การสร้างความรุนแรงจะทำให้เกิดอำนาจต่อรอง การเจรจาสันติภาพ

ตาราง 4.8 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ต่อ)	ต้องมีเอกภาพทุกฝ่าย เราต้องคุ้มกันให้ได้ - อะไรที่ยอมรับกันได้ให้หลักรัฐศาสตร์มากกว่านิติศาสตร์ 4) ประชาชนคือหัวใจที่สำคัญที่สุด เจ้าหน้าที่รัฐต้องเข้าใจตัวของประชาชน ต้องเข้าใจจริง บุคลิกภาพ ค่านิยมของชาวบ้าน - ชาวบ้านเอาหลักศาสนามาเป็นวิถีชีวิต ผู้นำศาสนามี 2 ประการ (1) ความหวาดกลัว (2) ร่วมกับเขาได้อย่างเต็มที่ - งานวิจัยไม่ต่ำกว่า 20 ชิ้น 29 หน่วย คือ หน่วยที่ได้รับความเชื่อถือของประชาชนมากที่สุด คือ ศาสนา การสร้างภาคีเครือข่ายทางศาสนาหากระดับอุสตาร์ด หรือผู้นำโรงเรียนได้พูดเรื่องศาสนาที่ถูกต้อง ทำให้มีประวัติศาสตร์ในเชิงสร้างสรรค์ - ผู้นำศาสนาใช้วิถีชีวิตตามหลักเชื้อชาติ ไม่ยอมสอนศาสนาในการชี้นำ จึงทำให้ถูกยิง หากได้คนแบบนี้มาขยายให้มากขึ้น ได้รับคำสอนทางศาสนา การเข้าใจพี่น้องประชาชน สงครามครั้งนี้เป็นสงครามความคิด ความรู้สึก ต้องสร้างการรับรู้ให้เกิดความคิดใหม่ หากไม่สามารถสร้างการรับรู้ได้ก็จะไม่สำเร็จ - ปี.อาร์.เอ็น. จะมี 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ - ส่วนการนำ คือ ประธานและรองประธาน - ส่วนปฏิบัติงานกลาง (KDP) ถามว่าขณะนี้ได้เจรจาถูกต้องหรือไม่ ตอบว่าไม่ใช่ - บาซอ เป็นผู้นำที่มีอิทธิพลมากที่สุด - พูล เองเปรียบเสมือนผู้นำศาสนา ปี.อาร์.เอ็น. เพื่อจีฮาด ปิดตานี ที่สำคัญคือ ไม่เอาเรื่องการเจรจาต่อรอง นี่คือ กรอบหลักจึงใช้วิธีการรุนแรง เช่น มะร่อโซ ซึ่งกลายเป็น Idol ของบุคคลต้นแบบของเยาวชน ซึ่งใช้มะร่อโซเป็นต้นแบบ เขาต้องการเอาคืนไปเป็น 2 เท่า จะสร้างความรุนแรงเพื่อ 1) ไม่เอาด้วยเรื่องการเจรจา 2) ต้องการให้ OTC เป็นผู้เจรจา ต้องใช้ความรุนแรงในการกำหนดคู่เจรจา แะหวัข้อการเจรจา - ขณะนี้จะมีจิตวิทยาในการต่อต้านรุนแรงอย่างมาก สร้างการยอมรับในเวทีของต่างประเทศ เช่น OIC , UN เพราะต้องการสร้างเป็นแบบติเมอร์ตะวันออก ซึ่งเป็นรัฐบาล และในที่นี้ก็จะประกาศเป็น ปัตตานีดาลุสราม การเจรจา คือ เริ่มจากใช้เวลา 10-15 ปี อาจสำเร็จได้ 10-15 ปี น่าจะเอามาเป็นเขตปกครองพิเศษ ในติเมอร์ตะวันออก รู้สึกผิดหวัง แต่หากอยู่กับ อาเจ็ค คือ เขตปกครองพิเศษ ซึ่งเป็น Frees Station จะทำไม่ได้

ตาราง 4.8 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ต่อ)	วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. น่าจะเพิ่มเติมของการวิเคราะห์ถือการเจรจาสันติภาพที่เกิดขึ้นกรอบความคิดของ บี.อาร์.เอ็น กรอบความคิดของเราคนละกรอบ ซึ่ง บี.อาร์.เอ็น ต้องการเป็นรัฐ อิสระ มีเจ้าภาพในการเจรจา การเจรจาสันติภาพต้องมีเอกภาพทุกฝ่าย เราต้องค้นกันให้ได้ว่าจะเอามาเป็นเขตปกครองพิเศษ อะไรที่ยอมรับกันได้ให้หลักรัฐศาสตร์มากกว่านิติศาสตร์ 2. ประชาชนคือหัวใจที่สำคัญที่สุด เจ้าหน้าที่รัฐต้องเข้าใจตัวของประชาชน ต้องเข้าใจจริงบุคลิกภาพค่านิยมของชาวบ้าน 3. ผู้นำโรงเรียนได้พูดเรื่องศาสนาที่ถูกต้อง เนื่องจากหน่วยที่ได้รับ ความเชื่อถือของประชาชนมากที่สุดคือศาสนา บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างดี
นักวิจัย	มองว่าประชาชนเป็นตำรวจ หรือตำรวจเป็นประชาชน การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจ จังหวัดชายแดนภาคใต้	ประชาชนเป็นตำรวจ การแสวงหาความร่วมมือ ในปี พ.ศ.2521 เอาโครงการตำรวจมวลชนสัมพันธ์ของ พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก เป็นทฤษฎี รูปแบบของการแก้ปัญหาในสงครามการเมือง ซึ่งเป็น Map หรือ Psychological ซึ่งใจใช้หมด - Model แรกเอาไปใช้แก้ปัญหาคอมมิวนิสต์ - จะเอาไปใช้ ทั่วไปได้หรือไม่ ทฤษฎีใหม่ คือ ตำรวจผู้รับใช้ประชาชนต่างกันว่า ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ตำรวจรู้ปัญหาของชุมชนในตัวเอง ตำรวจที่เป็นอยู่ตรงนั้น จะเป็นผู้ประสานงาน
ผู้บังคับการอำนวยการ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัด ชายแดนภาคใต้	- ขอเพิ่มเติม คือ ทหาร ตำรวจ มีหน้าที่ซึ่งปฏิบัติ ต้องรักษาความสงบของบ้านเมือง การได้รับการศึกษาจะปลายเหตุ แต่น้ำหนักจริงๆ แล้ว คือ การศึกษาจะเป็นตัวสำคัญในการให้น้ำหนักมาก เด็กหากได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง จะให้แนวคิดไปในทางที่ถูกต้อง - จังหวัดยะลาจะมีการศึกษาธิการเขต 12 ได้นั่งสนทนาร่วมรับประทานอาหารกับชาวบ้านพบว่าโดยจริงๆ แล้ว กระบวนการศึกษาธิการเอกชนจะมีมาก โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเดิมซึ่งขึ้นอยู่กับอำนาจของปลัด การดูแลไม่ทั่วถึง

ตาราง 4.8 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผู้บังคับการอำนวยการ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ต่อ)	เพราะไม่มีกำลังพลซึ่งดูแลจะมีศักยภาพมากกว่า พอลงไปไม่ถึงกำกับไม่ได้ ครูที่สอนจะสอนอะไรบ้าง ปัจจุบันยังมีอยู่ครูที่มาสอนในโรงเรียนเอกชน จะทราบได้อย่างไรว่าเขาสอนอะไรไปบ้าง ตำราที่มาแต่ละรอบจะทำให้สูญเสียโดยเปล่าๆ ไม่ใช่ทำงานตามระบบเดิมๆ กระทรวงศึกษาธิการ จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาขึ้น สำหรับตำรวจ ทหาร ปัจจุบันเครื่องมือดีมาก ใช้หลักวิทยาศาสตร์ เป็นที่ยอมรับอย่างชัดเจน เช่น มีเครื่องมือที่ดี มีระบบที่ดี แต่ก็ยังมีมากอยู่เช่นกันมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. ทหารตำรวจ มีหน้าที่รักษาความสงบของบ้านเมือง ดังนั้นทหารตำรวจจึงต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างดีที่สุด 2. กระทรวงศึกษาธิการ จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการศึกษาของเด็ก เนื่องจากการศึกษาเป็นตัวสำคัญให้น้ำหนักมาก เด็กหากได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง จะได้แนวคิดในทางที่ถูกต้อง แต่เนื่องจากกว่ากระทรวงศึกษาธิการ เอกชนจะมาก โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเดิมขึ้นอยู่กับอำนาจของปลัด แต่ดูแลไม่ทั่วถึงเพราะไม่มีกำลังเพียงพอจึงทำให้ดูแลไม่ถึง ครูที่สอนจะสอนอะไรบ้าง ทำให้ทราบไม่ได้ว่าเขาสอนอะไรบ้าง จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนากระทรวงศึกษาธิการเพื่อดูแล และพัฒนาการศึกษาของเด็กใน 3 จังหวัดภาคใต้ สิ่งที่ผู้เล่าภาคภูมิใจ สำหรับตำรวจ ทหาร ปัจจุบันเครื่องมือดีมาก ใช้หลักวิทยาศาสตร์ เป็นที่ยอมรับอย่างชัดเจน เช่น มีเครื่องมือที่ดี มีระบบที่ดี บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง มีจิตสาธารณะ และเสนอแนวคิดในการพัฒนาการศึกษาของเด็ก เพื่อให้เด็กมีแนวคิดที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดี และน่าประทับใจ

ตาราง 4.8 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง ผบก.ภ.จว.สงขลา	ส่วนใหญ่เด็กมีความรู้น้อย ไปอยู่ที่ปอเนาะ ตาฎีกา วิถีชีวิตอยู่แบบง่ายๆ โบราณสมัยเก่าเมื่อเราเจริญ ก็ไปเปลี่ยนแปลงระบบความเจริญของเขาไป ขณะเดียวกันวิถีชีวิตมาทางศาสนา มีภรรยามาก ลูกมาก จึงถูกชักจูงได้ง่าย ถูกปลุกฝังได้ง่าย กลางคืนเอาไปฝึก การศึกษาเข้าไปไม่ถึง บางทีไม่มีธงชาติไทยขึ้น เวลาพูดก็ไม่ใช้ภาษาไทย นโยบายอุดหนุนค่าหัวคนละประมาณ 20,000 บาท จะมีการเปลี่ยนโยกคนเพื่อต้องการงบประมาณ ภาษาไทยไม่รู้ยังไม่รู้จักธงชาติ เริ่มจะดีขึ้นเมื่อมีเหตุเข้ามา รายได้ไม่ได้เป็นเจ้าของสวนยาง ลูกเยอะ ญาติเยอะ เมื่อไปเรียนปอเนาะ ตาฎีกา ที่เก่าๆ ขึ้นมา เอาคนเก่าแล้วสอนเด็กๆ ขึ้นไป เรียนทำระเบิดบ้าง ส่วนหนึ่งแยกมาจากประเทศอินโด มาทางแถวพังงา แล้วตีเรืออ้อมเข้ามา ต้องการครูสอนศาสนา เป็นแบบเข้มพวกนี้ส่วนใหญ่ว่างระเบิดที่ได้เงินไป 2,000-3,000 บาท หากมีแนวความคิด มีอุปกรณ์เครื่องมือ แล้วยังจับ เหตุที่ยิงกันที่ระแงง ความมั่นคง คือ การยิงเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทางใต้เมื่อยิงกันแล้วบอกว่า เป็นความมั่นคง ส่วนใหญ่ผลเป็นเรื่องส่วนตัว แต่มาใส่เป็นเรื่องความมั่นคง - การศึกษาไปไม่ถึงทุกโรงเรียน - สมัยแต่เดิม ยิงเจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดความกลัว พอมีเหตุถูกยิงทำให้เกิดความกลัว รถทัวร์ ออกไม่ได้ ไม่ค่อยมีคน ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ซึ่งส่งไป เข้าไปอยู่รู้จักขนบธรรมเนียมหรือไม่ ความเป็นอยู่ละเอียดอ่อน เขาคิดอยู่เสมอว่า ทำไม่ถึงไม่ให้เกียรติเขา ไปถูกรานแผ่นดินของเขา มองว่าเราเป็นผู้บุกรุกเขา มีคนๆ หนึ่งเขียนหนังสือแล้วสัมภาษณ์ลูกน้องเขา มองว่าเราไปถูกรานประเทศเขา - ภาษา เขารู้เรา แต่เราจะไม่รู้เขา อยู่มาฟังภาษาไม่รู้เรื่อง ควรรู้บ้างว่าเขาเรียนอะไรมาบ้าง - ความจริงใจในการทำงาน มีความจริงใจขนาดไหน รู้หรือไม่ เข้าใจถึง 3 คำหรือไม่ ต้องส่งไปปฏิบัติหน้าที่ เข้าใจหรือไม่ว่าประวัติความเป็นมาของเขาเป็นอย่างไร - เมื่อเข้าใจแล้วต้องเข้าถึง ผูกเสียวแบบอีสาน เป็นเพื่อนตายพัฒนาสิ่งที่เขาไม่ทันสมัย ในขณะเดียวกันต้องพัฒนาให้เขาเข้าใจในทุกๆ เรื่อง Internet ความเร็วสูง ทำสิ่งดีและสิ่งไม่ดีไม่ควรทำวัฒนธรรมต่างๆ คล้ายๆ กัน ทุกอย่างเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา - ทั้งหมดที่อยู่มา คือ วิสัยทัศน์ “3 จังหวัดนำอยู่ เขตชุมชนธรรม” ต้องเขตชุมชนธรรม ถามว่าเราคาดหวังอะไรบ้าง ของเขาจะละหมาดทุกวัน เอาสิ่งพวกนี้ลองมาพัฒนาดู

ตาราง 4.8 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
รอง ผบก.ภ.จว.สงขลา (ต่อ)	- สมัยก่อนมีตำรวจบ้าน ตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม ให้แต่ละคนขึ้นมาคล้ายๆ กัน เหมือนตำรวจบ้าน วิธีการสู่ความสำเร็จ/เทคนิค/กลยุทธ์ 1. ภาษา เขารู้เรา แต่เราไม่รู้เขา อยู่มาฟังภาษาไม่รู้เรื่อง เราควรรู้ว่าเขาเรียนอะไรบ้าง 2. ความมั่นใจในการทำงานมีความจริงใจขนาดไหน เข้าใจหรือไม่ว่าประวัติความเป็นมาของเขาเป็นอย่างไร เมื่อเข้าใจแล้วต้องเข้าถึงพัฒนาสิ่งที่เขาไม่ทันสมัย ในขณะเดียวกันต้องพัฒนาให้เข้าใจในทุกๆ เรื่อง Internet ให้ทำ ทำสิ่งที่ดี และสิ่งที่ไม่ดีไม่ควรทำ 3. สมัยก่อนมีตำรวจบ้าน ตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม ให้แต่ละคนขึ้นมาคล้ายๆ กัน เหมือนตำรวจบ้าน บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความสุข ใจเย็น มีจิตสาธารณะ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเสนอแนวคิดในการพัฒนา ให้รู้เขารู้เรา เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาฝ่ายเขาได้อย่างมีประโยชน์สูงสุด
ผอ.สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (ช่อง 11)	สิ่งที่เป็นประโยชน์ คือ ขอให้เจ้าหน้าที่ได้มาทำข่าวเผยแพร่ ซึ่งเป็นงานสำคัญ สื่อมวลชนเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ เราไม่เกี่ยวโดยตรงก็โดยอ้อม การศึกษาตั้งแต่เกิดจนตาย สื่อมวลชนภาครัฐให้ความสนใจ ต้องรู้จริงๆ ในระดับบ้านหรือระดับชุมชน ต้องรู้ให้จริง สืบสาวให้ได้ หลังจากนั้นเราต้องรู้ว่าสถิติที่ได้จากผลการวิจัย จะเน้นอย่างไรที่จะให้ได้รับอย่างไร มุมมองของสื่อโทรทัศน์ คนที่รู้จริงๆ จะไม่มีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วม คนที่รู้จริงๆ ไม่มีการศึกษาที่เข้าไม่ถึง ความจริงใจมีมากน้อยแค่ไหน คณะทำงานชุดนี้จริงๆ แล้วใน 1 ตำบลหรือ 1 หมู่บ้าน หากไม่มีการสำรวจจริงๆ อาจทำให้ไม่ได้สมบูรณ์แบบ การศึกษาอาจมีปัญหา ควรมีการศึกษาระดับปัญหาในแต่ละหมู่บ้าน วิธีสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ สื่อมวลชนเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญ ให้เจ้าหน้าที่ได้มาทำข่าวเผยแพร่ สื่อมวลชนภาครัฐให้ความสนใจ ต้องรู้จริงๆ ในระดับบ้านหรือระดับชุมชน ต้องรู้ให้จริง สืบสาวให้ได้ หากไม่มีการสำรวจจริงๆ อาจทำให้ไม่ได้สมบูรณ์แบบ การศึกษาอาจมีปัญหา ควรมีการศึกษาระดับปัญหาในแต่ละหมู่บ้าน

ตาราง 4.8 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ผอ.สถานีวิทย์โทรทัศน์ แห่งประเทศไทย (ช่อง 11) (ต่อ)	บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนวคิดในการสำรวจในระดับบ้าน และระดับชุมชน เพื่อศึกษาปัญหาในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
รองอธิการบดี ม.สงขลานครินทร์	จะเอาอย่างไรกับเด็กมุสลิม เด็กที่มาเรียน การมาเรียนในส่วนที่มาเรียน ทักษะคติ ในส่วนที่เป็นครูผู้สอน หากมีปัญหาเรื่องต่างวัฒนธรรมตัวเองเป็นพยาบาล จะไม่แตะเรื่องศาสนาอยู่แล้ว ภูมิปัญญาในเรื่องของการศึกษา จะทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีการปรับทัศนคติน่าจะทำให้ดีขึ้น วิธีสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ ภูมิปัญญาในเรื่องของการศึกษา อาจทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนมีการปรับทัศนคติที่ดีขึ้น ดังนั้น การศึกษาจึงมีความสำคัญมาก บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง มีความเชี่ยวชาญในการสอนโดยไม่แตะเรื่องศาสนา เพื่อภูมิปัญญาในเรื่องการศึกษา
ช่วยราชการกองข่าว มณฑลทหารบกที่ 42	ทหารที่มาทำงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ การศึกษาจะไม่มีมากนัก บางครั้งจะต้องจัดธรรมะ เข้ามาสอนให้ ซึ่งจะไม่เข้าใจว่าการสอนนี้จะสอนอะไร การสอนให้ยุวมุสลิม เพราะได้ยินกันมานาน เด็กที่มาจะรู้เรื่องในการทำงานที่เคยมีการอบรมในสิ่งที่ไม่ถูกต้องกันมา บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการทำงานสูง โดยเฉพาะสอนทหารที่มาทำงานใน 3 จังหวัดภาคใต้ ในเรื่องธรรมและอบรมการทำงานที่ถูกต้อง
นิติกรจังหวัดสงขลา	การศึกษายังต่อยอดไม่ติด เพราะมุสลิมพออายุยังน้อยก็แต่งงานแล้วตอบโจทย์ ทำการบ้านลูกไม่ถูก จึงทำให้มีปัญหา แนวทางปอนะจะดีกว่า ลูกจะได้อะไรมาหรือเปล่า ครอบครัวอิสลามเป็นครอบครัวใหญ่ มีลูกหลายๆ คน เมื่อก่อนที่ดินเป็นเจ้าของโดยตัวเอง มีความเชื่อว่าได้ไปเมกกะแล้วจะดี จึงขายที่ดินเพื่อไปเมกกะ เมื่อกลับมาแล้วก็กลายเป็นลูกจ้างที่ดินเองเคยเป็นเจ้าของ เป็นลูกโซ่ที่ต่อเนื่องกันมาพอมีเหตุการณ์กระเทือนใจนิดหน่อย ก็จะถูกชักจูงใจได้ง่าย เมื่อส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปมากๆ แล้วสร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นหรือไม่ ที่ทำกันอยู่อาจทำให้ดีขึ้น เพราะอยากอยู่ มีสวัสดิการมาก ในสิ่งที่ผ่านมาการเข้าถึงจึงยังไม่เข้าถึง ไม่สามารถเข้าไปยื่นในใจของเขา หากเกิดความ

ตาราง 4.8 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
นิติกรจังหวัดสงขลา (ต่อ)	ศรัทธาจะเกิดความเชื่อทั้งหมู่บ้าน หากเข้าไปช่วยในสิ่งที่ถูกต้อง จะเกิดความเชื่อมากและศรัทธาทั้งหมู่บ้าน ไปช่วยกันเอาหินมาถม เข้าไปคลุก การเข้าไปประชุมแบบเป็นทางการ จะไม่ออกจากใจ ต้อง ประชุมนอกรอบ เช่น บ้านน้ำชา นั่งกินกาแฟคุยกัน อาจได้ใจ ปัจจุบัน ความเป็นไปทั้งหลายยังไม่ออกจากใจ วิธีสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ เจ้าหน้าที่ต้องสร้างความศรัทธาให้เกิดความเชื่อถือนในหมู่บ้าน ชาวมุสลิมหากเข้าไปช่วยสิ่งที่ถูกต้องจะเกิดความเชื่อมากและศรัทธา ทั้งหมู่บ้าน เช่น การไปช่วยกันเอาหินมาถมเข้าไปคลุก เป็นต้น การ เข้าไปประชุมต้องประชุมนอกรอบ เช่น บ้านน้ำชา นั่งกินกาแฟคุยกัน อาจได้ใจ บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง มีจิตสาธารณะ และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เสนอแนวคิดในการสร้างความศรัทธา เกิดความเชื่อของหมู่บ้านชาวมุสลิมได้อย่างดี
ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจ จังหวัดชายแดนภาคใต้	พื้นที่ภาคใต้ ในการไม่ให้เกิดความสงบทุกวันนี้ที่รู้กันมา ปัญหา การศึกษาเป็นต้นเหตุของปัญหา การปลูกฝังความคิด ความเชื่อใน แนวทางตามหลักศาสนา เชื่อชาติที่ถูกต้อง การมีกระบวนการ คือ ใช้ สถาบันศาสนา トラบใดที่ไม่สามารถถอนตัวไม่มีพิษออก แล้วเอา ต้นไม้สีขาวเข้าแทนก็ทำให้แก้ไขได้ยาก - ทำอย่างไรถึงจัดให้มีการเรียนการสอนใน 3 จังหวัด และ 4 อำเภอ จริงๆ แล้วเป็นยุทธศาสตร์ในการต่อสู้ จบแล้วมีความรู้ ความสามารถ ทำให้คนที่เป็นกำลังพลสะท้อนทั้งขบวนการต่อสู้ เช่น โรงเรียนปิดจะเผาโรงเรียน โรงเรียนเปิดก็ยิงครู แล้วไปประชาสัมพันธ์ ปีนึงเด็กจากโรงเรียนสามัญ จะลดไปประมาณ 20% เนื่องจากเพราะ ครูต้องถูกยิงตาย วิธีสู่ความสำเร็จ / เทคนิค / กลยุทธ์ การเกิดความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ ทุกวันนี้รู้กันว่าปัญหาการศึกษา เป็นต้นเหตุของปัญหา การปลูกฝังความคิด ความเชื่อในแนวทางตาม หลักศาสนา เชื่อชาติที่ถูกต้อง การมีกระบวนการ คือ ใช้สถาบัน ศาสนา จึงจำเป็นต้องพัฒนาการเรียนการสอนใน 3 จังหวัด และ 4 อำเภอ ภาคใต้ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญห

ตาราง 4.8 (ต่อ)

ชื่อผู้เล่า	ประเด็นเรื่องเล่า (โดยสรุป)
ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ต่อ)	บุคลิกลักษณะผู้เล่า มีความรู้ความสามารถสูง และเสนอแนะแนวคิดในการแก้ไขปัญหาการศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัด และ 4 อำเภอภาคใต้ ให้เกิดความสงบได้อย่างดีมาก
ผอ.สถานีวิทย์โทรทัศน์แห่ง ประเทศไทย (ช่อง 11)	Information Operation ชาวที่จะนำเสนอในการออกอากาศ จะให้ความสำคัญในเรื่องของการปรับเปลี่ยนกระบวนการ ทักษะคติของกลุ่มเป้าหมาย สิ่งที่สำคัญสุด ซึ่งครอบคลุม 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง - ประชาชนในพื้นที่ - เจ้าหน้าที่รัฐ - กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง - สื่อมวลชน - ประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นชาวที่ตอบสนองความต้องการของผู้ก่อเหตุรุนแรง สื่อของรัฐหรือช่อง 11 ทำไมไม่สมบูรณ์แบบ เป็นเพราะว่านโยบายของรัฐบาล - การปฏิบัติด้านข้อมูลข่าวสารที่ไปก่อเหตุรุนแรง ภาพที่ก่อเหตุทั้งหมดจะไม่โชว์ เป็นนโยบายของรัฐบาล
ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจ จังหวัดชายแดนภาคใต้	(1) คู่มือขอให้เป็นแนวทางการปฏิบัติ อยากจะให้แตกต่างจากคู่มือทั่วไปไปเชิงปฏิบัติ ทำอย่างไรจึงจะให้ทุกภาคส่วนมีเอกภาพในความคิด ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด (2) ต้องเอาการเมืองนำแล้วทหารตาม แล้วเอาให้อยู่ ประชาชนจะอยู่ฝ่ายข้างชนะ เพราะประชาชน ตามด้วยบทเรียนเอาไปเสริม แล้วบทเรียนเอาไปนั่งในใจเขา บทเรียน → การเมือง → การทหาร

ภาพ 4.8 การประชุมครั้งที่ 8 การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการมีส่วนร่วมและถอดบทเรียนเพื่อพิจารณา
ร่างคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
วันศุกร์ที่ 9 สิงหาคม พ.ศ.2561 เวลา 09.00 -12.00 น.
ณ ห้องประชุมเรือนแก้ว โรงแรมหาดใหญ่ งามา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

บทที่ 5

ผลการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เรียบเรียง วิเคราะห์ และสกัดข้อค้นพบข้อมูลจากกระบวนการวิจัยโดยนำเสนอตามวัตถุประสงค์จากการวิจัยและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่กลุ่มเป้าหมายได้นำเสนอให้เกิดประโยชน์ต่องานวิจัยและการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ดังต่อไปนี้

5.1 ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

5.2 กระบวนการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน

5.3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม มาใช้ในการสืบสวนอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.1 ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

คณะผู้วิจัยได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาล และหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านล้วนมีประสบการณ์ทางด้านการสืบสวนสอบสวน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อรวบรวมระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยร่วมกันวิเคราะห์ข้อกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ปัญหาและวิธีการในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาปรับปรุงกฎหมายหรือระเบียบดังกล่าวให้มีความเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสถานการณ์ปัจจุบัน ผลการประชุมสรุปข้อค้นพบได้ ดังนี้

ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะอยู่ภายใต้กฎหมายโดยทั่วไปเช่นเดียวกับการใช้กฎหมายในจังหวัดอื่นๆ หากแต่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีกฎหมายพิเศษที่ใช้อยู่ 3 ฉบับสำหรับการประกาศใช้กฎหมายพิเศษในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสามฉบับคือ

- 1) พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ.2546
- 2) พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส
- 3) พระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ในพื้นที่อำเภอจะนะ อำเภอนาหวี อำเภอเทพา และอำเภอสบ้าย้อยของจังหวัดสงขลา

นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมประชุมยังได้เสนอข้อแตกต่างของพระราชบัญญัติความมั่นคงกับพระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉิน 7 ประการ ไว้ดังนี้

- 1) ในเรื่องของอำนาจ การประกาศพระราชบัญญัติความมั่นคงมีหน่วยงานที่เป็นกลไกหลักในการทำงาน คือ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน และมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ส่วนพระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินจะมีคณะกรรมการบริหารเป็นข้าราชการระดับสูง และมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานเช่นกัน
- 2) ในเรื่องของข้อห้ามและอำนาจ พระราชบัญญัติความมั่นคงและสถานการณ์ฉุกเฉินได้มีพระราชกำหนดเหมือนกัน แต่พระราชบัญญัติความมั่นคงจะไม่มีการห้ามชุมนุมตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป แต่พระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินจะมีข้อห้ามเรื่อง สื่อ การเสนอข่าว หรือการจำหน่าย การทำให้แพร่หลาย ซึ่งอาจจะบิดเบือนข้อเท็จจริง
- 3) พระราชบัญญัติความมั่นคง จะมีข้อแตกต่างจากพระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉิน ในเรื่องการจับกุมผู้ต้องสงสัย ซึ่งพระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉิน มีสิทธิคุมตัวผู้ต้องสงสัยเป็นเวลา 30 วัน
- 4) พระราชบัญญัติความมั่นคงจะสามารถเอาความผิดจากเจ้าหน้าที่ได้ แต่พระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินจะให้สิทธิคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่
- 5) หลังเสร็จสิ้นการใช้พระราชบัญญัติความมั่นคง ต้องรายงานต่อรัฐสภาและต้องมีการสอบถาม ดังนั้นหน่วยงานที่ใช้ต้องมีหลักการการทำงานที่ชัดเจน
- 6) อัตราโทษของบุคคลที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติความมั่นคง มีอัตราโทษจำคุก 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่พระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉิน มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- 7) เรื่องเจตนารมณ์ของตัวบทกฎหมาย พระราชบัญญัติความมั่นคง เพื่อป้องกันและต้องการระงับยับยั้งเหตุร้ายที่เกิดขึ้น แต่พระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินจะป้องกันควบคุมสถานการณ์ที่มีความรุนแรงฉุกเฉิน

จากความแตกต่างดังกล่าวจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติความมั่นคงและพระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินจะมีอำนาจที่มากกว่าและเข้าระงับเหตุที่เกิดขึ้นได้เร็วกว่า นอกจากนี้ยังมีกฎหมายอาญาที่นำมาใช้ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กันมาก คือ ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 5 ก่อเกิดความสงบสุขของประชาชน นำกฎหมายอาญา มาตรา 209 ว่าผู้ใดที่เป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการหรือมุ่งหมายอันมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นมีความผิดฐานเป็น อั้งยี่ ส่วนมาตรา 210 ผู้ใดสมทบกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดใดๆ ตามที่บัญญัติไว้ ก็จะได้ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ในลักษณะ 6 ในเรื่องของการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน อยู่ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 217 ,218, 219, 220, 221, 222, 223 และ 224 ในประเด็นที่สำคัญก็คือ เรื่องของการเตรียม หรือกระทำในเรื่องเพลิงไหม้ก็ดี การทำให้เกิดระเบิดเป็นเหตุทำให้เกิดอันตรายแก่ทรัพย์ และก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน

ในส่วนลักษณะ 10 ที่นำมาใช้อยู่คือ ความผิดต่อชีวิต ประมวลกฎหมายอาญา มาตราที่ 288 และ 289 ผู้ใดฆ่าผู้อื่นต้องระวางโทษประหารชีวิตจำคุกหรือจำคุกตลอดชีวิต ฆ่าบุพการี ฆ่าเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ หรือได้กระทำการตามหน้าที่ ฆ่าผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการที่เจ้าพนักงานนั้นกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่บุคคลนั้นจะช่วยหรือได้ช่วยเจ้าพนักงานดังกล่าวแล้ว ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ฆ่าผู้อื่นโดยทรามานหรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย ฆ่าผู้อื่นเพื่อเตรียมการ หรือเพื่อความสะดวกในการที่จะกระทำความผิดอย่างอื่น หรือฆ่าผู้อื่นเพื่อจะเอาหรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตนหรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดที่ตนได้กระทำไว้ต้องระวางโทษประหารชีวิต

ในหมวด 2 ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 113 (กบฏ) ผู้ใดใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ ล้มล้างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร หรืออำนาจตุลาการแห่งรัฐธรรมนูญ หรือให้ใช้อำนาจดังกล่าวแล้วไม่ได้ หรือแบ่งแยกราชอาณาจักร หรือยึดอำนาจปกครองในส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งราชอาณาจักร ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นกบฏ ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต มาตรา 114 (เตรียมการกบฏ) ผู้ใดสะสมกำลังพลหรืออาวุธ เตรียมการอื่นใด หรือสมคบกันเพื่อเป็นกบฏ หรือกระทำความผิดใดๆ อันเป็นส่วนของแผนการเพื่อเป็นกบฏ หรือยุยงราษฎรให้เป็นกบฏ หรือรู้ว่ามีผู้จะเป็นกบฏแล้วกระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี”

ผู้เข้าร่วมประชุมได้สรุปปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการวิเคราะห์ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สรุปได้ว่า ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความแตกต่างกับพื้นที่อื่นเพราะมีพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ.2546 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส พระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ในพื้นที่อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อยของจังหวัดสงขลา เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีการก่อการร้ายอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะมีการฝังระเบิด การวางกับดักเพื่อทำร้ายเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ การก่อวินาศกรรม และสถานที่ราชการต่างๆ โดยไม่ทราบถึงคนร้าย ไม่ทราบความต้องการ และไม่ทราบเหตุการณ์ล่วงหน้าทำให้เป็นพื้นที่อันตราย ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายจึงแตกต่างกับพื้นที่อื่นๆ

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีกฎอัยการศึก การปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ไม่สามารถที่จะกระทำการได้อย่างเร่งด่วน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความละเอียดอ่อนทางด้านศาสนา ความเชื่อ และทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะถือกฎอัยการศึก เข้าไปตรวจค้นได้โดยทันทีเลยในทางปฏิบัติจะเป็นการสร้างความแตกแยกและความไม่พึงพอใจให้กับประชาชนในพื้นที่ ดังนั้น การใช้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จึงต้องอาศัยความสัมพันธ์ทางด้านอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น การสร้างมิตรกับประชาชน การสร้างเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะเป็นสิ่งเครื่องมือสำคัญให้การปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ง่ายและสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

จากการจัดประชุมคณะผู้วิจัยได้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ดังนี้

1) บทบาทของงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในกระบวนการสืบสวนคดีอาญา

บทบาทของการมีส่วนร่วมในกระบวนการสืบสวนคดีอาญา โดยเริ่มตั้งแต่การเข้าไปสอบถามประชาชน การหาข้อมูล และเก็บวัตถุพยานต่างๆ ในสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่สามารถเข้าไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และเก็บรวบรวมพยานหลักฐานตามคำร้องขอของพนักงานสอบสวน ซึ่งกระทำในฐานะผู้ชำนาญการเฉพาะทาง ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยพนักงานสอบสวนในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และถ่ายรูปในสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งทำหน้าที่ตามระเบียบ หรือคำสั่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริง พฤติการณ์ในการกระทำความผิดของคนร้าย และทำการตรวจพิสูจน์ยืนยันการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลย เพื่อเป็นประโยชน์แก่พนักงานสอบสวนในการสืบสวนสอบสวนคลี่คลายคดี และหาตัวผู้กระทำความผิด

กฎหมาย ระเบียบ และกลไกเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ข้อมูลคดีอาญาในการอำนวยความสะดวกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถือเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรม ก่อนที่จะดำเนินการไปสู่ขั้นอัยการ และศาล พนักงานสอบสวนจะต้องแสวงหาข้อมูล และรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อทราบข้อเท็จจริงแห่งความผิด และให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาดำเนินการและรับโทษตามกฎหมาย

2) กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้

1) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของ หรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่ายแผนที่ หรือภาพวาด จำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลาย ซึ่งน่าจะทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

2) ค้นเพื่อพบสิ่งของ ซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้ หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการค้น

3) ข้อพิจารณาตามกฎหมายระเบียบ และคำสั่งเกี่ยวกับงานด้านการสืบสวน

ถึงแม้ว่าจะมีหลักปฏิบัติทั่วไปเกี่ยวกับการสืบสวน แต่อย่างไรก็ตามยังมีกฎหมายระเบียบ คำสั่ง หรือข้อบังคับบางประการที่คอยกำกับควบคุมอยู่ การดำเนินการต่างๆ หลายประการของการสืบสวนสอบสวนจะต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนและการปฏิบัติควบคู่ไปเสมอ กฎดังกล่าวมักจะเกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญๆ เช่น จะทำอะไรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การให้ข้อมูลจากพยาน คำให้การจากผู้เสียหายต่างๆ รวมทั้งกระบวนการสอบปากคำผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องตามข้อปฏิบัติที่กำหนดไว้ สิ่งเหล่านี้จะต้องให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามขั้นตอน

นอกจากนี้ หน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน การสืบสวนสอบสวน การตรวจ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จะต้องสอดคล้องกับหลักคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณที่เหมาะสมต่อการดำรงไว้ซึ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรในกระบวนการยุติธรรม เพื่อสัมฤทธิ์ผลสูงสุดต่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

5.2 กระบวนการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม มาใช้ในงานสืบสวนอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

เขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะทางภูมิศาสตร์เฉพาะที่ไม่เหมือนกับพื้นที่อื่น มีเขตพื้นที่ซับซ้อนหลายแห่ง วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่แตกต่างกับภูมิภาคอื่นๆ รองสมุหราชของครักษ์ ซึ่งปฏิบัติงานตามโครงการพระราชดำริน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วม ดังนี้

“...การมีส่วนร่วมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้แต่ละจุดไม่เหมือนกัน และจะยกเป็นกรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนจะให้ความหมาย คือ

1) ให้ชุมชนเสนอข้อคิดเห็นในการแก้ปัญหา และจะต้องเป็นอันดับแรก อย่าไปขัดแย้งให้ทำแบบนั้นแบบนี้ เพราะประชาชนจะรู้ดีในพื้นที่

2) ให้ประชาชนมีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ให้เสนอข้อคิดเห็น และให้ลงมือทำด้วยตนเอง และมีส่วนรับผลประโยชน์ในการแก้ปัญหานั้นๆ

1. กรณีศึกษาที่ 1 ปัญหาที่เกิดในตำบลราตาปันยัง ตำบลปียา-มมั่ง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม 2547 เป็นต้นมาได้มีความไม่สงบเกิดขึ้นในตำบลดังกล่าวข้างต้น มีราษฎรถูกประทุษร้ายเสียชีวิตในทั้ง 2 ตำบลนี้หลายราย ทั้งราษฎรที่เป็นชาวไทย-พุทธ และชาวไทย-มุสลิม ปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากความไม่เข้าใจและหาความระแวงระหว่างราษฎร 2 ตำบล ทั้งนี้เนื่องจากในตำบลราตาปันยังมีราษฎรไทย-พุทธอยู่จำนวนมาก ก็เกิดความหาความระแวงสงสัยว่าเรื่องที่เกิดขึ้นในตำบลของตนนั้น เกิดจากผู้ต้องสงสัยในตำบลปียา-มมั่งเข้ามาก่อวินาศกรรม ลอบยิง ทำให้คนในตำบลเสียชีวิต และในตำบลปียา-มมั่ง เมื่อมีคนตายในตำบลตัวเองขึ้นมาก็คิดว่าเป็นคนไทย-พุทธแน่นอนที่เข้ามายิง ปัญหาที่ตามมาคือ ราษฎรไม่กล้าออกไปประกอบอาชีพอย่างที่เคยปฏิบัติมา จะเข้าไปซื้ออาหารในเมืองก็ไม่กล้าเพราะต้องเดินทางไกล ผู้นำทั้ง 2 ตำบลได้เขียนจดหมายมาหาเมื่อตอนที่เป็นประธานคณะทำงานโครงการในพระราชดำริ ซึ่งขอให้ช่วยหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้มีความสงบเกิดขึ้นในพื้นที่ 2 ตำบลนี้ให้ได้ ซึ่งก็ยินดี และต้องเชิญผู้นำทั้ง 2 ตำบลเข้ามาประชุมว่าจะแก้ปัญหากันอย่างไร ทั้งผู้นำศาสนาโต๊ะอิหม่าม พระสงฆ์ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสมาร่วมหารือว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง ทำให้ถึงต้องหาความระแวงกันซึ่งเคยอยู่ร่วมกันมาดีๆ แต่ตอนหลังไม่รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น เดียวก็มีคนตาย มีคนเอาน้ำมัน เอะระเปิดมา ซึ่งจะทำอย่างไร ก็เลยเสนอให้เป็นคนประสาน เป็นคนกลางไปเจรจา เพราะถ้าไม่มีคนกลางไปเจรจาก็จะคุยกันไม่รู้เรื่อง ซึ่งก็ยินดี และต้องนำประชาชนทั้ง 2 ฝ่ายมารวมกัน ประชุมร่วมกันว่าจะหาทางออกอย่างไร โต๊ะอิหม่ามก็บอกว่าปัญหาปัจจุบัน คือวัยรุ่นไม่มีงานทำเป็นจำนวนมาก มีคนแปลกหน้าชักชวนให้ไปที่โน่นที่นี่ ซึ่งอยากให้วัยรุ่นเหล่านี้มีงานทำ จะได้มีรายได้ ไม่ต้องไปเร่ร่อนทำงานที่อื่น ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาตามมา ผมก็ยินดี พระครูเจ้าอาวาสก็บอกว่าช่วยนำความกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ขอโครงการอะไรสักโครงการที่เป็นโครงการเร่งด่วนที่จะให้ชาวบ้านมาทำงานร่วมกัน ซึ่งทั้ง 2 ตำบลต้องแจ้ง คัดเลือกมาเลยว่าใครว่างงาน และมีพื้นที่ที่เป็นส่วนรวม ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 800 ไร่ ก็ตกลงกันและยินดีสละที่ดินให้และมีคนเข้าร่วมประมาณ 200 คนที่ไม่มีงานทำ ซึ่งพอนำเรื่องกราบบังคมทูลพระองค์ท่านก็มอบเงินจำนวน 2 ล้านบาทไม่ต้องรองบประมาณเพื่อให้ประชาชนมีงานทำ ได้ค่าแรงในระดับหมู่บ้านประมาณ วันละ 150 บาท ให้เขามีรายได้ในการแก้ปัญหาและมีอาหารไปรับประทาน ก็ได้ดำเนินการทำฟาร์มตัวอย่างในพื้นที่ระหว่าง 2 ตำบลนั้น ซึ่งผลที่ได้รับคือชาวบ้านพอใจที่ได้มาทำงานร่วมกัน ทางฝ่ายเราก็ดำเนินการจัดการเฝ้าระวังให้อยู่ในความปลอดภัย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใกล้บ้านที่สุด ไม่ต้องเดินทางไกลจากบ้านซึ่งจะลดอันตรายจากการเดินทาง รวมทั้งมีอาหารรับประทานที่ปลอดภัย ส่วนที่เหลือก็ไปจำหน่าย มีการขุดลอกคูคลอง ทำระบบเลี้ยงปลา ประปา ปรับปรุงดิน และปลูกพืชต่างๆ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ทำถนนเข้าหมู่บ้าน มีรั้วลวดหนามป้องกันโดยรอบ โดยให้ชาวบ้านเข้ามาช่วย หลังจากนั้น 6 เดือน ก็เห็นผลผลิตซึ่งมีห้างสรรพสินค้า แม็คโคร โลตัสเข้ามารับผลผลิตไป

ขาย ชาวบ้านก็ทำงานร่วมกันทุกวัน ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมกันในการทำงาน ซึ่งหลังจากนั้นก็ไม่มีเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้น ซึ่งเป็นที่พอใจทั้งโต๊ะอิหม่ามและเจ้าอาวาสก็จับมือกันยินดี ซึ่งความจริงแล้วเป็นเรื่องค่อนข้างยากที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ซึ่งในปี พ.ศ. 2552-2555 ทั้ง 2 ตำบลก็สามารถทำงานร่วมกันได้โดยไม่มีปัญหา นี่ก็เป็นกรณีศึกษาหนึ่งในตำบลราตาปันยัง และตำบลปิยามมั่ง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

2. กรณีศึกษาที่ 2 ที่อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี รถขายอาหารซึ่งเคยไปซื้ออาหารสดจากอำเภอสายบุรีและมาขายในหมู่บ้านทุกวัน ซึ่งที่ไม้แก่นส่วนใหญ่จะทำสวนยางและนาข้าวบ้างไม่มากนัก ซึ่งเหตุการณ์นี้รถถูกยิงระหว่างทาง พ่อค้าและแม่ค้าตายทั้งสามภรรยา ซึ่งเกิดเหตุการณ์นี้ ร้านค้าต่างๆ ปิดหมดไม่มีใครกล้าขายอาหาร ปัญหาที่ตามมาคือชาวบ้านจะทำอย่างไรไม่มีคนขายอาหาร ชาวบ้านเดือดร้อน ซึ่งได้เข้าไปประชุมกับชาวบ้าน หากชาวบ้านร่วมมือกันก็จะช่วยว่าให้มีจดหมายร้องทุกข์มาถึงสมเด็จพระนางเจ้าฯ จึงได้เกิดปัญหาขึ้นรายวัน ตั้งแต่ถนนสายบุรี ไม้แก่น จะแก้ปัญหาอย่างไร เพราะประชาชนไม่สามารถออกไปทำมาหากินได้ ซึ่งได้แนะนำให้ประชาชนช่วยตัวเองก่อนเป็นอันดับแรก เรื่องปราบปรามเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ต้องแก้ปัญหาว่าทำอย่างไรถึงจะมีอาหารกิน โดยไม่ต้องไปพึ่งตลาด ซึ่งประชาชนบางคนก็มีที่ดิน 5 ไร่ บางคนก็มีที่ดิน 10 ไร่ ซึ่งเอาที่ดินมารวมกัน และดำเนินการโดยมีทหารพัฒนามาช่วยซึ่งทุกคนก็ตกลงร่วมมือเอาที่ดินมารวมกันทำโครงการ ได้ประมาณ 87 ไร่ ซึ่งลงมือดำเนินการโดยกำหนดต้องคิดว่าจะทำอะไรให้คนในหมู่บ้านมีอาหารกินได้รวดเร็ว และทุกคนในหมู่บ้านมีอาหารกิน ในขั้นต้นยังไม่มียาอาหาร ก็ช่วยหาข้าวสารอาหารแห้งจัดลงมาให้ทุกคนครบอย่างน้อย 7 วัน แต่หลังจากนี้ 7 วัน ก็จะต้องออกไข่ ผักจะต้องเริ่มออก เห็ดจะต้องออกดอก สามารถเก็บมารับประทานได้ ซึ่งได้ขอพระราชทานเงิน 1 ล้านบาทในตอนแรกเข้ามาดำเนินการ ภายใน 7 วันก็ได้ผลิต และต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำ โดยให้คิดและดำเนินการเอง ส่วนเจ้าหน้าที่ก็คอยช่วยเหลือ ต่อมาได้รับอนุมัติเงินจากสำนักนายกรัฐมนตรีจำนวน 13 ล้านบาท ได้ดำเนินการให้ทหารพัฒนาเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ ซึ่งนี่ก็เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะแต่ละพื้นที่ จะมีกรณีเช่นนี้เกิดขึ้นในหลายตำบล ในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. กรณีศึกษาที่ 3 หมู่บ้านกะลาพอ ตำบลเตราะบอน อำเภอสายบุรี ราษฎรหมู่ 1 (หมู่บ้านเตราะบอน) หมู่ 4 (หมู่บ้านลือดง) หมู่ 7 (หมู่บ้านกะลาพอ) ของตำบลเตราะบอน ซึ่งหมู่ 4 และหมู่ 7 อยู่ไม่ได้เพราะในตอนนั้นถูกลอบยิงทุกวัน ซึ่งก็ย้ายมาอยู่รวมกันกับหมู่ 1 ซึ่งหมู่ 1 ก็ออกไปทำมาหากิน มีสวนยางเป็นของตัวเองอยู่ประมาณ 300 ไร่ ไปกรีดยางไม่ได้เช่นกัน เพราะกลัวโดนลอบยิง ซึ่งการแก้ปัญหาตอนนี้คือ ต้องมองว่าทำอย่างไรเราถึงมีอาหารไว้เพียงพอ ซึ่งก็ใช้วิธีเดิมคือประชาชนร่วมกันคือ ร่วมกันทำ มีส่วนร่วมกันและก็ช่วยเหลืองบประมาณ โดยให้ประชาชนลงมือทำเอง เหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ เป็นกรณีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งในขณะนี้ได้แก้ไขไปแล้วประมาณ 50 กว่าแห่ง ซึ่งได้ยึดหลักปัจจัยพื้นฐานของราษฎรมาเป็นตัวตั้ง จะแก้ปัญหาต้องแก้ปัญหาขั้นพื้นฐานให้ได้ ให้ประชาชนสามารถอยู่รอดได้เป็นการมีส่วนร่วมซึ่งการแก้ปัญหาก็จะดำเนินการเป็นจุดในลักษณะนี้ จะไม่ปูพรมให้ คือ จะต้องมีความต้องการหรือเรียกร้องเข้ามา แล้วจึงจะเข้าไปแก้ปัญหา ซึ่งจะไม่ไปยึดยึดโครงการให้ ซึ่งหากต้องการให้เข้าไปช่วยก็ยินดีเข้าไปแต่ประชาชนต้องลงมือทำ และได้รับผลประโยชน์เอง เป็นเจ้าของโครงการเอง และก็มีคนถามเช่นกันว่าลงไปทำในฐานะอะไร

ไม่เห็นจะเกี่ยวข้องกับหน่วยราชการใด ซึ่งก็ตอบว่า ไม่ได้อ้างใคร ซึ่งถ้าหากว่ามีคนตายในลักษณะนี้ทุกวัน เราคนไทยไม่มีใครสนใจเลยเห็นว่าเป็นการตายประจำวัน อ่านข่าวหนังสือพิมพ์ก็จบไป ไม่มีใครเข้าไปช่วยแก้ปัญหา ไม่มีใครเข้าไปดูแล คนในพื้นที่ที่มีความเครียดมาก เพราะคนที่ตายเป็นญาติพี่น้อง ทางราชการก็ทำเพียงแค่แสดงความเสียใจ มอบเงินให้ซึ่งมองว่ายังไม่เพียงพอ ต้องลงไปให้ถึงจุดแล้วแก้ปัญหา นำความสงบกลับมา

4. กรณีศึกษาที่ 4 ที่อำเภอสุโขทัย ซึ่งมี 6 ตำบล คือ โตะเต็ง สุโขทัย กาวะ สากอ ริโก และปะลฐ์ ซึ่งเกิดเหตุการณ์ยักยอก ตำแหน่งนายอำเภอว่างไป 8 เดือนไม่มีคนมารับตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ถูกฆ่าตายไปทั้งหมด 15 คน ซึ่งก็ได้มีการร้องเรียนขอให้เข้าไปช่วย ซึ่งก็ยินดี เพราะหากว่าประเทศไทยจุดใดที่ไม่สามารถเข้าไปได้ก็ถือว่าหมดแล้วประเทศไทยเรายังไม่สามารถเข้าไปได้ เพราะฉะนั้นต้องเข้าไปให้ได้ ซึ่งสงสัยว่าทำไมผู้ใหญ่บ้าน กำนันถึงตั้งไม่ได้ เป็นกรณีศึกษาที่น่าศึกษามาก เหลือเพียงตำบลสุโขทัยที่มีชาวบ้านที่เกาะกลุ่ม และยังไม่มีเหตุร้ายเกิดขึ้น แต่รอบๆ ตำบลก็มีเหตุร้ายเกิดขึ้นเช่นกัน ซึ่งเป็นตำบลที่ผนึกกำลังกันแน่นไม่มีเหตุร้ายเกิดขึ้น จะยกตัวอย่างให้ดูหมู่บ้านหนึ่งในตำบลโตะเต็ง ซึ่งมีโครงสร้างของผู้ก่อความไม่สงบต้องสืบเสาะในทางลับจึงสามารถได้ข้อมูลมา ได้ศึกษาว่าทำไมจึงเกิดเหตุร้ายขึ้น ได้สืบเสาะจนได้พื้นที่หมู่บ้านสีแดงมาที่เป็นพื้นที่อันตรายที่มีผู้ที่คอยชี้เป้าว่าใครทำอะไร ซึ่งมีกรณีหนึ่งที่มีผู้ใหญ่บ้านโดนลอบทำร้าย แต่ไม่เสียชีวิต เป็นมุสลิมโดยได้เข้าร่วมกับราชการ จึงทำให้โดนลอบทำร้าย ซึ่งได้พูดคุยและถามว่าเมื่อหายแล้วจะทำอย่างไร ผู้ใหญ่บ้านก็ตอบว่าคงอยู่ได้ไม่นานเพราะจำหน้าคนร้ายได้ เดี่ยวก็คงโดนเก็บ ซึ่งนี่ก็เป็นกรณีศึกษา ถ้าหากเป็นเช่นนี้หากมีคนคุ้มกันก็คงอยู่ได้ไม่นานก็ต้องไปอยู่ที่อื่น ซึ่งได้พูดคุยและขอให้ช่วยเหลือให้คนในหมู่บ้านได้มีอาวุธไว้ป้องกันตัวและ คนในหมู่บ้านได้และได้ตอบไปว่าได้ แต่ต้องเป็นอาวุธที่ถูกกฎหมายและต้องจัดเวรยาม เพราะเราไม่ได้มีหน้าที่ปราบปรามหรือจับใคร ใช้ได้แค่ป้องกัน ซึ่งได้คัดเลือกตัวแทนในหมู่บ้านประมาณ 10 คนที่ไว้ใจได้ ไม่หักหลังและนำไปฝึกการป้องกันตัวเอง การใช้อาวุธ และเป็นกำลังคุ้มกันให้กับผู้ใหญ่บ้าน และขออัตราจ้างงานให้กับ 10 คนให้ไปช่วย โดยไม่ต้องไปทำอย่างอื่น ซึ่งเป็นกรณีที่น่าศึกษา เหตุการณ์ก็ค่อยๆ คลี่คลายลงไป

วิธีการ คือ

1. ให้ประชาชนเสนอข้อคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา และต้องเป็นอันดับแรกอย่าไปยึดเหนี่ยวให้ทำแบบนั้นแบบนี้ เพราะประชาชนจะรู้ดีในพื้นที่
2. ให้ประชาชนแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ให้เสนอข้อคิดเห็นและลงมือทำด้วยตนเอง และมีส่วนรับผลประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา
3. ส่วนเจ้าหน้าที่ก็คอยช่วยเหลือ และช่วยเหลืองบประมาณให้กับประชาชนสามารถอยู่รอดได้ในการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง...

ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญเน้นย้ำในประเด็นที่ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในอันดับแรกคือ อย่าไปยึดเย็ดให้ประชาชนทำ ให้ประชาชนเสนอข้อคิดเห็นในการแก้ปัญหา เพราะประชาชนรู้ดีในพื้นที่ และมีส่วนรับผลประโยชน์ในพื้นที่ ส่วนเจ้าหน้าที่คอยช่วยเหลือและช่วยเหลือให้ประชาชนสามารถอยู่รอดได้ในการมีส่วนร่วมของตนเอง

นักวิชาการท่านหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งผู้เล่ามีประสบการณ์ที่ได้เคยร่วมทำงานในระดับรัฐบาล ซึ่งเป็นคณะที่ปรึกษา ได้เข้าไปช่วยราชการใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขณะนั้นได้ศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้ศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ ได้ให้แนวคิดในเรื่องกระบวนการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมว่า

“...ต้นเหตุที่ทำให้เกิดความรุนแรงเกิดขึ้นมาในขณะนี้กลุ่มที่สามารถมองเห็นจะมีอยู่ 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตำรวจ ทหาร กรมการปกครอง หน่วยราชการทุกหน่วยที่จะเข้าไปดูแลประชาชน (2) กลุ่มที่จะต่อต้านที่จะแบ่งแยกดินแดน กลุ่มนี้แท้จริงแล้วมีขบวนการขั้นตอน ซึ่งรัฐจะรู้หมดว่ามีใครบ้าง สืบเนื่องจากเหตุการณ์ที่มีการปล้นปืน ซึ่งได้เข้าไปสืบสวนในเรื่องจำ และเก็บข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ซึ่งมีความชัดเจนว่าต้องการแบ่งแยกดินแดน และ (3) กลุ่มประชาชน ซึ่งรัฐต้องการให้ประชาชนเข้ามาเป็นฝ่ายรัฐ ซึ่งประชาชนกลุ่มหนึ่งก็จะเป็นประชาชนฝ่ายรัฐที่มีการทำมาหากิน ดำเนินชีวิตประจำวัน และประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มที่อยู่ฝ่ายตรงข้ามที่เข้ามา จากที่ได้ไปดูแลในพื้นที่นั้นในพื้นที่ป่าได้มีการนำเด็ก และกลุ่มวัยรุ่น รวมทั้งภายหลังได้มีการนำสตรีไปฝึก และจุดที่ฝึกก็ทราบว่ามีที่ใดบ้าง เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปก็มีการย้ายจุด การปล้นปืนเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่จะนำไปสร้างกองกำลังในการชุมนุมโจมตี ขณะนี้เราได้มาเพียง 2 กระบอกที่ปล้นไปหลายร้อยกระบอก จากกระบวนการระยะหลังได้ทราบว่า การปล้นปืนได้นำไปใช้การทำร้ายเจ้าหน้าที่ มียุทธศาสตร์ของคนร้ายว่าหากมีการทำร้ายเจ้าหน้าที่แล้ว มีนักข่าวลงไปทำข่าวก็จะได้รับรางวัล จากเหตุการณ์ที่เล่ามาสรุปว่ามีทั้งกลุ่มเขากลุ่มเรา และคนกลาง คือ ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงก็เป็นกลุ่มของเขา เพราะฉะนั้นในการที่จะให้ประชาชนจริงๆ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนร้าย และอีกกลุ่ม คือ เข้ามาเป็นคนไทยกลับใจ ซึ่งที่ ศชต. มีเข้ามาทุกวัน ซึ่งตรงจุดนี้เอง ก็ยังไม่สามารถทราบได้ว่า เขาเป็นฝ่ายตรงข้ามที่เข้ามาเอาข้อมูลหรือเป็นหน่วยข่าวหรือไม่ จากที่กล่าวมาทั้งหมดอยากให้มองเห็นว่า กลุ่มประชาชนที่จะมามีส่วนร่วมมี 2 กลุ่ม สำหรับกลุ่มที่เรารู้แล้วว่าเป็นกลุ่มเขา ตรงนี้เรามีข้อมูลว่าคนที่เข้าไปในป่าไปฝึกมากับกลุ่มประชาชนที่เป็นคนที่ทำมาหากินไม่เคยไปยุ่งเกี่ยว อยากให้ภาพออกมาในลักษณะของการอำนวยความสะดวก เมื่อมีเหตุแล้วพนักงานสอบสวนหรือตำรวจจะต้องไปถึงที่เกิดเหตุต้องไปสอบสวนนำรายละเอียดต่างๆ ที่เป็นพยานหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นประจักษ์พยาน พยานแวดล้อม เมื่อมีเหตุแล้วเอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล รวมทั้งพยานที่เป็นนิติวิทยาศาสตร์ ต้องมองถึงความเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะนำมา ซึ่งคดีขึ้นสู่ศาลเอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการนำพยานหลักฐานไปสู่ศาล และการป้องกันปราบปรามปกติ ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนเพื่อให้โครงการวิจัยได้รับประโยชน์สูงสุดเพื่อให้ภาครัฐนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

วิธีการ คือ กลุ่มประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับเราต้องเป็นประชาชนจริงๆ ที่ทำมาหากินไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนร้าย เมื่อมีเหตุแล้วเอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลรวมทั้งพยานที่เป็นนิติวิทยาศาสตร์ซึ่งจะเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 คือการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมส่วนที่ 2 เมื่อมีเหตุแล้วจะนำพยานหลักฐานเอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำพยานหลักฐานไปสู่ศาล ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนเพื่อเป็นประโยชน์ในการให้ภาครัฐนำไปใช้ได้ประโยชน์สูงสุด...”

- กระบวนการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมอีกประการหนึ่ง คือ ทำอย่างไรที่จะทำให้ฝ่ายตรงข้ามกับเราเป็นฝ่ายเราให้ได้ คือ การลดส่วนแบ่งแยกดินแดนให้ลดลง ต้องทำการแก้ไขในหลายๆ ด้าน เช่น

ยึดมวลชนเป็นหลัก แก่ด้วยเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน กระบวนการยุติธรรม กฎหมายต้องมีความมั่นคง มีความเป็นธรรม ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องไม่เป็นโจรสลัดเอง มิติการเมืองใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องแก้ไขด้วยการเจรจา ผลจากการพูดคุย ทำให้เกิดความเข้าใจทั้งพุทธและอิสลาม ทำให้เกิดความเป็นพี่น้อง กลับคืนมาเพื่อให้เกิดสันติภาพได้อย่างแท้จริง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้อำนวยการมูลนิธิศึกษาภาพชุมชน ได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า

“.....1) เรื่องเศรษฐกิจ การแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ทำอย่างไรจึงทำให้คนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สร้างโอกาสให้คนที่ยากจนจริงๆ ของชาวมุสลิม มีอาชีพและรายได้ดีขึ้น เพราะมุสลิม คือ คนคือคนกลุ่มน้อยของประเทศ

2) ปัญหาคนในพื้นที่แตกแยกกัน เพราะเขาเห็นว่าทางราชการเป็นฝ่ายตรงกันข้าม มีการดึงผลประโยชน์เข้าตัวเอง

3) กระบวนการยุติธรรม กฎหมายความมั่นคง มีกระบวนการแบ่งแยกดินแดนเกิดขึ้น เนื่องจากสิทธิความเป็นอยู่ไม่ได้รับความเคารพในการปฏิบัติทางวิถีชีวิต ไม่ได้มีการเคารพเชิงวัฒนธรรมทางประเทศของเราไม่ได้เคารพสิทธิของเขา

4) สถานการณ์ภาคใต้เป็นอาชญากรรมองค์กร (Crime Organization) ซึ่งต้องกำหนดประเด็นให้ชัดเจนในเรื่องของการก่อการร้ายและอาชญากรรมองค์กร

5) ข้าราชการหลายคนท่านบอกว่าโจรใต้มี 2 ลักษณะคือ โจรก่อการร้าย และโจรในเครื่องแบบ คือ ข้าราชการ มีคำถามว่ายาสเสพติดเข้ามาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างไร มิติการเมือง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องแก้ไขด้วยการเจรจา ผลจากการพูดคุย ทำให้เกิดความเข้าใจกันทั้งมุสลิม ชาวพุทธ และจีน ทำให้เกิดความเป็นพี่น้องกลับคืนมาเพื่อให้เกิ
สันติภาพที่แท้จริง.....”

กระบวนการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมอีกด้านหนึ่ง คือ ต้องแก้ปัญหาในเรื่องยุทธศาสตร์ที่กลุ่มแนวร่วมได้สร้างความแตกแยก โดยวางยุทธศาสตร์ทางด้านประชากร ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านมวลชน และด้านการข่าว ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ความเห็นในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

“...1) ปัญหาในเรื่องความไม่ปลอดภัยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยอมรับว่าเป็นกรณีพิเศษ เพราะเป็นพื้นที่สู้รบ และนำเอาเรื่องศาสนามาใช้ในการสู้รบ

2) ความร่วมมือของประชาชนในการแก้ปัญหา จะถูกกำหนดโดยกระบวนการแบ่งแยกดินแดน

3) ประวัติศาสตร์ซึ่งได้ถูกอ้างว่าเป็นรอยร้าวในอดีตได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือชี้นำ การที่รัฐปัตตานีถูกอาณานิคมจักรวรรดิดัตช์ครอบครอง เป็นอุปสรรคในการชี้นำเป็นอย่างมากในทุกโอกาส การสร้างความเกลียดชัง นำไปสู่ความแตกแยกและหวาดระแวง

4) ไทย-มุสลิม มีความเชื่อว่าเชื้อชาติตามรัฐธรรมนูญของมลายู ไม่ได้มีเชื้อชาติไทยโดยยึดถือแนวทางตามรัฐธรรมนูญของประเทศติมอร์ ซึ่งได้แบ่งแยกประเทศมาจากประเทศอินโดนีเซีย

5) ความแตกแยกระหว่างไทย-พุทธ และไทย-มุสลิม ทวีความรุนแรงมากขึ้น ด้วยความเชื่อที่ว่า การต่อสู้แบบมือคัมภีร์ การฆ่าคนที่เป็นศัตรู จะได้สู่สวรรค์

6) กลุ่มแนวร่วมได้สร้างความแตกแยกโดยได้วางยุทธศาสตร์ 5 ประการ คือ

6.1 ยุทธศาสตร์ประชากรวางแผนให้มีการแตกแยก เคลียดซัง มีการเลือกข้างอย่างชัดเจน

6.2 ยุทธศาสตร์สังคม การสร้างความขัดแย้ง มวลชนฝ่ายผู้ก่อการร้ายให้มากขึ้น มีการเผาโรงเรียน เพื่อต้องการให้โรงเรียนปิด และให้เด็กมาเข้าเรียนโรงเรียนสอนศาสนาแทน ซึ่งโรงเรียนสอนศาสนามีการเรียนฟรี อาหารฟรี หากผู้ปกครองไม่เดินตามแนวทางนี้ อาจถูกกลั่นแกล้ง บางรายถึงกับถูกลอบฆ่าซึ่งเป็นการแสดงในเชิงสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของกลุ่มผู้ต้องการสร้างความแตกแยก

6.3 ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ ให้คนในหมู่บ้านอยู่ในความรับผิดชอบของตนเอง เป็นการเลี้ยงตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพารัฐ เช่น เก็บเงินจากสมาชิกวันละ 1 บาท ขณะนี้ 800 หมู่บ้านจาก 2,000 หมู่บ้าน มีการเก็บเงินในลักษณะเช่นนี้ ปีหนึ่งได้เงินจำนวนเป็นล้านบาท เป็นการเลี้ยงตัวเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพารัฐ

6.4 ยุทธศาสตร์งานมวลชน มียุทธศาสตร์ป้องกันมวลชนของพวกเขาไม่ให้มาเข้ากับพวกเรา มีการพบปะพูดคุยตลอดเวลา มีการทำกันอย่างจริงจัง มากกว่าพวก ซึ่งจะได้ทั้งพื้นที่และมวลชน ทั้งมิตร มีกรรมการหมู่บ้านละ 6 คน ซึ่งฝ่ายเขาไม่รู้ว่าเป็นใคร มีตำรวจประจำหมู่บ้าน ซึ่งไม่ได้เคลื่อนไหวในหมู่บ้าน มีอิทธิพลในการควบคุมประชาชนมากกว่าทางฝ่ายรัฐ

6.5 ยุทธศาสตร์ทางด้านการข่าว เป็นการสร้างความเชื่อมั่นของคนในหมู่บ้านอย่างกว้างขวาง สร้างพื้นที่ของมวลชนได้อย่างสมบูรณ์แบบ เพราะเข้าถึงมวลชนได้มากกว่าทางฝ่ายรัฐ

วิธีการ คือ

1. ป้องกันมวลชนของพวกเขาไม่ให้ไปเข้ากับพวกเรา
2. วางแผนให้ประชาชนทุกฝ่ายให้มีความรัก ความสามัคคีกัน ไม่ให้มีการแตกแยกกัน และไม่ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ 5 ประการของเขา...”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอเมืองยะลา ได้พูดถึงกระบวนการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน เช่น ทางด้านการศึกษา ยาเสพติด นโยบายของรัฐบาล งานมวลชน ตลอดจนการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน ดังนี้

“...1. การศึกษา ประชาชนยังมีการศึกษาที่ไม่สูงพอ กระทรวงศึกษาธิการควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้ โดยเฉพาะการให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้กว้างและมากขึ้น

2. ยาเสพติด เยาวชนอายุ 12 ปีขึ้นไป ติดยาเสพติดกันมาก เนื่องจากสิ่งแวดล้อมจากเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษาเข้าไปมั่วสุมในเรื่องยาเสพติด เมื่อเกิดปัญหาทางการศึกษา และการมั่วสุมยาเสพติดมากขึ้น จะเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ง่ายต่อการชักนำต่อเนื่องไปถึงปัญหาความมั่นคงของรัฐต่อไปในอนาคตได้

3. นโยบายของรัฐบาล ต้องให้ความสำคัญต่อประชาชนให้มีการปฏิบัติในเรื่องของมวลชนให้มีจิตสำนึกร่วมกัน ไม่ว่าจะนับถือศาสนาอะไร ต้องถือว่าเขาเป็นคนไทยคนหนึ่ง

4. งานมวลชน มีความสำคัญอย่างมาก ต้องให้ข้อเท็จจริง เช่น การทำความเข้าใจกับ ผอ.โรงเรียนให้พูดคุยกับนักเรียนและผู้ปกครอง ทำให้ได้มวลชนมากขึ้น

5. การสร้างความเข้าใจ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องขยัน หมั่นลงพื้นที่เพื่อให้ได้เข้าใจสภาพที่แท้จริงของคนในพื้นที่ มีการสอบถามข้อมูลและทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่อย่างจริงจัง

วิธีการคือ

1. รัฐบาลต้องให้ความสำคัญในด้านการศึกษาเพื่อให้ประชาชน และเยาวชนในพื้นที่มีความรู้มากขึ้น
2. แก้ไขปัญหายาเสพติดโดยที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องตรวจสอบ และจับกุมผู้ค้ายาเสพติด และผู้ติดยาเสพติดโดยเฉพาะเยาวชน อายุ 12 ปีขึ้นไปติดยาเสพติดกันมาก เนื่องจากไม่ได้รับการศึกษาจึงไปมั่วสุมกับยาเสพติด ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ง่ายต่อการชักนำไปกระทำความผิดในด้านความมั่นคงของรัฐในอนาคต
3. นโยบายของรัฐบาลต้องให้ความสำคัญต่อประชาชนให้มีจิตสำนึกร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นศาสนาสอดคล้องกันว่าเป็นคนไทยด้วยกัน และนอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องขยัน หมั่นลงพื้นที่เพื่อให้เข้าใจสภาพที่แท้จริงของคนในพื้นที่ และสอบถามข้อมูล และทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่...”

สำหรับแนวทางที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ในส่วนที่เป็นกระบวนการดำเนินงานที่สำคัญของการมีส่วนร่วม คือ แนวทางการพัฒนา โดยให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไปบริหารกันเอง เนื่องจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะเป็นผู้ที่ชาวบ้านเลื่อมใส ที่สำคัญคือ อย่าไปสร้างความหวาดระแวงให้กับประชาชนในหมู่บ้าน ปลอบให้คนในหมู่บ้านบริหารกันเอง แล้วเราคอยช่วยเหลือ จะเป็นแนวทางที่ดีแนวทางหนึ่ง **ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดจังหวัดยะลา ได้ให้ความคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า

“...แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนจากรอบนอกจนถึง ตำบล หมู่บ้าน โดยให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้เงินไปตำบลละ 1 ล้านบาท ไปบริหารกันเอง การที่ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านอยู่ได้ถึงอายุ 60 ปี ความคิดเหล่านี้จะเป็นแนวทางที่ถูกต้อง ที่สำคัญคือความไว้วางใจต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพราะชาวบ้านเลื่อมใสเขาขึ้นมา จึงต้องไว้วางใจเขา ปลอบให้เขาดูแลส่วนที่แพ้การเลือกตั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยเฉพาะสังคมใน 3 จังหวัด มีหลายก๊กหลายเหล่า แย่งกันใหญ่ในสังคม ก็จะเป็นปัญหา จุดที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความหวาดระแวง อย่าไปสร้างความหวาดระแวงหรือแหล่งข่าวในหมู่บ้าน จังหวัดต้องสร้างองค์กรที่มีความชัดเจนและไว้วางใจ ปลอบให้คนในหมู่บ้านบริหารกันเอง แล้วเราคอยช่วยเหลือเขา ก็จะเป็นแนวทางที่ดีแนวทางหนึ่ง

วิธีการ คือ อย่าไปสร้างความหวาดระแวง หรือแหล่งข่าวในหมู่บ้าน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องสร้างองค์กรที่มีความชัดเจนและไว้วางใจ ปลอบให้คนในหมู่บ้านบริหารกันเอง แล้วคอยช่วยเหลือเขา ก็เป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน...”

5.3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการสืบสวนอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.3.1 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในแต่ละหน่วยงานในพื้นที่

การทำงานต้องมีการบูรณาการกับทุกหน่วยงาน และทำงานโดยมีความร่วมมือในทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดความมั่นคงในความเป็นสุขอย่างยั่งยืนของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาอุปสรรคในการทำงานไม่ประสานงานกันในแต่ละหน่วยงาน เป็นปราการด่านแรกที่สำคัญ ปัญหาในเรื่องความไม่ชัดเจนของผู้นำ เช่น กรณีมีเหตุการณ์เกิดขึ้น มีความสับสนต่อการสั่งการว่าใครเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ ระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือฝ่ายทหาร หรือฝ่ายปกครอง จึงทำให้มีหน่วยงานและบุคคลต่างๆ เข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หลายฝ่าย ทำให้ไม่ทราบว่าฝ่ายใดทำหน้าที่อย่างไร ซึ่งพอสรุปถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานได้ ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการ

- (1) มีปัจจัยภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานของส่วนราชการ เช่น นโยบายของรัฐบาลซึ่งไม่ชัดเจน
- (2) ความไม่แน่นอนในนโยบายและแนวทางปฏิบัติ
- (3) ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานต่างๆ โดยปัจจุบันมีการทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำ

2) ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- (1) ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบที่ชัดเจนในการกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่าย เช่น การปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของฝ่ายตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง ไม่มีระเบียบกำหนดไว้อย่างชัดเจน
- (2) ขาดบทบัญญัติของกฎหมายที่มีสภาพบังคับ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีหน้าที่ปฏิบัติต่อชุมชน
- (3) ขาดผู้บริหารที่เป็นเอกภาพ เช่น กรณีที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น จะมีหน่วยที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในเหตุการณ์ การสอบถามข้อมูล การทำความเข้าใจกับประชาชนในการมีส่วนร่วม ขาดการบริหารงานที่ดี ต่างคนต่างทำ จึงเกิดการได้ข้อมูลที่ผิดพลาดหรือทำให้ชุมชนเข้าใจผิด
- (4) บุคลากรในหน่วยงานต่างๆ ขาดความรู้ ความเข้าใจถึงการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วม ไม่เป็นเกณฑ์เดียวกัน
- (5) เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีความรู้ความเข้าใจในการปรับหรือประยุกต์ใช้ การมีส่วนร่วมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3) ด้านอื่นๆ

- (1) ขาดความร่วมมือของประชาชนในการมีส่วนร่วม
- (2) สื่อมวลชนนำเสนอรายละเอียดของเหตุการณ์ต่างๆ ทำให้ประชาชนเข้าใจผิด ยากต่อการให้ความร่วมมือกับฝ่ายรัฐ
- (3) ประชาชนถูกกดดันจากผู้ที่ต้องการแบ่งแยกดินแดน
- (4) สร้างความเข้าใจผิดว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐรังแกประชาชน
- (5) พื้นที่บางส่วนเป็นพื้นที่เสี่ยงภัย เจ้าหน้าที่เข้าไปปฏิบัติงานด้วยความยากลำบาก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดจังหวัดยะลา ได้พูดถึงปัญหาอุปสรรคของการทำงานที่ไม่ประสานงานกันของแต่ละหน่วยงานว่า

“...ต้องเน้นในเรื่องความมั่นคงปลอดภัย การป้องกันการก่อความไม่สงบ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ

1. ประชาชนก็ไม่กล้า หวาดกลัว ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร
2. การแก้ไขปัญหาหลายหน่วยงาน ต่างคนต่างทำ ไม่ประสานงานกันเท่าที่ควร จุดตรงนี้เป็นปัญหา เพราะการประสานงานระหว่างหน่วยงานยังไม่บูรณาการ
3. ผู้ประกอบอาชญากรรมใช้แนวร่วม เช่น การปล้นร้านทองที่ จ.ยะลา ถึงแม้ชาวบ้านให้ความร่วมมือ แต่ก็กลัวการข่มขู่ และคุกคามอย่างมาก
4. ปัญหาอาชญากรรมและปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกัน
5. ปัญหาด้านความมั่นคงปลอดภัย การเชื่อมโยงและการประสานความสัมพันธ์ไม่สมบูรณ์อย่างเต็มที่

วิธีการ คือ

1. ต้องเน้นในเรื่องความมั่นคงปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนมีความกล้า ไม่หวาดกลัวในการให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
2. ให้เกิดการบูรณาการทุกหน่วยงาน และการทำงานโดยให้ความร่วมมือทุกฝ่าย และประสานงานกันอย่างดี เพื่อเกิดประสิทธิภาพ และเกิดความมั่นคงในความเป็นสุขอย่างยั่งยืนของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้...”

รองเลขาธิการหน่วยเฉพาะกิจจังหวัดปัตตานี ได้พูดถึงเรื่องการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยกับตำรวจ และทหาร ไว้ดังนี้

“...จุดเริ่มต้น คือ องค์กรในระดับหัวหน้าหมู่บ้าน และระดับนโยบายต้องการให้การสนับสนุนด้วย หากระดับจังหวัดมีความสัมพันธ์ในระดับการขับเคลื่อนแต่ระดับนโยบายไม่ให้การสนับสนุนจะทำให้กระบวนการสร้างความขัดแย้งสะกดต้องมีการกระตุ้นให้ระดับปฏิบัติเข้าไปทำการมีส่วนร่วมให้เห็นผลการกระทำต้องสร้างความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมในระดับรากหญ้าและครอบครัว สำหรับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างกรมการปกครอง-มหาดไทยกับตำรวจและทหารนั้น ควรบูรณาการไปด้วยกันคือ ทหาร-ตำรวจดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนเจ้าหน้าที่ของปกครอง-มหาดไทย จะสนับสนุนในเรื่องการพัฒนาพื้นที่ในส่วนราชการต่างๆ จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นให้กับประชาชน จะมีปัญหาอีกอย่าง คือ ประชาชนในพื้นที่มักจะไม่อยู่ติดบ้าน กลุ่มสตรีจะเป็นส่วนที่ช่วยได้มาก เมื่อพูดกับแม่บ้าน ต่อมาแม่บ้านก็จะปรึกษาหารือกับพ่อบ้านก็จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมง่ายขึ้น

วิธีการ คือ

1. องค์กรในระดับหัวหน้าหมู่บ้าน และระดับนโยบายต้องการให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมและต้องสร้างการมีส่วนร่วมในระดับรากหญ้า และครอบครัว
2. ควรบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างฝ่ายปกครอง มหาดไทย ตำรวจ และทหารเพื่อดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นให้กับประชาชน
3. กลุ่มสตรีจะเป็นส่วนที่ช่วยได้มากในการพูดกับแม่บ้าน เพื่อให้แม่บ้านไปปรึกษาหารือกับพ่อบ้าน จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมง่ายขึ้น...”

5.3.2 ปัญหาและอุปสรรคการไม่ให้ความร่วมมือจากประชาชน

การร่วมมือจากประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ ความเกรงกลัวว่าจะไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเมื่อให้การเป็นพยานต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐแล้ว ต่อไปถูกฆ่าตายหรือญาติพี่น้องถูกทำร้ายเสียชีวิตแล้วใครจะรับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจ ต้องปกปิดข้อมูลและรายชื่อของผู้ที่ให้การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเป็นความลับ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็น **เลขาธิการทหารบกจังหวัดปัตตานี** ได้พูดถึงเรื่องนี้ว่า

“... 1. การร่วมมือจากประชาชนไม่ได้มีมากเท่าที่ควร เพราะความเกรงกลัวการไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ประชาชนมีฐานะค่อนข้างยากจน มีรายได้ต่ำ ความเป็นอยู่เรียบง่าย ส่วนใหญ่จะมุ่งไปทางศาสนา ถ้าเป็นลักษณะการศึกษาที่เคร่งครัดก็จะดี แต่บางส่วนบิดเบือนในเรื่องของความเชื่อถือและความศรัทธา

2. ตั้งแต่เดิมการเรียนรู้ภาษาไทยจะมีน้อย ซึ่งภาพนี้จะทำให้เกิดการแตกแยกต่างกัน ถ้าพูดภาษาไทยแล้วจะเป็นภาษาของคนพุทธ พวกอิสลามถือว่าเป็นบาป เหตุการณ์ที่จับอาวุธต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ ถือว่าเป็นการประกาศอิสรภาพของชาวปัตตานี

3. การเผาโรงเรียนในระดับประถมจำนวนมาก เพราะจะทำให้คนไทยพุทธและมุสลิม ไม่มีความสัมพันธ์กันตั้งแต่เด็ก ซึ่งจะง่ายต่อการปลุกฝังลงไปในเรื่องศาสนา และพยายามปลุกฝังให้เชื่อว่าสยามรุกรานปัตตานี แล้วกวาดต้อนผู้คนไป เป็นรากเหง้าของความเกลียดชังและคับแค้นใจ

4. ความหวาดกลัว มีการลอบยิงประชาชน มีความเกรงกลัวที่จะแจ้งต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชนต้องการที่จะให้ความร่วมมือ แต่เมื่อไม่มั่นใจในความปลอดภัยก็จะไม่กล้า หากมีกระบวนการในเรื่องการมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการร่วมมือมากขึ้น บางครั้งเห็นใจแต่ไม่กล้าบอกเนื่องจากไม่มั่นใจในความปลอดภัย มุสลิมมีทั่วประเทศหากทำให้เกิดการมีส่วนร่วม มีความรู้สึกรู้ว่าเป็นเพื่อนกัน จะทำให้ปัญหาเรื่องความไม่เข้าใจลดน้อยลงไปมาก

วิธีการ คือ

1. เจ้าหน้าที่รัฐ และตำรวจ จะต้องรักษาความลับที่ไม่แจ้งชื่อผู้ให้ข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่รัฐแก่สื่อมวลชน และดูแลความปลอดภัยในชีวิตแก่ผู้ให้ข้อมูล และคนในครอบครัว เนื่องจากส่วนใหญ่ที่ประชาชนไม่กล้าให้ข้อมูล เนื่องจากเกรงกลัว และไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2. ชาวไทยพุทธ และไทยมุสลิม จะต้องมีความรัก และความสามัคคีกัน มีความเมตตาปรานีกัน ไม่เกิดความขัดแย้งกัน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม จะทำให้ปัญหาการเกิดความไม่สงบลดน้อยลงมาก...”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ **หัวหน้าฝ่ายข่าว พล.ร.15** ได้พูดถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เห็นชัดเจนและเป็นตัวอย่างที่ดี ไว้ดังนี้

“...การมีส่วนร่วมของประชาชนที่เห็นชัดเจน เป็นตัวอย่างได้ คือ กรณีนาวิกโยธิน หน่วยซีลสังหารผู้ก่อความไม่สงบไปจำนวน 16 คน สืบเนื่องจากการยิงครุชชี เสียชีวิตที่สายบุรี เมื่อยิงเสร็จแล้วเอาปืนและอาวุธของครุไปด้วย ตำรวจตามไปได้รถที่ตากใบ ได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แจ้งเบาะแสคนร้าย ติดตามด้วยเครื่องมือพิเศษ คือ วิทยุ โทรศัพท์ แล้วเกิดการปะทะกัน ยึดแผ่นกระดาษที่วาดแผนผังของหน่วยนาวิกโยธิน จึงได้เสริมกำลัง และผลัด

กำลังโดยเอาหน่วยซีลมาปฏิบัติหน้าที่แทน แต่งตัวให้กลมกลืนกับหน่วยงานทั่วไป เจ้าหน้าที่ได้ใช้กล้องส่องทางไกล กลุ่มก่อการร้ายแต่งกายคล้ายกับทหาร แต่ไม่ใช่ทหารทั่วไป ปลอมให้รู้สึกคืบมาใกล้ฐาน จึงปฏิบัติการสำเร็จ สามารถยิงคนร้ายตายไป 16 ศพ การปฏิบัติการที่สำเร็จได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชน แห่ลงข่าวและการนำเอานิติวิทยาศาสตร์ของศูนย์คุณหญิงพรทิพย์ มาช่วยวิเคราะห์หา D.N.A. จากปิ่นและกระเป๋าทิ้งไว้แล้วนำมาเปรียบเทียบกับฐานข้อมูล D.N.A. ที่มีอยู่จึงทราบถึงทีมที่ปฏิบัติการ หากตำรวจพิสูจน์หลักฐานและศูนย์คุณหญิงพรทิพย์ จับมือกันได้จะเกิดประสิทธิภาพสูง ได้เคยไปประชุมศูนย์คุณหญิงและตำรวจ หากศูนย์คุณหญิงมาตำรวจจะไม่เข้า กรณีหลักฐานของศูนย์คุณหญิงเข้าสำนวนไม่ได้เพราะไม่มีอำนาจทางกฎหมาย สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเป็นปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีการ คือ

1. กรณีเกิดคดีการก่อความไม่สงบ และคดีอาชญากรรม หากได้รับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แจ้งเบาะแสคนร้ายก็จะประสบความสำเร็จอย่างสูง เช่น กรณีนาวิกโยธินสังหารผู้ก่อการร้ายตายไป 16 คน เนื่องจากยิงครุชชีเสียชีวิต แล้วเอาปิ่นและรถของครุไป ตำรวจติดตามคนร้ายได้เนื่องจาก การมีส่วนร่วมของประชาชนที่แจ้งเบาะแสคนร้าย จึงได้เสริมกำลังโดยเอาหน่วยนาวิกโยธินมาปฏิบัติหน้าที่แทนจนสามารถยิงผู้ก่อการร้ายได้ถึง 16 ศพ

2. การตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ของแพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ และตำรวจพิสูจน์หลักฐานในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องร่วมมือกันทำหน้าที่ตรวจพิสูจน์หลักฐานก็จะเกิดประสิทธิภาพสูงเนื่องจากหลักฐานของทางสถาบันนิติวิทยาศาสตร์เข้าสำนวนไม่ได้ เพราะไม่มีอำนาจทางกฎหมาย

ปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากปัญหาต่างๆ ดังนี้

1. การบิดเบือนทางประวัติศาสตร์ เชื้อชาติศาสนา กระบวนการก่อเหตุอย่างรุนแรง
2. ระบบการศึกษา การศึกษาสามัญมีน้อย มาตรฐานการเรียนเชื่อว่าอยู่ในระดับต่ำ ประชาชนหันไปเรียนศาสนากันมาก
3. ความยากจน มีภรรยาหลายคน มีลูกมาก รายได้น้อยไม่สามารถส่งเสียให้ลูกเรียนสูงๆ ได้
4. การบังคับใช้กฎหมาย การดำเนินคดีต่างๆ ผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวออกมา แล้วไม่สามารถดำเนินคดีต่อได้
5. การผลิตซ้ำทางความคิด ทำให้เยาวชนทั้งในและนอกโรงเรียนที่กระทำผิดแล้วถูกควบคุมตัวจะพูดถึงประวัติศาสตร์รัฐปัตตานีแบบทุกคน การถูกควบคุมตัว ผูกเอ็นร้อยหวาย แล้วบังคับให้ชุดคลองแสนแสบ ใน กทม. กรณีตากใบ กรือเซะ ยังพูดไม่หยุดอยู่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งทำให้ถูกยุยงปลุกปั่นได้ง่าย
6. ผู้นำศาสนา เป็นที่เชื่อถือของชาวบ้าน หากผู้นำศาสนาพูดบิดเบือน จะง่ายต่อการปลุกปั่นชาวบ้านให้หลงเชื่อได้ง่าย

วิธีการ คือ

1. การแก้ไขปัญหาคะชุกกิจ เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้ไม่ยากจน และสามารถส่งลูกให้มีการศึกษาระดับสูงได้

2. ควรแก้ไขระบบการศึกษาให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น ทำให้เด็กมีความรู้สูง สามารถทำงาน และมีรายได้ที่ดี

3. ฝ่ายปกครอง ควรเชิญผู้นำศาสนามาประชุม เพื่อให้ผู้นำศาสนา ซึ่งเป็นที่เชื่อถือของชาวบ้าน ปลุกปั่นชาวบ้านให้ทำแต่ความดีมีจริยธรรม

5.3.3 ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการศึกษาและศาสนาของประชาชนในพื้นที่

ทัศนคติเป็นสิ่งที่สำคัญ ประชาชนในพื้นที่จะมีปัญหาในเรื่องการศึกษาและศาสนา เด็กๆ จะถูกเน้นให้ไปเรียนในโรงเรียนสอนศาสนามากกว่าโรงเรียนสามัญของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปิดเทอมโรงเรียนสามัญจะถูกเผา เมื่อเปิดเทอมครูถูกยิง ปัญหาเหล่านี้ จะเกี่ยวโยงกันในเรื่องของการศึกษา ความรู้ ความเชื่อมั่น การสร้างชุมชนเข้มแข็ง รายได้และการว่างงาน ซึ่งสอดคล้องกับผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการกองอำนวยการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้พูดถึงเรื่องดังกล่าวว่า

“...ปัญหาอุปสรรคในพื้นที่ที่มีหลายมิติ ทัศนคติเป็นสิ่งที่สำคัญ ประชาชนในพื้นที่ที่ถูกมองว่าเป็นพลเมืองชั้นสอง มีมิติในเรื่องของภาษา และศาสนาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพอจะแบ่งออกแต่ละประเด็น ดังนี้

1. การศึกษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีปัญหาว่าจะศึกษาแต่ศาสนาอย่างเดียว
2. ความรู้ การศึกษาเฉพาะศาสนา เด็กจะไม่สามารถประกอบอาชีพได้ บางครอบครัวมีภรรยาหลายคน รายได้ของครอบครัวมีน้อย เด็กจะว่างงานมากขึ้น เด็กอยู่ในพื้นที่ไม่ได้ไปไหน ไม่ได้ศึกษาต่อ ยากต่อการชักจูงให้กระทำผิด และติดยาเสพติด
3. ความเชื่อมั่น รัฐต้องให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางที่คนในพื้นที่ได้รับราชการในพื้นที่ การที่ได้ทำงานในท้องถิ่นที่ตนเองเกิด จะสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนมากยิ่งขึ้น
4. การสร้างชุมชนเข้มแข็ง ต้องสร้างชุมชนให้เข้มแข็งที่ อ.เมือง มีประมาณ 50 ชุมชน
5. รายได้ และการว่างงาน เป็นสาเหตุของความอ่อนไหวในการชักจูง ทั้งการก่อการร้ายและยาเสพติด

วิธีการ คือ

1. รัฐต้องเน้นการศึกษาของประชาชนและเด็ก เพื่อให้มีความรู้สูง และสามารถประกอบอาชีพได้ ไม่ว่างงาน เพื่อให้เด็กไม่ยากต่อการชักจูงให้กระทำความผิด และติดยาเสพติด
2. รัฐต้องให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางที่คนในพื้นที่ได้รับราชการทำงานในท้องถิ่นที่ตนเองเกิด ซึ่งจะสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนยิ่งขึ้น และทำให้ประชาชนมีรายได้ ไม่ว่างงานเพื่อไม่ให้เป็นสาเหตุของความอ่อนไหวในการถูกชักจูงทั้งการก่อการร้ายและยาเสพติด...”

รองเลขาธิการหน่วยเฉพาะกิจจังหวัดปัตตานี ได้พูดถึงเรื่องการนำเอาศาสนา ประวัติศาสตร์ และการผลิตซ้ำทางความคิด ไว้ดังนี้

“...1. การแย่งชิงพื้นที่ การนำเอาเรื่องศาสนา ประวัติศาสตร์การผลิตซ้ำทางความคิดในเรื่องของ “กรุงสยามเข้ามารุกรานปัตตานี” แล้วต้องต่อต้าน และมีแนวความคิดว่าดินแดนนี้เป็นดินแดนที่ศักดิ์สิทธิ์ แล้วต้องยึดคืน ซึ่งมีเด็กประมาณ 80% ที่ถูกผลิตซ้ำทางความคิดแบบนี้ มีการเลือกคนเข้าไปทำงาน เด็กบางคนถูกหลอก เพื่อนชวนไปจีบสาว ขี้ฉ้อขายยาหนีไปด้วยกัน เพื่อนไปวางระเบิด ตนเองก็ถูกจับด้วย การตีความศาสนาอย่างเข้มข้นจะทำให้เกิดสภาพของความรุนแรง

2. ความมีเอกภาพในพื้นที่ ตัวแทนในระดับสูงลงมาในพื้นที่บอกว่าต้องบูรณาการ แต่ระดับล่างไม่รู้ว่าจะทำอะไร มีหลายส่วนราชการ ซึ่งไม่มีเอกภาพในการทำงาน เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่ง ระดับสูงอาจจะรวมกัน แต่ระดับล่างไม่สอดคล้องกัน ไม่เข้าใจกันจะเกิดปัญหาขึ้นมา การปฏิบัติงานในแต่ละส่วนมีภาระหน้าที่ ต้องให้สอดคล้องกัน จังหวะของการทำงานก็จะทำให้เกิดการเอื้อประโยชน์กัน

3. ความไม่เชื่อในศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ชาวบ้านบางส่วนที่ไม่ได้ถูกผลิตซ้ำความคิดหรือตีความศาสนาอย่างเคร่งครัด มีความเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่น้อย เช่น การร่วมมือกันในกรณีที่เกิดคดี หากเป็นไทยพุทธ จะมีพยาน แต่หากเป็นมุสลิมจะไม่มีพยาน บางคดีเป็นอาชญากรรมธรรมดา แต่เมื่อไปให้การแล้ว คนเข้าไปในศาลมากๆ จะจ้องหน้าพยาน พยานสั่นและไม่กล้าให้การตามความเป็นจริง

4. ผู้มีอิทธิพล วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาว่า หัวหน้ากลุ่มต้องดูแลลูกกลุ่มไม่ให้ถูกเจ้าหน้าที่จับกุมได้จะแก้ไขวัฒนธรรมของบริบทเหล่านี้ได้อย่างไร ซึ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ทำการศึกษาถึงบริบททางด้านวัฒนธรรมในพื้นที่ได้ฟังจากผู้บังคับบัญชา ได้ผ่านหนังสือจากผู้วิจัย แต่ลึกๆ แล้วปัญหายังคงมีอยู่ และคุกรุ่นอยู่เสมอ

5. เงินอุดหนุนในการกระทำผิด มีหลายกลุ่มและหลายกระบวนการ ซึ่งการปฏิบัติงานได้มาจากเงินอุดหนุนของกลุ่มบุคคลเหล่านี้ ซึ่ง มช. ได้ทำวิจัยในเรื่องเหล่านี้

วิธีการ คือ

1. ส่วนราชการ ควรจะมีเอกภาพในการทำงาน ทั้งระดับสูง และระดับล่าง การปฏิบัติงานในแต่ละส่วนมีภาระหน้าที่ต้องให้สอดคล้องกัน ก็จะทำให้เกิดการเอื้อประโยชน์กัน

2. ต้องเชื่อในศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ชาวบ้านต้องมีความเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่มาก เช่น การร่วมมือกันในกรณีเกิดคดีจะทำให้มีประสิทธิภาพต่อคดี

3. ควรแก้ไขวัฒนธรรมโดยให้หัวหน้ากลุ่มต้องดูแลลูกกลุ่มไม่ให้กระทำความผิด จะได้ไม่ถูกเจ้าหน้าที่จับกุม...”

5.3.4 ปัญหาอุปสรรคในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและความเป็นธรรมทางสังคม

ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เจ้าหน้าที่ของรัฐทำงานยากลำบาก ต้องทำความเข้าใจกับประชาชนถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการใช้กฎหมาย พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการมีความรู้เกี่ยวกับคดีความมั่นคงน้อย บางครั้งมาอยู่เพียง 1 ปี ไม่รู้และไม่มีความชำนาญเพียงพอ ทำให้เกิดปัญหา พนักงานสอบสวนส่งฟ้อง แต่อัยการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง แต่ไม่มีความชำนาญเพียงพอ ผู้ร้ายหลุดคดี หรือหลักฐานไม่เพียงพอ ศาลตัดสินยกฟ้อง ผู้ก่อการร้ายจะมีทนายความว่าความทุกจังหวัด ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ช่วงแรกๆ ศาลลงโทษ แต่ทนายหาจุดอ่อนแล้วแก้ต่างให้ ซึ่งจะมีการทำงานเป็นทีม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง ซึ่งดำรงตำแหน่ง รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรจังหวัดนราธิวาส ได้ให้ข้อมูลในเรื่องนี้ว่า

“...1) **สังคมวัฒนธรรม** พี่น้องส่วนใหญ่เป็นมุสลิม พี่น้องชาวมุสลิม ถือว่าเป็นภาษาเดียวกันหมด เจ้าหน้าที่มาจากนอกพื้นที่ ไม่เข้าใจถึงปัญหา การดำเนิน การดำเนินการของผู้กระทำความผิด ญาติพี่น้องของผู้ที่ทำความผิดมักจะปกป้องหรือคุ้มครอง

2) ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมาย ในโลกปัจจุบันทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำงานลำบาก ในมุมมองของผู้รักษากฎหมาย เหมือนกับเอื้อประโยชน์ให้กับผู้กระทำความผิด โชตรวนไม่ใช่ผู้ต้องขังมีสิทธิหลายอย่าง เข้าไปในเรือนจำมีอาชีพให้ทำ อยู่เหมือนกับสบาย จึงทำให้ไม่กลัวในการกระทำความผิด ชาวบ้านเดือดร้อน

3) เครื่องไม้เครื่องมือไม่พร้อม การกระจายข่าวเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เมื่อคนร้ายแต่งตัวตำรวจไปยัง แล้วบอกว่าเจ้าหน้าที่ทำ การแจ้งข่าวขาดเครื่องไม้เครื่องมือพิเศษในการดำเนินการไม่พอ กว่าที่จะหาพยานหลักฐานได้ หากไม่มีสิ่งเหล่านี้ หากไม่มีเครื่องมือทางนิติวิทยาศาสตร์มาช่วยจะเป็นปัญหาในพื้นที่

4) หน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมาย พื้นที่พิเศษเป็นพื้นที่ซึ่งไม่ใช่อาชญากรรมธรรมดา สภาพทั่วไปเป็นทั้งอาชญากรรมธรรมดา ความมั่นคงยังน้อยอยู่ หากใช้พนักงานสอบสวนธรรมดาไปทำคดีความมั่นคง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ไม่มี หากไม่สามารถลงโทษได้ก็กลับกลายเป็นขยายให้เห็นถึงการกลั่นแกล้งของเจ้าหน้าที่

5) ควรใช้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการที่มีความรู้เกี่ยวกับคดีความมั่นคง บางครั้งมาอยู่เพียง 1 ปี ไม่รู้และไม่มีความชำนาญเพียงพอ ทำให้เกิดปัญหา สิ่งสะท้อน คือ ความขยายผลของประชาชน พนักงานสอบสวนส่งฟ้อง อัยการสั่งไม่ฟ้อง หรืออัยการสั่งฟ้อง แต่ไม่มีความชำนาญ ผู้ร้ายหลุดคดี

6) ควรเป็นแบบเดียวกับของต่างประเทศที่มีกระบวนการยุติธรรมที่พิเศษในคดีที่พิเศษ...”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกท่านหนึ่ง คือ รักษาการแทน ผกก.สภ.สุโขทัย ได้พูดถึงเรื่องนี้ว่า “...มีปัญหายาวนานพอสมควร รูปแบบการก่อเหตุเปลี่ยนไป เยาวชนรุ่นใหม่มาสร้างชิ้นในภายหลัง รุ่นใหม่ถูกฝังชิปหรือปลูกฝังต่อเนื่อง ต้องพยายามไม่ให้ถูกฝังชิปต่อเนื่องจากเด็กรุ่นใหม่

- หน่วยงานต้องรับผิดชอบไม่ให้เด็กถูกอบรมสั่งสอนในเรื่องการก่ออาชญากรรม
- ส่วนราชการต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินงานในพื้นที่การดำเนินงานตามโครงการหน่วยงานที่รับผิดชอบเมื่อดำเนินการแล้วมีการประเมินผลว่าสำเร็จตามโครงการหรือไม่ อย่าให้มองว่าเข้ามาใช้เงินงบประมาณมาแบ่งปันกัน

วิธีการ คือ

1. เยาวชนรุ่นใหม่ก่อเหตุ มาสร้างชิ้นภายหลัง รุ่นใหม่ถูกฝังชิปหรือปลูกฝังต่อเนื่อง ต้องพยายามไม่ให้ถูกฝังชิปต่อเนื่องจากเด็กรุ่นใหม่
2. หน่วยงานต้องรับผิดชอบไม่ให้เด็กถูกอบรมสั่งสอนในเรื่องการก่ออาชญากรรม
3. ส่วนราชการที่เข้ามาดำเนินงานในพื้นที่ตามโครงการ หน่วยงานที่รับผิดชอบ เมื่อดำเนินการแล้วต้องมีการประเมินผลตามโครงการหรือไม่ อย่ามองว่าเข้ามาใช้เงินงบประมาณมาแบ่งปันกัน...”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกท่านหนึ่ง คือ กำนันตำบลป่าเสม็ด อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส ได้พูดถึงเรื่องการบังคับใช้กฎหมายว่า

“...ในปี พ.ศ.2550-พ.ศ.2551 มีกลุ่มอาร์.เค.เคมากในสุโขทัย ซึ่งเป็นฝ่ายตรงข้ามของรัฐ มีครั้งหนึ่งเกิดเหตุที่หมู่บ้าน มีเด็กวัยรุ่น 2 คน เด็กคนนี้อยู่ในเทศบาล ถามว่าชาวบ้านไม่มีส่วน

ร่วมก็ไม่จริง จับเด็ก 2 คนนี้ เป็นอาร์.เค.เค. เป็นเพราะชาวบ้านแจ้งกำนันว่ามีคนแปลกหน้าเข้ามาในหมู่บ้าน 2 คน ได้แจ้งให้อำเภอรอบ อำเภอนำกำลังเข้ามาจับ มีถุงยางครอบมา โดยเป็นพลาสติก เป็นถุงใส่ผ้ามีมีดอาวุธ เป็นกรณีอย่างหนึ่งที่จับได้ ซึ่งได้จากการร่วมมือของชาวบ้าน ซึ่งมีสามัญสำนึกและมีข่าวสารที่ทางรัฐได้แจ้งให้ทราบ

- กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่ได้ขึ้นศาล เด็กอายุ 17 ปีปล่อยตัวเพราะพยานอ่อนแล้วส่งกลับไปมาเลเซีย

- ชาวบ้านที่มีส่วนร่วมในการเฝ้าดูแลสถานที่ราชการ ชาวบ้านมีส่วนร่วม โทรศัพท์ติดต่อมาก็เข้าใจแล้ว เพราะต้องการมีความสุขสงบในชีวิตและทรัพย์สิน

- CCTV. บางครั้งไม่บูรณาการ ในหมู่บ้านนอกเมืองและในเมือง ต้องมีเจ้าหน้าที่ดูแลเครื่อง CCTV. บางครั้ง Monitor เข้าไปอยู่ในโรงเรียนแต่ไม่มีคนดู ตำรวจเข้าไปควบคุมและระวังเหตุได้ ควรจะดูการระงับเหตุ ไม่ใช่เกิดเหตุแล้วมาดู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกองอยากจะติดใกล้ๆ บ้านของตนเอง

- เดือนรอมฎอน เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องการจะส่งเสริมให้ประชาชนรักรัฐบาล รักชาติ เขาอยากจะเปิดกบครอบครัวเขา อบต.หรือเทศบาลส่งเสริม เดือนรอมฎอน อย่างไรสร้างมวลชนมากไปเลือกคนเป็นร้อยละ คน หุงข้าวเองลำบาก ดูด้วยว่าชาวบ้านจะเหนื่อยหรือไม่เหนื่อย...”

ปัญหาสำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ ประชาชนในพื้นที่ไม่ยอมรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องนี้ พนักงานสอบสวน (สบ.3) สภ.เมืองนราธิวาส ได้พูดถึงประเด็นในเรื่องนี้ว่า

“...ปัญหาในการที่ประชาชนไม่ยอมรับการทำงานของเจ้าหน้าที่ หากประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการรวบรวมพยานหลักฐาน หรือการรวบรวมตัวบุคคลมาลงโทษ จะทำให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินคดี หากสามารถแก้ไขให้ประชาชนเชื่อมั่นในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะทำให้ชาวบ้านเกิดการยอมรับ ซึ่งในปัจจุบันเป็นปัญหาที่เจ้าหน้าที่แก้ไขไม่ได้

ประชาชนพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นไทย-มุสลิม ต้องรู้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีเท่าที่ควร การนำแนวทางพระราชดำริ คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” จะทำให้การแก้ไขปัญหาคิดดีขึ้น นอกจากปัญหาเรื่องยาเสพติดแล้ว จะมีปัญหาในเรื่องการศึกษา ยังด้อยอยู่มาก เช่น โรงเรียนระดับอำเภอของรัฐบาล มีแค่ร้อยละ ๓๐ แต่โรงเรียนของอิสลามมีเป็นพันๆ คน

วิธีการ คือ ปัญหาของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องรู้ความเป็นอยู่ของประชาชนเท่าที่ควรการนำแนวทางพระราชดำริคือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” จะทำให้แก้ปัญหาได้ดีขึ้น...”

ความเป็นธรรมทางสังคมเป็นเรื่องที่สำคัญ ผู้ที่ลงมาปฏิบัติหน้าที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องมีเมตตาและให้เป็นธรรมกับประชาชน ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบันนังสตา ได้พูดถึงเรื่องนี้ว่า

“...ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่มาประมาณ 8-9 ปี จาก รอง สว.หนองจิก ปัตตานี แล้ว ย้ายมาเป็น รอง สว.ส.สภ.บันนังสตา ในปี 2533 ช่วงนั้นคดีความมั่นคงยังไม่เกิด คดียาเสพติดยังไม่เยอะ ยาเสพติดมีประมาณ 50 % ที่เหลือเป็นเรื่องลักทรัพย์ เจ้าหน้าที่เสียชีวิตถูกยิงด้วยปืน M.16 แต่จะออกมาในรูปแบบของโจรเรียกค่าคุ้มครองจากสวนยาง

เมื่อย้ายออกไปจาก 3 จังหวัดที่ อ.ไม้แก่นได้ออกหมายจับผู้ต้องหาได้ 13 คน สาเหตุที่ต้องทำเพราะผู้ใหญ่ในจังหวัด ได้มีการเชิญกำนันในอำเภอไม้แก่นไปงานเลี้ยงนายก และกำนันถูกยิงเสียชีวิต กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยิงนายอำเภอเสียชีวิต หลังจากนั้นคดีไปสู่ศาลแล้ว ศาลยก

ห้องสมัยปัจจุบันในคดีก่อการร้าย มีการอบรม สอนกันเป็นชั้นเป็นตอนในหมู่บ้าน จนชาวบ้าน ร้อยละร้อยละที่เป็นมุสลิมรู้จักกันหมด ซึ่งตัว ผกก.เองเคยโดนระเบิดมา 4 รอบ แต่รอดมาได้ การให้ความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนควรจะมีในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. **ความเป็นธรรม** คนของรัฐที่ลงมาปฏิบัติหน้าที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรจะมีเมตตา รู้จริงทำสำนวนจริง นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มาอยู่ที่นี่ ส่วนมากสอบได้ที่สุดท้าย **จิตใจไม่ต้องการมาอยู่** คนที่ส่งมาต้องมีจิตอาสาจริงๆ **ต้องรู้เรื่องกฎหมายจริงๆ** เมื่อชาวบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรมจึงต้องไปหาโจร และมีการร้องเรียน

- ผู้ต้องหา คือเจ้าของบ้าน นอนในบ้าน โจรเข้าไปในบ้านผู้ต้องหาซ่อนตัวในบ้าน โจรซ่อนปืนไว้ในบ้าน ทหารเข้าไปตรวจค้นในบ้าน เจ้าของบ้านถูกจับเป็นผู้ต้องหา จึงร้องเรียนไปทั่ว ตอนหลังจับโจรได้รับสารภาพ คดีขึ้นสู่ศาล ผู้ต้องหาไม่มีความผิด แล้วใครจะรับผิดชอบ การไม่ให้ความเป็นธรรมนี้เกิดตั้งแต่ตากใบ กรือเสาะ แล้วเรื่อยมาเป็นบาดแผลลึกกินใจชาวมุสลิมมาโดยตลอด ยากที่จะแก้ไข

2. **ภาษา** เป็นเรื่องที่สำคัญ คือ ภาษามลายู ฟังไม่รู้เรื่องสื่อสารกันไม่ได้

3. **ความกลัว** เกิดการทำร้ายคนในครอบครัว

4. **เครือข่าย** มีเครือข่ายดีมาก หากเครือข่ายเขาเป็นผู้ร้ายเขาต้องช่วยเครือข่ายเขา

5. **เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำงานจริง** ต้องเป็นคนที่ทำงานเพื่อประชาชนอย่างจริงจัง เดิมที่บันนังสตามีคนสูญหายไปเยอะมาก พยายามแก้ปัญหาจนสถานการณ์คลี่คลายไปในทางที่ดี

6. **งบประมาณ** ต้องลงมาในพื้นที่จริง จากที่ผ่านมาตัวแปรสำคัญคือ เรื่องยาเสพติด พื้นที่ประชาชนให้ความร่วมมือมาก เพราะลามเข้าไปถึงหมู่บ้าน เด็กที่ติดยาเสพติดมีประมาณ 80-90 % หากรัฐจริงจังในการแก้ปัญหา ต้องสร้างสถาบันบำบัด

วิธีการ คือ

1. มีความเป็นธรรม จะต้องให้ความเป็นธรรมแก่ชาวบ้าน เมื่อชาวบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงต้องไปหาโจรและมีการร้องเรียน

2. ภาษา เป็นเรื่องที่สำคัญ คือ ภาษามลายู ถ้าฟังรู้เรื่องสื่อสารกันได้

3. เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำงานเพื่อประชาชนอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความศรัทธาจากประชาชน

4. งบประมาณต้องลงมาในพื้นที่จริง เช่น ปัญหาเรื่อง ยาเสพติด เด็กที่ติดยาเสพติดมีจำนวนมากประชาชน 80-90% รัฐควรจริงจังในการแก้ปัญหาต้องสร้างสถาบันบำบัด...”

5.3.5 ปัญหา อุปสรรคในเรื่องการขาดแคลนงบประมาณ

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กระบวนการทำงานในองค์กรของรัฐ ต้องใช้งบประมาณ ซึ่งปัญหาในเรื่องงบประมาณที่ไม่เพียงพอ เช่น มีการแต่งตั้งตำรวจอาสา แต่การปฏิบัติจริงๆ ยังไม่เกิดขึ้น งบประมาณทางด้านความมั่นคง กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า เป็นเจ้าของงบประมาณ ส่วนงบประมาณด้านพัฒนา ศอ.บต. เป็นเจ้าของงบประมาณ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนราธิวาส ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องปัญหาของงบประมาณ ดังนี้

“...ด้านพัฒนา คอ.บต.เป็นเจ้าของงบประมาณ ทั้ง 2 หน่วยงานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้ง 2 ฝ่ายต้องขับเคลื่อน มีหลายอย่างที่เกิดปัญหา ซึ่งมองว่าไม่ชัดเจน เช่น ตำรวจมีการแต่งตั้ง ตำรวจอาสา แต่การปฏิบัติจริงๆ ยังไม่เกิดขึ้น ตำรวจอาสาให้เงินเดือนเดือนละ 5,000 บาท ทำมา 3 เดือนแล้วยังไม่ได้เงิน ปัญหาจึงเกิดขึ้น

- ผลที่เกิดขึ้นได้จากการป้องกันมากกว่าอาสาสมัครใจมา เช่น กลุ่มพายุ คือ อาสา ด้วยใจให้เจ้าหน้าที่ เมื่อมีค่าจ้างที่เกี่ยวข้องก็จะทำให้มีกำลังใจขึ้น
- การจ้างงานท้องถิ่น ก็เป็นสิ่งที่ดี เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน
- ผลด้านการสืบสวนจะเห็นผลชัดเจน ต้องมีส่วนได้ส่วนเสียจากผู้มีผลกระทบ
- ทุกวันพยายามมุ่งพัฒนาการสืบสวนด้านอื่น ฝ่ายตรงข้ามมียุทธวิธีที่ต่อต้าน เช่น เอา D.N.A. ของผู้นำศาสนาไปทิ้งไว้แล้วเจ้าหน้าที่รัฐไปเชิญผู้นำศาสนามาตรวจ D.N.A. เกิดการเข้าใจผิดระหว่างผู้นำศาสนากับเจ้าหน้าที่รัฐ...”

งบประมาณในการติดตั้งเครื่องมือ เช่น กล้องวงจรปิด ต้องขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชน ซึ่งในมุมมองของภาคเอกชน มีความเห็นว่า เมื่อรัฐไม่สนับสนุนงบประมาณมาให้ ภาคเอกชนต้องสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือกันเอง ในเรื่องนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นกรรมการหอการค้าจังหวัดนราธิวาส ได้พูดถึงเรื่องนี้ว่า

“...ภาคเอกชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี การตั้งโทรทัศน์วงจรปิด หรือ เปิดไฟสว่างในเวลา กลางคืนหรือมีการสอดส่องผู้กระทำ เช่น ในส่วนที่เป็นส่วนกลางมีแค่บติติดตั้งbullet camera ไม่มีรวมทั้งในส่วนของเทศบาลอีกส่วนหนึ่ง การดูแลรักษาต่อ ประชาชนทุกๆ ไป มีกันเกือบหมด เมื่อมาถึงได้ขอข้อมูลไปดู

มีเหตุการณ์หนึ่ง ทางอำเภอ กองทัพ ตำรวจ มารอดู คือ แยกกันไปหลายครั้ง ควรรมาด้วยกันไม่ควรแยกกันมาขอ ทำให้ทำงานลำบากและซ้ำซ้อน...”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกท่านหนึ่ง คือ เลขาธิการนายกเทศมนตรีสุโขทัย ได้พูดถึงเรื่องนี้ว่า

“... กล้องวงจรปิดในเทศบาลเมืองสุโขทัย ได้ร้องขอไปทางส่วนกลาง รองนายกฯ ได้เข้ามาเยี่ยมกลุ่มพายุได้ขอว่า การขอกล้องวงจรปิด ปรากฏว่า ผู้ได้รับข้อมูลไม่มาติดตั้งให้ จึงขอ งบประมาณเพื่อมาดำเนินการเองแต่ไม่ได้ นายกเทศมนตรีจึงต้องช่วยกันเอง เพราะหวังพึ่ง รัฐบาลไม่ได้แล้ว เทศบาลจึงได้ร่วมมือกับภาคประชาชน ภาครัฐไม่ได้ส่งเสริมและส่งมาน้อยมาก

- ภาครัฐไม่ได้หวังใยต่อเนื่อง ขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจาก เจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดกำลังอยู่ที่จะปฏิบัติงานในสุโขทัย

วิธีการ คือ เทศบาลเมืองสุโขทัย ได้ขอกล้องวงจรปิดจากภาครัฐแต่ไม่ได้ แต่ขอ งบประมาณเพื่อมาดำเนินการเอง แต่ก็ไม่ได้ ดังนั้นภาครัฐ ควรสนับสนุนงบประมาณและ ส่งเสริม และหวังใยอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนอย่างต่อเนื่องรวมทั้งส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ขาดกำลังปฏิบัติงานในสุโขทัย เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

5.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ในการถอดบทเรียนถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คณะผู้วิจัยได้ทำการถอดบทเรียน และจัดเรียงข้อมูลให้มีความสอดคล้องกัน ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้กล่าวถึงปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ สิ่งแรกที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน คือ ความตั้งใจ ความจริงใจ ความเสียสละ ความอดทน ไหวพริบ และโดยเฉพาะความมุ่งมั่น โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องมีความรู้ และมีสิ่งเหล่านี้ให้ครบ ไม่เช่นนั้นก็ไม่สามารถเอาตัวรอดมาได้ เนื่องจากการทำงานในพื้นที่ดังกล่าวต้องมีความเสี่ยงตลอดเวลา เพราะการเข้าไปมีส่วนร่วม การหาข้อมูล ต้องเข้าไปคลุกคลีกับประชาชนในพื้นที่ ไม่ทราบว่ประชาชนที่เราเข้าไปทำความเข้าใจ และหาข้อมูลนั้น เป็นพวกเขาหรือพวกเรา

ปัจจัยการนำไปสู่ความสำเร็จ คือ ความกล้าที่จะปฏิบัติหน้าที่ ถึงแม้จะรู้ว่าเป็นกลลวง แต่ก็ต้องปฏิบัติ เพราะเป็นหน้าที่ และเมื่อลงไปในพื้นที่แล้ว ก็ต้องหาแนวทางหรือกลยุทธ์ในการเอาตัวรอดออกมาจากสถานการณ์ดังกล่าวให้ได้ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากมีความกล้าหาญ ความมุ่งมั่นแล้ว จะต้องมีความไหวพริบ มีประสบการณ์ และต้องมีเพื่อนหรือหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์ที่คับขันด้วย นอกจากนี้ ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้พื้นฐาน หรือที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในแต่ละกรณีเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่จะต้องใช้ความรู้และวิธีการที่แตกต่างกันออกไป

ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญท่านหนึ่ง ซึ่งดำรงตำแหน่ง **ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา** ได้พูดถึงความรู้และประสบการณ์ที่ได้มาจากภาคปฏิบัติจริงๆ เมื่อได้ฟังแล้วมีความประทับใจ การทำงานร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจ อำเภอนในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับประชาชน ซึ่งท่านได้ให้ข้อมูลไว้ดังนี้

“...ในเรื่องของการจัดการความรู้ ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในจังหวัดสงขลา ยังมีพื้นที่ความมั่นคง ซึ่ง 4 อำเภอ อำเภอนะบะ อำเภอนาทวี อำเภอนาทวี อำเภอสะบ้าย้อย ติดกับพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา

- 4 ปีแรก (พ.ศ.2551 - พ.ศ.2553) คดีความมั่นคงใกล้เคียงกับ 3 จังหวัด

3 ปีหลัง (พ.ศ.2554-พ.ศ.2556) ใน 4 อำเภอ มีเพียง 2-3 ครั้งในอำเภอนะบ้าย้อยและอำเภอนาทวี เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น

- ฝ่ายตรงข้ามอาจไม่รู้เขตปกครอง พื้นที่ด้านความมั่นคง หน่วยเฉพาะกิจสงขลา หรือหน่วยตระเวนชายแดน เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ.2556 กอ.รมน.ได้แบ่งภารกิจในอำเภอนะบะและอำเภอนาทวี เข้าไปดูแลมากขึ้น ดังนั้น หน่วยเฉพาะกิจ จะมุ่งเน้นในอำเภอนาทวีและอำเภอนะบ้าย้อย เมื่อจังหวัดสงขลาเข้าไปรับผิดชอบด้านความมั่นคง คือ อำเภอนะบะและอำเภอนาทวี

- **บทเรียนจากการปฏิบัติงาน** 4 อำเภอ นับถือศาสนาอิสลาม อิสลามยึดหลักคิดกับศาสนาอื่น วิถีชีวิตต้องขลิบอวัยวะเพศ ตายไปใช้อีมามทำศพ อิสลามจริงๆ ต้องอิงกับหลักเกณฑ์ของกฎหมายประจำหมู่บ้าน ทางเหนืออิสลามอิงกับหลักกฎหมาย แต่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อิงกับ**หลักศาสนา**

(1) อำเภอนาทวี และอำเภอนะบะให้ทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อูมปาเกะ คือเป็นหลักการที่อิงทั้งกฎหมายและศาสนาอิสลาม กำหนดกฎหมาย ถ้าไม่ไปทำการละเมิด หากติดบุหรี่ หรือ

4x100 จะต้องหาไปดาวะหรือให้หมอนามัยรักษา หากไม่อย่างนั้นแล้วอิหม่ามจะไม่ไปร่วมพิธีในสังคม จะต้องมีการไปดูแลแก้ไขเป็นส่วนที่ 1 ในการมีส่วนร่วม

(2) 1 ก.ค.56 โคนระเบิด 2 ก.ค.ไปประชุม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หากทางฝ่ายตำรวจนำเครื่องมือพิเศษไปตรวจสอบแล้วเข้าไปตรวจค้นปิดล้อม ขอให้กำนันผู้ใหญ่บ้านพาเข้าไปตรวจค้น แต่กรณีพบเหตุการณ์ซึ่งหน้าให้ตำรวจตรวจค้นจับกุมได้เลย

(3) การที่กลุ่มอ้างว่าเป็น ปี.อาร์.เอ็น. บอกว่าผู้รู้กรานชาวอิสลาม ทางจังหวัดสงขลาทำ YouTube “อุกมปากะ” ชี้แจงให้ประชาชนทราบความจริง

(4) ในกรณีที่เกิดปัญหาขึ้นแล้วในตำบลใด หมู่บ้านใด เช่น การพนันใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่นการพนันในอำเภอเทพา หากมีเรื่องการวางระเบิด คนที่จะไปจัดการ คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ครั้งนี้ก็เหมือนกันให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไปเอาสีที่พนไว้ออกไป

- บทบาทของตำรวจ ทหารเป็นผู้กำกับดูแลผู้นำศาสนา ซึ่งใช้ประมาณ 2-3 เดือน ซึ่งที่กลับมาคือได้ชาวบ้านเป็นหูเป็นตาให้ เขามาชาวบ้านเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหาใน 4 อำเภอมีหมายจับ 19 หมาย ให้ปลัดอำเภอประจำตำบลให้ไปเจรจากับพ่อ-แม่ พี่น้องให้บอกกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ติดต่อขอมอบตัว ทางจังหวัดจะช่วยให้มีหลักประกันทางด้านทหาร Model ที่เล่าให้ฟัง รัฐให้การช่วยเหลือ ผู้ใหญ่บ้านได้เงินเพิ่มพิเศษ = 15,000 บาท/เดือน ผู้ช่วยได้เงินเพิ่มพิเศษ = 7,800 บาท/เดือน

(5) หากเล่าให้คณะผู้วิจัย พื้นที่ 3 จังหวัด และ 4 อำเภอ จะได้เปรียบกว่าทางเหนือ ที่อื่นจะมีผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แต่ใน 3 จังหวัด และ 4 อำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน มีผู้ช่วยได้ถึง 7 คน และกรรมการปกครองยังให้เงินเดือนพิเศษให้อีก 20,000 บาทได้นางประมาณส่วนนี้ไปช่วยในโครงการ “อุกมปากะ” หากผู้ใหญ่บ้านบอกว่า 7 คนไม่ไหว ให้มาคนเดียว ก็อาจแบ่งเป็นพื้นที่กันไปก็ได้ ให้เขาจับคู่เป็น Buddy หากทางฝ่ายตำรวจ ฝ่ายปกครอง จะนำเอาลักษณะแบบนี้ หมู่บ้านจะใช้เดือน 1 แสนบาท/เดือน ผู้ใหญ่บ้านใช้เดือนละ 1 แสน แล้ววันดีคืนดีให้มีการชักธงอื่นเหนือธงไตรรงค์ก็ได้ นี่คือนโยบายที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาใช้

ปัญหาอุปสรรค

1) ข้อตกลงในการสลับหมุนเวียนในการเข้าเวรยาม

2) ทหาร ตำรวจ บางหน่วยงานมองว่า ผู้นำทางศาสนาเป็นฝ่ายรัฐ บางทีครองครัวโดนจับข้อหาว่าเป็นแนวร่วม อยู่ที่ชาวบ้านมีที่อยู่ 5 ไร่ ถูกชักชวนให้ไปเผาโรงเรียน คือสิ่งที่พนักงานสอบสวน ฝ่ายปกครอง ต้องทำงานร่วมกัน แนวร่วมไม่ได้ทำด้วยความตั้งใจ ต้องหาทางแก้ไข

3) คดีหลายคดีหากใช้แต่แหล่งข่าวอย่างเดียว จะผิดพลาด ต้องใช้นิติวิทยาศาสตร์เข้าไปช่วย พื้นที่ยะหาและบันนังสตา เป็นพื้นที่ดินดี เขตป่าสงวน หากตกลงกันไม่ได้แล้วไปหาว่าคนนี้เป็นแหล่งข่าวใหม่ หากไม่ใช้กระบวนการชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วม หากไม่เข้าใจ ไม่เข้าถึงจะทำให้กระบวนการมีการสลับซับซ้อน

4) ชาวบ้านอ้างกลัวอย่างเดียว จึงต้องให้ท้องถิ่นอ้างหลักศาสนาอิสลามว่าไม่ควรไปยุ่งกับชาวบ้าน เป็นเรื่องที่เกิดปัญหา

- จะได้อยู่ในคู่มือว่า โครงสร้างของอิสลามเป็นอย่างไร เริ่มที่ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาล

- ในการประชุมผู้ใหญ่บ้าน ต้องใช้สารวัตรใหญ่หรือ สารวัตรปราบปรามมาร่วมประชุมด้วย ก่อนออกหมายจับควรไปดูแลแล้วเข้ามามีส่วนร่วม
- มีนิติกรประจำจังหวัด ให้นิติกรมาร่วมคิด

วิธีการ คือ

1. บทบาทของตำรวจ ทหารเป็นผู้กำกับดูแลผู้นำศาสนา ซึ่งมีผลทำให้ชาวบ้านเป็นหูเป็นตาให้เขามากันดี 3 แล้วชาวบ้านเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหา
2. ลูกหลานใครติดยาเสพติดต้องพาไปให้หมอรักษา
3. การมีของหายในหมู่บ้าน กรรมการหมู่บ้านต้องเข้ามาดูแลแก้ไข
4. ต้องการสลับหมุนเวียนในการเข้าเวรยาม
5. พนักงานสอบสวนและฝ่ายปกครองต้องทำงานร่วมกัน ต้องทำด้วยความเต็มใจ และหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว
6. คิดต่างๆ หากใช้แหล่งข่าวอย่างเดียวอาจเกิดการผิดพลาด ต้องใช้นิติวิทยาศาสตร์เข้าไปช่วย เพื่อความถูกต้องในกระบวนการยุติธรรม
7. ชาวบ้านอ้างกลัวอย่างเดียว จึงให้ท้องถิ่นอ้างหลักศาสนาอิสลามว่าไม่ควรไปยุ่งเกี่ยวกับชาวบ้าน
8. ในการประชุมผู้ใหญ่บ้านต้องใช้สารวัตรใหญ่ หรือสารวัตรปราบปรามร่วมประชุมด้วย และก่อนออกหมายจับ ควรให้ดูแลแล้วเข้ามามีส่วนร่วม และมีนิติกรประจำจังหวัดและให้นิติกรมาร่วมคิดด้วย

นอกจากการแสวงหาความรู้จากประสบการณ์แล้ว ต้องหาความรู้จากการอบรมด้วย อีกเรื่องหนึ่งที่เจ้าหน้าที่จะต้องตระหนักและพึงปฏิบัติ คือ การเข้าไปในหมู่บ้านหรือชุมชน ซึ่งอาจถูกลอบวางระเบิดได้ ต้องมีการสังเกต เช่น เป็นพื้นที่ร่วนซุย พื้นที่ไม่แข็งแรง และถ้าพบต้นสาบเสือ ลักษณะเป็นพุ่มเตี้ยๆ เต็มพื้นที่เมื่อมองดูมันเขียวอยู่คนเดียวหรือบริเวณเดียว แต่ต้นอื่นๆ บริเวณรอบนั้นดีหมด แปลว่าพื้นที่นั้นมีปัญหาแน่นอน พยายามหลีกเลี่ยงอย่าเข้าไป สิ่งเหล่านี้จะเป็นประสบการณ์ตรง ไม่มีสอนในตำราและหนังสือ นอกจากมีความมุ่งมั่น ความตั้งใจจริงในการทำงาน ไหวพริบปฏิภาณเป็นเรื่องสำคัญ สิ่งสำคัญ คือ ความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติหน้าที่เอง ทางเข้าทางออกที่เข้าไปในหมู่บ้าน ที่จะเข้าไปหาข้อมูลต้องรู้เขารู้เรา ประการสำคัญต้องแน่ชัดในข่าวกรอง

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีสื่อสัมพันธ์กับตำรวจสันติบาล สื่อสัมพันธ์กับสายข่าวจากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ต้องมีสื่อสัมพันธ์กับชาวบ้านที่เขาสนิท เช่น โต๊ะอิหม่ามที่อายุมากแล้ว เจ้าหน้าที่สามารถไปคุยได้และเป็นมิตร ได้รับข้อมูลที่ดีได้ โต๊ะอิหม่ามเหล่านี้ กล่าวว่า กลุ่มที่ก่อความไม่สงบเป็นพวกนอกรีต โต๊ะอิหม่ามเหล่านี้มีอายุ 60-70 ปี เป็นสายข่าวที่ดีมากๆ แต่จะไม่เปิดเผยชื่อ จะไม่ปรากฏตัวให้เห็นเพื่อความปลอดภัยของพวกเขาเอง แต่พวกเขาจะบอกข่าวผ่านมาอีกทอดหนึ่ง การทำงานตรงจุดนี้จะต้องรู้เหตุการณ์ล่วงหน้า เมื่อได้รับข่าวมาจะต้องรู้จักวิเคราะห์ข่าว วิเคราะห์ปัญหาเฉพาะด้าน และปัญหาที่ตามมาภายหลัง การวิเคราะห์ปัญหาก็จะเป็นกรณีศึกษาที่ดีได้อีกประการหนึ่ง โดยเฉพาะเรื่องปัญหาเฉพาะหน้า ที่ไปเจอกลางทางโดยไม่คาดคิด อย่างเช่นเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ขับรถจากสุโขทัย-ลพบุรี มายะลา ประมาณ 5 หุ้มาถึงเจอด่านขอตรวจบัตร ถ้าเจ้าหน้าที่ด่านทราบว่าเจ้าหน้าที่ก็จะบอกว่าเส้นทางนี้ไปไม่ได้ เพราะเส้นทางโค้งด้านหน้ามีการเผายางรถยนต์ ต้องไปอีกเส้นทางหนึ่ง ก็ย้อนกลับไปอีกแยกก็เจอด่านอีก ก็บอกไปไม่ได้ เพราะมีการวางระเบิดเพิ่มเติมไปหมด คราวนี้ก็ย้อนเข้าไปสุโขทัย-ลพบุรี กลับเข้านครราชสีมา ไปนั่งพักอยู่ที่จังหวัด

นราธิวาสเกือบ 2 ชั่วโมง เพื่อเคลียร์เส้นทางแล้วออกเส้นทางหลักเลยเส้น 4 เลน มาถึงยะลาเกือบตีสาม อันนี้เป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องแก้ไข ผู้ปฏิบัติงานไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นต้องพร้อมที่จะวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นว่า จะแก้ไขปัญหายังไง จะเอาตัวรอดอย่างไรโดยที่ไม่ได้คาดการณ์ล่วงหน้า เพราะฉะนั้นสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดล้วนเป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

เรื่องข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องในทางคดีที่จะขึ้นสู่ศาล เจ้าหน้าที่ต้องมั่นใจในเรื่องระเบียบการปฏิบัติ ทุกอย่างต้องถูกต้องและตรงไปตรงมา เพื่อการพิสูจน์ความผิดในปัจจุบัน ศาลจะดูตั้งแต่ต้นถึงปลาย ไม่ได้ดูเฉพาะปลายเท่านั้น

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ดำรงตำแหน่ง**พนักงานสอบสวน** ที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้กล่าวถึงความสำเร็จในการปฏิบัติงานว่า มีความภาคภูมิใจมากที่สุด คือ สามารถนำลูกน้องกลับบ้านอย่างปลอดภัย เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว เคยประสบเหตุที่ถูกน้องถูกระเบิดเสียชีวิต และตนเองก็อยู่ในเหตุการณ์ แต่ไม่โดนระเบิด และไม่สามารถช่วยลูกน้องไว้ได้ จึงยอมรับว่าเคยเสียขวัญ กำลังใจอยู่นานพอสมควร ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา พยายามทบทวนภารกิจที่ไปทำงานในแต่ละครั้งว่าบกพร่องตรงจุดไหน แล้วแก้ไขปัญหามีให้เกิดการผิดพลาดอีก

จากกรณีดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การรักษาความปลอดภัย หรือการตรวจสอบความปลอดภัยไว้ก่อน จะทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ การมีชีวิตรอดกลับมาของผู้ปฏิบัติงาน ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บังคับบัญชาจะปฏิเสธไม่ได้เช่นกัน

ปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของคดี คือ ต้องมีความรู้ ความมุ่งมั่น ความตั้งใจ ความละเอียด ต้องรู้จักรอบรู้ปัญหา รู้จักเป้าหมาย มีกลุ่มเป้าหมายของเราที่ชัดเจน ถ้าเข้าไปปฏิบัติงานโดยไม่รู้เรื่องอะไร ไม่ระวัง ไม่มีแผนงาน จะทำให้เสียเปรียบและเสียชีวิตได้ ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญระดับผู้บังคับบัญชาในจังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส วางแนวทางที่กำหนดในหน่วยที่ปฏิบัติงานที่เข้าไปหาข่าว หาข้อมูล และการมีส่วนร่วมในชุมชนต่างๆ ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มีดังนี้

1. **ความปลอดภัยของที่ตั้ง** มีการจัดเวรยามเฝ้าที่ตั้งไว้ ต้องทำอย่างเข้มงวดเพื่อรักษาหน่วยที่ตั้งไว้ให้ดีที่สุด

2. **การตรวจสอบเส้นทางที่เดินทางไปเก็บข้อมูลหาข่าว และการมีส่วนร่วมต่างๆ** ต้องมีการศึกษาเส้นทาง สอบถามในเรื่องของเส้นทางว่า เส้นทางที่จะไปที่ชุมชนนั้นๆ มีลักษณะเส้นทางแบบไหน มีความปลอดภัยอย่างไร หรือว่ามีเส้นทางอื่น พอจะเสี่ยงได้หรือไม่ ก็จะกำหนดเส้นทางไป เพราะว่าการเดินทางไปหากเป็นเส้นทางที่ถูกบังคับหรือเป็นเส้นทางเสี่ยง ก็อาจจะเป็นเส้นทางที่ก่อให้เกิดการจู่โจมตีจากคนร้ายได้เหมือนกัน ในระหว่างการเดินทาง ต้องกำหนดมาตรการเอาไว้ในเรื่องของความปลอดภัยดังนี้

1) อำพรางตัวโดยไม่แต่งเครื่องแบบ หรือใช้รถยนต์ที่มีสัญลักษณ์ว่าเป็นของทางราชการ ต้องระวังตัว สัญลักษณ์หรือสติ๊กเกอร์ไม่ควรติด สิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ว่าเป็นสิ่งของทางราชการ

2) ก่อนที่เจ้าหน้าที่จะเดินทางไปปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมกับประชาชน ต้องรายงานผู้บังคับบัญชาก่อนว่าจะเดินทางไป เพราะว่าผู้บังคับบัญชาจะได้ช่วยประสานหน่วยงานต่างๆ ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์

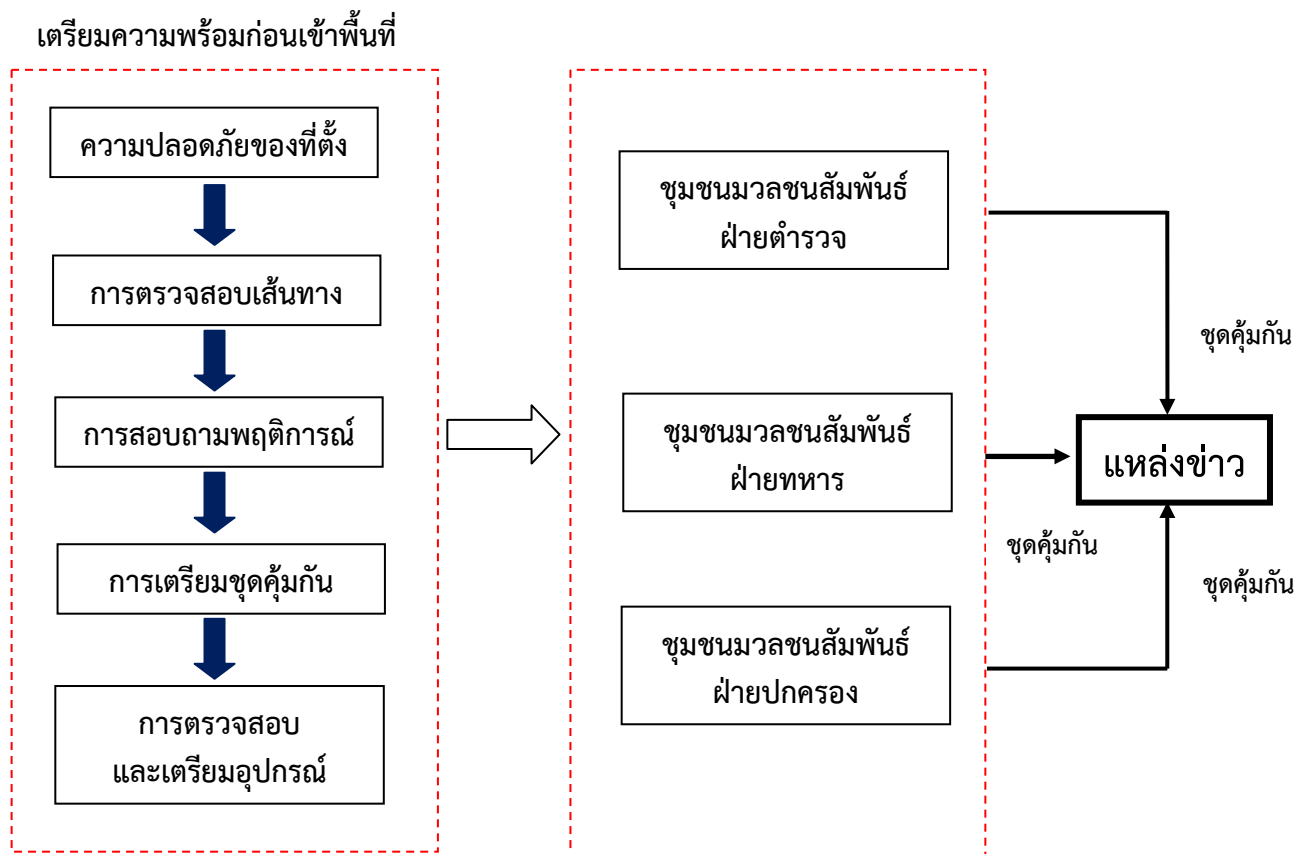
3) ต้องมีความระมัดระวังในเรื่องของการใช้วิทยุสื่อสาร ฝ่ายตรงข้ามมักมีวิทยุสื่อสาร สามารถดักฟังการปฏิบัติงานหรือการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ได้

3. **การสอบถามพฤติกรรมผู้ก่อเหตุ** การเข้าไปหาชาวบ้านหรือเข้าไปหาข้อมูลในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้น ควรสอบถามพฤติกรรมของผู้ก่อความไม่สงบ เพราะผู้ก่อความไม่สงบอาจมี

การลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่ เช่น วางระเบิด ดักยิง เพราะระหว่างเดินทางไปหาข่าวหรือเก็บข้อมูล คนร้ายดักฟัง วิทยุ ทราบถึงการเดินทาง ทำให้ผู้ปฏิบัติงานตกเป็นเป้าหมายในการลอบยิง วางระเบิดหรือถูกทำร้ายบ่อยครั้ง

4. การตรวจสอบอุปกรณ์ ในการเดินทางไปหาข้อมูล หาข่าว การมีส่วนร่วมกับประชาชน เช่น อุปกรณ์ในการป้องกันตนเอง ที่สำคัญ คือ ความพร้อมของรถยนต์ ปัญหาในยุคแรก คือ รถยนต์ส่วนใหญ่ที่ใช้ในราชการมีสภาพค่อนข้างเก่าที่สุด และสภาพค่อนข้างแย่ ติดตราสัญลักษณ์ของทางราชการ ภายหลังมีการก่อเหตุระเบิดลอบยิงบ่อยครั้งมากขึ้น ทำให้ทางราชการได้ปรับเปลี่ยนรถที่ใช้เป็นรถที่หุ้มเกราะ และไม่มีตราสัญลักษณ์ของทางราชการ และเรื่องน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นสำคัญ เพราะอาจเดินทางไปหาข้อมูล หรือการมีส่วนร่วมในหลายชุมชน และแต่ละชุมชนอยู่ห่างไกลกัน ฉะนั้นก่อนออกเดินทาง เจ้าหน้าที่ต้องเตรียมอุปกรณ์ เครื่องรถยนต์ และตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ทุกอย่างให้เรียบร้อย เพราะว่าถ้าเกิดมีเหตุการณ์ระหว่างทาง จำเป็นจะต้องเปลี่ยนเส้นทาง น้ำมันจะต้องเพียงพอ สำหรับการเดินทาง อุปกรณ์ลำดับต่อมาคือ เสื้อเกราะ เกราะกันกระสุน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่ใกล้หมดอายุ เพราะวัสดุที่กันกระสุนภายใน ไม่ว่าจะเป็นเส้นใยสังเคราะห์ หรืออื่นๆ ที่มีใช้โลหะ ก็จะมีอายุการใช้งานไม่นาน จึงต้องมีการตรวจสอบด้วย อาวุธปืน เช่น ปืนยาว ปืนพกประจำกาย ต้องมีประจำตัวและประจำรถด้วย สำหรับวิทยุสื่อสารต้องตรวจสอบด้วย และต้องระวังในเรื่องการใช้วิทยุสื่อสาร เพราะอาจถูกดักฟังได้ ไฟฉาย กล้องส่องทางไกล มีความจำเป็น ช่วยทำให้ปลอดภัยได้

สรุปแนวคิด ปัจจัยความสำเร็จในการเข้าไปหาข่าว เก็บข้อมูล และการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่

ภาพ 5.1 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของชุดชุมชนมวลชนสัมพันธ์

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของผู้ปฏิบัติงานทางด้านมวลชนสัมพันธ์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันดับแรก คือ เจ้าหน้าที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานในพื้นที่ดังกล่าว มีความพิเศษอย่างไรบ้าง เช่น กฎหมาย ระเบียบวิธีปฏิบัติ ขั้นตอนการปฏิบัติ จึงคิดว่าควรมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่อย่างน้อยปีละประมาณ 2 ครั้ง และให้ความเชื่อมโยงกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง สามารถปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย ทั้งนี้ควรมีการจัดกันอย่างต่อเนื่อง เพราะเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทางด้านมวลชน อาจมีการละเลยหรือหลงลืมไป หรือเจ้าหน้าที่อาจมีการสับเปลี่ยนกำลังใหม่ ซึ่งวิธีการในบางครั้งคนใหม่อาจยังไม่รู้ดีพอ ไม่ครบถ้วน

สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เกิดความสำเร็จ มีดังนี้

1) การใช้สิ่งแวดล้อมรอบตัวให้เป็นประโยชน์ การใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม ใหวพริบและประสบการณ์ จะช่วยให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) สนับสนุนการส่งเสริมองค์ความรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การให้ความรู้วิทยากรสมัยใหม่กับเจ้าหน้าที่ เนื่องจากองค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ มีการพัฒนาอย่างเสมอ อาจทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามเทคโนโลยีไม่ทัน จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานเข้ารับการฝึกอบรม เพราะหากผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ ทันเทคโนโลยี จะทำให้การปฏิบัติงานและการแนะนำเป็นไปอย่างถูกต้อง เช่น การใช้เครื่องมือที่ทันสมัยในการสืบและเก็บรวบรวมข้อมูล

3) ให้ผู้ชำนาญทางด้านการมีส่วนร่วม ออกมาให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ยกตัวอย่างจากการได้รับความรู้ใหม่ และได้ถ่ายทอดความรู้ในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (storytelling) และพร้อมที่จะนำไปปรับใช้ในการทำงาน

4) ความปลอดภัย หมายถึง การคำนึงถึงความปลอดภัยของทีมผู้ปฏิบัติงานให้ปฏิบัติงานได้เสร็จเรียบร้อย และมีชีวิตกลับมาพร้อมทุกคน และสำคัญที่สุด คือ **การรักษาความปลอดภัยผู้ให้เบาะแสหรือผู้แจ้งข่าวให้กับเจ้าหน้าที่**

5) การตรวจสอบข่าวกรองว่ามีความเหมาะสม มีความชัดเจน เชื่อถือได้หรือไม่ สำหรับเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ บุคคลที่จะให้ข่าวกรองได้ดีที่สุด คือ คนในพื้นที่ คือ โต๊ะอิหม่าม โดยต้องเป็นโต๊ะอิหม่ามรุ่นที่มีอายุมากแล้ว จะไม่เกรงกลัวและไม่ให้ความร่วมมือกับกลุ่มผู้ก่อการร้าย

6) การตรวจสอบอุปกรณ์ เครื่องมือ ยานพาหนะทุกครั้ง ก่อนออกเดินทาง เพื่อเตรียมความพร้อมระหว่างการปฏิบัติงาน เนื่องจากในสภาวะการณ์ที่ไม่สงบนั้น อาจเกิดเหตุอันตรายได้ตลอดเวลา ดังนั้น การเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ จึงมีความสำคัญมากที่สุด

7) การเข้าใจวัฒนธรรมความเป็นอยู่และปัญหาทางด้านสภาพจิตใจของประชาชนในชุมชนต่างๆ ควรให้ความสำคัญและเชื่อมโยงมิตรที่ดีต่อประชาชนในพื้นที่มากกว่าที่จะมุ่งปฏิบัติงานให้เกิดความสำเร็จเพียงอย่างเดียว หรือห่วงความปลอดภัยของตนเองและทีมงานมากเกินไปจนลืมนสภาพแวดล้อมรอบตัวที่ถูกจับตามองตลอดเวลา

8) ความมุ่งมั่น ความกล้าหาญ ใหวพริบและปฏิภาณ สิ่งเหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะต้องมี นอกจากจะมีความเฉลียวฉลาด ใหวพริบดีแล้ว ความกล้าหาญจะต้องมีก่อน เพราะเมื่อมีเหตุเกิดขึ้น อาจหมายถึงชีวิตได้ตลอดเวลาของการปฏิบัติงาน เพราะผู้กระทำผิดจะข่มขู่โอกาสที่จะโจมตีอยู่ตลอดเวลา

9) ประสบการณ์ทำงาน ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ในการทำงานในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะได้เปรียบผู้ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่อื่น หรือผู้ที่ย้ายเข้ามาทำงานใหม่ เพราะจะมีความรอบรู้ วัฒนธรรมระวััง มีเครือข่ายข่าวกรอง และภูมิศาสตร์ของพื้นที่เป็นอย่างดี

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยจนเสร็จสิ้นทั้งโครงการ และจากการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Story telling) การศึกษา การลงพื้นที่ ทำให้ได้ข้อมูลต่างๆ โดยได้เรียบเรียง บทสรุป และข้อเสนอแนะที่ได้ทั้งหมดไว้ดังต่อไปนี้

6.1 สรุป

6.2 ปัจจัยในการนำไปสู่ความสำเร็จ แนวทางดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค

6.3 ข้อเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

6.4 รูปแบบเกี่ยวกับการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

6.5 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

6.6 รูปแบบการแก้ไขปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

6.1 สรุป

6.1.1 สภาพปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรไทยอยู่ภายใต้กฎหมายและระบบยุติธรรมทางอาญาเช่นเดียวกับจังหวัดอื่นๆ ของประเทศแต่ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นพื้นที่ลักษณะพิเศษและมีลักษณะสังคมแตกต่างกับจังหวัดอื่นๆ ของประเทศไทย เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 85.16) ประชาชนเหล่านี้ส่วนใหญ่มิเอกลักษณ์ด้านภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไทย ในขณะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จึงทำให้เกิดช่องว่างแห่งความไม่เข้าใจระหว่างชาวไทยอิสลามกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นชาวไทยพุทธ ทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีมีอคติ และความหวาดระแวงต่อกัน ส่งผลทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ

6.1.2 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดภาคใต้เป็นปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองเกี่ยวเนื่องกับมิติทางวัฒนธรรม ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขโดยสันติวิธีโดยเฉพาะการใช้ความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice) และมีส่วนร่วมของชุมชน (Public Participation) ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เข้าไปแก้ไขปัญหาจนเกิดการยอมรับในสังคม (Social Acceptance) มิใช่ใช้การทหารเข้าไปแก้ไขปัญหา ถือเป็นโจทย์ที่ท้าทายภูมิปัญญาทางการเมือง การปกครอง และกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญและแหลมคมอย่างยิ่งในปัจจุบัน เหตุผลและความเป็นจริง โดยปราศจากอคติในการวิเคราะห์อย่างรอบด้าน จะทำให้การกำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และแนวทางแก้ไขเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพ และปฏิบัติได้อย่างเกิดประสิทธิผลจะทำให้ความรุนแรงลดระดับลง นำไปสู่สภาพการณ์ที่เป็นปกติเกิดผลดีต่อประชาชนในการยอมรับและอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข

6.1.3 สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาสนั้น เกิดขึ้นมาเป็นเวลา 300 กว่าปีแล้ว โดยตอนแรกเป็นการต่อสู้ระหว่างปัตตานีกับกรุงศรีอยุธยา จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ.2329 รัฐปัตตานีได้ตกเป็นเมืองประเทศราชของไทย และเกิดการกบฏเอกราชเมืองปัตตานีขึ้นหลายครั้ง รัชกาลที่ 1 ทรงเล็งเห็นถึงปัญหานี้จึงได้แบ่งเมืองปัตตานีเป็น 7 หัวเมือง ได้แก่ เมืองปัตตานี หนองจิก ยะหริ่ง สายบุรี ระแงะ รามัญ และยะลา เพื่อบั่นทอนอำนาจของเจ้าเมืองปัตตานีลง แต่ปัญหาการต่อสู้เพื่อกบฏเอกราชก็ยังไม่ยุติและมีอยู่เรื่อยมา ประกอบกับเพื่อแก้ปัญหาการล่าอาณานิคมของอังกฤษ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) จึงได้เปลี่ยนการปกครอง หัวเมืองภาคใต้ทั้ง 7 จากรูปแบบหัวเมืองประเทศราช เป็นระบบเทศาภิบาลโดยรัฐเป็นผู้ดูแลเรื่องภาษี การปกครอง และการต่างประเทศ ซึ่งเจ้าพระยาวิชิตภักดี หรืออับดุลกาเดร์ เจ้าเมืองปัตตานีไม่ยอมและได้ก่อกบฏขึ้นแต่ไม่สำเร็จ จึงได้พยายามไปอยู่กลันตัน กลายเป็นต้นกำเนิดของขบวนการแบ่งแยกดินแดน ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

6.1.4 การยอมรับของประชาชน (Public Acceptation)

การศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับของประชาชนในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งทำให้เกิดการสนับสนุนความเป็นธรรมในสังคมมากขึ้น ซึ่งทำให้รู้ถึงปัจจัยที่เกิดขึ้นในการยอมรับของประชาชน นำไปสู่การวางแผนและบริหารในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการอีกทางหนึ่ง

6.1.5 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประชาชนมีความสำคัญมากในการสร้างความสงบสุขแก่สังคม สังคมจะสงบสุขได้ประชาชนต้องร่วมมือร่วมใจกันดูแล โดยเฉพาะสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สภาพอาชญากรรมมีรูปแบบที่รุนแรง เกือบทุกคดีมีระเบิดเข้ามาเกี่ยวข้อง มีแผนประทุษกรรมเฉพาะแตกต่างกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับจังหวัดอื่นๆ หัวใจของประเทศ ดังนั้นประชาชนซึ่งมีความสำคัญมากที่จะต้องเป็นหูเป็นตาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากประชาชนมีจำนวนมากกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐและตำรวจมาก ถ้าประชาชนทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจกันและให้ข้อมูลคดีอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทำให้ตำรวจสามารถจับกุมคนร้ายในการดำเนินคดีตามกฎหมาย อาชญากรรมและการก่อความไม่สงบจะลดน้อยลง สังคมจะสงบสุขได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ประชาชนทุกฝ่ายต้องมีความรักความสามัคคีกัน มีความเมตตาปราณีกัน และให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นศาสนาที่แตกต่างกัน ต้องเคารพซึ่งกันและกันและยอมรับเอกลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งกันเพื่อให้ผู้ก่ออาชญากรรมและผู้ก่อความไม่สงบไม่กล้าก่อเหตุร้าย มีผลทำให้เกิดความมั่นคงในความสงบสุขอย่างยั่งยืนของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

แต่ถ้าหากประชาชนขัดแย้งกัน จะขยายอาชญากรรมและเกิดการก่อความไม่สงบ ก่อความรุนแรงมากยิ่งขึ้น มีผลทำให้ประชาชนไม่ปลอดภัยในชีวิตและสังคม ไม่เกิดความสงบสุข

6.1.6 การวิจัยเพื่อจัดทำคู่มือการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

กระบวนการของการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ขอบเขตเนื้อหาการวิจัยเป็นการวิจัยภาคสนามที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วมที่ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมและลงมือวิจัยด้วยตนเอง เพื่อวิเคราะห์ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (storytelling) เพื่อรวบรวมความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวบุคคล เช่น ประสบการณ์ พรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณ และความรู้ที่เปิดเผย เช่น ข้อกฎหมาย ระเบียบ และค้นหาวิธีการปฏิบัติงานมาใช้ประโยชน์ในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่รัฐ รวมทั้งรวบรวมปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะ แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเชิญกลุ่มเป้าหมายในการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็น คือ ผู้บริหารสถานีตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งระดับสัญญาบัตรและชั้นประทวน ทหาร และฝ่ายปกครอง โดยศึกษาเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยหรือการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริงซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารตำรวจ และหัวหน้าหน่วยงานที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชนมวลชนสัมพันธ์ทางด้านการสืบสวนและสอบสวน และเจ้าหน้าที่ทหารที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชนมวลชนสัมพันธ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชนมวลชนสัมพันธ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และเจ้าหน้าที่รัฐส่วนต่างๆ ที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชนมวลชนสัมพันธ์ กลุ่มผู้พิพากษา อัยการ กลุ่มผู้นำทางศาสนา และกลุ่มเอ็นจีโอ สื่อมวลชน และกลุ่มผู้นำชุมชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

6.1.7 ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

- 1) ได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปต่อยอดจัดทำเป็นคู่มือ แนวทางมาตรฐานในการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
- 2) เพิ่มพูนทักษะ เป้าหมายของเจ้าหน้าที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 3) ระบบการจัดการความรู้ที่ถูกต้อง เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาระบบงานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการสืบสวนอาชญากรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 5) เมื่อประชาชน เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้อย่างถูกต้องและลดจำนวนคดีอาชญากรรมลงได้
- 6) ได้คู่มือแนวทางมาตรฐานตามขั้นตอนต่างๆ ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จะสร้างความเข้าใจอันดีให้กับประชาชนในการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร

ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความสงบสุขในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

7) ได้เว็บไซต์ที่เป็นการจัดการทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

6.2 ปัจจัยในการนำไปสู่ความสำเร็จ แนวทางดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค

6.2.1 ปัจจัยในการนำไปสู่ความสำเร็จทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1) มีการตั้งจุดตรวจในตัวเมืองโดยเฉพาะสุโหงโก-ลก เดินทางเข้าออกมีจุดตรวจ มีการตรวจสอบการไปละหมาด ประกอบศาสนกิจ ต้องมีการตรวจสอบระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 ถึงปัจจุบันรวม 9 ปี ทำให้ประชาชนต้องยอมรับสภาพและมีความเข้าใจในหลักคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีการทำงานร่วมกัน 3 ฝ่าย ฝ่ายเจ้าหน้าที่ในตัวเมืองมีกลุ่มพายุหรือกลุ่มสับปะรด และตามแนวชายแดน มีกองร้อย ตชด. เป็นต้น

2) ในเดือนรอมฎอน มีการก่อเหตุร้าย ช่วงที่ละหมาดเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเข้มงวดกวดขันเพื่อป้องกันมิให้คนร้ายก่อเหตุร้าย

3) ปัญหายาเสพติดในบางหมู่บ้านมีให้เห็นอยู่ทุกวัน คนในพื้นที่เป็นผู้ค้ารายใหญ่ จะมีการก่อเหตุอาชญากรรมมากขึ้น ดังนั้นประชาชนต้องร่วมมือกันให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อจับกุมผู้ค้ายาเสพติด ทำให้การก่อเหตุอาชญากรรมลดน้อยลง ประชาชนจะมีความปลอดภัยในชีวิต และมีความสงบสุข

4) ปัจจัยในการสู่ความสำเร็จทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มี 4 ประการ

(1) บุคคลนั้นได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมหรือไม่ เช่น การรักษาความปลอดภัยของหมู่บ้าน สามารถให้ประชาชนอยู่ได้อย่างปกติสุข ประชาชนก็จะให้ความร่วมมือ

(2) ความตระหนักว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนนั้น หมู่บ้านโตะแดงในหมู่บ้านนี้เกิดอาชญากรรมน้อยมาก เพราะในหมู่บ้านประกอบอาชีพในการทำสวนยาง โจรไม่ปล้นขโมยบ้านเขา คือ เขาจะช่วยกันในทุกๆ กิจกรรมจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

(3) การประสานงานของเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน ความรักความสามัคคีในชุมชน ประชาชนรู้ว่าเขาได้รับประโยชน์ หรือเสียประโยชน์ มีความปลอดภัยในชีวิต แล้วทรัพย์สินก็น้อยเพียงใด

(4) รัฐต้องส่งเสริมประชาชนด้านการศึกษาอาชีพให้ความรู้ เลี้ยงดูตนเองได้อย่างสุจริต จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากขึ้น และมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

5) ต้องเน้นในเรื่องความมั่นคงปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนมีความกล้า ไม่หวาดกลัวในการให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

6) ให้มีการบูรณาการทุกหน่วยงาน ทั้งทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐการทำงานโดยให้ความร่วมมือทุกฝ่าย และประสานงานกันอย่างดี เพื่อเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเกิดความมั่นคงในความเป็นสุขอย่างยั่งยืน ทำให้ประชาชนมีความศรัทธา แล้วให้ความร่วมมืออย่างดี

7) วางแผนให้ประชาชนทุกฝ่ายให้มีความรัก ความสามัคคีกันไม่ให้เกิดแตกแยกกัน และเคารพซึ่งกันและกัน และยอมรับเอกลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้ก่อความไม่สงบไม่กล้าก่อเหตุร้าย

8) รัฐต้องให้ความช่วยเหลือประชาชน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้ประชาชนอยู่รอดเพียงพอมีความเป็นอยู่ดีขึ้น และได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

9) รูปแบบที่ดีของการมีส่วนร่วม การทำงานของมวลชนอย่างจริงจัง ต้องมีความจริงใจ และมีความเข้มแข็งในการทำงานมวลชนโดยไม่ผลักดันกำลังบอย ทำให้เข้าถึงประชาชนได้อย่างดี และมีมวลชนแจ้งข้อมูลให้ตลอด

10) บทบาทของตำรวจตระเวนชายแดนต้องเข้าถึงจิตใจของประชาชนจะต้องทำงานอย่างจริงจัง และจริงใจ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น และศรัทธาของประชาชนและขณะจิตใจของชาวบ้านได้

11) สถาบันการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องพยายามขับเคลื่อนของการมีส่วนร่วม เพื่อไม่ให้เกิดการแตกแยกของชาวพุทธและชาวมุสลิม

12) อย่าไปสร้างความหวาดระแวง หรือแหล่งข่าวในหมู่บ้าน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องสร้างองค์กรที่มีความชัดเจน และไว้วางใจ ปลอ่ยให้คนในหมู่บ้านบริหารกันเอง แล้วคอยช่วยเหลือเขาก็จะเป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาการ มีส่วนร่วมของประชาชน

13) การป้องกันและปราบปรามของเจ้าหน้าที่รัฐให้ยึดถือรูปแบบสันติวิธี การเอาชนะที่แท้จริง ต้องเอาชนะประชาชน โดยสร้างความเชื่อถือลดเงื่อนไข ปรับทัศนคติและพฤติกรรม และไม่ทำการปราบปรามที่รุนแรงเกินไป

14) ฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร ต้องใช้มวลชนสัมพันธ์และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความร่วมมืออย่างดี โดยใช้ชีวิตความเป็นอยู่ในหมู่บ้าน ชุมชน จะทำให้การก่อความไม่สงบลดน้อยลง และได้รับการสะท้อนตอบรับและความร่วมมืออย่างดีจากชุมชน

15) รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ต้องสนับสนุนชุมชนอย่างจริงจัง เช่น งบประมาณและโครงการต่างๆ ที่รัฐบาลแจก ถ้าไม่ผ่านเทศบาล ส่วนมากจะไม่ถือประชาชนเพื่อไม่ให้ประชาชนเดือดร้อน

16) ควรมีการร่วมมือระหว่างภาครัฐเป็นสิ่งที่ดี หากมีอุปสรรคจะมาร่วมกันช่วยคิดและแก้ไข ปัญหา การร่วมมือกับประชาชนก็ดี สามารถช่วยในการแก้ไขปัญหาได้อย่างดี

17) ผู้นำประชาชนกลุ่มต่างๆ ควรเข้าเวรยามรักษาตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้ผู้ก่อความไม่สงบลดน้อยลงในพื้นที่

18) การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม พี่น้องประชาชนกลัวฝ่ายทหาร ตำรวจ ดังนั้นทั้งทหาร ตำรวจต้องบำบัดทุกข์บำรุงสุข เป็นที่พึ่งของประชาชน เพื่อให้ประชาชนไม่กลัว แล้วให้ความร่วมมืออย่างดี

19) ในการมีส่วนร่วมควรให้ประชาชนได้มีโอกาสในการวางแผนร่วมเป็นธรรมชาติต้องเข้าใจ และเข้าถึงวัฒนธรรมของชาวบ้านทุกหน่วยงานของภาคประชาชนยอมรับ จึงจะได้ความจริงใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น

20) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องควรรักษาความลับและปลอดภัยของประชาชน ผู้ให้ความร่วมมือแจ้งเบาะแสของคนร้ายที่ประกอบอาชญากรรม รวมทั้งดูแลความปลอดภัยของคนในครอบครัวที่แจ้งเบาะแส เพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น

21) เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และเจ้าหน้าที่รัฐจะต้องรักษาความลับและความปลอดภัยที่ไม่แจ้งชื่อผู้ให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน และดูแลความปลอดภัยในชีวิตแก่ผู้ให้ข้อมูลและคนในครอบครัว เนื่องจากส่วนใหญ่ประชาชนไม่กล้าให้ข้อมูล เนื่องจากกลัวและไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

22) จะต้องแก้ไขปัญหาทางศาสนา ความคิดการปลุกฝัง การให้ความรู้เพื่อให้ชาวพุทธและชาวมุสลิม ไม่เดินคนละทาง

23) เจ้าหน้าที่รัฐต้องอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เข้าถึงประชาชนและทำให้ไม่เกิดคดีความมั่นคง ควรให้ความรู้ กฎหมาย ประชาชน ข้าราชการฝ่ายดูแลมวลชนของ 3 จังหวัดภาคใต้ ควรศึกษาภาษามลายู เพื่อให้สามารถสื่อสารกันได้ เช่น ศาสนา วัฒนธรรม เพื่อแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วม

24) พลเมืองมีมากที่สุด คือ สตรี สตรีเป็นสิ่งที่สำคัญในเรื่องการมีส่วนร่วม ดังนั้น หากยึดสตรีเป็นหลักความร่วมมือจะเกิดขึ้นในชุมชน

25) ควรให้มหาวิทยาลัยในพื้นที่เข้ามาให้ความรู้การมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

26) ทั้งข้าราชการและประชาชนในพื้นที่ต้องมีความรู้ในภาษายาวี เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น

6.2.2 แนวทางในการดำเนินการทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1) รัฐต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น
2) รัฐต้องให้ความสำคัญด้านการศึกษา เพื่อให้ประชาชนและเด็กมีการศึกษาที่สูงพอ โดยเฉพาะให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้กว้างและมากขึ้น

3) รัฐต้องแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจสอบ และจับกุมผู้ค้ายาเสพติดและผู้ติดยาเสพติด เนื่องจากสิ่งแวดล้อมจากเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษาเข้าไปมั่วสุมในเรื่องยาเสพติดมากขึ้น ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ง่ายต่อการชักนำไปถึงปัญหาความมั่นคงของรัฐในอนาคตได้

4) นโยบายของรัฐบาลต้องให้ความสำคัญต่อประชาชนให้มีจิตสำนึกร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นศาสนาอะไร ก็ถือว่าเป็นคนไทยด้วยกัน และนอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องขยัน หมั่นลงพื้นที่เพื่อให้เข้าใจสถานที่แท้จริงของคนในพื้นที่และสอบถามข้อมูลและทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง

5) รัฐต้องให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางที่คนในพื้นที่ได้รับราชการ ทำงานในท้องถิ่นที่ตนเองเกิดซึ่งจะสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนยิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนมีรายได้ ไม่ว่างงาน เพื่อไม่ให้เป็นสาเหตุที่ถูกชักจูงทั้งการก่อการร้ายและค้ายาเสพติด

6) นโยบายในส่วนบนต้องไม่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความเข้มแข็งของฝ่ายเราในการมีส่วนร่วมของประชาชนมากกว่าฝ่ายเขา

7) แนวร่วมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องใช้หลักว่า ความจริง ความศรัทธา ความเชื่อมั่น หากให้ใจเขา เราจะให้ใจเรา หากหลอกเขา เราจะหลอกเรา

8) หลักการมีส่วนร่วม ปลัดอำเภอหรือนายอำเภอต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา คนที่มีใจในการศึกษาหลักการ คือ ต้องทำความดี กลุ่มเยาวชนจะต้องให้เข้ามาอยู่ในการศึกษา เพื่อให้เขาทำความดี

9) องค์กรในระดับหัวหน้าหมู่บ้าน และระดับนโยบาย ต้องให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมและต้องสร้างการมีส่วนร่วมในระดับรากหญ้าและครอบครัว

6.2.3 ปัญหาและอุปสรรคทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1) ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิดในบางพื้นที่ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตำรวจมีการแต่งตั้งตำรวจอาสา แต่ปฏิบัติจริงๆ ยังไม่เกิดขึ้น ตำรวจอาสาให้เดือนละ 5,000 บาท แต่ทำงานมาแล้ว 3 เดือนยังไม่ได้รับเงิน ปัญหาจึงเกิดขึ้นเพราะงบประมาณไม่พอ

- 2) **ด้านบุคลากร** เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดกำลังที่จะปฏิบัติงาน
 - ความจริงใจของรัฐที่มีต่อประชาชน
 - การศึกษาในโรงเรียนสอนศาสนา + โรงเรียนสามัญของรัฐ
- 3) **เรื่องเศรษฐกิจ** การแก้ไขเบื้องต้นจะต้องทำให้คนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ดีขึ้นสร้างโอกาสให้คนที่ยากจนจริงๆ ของประชาชนมีอาชีพและรายได้ดีขึ้น
- 4) **ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง** และกระบวนการยุติธรรม เช่น กฎหมาย พ.ร.บ. ฉุกเฉิน ประชาชนมักมองว่ากฎหมายนี้ไม่ได้เอื้ออะไร ทำให้ชาวบ้านไม่ศรัทธาและใช้ความรุนแรง
- 5) **ด้านอื่นๆ** เช่น รัฐบาลไม่ได้ห่วงใยต่อเนื่องและขาดการสนับสนุนต่อเนื่อง

6.3 ข้อเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

6.3.1 ควรตั้งองค์กรอิสระเพื่อรองรับเรื่องร้องเรียนเพื่อความเป็นธรรมในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยมีตัวแทนของประชาชนและภาคประชาชนสังคมทุกภาคส่วนเข้าร่วมตรวจสอบ แก้ไขและเหนี่ยวนำการกระทำของเจ้าหน้าที่ การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการตามมาตรา 21 ฝ่ายการขับเคลื่อนร่วมกับองค์กรภาคประชาสังคม องค์กรวิชาการ และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น เป็นต้น

6.3.2 ควรสร้างความสมดุลในการบริหารรัฐ คือ ความสมดุลระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค และระดับชาติ ที่อยู่ได้ความยืดหยุ่นที่สามารถปรับสภาพของการเปลี่ยนแปลงทั้งสังคมไทยและสังคมโลก โดยวางอยู่บนหลักการบริหารภายใต้ยุทธศาสตร์ชุมชนเข้มแข็ง ภูมิภาคก้าวหน้าและประเทศชาติมั่นคงเป็นฐาน

6.3.3 การปฏิรูปการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ คือ ประชาธิปไตยที่แสดงการมีอยู่ของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริงให้กับประชาชนทุกระดับ หมายความว่าประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเสรี เปิดกว้าง

6.3.4 การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะความขัดแย้ง แตกแยกที่เกิดขึ้นทุกภูมิภาคที่สังคมไทยจำเป็นต้องสร้างอนาคตใหม่ภายใต้ยุทธศาสตร์รัฐรักสามัคคี หมายความว่า รู้ความแตกต่าง รักความยุติธรรม อยู่อย่างสมานฉันท์

6.3.5 กรณีการออกหมายจับตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉิน (กฎหมายพิเศษ)

1) พยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ได้เสนอให้มีการออกหมายจับนั้น ศาลควรเรียกมาไต่สวนให้ทราบสาเหตุของการขออำนาจการจับกุมนั้น มาจากพยานหลักฐานของการขัดทอดหรือมาจากแหล่งข่าวว่าบุคคลใดมีส่วนในการกระทำความผิด เนื่องจากมีหลายคดีที่พบว่าเมื่อพนักงานอัยการส่งฟ้องต่อศาลแล้วก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่ตรงกับเหตุที่อ้างในการขอออกหมายจับตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉิน

2) ควรกำหนดมาตรการในการให้ผู้ควบคุมตัวทำรายงานแสดงสถานะปัจจุบันของผู้ถูกควบคุมตัวต่อศาล เพื่อให้มีการจัดตั้งสารบบในการแจ้งสถานะนำไปสู่การป้องกันมิให้มีการออกหมายจับซ้ำและขั้นตอนในการปลดหมาย

6.3.6 การขยายระยะเวลาการควบคุมตัวตามระเบียบ กอ.รมน.

1) การขยายระยะเวลาการควบคุมตัว ควรนำขั้นตอนของข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ.2548 บังคับใช้โดยกำหนดให้มีการบังคับ

ผู้ถูกควบคุมตัวมาศาล เพื่อทำการไต่สวนว่าผู้ถูกควบคุมตัวนั้นจะคัดค้านการขยายระยะเวลาการควบคุมตัวหรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันนี้ศาลยังยึดเอาแนวทางของระเบียบ กอ.รมน. ข้อที่ 37 วรรคสองที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องนำตัวผู้ถูกควบคุมตัวมาขึ้นศาล

2) การทำรายงานของเจ้าหน้าที่เสนอต่อศาลนั้น ควรพิจารณารายงานการปรับเปลี่ยนทัศนคติและความเข้าใจต่อผู้ถูกควบคุมตัวอย่างเคร่งครัด เนื่องจากพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ทำรายงานมักจะหยิบยกเอาข้อความในข้อ 3.7 ของระเบียบ กอ.รมน. มารายงานโดยมิได้ขยายรายละเอียด

3) ศาลควรกำหนดให้มีการไต่สวนเรื่องการปลดหมายจับ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน เนื่องจากที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ผู้ขอออกกฎหมาย ไม่ยอมลบข้อมูลการออกหมายจับบุคคลภายหลังจากมีการปล่อยตัวหรือเมื่อผู้ถูกควบคุมตัวได้ผ่านกระบวนการควบคุมตัวตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉิน เสร็จสิ้นแล้ว ทำให้ผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวมักจะถูกกักตัวตามด่านตรวจของเจ้าหน้าที่ การไม่สามารถเดินทางออกนอกประเทศได้รวมถึงการถูกนำตัวไปเข้าร่วมโครงการต่างๆ ของรัฐ เพื่อแลกกับการปลดหมายจับ

6.3.7 ศาลควรมีบทบาทอย่างเคร่งครัดตามข้อบังคับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

6.3.8 การตรวจสอบการใช้อำนาจว่าเป็นไปตามหลักนิติธรรมในพระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551

6.3.9 ความกล้าหาญของอัยการ บทบาทของอัยการในการกลั่นกรองคดีและการสั่งฟ้องหรือไม่สั่งฟ้อง ควรมีความกล้าหาญที่จะสั่งไม่ฟ้องคดีในข้อหาที่เห็นว่าพยานหลักฐานไม่พอเพียง โดยพิจารณาจากสถิติการยกฟ้องของศาล โดยเฉพาะข้อหาอั้งยี่ ซ่องโจร หรือก่อการร้าย ซึ่งมีอัตราที่ศาลยกฟ้องสูงจนเป็นที่สงสัยในการใช้ดุลยพินิจในการสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการว่ามีความโน้มเอียงไปในทางยึดหลักการควบคุมตัว เพื่อป้องกันผู้ต้องหาไม่ให้เกิดเหตุมากกว่าหลักที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์ และเพิ่มจำนวนอัยการ เนื่องจากยังไม่เพียงพอกับปริมาณคดีเมื่อมีคดีซ้อนจึงต้องเลื่อนคดี ทำให้กระบวนการพิจารณาคดีมีความล่าช้า

6.3.10 เนื่องจากในปีงบประมาณ 2556 ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ร่วมกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ กำหนดดำเนินงานโครงการเสริมสร้างความปลอดภัย และความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ตำบล หรือโครงการสันติธรรมขึ้น โดยจะจัดสรรงบประมาณให้ตำบลที่มีขนาดเล็ก (ไม่เกิน 6 หมู่บ้าน) 800,000 บาท ตำบลขนาดใหญ่ (7 หมู่บ้านขึ้นไป) 1,000,000 บาท ไปดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้าน/ตำบล โดยใช้พลังมวลชนผ่านผู้นำท้องที่ เพื่อสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ลดความหวาดระแวง และเกิดความสันติสุขในพื้นที่ ประกอบกับกระทรวงมหาดไทย ได้จัดตั้งสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ส่วนแยกขึ้น ณ ศูนย์สันติภาพ (บก.อส.จชต.) ตำบลท่าสาป อำเภอเมืองยะลา เพื่อดูแลในการปรับปรุงการปฏิบัติการกิจของสมาชิก อส. และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) โดยเน้นไปที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นควรเร่งรัดในการเพิ่มกรอบอัตรากำลังสมาชิกอาสาสมัคร เพื่อจะได้เป็นกำลังหลักในการสนับสนุนภารกิจของผู้นำท้องที่ ในการขับเคลื่อนโครงการของศูนย์บริการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และภารกิจกระทรวงมหาดไทยต่อไป

6.4 รูปแบบเกี่ยวกับการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหาประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแนวทางร่วมกันแก้ไขปัญหาในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

1) ระดับการให้ข้อมูล (Inform) เป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียว แต่เป็นระดับที่สำคัญ เพราะเป็นการเริ่มต้นที่ส่วนราชการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการอื่นๆ ต่อไป

2) ระดับการศึกษาหารือ (Consult) เป็นการรับฟังความคิดเห็นโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น บอกข้อปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ กับส่วนราชการ

3) ระดับการเข้ามาเกี่ยวข้อง (Involve) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม หรือเกี่ยวข้องในกระบวนการกำหนดนโยบาย การวางแผนงานโครงการการมีส่วนร่วมในระดับนี้ อาจดำเนินการเป็นรูปแบบคณะกรรมการที่มีตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วม

4) ระดับการร่วมมือ (Collaborate) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทหรือฐานะหุ้นส่วนหรือภาคีในการดำเนินกิจกรรม ของหน่วยงานภาครัฐ

5) ระดับการเสริมอำนาจประชาชน (Empower) เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นระดับของการมอบอำนาจการตัดสินใจให้ประชาชนเป็นผู้กำหนด

6.5 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

6.5.1 ปรับทัศนคติและวิถีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมให้ยึดมั่นไปหลักนิติธรรม การคัดเลือกคนดี การสร้างขวัญกำลังใจ การให้ทุนให้โทษ การฝึกอบรมพัฒนา

6.5.2 เสริมสร้างบทบาทของภาคประชาสังคมในกระบวนการยุติธรรม และพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางเลือก ด้วยการพัฒนาเครือข่ายยุติธรรมชุมชน พัฒนาศาสนาผู้นำศาสนา และผู้นำชุมชนให้มีความรู้ทางกฎหมาย ใช้มัสยิดเป็นศูนย์กลางโดยการนำเทศนาธรรมวันศุกร์ มาใช้ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมและการกระทำผิดในชุมชน

6.5.3 การพัฒนาต้องมุ่งเข้าไปในหมู่บ้าน บิดามารดาต้องดูแลบุตรหลานให้ดี เพื่อไม่ให้ติดยาเสพติด และขยายไปที่โรงเรียน อาจารย์ต้องสอนให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดี เป็นเด็กดีมีคุณธรรม ผู้นำศาสนาต้องสอนหลักศาสนาที่ถูกต้องและผู้นำท้องถิ่นต้องดูแลลูกบ้านให้ปลอดภัย เข้าไปสอดส่องเพื่อป้องกันอาชญากรรมต่างๆ มีการสนับสนุนด้านต่างๆ ทำให้มีความรู้ในการทำมาหากิน เพื่อป้องกันเหตุต่างๆ หากคนร้ายเข้ามาคนในหมู่บ้านต้องเข้มแข็งในการป้องกัน

6.5.4 การพัฒนาการจัดการบริหารปกครองที่เหมาะสมและเป็นไปได้โดยเน้นการมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชน และสอดคล้องกับอัตลักษณ์และวัฒนธรรมในพื้นที่ ตามกรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

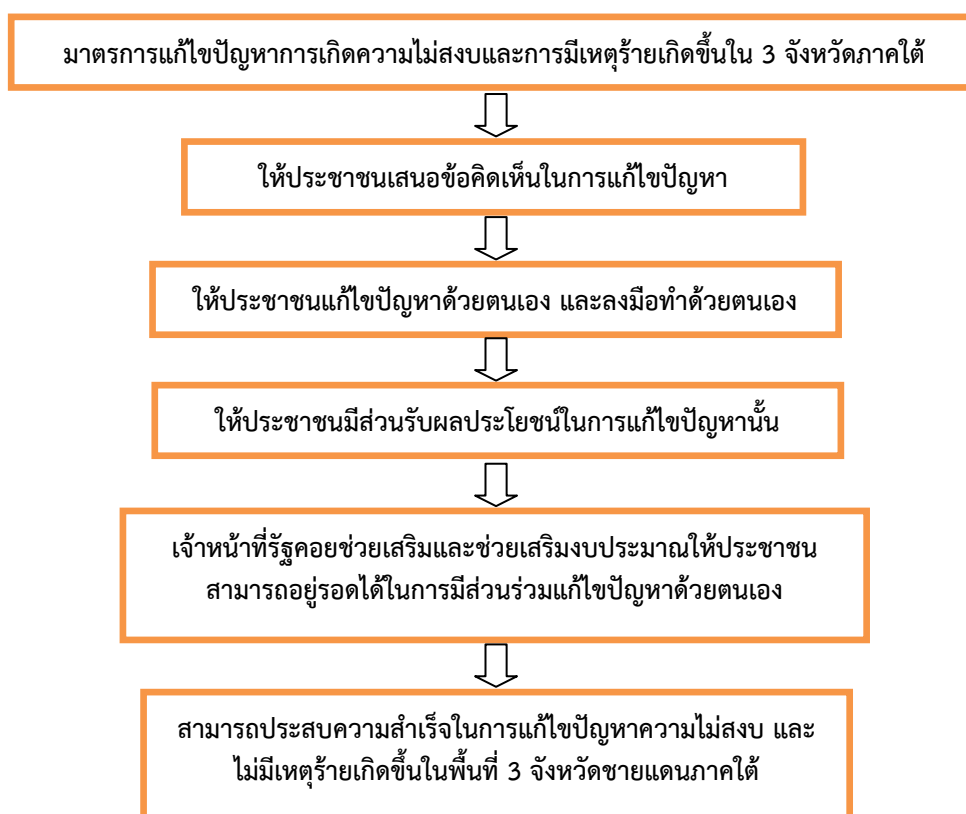
6.5.5 การพัฒนาส่งเสริมเรื่องการศึกษาให้ประชาชน โดยเฉพาะเด็กด้านการศึกษาให้มีความรู้สูงขึ้น เพราะความรู้ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และทำแต่ความดี ไม่ทำความชั่ว เพราะความร่วมมือของประชาชนเป็นหลักพิเศษในทุกวันนี้ การศึกษาเป็นปัจจัยเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

6.5.6 การพัฒนาแก้ไขปัญหาเรื่องยาเสพติดทั้งผู้ค้ายาเสพติดและผู้ติดยาเสพติด โดยฝ่ายปกครองต้องให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดแก่ประชาชน พ่อ แม่ เยาวชนและเด็กในพื้นที่ ให้ดูแลลูกหลานอย่างดี เพื่อไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะเด็กใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ติดยาเสพติดจำนวนมาก เนื่องจากสิ่งแวดล้อมจากเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษา จึงเข้าไปมั่วสุมยาเสพติดมากขึ้น เพื่อไม่ให้เป็นสาเหตุที่ถูกชักจูงทั้งการก่อการร้ายและค้ายาเสพติดเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

6.5.7 การพัฒนาทางศาสนา โดยเน้นผู้นำศาสนาให้มีการสอนที่ถูกต้อง เพื่อให้ประชาชนทำแต่ความดี มีคุณธรรม และให้ความรู้เพื่อให้ชาวพุทธและชาวมุสลิม ไม่เดินคนละทาง เพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

6.6 รูปแบบการแก้ไขปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

6.6.1 มาตรการแก้ไขปัญหาการเกิดความไม่สงบและการมีเหตุร้ายเกิดขึ้นใน 3 จังหวัดภาคใต้

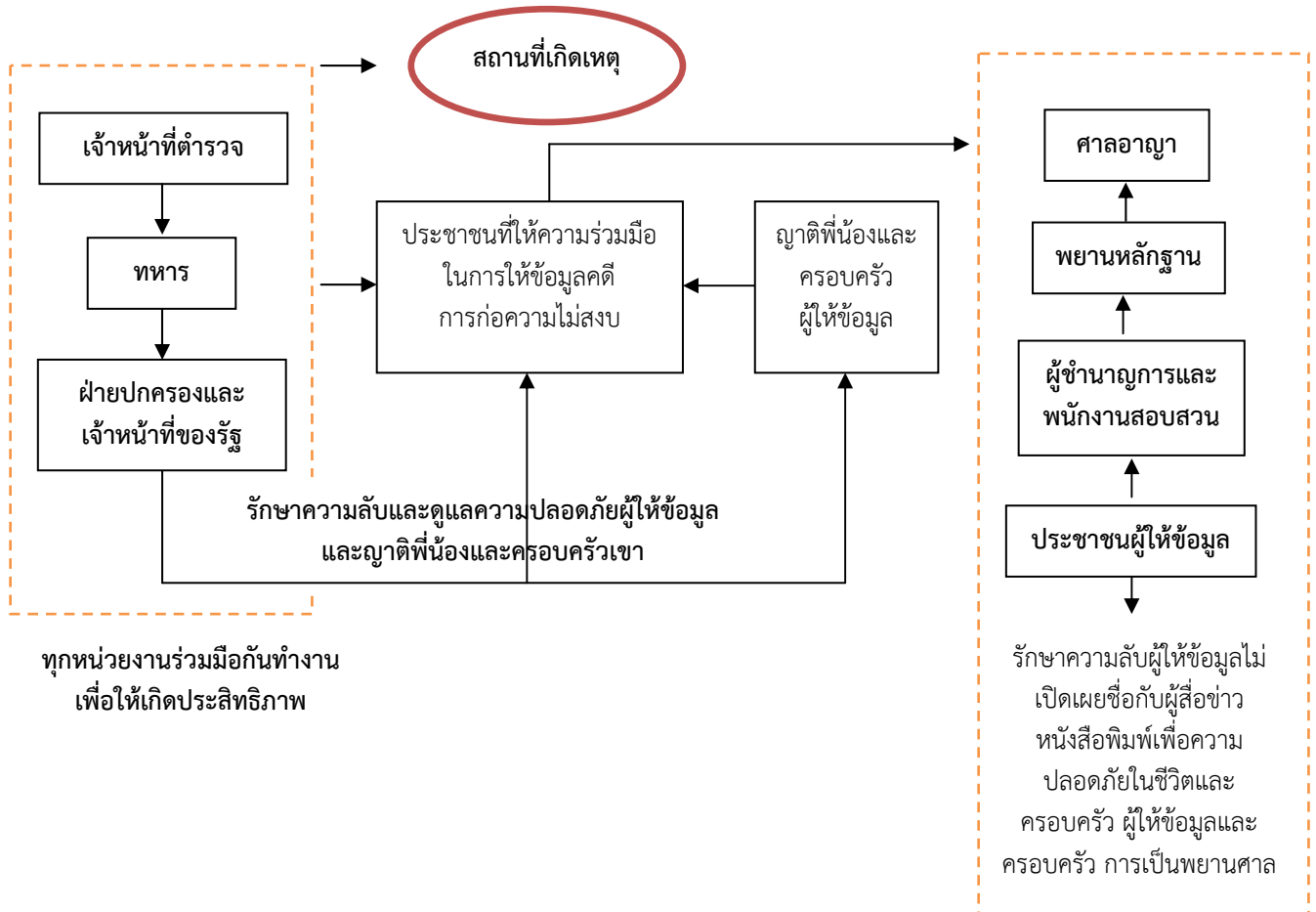
ภาพ 6.1 รูปแบบการแก้ไขปัญหาการเกิดความไม่สงบและการมีเหตุร้ายเกิดขึ้นในตำบล 3 จังหวัดภาคใต้

6.6.2 มาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่)

ภาพ 6.2 แสดงถึงมาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

6.6.3 มาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูล)

ภาพ 6.3 แสดงถึงมาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

6.6.4 ขั้นตอนในการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ภาครัฐต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น เพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

- รัฐ และประชาชนทุกฝ่ายต้องมีความรักความสามัคคีกัน ไม่ขัดแย้งกัน
- นโยบายของรัฐบาลต้องให้ความสำคัญต่อประชาชนให้สนับสนุนมวลชน มีจิตสำนึกร่วมกัน ไม่ว่าจะนับถือศาสนาอะไร ต้องถือว่าเป็นคนไทยด้วยกัน และสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนยิ่งขึ้น
- รัฐต้องให้ความสำคัญด้านการศึกษา เพื่อให้ประชาชนและเยาวชนในพื้นที่ที่มีความรู้มากขึ้น สามารถประกอบอาชีพได้ ไม่ว่างงาน

2. เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องขยัน หมั่นลงพื้นที่เพื่อให้เข้าใจสภาพที่แท้จริงของคนในพื้นที่ และสอบถามข้อมูลและทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่อย่างจริงจัง และสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง การทำงานต้องทำอย่างจริงจังและจริงใจ และมีความเข้มแข็งในการทำงานมวลชน ทำให้เข้าถึงประชาชนได้ดี และมีมวลชนแจ้งข้อมูลได้ตลอด

3. เจ้าหน้าที่ตำรวจ บทบาทของตำรวจต้องเข้าถึงจิตใจของประชาชน ต้องทำงานอย่างจริงจังและจริงใจ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชน และชนะจิตใจของชาวบ้านได้ ตำรวจต้องบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน เป็นที่พึ่งของประชาชนอย่างแท้จริง ตำรวจต้องดูแลชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างเต็มที่เต็มที่

เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องช่วยแก้ไขปัญหายาเสพติด จะต้องหมั่นตรวจสอบและจับกุมผู้ค้ายาเสพติด และผู้ติดยาเสพติด โดยเฉพาะเยาวชนติดยาเสพติดกันมาก ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ถูกชักนำไปกระทำความผิดด้านความมั่นคงของรัฐในอนาคต

4. ทหารต้องทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ถือตัวและแบ่งแยกกัน และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานกันทุกฝ่าย มีความรัก ความสามัคคี และเมตตาปรานีกัน เพื่อความเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประชาชน

5. ฝ่ายปกครอง ผู้ว่าฯ ท่านนี้ ผู้ใหญ่บ้าน อย่าไปสร้างความหวาดระแวง หรือแหล่งข่าวในหมู่บ้าน ผู้ว่าฯ จะต้องสร้างสรรค์องค์กรที่มีความชัดเจน และไว้วางใจปล่อยให้คนในหมู่บ้านบริหารกันเอง แล้วค่อยช่วยเหลือเขาเป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องใช้ชีวิตความเป็นอยู่ในหมู่บ้าน ชุมชน จะทำให้การก่อความไม่สงบลดน้อยลง และได้รับการตอบรับอย่างดีจากชุมชน ปลัดอำเภอหรือนายอำเภอ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนเพื่อให้เขาทำความดี และไม่ติดยาเสพติด

6. ประชาชนทุกฝ่ายจะต้องมีความรักความสามัคคีกัน มีความเมตตาปรานีกัน และไม่เกิดความขัดแย้งกัน ไม่ว่าจะนับถือศาสนาอะไร อย่าแบ่งแยกกันและยอมรับเอกลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน และประชาชนต้องร่วมกันให้ความสำคัญ เป็นหู เป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะสังคมจะสงบสุขได้ ประชาชนต้องร่วมมือร่วมใจกันดูแล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดความมั่นคงในความสงบสุขอย่างยั่งยืนของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาพ 6.4 แสดงถึงขั้นตอนในการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมอนามัย. (2550). โครงการศึกษารูปแบบการพัฒนากระบวนการแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในงาน
กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข. ค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2554,
จาก<http://psdg.anamai.moph.go.th/news/cpadmin/km/files/chapter2.doc>.
- กรรณิการ์ ชมดี. (2524). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ: ศึกษาเฉพาะกรณี
โครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์สังคม
สงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กระทรวงมหาดไทย. (2547). รายงานการสำรวจข้อมูลสำมะโนประชากรในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน
ภาคใต้. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2543). ทิศทางกระบวนการยุติธรรมในศตวรรษใหม่. สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย. กรุงเทพฯ : บริษัทไชด์.
- โกวิท พวงงาม. (2545). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. ม.ป.ท. “โกวิท” วาง 8 กฎเหล็กให้
“สีกา” ยึดปฏิบัติกฎเกณฑ์ลักษณะเรียกศรัทธาขึ้น. (2547, 17-23 ธันวาคม). มติชนสุดสัปดาห์, หน้า 99.
- ขจิตถัย บุรุษพัฒน์. (2548). ดับไฟใต้. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา.
- คณะกรรมการร่วมภาคประชาชนเพื่อการมีส่วนร่วม. โครงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ
บริหารราชการ. สืบค้นเมื่อ 23 มีนาคม 2556 จาก
<http://www.md.go.th/KPI/Page%2001.htm>
- เจนระวี ตันทะสุวรรณ. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์พลังอำนาจ และการได้รับพลังอำนาจใน
งานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาพยาบาลศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร. (2532). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชนบท. ในเอกสาร
การสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน(พิมพ์ครั้งที่ 3, หน่วยที่ 8) .
นนทบุรี:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณุชนา สวัสดิ์. (2553). วิธีปฏิบัติในการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรม. ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐ สมบูรณ์. (2551). การมีส่วนร่วมของทนายความในการค้นหาค้นหาพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์
ในการดำเนินคดีทางอาญา. ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดลมนรจัน บากา และคณะ. (2547). วัฒนธรรมอิสลาม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ถนอม สุขสง่าเจริญ. (2526). บทบาทของกรมการศึกษาต่อการพัฒนาโรงเรียนประชาบาลเขต
จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล ศูนย์ศึกษา
นโยบายสาธารณสุข.
- ทศพล กฤตยพิสิฐ. (2538). การมีส่วนร่วมของกำนันผู้ใหญ่บ้านเขตหนองจอกที่มีต่อโครงการ/
กิจกรรมการพัฒนาตามแนวทาง “บวร” และ “บรม” เพื่อสร้างอุดมการณ์แผ่นดินธรรม
แผ่นดินทอง. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ไทพีศรีนิวัติ รักดีกุล. (2545). **ความจริงและการหลอกลวง**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2543.
- ธเนศ ขำเกิด. (2549). เครื่องมืออันทรงพลังของ KM ส่งเสริมเทคโนโลยี. ปีที่ 33 ฉบับที่ 190.
- ธานี ทวีศรี. (2546). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการป้องกัน และปราบปรามการก่อความไม่สงบ ในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้**. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). **การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง**. กรุงเทพมหานคร: 598 Print.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เนชั่นสุดสัปดาห์. **เรื่องจากปก**. ปีที่ 21 ฉบับที่ 1081 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2556
- เนชั่นสุดสัปดาห์. **รายงานพิเศษ**. ปีที่ 21 ฉบับที่ 1082 วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2556
- เนชั่นสุดสัปดาห์. **เรื่องจากปก**. ปีที่ 21 ฉบับที่ 1083 วันที่ 1 มีนาคม 2556
- เนชั่นสุดสัปดาห์. **รายงานพิเศษ**. ปีที่ 21 ฉบับที่ 1084 วันที่ 8 มีนาคม 2556
- เนชั่นสุดสัปดาห์. **เรื่องจากปก**. ปีที่ 22 ฉบับที่ 1113 วันที่ 27 กันยายน 2556
- บ้านละหาน-ต้นหยงลิ้ม ถึงเหตุร้ายที่ กุฉินิลอู่. (2549, 22 พฤษภาคม). **มติชนรายวัน**. หน้า 10.
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. (2531). **วัฒนธรรมพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุทธินิสารการพิมพ์.
- ประณีต จิตกรณกิจศิลป์. (2548). **ธุรกิจระหว่างประเทศและความแตกต่างของวัฒนธรรมสังคม**. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 42 (2), 89-126.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร, พระมหาสุหิตย์ ออบุ่น, สหทัยา วิเศษ, จันทนา เบญจทรัพย์ และ ชลกาญจน์ ฮาชันนารี. (2543). **กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ปาริชาติ สนธิชัย. (2540). **วิสัยทัศน์ผู้นำทางการศึกษาพยาบาล : ศึกษากรณี ร.ศ.ดร. วิเชียร ทวีลาภ**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต พยาบาลศาสตร์ (การพยาบาลศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีดี เกษมทรัพย์. (2546). **นิติปรัชญา**. โครงการตำราและวารสารนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- พ.ต.ท. สันติ อิลอิดรุส. (2550). **หมากรุกชีวิต...3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ : มุมมอง จากประสบการณ์จริงในพื้นที่**. สมุทรปราการ : สมาคมส่งเสริมการพัฒนาชนบทไทย.
- พระบรมราชโบายรัชกาลที่ 6. (2548, 27 กรกฎาคม). **กรุงเทพธุรกิจ**. หน้า 10.
- ไพบุลย์ ปะวะเสนะ. (2547). **การบริหารจัดการความรู้ Knowledge Management (KM)**. 2547. สืบค้นเมื่อ มีนาคม 29, 2550 จาก <http://www.cgd.go.th/Library/knowledge/article/KM.pdf>
- เมธา วาตีเจริญ. (2543). **ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมภาคใต้ : สำหรับข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการภาคใต้และประชาชนทั่วไป**. กรุงเทพฯ : สุตรไพศาล.
- ยุพาพร รูปงาม. (2545). **การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณ ในการปฏิรูป ระบบราชการ**. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2548). **สงคราและสันติสุข @ ชายแดนภาคใต้** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : มติชน.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2531). **การพัฒนาชนบทไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรภัทร์ ภูเจริญ. (2548). **องค์กรแห่งการเรียนรู้ และการบริหารความรู้ = Learning organization & knowledge management.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: อริยชน.วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี.(2556). **จังหวัดยะลา.** สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2556 จาก

<http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%A2%E0%B8%B0%E0%B8%A5%E0%B8%B2>

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี.(2556). **จังหวัดปัตตานี.** สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2556 จาก

<http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%95%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%B5>

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี.(2556). **จังหวัดนราธิวาส.** สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2556 จาก

<http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%AA>

วิจารณ์ พานิช. (2547). **องค์กรการเรียนรู้และการจัดการความรู้.** กรุงเทพฯ.

วิโรจน์ ไวยวุฒิ. (2532). **การพิสูจน์พยานหลักฐาน.** กรุงเทพฯ.

วิยะดา สิมะเสถียร. (2546). **สันติวิธี : แนวทางการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนโดยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา.** กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

วีรวัธ มาฆะศิรินันท์. (2542). **TQM วิธีองค์กรคุณภาพยุค 2000.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีระศักดิ์ ไควสุรัตน์. (2547). **บทสัมภาษณ์พิเศษ.** กรุงเทพฯ : กระทรวงวัฒนธรรม.

ศรันย์ ชูเกียรติ. (2541). **เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการองค์ความรู้ในองค์กร กลยุทธ์เพื่อความสำเร็จภายใต้สภาวะปัจจุบัน.** จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ 20,75. (มี.ค. 2541).

ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (DSW). (2556). **สื่อภาคประชาชนและสิทธิการสื่อสาร: บทเรียนจากอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์.** 1 กันยายน 2556, จาก www.deepsouthwatch.org/node

สถาบันข่าวอิศรา สมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย. (2555). **ปฏิรูปนโยบายอาญาแก้ปัญหาค้า (จบ) พัฒนาคติวิธี - เอาผิด จนท.ปฏิบัติมิชอบ.** สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2556, จาก

http://wbns.oas.psu.ac.th/shownews.php?news_id=122818

สถาบันพระปกเกล้า. (2545). **การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไทย.** กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพรส.

สถานิติบัญญัติแห่งชาติ, คณะกรรมการวิสามัญเพื่อสอบสวนและศึกษาสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้, **รายงานผลการสอบสวนและศึกษาสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้** (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2551), หน้า 64-65.

สานิตย์ บุญชู. (2527). **การพัฒนาชุมชน: การมีส่วนร่วมของประชาชน.** กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สิริกร เตียวสกุล. (2549). **การจัดการความรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลในเครือโรงพยาบาลกรุงเทพ.**

ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- สุชาติ จักรพิสุทธิ์. (2547). การศึกษาทางเลือกของชุมชน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 27 (4) : 18 – 23. (มิถุนายน – สิงหาคม 2547).
- เสวก มณีกุล. (2551). ปัญหาทางกฎหมายในการใช้ดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการรวบรวมพยาน วัตถุพยานผู้เชี่ยวชาญ และหลักนิติวิทยาศาสตร์: ศึกษากรณีคดีจราจรทางบก. ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายเอกชน และกฎหมายธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เสาวนีย์ จิตต์หมวด. (2535). วัฒนธรรมอิสลาม. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : นำทาง.
- แสงแดด, พระอาทิตย์สาดส่อง. (2548, 20 กรกฎาคม). ภาคใต้ : ดินแดนมิกซ์สัญชาติ. ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2550, จาก <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9480000096610>.
- สำนักงานจังหวัดนราธิวาส. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม พ.ศ.2554 สืบค้นจาก <http://www.narathiwat.go.th/>
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2541). พระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทยไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, กองสวัสดิการ. (2550). การให้ความช่วยเหลือข้าราชการตำรวจที่เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติหน้าที่. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย. (2545). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดวิชาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์. พรินตติ้ง.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี. (2547). การพิสูจน์ความผิดโดยใช้หลักฐานทางวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- อคิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยใน ทวีทอง หงส์วิวัฒน์, หน้า 104-114. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภารการพิมพ์.
- อาคม ใจแก้ว. (2533). การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้: ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ. บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เอื้อน ปิ่นเงิน. (2546). สาเหตุของการจัดการความรู้. ในการสัมมนาวิชาการ “การจัดการความรู้ : ยุทธศาสตร์และเครื่องมือ.

ภาษาอังกฤษ

- Almond, G. A. (1993). Foreword : The return to political culture. In L. J. Diamond (Ed.). **Political Culture and Democracy in Developing Countries**. Boulder, CO.: Lynne Rienner.
- Ancha, S. (2004). **Local Knowledge for Facilitating Adaptation to Climate Change in Asia and the Pacific : Policy Implications**. Kanagawa, Japan : Institute for Global Environmental Strategies.
- Bandura, A. (1993). **Self-Evaluative and Self-Efficacy**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Black, J. S., & Porter, L. W. (1991). Managerial behaviors and job performance : A Successful manager in Los Angeles may not succeed in Hong Kong. **Journal of International Business Studies**, 22 (1), 99-113.

- Catley, A. (1999). **Monitoring and impact assessment of community-based animal health projects in southern Sudan : Towards participatory approaches and methods.** Research for Veterinaries Sans Frontiers Belgium and Veterinaries Sans Frontiers Switzerland. Nairobi : Community-based Animal Health and Participatory Epidemiology Unit.
- Clark. H. (1996). **Bicentennial Party for Clark will be A Big Deal.**(David Rosenthal Reviewed for Peter Momtchiloff). Oxford University.
- Clifford Geertz.(1963). **Agricultural Involution: The Processes of Ecological Change in Indonesia.** Journal of Southeast Asian History (1965), 6: 158-161.
- Curry, T. J., Schwirian, K., & Woldoff, R. A. (2004). **Big Time Sport and Downtown Redevelopment.** Thomson-Shore : Columbus, OH. Retrieved April 26, 2006, from <http://www.ohiostatepress.org/Book%20PDFs/Curry%20High.pdf>.
- Cretacci, M. A. (2003). **Religion and social control: An application of a modified social bond on violence.** Criminal Justice Review, 28, 254-277.
- Deyan, S. (2001). **The Cities Project, Phase One : The Long-Term Legacies of Glasgow 1990 European City of Culture.** London : Centre for Cultural Policy Research
- Dowling, T. (1994). **The Genetics of Intelligence.** Phi Delta Kappa : Bloomington.
- Michael J. Rosan. (1991). **Drug related issues in school: Policy guideline/department of school education.** (Online) Available.
- Field, J. (1997). Passive or proactive?. **Adults Learning, February, 8(6), 160-161.**
- Gyte, D. (2003). Weymouth & Portland in the 21st century. **Weymouth and Portland Local Plan Review, November.** Retrieved April 25, 2006, from <http://www.weymouth.gov.Uk/docstore/tourism/Lcs/lcs-a.pdf>.
- Herbert Philips . (1974). **The Patterning of Interpersonal Behavior in the Village of Bang Chan,** Page 5. University of California Press Ltd. London England Fourth Printing.
- Hoffman (2002). **A Contextual Analysis of Differential Association, Social Control, and Strain Theories of Delinquency:** <http://holyspiritlibrary.pbworks.com/w/file/fetch/46470084/CrimTheoryWiki.pdf> เข้าถึงเมื่อ 14/09/2553
- J. David Hawkins, Richard F. Catalano. **MEASURING RISK AND PROTECTIVE FACTORS FOR SUBSTANCE USE, DELINQUENCY, AND OTHER ADOLESCENT PROBLEM BEHAVIORS.** <http://www.sciencessociales.uottawa.ca/ipc/pdf/ctcpdf.pdf> เข้าถึงเมื่อ 14/09/2553
- Johannisson, B. (1990). Economies of Overview. **International Small Business Journal, 9(1), 32-44**
- Johannisson, B. (1995). Paradigms and entrepreneurial networks, **Entrepreneurship & Regional Development, 7, 215-31.**
- Laudon, K. C. & Laudon, J. P. (2000). **Management information systems: Organization and technology in the networked enterprise** (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall, Inc.

- Malecki, E. J. (1997). Entrepreneurs, networks, and economic development : A review of recent research. In J. A. Katz (Ed.), **Advances in Entrepreneurship, Firm Emergence and Growth** (vol. 3, pp.57-118). Greenwich, CN : JAI Press.
- Mead. (1928). **Coming of Age in Samon**. Eastern Anthropology 37: 183–214.
- Mejia, G. (1995). **In collection and In proceeding**. Canberra : Australian National University.
- Newman, K. L., & Nollen, S. D. (1996). Culture and congruence. **Journal of Inter-national Business Studies**, 27 (4), 753-780.
- Nora D. Volkow. (May - August 2006). **Teen drug reused as the problems of social neglected**. American Society for Addiction and substances abused. 12(2).
- Papalia, D. D., & Olds, S. W. (1985). **Psychology**. New York : McGraw-Hill.
- Poper, K. R. (1970). Nomal science and its dangers. Criticism and the growth of knowledge : Proceedings of the international colloquium. **The Philosophy of Science**, 4, 51-58.
- Putman, G. P. (1993). **Social Studies**. New York : Trade Book.
- Ruth Benedict. (1934). **Patterns of Culture**. New York : Houghton Mifflin.
- Schein, E. H. (1993). **On Dialogue, and Organization Learning, Organiza-tional Dynamics**. New York : Basic Books.
- Stair. (2001). Timing of Parkes multibeam survey pulsars". JENAM 2000 Meeting, Moscow.
- Susan V. Denzer. (2004). **The procecusion and defense of juvenile delinquency**. American: Prosecutors Research Institute Mathew Bender & Co.
- Tiwana. (2000). Knowledge-Enabled Customer Relationship Management : Beyond ‘Word of Mouse’ ; Reprinted in Ed Yourdon’s Customer Centric Strategies.

ภาคผนวก ก

รายงานการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา

(ตุลาคม 2555-กันยายน 2556)

ตาราง 1 แผนการปฏิบัติการของโครงการ (เดือนตุลาคม 2555-กันยายน 2556)

กิจกรรม	ระยะเวลา	สถานที่	ผลที่ได้รับ
1. ทำหนังสือจากหลักสูตรนิติวิทยาศาสตร์ถึงผู้บังคับบัญชาตำรวจใน 3 จังหวัดชายแดนกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ว่าราชการจังหวัดใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กองทัพบกที่ 4 เพื่อขอข้อมูลด้านการมีส่วนร่วม และคัดเลือกกรณีศึกษาที่น่าสนใจ พร้อมทั้งขอให้หน่วยเสนอรายชื่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านชุมชนมวลชนสัมพันธ์การมีส่วนร่วม	ตุลาคม – พฤศจิกายน พ.ศ.2555	สำนักงานโครงการฯ	1.รายชื่อ เบอร์โทรศัพท์ และที่อยู่ของกลุ่มเป้าหมายที่มีคุณสมบัติตรงกับเป้าหมายการวิจัย 2.ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมในพื้นที่เพื่อศึกษา 3.ได้กรณีศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมที่น่าสนใจ
2. จัดการประชุมครั้งที่ 1 เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ข้อกฎหมาย ระเบียบและข้อเสนอแนะต่างๆ โดยจัดประชุมขึ้นที่กรุงเทพมหานคร	21 ธันวาคม พ.ศ.2555	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	1. ได้ระเบียบและข้อกฎหมาย รวมทั้งข้อเสนอแนะ ต่อการใช้งานในสถานการณ์ปัจจุบัน
3. จัดการประชุม ครั้งที่ 2 story telling ที่อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ถอดบทเรียนเพื่อค้นหาอุปสรรค แนวทางการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	11 มีนาคม พ.ศ.2556	โรงแรมปาร์ควิว จังหวัดยะลา	2. ได้ทราบปัญหาอุปสรรคแนวทางในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการมีส่วนร่วมของชุมชน
4. จัดการประชุมครั้งที่ 3 story telling ที่อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ถอดบทเรียนเพื่อค้นหาอุปสรรค แนวทางการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	12 มีนาคม พ.ศ.2556	สถานีตำรวจภูธรบันนังสตา	3. ได้ทราบขั้นตอน เทคนิค วิธีการในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
5. จัดการประชุมครั้งที่ 4 story telling ที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ถอดบทเรียนเพื่อค้นหาอุปสรรค แนวทางการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	18 มีนาคม พ.ศ.2556	โรงแรม ซี.เอส. ปัตตานี จังหวัดปัตตานี	4. ได้แนวคิดในการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
6. จัดการประชุมครั้งที่ 5 story telling ที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ถอดบทเรียน เพื่อค้นหาอุปสรรค แนวทางการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	19 มีนาคม พ.ศ.2556	ที่ทำการอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี	
7. จัดการประชุมครั้งที่ 6 story telling ที่อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ถอดบทเรียนเพื่อค้นหาอุปสรรค แนวทางการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	20 พฤษภาคม พ.ศ.2556	โรงแรมอิมพีเรียล จังหวัดนราธิวาส	1. ได้แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ตาราง 1 (ต่อ)

กิจกรรม	ระยะเวลา	สถานที่	ผลที่ได้รับ
8. จัดการประชุมครั้งที่ 7 story telling ที่อำเภอสุโขทัย-โกลก จังหวัดนราธิวาส ถอดบทเรียน เพื่อค้นหาอุปสรรค แนวทางการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	21 พฤษภาคม พ.ศ.2556	โรงแรมเก็นติ้ง อำเภอสุโขทัย-โกลก จังหวัดนราธิวาส	ได้เว็บไซต์การจัดการฐานความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย
9. จัดการประชุมครั้งที่ 8 ที่จังหวัดสงขลา เพื่อสร้างคู่มือการจัดการความรู้	9 สิงหาคม พ.ศ.2556	โรงแรมหาดใหญ่ ราม่า จังหวัดสงขลา	ได้คู่มือการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
10. จัดการประชุมครั้งที่ 9 ที่จังหวัดสงขลาเพื่อมอบคู่มือการจัดการความรู้	ตุลาคม พ.ศ.2556	จังหวัดสงขลา	มอบคู่มือการจัดการความรู้ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
11. ทบทวนและสรุปบทเรียน จัดพิมพ์รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์	ตุลาคม พ.ศ.2556	สำนักงาน โครงการฯ	ได้รายงานฉบับสมบูรณ์ การจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

การประชุมครั้งที่ 1 เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2555

คณะผู้วิจัยได้ทำหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีประสบการณ์ทางด้านชุมชนมวลชนสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมทั้งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสมุหราชองครักษ์ กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อรวบรวมระเบียบ ข้อบังคับหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยร่วมกันวิเคราะห์ข้อกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ความน่าเชื่อถือของพยาน การปฏิบัติงานด้านชุมชน มวลชนสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาปรับปรุงกฎหมายหรือระเบียบดังกล่าวให้มีความเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย

1. พล.ต.ท.ดร.ณรงค์	กุลนิเทศ	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. พล.ต.ต.สุเมธ	พงษ์ลิมานนท์	นักวิจัย
3. พล.ต.ต.หญิงสุวิไล	คุณาชีวะ	นักวิจัย
4. ดร.ปัญญารัตน์	ปานทอง	นักวิจัย
5. ดร.ศรีปริยญา	ธูปกระจ่าง	นักวิจัย
6. พลเอกณพล	บุญทัพ	รองสมุหราชองครักษ์
7. พล.ต.ต.ดร.อดุลย์	ณรงค์ศักดิ์	รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล
8. นายบุญสืบ	เข้มชัย	หัวหน้าตรวจราชการ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
9. อาจารย์ชลิดา	ทาเจริญศักดิ์	ผู้อำนวยการมูลนิธิศุภนิยามชุมชน
10. พ.ต.ท.พงศ์พร	พราหมณ์เสน่ห์	รักษาการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ
11. พ.ต.ต.อิทธิพล	พรหมดวง	ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษ จังหวัดชายแดนภาคใต้
12. นายเกริกไชย	ศรีศุภร์เจริญ	รองผู้บัญชาการสำนักคดีเทคโนโลยีสารสนเทศ
13. นายมหิธร	กลั่นนุรักษ์	ผู้อำนวยการส่วน 2 กองกฎหมาย กรมสอบสวนคดีพิเศษ
14. พ.ต.ต.ดร.อาริชย์	ทัศนพันธ์	พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ชำนาญการพิเศษ
15. ร.อ.สิริพงศ์	วัฒนวิบูลย์	พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ชำนาญการพิเศษ
16. นายชัชเชนตต์	ดวงขวัญ	เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ชำนาญการพิเศษ
17. นายจักริน	อรุณรุจิพันธุ์	นิติกร
18. นาย ฮากิม	พงติโก	รองเลขาธิการ สมาพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย
19. นายอัชฮาร์	สาริมะเจ๊ะ	ประธานสมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย
20. น.ส.พลอยกมลวัน	ธัญญ์สัณชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
21. น.ส.วิรงรอง	ทำโย	ผู้ช่วยนักวิจัย

กฎหมาย และระเบียบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องโครงการวิจัย “การจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” วันศุกร์ที่ 21 ธันวาคม พ.ศ.2555 เวลา 09.30 - 12.00 น.

พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ หัวหน้าโครงการวิจัย กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุม และกล่าวถึงรายละเอียดของโครงการ วัตถุประสงค์ และผู้เข้าร่วมประชุมแนะนำตัว

พลเอกณพล บุญทับ รองสมุหราชองครักษ์

แต่ก่อนมิได้ทำงานอยู่ในภาคใต้แต่ปฏิบัติงานที่ภาคอีสานรับราชการตั้งแต่ร้อยตรี มาเป็นแม่ทัพภาค และย้ายมาเป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งว่าก่อนเกษียณขอให้มารับราชการที่วัง มาช่วยทำงานเพราะในปี พ.ศ.2521 ทุกครั้งที่พระองค์ทรงเสด็จไปทางภาคใต้ก็ทรงให้ตามเสด็จไปด้วย และได้ทำงานกับพระองค์มา 12 ปีแล้ว ซึ่งเกษียณอายุราชการมา 12 ปีแล้ว การมีส่วนร่วมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้แต่ละจุดไม่เหมือนกัน และจะยกเป็นกรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนจะให้ความหมาย คือ

- 1) ให้ชุมชนเสนอข้อคิดเห็นในการแก้ปัญหา และจะต้องเป็นอันดับแรก อย่าไปยึดเยียดให้ทำแบบนั้นแบบนี้ เพราะประชาชนจะรู้ดีในพื้นที่
- 2) ให้ประชาชนมีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ให้เสนอข้อคิดเห็น และให้ลงมือทำด้วยตนเองและมีส่วนรับผลประโยชน์ในการแก้ปัญหานั้นๆ

1. กรณีศึกษาที่ 1 ปัญหาที่เกิดในตำบลราตาปันยัง ตำบลปียา-มูมิง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม 2547 เป็นต้นมาได้มีความไม่สงบเกิดขึ้นในตำบลดังกล่าวข้างต้น มีราษฎรถูกประทุษร้ายเสียชีวิตในทั้ง 2 ตำบลนี้หลายราย ทั้งราษฎรที่เป็นชาวไทย-พุทธ และชาวไทย-มุสลิม ปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากความไม่เข้าใจและหวาดระแวงระหว่างราษฎร 2 ตำบล ทั้งนี้เนื่องจากในตำบลราตาปันยังมีราษฎรไทย-พุทธอยู่จำนวนมาก ก็เกิดความหวาดระแวงสงสัยว่าเรื่องที่เกิดขึ้นในตำบลของตนนั้น เกิดจากผู้ต้องสงสัยในตำบลปียา-มูมิงเข้ามาก่อวินาศกรรม ลอบยิง ทำให้คนในตำบลเสียชีวิต และในตำบลปียา-มูมิง เมื่อมีคนตายในตำบลตัวเองขึ้นมาก็คิดว่าเป็นคนไทย-พุทธแน่นอนที่เข้ามายิง ปัญหาที่ตามมาคือ ราษฎรไม่กล้าออกไปประกอบอาชีพอย่างที่เคยปฏิบัติมา จะเข้าไปซื้ออาหารในเมืองก็ไม่กล้าเพราะต้องเดินทางไกล ผู้นำทั้ง 2 ตำบลได้เขียนจดหมายมาหาเมื่อตอนที่เป็นประธานคณะกรรมการโครงการในพระราชดำริ ซึ่งขอให้ช่วยหาทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นให้มีความสงบเกิดขึ้นในพื้นที่ 2 ตำบลนี้ได้ ซึ่งก็ยินดี และต้องเชิญผู้นำทั้ง 2 ตำบลเข้ามาประชุมว่าจะแก้ปัญหากันอย่างไร ทั้งผู้นำศาสนา โต๊ะอิหม่าม พระสงฆ์ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสมาร่วมหารือว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง ทำให้ถึงต้องหวาดระแวงกันซึ่งเคยอยู่ร่วมกันมาดีๆ แต่ตอนหลังไม่รู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น เดียวก็มีคนตาย มีคนเอน้ำมัน เอะระเบิดมา ซึ่งจะทำอย่างไร ก็เลยเสนอให้เป็นคนประสาน เป็นคนกลางไปเจรจา เพราะถ้าไม่มีคนกลางไปเจรจาก็จะคุยกันไม่รู้เรื่อง ซึ่งก็ยินดี และต้องนำประชาชนทั้ง 2 ฝ่ายมารวมกัน ประชุมร่วมกันว่าจะหาทางออกอย่างไร โต๊ะอิหม่ามก็บอกว่าปัญหาปัจจุบัน คือ วัยรุ่นไม่มีงานทำเป็นจำนวนมาก มีคนแปลกหน้าชักชวนให้ไปทำโน่นที่นี่ ซึ่งอยากให้อาวุโสนี้เหล่านั้นมีงานทำ จะได้มีรายได้ ไม่ต้องไปเร่ร่อนทำงานที่อื่น ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาตามมา ผมก็ยินดี พระครูเจ้าอาวาสก็บอกว่าช่วยนำความกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ขอโครงการอะไรสักโครงการที่เป็นโครงการเร่งด่วนที่จะให้ชาวบ้านมาทำงานร่วมกัน ซึ่งทั้ง 2 ตำบลต้องแจ้ง คัดเลือกมาเลยว่าใครว่างงาน และมีพื้นที่ที่เป็นส่วนรวม ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 800 ไร่ ก็ตกลงกัน

และยินดีสละที่ดินให้และมีคนเข้าร่วมประมาณ 200 คนที่ไม่มีงานทำ ซึ่งพอนำเรื่องกราบบังคมทูลพระองค์ท่านก็มอบเงินจำนวน 2 ล้านบาทไม่ต้องรองบประมาณเพื่อให้ประชาชนมีงานทำ ได้ค่าแรงในระดับหมู่บ้านประมาณ วันละ 150 บาท ให้เขามีรายได้ในการแก้ปัญหาและมีอาหารไปรับประทาน ก็ได้ดำเนินการทำฟาร์มตัวอย่างในพื้นที่ระหว่าง 2 ตำบลนั้น ซึ่งผลที่ได้รับคือชาวบ้านพอใจที่ได้มาทำงานร่วมกัน ทางฝ่ายเราก็ดำเนินการจัดการเผ่าระวังให้อยู่ในความปลอดภัย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใกล้บ้านที่สุด ไม่ต้องเดินทางไกลจากบ้านซึ่งจะลดอันตรายจากการเดินทาง รวมทั้งมีอาหารรับประทานที่ปลอดภัย ส่วนที่เหลือก็ไปจำหน่าย มีการขุดลอกคูคลอง ทำระบบเลี้ยงปลา ประปา ปรับปรุงดิน และปลูกพืชต่างๆ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ทำถนนเข้าหมู่บ้าน มีรั้วลดหนามป้องกันโดยรอบ โดยให้ชาวบ้านเข้ามาช่วย หลังจากนั้น 6 เดือน ก็เห็นผลผลิตซึ่งมีห้างสรรพสินค้า แม็คโคร โลตัสเข้ามารับผลผลิตไปขาย ชาวบ้านก็ทำงานร่วมกันทุกวัน ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมร่วมกันในการทำงาน ซึ่งหลังจากนั้นก็ไม่มีเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้น ซึ่งเป็นที่พอใจทั้งโต๊ะอาหารและเจ้าอาวาสก็จับมือกันยินดี ซึ่งความจริงแล้วเป็นเรื่องค่อนข้างยากที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ซึ่งในปี พ.ศ.2552-2555 ทั้ง 2 ตำบลก็สามารถทำงานร่วมกันได้โดยไม่มีปัญหา นี่ก็เป็นกรณีศึกษาหนึ่งในตำบลราตาป็นยัง และตำบลปิยามมั่ง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

2. กรณีศึกษาที่ 2 ที่อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี รถขายอาหารซึ่งเคยไปซื้ออาหารสดจากอำเภอสายบุรีและมาขายในหมู่บ้านทุกวัน ซึ่งที่ไม้แก่นส่วนใหญ่จะทำสวนยางและนาข้าวบ้างไม่มากนัก ซึ่งเหตุการณ์นี้รถถูกยิงระหว่างทาง พ่อค้าและแม่ค้าตายทั้งสามภรรยา ซึ่งเกิดเหตุการณ์นี้ ร้านค้าต่างๆ ปิดหมดไม่มีใครกล้าขายอาหาร ปัญหาที่ตามมาคือชาวบ้านจะทำอย่างไรไม่มีใครขายอาหาร ชาวบ้านเดือดร้อน ซึ่งได้เข้าไปประชุมกับชาวบ้าน หากชาวบ้านร่วมมือกันก็จะช่วยเราได้มีจดหมายร้องทุกข์มาจนถึงสมเด็จพระนางเจ้าฯ จึงได้เกิดปัญหาขึ้นรายวัน ตั้งแต่ถนนสายบุรี ไม้แก่น จะแก้ปัญหาอย่างไร เพราะประชาชนไม่สามารถออกไปทำมาหากินได้ ซึ่งได้แนะนำให้ประชาชนช่วยตัวเองก่อนเป็นอันดับแรก เรื่องปราบปรามเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ต้องแก้ปัญหาว่าทำอย่างไรถึงจะมีอาหารกิน โดยไม่ต้องไปพึ่งตลาด ซึ่งประชาชนบางคนก็มีที่ดิน 5 ไร่ บางคนก็มีที่ดิน 10 ไร่ ซึ่งเอาที่ดินมารวมกัน และดำเนินการ โดยมีทหารพัฒนามาช่วยซึ่งทุกคนก็ตกลงร่วมมือเอาที่ดินมารวมกันทำโครงการ ได้ประมาณ 87 ไร่ ซึ่งลงมือดำเนินการโดยกำหนดต้องคิดว่าจะทำอะไรให้คนในหมู่บ้านมีอาหารกินได้รวดเร็วและทุกคนในหมู่บ้านมีอาหารกิน ในขั้นต้นยังไม่มีอาหาร ก็ช่วยหาข้าวสารอาหารแห้งจัดลงมาให้ทุกคนครบคร้อย่างน้อย 7 วัน แต่หลังจากนี้ 7 วัน ก็จะต้องออกไข่ ผักจะต้องเริ่มออกเห็ดจะต้องออกดอก สามารถเก็บมารับประทานได้ ซึ่งได้ขอพระราชทานเงิน 1 ล้านบาทในตอนแรกเข้ามาดำเนินการ ภายใน 7 วันก็ได้ผลิต และต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำโดยให้คิดและดำเนินการเอง ส่วนเจ้าหน้าที่ก็คอยช่วยเหลือ ต่อมาได้รับอนุมัติเงินจากสำนักนายกรัฐมนตรีจำนวน 13 ล้านบาท ได้ดำเนินการให้ทหารพัฒนาเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ ซึ่งนี่ก็เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะแต่ละพื้นที่ จะมีกรณีเช่นนี้เกิดขึ้นในหลายตำบล ในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. กรณีศึกษาที่ 3 หมู่บ้านกะลาพอ ตำบลเตราะบอน อำเภอสายบุรี ราษฎรหมู่ 1 (หมู่บ้านเตราะบอน) หมู่ 4 (หมู่บ้านสือดง) หมู่ 7 (หมู่บ้านกะลาพอ) ของตำบลเตราะบอน ซึ่งหมู่ 4 และหมู่ 7 อยู่ไม่ได้เพราะในตอนนั้นถูกลอบยิงทุกวัน ซึ่งก็ย้ายมาอยู่รวมกันกับหมู่ 1 ซึ่งหมู่ 1 ก็ออกไปทำมาหากิน มีสวนยางเป็นของตัวเองอยู่ประมาณ 300 ไร่ ไปกรีดยางไม่ได้เช่นกัน เพราะกลัวโดนลอบยิง ซึ่งการแก้ปัญหาตอนนี้คือ ต้องมองว่าทำอย่างไรเราถึงมีอาหารไว้เพียงพอ ซึ่งก็ใช้วิธีเดิมคือประชาชนร่วมกันคือ ร่วมกันทำ มีส่วนร่วมกันและกัน ช่วยเสริมงบประมาณ โดยให้ประชาชนลงมือทำเอง เหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ เป็นกรณีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งในขณะนี้ได้แก้ไขไปแล้วประมาณ 50 กว่าแห่ง ซึ่งได้ยึดหลักปัจจัยพื้นฐานของราษฎรมาเป็นตัวตั้ง จะแก้ปัญหาต้องแก้ปัญหาขั้นพื้นฐานให้ได้ ให้ประชาชนสามารถอยู่รอดได้เป็นการมีส่วนร่วมซึ่ง

การแก้ปัญหาที่จะดำเนินการเป็นจุดในลักษณะนี้ จะไม่บูมให้ คือ จะต้องมีความต้องการหรือเรียกร้องเข้ามา แล้วจึงจะเข้าไปแก้ปัญหา ซึ่งจะไม่ไปยึดยึดโครงการให้ ซึ่งหากต้องการให้เข้าไปช่วยก็ยินดีเข้าไปแต่ประชาชนต้องลงมือทำ และได้รับผลประโยชน์เอง เป็นเจ้าของโครงการเอง และก็มีคนถามเช่นกันว่าลงไปทำในฐานะอะไร ไม่เห็นจะเกี่ยวข้องกับหน่วยราชการใด ซึ่งก็ตอบว่า ไม่ได้อ้างใคร ซึ่งถ้าหากว่ามีคนตายในลักษณะนี้ทุกวัน เราคนไทยไม่มีใครสนใจเลยเห็นว่าเป็นการตายประจำวัน อ่านข่าวหนังสือพิมพ์ก็จบไป ไม่มีใครเข้าไปช่วยแก้ปัญหา ไม่มีใครเข้าไปดูแล คนในพื้นที่มีความเครียดมาก เพราะคนที่ตายเป็นญาติพี่น้อง ทางราชการก็ทำเพียงแค่แสดงความเสียใจ มอบเงินให้ซึ่งมองว่ายังไม่เพียงพอ ต้องลงไปให้ถึงจุดแล้วแก้ปัญหา นำความสงบกลับมา

4. กรณีศึกษาที่ 4 ที่อำเภอสุโขทัย ซึ่งมี 6 ตำบล คือ โตะเต้ง สุโขทัย กว๊าน สากอ ริโก และปะลูลู ซึ่งเกิดเหตุการณ์ยักยอก ตำแหน่งนายอำเภอว่างไป 8 เดือนไม่มีคนมารับตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ถูกฆ่าตายไปทั้งหมด 15 คน ซึ่งก็ได้มีการร้องเรียนขอให้เข้าไปช่วย ซึ่งก็ยินดีเพราะหากว่าประเทศไทยจุดใดที่ไม่สามารถเข้าไปได้ก็ถือว่าหมดแล้วประเทศไทยเรายังไม่สามารถเข้าไปได้ เพราะฉะนั้นต้องเข้าไปให้ได้ ซึ่งสงสัยว่าทำไมผู้ใหญ่บ้าน กำนันถึงตั้งไม่ได้เป็นกรณีศึกษาที่น่าศึกษามาก เหลือเพียงตำบลสุโขทัยที่มีชาวบ้านที่เกาะกลุ่ม และยังมีเหตุร้ายเกิดขึ้น แต่รอบๆ ตำบลก็มีเหตุร้ายเกิดขึ้นเช่นกัน ซึ่งเป็นตำบลที่หนักกำลังกันแน่นไม่มีเหตุร้ายเกิดขึ้น จะยกตัวอย่างให้หมู่บ้านหนึ่งในตำบลโตะเต้ง ซึ่งมีโครงสร้างของผู้ก่อความไม่สงบต้องสืบเสาะในทางลับจึงสามารถได้ข้อมูลมา ได้ศึกษาว่าทำไมจึงเกิดเหตุร้ายขึ้น ได้สืบเสาะจนได้พื้นที่หมู่บ้านสีแดงมาที่เป็นพื้นที่อันตรายที่มีผู้ที่ยกย่องกันว่าใครทำอะไร ซึ่งมีกรณีหนึ่งที่มีผู้ใหญ่บ้านโดนลอบทำร้าย แต่ไม่เสียชีวิต เป็นมุสลิมโดยได้เข้าร่วมกับราชการ จึงทำให้โดนลอบทำร้าย ซึ่งได้พูดคุยและถามว่าเมื่อหายแล้วจะทำอย่างไร ผู้ใหญ่บ้านก็ตอบว่าคงอยู่ได้ไม่นานเพราะจำหน้าคนร้ายได้ เดียวก็คงโดนเก็บ ซึ่งนี่ก็เป็นกรณีศึกษา ถ้าหากเป็นเช่นนี้หากมีคนคุ้มกันก็คงอยู่ได้ไม่นานก็ต้องไปอยู่ที่อื่น ซึ่งได้พูดคุยและขอให้ช่วยเหลือให้คนในหมู่บ้านได้มีอาวุธไว้ป้องกันตัวและคนในหมู่บ้านได้และได้ตอบไปว่าได้ แต่ต้องเป็นอาวุธที่ถูกกฎหมายและต้องจัดเวรยาม เพราะเราไม่ได้มีหน้าที่ปราบปรามหรือจับใคร ใช้ได้แค่ป้องกัน ซึ่งได้คัดเลือกตัวแทนในหมู่บ้านประมาณ 10 คนที่ไว้ใจได้ ไม่หักหลังและนำไปฝึกการป้องกันตัวเอง การใช้อาวุธ และเป็นกำลังคุ้มกันให้กับผู้ใหญ่บ้าน และขออัตราจ้างงานให้กับ 10 คนให้ไปช่วย โดยไม่ต้องไปทำอย่างอื่น ซึ่งเป็นกรณีที่น่าศึกษา เหตุการณ์ก็ค่อยๆ คลี่คลายลงไป

พลตำรวจตรี ดร.อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้ทรงคุณวุฒิ สกว.

จากการที่ได้ฟังการบรรยาย ก็ถือว่าได้รอบพอสมควร จากการจัดการความรู้ และในการทำคู่มือก็จะมีรูปแบบ ในส่วนของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีรูปแบบการมีส่วนร่วมอย่างไร

กล่าวรายละเอียดความเป็นมาว่าจากที่คณะกรรมการของ สกว. ผู้ทรงคุณวุฒิประมาณ 6 ท่าน ได้มีการพูดคุยกันจากการที่ได้เสนอโครงการนี้เข้ามา โครงการที่เกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นโครงการที่ได้รับความสนใจ สืบเนื่องจากปัญหามีความรุนแรงเพิ่มขึ้นทุกวันซึ่งถือว่าเป็นโครงการที่ตรงจุด มีโครงการที่เสนอไป 3 โครงการ สกว. ก็ได้เลือกโครงการนี้จะให้เห็นรูปแบบซึ่งจะมีคู่มือจะมีความชัดเจน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้หากมองจากประสบการณ์ที่ได้เคยร่วมทำงานในระดับรัฐบาลในช่วงของรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ และรัฐบาลของพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นคณะที่ปรึกษาได้เข้าไปช่วยราชการ ซึ่งในขณะนั้นเหตุการณ์ยังไม่ค่อยรุนแรง มีการเผาโรงเรียนบ้าง และเมื่อเข้าสู่ปีพ.ศ.2547 จะมีการเผาโรงเรียนจำนวนมากขึ้น หลังจากนั้นได้ออกไปทำงานที่กองพันพัฒนาที่ 4 ที่มีการปล้นปืนซึ่งขณะนั้นได้เข้าไปทำงานในพื้นที่ประมาณ 1 เดือน ได้ศึกษาจากประวัติศาสตร์ จากประวัติศาสตร์ ซึ่งในอดีตปัตตานีเป็นรัฐ ซึ่งขณะนั้นได้

ศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และได้ศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ตรงนี้ก็เป็นการศึกษาว่า เป็นการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งเดิมปัตตานีเป็นรัฐหนึ่งในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นรัฐที่รุ่งเรืองมากในขณะนั้น หลังจากนั้นได้รัฐปัตตานีมาเป็นของประเทศไทย เพราะฉะนั้นการที่จะแบ่งแยกดินแดนไปเป็นรัฐที่รุ่งเรืองของตัวเองก็มีมาโดยตลอด จะเป็นจุดต้นเหตุที่ทำให้เกิดความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เราต้องมองเห็นภาพนี้ก่อน เมื่อมีความรุนแรงขึ้นมาในขณะนี้กลุ่มที่สามารถมองเห็นจะมีอยู่ 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ (ตำรวจ ทหาร กรมการปกครอง หน่วยราชการทุกส่วน) ที่จะเข้าไปดูแลประชาชน (2) กลุ่มที่จะต่อต้านที่จะแบ่งแยกดินแดน กลุ่มนี้แท้จริงแล้วมีขบวนการ ขั้นตอน ซึ่งฝั่งรัฐจะรู้หมดว่ามีใครบ้าง ซึ่งสืบเนื่องจากเหตุการณ์ที่มีการปล้นปืนซึ่งได้มีการสืบสวน ดำเนินการต่อเนื่อง ซึ่งได้เข้าไปสืบสวนในเรือนจำและเก็บข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ซึ่งมีความชัดเจนว่าต้องการแบ่งแยกดินแดน และ (3) กลุ่มประชาชน ซึ่งรัฐก็ต้องการให้ประชาชนเข้ามาเป็นฝ่ายรัฐ ซึ่งประชาชนกลุ่มหนึ่งจะเป็นประชาชนทางฝ่ายรัฐ ที่มีการทำมาหากิน ดำรงชีวิตประจำวัน และประชาชนอีกกลุ่มคือ กลุ่มที่อยู่ฝั่งตรงข้ามที่เข้ามา จากที่ได้เข้าไปดูแลในพื้นที่นั้น ในพื้นที่ป่าได้มีการนำเด็กและกลุ่มวัยรุ่น รวมทั้งภายหลังมีสตรีด้วย นำไปฝึก และจุดที่ฝึกก็ทราบว่ามีที่ใดบ้าง เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปก็มีการย้ายจุด การปล้นปืนเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่จะนำไปสร้างกองกำลังในการชุมนุมโจมตี ในขณะนี้เราได้มาเพียง 2 กระบอกที่ปล้นไปหลายร้อยกระบอก ซึ่งขณะนั้นผมได้ทำหน้าที่หัวหน้าสำนักงานในการเข้าไปดูแล ซึ่งได้นำคนของเราเข้าไปเพื่อทำทุกวิถีทางโดยใช้งบประมาณไปหลายล้านแต่ก็ไม่ได้ผล ต้องกลับมาเริ่มต้นใหม่ที่จะคิดว่าเกิดจากอะไร จากกระบวนการระยะหลังได้ทราบว่าการปล้นปืนได้นำไปใช้ในการทำร้ายเจ้าหน้าที่ มียุทธศาสตร์ของคนร้ายว่าหากมีการทำร้ายเจ้าหน้าที่แล้ว มีนักข่าวลงไปทำข่าวก็จะได้รางวัล จากเหตุการณ์ที่เล่ามาก็สรุปได้ว่ามีทั้งกลุ่มเขา กลุ่มเรา และคนกลางคือประชาชน และในประชาชนเหล่านั้นไม่ว่าชายหรือหญิงก็จะเป็นกลุ่มของเขา เวลาแต่งตัวเสื้อผ้านี้คือประชาชน ไม่ได้เขียนว่าเขาเป็นเอ เป็นบีหรือกลุ่มอะไร ซึ่งตรงนี้เป็นจุดที่สำคัญ เพราะฉะนั้นต้องกลับมามองว่าเราต้องปรับรูปแบบในการทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งในประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมต้องมี 2 กลุ่ม คือ คนที่เข้ามาร่วมกับเราต้องเป็นประชาชนจริงๆ ที่ทำมาหากิน ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนร้ายเลย แต่ก็มีแนวทางเพราะหากว่าเข้ามาใกล้กับเราก็สามารถกลับไปเป็นกลุ่มเขาได้ และอีกกลุ่มหนึ่งคือที่เข้ามาเป็นคนไทยกลับใจ ซึ่งที่ ศชต. มีเข้ามาทุกวัน ซึ่งตรงจุดนี้เองก็ยังไม่สามารถทราบได้ว่าเขาเป็นฝั่งตรงข้ามเข้ามาเอาข้อมูลหรือเป็นหน่วยข่าวหรือไม่ จากที่กล่าวมาทั้งหมดอยากให้มองให้เห็นว่ากลุ่มประชาชนที่จะมามีส่วนร่วมมี 2 กลุ่ม จึงอยากจะประสานให้รายละเอียดกับทางท่านประธานโครงการให้รายละเอียดว่า ใน 2 กลุ่มนี้อาจจะมีรูปแบบที่เป็นรูปแบบรวมหรือรูปแบบที่แยกหรือไม่สำหรับกลุ่มที่เรารู้แล้วว่าเป็นกลุ่มเขาตรงนี้เราจะมีข้อมูล ว่าคนที่ไปเข้าป่า ไปฝึกมา กับกลุ่มประชาชนที่เป็นคนที่ทำมาหากิน ไม่เคยไปยุ่งเกี่ยว และส่วนที่ 3 อยากให้ภาพออกมาในลักษณะของการอำนวยความสะดวกการอำนวยความสะดวกของตำรวจไม่ว่าจะเป็นฝ่ายของตำรวจก็ตามก็จะมองภาพว่าเมื่อมีเหตุแล้วพนักงานสอบสวนหรือตำรวจต้องไปถึงที่เกิดเหตุเมื่อไปถึงที่เกิดเหตุต้องไปสอบสวน นำรายละเอียดต่างๆ ที่เป็นพยานหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็น ประจักษ์พยาน พยานแวดล้อม เมื่อมีเหตุแล้วเอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล รวมทั้งพยานที่เป็นนิติวิทยาศาสตร์ ต้องมองถึงความเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะนำมาซึ่งคดีชั้นสู่ศาล จากที่ได้กล่าวมาก็จะเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 คือ การป้องกันปราบปรามปกติ ส่วนที่ 2 คือเมื่อมีเหตุแล้วจะนำพยานนำหลักฐาน เอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำพยานหลักฐานไปสู่ศาลได้อย่างไร จะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน จะสามารถมองภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ชัดเจนจะได้สามารถขับเคลื่อนโครงการวิจัยให้ได้รับประโยชน์ให้สูงสุด เพื่อเป็นประโยชน์ในการให้ภาครัฐหรือรัฐบาลนำไปใช้ให้ได้ประโยชน์สูงสุด

นายบุญสืบ แซ่ม้อย หัวหน้าผู้ตรวจราชการ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ในภาคใต้มีการช่วงชิงอยู่ 4 แบบ คือ

- 1) ช่วงชิงการนำ
- 2) ช่วงชิงการจัดตั้ง
- 3) ช่วงชิงการปฏิบัติ
- 4) ช่วงชิงการช่วยเหลือ

- หลักการที่แน่ๆ คือ การแบ่งแยกดินแดนเป็นเรื่องที่จะทำอะไรให้มีการช่วงชิงให้กลุ่มคนเป็นของพวกตนเองมากขึ้น ต้องใช้หลักการมีส่วนร่วม

- การแก้ปัญหาเศรษฐกิจใช้หลัก คือ (1) อยู่รอด (2) พอเพียง (3) ยั่งยืน

- เงื่อนไขในการประกาศสงครามจะมี 5 ประการ คือ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา มาตุภูมิ และความไม่เป็นธรรมในสังคม

3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้อเท็จจริงส่วนหนึ่งคือการแบ่งแยกดินแดน จะทำอะไรให้สิ่งเหล่านี้หมดไป การแก้ปัญหา คือ

ประเด็นที่ 1 การลดส่วนแบ่งแยกดินแดน ทำอย่างไรให้ลดลง คือ ลดความคิดให้พวกเขาเป็นฝ่ายเรา

ประเด็นที่ 2 การเพิ่มฝ่ายเราอย่างไร แต่ที่นี่เป็นเรื่องของวัฒนธรรมในเรื่องของอดีต ฝ่ายเปิดตัวยากทำในลักษณะปกครองพิเศษ วิธีแก้ความคิดของเขา คือ เขตปกครองพิเศษ

เห็นด้วยกับวิธียึดพื้นที่เป็นหลัก ยึดมวลชนเป็นหลัก ถ้าเป็นชาวพุทธก็ง่าย แต่ถ้าเป็นอิสลามจะลำบากทำอะไรที่จะเอาความคิดคืนมา แต่วิธีการแก้เศรษฐกิจต้องพอเพียง และยั่งยืน ประชาชนต้องมีส่วนร่วมด้วยการเชิญชาวบ้านมาประชุม มีการเชิญผู้แทนของชาวบ้าน เช่น นายกท้องถิ่น การเชิญคนที่ยากจนจริงๆ ของพี่น้องมุสลิม เพื่อที่จะมีเงินมากขึ้น

อาจารย์ชลิดา ทาเจริญศักดิ์ ผู้อำนวยการมูลนิธิศึกษาภาพชุมชน

ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เรื่องเศรษฐกิจ การแก้ไขเบื้องต้นทำอะไรจึงทำให้คนในพื้นที่มีความเป็นอยู่ดีขึ้น สร้างโอกาสให้คนที่ยากจนจริงๆ ของชาวมุสลิม มีอาชีพและรายได้ดีขึ้น เพราะมุสลิมคือคนกลุ่มน้อยของประเทศ

ปัญหาคอนในพื้นที่แตกแยกกัน เพราะเขาเห็นว่าทางราชการ เป็นฝ่ายตรงกันข้าม มีการดึงผลประโยชน์เข้าตัวเอง

กระบวนการยุติธรรม กฎหมายความมั่นคง มีกระบวนการแบ่งแยกดินแดนเกิดขึ้น เนื่องจากสิทธิความเป็นอยู่ไม่ได้รับความเคารพในการปฏิบัติทางวิถีชีวิต ไม่ได้มีการเคารพ เชิงวัฒนธรรม ทางประเทศของเราไม่ได้เคารพสิทธิของเขา

มิติการเมือง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องแก้ไขด้วยการเจรจา ผลจากการคุย ทำให้เกิดความเข้าใจกันทั้งมุสลิม ชาวพุทธ และจีน ทำให้เกิดความเป็นพี่น้องกลับคืนมา เพื่อให้เกิดสันติภาพที่แท้จริง

สถานการณ์ภาคใต้ เป็นอาชญากรรมองค์กร (Crime Organization) ซึ่งต้องกำหนดประเด็นให้ชัดเจน ในเรื่องของการก่อการร้ายและอาชญากรรมองค์กร

ข้าราชการ หลายท่านบอกว่า โจรใต้มี 2 ลักษณะ คือ โจรก่อการร้ายและโจรในเครื่องแบบ คือ ข้าราชการ มีคำถามว่า ยาเสพติดหลุดเข้าไปใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างไร

พล.ต.ต.หญิง สุวิไล คุณาชีวะ ผู้วิจัย

เห็นด้วยเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งมีความสำคัญในการสร้างความเจริญให้กับสังคมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านของประชาชนซึ่งมีความสำคัญมากในการสร้างความสงบสุขแก่สังคม คือ จะต้องให้ความสำคัญที่จะเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากประชาชนมีจำนวนมากว่าตำรวจมาก ถ้าประชาชนทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจกัน และให้ข้อมูลคดีอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ อาชญากรรมและการก่อความไม่สงบจะลดน้อยลง สังคมจะสงบสุขๆ ได้

นอกจากนี้ประชาชนทุกฝ่ายต้องมีความรักความสามัคคีกัน และให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นศาสนาอะไร อย่าคิดว่าศาสนาไหนไม่ดี ศาสนาไหนดี ต้องเคารพซึ่งกันและกัน อย่าแบ่งแยกกันและยอมรับเอกลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน มีผลทำให้เกิดความมั่นคงในความสงบสุขอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

นายฮาгим พงติกอ รองเลขาธิการสมาพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย

ชาวบ้านมีการมองว่า ไม่ได้รับความเป็นธรรม เช่น มีผู้เสียชีวิต ชาวบ้านคิดว่าเจ้าหน้าที่เป็นคนทำ ชาวบ้านเห็นว่าพนักงานสอบสวนควรมีพวกเขา ซึ่งเป็นชาวมุสลิมด้วย ปัญหาเชิงอัตลักษณ์มีการรักษาอัตลักษณ์ของตัวเอง เขาเชื่อว่าเขามีอัตลักษณ์ เสียอัตลักษณ์ไม่ได้ การทำลายอัตลักษณ์ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เอาอาวุธปืนไปต่อสู้ การยิงครูเป็นการป้องกันอัตลักษณ์ของตัวเอง เพราะเห็นว่าเขาทำลายอัตลักษณ์ของตัวเอง การแก้ปัญหา ปัตตานีมีทั้งคนจับคนไทย คนมุสลิม ต้องการแสดงความคิดเห็นของตัวเอง ตั้งแต่ พ.ศ.2444 สมัยรัชกาลที่ 5 มีการต่อต้านและการขัดแย้งตลอดมา มีนอกเหนือจากการก่อการร้ายอาจจะเป็นไปได้ว่าผู้กระทำเป็นเจ้าหน้าที่ เรื่องนี้ต้องทำให้กระจ่างและเร็วที่สุด ต้องมีพยานหลักฐานที่ดี

ประเด็นอีกมุมหนึ่ง คือ สถานการณ์ภาคใต้เป็นเหตุซับซ้อน บางครั้งอาจเป็นอาชญากรรม ไม่ใช่การก่อการร้าย ควรแยกทั้ง 2 ให้ชัดเจน บางครั้งมีคนบอกว่าโจรใต้มี 2 ลักษณะ คือ โจรก่อการร้าย และโจรในเครื่องบิน เจื่อนไซคือ ข้าราชการที่สร้างเจื่อนไซ ซึ่งเป็นอีกปัญหาหนึ่ง ผู้กระทำผิดไม่ได้ถูกลงโทษทันที ทำให้ประชาชนไม่มั่นใจ เกิดกระบวนการเพิ่มความขัดแย้ง ตำรวจต้องแยกอาชญากรรมและก่อการร้ายให้ชัดเจน

พ.ต.ท.พงศ์พร พรหมณ์เสนห์ ผู้เชี่ยวชาญคดีเฉพาะด้านคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

ในส่วนของกระบวนการยุติธรรม ต้องมีการจับผู้กระทำความผิดมาดำเนินการตามกฎหมาย ความไม่สงบในภาคใต้เป็นปัญหาอาชญากรรมหรือปัญหาสังคม ปัญหาใหญ่ของเรา คือ ความไม่สงบ คิดว่าเป็นสงครามจรยุทธ์ ไม่ใช่สงครามปกติ

สงครามจรยุทธ์ ต้องหาสาเหตุ เชื้อชาติ ศาสนา ผลประโยชน์ เราต้องใช้หลักการต่อต้านสงครามใช้หลักยุติธรรม ใช้การพัฒนา เศรษฐกิจ การเป็นเอกลักษณ์ ศาสนา การช่วงชิงมวลชน การวิเคราะห์กฎหมาย

ถ้ารัฐควบคุมความสงบไม่ได้ จะให้ประชาชนทำอะไร ถ้าเป็นสงครามจรยุทธ์ เราต้องใช้ในการปราบปรามความไม่สงบ เศรษฐกิจสังคม ความเป็นเอกลักษณ์ การช่วงชิงมวลชนสำคัญ แต่หลักนิติธรรมก็สำคัญมาก ศาสนาเสรี มีในประเทศเสรี

เราใช้กฎหมายอะไร ในสมัยรัชกาลที่ 1 เราใช้กฎหมายตรา 3 ดวง ซึ่งกฎหมายนี้มีกฎหมายลักษณะที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมกัน

กฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ ลักษณะปกครองท้องที่ คือ ประชาชนต้องช่วยเหลือ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องถิ่น เพราะมีคนเดียวไม่พอ ประชาชนต้องช่วยกัน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญา เจ้าพนักงานอาจให้ประชาชนช่วยเหลือได้

กฎหมายอาชญากรรม ผู้ควบคุมคือมหาดไทย ผู้ใช้ คือ ตำรวจเป็นผู้ใช้ ถ้าฝ่ายปกครองเข้าร่วมด้วย ใครเป็นผู้ควบคุมอาชญากรรม

ประมวลกฎหมายอาญา การให้ผู้มีส่วนร่วมมาให้ข่าว และเราแต่งตั้งให้เป็นผู้เปิดตัว

ลักษณะการสอบสวนคดีพิเศษ

การสอบสวนคดีพิเศษ ค่าใช้จ่ายในการสอบสวนคดีพิเศษจะเบิกได้มากกว่าตำรวจ

การให้ประชาชนช่วยให้ข่าว น่าจะเป็นคนที่เดือดร้อนถึงขั้นไม่มีอะไร จะกิน มาร่วมเป็นส่วนร่วมของประชาชน มาร่วมมือกับทางราชการ แล้วรวมกับกฎหมายที่กล่าวไปทั้งหมด

นายอชสาร สาริมะเจ๊ะ

ประธานสมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย

การแก้ไขกฎหมายพิเศษ กฎหมายพิเศษ พ.ร.บ.ฉุกเฉิน

กฎหมายพิเศษโดยทั่วไปเป็นสิ่งที่เป็เครื่องมือของฝ่ายรัฐบาลที่เจ้าหน้าที่ใช้ในการจับใครเป็นผู้ต้องสงสัย โดยไม่ต้องมีข้อหาอะไร เป็นกฎหมายที่ประชาชนมีความเกรงกลัวที่สุด ประชาชนกว่าร้อยละ 80 ของคนที่โดนจับ โดย พ.ร.บ.ฉุกเฉินถูกปล่อยกลับ คนอิสลามที่ย้ำเสมอว่า ปัญหา 3 จังหวัดภาคใต้ ไม่ใช่ปัญหาศาสนา แต่เป็นปัญหาทางการเมือง เป็นกลยุทธ์ทางการเมืองที่ไม่ใช่สงคราม ข้อเสนอในการแก้ไขปัญหามี 3 ข้อ คือ

1. ให้เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการปราบปรามอาชญากรรมที่ไม่ใช่สงคราม เช่น ปัญหายาเสพติด
2. การปรับทัศนคติ โดยการปรับทัศนคติคนอิสลามว่าปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาสงคราม ไม่ใช่ปัญหาศาสนา เพื่อให้พระสงฆ์ไม่ถูกทำร้าย ซึ่งตอนนี้ไม่ค่อยได้ทำร้ายหรืออนาคตจะไม่เกิดความเสียหายรุนแรง เจื่อนไขที่เขาใช้ความรุนแรง เพราะเขาหมดความศรัทธา
3. การปรับโครงสร้าง ต้องปรับกระบวนการยุติธรรม เจื่อนไขเขาหมดศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม เขาเสนอว่ากฎหมาย พ.ร.บ.ฉุกเฉิน ช่วยเอาบุคคลผู้ต้องสงสัยมาซักถาม และต้องปรับชั้นศาลด้วย บางคนไม่มีพยานหลักฐาน เขาไม่ได้ไต่สวน เขาต้องเลื่อนไต่สวนและการคุมขังอีก โดยไม่มีการช่วยในการประกันตัว เพราะเกรงถูกทำร้ายอีก ประชาชนมักเสนอว่า กฎหมายนี้ไม่ได้เอื้ออะไร ทำให้ชาวบ้านไม่ศรัทธา และใช้ความรุนแรง จริงๆ แล้วถ้าปรับโครงสร้างได้มุมมองของประชาชนจะเปลี่ยนไป และไม่ใช่ความรุนแรง

น.ส.พลอยกมลวัน ธัญญ์สัญญาชัย นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ได้พูดถึงข้อกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 87 อนุที่ 1 และ อนุที่ 2 เขียนโดยสรุปว่า รัฐต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า ฝ่ายรัฐบาลต้องการอะไร ฝ่ายประชาชนต้องการอะไร ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางกฎหมาย ถ้าใช้แบบนี้ได้ประชาชน 3 จังหวัดภาคใต้จะลดความรุนแรงลง

การประชุมครั้งที่ 2 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 1

กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 1 ได้จัดประชุมวันจันทร์ ที่ 11 มีนาคม 2556 เวลา 13.30– 16.30 น. ณ ห้องประชุมกระยาทิพย์ ชั้น 1 โรงแรมปาร์ควิว อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. พล.ต.ท.ดร. ณรงค์	กุลนิเทศ	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. พล.ต.ต.สุเมธ	พงษ์ลิมานนท์	นักวิจัย
3. ดร.ปัญญารัตน์	ปานทอง	นักวิจัย
4. นายณฤพล	แหละดี	ปลัดจังหวัดยะลา
5. พล.ต.ต.จำรูญ	คชาสิทธิ์	ผู้บังคับการอำนวยการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
6. พ.ต.อ.นรินทร์	บุษะมัญญ	รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดยะลา
7. พ.ต.อ.ปัญญาวัฒน์	เพชรชุม	ผู้กำกับ การ กองบังคับการสืบสวนสอบสวน ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
8. พ.ต.อ.พงษ์ศักดิ์	โสภัย	ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
9. นายธนธัญ	แสงม่วย	ผู้อำนวยการศูนย์วิชาการ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
10. พ.ต.อ.ไพโรจน์	หมื่นกล้าหาญ	ผู้กำกับฝ่ายอำนวยการ กองบังคับการอำนวยการ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
11. พ.ต.ต.จรินทร์	ฉ่ำทอง	ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา
12. นายสารัช	สังข์ชุม	หัวหน้าฝ่ายปกครอง เทศบาลนครยะลา
13. นายไพรี	เชยชม	รองผู้อำนวยการโรงเรียนสตรียะลา
14. น.ส.เพ็ญสุข	เสียงเพราะ	กรรมการ กกต.ยะลา
15. น.ส.สุรียา	ดอเลาะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ศูนย์วิชาการ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
16. นายมนตรี	โกคานิตย์	ปลัดอำเภอเมืองยะลา

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 1 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกทักษะการเล่าเรื่องและถ่ายทอดสู่ผู้อื่น รูปแบบการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Story Telling) ครั้งนี้ให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล่าเรื่องจากประสบการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษาเกี่ยวกับความรู้ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน มวลชน สัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ก่อนที่จะเริ่มเล่าเรื่องนั้น ประธานในที่ประชุม คือ พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ ได้อธิบายถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ หัวหน้าโครงการวิจัย

ต้องการทราบถึงข้อมูลในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. สถานการณ์ปัจจุบันทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. ข้อมูลคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
5. องค์ความรู้เกี่ยวกับคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

โดยมอบหมายให้ ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง เป็นผู้ดำเนินการนำเสนอ อภิปรายในแต่ละประเด็น

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง นักวิจัย ได้อธิบายว่า

ให้ผู้เข้าร่วมประชุมพูดถึงประเด็นในเรื่องสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรม กรณีที่เกิดขึ้น รวมทั้งปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งเป็นประเด็นที่ 1 และที่ 2 ก่อน

นายณณพล แหละตี

ปลัดจังหวัดยะลา อดีตนายอำเภอเมืองยะลา

ได้พูดถึงปัญหาอุปสรรคจากหน่วยงาน ต้องเน้นในเรื่องความมั่นคงปลอดภัย การป้องกันการก่อความไม่สงบ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ

1. ประชาชนก็ไม่กล้า หวาดกลัว ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร
2. การแก้ไขปัญหาหลายหน่วยงาน ต่างคนต่างทำ ไม่ประสานงานกันเท่าที่ควร จุดตรงนี้เป็นปัญหา เพราะการประสานงานระหว่างหน่วยงานยังไม่บูรณาการ
3. ผู้ประกอบอาชญากรรมใช้แนวร่วม เช่น การปล้นร้านทองที่ จ.ยะลา ถึงแม้ชาวบ้านให้ความร่วมมือ แต่ก็กลัวการข่มขู่ และคุกคามอย่างมาก
4. ปัญหาอาชญากรรมและปัญหาอาชญากรรม เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกัน
5. ปัญหาด้านความมั่นคงปลอดภัย การเชื่อมโยงและการประสานความสัมพันธ์ ไม่สมบูรณ์อย่างเต็มที่

พ.ต.อ.พงษ์ศักดิ์ โสภัย

ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ปัญหาในเรื่องความไม่ปลอดภัยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยอมรับว่าเป็นกรณีพิเศษ เพราะเป็นพื้นที่สู้รบ และนำเอาเรื่องศาสนามาใช้ในการสู้รบ
2. ความร่วมมือของประชาชนในการแก้ปัญหา จะถูกกำหนดโดยกระบวนการแบ่งแยกดินแดน
3. ประวัติศาสตร์ซึ่งได้ถูกอ้างว่าเป็นรอยร้าวในอดีตได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือชักนำ การที่รัฐปัตตานีถูกอาณาจักรสยามกวาดต้อนประชาชน เป็นอาณานิคมในการชักนำเป็นอย่างมากในทุกโอกาส การสร้างความเกลียดชัง นำไปสู่ความแตกแยกและหวาดระแวง
4. ไทย-มุสลิม มีความเชื่อว่า เชื้อชาติตามรัฐธรรมนูญของมลายู ไม่ได้มีเชื้อชาติไทย โดยยึดถือแนวทางตามรัฐธรรมนูญของประเทศติมอร์ ซึ่งได้แบ่งแยกประเทศมาจากประเทศอินโดนีเซีย

5. ความแตกแยกระหว่างไทย-พุทธ และไทย-มุสลิม ทวีความรุนแรงมากขึ้น ด้วยความเชื่อที่ว่า การต่อสู้แบบมีอุดมการณ์ การฆ่าคนที่เป็ศัตรู จะได้สู่สวรรค์

6. กลุ่มแนวร่วมได้สร้างความแตกแยกโดยได้วางยุทธศาสตร์ 5 ประการ คือ

6.1 ยุทธศาสตร์ประชากร วางแผนให้มีการแตกแยก เกลียดชัง มีการเลือกข้างอย่างชัดเจน

6.2 ยุทธศาสตร์สังคม การสร้างความขัดแย้ง มวลชนฝ่ายผู้ก่อการร้ายให้มากขึ้น มีการเผาโรงเรียน เพื่อต้องการให้โรงเรียนปิด และให้เด็กมาเข้าเรียนโรงเรียนสอนศาสนาแทน ซึ่งโรงเรียนสอนศาสนามีการเรียนฟรี อาหารฟรี หากผู้ปกครองไม่เดินตามแนวทางนี้ อาจถูกกลั่นแกล้ง บางรายถึงกับถูกลอบฆ่าซึ่งเป็นการแสดงในเชิงสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของกลุ่มผู้ต้องการสร้างความแตกแยก

6.3 ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ ให้คนในหมู่บ้านอยู่ในความรับผิดชอบของตนเอง เป็นการเลี้ยงตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพารัฐ เช่น เก็บเงินจากสมาชิกวันละ 1 บาท ขณะนี้ 800 หมู่บ้านจาก 2,000 หมู่บ้าน มีการเก็บเงินในลักษณะเช่นนี้ ปีหนึ่งได้เงินจำนวนเป็นล้านบาท เป็นการเลี้ยงตัวเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพารัฐ

6.4 ยุทธศาสตร์งานมวลชน มียุทธศาสตร์ป้องกันมวลชนของพวกเขาไม่ให้มาเข้ากับพวกเรา มีการพบปะพูดคุยตลอดเวลา มีการทำกันอย่างจริงจัง มากกว่าพวก ซึ่งจะได้ทั้งพื้นที่และมวลชน ทั้งมิตร มีกรรมการหมู่บ้านละ 6 คน ซึ่งฝ่ายเขาไม่รู้ว่าเป็นใคร มีตำรวจประจำหมู่บ้าน ซึ่งไม่ได้เคลื่อนไหวในหมู่บ้าน มีอิทธิพลในการควบคุมประชาชนมากกว่าทางฝ่ายรัฐ

6.5 ยุทธศาสตร์ทางด้านการข่าว เป็นการสร้างความเชื่อมั่นของคนในหมู่บ้านอย่างกว้างขวาง สร้างพื้นที่ของมวลชนได้อย่างสมบูรณ์แบบ เพราะเข้าถึงมวลชนได้มากกว่าทางฝ่ายรัฐ

ดร.ธนธัญ แสงพุ่ม

ผอ.ศูนย์วิชาการ ศอ.บต.

1. ในพื้นที่จริงๆ มีการก่อการร้ายที่เจ้าหน้าที่ยังควบคุมไม่ได้ทั้งหมด ยุทธศาสตร์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีชุดความจริงอีกหลายเรื่องที่เป็นตัวแทรกแซงและควบคุมกันไป เช่น **ปัญหายาเสพติด ปัญหาของผู้มีอิทธิพล**

2. ปัญหาระหว่างไทย-พุทธ และไทย-มุสลิม เกี่ยวเนื่องกับมาตรการบางอย่างของรัฐ เช่น ในเรื่องของ **ความไม่เป็นธรรมในพื้นที่**

3. งบประมาณ ตั้งไว้จำนวนมากถึง 22,000 ล้านบาท เพียงแต่จ่ายจริงประมาณ 10,000 ล้านบาท งบประมาณที่เหลือ 12,000 ล้านบาท ไม่รู้ว่าเอาไปใช้เกี่ยวกับอะไร ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการเป็นการจัดที่อุปโลกน์จัดขึ้นมา

4. ความขัดแย้งมีหลายจุด เช่น ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับรัฐ ระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนกับประชาชน

5. ศอ.บต. มียุทธศาสตร์ คือ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เมื่อไม่สามารถทำความคาดหวังให้กับประชาชนได้ เมื่อรัฐไม่ได้ให้ความช่วยเหลือต่อประชาชน ก็จะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน

นายมนตรี โภคานิษฐ์

ปลัดอำเภอเมืองยะลา

1. **การศึกษา** ประชาชนยังมีการศึกษาที่ไม่สูงพอ กระทรวงศึกษาธิการควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้ โดยเฉพาะการให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้กว้างและมากขึ้น

2. **ยาเสพติด** เยาวชนอายุ 12 ปีขึ้นไป ติดยาเสพติดกันมาก เนื่องจากสิ่งแวดล้อมจากเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษาเข้าไปมั่วสุมในเรื่องยาเสพติด เมื่อเกิดปัญหาทางด้านการศึกษาและการมั่วสุมยาเสพติดมากขึ้น จะเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ง่ายต่อการชักนำต่อเนื่องไปถึงปัญหาความมั่นคงของรัฐต่อไปในอนาคตได้

3. นโยบายของรัฐบาล ต้องให้ความสำคัญต่อประชาชนให้มีการปฏิบัติในเรื่องของมวลชนให้มีจิตสำนึกร่วมกัน ไม่ว่าจะนับถือศาสนาอะไร ต้องถือว่าเขาเป็นคนไทยคนหนึ่ง

4. งานมวลชน มีความสำคัญอย่างมาก ต้องให้ข้อเท็จจริง เช่น การทำความเข้าใจกับ ผอ.โรงเรียนให้พูดคุยกับนักเรียนและผู้ปกครอง ทำให้ได้มวลชนมากขึ้น

5. การสร้างความเข้าใจ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องขยัน หมั่นลงพื้นที่เพื่อให้ได้เข้าใจสภาพที่แท้จริงของคนในพื้นที่ มีการสอบถามข้อมูลและทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่อย่างจริงจัง

พล.ต.จรัญ คุชสิทธิ์ ผู้บังคับการอำนวยการ ศชต.

ปัญหาอุปสรรคในพื้นที่มีหลายมิติ ทศนคติเป็นเรื่องที่สำคัญ ประชาชนในพื้นที่ถูกมองว่าเป็นพลเมืองชั้นสอง มีมิติในเรื่องของภาษา และศาสนาเกี่ยวข้องกับ ซึ่งพอจะแบ่งออกแต่ละประเด็น ดังนี้

1. การศึกษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีปัญหาว่าจะศึกษาแต่ศาสนาอย่างเดียว

2. ความรู้ การศึกษาเฉพาะศาสนา เด็กจะไม่สามารถประกอบอาชีพได้ บางครอบครัวมีภรรยาหลายคน รายได้ของครอบครัวมีน้อย เด็กจะว่างงานมากขึ้น เด็กอยู่ในพื้นที่ไม่ได้ไปไหน ไม่ได้ศึกษาต่อ ยากต่อการชักจูงให้กระทำผิด และติดยาเสพติด

3. ความเชื่อมั่น รัฐต้องให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางที่คนในพื้นที่ได้รับราชการในพื้นที่ การที่ได้ทำงานในท้องถิ่นที่ตนเองเกิด จะสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนมากยิ่งขึ้น

4. การสร้างชุมชนเข้มแข็ง ต้องสร้างชุมชนให้เข้มแข็งที่ อ.เมือง มีประมาณ 50 ชุมชน

5. รายได้ และการว่างงาน เป็นสาเหตุของความอ่อนไหวในการชักจูง ทั้งการก่อการร้ายและยาเสพติด

พ.ต.อ.นรินทร์ บุสมัญ รอง ผบก.ภ.จว.ยะลา

เนื่องจากเป็นคนที่เกิดที่ปัตตานี จึงรู้นิสัยของคนใน 3 จังหวัดนี้ดี ได้มีงานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่ม RKK ซึ่งมีลักษณะของการคล้อยตามในสิ่งที่ตนเองชอบ เช่น งานวิจัยเรื่องหนึ่งคือ คนในพื้นที่มีความคิดเห็นว่ามีลูกหลาน จะไม่ให้ไปเป็นทหาร ซึ่งจะสอดคล้องกับความคิดเห็นของคนในพื้นที่ ซึ่งเกลียดทหาร ในชุมชนรู้ว่าใครเป็นตำรวจ เป็นคนร้าย เป็นคนค้ายาเสพติด แต่จะไม่พูด หากไม่สนิทสนมกันจริงๆ แล้วจะไม่พูด เคยเจอเข้ากับตนเอง เคยทำงานอยู่ในพื้นที่ที่รือเสาะ เบตง แล้วมาเป็น ผกก.สภ.เมืองยะลา เมื่อเปลี่ยนกำลังพลกลับมา กลับกลายเป็นเจ้าหน้าที่เป็นแนวร่วมของผู้ก่อการร้าย หากไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่ของรัฐ แล้วจะไว้วางใจประชาชนอย่างไร การมีส่วนร่วม คือ การให้ข้อมูลกับภาครัฐ ผลทำให้เกิดหลายมุมมอง ในหลายมิติ

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง ผู้วิจัย

ประเด็นที่ถามเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับข้อมูลที่ดีที่ประสบความสำเร็จเนื่องจากการมีส่วนร่วม

นายณฤพล แผละดี ปลัดจังหวัดยะลา

ทางจังหวัดได้มีการจัดให้มีวิทยุเครื่องแดงในชุมชน มีเยอะแยะมาก แต่ความยั่งยืนกลับไม่มี นโยบายข้างบนเริ่มเปลี่ยนแปลงเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเปลี่ยนไป เมื่อเริ่มเดินหน้าแล้วไม่ต่อยอด ชาวบ้านที่ให้ความต่อเนื่องระยะยาวไม่มี ความเข้มแข็งของฝ่ายตรงข้ามอาจมีส่วนร่วมมากกว่าฝ่ายเรา นโยบายในส่วนบนเป็นเรื่องที่สำคัญ

พ.ต.อ.พงษ์ศักดิ์ โสภย์ ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

มีเรื่องหนึ่งที่ฝ่ายตรงข้ามได้ตั้งคำถามอยู่ 3 คำถาม

1. เมื่อมาอยู่กับฝ่ายเขาแล้วมีความมั่นใจอย่างไรว่าจะไม่ลงโทษเขา
2. ลูกน้องเขามีอยู่ประมาณ 200 คน จะมีหลักประกันอย่างไรที่จะทำให้เขายอมรับ และยินยอมอยู่ในสังคมได้
3. บางคนไม่สามารถต้านทานฝ่ายตรงข้ามได้ หากต้านทานแล้วตายหมดทั้งครอบครัว ใครจะรับผิดชอบ

เมื่อทางฝ่ายเราไม่สามารถสร้างความมั่นใจได้ว่า เมื่อมาอยู่กับเขาแล้ว เราจะป้องกันเขาได้ ก็อย่าเอาเขามาประจาน แกล้งขำ ขอให้เขาได้กลับไปทำงานในส่วนของเขาและให้กับประชาชนของเขา

พ.ต.อ.นิรันดร์ บุสมัญ รอง ผบก.ภ.จว.ยะลา

กลุ่ม RKK ที่ได้เคยเข้าไปพูดคุยและกดดันให้เข้ามาบอตัว พ่อแม่พาลูกเข้ามาบอตัว แต่เกิดการเป็นห่วงลูกเมียที่อยู่ข้างหลัง เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความจริงใจกับเขา สำหรับคนที่เป็น RKK ก็ต้องว่ากันไป แต่คนที่ไม่ได้เป็นต้องคิดถึงลูกเมีย ญาติพี่น้องของเขาซึ่งมีนับสิบคนรัฐต้องทำให้เขาไว้วางใจ เขาจึงจะเข้ามามีส่วนร่วมให้กับพวกเรา

พล.ต.จรัญ คชาสิทธิ์ ผู้บังคับการอำนวยการ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

รูปแบบการมีส่วนร่วม ต้องมีการตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา มีการตั้ง กตร.ระดับจังหวัด และระดับอำเภอในรูปของการปฏิบัติงาน โดยขอให้ประชาชนเป็นหูเป็นตาให้

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง ผู้วิจัย

ขอทราบถึงความสำเร็จในการมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน

พ.ต.อ.พงษ์ศักดิ์ โสภย์ ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

รูปแบบที่ดีคือการที่นาวิกโยธิน สามารถสังหารฝ่ายตรงข้ามได้ถึง 16 คน หน่วยซีลของนาวิกโยธินจะไม่เปลี่ยนบ่อย 3 ปีจะเปลี่ยนครั้งหนึ่ง จึงทำให้เข้าถึงประชาชนได้เป็นอย่างดี จะมีมวลชนแจ้งข้อมูลให้ตลอด นี่แหละคือ รูปแบบที่ดีของการมีส่วนร่วม

ในหมู่บ้านจะมีโครงการที่เรียกว่า “สำนึกรักถิ่นเกิด” ตำรวจที่เป็นมุสลิมดึงเอาญาติพี่น้อง ลูก ขึ้นมา โดยเปิดพื้นที่ตรงนี้พื้นที่ต้นแบบ และจะไม่พยายามยกระดับไปสู่การก่อความไม่สงบหรือก่อการร้าย

จากเหตุการณ์ในเรื่องนาวิกโยธินสังหารผู้ก่อการร้าย 16 ศพ เป็นรูปแบบที่ดีของเรา แต่เขาได้เอาเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นรูปแบบที่ดีของเขา โดยมีการเอากลับไปบิดเบือน ตัดต่อ การสูญเสียของเขากลายเป็นการสูญเสียของผู้เสียสละกลับกลายเป็น Idol ของคนในหมู่บ้าน

- การทำงานมวลชนอย่างจริงจัง ต้องมีความจริงจังและจริงใจ กลายเป็นความเชื่อมั่นและศรัทธาของคนในพื้นที่

- นาวิกโยธิน มีความเข้มแข็งในการทำงานมวลชนโดยไม่ผลัดกำลังบ่อย

- บทบาทของตำรวจตระเวนชายแดน ต้องเข้าถึงจิตใจของประชาชน แต่ยังไม่ถึงกลุ่มพวก RKK ซึ่งอยู่ในหมู่บ้านไม่ได้ เพราะเขาต้องอยู่กับบ้านตลอดเวลา เขาจึงชนะจิตใจของชาวบ้านได้ ยากมากที่ทางฝ่ายเราจะเข้าไปแบ่งจิตใจของชาวบ้านได้

ดร.ธนัญญ์ แสงนุ่น ผอ.ศูนย์วิชาการ ศอ.บต.

ศอ.บต. ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในเรื่องการบริหารจัดการพื้นที่พิเศษแบบมีส่วนร่วม บางครั้งเป็นการซื้อใจ แต่หลักที่สำคัญคือ ทำอย่างไรให้เขาสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งผลตอบรับดีมาก ได้มีการอบรมทำให้มีทรัพยากรชุมชน ซึ่ง สกว. ได้ใช้อยู่ เช่น การปกครองมีความสำเร็จในหลายๆ พื้นที่ ตามที่ได้คุยกับคนในพื้นที่ การเข้าถึง โอกาสของรัฐมีน้อย เช่น ดร.บางคนสอนอยู่ในปอเนาะ แต่ ดร.บางคนสอนอยู่ในส่วนกลาง ทำให้เกิดการเปรียบเทียบ การเข้าถึงพื้นที่ การใช้ปัญญาชนมุสลิม การกระตุ้นคนที่เป็นมุสลิม ทำให้เกิดการรวมกลุ่มที่เป็นประโยชน์ของรัฐ ซึ่ง ศอ.บต. ได้ใช้แนวทางการพัฒนาชุมชนใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ปัญญาชนในพื้นที่ขยายเข้าสู่กลุ่มของเขา เพื่อจะดึงให้มีความเข้าใจอันเป็นประโยชน์ต่อรัฐ

พ.ต.อ.ปัญญวัฒน์ เพชรชุม ผกก.กองบังคับการสืบสวนสอบสวน ศต.

มองว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย

1. ความเป็นธรรมในสังคม – ระบบศาล
2. การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ – มีการสร้างเงื่อนไข
3. การศึกษา – รัฐไม่ควบคุมการศึกษาอย่างจริงจัง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ได้ทำให้คนไม่พัฒนา แม้แต่การเอาศาสนามาอ้าง คนไม่เข้าใจ
4. การโกรธแค้น ของคนกลุ่มหนึ่งที่ถูกลิดรอนอำนาจ ได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง จากเจ้าเมืองมาเป็นผู้ว่า เจ้าเมืองเก่าเกิดการโกรธแค้น จึงมีการต่อสู้เรียกร้องเพื่อเป็นรัฐปัตตานี โดยการใช้ประวัติศาสตร์ว่าถูกรังแก ถูกกดขี่ข่มเหง ตั้งแต่บรรพบุรุษ
5. กฎหมาย ควรมีการแก้ปัญหาบางเรื่อง ให้เอาตัวอย่างของมาเลเซีย เช่น กฎหมายเรื่องอาวุธและเครื่องกระสุนปืน หากมีการพกพาอาวุธปืน จะถูกลงโทษอย่างหนัก แม้แต่มีลูกกระสุนปืนไว้ในครอบครอง ในเรื่องยาเสพติด เราไม่หาวิธีการที่จะระงับการผลิตมากกว่า หากแก้กฎหมาย การพัฒนาต่างๆ จะทำให้เกิดความสงบขึ้นได้ในภาคใต้

นายไพรี เชยชม รองผู้อำนวยการโรงเรียนสตรียะลา

ในส่วนของสถาบันการศึกษา ไม่ได้ทำการให้เกิดการแตกแยกของชาวพุทธและมุสลิม ทุกวันศุกร์ในทุกศาสนา จะสามารถเข้าไปได้ในโรงเรียนสตรียะลา ซึ่งพยายามขับเคลื่อนในเรื่องของการมีส่วนร่วม เช่น การไหว้ครู มุสลิมก็ต้องมีครูเช่นเดียวกัน ชาวพุทธและชาวคริสต์ อาจแตกต่างในส่วนของการดอกไม้ที่หลากสี

คุณเพ็ญสุข เสียงเพราะ กรรมการ กกต.ยะลา

อยู่ที่ยะลาตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 เป็นอาจารย์ในโรงเรียน ซึ่งมีกองพันนักศึกษาวิชาทหารที่เข้มแข็ง มีศูนย์วิทยุเครื่องแดง มีศูนย์เลี้ยงชีพ มีแนวร่วมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือหลักว่า ความจริง ความศรัทธา ความเชื่อมั่น หากให้ใจเขา เขาก็จะให้ใจมา หากหลอกลวงเขา เขาก็จะหลอกลวงมา และสิ่งที่สำคัญคือการเมืองไม่ควรเข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษา

พ.ต.อ.พงษ์ศักดิ์ โสภย์ ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

มีความรู้สึกว่าพอเปลี่ยนรัฐบาลที่ เปลี่ยนผู้ทำหน้าที่ ก็จะไม่ค่อยเดินหน้าจนกระทั่งถึงยุทธวิธีที่ให้ปฏิบัติ น่าจะมีนักคิดนักยุทธศาสตร์ ที่เป็นองค์กรเอกภาพทางความคิด โดยให้ประชาชนมีความรับรู้ทางปัญญา ให้การสนับสนุนให้ตรงจุด สิ่งที่เขาต้องการจะให้ได้ เราได้ร่วมกับชาวบ้านในการวิเคราะห์ และความต้องการ เช่น ชาวบ้านอยากได้เปิดเทศมาเลี้ยง แต่ไม่ได้กลับไปได้ปลาตุกมาเลี้ยงแทน

- การที่เราจะต้องต่อสู้กับความคิด เกิดจากการสร้างการรับรู้ของฝ่ายตรงข้าม เกิดจินตนาการที่จะเกิดการจับอาวุธขึ้น เข้าต่อสู้ทำอะไร จึงจะช่วยให้ครูผู้ดูแลเด็ก ปรับความคิดความเชื่อให้สอดคล้องกับวิถีไทย หรือความคิดทางศาสนาที่เชื่อว่า ประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาไม่สามารถแก้ไขได้

นายสารัช สังข์ชุม ผู้แทนเทศบาลนครยะลา

อาชญากรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง การมีส่วนร่วมในท้องถิ่น จะทำได้ไม่ยาก อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง แรงจูงใจ สิ่งขับเคลื่อน รวมทั้งสิ่งตอบแทนอย่างอื่นที่จะทำให้การมีส่วนร่วมทำได้ยาก เมื่อเกิดเหตุการณ์หลายปีต่อเนื่องกันก็เกิดความกลัว ซึ่งต้องให้การสนับสนุนและต่อยอดแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้น

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง ผู้วิจัย

ขอให้สรุปถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับคดีที่ประสบความสำเร็จเนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

นายณณพล แหละตี ปลัดจังหวัดยะลา

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนจากรอบนอกจนถึง ตำบล หมู่บ้าน โดยให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้เงินไปตำบลละ 1 ล้านบาท ไปบริหารกันเอง การที่ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านอยู่ได้ถึงอายุ 60 ปี ความคิดเหล่านี้จะเป็นแนวทางที่ถูกต้อง

ที่สำคัญคือความไว้วางใจต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพราะชาวบ้านเลือกเขาขึ้นมา จึงต้องไว้วางใจเขา ปลอ่ยให้เขาดูแลส่วนที่แพ้การเลือกตั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยเฉพาะสังคมใน 3 จังหวัด มีหลายก๊กหลายเหล่า แย่งกันใหญ่ในสังคม ก็จะเป็นปัญหา

จุดที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความหวาดระแวง อย่าไปสร้างความหวาดระแวงหรือแหล่งข่าวในหมู่บ้าน จังหวัดต้องสร้างองค์กรที่มีความชัดเจน และไว้วางใจ ปลอ่ยให้คนในหมู่บ้านบริหารกันเอง แล้วเราคอยช่วยเหลือเขา ก็จะเป็นแนวทางที่ดีแนวทางหนึ่ง

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง ผู้วิจัย

ในเรื่องรูปแบบของการจัดการความรู้ อยากให้ พ.ต.อ.พงษ์ศักดิ์ โสภัย สรุปในเรื่องนี้

พ.ต.อ.พงษ์ศักดิ์ โสภัย ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

มีงาน 2 ด้านคือ การป้องกันและปราบปรามได้ยึดถือรูปแบบสันติวิธี การเอาชนะที่แท้จริงคือเอาชนะประชาชน

1. **การสร้างความเชื่อถือ** โดยการลดเงื่อนไข ปรับทัศนคติและพฤติกรรม

2. **ลดอิทธิพล** ของกระบวนการในพื้นที่ โดยใช้แนวทางของกฎหมายทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ การตรวจพิสูจน์ความผิดในลายนิ้วมือและ DNA.

3. **การอำนวยความสะดวก** ดำรงเป็นต้นน้ำ เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ทุกระดับลงไปหมด แต่หลังจากนั้น พนักงานสอบสวนซึ่งบางคนยังมีประสบการณ์น้อยแต่เพียงผู้เดียวตามลำพัง ต้องทำสำนวน การสอบสวน อีกฝ่ายมีทนายอาสา 300-400 นาย แต่อีกฝ่ายมีตำรวจที่มีประสบการณ์ทางด้านการทำสำนวนน้อยเพียง 1-2 คน จะทำได้อย่างไร เขาเข้ามาใช้กรรมกรสิทธิ ทนายอาสาเข้ามาชี้หน้า เป็นยุทธศาสตร์ในการป้องกันมวลชนของเขา จึงมีความขัดแย้งกันอยู่ในทางปฏิบัติ

4. มาตรการที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่ตึงเกินไป จะนำไปสู่การปราบปรามที่ทารุณ เช่นที่ รือเสาะ หรือ ตากใบ ซึ่งเป็นมาตรการที่ไม่ควรนำมาใช้ เพราะต้องยอมรับว่าปัญหาที่ลุกลามมาจนถึงปัจจุบัน เป็นปัญหาที่เกิดจากการปราบปรามที่รุนแรงดังกล่าว และสถานการณ์ที่เลวร้ายลงไปอีก

การประชุมครั้งที่ 3 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 2

กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 2 ได้จัดประชุมในวันอังคารที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2556 ณ ห้องประชุมสถานีตำรวจภูธรบันนังสตา จังหวัดยะลา ระหว่างเวลา 12.00-16.00 น. การเล่าเรื่องครั้งนี้ ผู้เล่าจะเล่าเรื่องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกอบด้วย

1. พล.ต.ท. ดร. ณรงค์ กุลนิเทศ	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. พล.ต.ต.สุเมธ พงษ์ลิมานนท์	นักวิจัย
3. ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง	นักวิจัย
4. พ.ต.อ.เจริญ ธรรมจันทร์	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบันนังสตา
5. พ.ต.ท.ยม เวชสิทธิ์	สว.สส.สภ.บันนังสตา
6. พ.ท.รังสรรค์ ผึ้งมณี	ผบ.ร้อย ฉก.ยะลา 15
7. พ.ต.ท.ปรีชา กาญจนวชิ	พนักงานสอบสวน ผู้ชำนาญการพิเศษ
8. พ.ต.ท.มานพ บริพันธ์	สว.สภ.บันนังสตา
9. ร.ต.ท.หญิงอรนาถ โตงแวง	รอง สว.สภ.บันนังสตา
10. ส.ต.ต.ชัยวัฒน์ อินอ่อน	ปลัดอำเภอบันนังสตา
11. นายศักดิ์ จิการประสิทธิ์พร	โรงเรียนบันนังสตาอินทรีตรา
12. นายรอมือลี มัสกอตอ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเตาปูน
13. นายอาบิding กางะลากี	นายกเทศมนตรีตำบลบันนังสตา
14. นายมุหามัด กาเต็ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ต.เขื่อนบางลาง อ.บันนังสตา จ.ยะลา
15. นายมะยูโซ๊ะ อาลีมามะ	นายกเทศมนตรีตำบลเขื่อนบางลาง
16. นายกูและ ต่วนออลง	รองนายกเทศมนตรีตำบลเขื่อนบางลาง

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 2 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกทักษะการเล่าเรื่องและถ่ายทอดสู่ผู้อื่น รูปแบบการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Story Telling) ครั้งนี้ให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล่าเรื่องจากประสบการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษาเกี่ยวกับความรู้ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และและปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ **หัวหน้าโครงการวิจัย**

ต้องการทราบถึงข้อมูลในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. สถานการณ์ปัจจุบันทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. ข้อมูลคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

4. องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

5. องค์ความรู้เกี่ยวกับคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

โดยมอบหมายให้ ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง เป็นผู้ดำเนินการนำเสนอ อภิปรายในแต่ละประเด็น

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง นักวิจัย

ให้ผู้เข้าร่วมประชุมพูดถึงประเด็นในเรื่องสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรม กรณีที่เกิดขึ้น รวมทั้งปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งเป็นประเด็นที่ 1 และที่ 2 ก่อน

ส.ต.ต.ชัยวัฒน์ อินอ่อน ปลัดอำเภอบ้านนังस्ता

อำเภอบ้านนังस्ता โดยภาพรวมต้องยอมรับว่าเป็นพื้นที่พิเศษ ปัญหาหลักๆ เป็นเรื่องของความมั่นคง การมีส่วนร่วมของประชาชนบางครั้งมีข้อจำกัด โดยภาระที่เป็นข้อจำกัดในปี พ.ศ.2549 มีสถานการณ์ที่ค่อนข้างจะรุนแรง สำหรับปัญหารุนแรงทางสังคม คือ ปัญหาในเรื่องของยาเสพติด

ฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร ได้ใช้มวลชนสัมพันธ์ ทำให้การก่อความไม่สงบลดน้อยลง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความร่วมมือด้วยดี การแสดงตนโดยเปิดเผย โดยใช้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในหมู่บ้านของชุมชน ได้รับการสะท้อนตอบรับเป็นอย่างดี คนรุ่นใหม่ที่เป็นไปปฏิบัติหน้าที่ สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น อาจมีเงื่อนไขในเรื่องของความมั่นใจในส่วนตัวบุคคลอยู่บ้าง แต่ก็ไม่ได้เป็นปัญหามากนัก

นายรอมือลี มัสกอต ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเตาปูน

ในอำเภอบ้านนังस्ता มีคนอยู่ 3 กลุ่ม

1. ผู้ที่อายุ 50 ปี ขึ้นไป ในปี 2547-ปัจจุบัน เป็นพวกที่ว่างเฉย ในอดีตกลุ่มพวกนี้มีอิทธิพลสูงมาก แต่ในปัจจุบันไม่กล้าเปิดเผยตัว และจะวางตัวเฉยเฉย

2. ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 50 ปี พวกนี้ไม่ได้รับการศึกษา กลุ่มที่ไม่มีการศึกษาอะไรก็จะขึ้นอยู่กับรัฐ การเดินทางไปไหน จะมีการเสี่ยง กระทบขวัญและกำลังใจของพี่น้องประชาชน

- ในมุมมองหลักการมีส่วนร่วม ปลัดอำเภอหรือนายอำเภอ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา คนที่มีใจในการจัดการศึกษา หลักการคือ ต้องทำความดี และกลุ่มเยาวชนจะต้องให้เข้ามาอยู่ในการศึกษา

- ผู้นำในพื้นที่หากผู้นำมีความคิดในเชิงบวกก็จะได้สิ่งที่ดีเกือบทุกหน่วยงาน ในพื้นที่บ้านนังस्ता มีความคิดเห็นที่ดี

นายอาบิติน กาจะลาที นายกเทศมนตรี ตำบลบ้านนังस्ता

- จากปี 2548 จนถึงปัจจุบัน แตกต่างกันไป เดิมชาวบ้านส่วนมากจะเห็นด้วยกับแนวร่วม ในฐานะผู้บริหารในเทศบาล ซึ่งสนับสนุนทางด้านมวลชนมาโดยตลอด ได้ให้ทุนการศึกษากับเด็กนักเรียนในมหาวิทยาลัย หลังจากนั้นเมื่อต้อนรับ Asian Summit ในฐานะผู้บริหารในเทศบาล ก็ได้ทำมวลชนเพื่อให้อยู่ในภาวะปกติ จากโครงการต่างๆ ที่รัฐบาลให้กับพวกเรา พบว่า งบประมาณที่ไม่ผ่านเทศบาล ส่วนมากจะไม่ถึงมือประชาชน โครงการต่างๆ ที่รัฐบาลแจกแพะ ไก่ ที่แจกนั้นแจกไม่ทั่วถึง หน่วยงานต่างๆ ขาดการติดตามชาวบ้านเดือดร้อนจริงๆ ฝ่ายรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ไม่สนับสนุนอย่างจริงจัง

- ชาวบ้านที่เป็นแนวร่วมจะอยู่ในหมู่บ้านต่างๆ ซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านจะไม่รู้เลย ซึ่งขณะนี้กลุ่มใหม่ ทางเราไม่รู้เรื่อง ต้องติดตามตลอด

นายกและ ตัวนจอลง รองนายกเทศมนตรี ตำบลเขื่อนบางลาง

ปัญหาในเรื่องการป้องกันชุมชน ไม่ว่าจะเป็นยาเสพติด ซึ่งเกิดขึ้น ตั้งแต่ปี 2547 คือ ปัญหาความไม่สงบ ส่วนปัญหาด้านสังคมอันดับ 1 คือ ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ในเรื่องยาไอซ์ หรือยาบ้า ที่ระบาดอยู่มากในปัจจุบัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะกระทบในเรื่องการศึกษาด้วย และเป็นสาเหตุหนึ่งซึ่งประชาชนเข้าไปร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

การป้องกัน คือ ชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ ต้องไม่อยู่ห่างไกลจากปัญหาในพื้นที่

นายหม่อม กาดัง ผู้ใหญ่บ้าน ม.5 ตำบลเขื่อนบางลาง

- ปัญหาที่ประสบอยู่ที่ต้องการจะพูด คือ เรื่องการศึกษา นักเรียนที่จบ ป.6 มีส่วนหนึ่งไม่ได้เรียนต่อ จึงทำให้เริ่มผูกพันกับยาเสพติด เพราะไม่ได้เรียนต่อเนื่องจากไม่มีโอกาส เพราะพ่อแม่ยากจน ปัญหาที่พบมาก คือ บ้านไหนโดนจับยาเสพติด แต่ประมาณ 2-3 วัน ก็จะกลับมาดำเนินกิจกรรมต่อ เคยคุยกับคณะกรรมการการศึกษา พบว่าไม่สามารถที่จะจัดการกับปัญหานี้ได้ ทั้งที่รู้ว่าเป็นบ้านหลังไหนค้าขาย

- ปัญหาอีกอย่างหนึ่ง คือ สื่อจาก Internet ร้านเกมส์ พบว่า เสาร์-อาทิตย์ นักเรียนจะมาที่ร้านเกมส์ ซึ่งขยายตัวเยอะมาก โรงเรียนปิดเทอมก็จะเล่นเกม

นายอาบิณ กางะลาที นายกเทศมนตรี ตำบลบันนังสตา

พื้นที่รับผิดชอบในส่วนของเทศบาล จำนวน 1.5 ตารางกิโลเมตร การร่วมมือระหว่างภาครัฐเป็นสิ่งที่ดี เมื่อมีอุปสรรค แล้วจะมาร่วมกันช่วยคิด ปัญหาเรื่องยาเสพติดจะมีการระบาด ทุกครั้งที่มีการระบาด คือ 4x100 และใบกระท่อม ทั้งที่ไม่มีที่ปลูก ความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนก็ดี ส่วนมากจะมีการทำประชานิยมร่วมกับภาคประชาชน

พ.ต.อ.เจริญ ธรรมจันทร์ ผกก.สภ.บันนังสตา

ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่มาประมาณ 8-9 ปี จาก รอง สว.หนองจิก ปัตตานี แล้ว ย้ายมาเป็น รอง สว.ส.ส.ภ.บันนังสตา ในปี 2533 ช่วงนั้นคดีความมั่นคงยังไม่เกิด คดียาเสพติดยังไม่เยอะ ยาเสพติดมีประมาณ 50 % ที่เหลือเป็นเรื่องลักทรัพย์ เจ้าหน้าที่เสียชีวิตถูกยิงด้วยปืน M.16 แต่จะออกมาในรูปของโจรเรียกค่าคุ้มครองจากสวนยาง

เมื่อย้ายออกไปจาก 3 จังหวัดที่ อ.ไม้แก่นได้ออกหมายจับผู้ต้องหาได้ 13 คน สาเหตุที่ต้องทำเพราะผู้ใหญ่ในจังหวัด ได้มีการเชิญกำนันในอำเภอไม้แก่นไปงานเลี้ยงนายก และกำนันถูกยิงเสียชีวิต กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยิงนายอำเภอเสียชีวิต หลังจากนั้นคดีไปสู่ศาลแล้ว ศาลยกฟ้อง

สมัยปัจจุบันในคดีก่อการร้าย มีการอบรม สอนกันเป็นขั้นเป็นตอนในหมู่บ้าน จนชาวบ้านร้อยละร้อยที่เป็นมุสลิมรู้จักหมด ซึ่งตัว ผกก.เองเคยโดนระเบิดมา 4 รอบ แต่รอดมาได้ การให้ความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนควรจะมีในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. ความเป็นธรรม คนของรัฐที่ลงมาปฏิบัติหน้าที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรจะมีเมตตา รู้จริง ทำสำนวนจริง นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มาอยู่ที่นี่ ส่วนมากสอบได้ที่สุดท้าย **จิตใจไม่ต้องการมาอยู่** คนที่ส่งมาต้องมีจิตอาสาจริงๆ ต้องรู้เรื่องกฎหมายจริงๆ เมื่อชาวบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรมจึงต้องไปหาโจร และมีการร้องเรียน

- ผู้ต้องหา คือเจ้าของบ้าน นอนในบ้าน โจรเข้าไปในบ้านผู้ต้องหาซ่อนตัวในบ้าน โจรซ่อนปืนไว้ในบ้าน ทหารเข้าไปตรวจค้นในบ้าน เจ้าของบ้านถูกจับเป็นผู้ต้องหา จึงร้องเรียนไปทั่ว ตอนหลังจับโจรได้รับสารภาพ คดีขึ้นสู่ศาล ผู้ต้องหาไม่มีความผิด แล้วใครจะรับผิดชอบ การไม่ให้ความเป็นธรรมนี้เกิดตั้งแต่ตากใบ กรือเสาะ แล้วเรื่อยมาเป็นบาดแผลลึกกินใจชาวมุสลิมมาโดยตลอด ยากที่จะแก้ไข

2. ภาษา เป็นเรื่องที่สำคัญ คือ ภาษามลายู ฟังไม่รู้เรื่องสื่อสารกันไม่ได้

3. ความกลัว เกิดการทำร้ายคนในครอบครัว

4. เครือญาติ มีเครือญาติมาก หากเครือญาติเขาเป็นผู้ร้ายเขาต้องช่วยเครือญาติเขา

5. เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำงานจริง ต้องเป็นคนที่ทำงานเพื่อประชาชนอย่างจริงจัง เดิมที่บ้านนังस्ताมีคนสูญหายไปเยอะมาก พยายามแก้ปัญหาจนสถานการณ์คลี่คลายไปในทางที่ดี

6. งบประมาณ ต้องลงมาในพื้นที่จริง จากที่ผ่านมาตัวแปรสำคัญคือ เรื่องยาเสพติด พื้นที่ประชาชนให้ความร่วมมือมาก เพราะลามเข้าไปถึงหมู่บ้าน เด็กที่ติดยาเสพติดมีประมาณ 80-90 % หากรัฐจริงจังในการแก้ปัญหา ต้องสร้างสถาบันบำบัด

พ.ต.รังสรรค์ ผึ้งมณี

ผบ.ร้อย ฉก.ยะลา 15

ผบ.กองร้อยสนับสนุนเป็นด้านกิจการพลเรือนได้ปฏิบัติงานในภาคใต้มา 4 ปี ทหารจะปฏิบัติงานตามสายงาน งานหลักๆ ดำเนินการ 3 ฝ่าย สำหรับการทำงานการมีส่วนร่วม คือ การตั้งด่านตรวจประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เช่น โครงการ 1 หมวดย 1 โครงการ ให้ผบ.หมวดไปหาโครงการมาทำ การจัดชุดการเฝ้าโรงเรียน ตำรวจจัดการจราจร โครงการจับน้ำชายามเช้า ประชาชน กิจกรรมอื่นๆ มีมากมาย เช่น การเคลื่อนที่ในอำเภอเดือนละครั้ง แพทย์เดินหน้าเข้าเยี่ยมเยียนชาวบ้าน

พ.ต.ท.ยม เวชสิทธิ์

สว.สส.สภ.บันนังสตา

จากอดีตประชาชนส่วนมากจะไม่ชอบมีแนวคิดในเรื่องของยาเสพติด การจับกุมไม่ได้ช่วยให้ผู้เสพหรือผู้ค้าเกิดการเข็ดหลาบ ได้คิด “โครงการให้ความรู้ผู้ปกครองป้องกันยาเสพติด” โดยเอาแม่บ้านหรือผู้ปกครองมาให้ความรู้ในด้านการให้ภูมิคุ้มกัน ซึ่งได้เชิญวิทยากรมาจากกระทรวงสาธารณสุข

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง

ผู้วิจัย

ขอให้ที่ประชุมได้สรุปถึงข้อมูลเกี่ยวกับคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice)

ส.ต.ต.ชัยวัฒน์ อินอ่อน

ปลัดอำเภอบันนังสตา

ประสบการณ์ในการทำงานในพื้นที่เขื่อนบางลาง ที่ผ่านมามีประมาณปี พ.ศ.2547-2550 มีเหตุการณ์ระเบิด ซึ่งเหตุการณ์รุนแรงมาก การทำงานได้ประสานงานกับชาวบ้านอพยพออกพื้นที่ผู้นำท้องถิ่น เอาความจริงใจที่มีต่อกันมาร่วมมือกันเหตุการณ์ก็เข้าสู่ภาวะปกติ หากเปรียบเทียบกับตำบลอื่นๆ

1. เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานอย่างมีความตั้งใจ และมุ่งมั่น

2. มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง มีการออกคำสั่งแต่งตั้งให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม

3. การสนับสนุนอย่างเต็มที่จากรัฐ นายกเทศมนตรีทำให้เกิดความมั่นใจ

ข่าวที่ปรากฏทำให้ความเคลื่อนไหวของผู้ก่อความไม่สงบเริ่มน้อยลงในพื้นที่ เกิดจากผู้นำประชาชนในกลุ่มต่างๆ เข้าเวรยามรักษาตลอด 24 ชั่วโมง กลางวันเป็น ชรบ.ผู้หญิง กลางคืนเป็น ชรบ.ผู้ชาย ซึ่งจะมีหมู่บ้าน มีการใช้มาตรการของสังคม ซึ่งเป็นวิธีการดำเนินการโดยมีกฎ กติกา

นายอาบิดิน กากะลาตี

นายกเทศมนตรี ตำบลบันนังสตา

ในพื้นที่รับผิดชอบจะมีกลุ่มของสตรี ได้ให้ทุนกับกลุ่มสตรีในการสนับสนุนการปฏิบัติงานมาโดยตลอด เด็กกำพร้าที่เกิดมา มารดาเกิดมาเสียชีวิตจากเหตุการณ์ต่างๆ จะให้ทุนสนับสนุนในการเรียน ตลอดจนการทำโครงการต่างๆ ในเขตเทศบาลจะเชิญผู้ใหญ่บ้านมารับรู้

นายรอมือลี มัสกอต

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเตาปูน

ในปี 2548 มีการเผาโรงเรียนกันบ่อยมาก ซึ่งตอนนั้นอยู่ในโครงการพัฒนานิคมภาคใต้ อบต.ที่เกิดเหตุสภาพของโรงเรียนที่โดนเผาทั้งหลัง ตัดกับบริเวณใหญ่ ไครมองเห็นแล้วหดหู่เหงามาก ครูและเด็กท้อไปหมด ผู้อำนวยการเขต บอกว่า ช่วยไปสร้างโรงเรียนด้วย ชากปรักหักพัง ที่พิสูจน์หลักฐาน พิสูจน์แล้วว่าถูกลอบวางเพลิง เพราะใครผ่านไปมาจะบอกว่านี้แหละโรงเรียนที่โดนเผา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พี่น้องประชาชนไม่อยากจะเห็นภาพ แต่ต่อมาอีก 1 สัปดาห์ บริษัทที่สร้างถนน ช่วยก่อสร้างให้สิ่งปรักหักพังจึงหายไป 1 อาทิตย์ **มูลนิธิคุณพุ่ม** ได้มีหนังสือมาให้งบประมาณ 2 แสนบาท ได้ทำการทาสีใหม่ ให้ทุนกับนักเรียนจำนวน 40 ทุน ทุนละ 4,000 บาท ทำให้โรงเรียนมีชีวิตขึ้นมา ทำให้พวกเขาหาหน่วยงานที่เป็นลักษณะหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันอาชญากรรมต้องมีกิจกรรมอื่นๆ ก่อน ต้องพูดคุยกันในเรื่องของอาชญากรรม แทรกซึ่งพี่น้องประชาชน กลัวฝ่ายทหาร ตำรวจ จึงต้องมีแนวคิดหรือกลยุทธ์ ที่ทำให้ประชาชนไม่กลัวและให้ความร่วมมือด้วย

พ.ต.ต.มานพ บริพันธ์

สว.อก.สภ.บันนังสตา

ได้มีนโยบายมัสยิด ซึ่งจะขอเบอร์โทรศัพท์ไว้ในแต่ละหมู่บ้าน ทำให้ได้ข้อมูลของแต่ละพื้นที่ ซึ่งต้องเน้นงานมวลชน โดยให้ในแต่ละหมู่บ้านสงบ หากมีปัญหาให้ตรงมาที่โรงพัก ซึ่งโครงการนี้จะมีผลอย่างมาก ในหลายด้านจะได้ประสพการณ์ต่อเนื่อง ของตำรวจมุสลิม

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง

ผู้วิจัย

ขอทราบถึงแนวทางการสร้างความร่วมมือกับประชาชนจากประสบการณ์จะทำให้มีส่วนร่วมมากขึ้น

นายอาบิดิน กากะลาตี

นายกเทศมนตรี ตำบลบันนังสตา

ความร่วมมือนี้จะต้องสร้างงาน ทำงาน เพิ่มปริมาณของงบสร้างความเข้าใจของภาคประชาชน ตั้งแต่ส่วนเล็กน้อยไปสู่ส่วนใหญ่ตามลำดับ

ส.ต.ต.ชัยวัฒน์ อินอ่อน

ปลัดอำเภอบันนังสตา

ต้องสร้างความมั่นใจที่จะให้การมีส่วนร่วม รวมทั้งให้ความปลอดภัยต่อผู้ที่ให้ความร่วมมือ ปัจจุบันทุกคนยังมีความกลัว ซึ่งกลัวจะถูกดักฟัง บางคนไม่กล้าโทรศัพท์ เพราะทางรัฐมีระดับการดักฟังไม่ใช่พื้นที่การมีอาชญากรรมเกิดขึ้น เหมือนกับพื้นที่อื่นๆ

นายรอมือลี มัสกอต ใช้หลัก 5 ส ในการมีส่วนร่วม เช่น ร่วมวางแผน คือให้ประชาชนได้มีโอกาส ในการร่วมวางแผน ร่วมเป็นธรรมชาติ อย่าเป็นทางการมากนัก หากเป็นทางการมาก ประสพการณ์จะไม่ออกมา การมีส่วนร่วมมีการเข้าใจ เข้าถึงวัฒนธรรมของชาวบ้าน การเข้าใจในทุกๆ หน่วยงานของภาคประชาชน เราต้องทำด้วยความจริงใจ การแก้หรือการเข้าถึงในทุกหน่วยงาน ต้องมีความรู้โดยประชาชนเอง กลุ่มต่างๆ ในชุมชน สนใจ และใส่ใจให้มากขึ้น ชุมชนเองจะร่วมมือกันและให้ความสามัคคีมากขึ้น มีความจริงใจ มีความยุติธรรม รวมทั้งเจ้าหน้าที่ต้องให้ประชาชนยอมรับให้ได้ จึงจะได้ความจริงใจ และการมีส่วนร่วมจากประชาชน

การประชุมครั้งที่ 4 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 3

กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 3 ได้จัดประชุมในวันจันทร์ที่ 18 มีนาคม 2556 เวลา 13.30 – 16.00 น. ณ ห้องประชุมฟาตอนี ชั้น 2 โรงแรม ซี.เอส.ปัตตานี จังหวัดปัตตานี เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกอบด้วย

1. พล.ต.ท.ดร.ณรงค์	กุลนิเทศ	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. พล.ต.ต.สุเมธ	พงษ์ลิมานนท์	นักวิจัย
3. ดร.ปัญญารัตน์	ปานทอง	นักวิจัย
4. นายเกลิงศักดิ์	ยาศิริ	ปลัดจังหวัดปัตตานี
5. พ.ต.อ.ถ้วนแดร์	จุฑานนท์	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี
6. พ.ต.ท.วสัน	รักษาดิพานิช	รอง ผกก.ป.สภ.เมืองปัตตานี
7. นายสมยศ	เอี่ยมหงษ์เหม	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
8. นางเบญจวรรณ	ชูสารอ	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี
9. พ.อ.สุชาติ	สิงห์โยธิน	รอง เสธ.ฉก.ปัตตานี
10. พ.ท.เอกพล	เลขนอก	หน.ฟขว.พล.ร.15
11. พ.อ.ณรงค์กร	บัวเงิน	เสธ.จทบ.ปัตตานี
12. ด.ต.สมชาย	ปานเจียง	ผบ.หมู่ ศพฐ.10

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 3 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกทักษะการเล่าเรื่องและถ่ายทอดสู่ผู้อื่น รูปแบบการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Story Telling) ครั้งนี้ให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล่าเรื่องจากประสบการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษาเกี่ยวกับความรู้ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ หัวหน้าโครงการวิจัย

ต้องการทราบถึงข้อมูลในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. สถานการณ์ปัจจุบันทางด้านปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมที่เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. ข้อมูลคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
5. องค์ความรู้เกี่ยวกับคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

โดยมอบหมายให้ ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง เป็นผู้ดำเนินการนำเสนอ อภิปรายในแต่ละประเด็น

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง นักวิจัย

ให้ผู้เข้าร่วมประชุมพูดถึงประเด็นในเรื่องสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านการป้องกันการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับคดีอาชญากรรม กรณีที่เกิดขึ้น รวมทั้งปัญหาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งเป็นประเด็นที่ 1 และที่ 2 ก่อน

พ.ท.เอกพล เลขนอก หน.ผชว.พล.ส.15

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่เห็นชัดเจน เป็นตัวอย่างได้ คือ กรณีนาวิกโยธิน หน่วยซึลสังหารผู้ก่อความไม่สงบไปจำนวน 16 คน สืบเนื่องจากการยิงครุชชี เสียชีวิตที่สายบุรี เมื่อยิงเสร็จแล้วเอาปืนและอาวุธของครูไปด้วย ตำรวจตามไปได้รถที่ตากใบ ได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แจ้งเบาะแสคนร้าย ติดตามด้วยเครื่องมือพิเศษ คือ วิทยุ โทรศัพท์ แล้วเกิดการปะทะกัน ยึดแผ่นกระดาดที่วาดแผนผังของหน่วยนาวิกโยธิน จึงได้เสริมกำลัง และผลัดกำลังโดยเอาหน่วยซึลมาปฏิบัติหน้าที่แทน แต่งตัวให้กลมกลืนกับหน่วยงานทั่วไป เจ้าหน้าที่ได้ใช้กล้องส่องทางไกล กลุ่มก่อการร้ายแต่งกายคล้ายกับทหาร แต่ไม่ใช้ทหารทั่วไป ปล่อยให้รุกคืบมาใกล้ฐาน จึงปฏิบัติการสำเร็จ สามารถยิงคนร้ายตายไป 16 ศพ

การปฏิบัติการที่สำเร็จได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชน แหล่งข่าวและการนำเอานิติวิทยาศาสตร์ของคุณหญิงพรทิพย์ มาช่วยวิเคราะห์หา D.N.A. จากปืน และกระเป๋าทิ้งไว้แล้วนำมาเปรียบเทียบกับฐานข้อมูล D.N.A. ที่มีอยู่ จึงทราบถึงทีมที่ปฏิบัติการ หากตำรวจพิสูจน์หลักฐานและคุณหญิงพรทิพย์ จับมือกันได้จะเกิดประสิทธิภาพสูง ได้เคยไปประชุมคุณหญิงและตำรวจ หากคุณหญิงมาตำรวจจะไม่เข้า กรณีหลักฐานของคุณหญิง เข้าสำนวนไม่ได้เพราะไม่มีอำนาจทางกฎหมาย สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเป็นปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

นายเกลิงศักดิ์ ยกศิริ ปลัดจังหวัดปัตตานี

จะมีปัญหา 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ปัญหาอาชญากรรมทั่วไปและปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคง แต่ปัญหาที่สำคัญมาในปัตตานี คือ ปัญหาทางด้านศาสนาจะถูกนำมาโยงเข้ากับปัญหาทั้ง 2 ส่วน

1. ศาสนา เป็นความเชื่อตามคำสั่งสอน นับถือศาสนาอิสลาม เชื่อผู้นำศาสนา และนำมาใช้ไม่ถูก วิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่เป็นเรื่องของศาสนาเป็นหลัก
2. ปัญหาเรื่องยาเสพติดเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงว่า จะเชื่อมโยงกับอาชญากรรมทั่วไป และปัญหาความมั่นคงไปด้วย ศูนย์ปราบปรามยาเสพติดจะเชิญผู้นำทางศาสนามาร่วมประชุมกันเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. ในเรื่องของอัตลักษณ์ ความไม่เสมอภาคเป็นปัญหาที่เกิดความไม่สงบ แต่อย่างไรก็ตามทุกอย่างจะมุ่งไปสู่ผู้นำทางศาสนา และจะเชื่อผู้นำศาสนา หากเข้าไปแก้ไขในเรื่องศาสนาจะทำให้ปัญหาทุกอย่างเบาบางลงไปมาก

นายสมยศ เอี่ยมหงษ์เหม ผู้แทน ม.สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

มหาวิทยาลัยสงขลาคเป็นหน่วยงานทางการศึกษา โดยทั่วๆ ไปมหาวิทยาลัยสงขลามีหลากหลายวัฒนธรรม นักศึกษาในพื้นที่มีมุสลิม 90 % เมื่อมองภาพรวมแล้วมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อาจไม่ได้ให้ความร่วมมือกับตัวบุคคลและหน่วยงานต่างๆ มากนัก แต่มหาวิทยาลัยก็ได้มีการทำการศึกษาวิจัยในเรื่องต่างๆ อยู่มาก พอสมควร และยินดีให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ

พ.ต.ท.กสิน รักชาติพานิช ผู้แทน ผบก.ภ.จว.ปัตตานี

ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่แบ่งออกเป็นอาชญากรรมทั่วไป และความมั่นคง อาชญากรรมความมั่นคงจะได้รับความร่วมมือจากประชาชนน้อยมาก เพราะเกิดความหวาดกลัว ความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตของตนเอง

และครอบครัว เพราะหากให้ความร่วมมือ เมื่อเรื่องไปถึงชั้นศาล การสืบพยานบุคคลในชั้นศาล ผู้ต้องหาทราบ ว่าใครเป็นพยาน จะเกิดอันตรายถึงกับชีวิตทั้งกับตนเองและคนในครอบครัวได้

พ.อ.ณรงค์กร บัวเงิน

เสนาธิการจังหวัดทหารบกปัตตานี

1. การร่วมมือจากประชาชนไม่ได้มีมากเท่าที่ควร เพราะความเกรงกลัวการไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ประชาชนมีฐานะค่อนข้างยากจน มีรายได้ต่ำ ความเป็นอยู่เรียบง่าย ส่วนใหญ่จะมุ่งไปทางศาสนา ถ้าเป็นลักษณะการศึกษาที่เคร่งครัดก็จะดี แต่บางส่วนบิดเบือนในเรื่องของความเชื่อถือและความศรัทธา

2. ตั้งแต่เดิมการเรียนรู้ภาษาไทยจะมีน้อย ซึ่งภาพนี้จะทำให้เกิดการแตกแยกต่างกัน ถ้าพูดภาษาไทยแล้วจะเป็นภาษาของคนพุทธ พวกอิสลามถือว่าเป็นบาป เหตุการณ์ที่จับอาวุธต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ ถือว่าเป็นการประกาศอิสรภาพของชาวปัตตานี

3. การเผาโรงเรียนในระดับประถมจำนวนมาก เพราะจะทำให้คนไทยพุทธและมุสลิม ไม่มีความสัมพันธ์กันตั้งแต่เด็ก ซึ่งจะง่ายต่อการปลุกฝังลงไปในเรื่องศาสนา และพยายามปลุกฝังให้เชื่อว่าสยามรุกรานปัตตานี แล้วกวาดต้อนผู้คนไป เป็นรากเหง้าของความเกลียดชังและคับแค้นใจ

4. ความหวาดกลัว มีการลอบยิงประชาชน มีความเกรงกลัวที่จะแจ้งต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชนต้องการที่จะให้ความร่วมมือ แต่เมื่อไม่มั่นใจในความปลอดภัยก็จะไม่กล้า หากมีกระบวนการในเรื่องการมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการร่วมมือมากขึ้น บางครั้งเห็นใจแต่ไม่กล้าบอกเนื่องจากไม่มั่นใจในความปลอดภัย มุสลิมมีทั่วประเทศหากทำให้เกิดการมีส่วนร่วม มีความรู้สึกว่าเป็นเพื่อนกัน จะทำให้ปัญหาเรื่องความไม่เข้าใจลดน้อยลงไปมาก

พ.อ.สฤกษ์ดี สิงห์โยธิน

รอง เสธ.ฉก.ปัตตานี

1. การแย่งชิงพื้นที่ การนำเอาเรื่องศาสนา ประวัติศาสตร์การผลิตซ้ำทางความคิดในเรื่องของ “กรงสยามเข้ามารุกรานปัตตานี” แล้วต้องต่อต้าน และมีแนวความคิดว่าดินแดนนี้เป็นดินแดนที่ศักดิ์สิทธิ์ แล้วต้องยึดคืน ซึ่งมีเด็กประมาณ 80% ที่ถูกผลิตซ้ำทางความคิดแบบนี้ มีการเลือกคนเข้าไปทำงาน เด็กบางคนถูกหลอก เพื่อนชวนไปจับสาว ชีจักรยานยนต์ไปด้วยกัน เพื่อนไปวางระเบิด ตนเองก็ถูกจับด้วย การตีความศาสนาอย่างเข้มข้นจะทำให้เกิดสภาพของความรุนแรง

2. ความมีเอกภาพในพื้นที่ ตัวแทนในระดับสูงลงมาในพื้นที่บอกว่าต้องบูรณาการ แต่ระดับล่างไม่รู้ว่าจะทำอะไร มีหลายส่วนราชการ ซึ่งไม่มีเอกภาพในการทำงาน เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่ง ระดับสูงอาจจะรวมกัน แต่ระดับล่างไม่สอดคล้องกัน ไม่เข้าใจกันจะเกิดปัญหาขึ้นมา การปฏิบัติงานในแต่ละส่วนมีภาระหน้าที่ต้องให้สอดคล้องกัน จังหวะของการทำงานก็จะทำให้เกิดการเอื้อประโยชน์กัน

3. ความไม่เชื่อในศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ชาวบ้านบางส่วนที่ไม่ได้ถูกผลิตซ้ำความคิด หรือตีความศาสนาอย่างเคร่งครัด มีความเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่น้อย เช่น การร่วมมือกันในกรณีที่เกิดคดี หากเป็นไทยพุทธจะมีพยาน แต่หากเป็นมุสลิมจะไม่มีพยาน บางคดีเป็นอาชญากรรมธรรมดา แต่เมื่อไปให้การแล้ว คนเข้าไปในศาลมากมาย จะจ้องหน้าพยาน พยานสั้นและไม่กล้าให้การตามความเป็นจริง

4. ผู้มีอิทธิพล วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาว่า หัวหน้ากลุ่มต้องดูแลลูกกลุ่มไม่ให้ถูกเจ้าหน้าที่จับกุมได้ จะแก้ไขวัฒนธรรมของบริบทเหล่านี้ได้อย่างไร ซึ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ทำการศึกษาถึงบริบททางด้านวัฒนธรรมในพื้นที่ ได้ฟังจากผู้บังคับบัญชา ได้ผ่านหนังสือจากผู้วิจัย แต่ลึกๆ แล้วปัญหายังคงมีอยู่และคุกรุ่นอยู่เสมอ

5. เงินอุดหนุนในการกระทำผิด มีหลายกลุ่มและหลายกระบวนการ ซึ่งการปฏิบัติงานได้มาจากเงินอุดหนุนของกลุ่มบุคคลเหล่านี้ ซึ่ง มข. ได้ทำวิจัยในเรื่องเหล่านี้

อาจารย์สมศักดิ์

ผู้แทนจาก มข.

อาจารย์จากคณะรัฐศาสตร์ ได้ทำการวิจัยในเรื่องนี้โดยเฉพาะในวิทยาเขตปัตตานี เป็นไทยพุทธประมาณ 10 % ซึ่งจะไม่มีปัญหาเกี่ยวกับชาวมุสลิมในพื้นที่ ส่วนมากนักศึกษาจะมาจาก 4 จังหวัดภาคใต้ คือ สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส พื้นฐานเดิมของนักศึกษาจะมาจาก รร.สอนศาสนา อาจมีบ้างในเรื่องของการบิดเบือนทางศาสนาให้เกิดการเข้าใจผิดว่า ชาวพุทธเข้ามาแย่งดินแดน จนปลุกฝังจากชุมชนเข้ามาในพื้นที่มหาวิทยาลัย ทำให้พุทธและมุสลิมเดินคนละทาง แต่มีหลายๆ หน่วยงานหลอมรวมให้ทำกิจกรรมด้วยกัน ซึ่งปัญหาในเรื่องนี้ คือ ศาสนา ความคิด การปลุกฝัง การให้ความรู้

พ.ต.อ.สมศักดิ์ ตันเจริญ

พงส.สภ.อ.เมืองปัตตานี

1. การอำนวยความสะดวกมีปัญหาก็ทำให้เกิดการก่อการเหตุรุนแรงในพื้นที่จนกลายเป็นคดีความมั่นคง ส่วนหนึ่ง คือ การเข้าถึงประชาชน
2. ประชาชนชาวบ้านขาดความรู้เรื่องกฎหมาย การสื่อสารไม่มีความรู้ในเรื่องภาษามลายู ขาดบุคลากรที่สามารถสื่อสารถึงกันได้ โดยเฉพาะเรื่องศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนการไม่ได้รับความเป็นธรรม การเสมอภาคจึงไม่เกิดขึ้นในพื้นที่
3. การมีส่วนร่วม การแก้ปัญหาอย่างจริงจังจะทำให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยเฉพาะคดีความมั่นคง ซึ่งไม่ได้ผลสัมฤทธิ์มากเท่าที่ควร

พ.ท.เอกพล เลขนอก

หน.ฝชว.พล.ร.15

ปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากปัญหาต่างๆ ดังนี้

1. การบิดเบือนทางประวัติศาสตร์ เชื้อชาติศาสนา กระบวนการก่อเหตุอย่างรุนแรง
2. ระบบการศึกษา การศึกษาสามัญมีน้อย มาตรฐานการเรียนเชื่อว่าอยู่ในระดับต่ำ ประชาชนหันไปเรียนศาสนากันมาก
3. ความยากจน มีภรรยาหลายคน มีลูกมาก รายได้น้อยไม่สามารถส่งเสียให้ลูกเรียนสูงๆ ได้
4. การบังคับใช้กฎหมาย การดำเนินคดีต่างๆ ผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวออกมา แล้วไม่สามารถดำเนินคดีต่อได้
5. การผลิตซ้ำทางความคิด ทำให้เยาวชนทั้งในและนอกโรงเรียนที่กระทำผิดแล้วถูกควบคุมตัวจะพูดถึงประวัติศาสตร์รัฐปัตตานีแบบทุกคน การถูกควบคุมตัว ผูกเอ็นร้อยหวาย แล้วบังคับให้ชุดคลองแสนแสบ ใน กทม. กรณิตากใบ กรือเซะ ยังพูดไม่หยุดอยู่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งทำให้ถูกยุยงปลุกปั่นได้ง่าย
6. ผู้นำศาสนา เป็นที่เชื่อถือของชาวบ้าน หากผู้นำศาสนาพูดบิดเบือน จะง่ายต่อการปลุกปั่นชาวบ้านให้หลงเชื่อได้ง่าย

นางเบญจวรรณ ชูสารอ

รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี

ขอพูดถึงเรื่องสิทธิของสตรี ศาสนาจะบีบบังคับสตรีให้อยู่ในกรอบ แม้แต่การทำประชาพิจารณ์ ก็จะไม่มีส่วนของสตรี สตรี เป็นสิ่งสำคัญในเรื่องการมีส่วนร่วม เพราะหากไม่มีสตรีจะไม่มีครอบครัว หากไม่มีครอบครัวจะไม่มีชุมชนจึงขอเสนอแนะว่า

1. สตรีต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

2. การเลือกปฏิบัติต่อสตรี ต้องมีสัดส่วนและพื้นที่ให้สตรีได้มีโอกาสแสดงออก
3. หากยึดสตรีเป็นหลัก ความร่วมมือจะเกิดขึ้นในชุมชน แต่หากใช้ในนามของเจ้าหน้าที่เป็นหลัก จะไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน
4. ควรมีการอบรมในหลักสูตรต่างๆ เช่น การอบรมภาษา การอบรมจริยธรรม

พ.อ.สุชาติ สิงห์โยธิน รองเสธ.ฉก.ปัตตานี

พลเมืองที่มีอยู่มากที่สุดคือสตรี แต่ทำได้ในระดับหนึ่ง คือ อยู่ในกรอบของศาสนา การที่จะเข้าไปสอนหรือพูดคุยกับสตรี ทัวไปไม่ได้ ต้องให้วิทยากรที่เป็นผู้หญิงเข้าไป หากจะให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมต้องติดอาวุธทางความคิด ผู้หญิงถูกกดขี่ด้วยกรอบทางศาสนา ทำงานให้ผู้ชาย ส่วนผู้ชายอยู่ในบ้านมีภรรยาหลายคน สตรีใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสามารถมาก เป็นได้ทั้งกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน

พล.ต.ต.สุเมธ พงษ์ลิมานนท์ ผู้วิจัย

อยากให้มีการแก้ไข อย่างไรจึงจะทำให้สตรีมีบทบาทมากขึ้น

นางเบญจวรรณ ชูสารอ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี

อยากให้สตรีเข้าไปมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับนโยบายลงมา หากมีการเปิดกว้าง ก็จะได้ สังคมในพื้นที่นี้จะเกิดให้กับผู้ชาย แต่จริงๆ แล้ว ภรรยาเป็นผู้นำ ผู้ชายตอนเช้าจะเล่นกับนกเขา เอานกเขาไปแขวน

พ.อ.สุชาติ สิงห์โยธิน รอง เสธ.ฉก.ปัตตานี

เป็นวิถีชีวิตของคนที่น่าเบื่อศาสนา เช่น ละหมาดวันละกี่เวลา ตั้งแต่เกิดจนตาย อาหารต้องปราศจากสัตว์ที่ต้องห้ามทางศาสนา เช่น หมู หรือสัตว์เลื้อยคลาน ผู้หญิงถูกกำหนดไว้ในกรอบของศาสนา จึงควรต้องกำหนดไว้ว่าผู้หญิงควรเข้ามีส่วนร่วมในสัดส่วนเท่าไร

นายเถลิงศักดิ์ ยกศิริ ปลัดจังหวัดปัตตานี

วัฒนธรรมของคนในพื้นที่ แตกต่างจากวัฒนธรรมที่อื่น เช่น รถกระบะ ผู้หญิงนั่งกระบะตากแดด แต่ผู้ชายนั่งในรถติดแอร์ เคยถามผู้นำศาสนาก็บอกว่าผู้ชายเป็นคนแก่และผู้สูงอายุ จึงต้องนั่งในรถ ผู้หญิงจะถูกบังคับด้วยกรอบทางศาสนา

นางเบญจวรรณ ชูสารอ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี

เป็นกรรมการสภาการศึกษาของสตรีในจังหวัด น่าจะมีสถาบันเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในจังหวัด น่าจะมีการเรียนวิถีชีวิต **ผลักดันเข้า ครม.** ควรมีสัดส่วนของสตรี 5 คน อยู่ใน 5 จังหวัดภาคใต้ อาจเป็นสถาบันการพัฒนาบุคลิกภาพของสตรี อยู่ใน 3 จังหวัดภาคใต้ แต่ศาสนายังคงไว้ ทุกอย่างมีส่วนร่วมยังคงทำให้ แต่ทุกอย่างต้องอยู่ในกรอบศาสนา

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง ผู้วิจัย

ที่คุณเบญจวรรณ เสนอมาดีมาก ก็จะนำเสนอให้ สกว.ทราบ

พล.ต.ต.สุเมธ พงษ์ลิมานนท์ ผู้วิจัย

ผู้ชายอิสลามมีภรรยาได้ 4 คน ยังเห็นสมควรอยู่หรือไม่

นางเบญจวรรณ ชูสารอ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี

สตรีที่เกิดมาเป็นมุสลิม ต้องยอมรับได้แต่ต้องเลี้ยงดูให้เหมือน ผู้เป็นสามีต้องปฏิบัติตรงนี้ได้ และต้องขออนุญาตจากภรรยาคนที่ 1 แต่ความเป็นจริงภรรยาถูกสามีบังคับให้ยินยอม แต่โดยความจริงแล้ว สามีในลักษณะนี้จะขี้เกียจ ไม่ทำงาน 1-2 วัน จะไปบ้านภรรยาคนโน้นที่ คนโน้นที่

พ.อ.ณรงค์กร บัวเงิน เสนาธิการ จังหวัดปัตตานี

คนที่เคร่งศาสนาจริงๆ แล้ว จะไม่มีคนที่สอง สาม สี่ คนที่มีภรรยามาก จะมีบุตรมาก เคยนำเรื่องการคุมกำเนิดมาในการวางแผนครอบครัว ได้มีการเชิญผู้นำศาสนามาประชุมในเรื่องนี้ ดาโต๊ะอิหม่าม ถูกเชิญมานั่งคุยกันแล้วแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เมื่อประชุมเสร็จแล้วจึงพูดถึงภาพรวม ผู้นำคนอื่นๆ จะพูดคล้ายตามกัน และการคุมกำเนิดจะได้ผล

นายเถลิงศักดิ์ ยกศิริ ปลัดจังหวัดปัตตานี

การมีส่วนร่วมที่สำคัญ คือ ต้องลงไปหมู่บ้านขณะนี้ผู้หญิงเข้าไปเป็น อสม. ระดับหมู่บ้าน เช่นพยายามเอาเรื่องของสุขภาพเข้ามาจับเพื่อให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมในหมู่บ้าน ผู้นำที่มีอยู่ในทุกระดับ คือกลุ่มที่มีพลัง มักจะให้ผู้หญิงนำหน้า และผู้ชายตามหลัง ซึ่งควรจะเริ่มต้นจากหมู่บ้านไปสู่ชุมชนไปสู่ตำบลอำเภอ และจังหวัด คือต้องแก้ภายในหมู่บ้านเสียก่อน ซึ่งจะรู้ทุกอย่าง ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงต้องเริ่มจากชุมชนนั้นๆ อสม. พัฒนาชุมชน อาสาสมัครในระดับสตรี ควรมีเวทีส่วนร่วมพูดคุยกันแบบสภากาแฟ

พ.อ.ณรงค์กร บัวเงิน เสธ.จว.ทบ.ปัตตานี

ในส่วนที่สร้างกระบวนการในส่วนที่เป็นหมู่บ้าน หรือ สตรีเป็นกลไกหรือองค์กรที่ขับเคลื่อน เครือข่ายวิทย์เสื้อแดง แจ้งเหตุทำให้ปัญหาต่างๆ ที่เป็นปัญหาอาชญากรรมลดน้อยลง ส่วนราชการต่างๆ มาให้ความรู้ อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน รวมทั้งการใช้กลไกทางการศึกษา นอกจากนั้นในส่วนของผู้ว่าที่ซึ่งปัจจุบันได้ทำมาากแล้ว สิ่งทีประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ “แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง”

พ.อ.สฤกษ์ดี สิงห์โยธิน รอง เสธ.ฉก.ปัตตานี

จุดเริ่มต้น คือ องค์กรในระดับหัวหน้าหมู่บ้าน และระดับนโยบายต้องให้การสนับสนุนด้วย หากระดับจังหวัดมีความสัมพันธ์ในระดับการขับเคลื่อน แต่ระดับนโยบายไม่ให้การสนับสนุนจะทำให้กระบวนการสร้างความขัดแย้งสะสม ต้องมีการกระตุ้นให้ระดับปฏิบัติเข้าไปทำการมีส่วนร่วมให้เห็นผล การกระทำต้องสร้างความรู้สึกการมีส่วนร่วมในระดับรากหญ้าและครอบครัว

สำหรับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างกรมปกครอง-มหาดไทยกับตำรวจและทหารนั้น ควรบูรณาการไปด้วยกันคือ ทหาร-ตำรวจดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนเจ้าหน้าที่ของปกครอง-มหาดไทย จะสนับสนุนในเรื่องการพัฒนาพื้นที่ในส่วนราชการต่างๆ จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นให้กับประชาชน จะมีปัญหาอีกอย่าง คือ ประชาชนในพื้นที่มักจะไม่อยู่ติดบ้าน กลุ่มสตรีจะเป็นส่วนที่ช่วยได้มากเมื่อพูดกับแม่บ้าน ต่อมาแม่บ้านก็จะปรึกษาหารือกับพ่อบ้านก็จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมง่ายขึ้น

พล.ต.ต.สุเมธ พงษ์ลิมานนท์ ผู้วิจัย

การบริหารงานของภาคใต้ ซึ่งขณะนี้ได้แยกออกมาจากจังหวัด ศอ.บต. ตั้งงบประมาณเองไม่ต้องขึ้นกับนายกรัฐมนตรี การขับเคลื่อน ศอ.บต. ขับเคลื่อน 5 จังหวัดจากเดิมงบประมาณในการบริหารจาก 10 ล้านเป็นพันล้านในปัจจุบัน จังหวัดตั้งงบประมาณ 100 ล้าน แต่ ศอ.บต.ออกเป็น กรม. คุมองค์กร ดังนั้น

งบประมาณจะอยู่ที่ ศอ.บต. สำหรับส่วนแยกของจังหวัดเป็นตัวเร่งและตัวประสานงานเท่านั้น ตรงส่วนหน้าจะมีตัวแทนของตำรวจเข้ามาเป็นหัวหน้าหน่วย

นายเกลิงศักดิ์ ยกศิริ

ปลัดจังหวัดปัตตานี

ศอ.บต. ขณะนี้ดูแลพี่น้องใน 3 จังหวัดได้ดีมาก ลงไปในเรื่องศาสนา คือ มัสยิดและวัด ซึ่งต้องถือแนวทางที่ว่า “ต้องให้อยู่กัน” แล้วเราเริ่มต้นใหม่ แล้วเยียวยาทุกอย่างเดินมาได้ดีมากขณะนี้ ศอ.บต. ได้ใจจากประชาชนแล้ว

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง ผู้วิจัย

สำหรับการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เห็นว่าแนวทางใดบ้างที่จะให้ความรู้ไปสู่ประชาชนได้ดี

นายเกลิงศักดิ์ ยกศิริ

ปลัดจังหวัดปัตตานี

ต้องถูกจับไปพูดถึงที่ “นราธิวาส” มีโครงการที่เรียกว่า “ดาวะสัญจร” คือผู้นำศาสนา และเจ้าหน้าที่ไปร่วมกันทำทุกจังหวัด ต้องใช้เรื่องศาสนานำ ทำให้จังหวัดสตูล ไม่มีปัญหาในเรื่องโจรใต้ ต้องเข้าไปดูในรายละเอียดการแก้ปัญหาในพื้นที่ ต้องแก้ปัญหาตรงนี้ ชาวมุสลิมต้องแก้ในเรื่องศาสนา ต้องตามความคิดให้ทันหากแก้ไขตรงนี้ได้ทุกอย่างก็จะหมดไป เหมือนกับชาวพุทธเคยทำเรื่อง “สังคายนาพระไตรปิฎก”

นางเบญจวรรณ ชูสารอ

รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี

การทำในแต่ละจังหวัด เอาเฉพาะนักวิชาการลงไปในพื้นที่ ใช้ภาคีเครือข่าย ตั้งแต่สตรี ผู้นำศาสนา ภาคประชาชน (NGO) ลงไปร่วมกับนักวิชาการ ชุมชน โรงเรียน แต่ละพื้นที่ทำอะไร หากทำในกระบวนการคิดว่า ประชาชนไม่ยอมเข้ามามีส่วนร่วม ทำอย่างไรจึงจะทำให้กลุ่มเป้าหมาย มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ้าให้ภาครัฐลงมาทำอาจไม่ได้อะไรเลย อาจทำได้แต่ต้องไม่แต่งเครื่องแบบ และไม่เป็นการ

พ.ท.เอกพล เลขนอก หน.ฝชว.พล.ร.15

ต้องพิจารณาถึง

1. ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน
2. การศึกษามีส่วนที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
3. กระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ต้องถูกต้อง และมีความเข้าใจ รวมทั้งให้เป็นธรรม
4. กลุ่มกระบวนการในหมู่บ้านต้องกำจัดให้เด็ดขาด เพราะหากมีกระบวนการในหมู่บ้าน ชาวบ้านจะไม่กล้าพูด

พ.ต.อ.สมศักดิ์ ตันเจริญ

พงส.สภ.อ.เมืองปัตตานี

กรณีที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นหลายครั้ง ในกระบวนการมีส่วนร่วม ศอ.บต. และจังหวัดจะลงไปพื้นที่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีเป็นพื้นที่ซึ่งมีมหาวิทยาลัย จึงควรให้มหาวิทยาลัยในพื้นที่เข้ามาให้ความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วม

พ.อ.สฤกษ์ สิงห์โยธิน

รอง เสธ.ฉก.ปัตตานี

ภาษาเป็นหัวใจที่สำคัญในเรื่องการสื่อสาร จึงเห็นด้วยกับในส่วนของ ศอ.บต. ที่จะให้นำ ภาษายาวี มาใช้ในส่วนราชการ ตัวข้าราชการเองมีส่วนสำคัญซึ่งเป็นฐานสำคัญ การศึกษาในส่วนนี้ คนในพื้นที่ต้องได้รับการส่งเสริมให้มากขึ้น การยกย่องในภาษาพื้นบ้านจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

พ.อ.ณรงค์กร บัวเงิน

เสธ.จว.ทบ.ปัตตานี

- การส่งเสริมการมีส่วนร่วม เจ้าหน้าที่ซึ่งมาปฏิบัติงานจะต้องยึดถือหลักที่ต้องทำงานด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมทำให้พื้นที่เกิดความสงบเรียบร้อย

- ในส่วนของสื่อปัจจุบันในประเทศไทย มีความขัดแย้งเป็นเพราะจรรยาบรรณสำหรับสื่อในต่างประเทศ สื่อจะไม่เอาความเห็นส่วนตัวไปเขียน จะนำความเห็นทั้ง 2 ด้าน มานำเสนอ แต่ของไทยไม่ได้มีจรรยาบรรณของสื่อทำอะไรจึงจะทำให้สองฝ่ายทะเลาะกันเพื่อจะได้ข่าวมาเขียน

นายเถลิงศักดิ์ ยกศิริ

ปลัดจังหวัดปัตตานี

หากย้อนกลับไปในปี 2547 ขณะนั้นปัตตานีจะได้งบประมาณ 2,000 ล้านบาท **สร้างนิคมอุตสาหกรรมฮาลานซ์** ถ้าบอกว่าประเทศไทยเป็นมุสลิมทั่วโลกไม่รู้จัก แต่หากบอกว่าปัตตานีเป็นมุสลิมทั่วโลกรู้จัก แต่ในปี 2547 เกิดเหตุการณ์ปล้นปืนที่นราธิวาส จึงถูกระงับการสร้าง แต่ปัจจุบันที่มาเลเซีย ได้เกิดศูนย์นิคมอุตสาหกรรมดังกล่าวขึ้นแล้ว ความเชื่อถือของทั่วโลก มาเลเซียเดินไปไกล แต่ไทยยังอยู่กับที่ จริงๆ แล้วปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้ คือ “มาเลย์” มีส่วนช่วยในการทำให้เกิดปัญหาอย่างมาก เพราะไม่มีความจริงจังเท่าที่ควร จังหวัดปัตตานีนอกจากมีเอกลักษณ์ของความเป็นปัตตานีแล้ว ทำเรื่อน้ำลึกในปัตตานี ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลทั่วประเทศ ประมาณ 70 % มาจากปัตตานีในอดีตที่เรียกว่า “ปัตตานีดารุสสลาม”

การประชุมครั้งที่ 5 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 4

กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 4 ได้จัดประชุมในวันอังคารที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2556 เวลา 13.30 – 16.00 น. ณ ห้องประชุมที่ทำการอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกอบด้วย

1. พล.ต.ท. ดร.ณรงค์	กุลนิเทศ	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. ดร.ปัญญารัตน์	ปานทอง	นักวิจัย
3. พล.ต.ต.สุเมธ	พงษ์ลิมานนท์	นักวิจัย
4. นายสนั่น	พงษ์อักษร	นายอำเภอโคกโพธิ์
5. พันตำรวจเอกสุชาติ	อัสวจินดารัตน์	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรโคกโพธิ์
6. พันตำรวจโทศิริวัฒน์	ปัญญาธนวัฒน์	รองผู้กำกับการป้องกันและปราบปราม สถานีตำรวจภูธรโคกโพธิ์
7. พันโทธรรมรัตน์	อองพลากรณ์	ผบ.ฉก.ปน.24
8. นายขาลี	ชีวะสาธน์	นายกเทศมนตรีโคกโพธิ์
9. นายสนิท	จงเดิม	ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา
10. นายจรัญ	รองสวัสดิ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทรายขาว
11. นางมารศรี	ชูสุวรรณ	ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านโคกโพธิ์
12. นางสุพิศ	ขาวทอง	นายกเทศบาลตำบลประดู่ อำเภอโคกโพธิ์
13. นางสาวชีวพร	แก้วรงค์	ปลัด อบต.ช้างให้ตก
14. นายหามะ	คือระ	อิหม่ามมัสยิดดารุลอาบีดีน หมู่ 4 ต.นาเกตุ
15. นายมาหมัดรูสลัน	สลิมิง	อิหม่ามมัสยิดนาค้อใต้
16. ดาบตำรวจสมชาย	ปานเอียง	ผู้บังคับหมู่ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10
17. นายภูวนัย	จันทร์หอม	รองนายก อบต.ช้างให้ตก

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 4 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกทักษะการเล่าเรื่องและถ่ายทอดสู่ผู้อื่น รูปแบบการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Story Telling) ครั้งนี้ให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล่าเรื่องจากประสบการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษาเกี่ยวกับความรู้ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

การที่จะเริ่มเล่าเรื่องนั้น ประธานในที่ประชุม คือ พล.ต.ท. ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ ได้อธิบายถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

นายสนั่น พงษ์อักษร นายอำเภอโคกโพธิ์

กล่าวถึงในส่วนสภาพพื้นที่ของ อำเภอโคกโพธิ์มี 12 ตำบล 82 หมู่บ้าน มีประชากรประมาณ 65,889 คน จำนวนครัวเรือน 18,403 ครัวเรือน นับถือศาสนาพุทธ 40% นับถือศาสนาอิสลาม 60% วิถีชีวิต ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในเรื่องของเหตุการณ์สภาพต่างๆ ไป มี 3 ส่วนคือ

1) เหตุการณ์ความไม่สงบตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 ถึงปัจจุบัน

2) ปัญหาในเรื่องของอาชญากรรมต่างๆ ไป

3) ปัญหายาเสพติด

- ปัญหาความไม่สงบของอำเภอโคกโพธิ์ อยู่ในระดับกลาง ค่อนข้างน้อยหน่อย เพราะชุมชนมีความเข้มแข็ง ประชาชนดูแลเอาใจใส่ เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทำความเข้าใจในการวางมาตรการป้องกันตนเองและชุมชน ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ดี พื้นที่ประชาชนไม่ประมาท รอบคอบ ละเอียตรู้เขารู้เรา มีส่วนร่วมในเรื่องข่าวสารร้อยละ 99 มีความรู้สึกว่า ปัญหานี้ต้องมีการแก้ไขในหลายๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถวางมาตรการป้องกันได้ ผู้ใดพบเห็นสามารถบอกกล่าวให้ข่าวสาร ทำให้ได้ตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ

- การมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในพื้นที่ ประชาชนสมัครใจที่จะช่วยกันดูแลพื้นที่ ในการประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลและหมู่บ้าน ได้มีการชี้แจงข้อมูลต่างๆ มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคุณสถิติเปรียบเทียบ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข มีการวางกรอบอย่างชัดเจน เส้นแบ่งระหว่างคนอยู่ข้างบน และข้างล่าง ซึ่งมีปัญหาอยู่ ทำอย่างไรที่จะทำให้คนอยู่ข้างล่างขึ้นมาอยู่ข้างบนได้

- ประชาชนในพื้นที่บอกว่า ปัญหาที่น่ากลัวอย่างมาก คือ ยาเสพติด เป็นปัญหาที่น่ากลัวกว่าปัญหาของความไม่สงบ

นายชาติ ชีวะสาสน์

ได้กล่าวถึงในพื้นที่ที่รับผิดชอบมีประมาณ 4.33 ตร.กม. มีประชาชนประมาณ 4,000 คน อิสลาม 55% พุทธ 45% ในส่วนของเทศบาลไม่มีปัญหา เพราะได้รับความร่วมมือจากนายอำเภอ และผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอโคกโพธิ์ รวมทั้งได้รับการดูแลจากอาสาสมัครโดยตลอด ยาเสพติดในเขตเทศบาลมีปัญหามากๆ ซึ่งจะมีมากกว่าอาชญากรรมประเภทอื่นๆ

นายมนตรี ดอเลาะ

ในพื้นที่มีประชาชนประมาณ 3,000 คน นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนมาก ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนมากเป็นพิษกระท่อม ก่อให้เกิดปัญหาลักเล็กขโมยน้อย ปัญหายาเสพติดมีเกือบทุกพื้นที่ ทุกพื้นที่ปัญหาอาชญากรรมแทบไม่เกิด เพราะนายอำเภอค่อนข้างเอาใจใส่ดี มีการดำเนินการเกี่ยวกับสายสืบ มีการเดินลาดตระเวนในหมู่บ้าน อาชญากรรมส่วนมากจะเกิดอยู่สายรอบนอก

นายสนธิ จงเดิม

- ในโรงเรียนมีนักเรียนประมาณ 800 คน เป็นไทยพุทธ 70% มุสลิม 30% มีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนติดยาเสพติด ลูกหลานติดยาเสพติดแล้วต้องไปบำบัด นักเรียนส่วนหนึ่งติดกันเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ผู้ปกครองไม่ได้ดูแลเลี้ยงลูก เข้าๆ พ่อแม่ไปต้อยาง หักเงินไว้หลังตู้เย็นให้ลูก

- ปัญหา คือ เด็กอยากทดลองจนกระทั่งติด พบนักเรียน 4 คนหายไป แล้วสอบถามดู พบว่า ติดใบกระท่อม เพ็ดติกรีให้กับความเมา เด็กวัยรุ่นเหล่านี้เมื่อกลับจากโรงเรียนก็ไม่ว่าจะนอนบ้านใคร ก็คบเพื่อนแล้วก็ลอง เกิดการทะเลาะวิวาท มีการส่งเสริมให้นักเรียนทำการค้าไปด้วย คือจำหน่ายไปด้วยซื้อกันไปด้วย นักเรียนวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นแบบนี้ หากขาดการดูแลจากผู้ปกครอง ที่มีปัญหาต่อไป คือ นักเรียนที่เป็นผู้หญิงท้อง ผู้หญิงติดยา เด็กวัยรุ่นจะสื่อสารกันได้ง่าย ใช้โทรศัพท์ส่วนใหญ่ หากผู้ปกครองไม่ใส่ใจบุตรหลาน จะแก้ไขในเรื่องเหล่านี้ได้ยาก

นางมารศรี ชูสุวรรณ

โรงเรียนบ้านโคกโพธิ์ มีนักเรียนประมาณ 250 คน เป็นไทยอิสลาม 20% ไทยพุทธ 80% ผู้ปกครองมีเวลาดูแลบุตรหลานน้อยมาก มีอาชีพค้าขาย บางทีครอบครัวแตกแยก เด็กอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย นักเรียนอยู่ทางรอบนอก ความเป็นอยู่ค่อนข้างจะลำบากมีผลกระทบในเรื่องการเรียน ผู้ปกครองไม่รู้ว่าเด็กมีการบ้านหรือไม่ บางทีผู้ปกครองทำตัวอย่างที่ไม่ดี เช่น ครูถามปัญหาเรื่องยาเสพติด เด็กตอบว่า รู้จักน้ำกระเทียมดี เคยดื่ม เพราะพ่อดื่มขาย

นายภูวนัย จันทร์หอม

ตำบลช้างให้ตก มีทั้งไทยพุทธ และไทยอิสลาม ล่าสุดเพิ่งเกิดเหตุผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านโดนยิง ปัญหาเรื่องยาเสพติดหนักไปทางพืชกระท่อม มีปัญหาในเรื่องช่องว่างการดูแลความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ สิ่งที่น่ากลัวคือ ปัญหาของวัยรุ่น เมื่ออายุมากขึ้นจะเข้าไปในกระบวนการค้ายาเสพติดมากขึ้น ต้องสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

นายสุพิศ ขาวทอง

รับผิดชอบ 4 ตำบล 30 หมู่บ้าน ไทยพุทธ 30% ไทยลาม 70% ปัญหายาเสพติดโดยทั่วไป คือ พืชกระท่อม ขณะนี้มีสูตรแปลกๆ คือ นำเอาขี้วัวมาผสมกับมะพร้าว แล้วใช้ต้ม เรียกว่า 80x100 บางครอบครัวไม่รู้เข้าสู่วัยรุ่นหรือไม่ เด็กต้องก่อนวัยอันควรเยอะมาก

พันโทธรรมรัตน์ อองพลารณ์

ผอ.ฉก.ป.น.24 เป็นหน่วยที่มาจากชุมพร ทหารมาลงในพื้นที่ ตั้งแต่ปี 47 ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ ทำให้เกิดผลพวงในปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกมาก มีการยุยงให้แตกแยกกัน เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นจึงไม่ได้สนใจซึ่งกันและกัน จึงนำไปสู่ปัญหาความรุนแรง จ้างวานให้เอาระเบิดไปวาง หากพื้นที่ใดมีคนไม่ดีมาทำงาน ก็เกิดปัญหาได้อีกหลายคนที่ลงมาเป็นหน่วยเฉพาะกิจ เกิดปัญหาทางด้านกำลังพลจากบ้านมา 30 วัน กลับบ้าน 10 วัน เกิดปัญหาการดูแลครอบครัวในแนวหลัง

พันตำรวจโทศิริวัฒน์ ปัญญานววัฒน์

- เรื่องยาเสพติดผู้ใหญ่เป็นต้นแบบ เช่น เคี้ยวใบกระท่อมเพื่อทำงาน เป็นยารักษาโรค มีการดื่มและแปรสภาพ มีการลักลอบซื้อไปปลูก จับกุมได้ค่อนข้างยาก

- ตัวแบบที่ดีในโคกโพธิ์ คือ รูปแบบที่ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา มีการประชุมที่มีสยิด แล้วนำผู้ติดยามาช่วยกันรักษาตัว ที่ตำบลทรายขาว เป็นโมเดลในเรื่องปลอดภัยยาเสพติดเป็นวิธีการที่ได้ทุกที่ หากผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือ และเป็นแบบอย่างที่ดีได้ จะทำได้ทุกที่

พันตำรวจเอกสุชาติ อัสวจินดารัตน์

รับผิดชอบในพื้นที่ 8 ตำบล 54 หมู่บ้าน อาชญากรรมในพื้นที่ คือ อาชญากรรมทั่วไป ผู้ติดยาเสพติดไปก่อเหตุเกี่ยวกับทรัพย์สินต่างๆ เกี่ยวกับชีวิต นานๆ จะมีสักครั้ง สำหรับอาชญากรรมเกี่ยวกับคดีความมั่นคง การก่อเหตุมีหลายรูปแบบ เป้าหมายหลัก คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ลักษณะการก่อเหตุ จะก่อเหตุได้ทุกสถานที่ ลักษณะการก่อเหตุบางครั้ง จะเป็นแบบตอบโต้ เพื่อยกฐานะในเรื่องกองกำลัง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของฝ่ายรัฐเกรงกลัว

นายสนั่น พงษ์อักษร

การมีส่วนร่วมน่าจะมี 2 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม

1. การมีส่วนร่วมเพื่อไม่ให้เกิด ชุมชน ป็น้อง ประชาชน มีความตื่นตัว เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ ทำอย่างไรจึงจะทำให้พี่น้องประชาชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้ง การเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำจริง การสร้างความรู้สึกร่วมในพื้นที่คณะกรรมการ องค์กรในพื้นที่ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ

2. เกิดแล้วเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เช่น อาจเข้าไปเป็นพยานในคดี ซึ่งในเรื่องนี้เป็นไปได้ไม่น้อยมาก เพราะอาจเป็นภัยต่อตนเอง ต้องไปให้การในชั้นศาล ซึ่งอันตราย อยากมีส่วนร่วมแต่ไม่กล้า รวมทั้งการแจ้งเบาะแสในกรณีที่มีคนทำผิดกฎหมาย การแอบกระซิบในการให้ข่าวสาร ซึ่งบอกแล้วผู้ที่ให้ข้อมูลต้องปลอดภัย

นายชาติ ชีวะสาร

การมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น จับผู้ร้ายได้แล้ว แต่พยานไม่มี ซึ่งไม่มีใครกล้าให้การเป็นพยาน ศาลจึงไม่สามารถลงโทษได้ เพราะไม่มีประจักษ์พยาน แล้วหากพยานเสียชีวิต เพราะการให้การเป็นพยานต่อศาลแล้วใครรับผิดชอบ

นายมนตรี ดอเลาะ

การมีส่วนร่วมจะยากที่จะให้ประชาชนเห็นด้วยเชื่อว่า ตำรวจเก็บความลับไม่ได้ ทำให้ประชาชนเกิดความหวาดระแวง เจ้าหน้าที่ต้องสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนว่าไม่เปิดเผยความลับ

นายสนิท จงเดิม

ปัญหาเรื่องยาเสพติด เมื่อครู อาจารย์ บอกผู้ปกครองว่า นักเรียนติดยา ผู้ปกครองไม่เชื่อ แต่กลับโกรธ การให้ความจริงต่อผู้ปกครอง อาจเป็นภัยต่อครู หากเป็นลักษณะแบบนี้ การมีส่วนร่วมจะไม่เกิด

นางมารศรี ชูสุวรรณ

ที่โรงเรียนจะมี “โครงการระบบดูแล” ครูที่จะมีข้อมูลนักเรียนทุกคนในเรื่องการเรียน แต่หลังจากมีเหตุการณ์ที่รุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ครูไม่ได้เข้าไปเยี่ยมในหมู่บ้าน

นายภูวนัย จันทรหอม

การแก้ไขปัญหาในชุมชนของตนเอง ต้องมีความจริงใจในพื้นที่ ต้องมีชุมชนต้นแบบ เพื่อนหาบุคคลเหล่านี้จากชุมชนต้นแบบ ไปช่วยชุมชนอื่น การแก้ปัญหาความต่อเนื่องจะเกิดขึ้น จะต้องสร้างให้ชุมชนมีความเป็นระเบียบของตนเอง ขยายความสามารถของบุคคลเหล่านั้นและต้องทำด้วยความจริงใจ

นายเจริญ รองสวัสดิ์

ปัญหาในเรื่องอาชญากรรมในพื้นที่มากกว่าที่อื่น จากการก่อการร้ายรายวัน ทำให้เกิดการเปี่ยงเบนประเด็น เคยอยู่ในพื้นที่อำเภอยะหริ่ง ก่อนปี 2547 ซึ่งไม่ค่อยมีเหตุเกิดขึ้น แต่หลังจากปี 2547 มีมากขึ้น ได้มีการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ส่วนใหญ่เกิดที่ปลายเหตุจึงเข้ายาก ควรให้แก้โดยให้ความรู้แก่ประชาชน หากสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยเฉพาะความสามัคคีของคนในชาติ จะแก้ได้ ยกตัวอย่าง จังหวัดสตูล ไทย-พุทธ และไทยอิสลาม อยู่กันราบรื่นดี ต้องสร้างความเข้าใจและน่าจะเอามาเป็นรูปแบบ

นายหามะ ดือเระ

ในหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านสีแดง เพราะความไม่สงบเกิดขึ้นบ่อยครั้ง มีคนจากข้างนอกเข้ามาง่าย ประชาชนส่วนมากเป็นคนมีปัญหาเรื่องยาเสพติดเป็นจำนวนมาก รัฐต้องมีบทบาท มีการพัฒนาเพื่อให้เห็นว่ารัฐเอาจริงอาจในการแก้ปัญหา

นายหม่มตรุสตัน สลิมิง

การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้ปกครองกับเด็กวัยรุ่น การดึงมวลชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่ดี ควรจะมีการอบรมภาคฤดูร้อนระหว่างประชาชนและเด็ก การเลี้ยงดูลูก 6 โมงเย็นไม่กลับบ้าน ต้องรู้ให้ได้ว่าลูกไปอยู่ที่ไหน ควรเอาผู้ปกครองมาอบรม เน้นหนักที่ผู้ปกครองให้มากๆ จะแก้ปัญหาได้

นายสุพิศ ขาวทอง

จุดเริ่มแรกอยู่ที่ครอบครัว ควรแก้ปัญหาที่ผู้ใหญ่ กฎระเบียบของหมู่บ้านต้องมี หากทำผิดเรื่องยาเสพติด เมื่อลูกติดยาเสพติด ทางโรงเรียนจะบอก แต่ผู้ปกครองไม่ยอมรับ จะช่วยกันได้หรือไม่จะบำบัดหรือจะเลิก

พันโทธรรมรัตน์ อองพลการณ์

- ต้องสร้างเครือข่ายที่ทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ที่มีโครงการวิทยุเครื่องแดง รายงานข่าวจะแจ้งให้ประชาชนได้รับทราบ

- เรื่องของปัญหาการไม่มีรายได้ อาจมีโครงการสร้างงานเร่งด่วน มีการฝึกการใช้อาวุธ ให้ประชาชนมาใช้ในเครือข่ายเหล่านี้ เช่น โครงการลูกจ้าง 4,500 บาท

พันตำรวจโทศิริวัฒน์ ปัญญานวณ

ตำบลได้มีตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ และมีตำรวจในหมู่บ้านอยู่แล้ว การมีส่วนร่วมในการแจ้งข่าวอาชญากรรมต่างๆ ทางราชการหรือหน่วยงานจะเห็นความสำคัญ อย่างน้อยจะต้องให้งบประมาณ สร้างความสำคัญ ให้เกียรติ ยกย่อง จะทำให้เกิดความยินดีต่อเจ้าหน้าที่ในการช่วยทุกหมู่บ้าน

สำหรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความลับของพยาน เป็นเรื่องของกฎหมาย เพราะต้องส่งสำนวนให้อัยการ และมีหมายไปถึงพยาน คือปัญหาในข้อกฎหมาย ทำให้ความลับต้องเปิดเผย

พันตำรวจเอกสุชาติ อัครจินดารัตน์

แนวทางการแก้ปัญหาต้องมุ่งเข้าไปในหมู่บ้าน อยู่ที่บิดามารดา ดูแลบุตรหลาน ขยายไปที่โรงเรียน คณะครู อาจารย์ต้องสอนให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดี ผู้นำศาสนาต้องเข้าไปที่มีสยิด ขอให้สอนหลักศาสนาที่ถูกต้อง ผู้นำท้องถิ่นต้องดูแลลูกบ้านให้ปลอดภัย เข้าไปสอดส่อง เพื่อป้องกันอาชญากรรมต่างๆ ต้องมีการจัดระเบียบแข่งขันกันหมู่บ้าน หรือตำบล โดยแต่ละอำเภอเป็นผู้จัด จะทำให้เกิดการปลอดภัยอาชญากรรม มีการสนับสนุนด้านต่างๆ ทำให้มีความรู้ในการทำมาหากิน สามารถป้องกันเหตุต่างๆ หากคนร้ายเข้ามา คนในหมู่บ้านเข้มแข็งที่จะป้องกัน

นายจรัญ รองสวัสดิ์

เด็กทำดี มีคุณธรรม ศีลธรรม หลายหน่วยงานบอกว่าขึ้นอยู่กับครอบครัว เวลาที่เด็กเรียนรู้ คือนักเรียนเก่งดีมีสุข รู้อะไรผิดอะไรถูก หลักสูตรเน้นเรื่องจิตสาธารณะ คิดว่าหากอาชีพของเราทำให้เต็มรูปแบบ ขอให้จริงจังเกี่ยวกับหลักสูตรที่นำไปใช้

นายชาติ ชีวะสารณ์

ในการที่จะให้ชุมชน ได้รับความรู้ ความร่วมมือ ต้องให้ความอบอุ่น ชุมชนหากไม่ได้เอาใจใส่ จะทำให้ไม่ได้รับความร่วมมืออย่างดีกับชุมชน ส่งเสริมให้เด็กเล่นกีฬาในชุมชน

นายสนธิ จงเดิม

มุ่งไปที่ผู้ปกครองในเบื้องต้น ในภาคเรียนประชุมร่วมกับผู้ปกครอง 1 ครั้ง ประการต่อมา คือ เข้าค่าย นักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง นอกนั้นเป็นกิจกรรมเสริม

นายภูวนัย รอนายก

นโยบายจัดการแข่งขันกีฬา เมื่อแข่งขันไปแล้วจะมีตัวชี้วัด แต่ไม่ต่อเนื่อง เป็นงานนโยบายส่วนใหญ่ แต่ผู้นำตามธรรมชาติยังไม่ขึ้นมา ควรจัดความรู้ให้กับผู้มีอิทธิพล เพื่อดึงเข้ามาเป็นพวก ไม่ควรปราบปรามผู้มีอิทธิพล

นายมหาหมัตรสถิน สถิมิง

ได้มีละหมาดทุกวันศุกร์ พุดคุยให้กับประชาชนทราบ กลางคืนมีการสอนศาสนาในมัสยิดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง แต่เด็กไม่สนใจ ทำเฉพาะผู้ปกครอง อาจมีการรวมกลุ่มเยาวชนให้มีการสนใจในศาสนามากขึ้น

นายพามะ ดือเราะ

คืนวันจันทร์มีการบรรยายศาสนา ในวันอาทิตย์ละวันเฉพาะกลุ่มสตรี คนสอนเป็นผู้หญิงในวันศุกร์ หลังจากละหมาด นโยบายจะประชุมเรื่องยาเสพติดหากในอำเภอมีการสอนประมาณ 5 นาทีต่อครั้ง จะเป็นแนวทางที่ดี

นายสุพิศชาวทอง

เริ่มจากครอบครัวไปสู่ชุมชน สร้างจิตสำนึกให้มีความรักตนเอง ผู้นำมีจิตสำนึกเป็นผู้นำที่มีคุณภาพ เด็ดขาด เข้มแข็ง ซึ่งน่าจะเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน ส่งเสริมให้มีการสร้างกลุ่มอาชีพต่างๆ

พันโทธรรมรัตน์ อองพลากรณ์

ควรส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรม รวมถึงการส่งเสริมอบรมทางศาสนา ในส่วนของทหารจะอบรม ทบพทวินัยต่างๆ ในเรื่องนี้จะช่วยลดในเรื่องอาชญากรรม

พันตำรวจโทศิริวัฒน์ ปัญญาธนวัฒน์

- ในส่วนของตำรวจ ทั้งทางรัฐและเอกชนต้องมาประสานกัน การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับธรรมเนียมปฏิบัติ ศาสนา วัฒนธรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ซึ่งจะสร้างให้กับประชาชน
- ความรู้ การประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ต้องเข้าถึงทุกที่และทุกจุด

พันตำรวจเอกสุชาติ อัสวจินดารัตน์

การจัดองค์กรความรู้ นอกจากความรู้จาก ครู อาจารย์ แล้ว ควรมีการสื่อสารให้ความรู้ทางด้านการสื่อสาร ให้เด็กมีความรู้ในสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ควรมีภาพหรือเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนประกอบ ในส่วนของพวกเราได้เสนอความคิดเห็นที่ครอบคลุมในรูปแบบของอำเภอที่มีกลไกสำคัญในส่วนที่เป็นตัวจักรสำคัญ น่าจะปลูกฝังการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในหลายกลุ่ม

1) **กลุ่มแรก - ทำอะไร** ส่วนของนายอำเภอ รายงานทางราชการ มีความจริงใจในการแก้ไขปัญหาอย่างน้อยแค่ไหน ในทุกเวที ควรมีการสอดแทรกในส่วนนี้เข้าไป ในส่วนเจ้าหน้าที่ จะส่งเสริม ผลักดัน สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

2) **ผู้นำ** – ทุกกลุ่มได้พูด ทั้งท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน ควรมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาข้อขัดข้องต่างๆ ในพื้นที่ ซึ่งจะแบ่งบทบาทกันไปอย่างไร ในส่วนของผู้นำพื้นที่จะเข้ามาอย่างไร องค์กรท้องถิ่นทำอะไร ซึ่งเป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมของผู้นำ ซึ่งจะมาจากความไว้วางใจของพี่น้องประชาชน เอาปัญหาหรือความรู้สึกต่างๆ ซึ่งผู้นำในทุกระดับ โดยรวมถึงผู้นำตามธรรมชาติที่พี่น้องให้ความเคารพนับถือ

3) **พี่น้องประชาชน** – ตัวบุคคล เช่น ประชาชนที่เป็นกลุ่มสตรี บทบาทของสตรีที่มีส่วนร่วม ผู้ชายจะอยู่ในกลุ่มผู้นำ ควรให้เขามีบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริม น่าจะรู้วิธีการแก้ไขในส่วนของเด็ก เยาวชน ได้มีส่วนร่วม ให้การเสนอแนะ น่าจะเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วม ครอบครัว พ่อ หรือลูก ลูกหรือแม่

4) **นโยบาย** รัฐบาลอาจมีข้อจำกัด คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย ต้องมีการส่งเสริมในแง่งบประมาณต่างๆ อย่างจริงจัง

ขั้นตอนที่ 7 การประชุมครั้งที่ 6 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 5

กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 5 ได้จัดประชุม ในวันจันทร์ที่ 20 พฤษภาคม 2556 เวลา 13.30 – 16.00 น. ณ ห้องประชุมพิภูลทอง ชั้น 1 โรงแรมอิมพีเรียล อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกอบด้วย

1. พล.ต.ท. ดร.ณรงค์	กุลนิเทศ	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. ดร.ปัญญารัตน์	ปานทอง	นักวิจัย
3. พล.ต.ต.สุเมธ	พงษ์ลิมานนท์	นักวิจัย
4. นายสุรพร	พร้อมมูล	นายอำเภอเมืองนราธิวาส
5. พันตำรวจเอกสมบัติ	หวังดี	รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส
6. พันตำรวจโทเฉลิมชัย	บุญศิริ	สบ 3 สภ.เมืองนราธิวาส
7. พันตำรวจเอกภักดี	ปรีชาชน	ผกก.สภ.บาเจาะ
8. พันตำรวจตรีวันชัย	นนท์อ่อน	สารวัตรอำนวยการ สภ.ยิงอ
9. ร้อยตำรวจเอกเสรี	หะยีดิง	ผู้แทน ผกก.สภ.ตากใบ
10. นายอาหะมะ	บินอุเซ็ง	เลขานายกเทศมนตรีบาเจาะ
11. นายอับลาลิ	เจ๊ะเต๊ะ	นายก อบต.ยิงอ
12. นาวาตรีปริญญา	แดงพลับ	รอง ผบ.ฉก.นราธิวาส 32
13. พันตำรวจโทพิเชษฐ์	รักด้วง	รอง ผกก.สส.สภ.ตากใบ
14. ร้อยตำรวจเอกอัสบิร	ปือราเต	รองสารวัตร
15. ดาบตำรวจสมชาย	ปานเอียง	ผู้บังคับหมู่ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 5 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกทักษะการเล่าเรื่องและถ่ายทอดสู่ผู้อื่น รูปแบบการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Story Telling) ครั้งนี้ให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล่าเรื่องจากประสบการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษาเกี่ยวกับความรู้ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

การที่จะเริ่มเล่าเรื่องนั้น ประธานในที่ประชุม คือ พล.ต.ท. ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ ได้อธิบายถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

นายสุรพร พร้อมมูล

การทำงานในพื้นที่ต่างจากปกติ พื้นที่นี้จึงเป็นพื้นที่พิเศษ มีปัญหา อุปสรรคมาก ไม่ว่าจะเป็นบทบาทของฝ่ายปกครองและท้องถิ่น

1) พื้นที่ต้องใช้กฎหมายพิเศษเพิ่มขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติ หรือ ประกาศคณะปฏิวัติ ซึ่งต้องเรียนรู้

2) มิติของฝ่ายปกครอง พื้นที่ตรงนี้ที่หมกหมมเป็นเวลานาน คือความไม่ไว้วางใจ ระหว่างหน่วยงานของเจ้าหน้าที่กับรัฐ เช่น ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นเชิงลึกมากๆ ยังร่วมมือหรือเปิดกันไม่หมด รวมทั้งเจ้าหน้าที่รัฐ

ประชาชนในพื้นที่ ชาวบ้านจริงๆ ยิ่งระแวงเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น ฝ่ายปกครองขับรถเข้าไปในบ้าน ชาวบ้านถอยกลับไปแล้วแอบดู เพราะเกิดความไม่มั่นใจ

3) ความกลัว เพราะจะมีหลายๆ กรณีที่เกิดความรุนแรง คนร้ายแต่งตัวคล้ายเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ อาสาสมัคร บางคนก็สืบไปแล้วเป็นคันร้ายก่อเหตุมาหลายคดี คนร้ายมักแต่งกายคล้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ แล้วบอกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐทำ ดังนั้นจึงเป็นปัญหาที่จะป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมได้ยาก

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง

การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกฎหมายพิเศษ ความหวาดระแวง ต้องการที่จะให้ผู้ใดเสริมต่อในประเด็นนี้หรือไม่ หรือมีกรณีสนับสนุนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

นายอับดุลอาซิ เจ๊ะเต๊ะ

- อบต. ยี่งอ เป็นหมู่บ้านเล็กๆ ความไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่มีน้อยมาก ความหวาดกลัวต่างๆ ชาวบ้านในสมัยก่อนและสมัยปัจจุบันแตกต่างกัน หวาดกลัวอยู่บ้าง แต่สมัยปัจจุบันดีขึ้นมาก สมัยก่อนจะหวาดกลัวมาก

- เจ้าหน้าที่ตำรวจ ปัจจุบันดีขึ้นดีขึ้น สมัยเดิมชาวบ้านจะกลัวตำรวจมาก

นายสุรพร พร้อมมูล

ภาพลักษณ์ของตำรวจในปัจจุบันดีขึ้น สมัยก่อนถ้าเด็กร้องพ่อแม่บอกว่าตำรวจมาเด็กจะหยุดร้องให้ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น มีการปรับนโยบายจากส่วนบนลงมามงานมวลชนของตำรวจเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในสายตาของชาวบ้าน

พันตำรวจเอกสมบัติ หวังดี

ตำรวจเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย ใครก็กลัว ต้นตอเกิดจากประชาชน เมื่อกระทำความผิดก็ถูกจับ ต้องทำความเข้าใจกับประชาชนถึงสภาพปัญหา อุปสรรคมีปัญหา คือ

1) **สังคมวัฒนธรรม** พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นมุสลิม พื้นที่ชาวมุสลิม ถือว่าเป็นภาษาเดียวกันหมด เจ้าหน้าที่มาจากนอกพื้นที่ ไม่เข้าใจถึงปัญหา การดำเนิน การดำเนินการของผู้กระทำความผิด ญาติพี่น้องของผู้ที่ทำความผิดมักจะปกป้องหรือคุ้มครอง

2) ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมาย ในโลกปัจจุบันทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำงานลำบาก ในมุมมองของผู้รักษากฎหมาย เหมือนกับเอื้อประโยชน์ให้กับผู้กระทำความผิด โชตรวนไม่ใส ผู้ต้องขังมีสิทธิหลายอย่าง เข้าไปในเรือนจำมีอาชีพให้ทำ อยู่เหมือนกับสบาย จึงทำให้ไม่กลัวในการกระทำความผิด ชาวบ้านเดือดร้อน

3) เครื่องไม้เครื่องมือไม่พร้อม การกระจายข่าวเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เมื่อคนร้ายแต่งตัวตำรวจไปยิง แล้วบอกว่าเจ้าหน้าที่ทำ การแจ้งข่าวขาดเครื่องไม้เครื่องมือพิเศษในการดำเนินการไม่พอ กว่าที่จะหาพยานหลักฐานได้ หากไม่มีสิ่งเหล่านี้ หากไม่มีเครื่องมือทางนิติวิทยาศาสตร์มาช่วยจะเป็นปัญหาในพื้นที่

4) หน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมาย พื้นที่พิเศษเป็นพื้นที่ซึ่งไม่ใช่อาชญากรรมธรรมดา สภาพทั่วไปเป็นทั้งอาชญากรรมธรรมดา ความมั่นคงยังน้อยอยู่ หากใช้พนักงานสอบสวนธรรมดาไปทำคดีความมั่นคง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ไม่มี หากไม่สามารถลงโทษได้ก็กลับกลายเป็นขยายให้เห็นถึงการกลั่นแกล้งของเจ้าหน้าที่

5) ควรใช้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการที่มีความรู้เกี่ยวกับคดีความมั่นคง บางครั้งมาอยู่เพียง 1 ปี ไม่รู้และไม่มีความชำนาญเพียงพอ ทำให้เกิดปัญหา สิ่งสะท้อน คือ ความขยายผลของประชาชน พนักงานสอบสวนส่งฟ้อง อัยการสั่งไม่ฟ้อง หรืออัยการสั่งฟ้อง แต่ไม่มีความชำนาญ ผู้ร้ายหลุดคดี

6) ควรเป็นแบบเดียวกับของต่างประเทศที่มีกระบวนการยุติธรรมที่พิเศษในคดีที่พิเศษ

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง

3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาพิเศษ ศาล อัยการ ตำรวจ เข้ามาเพียงชั่วคราวช่วยยามแล้วออกไป

พันตำรวจเอกสมบัติ หวังดี

ผู้ก่อการร้ายจะมีเจ้าหน้าที่ทนายความว่าความทุกจังหวัดใน 3 จังหวัด ช่วงแรกๆ ศาลจะลงโทษนำเอาบางประเด็นพิจารณาแล้วตัดสินลงโทษ แต่ทนายหาจุดอ่อนแล้วแก้ต่างให้ผู้ต้องหา

นายสุรพร พร้อมมูล

ทีมทนายความที่ให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาในคดีความมั่นคง น่าจะเป็นทีมเฉพาะที่คอยแก้ต่างทนายความชมรมมุสลิม จะว่าความในเรื่องของความมั่นคง แต่จะมีเพิ่มอีกทีมซึ่งเป็นทีมพิเศษ

พันตำรวจเอกภักดี ปรีชาชน

มิติของตำรวจ ปัญหาในส่วนของภาคใต้ คือ ปัญหาภัยแทรกซ้อน เช่น ปัญหายาเสพติด ของหนีภาษีในพื้นที่ ซึ่งมีส่วนสำคัญเป็นท่อน้ำเลี้ยง และจากการจับกุมเชื่อมโยงกับการแทรกซ้อน ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ในการทำงาน

พันตำรวจโทเฉลิมชัย บุญศิริ

- ปัญหาในการที่ประชาชนไม่ยอมรับการทำงานของเจ้าหน้าที่ หากประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการรวบรวมพยานหลักฐาน หรือการรวบรวมตัวบุคคลมาลงโทษ จะทำให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินคดี หากสามารถแก้ไขให้ประชาชนเชื่อมั่นในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะทำให้ชาวบ้านเกิดการยอมรับ ซึ่งในปัจจุบันเป็นปัญหาที่เจ้าหน้าที่แก้ไขไม่ได้

- ประชาชนพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นไทย-มุสลิม ต้องรู้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีเท่าที่ควร การนำแนวทางพระราชดำริ คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” จะทำให้การแก้ไขปัญหาได้ดีขึ้น นอกจากปัญหาเรื่องยาเสพติดแล้ว จะมีปัญหาในเรื่องการศึกษา ยังด้อยอยู่มาก เช่น โรงเรียนระดับอำเภอของรัฐบาล มีแค่ร้อยละ 10 แต่โรงเรียนของอิสลามมีเป็นพันๆ คน

พันตำรวจตรีวันชัย นนทอ่อน

การบังคับใช้กฎหมาย คนร้ายคนเดียว ก่อเหตุ 30-40 ครั้ง ออกหมายจับแล้ว จับได้มีจำนวนน้อย หากคนร้ายทราบถึงชาวบ้านที่พาให้ชาวบ้านก็จะเป็นอันตราย เช่น มะรือโซ ภรรยาบอกว่าไม่ได้อยู่บ้าน 7-8 ปี แต่ลูกคนเล็กอายุ 3 ขวบ ก็แสดงว่าเข้าออกบ้านเป็นประจำ จึงน่าจะมีผู้ที่มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจับกุมตามหมายจับอย่างจริงจัง

พันตำรวจเอกสมบัติ หวังดี

พี่น้อง 3 จังหวัดบางคนพูดภาษาไทยไม่ได้ ภาษาเป็นเรื่องของความไว้วางใจ หากพูดกันแล้วไม่รู้เรื่องหรือไม่เข้าใจจะทำให้เกิดความเข้าใจได้ยาก และเป็นปัญหาทางด้านการปราบปรามอาชญากรรมอย่างมาก

ร้อยตำรวจเอกเสรี หะยีดี

- สถานภาพในปัจจุบัน คือ ความไม่เชื่อใจ หากไม่เข้าใจจะเกิดความหวาดระแวง
- ความไม่ปลอดภัย คนที่เห็นเหตุการณ์ หากเอาเขามาเป็นพยานเขาจะกลัว
- กระบวนการยุติธรรม ประชาชนไม่มีองค์ความรู้ในเรื่องกระบวนการยุติธรรม

นาวาตรีปัญญา แดงพลับ

- ต้องศึกษาวัฒนธรรมที่นี่ว่าเป็นอย่างไรกันบ้าง แรงสนับสนุนที่จะให้ได้ก็ไปเรียนสายสามัญไม่มีโรงเรียนปอเนาะแข่งกันเปิด สังคมที่นี่เชื่อมั่นต่อตัวผู้นำเป็นหลัก แนวทางแก้ไขที่จะให้มีส่วนร่วมมือ ต้องผลักดันในเรื่องการศึกษา หากปล่อยให้มีการเรียนศาสนาไปเรื่อยๆ ภาษาไทยก็จะหมดไป

- การเยียวยา ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ จึงเอาผิดกับผู้กระทำผิดไม่ได้ ทุกวันนี้เหมือนกับสนับสนุนผู้กระทำผิด อยากให้คณะช่วยเหลือ อย่างน้อยเป็นข้อมูล

- การร่วมมือ ทางหมู่บ้านเอง ทุกๆ พื้นที่การเชื่อในกลุ่มผู้นำ เจ้าหน้าที่ไม่ได้ทำงานตลอด 24 ชั่วโมง ความเชื่อถือต่อผู้นำจึงมีมากกว่าเจ้าหน้าที่

- รูปแบบน่าจะนำร่องก่อนแล้วค่อยๆ ขยายวงออกไปโดยทางหน่วยจัดหรือเจ้าของงบประมาณจัดจะ ทำอย่างไร หน่วยการปกครอง ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น อบต. เทศบาล ผู้นำศาสนาต้องมีโครงการนำร่องก่อน หากมีการอบรมโดยไปดูพื้นที่ต่างจังหวัด หากกลุ่มเป้าหมายไปนอกพื้นที่ ส่วนเวทีของการเสวนาแลกเปลี่ยน น่าจะมีในการอยู่ร่วมกัน ส่วนรูปแบบอื่นๆ เช่น เครือข่ายเน้นเจาะจงลงไปที่ระดับ หากนำไปแล้วได้ใจชาวบ้าน จะมีการพูดต่อ เช่น **โครงการเครือข่ายร้านน้ำชา** ซึ่งจะมีผลทั้งทางด้านบวกและลบ ร้านน้ำชา คือ วิถีชีวิตของชาวบ้าน **เครือข่ายของร้านน้ำชา** วิธีการคือกินน้ำชากับชาวบ้านโดยลงไป เพราะเป็นศูนย์รวมของชาวบ้าน **หม้อต้มน้ำชา** เราจัดหาให้ หรือ สัญลักษณ์ที่มีในร้านน้ำชา เช่น รูปในหลวง ราชินี ทำไปเรื่อยๆ และ หมุนเวียน และนายอำเภอจะหวนกลับมาอีก เป็นรูปแบบอื่นๆ ให้กับชาวบ้าน

- เล่นฟุตบอลตระเวนไปเรื่อยๆ ตามหมู่บ้านจะมีชาวบ้าน + วัยรุ่น แล้วให้สปอนเซอร์ เครื่องดื่มเกลือแร่ที่ลงไปนั้น จะมีคนที่ชาวทั้งหมด + เทาๆ จะได้ว่าตอนนี้เป็นนายอำเภอและปลัดอำเภอไปเรื่อยๆ ทำให้ลง ถึงระดับชาวบ้านรากหญ้า

นายอาหะมะ บินอุเซ็น

น่าจะมีการอบรมนายอำเภอ หากนายอำเภอดีๆ จะไม่มีปัญหา อย่าไปมองชาวมุสลิมแบบดูถูกว่าเขา ไม่มีความรู้ ด้อยโอกาส ยากจน

นายสุรพร พร้อมมูล

- คนตำแหน่งเดียวกัน เช่น นายอำเภอไม่เหมือนกันแต่ละคน Style ไม่เหมือนกัน บางคนมีข้อจำกัด หลายเรื่อง นโยบายหรือกฎหมาย การถ่ายทอดลงไปพื้นที่ตำบล หมู่บ้านไม่เหมือนกัน บุคลิกลักษณะไม่เหมือนกัน อะไรที่ทำให้เกิดขึ้นได้ คือ

- อบรมนายอำเภอ

- ผู้กำกับกับการสถานีตำรวจ + นายอำเภอ ต้องอยู่ด้วยกัน

พันตำรวจเอกสมบัติ หวังดี

ในเรื่องการเข้าถึงชาวบ้านหากทำให้ได้ใจประชาชน จะเข้ามาหาเราเอง หากคนแก่เข้าไปดูแลสอนดี หรือไม่ เขาจะพูดไม่จบ แต่ต้องมีความจริงใจ + ต่อเนื่อง คนที่ดีเข้าไปเยี่ยมเยียนและกินข้าวทุกบ้าน มีอะไรซื้อของไป ซื้อผลไม้ไปฝากเขา จะมองว่าเราเข้าถึงการแบ่งปันชั้นระหว่างเขาและเรา ก็จะไม่หึงหรือมีน้อย หากเราไปหาเขาแต่เขาบอกเราเป็นเพราะเดือดร้อน มีกลยุทธ์ + วิธีการที่จะไปช่วยเขา แต่ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเขาด้วย เพราะการป้องกัน + ความปลอดภัยเป็นทั้งด้านบวกและด้านลบ

การประชุมครั้งที่ 7 กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 6

กิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 6 ได้จัดประชุม ในวันอังคารที่ 21 พฤษภาคม 2556 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมบังสุริย ชั้น 1 โรงแรมเก็นติ้ง อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกอบด้วย

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. พล.ต.ท. ดร.ณรงค์	กุลนิเทศ	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. ดร.ปัญญารัตน์	ปานทอง	นักวิจัย
3. พล.ต.ต. สุเมธ	พงษ์ลิมานนท์	นักวิจัย
4. นายธเนศร์	ลือแม	ผู้แทนนายอำเภอสุโขทัย
5. พันตำรวจเอกนิตินัย	หลังยาหน่าย	รอง ผบก.นราธิวาส รรท.ผกก.สภ.สุโขทัย
6. ร้อยเอกกิตติพงษ์	มันเชตวิทย์	นายทหารการข่าว ฉก.นราธิวาส 36
7. ร้อยตำรวจเอกสุเมธ	กนกเหมพันธ์	รอง สว.ตม.จว.นราธิวาส
8. ร้อยตำรวจเอกกิตติศักดิ์	ศรีวิจิตร	รอง สว.ป.สภ.สุโขทัย
9. ร้อยตำรวจตรีสนธิ	ขวัญคำ	รอง สว.ป.สภ.มโนะ
10. นายธานินท์	ทองชโซค	ผอ.สวท.สุโขทัย
11. นายทิพย์พนตร	นิลโอภา	เจ้าหน้าที่ป้องกันฯ เทศบาลตำบลป่าเสม็ด
12. นายพิรวัส	เตวิชพัชรพงษ์	เลขานุการนายกเทศมนตรีสุโขทัย
13. นายปฏิวัติ	เด่นร่ามคาน	กำนันตำบลป่าเสม็ด
14. นายไพสิฐ	จารุพศ	กรรมการหอการค้าจังหวัดนราธิวาส
15. นายชีวล	เด่นชีวา	ผู้นำชุมชนป้อมเรียง
16. นางสาวสุธานี	บินตาละ	ผู้สื่อข่าวท้องถิ่นอำเภอสุโขทัย
17. นางสาวกุศลสิน	สุวรรณโณ	นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ
18. ดาบตำรวจสมชาย	ปานเอียง	ผู้บังคับหมู่ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การเล่าเรื่อง (Story Telling)” ครั้งที่ 5 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกทักษะการเล่าเรื่องและถ่ายทอดสู่ผู้อื่น รูปแบบการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Story Telling) ครั้งนี้ให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล่าเรื่องจากประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ก่อนที่จะเริ่มเล่าเรื่องนั้น ประธานในที่ประชุม คือ พล.ต.ท.ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ ได้อธิบายถึงความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

นายธเนศร์ ลือแม

เป็นที่ทราบกันดีว่าในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สุโขทัย เป็นเมืองพาณิชย์เป็นเมืองใหญ่ เป็นเป้าหมายของกลุ่มที่ไม่สงบ จึงมีการกำหนดมาตรการในการป้องกันความปลอดภัยในชีวิต

ในปี พ.ศ.2547 ในตัวเมืองโดยเฉพาะสุโขทัย เดินทางเข้าออกมีจุดตรวจ ตามใบหรือสุโขทัยปาดิ จะมีจุดตรวจ ในตัวเมืองก่อนปี พ.ศ.2547 เป็นเมืองท่องเที่ยว แทบไม่มีทหาร แต่ในปัจจุบันมีการตรวจสอบการ

ไปละหมาด ประกอบศาสนกิจ ต้องมีการตรวจสอบระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ.2547-ปัจจุบัน รวม 9 ปี ทำให้ประชาชนต้องยอมรับสภาพ และมีความเข้าใจในหลักคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนจากปี พ.ศ.2547 ยังมีน้อย แต่เมื่อได้ทำงานร่วมกัน 3 ฝ่าย ฝ่ายเจ้าหน้าที่ ในตัวเมืองมีกลุ่มพายุหรือกลุ่มสัปปะรด ตามแนวชายแดน มีกองร้อย ตชด. มีด่านถาวรและมีจุดผ่อนปรน 5-6 จุด ได้มีการประกาศจุดผ่อนปรนเป็นบางส่วน

ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันปราบปราม ถ้ามองผลกระทบในด้านบวกอาจเปลี่ยนแปลงวิกฤตเป็นโอกาส เช่น การประกาศกฎอัยการศึกจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานง่ายขึ้น

นายไพลีฐ จารุงศา

- ความหวั่นกลัวผู้ก่อความไม่สงบหลังจากเจ้าหน้าที่ถอยตัวออกไป ชาวบ้านจะเกิดความหวาดกลัว จะไม่กล้าเป็นพยาน เจ้าหน้าที่ตำรวจ พยานหลักฐานและพยานบุคคล พยานที่ให้การในชั้นสอบสวนจะเกิดความหวาดกลัว คดีครูจุลิน คนที่อยู่ในหมู่บ้านเกิดความหวาดกลัวเพราะหลังจากไปเป็นพยานที่ศาลแล้วถูกยิงตาย

นายพีระวัส เตรชัยพัชรพงษ์

ฝากความหวังกับเจ้าหน้าที่ทุกๆ ครั้งมีผลกระทบกับจังหวัดโดยมีผลกระทบต่อเนื่องต่อการค้าอย่างมาก หน่วยงานของเอกชนได้มีการแจ้งข่าว แจ้งเบาะแส จะรอเจ้าหน้าที่อย่างเดียวยังคงไม่ได้ ประชาชนต้องเป็นหูเป็นตาและแจ้งข่าวสาร แต่ได้แค่หวังเมื่อไหร่จะจบเสียที

- วัฒนธรรม ศาสนา ประเพณีเกี่ยวกับความเชื่อ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศาสนา โต๊ะอิหม่าม จะเป็นผู้นำต้องเข้าไปขอความร่วมมือ ทำให้เกิดความหวงแหนในท้องถิ่น หากชาวบ้านให้ความร่วมมือเชื่อได้ว่าผู้ก่อความไม่สงบจะไม่สามารถเข้าไปได้ ฝ่ายรัฐต้องเพิ่มในเรื่องนี้

- เมื่อชาวบ้านเกิดความมั่นใจแล้ว รัฐต้องปูนบำเหน็จในการดูแล ให้ความคุ้มครองพยานต่างๆ ประชาชนที่เป็นพยานมีความหวาดกลัว

- ได้รับรู้ในการสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นวัยรุ่น ถูกปลุกฝังในเรื่องความเชื่อ การแบ่งแยกดินแดน ภาครัฐขาดการเหลียวแล ต้องไปสอดส่องดูแล ลงไปในสถานศึกษา เช่น **ตาฎีกา**

- **ทัศนสถาน** ควบคุมผู้ต้องหาที่ไม่เพียงพอ ผู้ต้องหาบางคนให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่เมื่อกลับเข้าไปแล้วถูกทำร้าย หากมีการควบคุมถูกต้องได้สัดส่วนก็จะทำให้เกิดความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่มากขึ้น

นายปฏิวัติ เด่นอร่ามคาน

ในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมต่างๆ ตำบลปาเสมัสเป็นตำบลที่ใกล้เมืองสุโงโก-ลก ปาเสมัสเป็นวงนอก วงใน คือเทศบาลเมือง หากจะก่อเหตุในเมืองต้องผ่านจากวงนอกก่อน ในหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านเปิดเป็นชุมชนแออัด การตรวจในพื้นที่ไม่ค่อยสะดวก ชาวบ้านกลัวทหารที่มาล้อม กำนัน ผู้ใหญ่บ้านรับนโยบายมา ความเลวร้ายของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะไม่ค่อยมีความคิดแตกต่าง หากใช้พระราชกำหนดเกี่ยวกับกฎหมายแรงๆ ต้องคำนึงให้มาก ในตำบลปาเสมัส ปัญหาในเรื่องยาเสพติดมีมาก ชาวบ้านจะร่วมก็ไม่กล้าร่วม เมื่อจับผู้ทำผิดแล้วปล่อย ก็จะไปทำร้ายชาวบ้านอีก

พันตำรวจเอกนิตินัย หลังยาหน่าย

ทำงานด้านมวลชนมานาน ปัญหาที่เกิดขึ้นประชาชนทั้ง 3 จังหวัดไม่ให้ความร่วมมือในปีทุกปีจะเกิดขึ้นในเดือน**รอมฎอน** มากที่สุดคิดว่าเป็นจิตวิทยาอย่างหนึ่งที่ไม่ให้ประชาชน ไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชนในช่วงเดือนรอมฎอน จะทราบหรือไม่ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเข้มงวดกวดขัน เพราะมีการก่อเหตุร้ายช่วงที่ละหมาด ปัญหาที่เกิดขึ้นจะกระทบทางด้านเศรษฐกิจ เวลา 5-6 โมง ตั้งด่านตรวจเป็น

ปัญหาในเรื่องการทำละหมาด ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไปทะเลาะกับประชาชน ผู้ก่อการร้าย ยุให้เกิดการขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับผู้ละหมาด การไม่เข้าใจในเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี หากประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ และไม่มีความปลอดภัยในชีวิต+ทรัพย์สินในเดือนรอมฎอน ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมาตั้งด่านจับหรือกวดขันมีอีกมากมายที่มองไปในชุมชนต่างๆ ที่ไม่เข้าใจในวิธีคิดอย่างนี้ให้เจ้าหน้าที่รัฐไประแวง แต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มวาเดห์ พวกเราเปลี่ยนเจ้าหน้าที่บ่อย กำลังมาจากหน่วยบนมาก แต่ทำให้เป็นกำลังใจน้อย เพราะกำลังกระจายไปอยู่ในจุดต่างๆ โดยระแวงว่าประชาชนเป็นผู้ร้ายไปเสียหมด ในปี 2553-2554 เคยเป็นผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรสุโขทัย-ลก เป็นชาวมุสลิมมีพื้นที่ในจังหวัดสตูล

- **ประเด็นปัญหาแรกในเรื่องการป้องกัน** มิติของเจ้าหน้าที่ตำรวจมี 2 ภาคส่วน คือ อาชญากรรมปกติและอาชญากรรมด้านความมั่นคง ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ทหารเข้าร่วมด้วย

- ปัญหาในเรื่องอาชญากรรมความมั่นคง เมื่อหลายฝ่ายเข้ามาทำงาน การบูรณาการการทำงานในระดับสูง อาจมีเอกภาพแต่ในระดับปฏิบัติอาจไม่มีเอกภาพเพียงพอ เช่น ตำรวจอยู่ส่วนตำรวจ ทหารอยู่แต่ทหาร

- ความหวาดระแวง อาสาสมัครเป็นพี่น้องประชาชนในพื้นที่มีพยานหลักฐานในการนำไปสู่คดีเจ้าหน้าที่อาสาสมัคร บางคนเคยเป็นผู้ต้องหา เกิดความหวาดระแวงในอาสาสมัครว่าเป็นสายให้ฝ่ายตรงข้ามหรือไม่

- แนวคิดของฝ่ายก่อเหตุรุนแรงได้ตั้งสมมติฐาน คือ ทหารหรือแนวร่วมเป็นเหมือนปลา ประชาชนเป็นเหมือนน้ำ และปลาแยกออกไป ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่ยากมากที่จะแยกปลาออกจากน้ำ การไปตรวจค้นบ้านคนแล้วทำให้ชาวบ้านขังๆ มาร่วมมือเป็นเรื่องยากมาก การแสวงหาความร่วมมือเป็นเรื่องที่ฝืน เพราะเราใช้พระเดชกับประชาชน พระคุณน้อยมาก

- การทำงานต้องทำร่วมกับพี่น้องประชาชน ความร่วมมือจะทำให้เกิดความชัดเจนค่อนข้างยาก มีหลายคดีที่คนเป็นพยานหมดกลัว นอกจากพี่น้องประชาชนพอไปถึงชั้นศาลพลิกไม่รู้ไม่เห็น กลับคำให้การ

- ในกรอบของพื้นที่สุโขทัย-ลก พื้นที่สุโขทัย-ลกเป็นพื้นที่ค่อนข้างอ่อนไหว ชาวบ้านที่จะเข้าไปมีน้อยมาก หากเกิดเหตุในสุโขทัย-ลกจะกระทบในระดับประเทศ

- เมื่อวันเสาร์ที่ผ่านมาโรงเรียนเอเชียที่ถนนเจริญเขตในสุโขทัย-ลกเกิดการระเบิดขึ้น พอรุ่งเช้าก็เงียบไปหมด

ร้อยตำรวจเอกสุเมธ กนกเหมพันธ์

ทราบในปัญหาบางส่วน ลักษณะงานของตรวจคนเข้าเมือง ทั้งบุคคล ยานพาหนะ ต่างด้าว งานตรวจเมื่อคนเข้าออก จะนำเอา Passport มาตรวจ ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ บัตรผ่านแคบจะใช้เฉพาะพื้นที่ ซึ่งอยู่ติดกับชายแดน ผู้บังคับบัญชาระดับสูงหาทางแก้ไข เดิมใช้วิธีสแกนออกมา การใช้ระบบแมนวลใช้ตรวจสอบได้จำนวนละ 1,000 คน ขอสนับสนุนความคิดในเรื่องวัฒนธรรม ภาษา หากผู้เข้ามาในพื้นที่ไม่สามารถแก้ไขได้ก็จะ เป็นปัญหา

ร้อยเอกกิตติพงษ์ มั่นเขตวิทย์

- มีโอกาสได้ทำงานใน 2 พื้นที่ คือ อำเภอนะนะ ซึ่งเป็นของชนบท ป่า ภูเขา เข้ามาอยู่ในเขตเมือง คือ อำเภอสุนทรารมย์ ในภาพรวมเห็นด้วย เป็นความยากลำบากของแต่ละหน่วยงานจากส่วนกลาง อำเภอนะนะ คือ การทำงานในเขตชนบทเข้าไปหาชาวบ้าน พบว่า ชาวบ้านจะเดินหนี เมื่อเข้าไปพูดคุยด้วย ส่วนที่จะเป็นหัวรุนแรง 20-30 % ที่เหลืออยู่กลางๆ ระหว่างความเห็นว่าความปลอดภัยในชีวิต + ทรัพย์สินของตนเอง เมื่อมีคนในครอบครัวหรือญาติพี่น้องเกิดความสูญเสียก็จะเกิดความร่วมมือ

- ภาพรวมในความคิด ส่วนประเด็นหลัก คือ ภัยแทรกซ้อน เช่น เรื่องยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายในพื้นที่ซึ่งเข้ามา แรงงานต่างด้าวต่างๆ เป็นจุดหนึ่งหรือเป็นอีกชั้นหนึ่งที่ทำให้ยากขึ้นไปอีก แนวความคิดของฝ่ายทหารที่บางคนอยู่เป็นเทอมหรืออยู่ยาว ตามแนวความคิด คือ มีทั้งดี + เสีย **ข้อเสีย** ความกล้าหรืออุดมการณ์ก็จะกลืนไปกับบางเรื่อง **ข้อเสีย** มากแรกๆ ไม่เข้าใจในการปฏิบัติ **ข้อเสีย** ต้องเข้ามาเรียนรู้กันใหม่

- เมื่อก่อนเคยมีแนวความคิด ในเรื่องของการ Include คนเข้ามา ทุกครั้งที่รบกันขึ้นแตกหัก คือเกลือบเป็นนอน

- ประชาชนเป็นจุดตรงประเด็นของเจ้าหน้าที่ทหาร หากชาวบ้านมีส่วนร่วม ยิ่งให้ข้อมูลมากก็จะกระทบกับตัวเองมาก มาตรการในการปิดกั้นหากสามารถให้ข้อมูลในพื้นที่ จะยิ่งกระทบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำอย่างไรจึงจะให้ประชาชนมีความร่วมมือแล้วไม่เกิดผลกระทบต่อชาวบ้าน

นายชีวพล เด่นชีวา

ในอดีตประสบการณ์บางสิ่งบางอย่างยังติดใจ เมื่อเป็นเด็กๆ บางทีพวกเราไม่เข้าใจในอดีต พวกผมถูกเรียกว่าพวกแขก คือ พวกที่อยู่ต่างประเทศเข้ามาอยู่ที่นี้ พอตอนที่ไปเรียนเรียกว่า บัง เหตุการณ์ในอดีตทุกอย่างในสมัยนั้นไม่สามารถสอบผ่าน ม.8 ได้ มีฐานทัพอเมริกาอยู่ในประเทศไทย อะไรหลายๆ อย่างซึ่งได้ทำงานกับ G.I. หรืออเมริกา กลยุทธ์ หลายๆ อย่างเหมือนกับ G.I.

ในสมัยนั้น กลับมาอยู่ในบ้านครั้งที่แล้วปีเศษกลับมาที่สุโขทัย-ลก เป็นไปรษณีย์จนเกษียณ สมัยนั้นเกิดอะไรบางอย่าง การถูกยิงนำไปถึงกลางสนามบ้าง กลางถนนบ้าง ไม่ทราบว่าเป็นเพราะอะไร แต่มาทีหลังเมื่อปะติดปะต่อเป็นอย่างนี้ เอาความรู้สึกของความเป็นมุสลิม ได้เป็นข้าราชการมีแต่พระเดชไม่มีพระคุณ ไม่ได้ให้ความไว้วางใจในการเป็นราชการ ซึ่งจะกระทำในเวลานั้น จะไม่ค่อยดีเท่าไร ทำให้เกิดความฝังใจตลอดมา จนเขาไม่ค่อยจะเชื่อหรือให้ความไว้วางใจ ข้าราชการพวกที่รักประเทศ ทำอย่างไรจึงจะคิดว่า เขาคือเรา ต่อหน้าอย่างลับหลังอย่าง ต่อหน้าสร้างว่าเขาจะเป็นมิตร แต่ลับหลังเขาเป็นศัตรู ทำไมมาเลเซียเมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้น คนของเขาให้ความร่วมมือเป็นสายให้ แต่ของเราทำไมไม่ช่วยกัน

นายธานินทร์ ทองโชค

- ความแรงในพื้นที่มีมากขึ้น พฤติกรรมที่กระทำเกิดขึ้นเหมือนกับไม่ได้เป็นมนุษย์ในเล่มหนังสือพิมพ์ จะมีภาพถ่ายอาชญากรรมเกือบทั้งเล่ม แต่ถ้ามองในพื้นที่ ปัญหาที่สำคัญ คือ ผู้ก่ออาชญากรรมมีอายุน้อยลง ปัญหายาเสพติดจะแรงกว่าเรื่องเศรษฐกิจ บางคนโดนเด็กเข้าไปทำร้ายร่างกาย แย่งชิงของมีค่าไปเด็กจะเป็นเครื่องมือของผู้ก่อเหตุในพื้นที่

- ยาเสพติดมีให้เห็นอยู่ทุกๆ วัน คนในพื้นที่เป็นผู้ค้ารายใหญ่ จะมีผู้ก่ออาชญากรรมมากขึ้น

- ประชาชนในพื้นที่มักจะไม่วอมส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษา การไปทำงานหรือแข่งขันกับพื้นที่อื่นเป็นไปได้ยาก เช่น จบจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปริญญาตรีสอบเป็นคนขับรถ งานมีน้อยแต่คนมีเยอะ จะกระทบกับพื้นที่ในขณะนี้ คนที่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ต้องตายหรือย้ายไปอยู่ในพื้นที่อื่น ภาษาพูดภาษาไม่เข้าใจ ปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น

นางสาวสุธานี บินตาละ

ในฐานะสื่อท้องถิ่น ประชาชนดูข่าวท้องถิ่นมาก ปัญหา คือ ข้อเท็จจริงที่ได้รับจากหน่วยงานความมั่นคง เช่น เหตุการณ์ระเบิดโรงแรมเอเชียที่เกิดขึ้น การให้ข่าวหรือการสื่อสารยากที่จะได้รับความถูกต้อง มั่นคง ให้ข้อมูลกับสื่อ ให้ข้อเท็จจริงทำไมโรงเรียนถูกระเบิด คนไม่ตายแต่กลับให้ข่าวมีคนตาย

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง

ประชาชนอยากให้ข้อมูลแต่สุดท้ายก็ไม่ปลอดภัย เอาเจ้าหน้าที่มากมาย ก็ไม่ใช่จะดี อยู่ไปนานๆ อาจเป็นการกลั่นกลาย

ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมมีผลต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่มีแล้วเกิดการร่วมมือ ได้นำไปสู่ความสำเร็จต่อการดำเนินคดี ได้รับผลดีอะไรบ้าง มีหมู่บ้านไหนที่สร้างมวลชนดีเป็นตัวอย่างที่ดี หากประชาชนให้ความร่วมมือ หรืออยู่ในฝั่งเดียวกับเจ้าหน้าที่

นายธนทร์ ลิ้ม

ปัจจัยที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมมี 3 ประการ

1. บุคคลนั้นได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมหรือไม่ เช่น การรักษาความปลอดภัยของหมู่บ้าน สามารถให้ประชาชนอยู่ได้อย่างปกติสุข ประชาชนก็จะให้ความร่วมมือ

2. ความตระหนักว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนนั้น หมู่บ้านโตะแดง ในหมู่บ้านนี้จะเกิดอาชญากรรมน้อยมาก เพราะในหมู่บ้าน ประกอบอาชีพในการทำงานสวนยาง โจรไม่ไปลักขโมยบ้านเขา คือ เขาจะช่วยกันในทุกๆ กิจกรรม จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

3. การประสานงานของเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน

- ความรักความสามัคคีในชุมชน ประชาชนรู้ว่าเขาได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากน้อยเพียงใด

นายไพลีฐ จารุงศา

- ภาคเอกชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี การตั้งโทรศัพท์วงจรปิด หรือ เปิดไฟสว่างในเวลากลางคืน หรือมีการสอดส่องผู้กระทำ เช่น ในส่วนที่เป็นส่วนกลางมีแค่บดติดตั้งบดดูแลรักษาไม่มี รวมทั้งในส่วนขอเทศบาลอีกส่วนหนึ่ง การดูแลรักษาต่อ ประชาชนทุกๆ ไป มีกันเกือบหมด เมื่อมาถึงได้ขอข้อมูลไปดู

- มีเหตุการณ์หนึ่ง ทางอำเภอ กองทัพ ตำรวจ มารอดู คือ แยกกันไปหลายครั้ง ควรมาด้วยกันไม่ควรแยกกันมาขอ ทำให้ทำงานลำบากและซ้ำซ้อน

นายพีรวัส เตธัชพัชรพงษ์

กล้องวงจรปิดในเทศบาลเมืองสุโขทัย-ลก ได้ร้องขอไปทางส่วนกลาง รอนายกฯ ได้เข้ามาเยี่ยมกลุ่มพายได้ขอว่า การขอกล้องวงจรปิด ปรากฏว่า ผู้ได้รับข้อมูลไม่มาติดตั้งให้ จึงของบประมาณเพื่อมาดำเนินการเองแต่ไม่ได้ นายกเทศมนตรีจึงต้องช่วยกันเอง เพราะหวังพึ่งรัฐบาลไม่ได้แล้ว เทศบาลจึงได้ร่วมมือกับภาคประชาชน ภาครัฐไม่ได้ส่งเสริมและส่งมาน้อยมาก

- ภาครัฐไม่ได้ห่วงใยต่อเนื่อง ขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจาก เจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดกำลังอยู่ที่ จะปฏิบัติงานในสุโขทัย-ลก

นายปฏิวัติ เฒ่นอรัมคาน

ในปี พ.ศ.2550-พ.ศ.2551 มีกลุ่มอาร์.เค.เค.มากในสุโขทัย-ลก ซึ่งเป็นฝ่ายตรงข้ามของรัฐ มีครั้งหนึ่งเกิดเหตุที่หมู่บ้าน มีเด็กวัยรุ่น 2 คน เด็กคนนี้อยู่ในเทศบาล ถามว่าชาวบ้านไม่มีส่วนร่วมก็ไม่จริง จับเด็ก 2 คนนี้ เป็นอาร์.เค.เค. เป็นเพราะชาวบ้านแจ้งกำนันว่ามีคนแปลกหน้าเข้ามาในหมู่บ้าน 2 คน ได้แจ้งให้อำเภอทราบ อำเภอนำกำลังเข้ามาจับ มีฝูงยางครอบมาโดยเป็นพลาสติก เป็นถุงใส่ผ้ามีมีดอาวุธ เป็นกรณีอย่างหนึ่งที่จับได้ ซึ่งได้จากการร่วมมือของชาวบ้าน ซึ่งมีสามัญสำนึกและมีข่าวสารที่ทางรัฐได้แจ้งให้ทราบ

- กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่ได้ขึ้นศาล เด็กอายุ 17 ปีปล่อยตัวเพราะพยานอ่อนแล้วส่งกลับไปมาเลเซีย

- ชาวบ้านที่มีส่วนร่วมในการเฝ้าดูแลสถานที่ราชการ ชาวบ้านมีส่วนร่วม โทรศัพท์ติดต่อมาก็เข้าใจแล้ว เพราะต้องการมีความสุขสงบในชีวิตและทรัพย์สิน

- CCTV. บางครั้งไม่บูรณาการ ในหมู่บ้านนอกเมืองและในเมือง ต้องมีเจ้าหน้าที่ดูแลเครื่อง CCTV. บางครั้ง Monitor เข้าไปอยู่ในโรงเรียนแต่ไม่มีคนดู ตำรวจเข้าไปควบคุมและระวังเหตุได้ ควรจะดูการระงับเหตุ ไม่ใช่เกิดเหตุแล้วมาดู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายก อยากจะติดใกล้ๆ บ้านของตนเอง

- เดือนรอมฎอน เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องการจะส่งเสริมให้ประชาชนรักรัฐบาล รักชาติ เขาอยากจะเปิดกับครอบครัวเขา อบต.หรือเทศบาลส่งเสริม เดือนรอมฎอน อย่งไปสร้างมวลชนมากไปเลือกคนเป็นร้อยละ คนหุงข้าวเองลำบาก ดูด้วยว่าชาวบ้านจะเหนื่อยหรือไม่เหนื่อย

พันตำรวจเอกนิพนธ์ หลังยาหน่าย

ประชาชนอยู่ในพื้นที่ออกไปตามมัสยิด ถูกตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ราชการ เป็นการที่รอทั้งวันแล้วทำไมต้องมารอตรวจสอบอีก

นายพีรวัส เตริชพัชรพงษ์

การละหมาดที่มัสยิดจะมีเวรว่าวันนี้หรือวันนั้นของมัสยิดใด จะได้ดำเนินการตามความเหมาะสม เป็นการร้องขอจากโต๊ะอิหม่ามประจำมัสยิด หากต้องการการสนับสนุนให้แจ้งเทศบาลได้

ร้อยตำรวจเอกกิตติศักดิ์ ศรีวิชัย

- ประชาชนไม่ชอบเจ้าหน้าที่ตำรวจและไม่เข้าใจในการทำงานมวลชนทั้งระบบ คนที่จะมาหา นายอำเภอต้องรู้จักนายอำเภอ ประชาชนจะเชื่อมั่นต่อคนที่รู้จัก หากไม่รู้จักก็ไม่อยากจะไปพบ จากการได้ร่วมกับโครงการในหลายๆ โครงการ ได้ทำและสอบถามประชาชนเป็นความโชคดีของสุโขทัย-ลก มีกลุ่มพายุ กลุ่มหมวกแดง ในหลายๆ กลุ่ม เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องทำตามกฎหมาย จราจรจับได้ผลประโยชน์ การละเว้นหรือ ปล่อยละเลยได้หรือไม่ หากไม่ทำทั้งระบบจะเกิดปัญหา ได้ดูแลอาสามัครพิทักษ์เมือง บางครั้งใช้กำลังดูแลหลังประชาชน จะทำอะไรให้ประชาชนมีความสุขมากที่สุด

- เคยโดนระเบิดที่จะแนะ ไปสอนนักเรียนชั้น ป.6 จำนวน 1 ภาคเรียน ใช้หลักจิตวิทยาใน 100 คนให้เด็กเป็นคนดีได้ 20 คน ติดชั้นตอนที่คนจะเป็นลูกค้ายาเสพติด นโยบายของตำรวจเป็นนโยบายที่ดีแต่ไม่ค่อยจะเอามาปฏิบัติ ไทยพุทธติดขัดที่พูดภาษาวิไม่ได้ งานตำรวจไม่ได้พบปะกับประชาชนอย่างจริงจังจึงทำความรู้จักกับกำนันในทุกหมู่บ้าน เกิดความหวาดกลัว คนที่ทำงานด้านมวลชนมาประชาชนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมจริงๆ ไม่หลอก

พันตำรวจเอกนิพนธ์ หลังยาหน่าย

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กระบวนการทำงานในองค์กรของรัฐต้องใช้งบประมาณ ข้อหลักๆของงบประมาณ

ความมั่นคง โดย กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้าเป็นเจ้าของงบประมาณ

ด้านพัฒนา ศอ.บต.เป็นเจ้าของงบประมาณ

ทั้ง 2 หน่วยงานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้ง 2 ฝ่ายต้องขับเคลื่อน มีหลายอย่างที่เกิดปัญหา ซึ่งมองว่าไม่ชัดเจน เช่น ตำรวจมีการแต่งตั้งตำรวจอาสา แต่การปฏิบัติจริงๆ ยังไม่เกิดขึ้น ตำรวจอาสาให้เงินเดือนเดือนละ 5,000 บาท ทำมา 3 เดือนแล้วยังไม่ได้เงิน ปัญหาจึงเกิดขึ้น

- ผลที่เกิดขึ้นได้จากการป้องกันมากกว่าอาสาสมัครใจมา เช่น กลุ่มพายุ คือ อาสาด้วยใจให้เจ้าหน้าที่เมื่อมีค่าจ้างที่เกี่ยวข้องก็จะทำให้มีกำลังใจขึ้น

- การจ้างงานท้องถิ่น ก็เป็นสิ่งที่ดี เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน
- ผลด้านการสืบสวนจะเห็นผลชัดเจน ต้องมีส่วนได้ส่วนเสียจากผู้มีผลกระทบ
- ทุกวันพยายามมุ่งพัฒนาการสืบสวนด้านอื่น ฝ่ายตรงข้ามมียุทธวิธีที่ต่อต้าน เช่น เอา D.N.A. ของผู้นำศาสนาไปทิ้งไว้แล้วเจ้าหน้าที่รัฐไปเชิญผู้นำศาสนามาตรวจ D.N.A. เกิดการเข้าใจผิดระหว่างผู้นำศาสนากับเจ้าหน้าที่รัฐ

นายชีวพล เด่นชีวา

บางสิ่งบางอย่างเกินไป กรณีด้านตรวจต่างๆ หากมีเจ้าหน้าที่อยู่ทำไมไม่เก็บที่ก้นออก ถูกตำหนิมีบางครั้งมีเจ้าหน้าที่ไปตรวจ โดยเฉพาะเราเป็นเมืองท่องเที่ยว อะไรๆ ก็ตรวจเต็มไปหมด กรณีมีเจ้าหน้าที่ก็มีปัญหา ประชาชนเดือดร้อนเพราะด้านตรวจ

นายธานินทร์ ทองโชค

ความร่วมมือของประชาชนที่ไม่กล้าให้ความร่วมมือ อาจเป็นผู้ประกอบอาชีพที่ไม่สุจริตอยู่แล้ว เรื่องของใครของมัน แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพ คือ ปราบปรามพวกนี้ให้หมด

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง

ปัจจัยที่เป็นองค์ความรู้ให้การมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น มีปัจจัยอะไรหรือไม่ที่เรายังไม่ไปเหมือนมาเลเซีย เช่น วัฒนธรรม ประเพณี

นายไพสิฐ จารุงศา

ได้มีการทำรายการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยให้ประชาชนแจ้งความไม่พึงพอใจกับเจ้าหน้าที่ ได้มีหลายๆ กลุ่มประมาณ 1 เดือนกว่า ความร่วมมือจากประชาชนแจ้งมีน้อย ส่วนหนึ่งอาจกลัวเรื่องการร้องเรียนกระทบกับฝ่ายต่างๆ ส่วนใหญ่พูดสั้นๆ จะออกไปในแนวขอเพลงไปช่วยเป็นปากเสียงให้ใช้ช่องทางของวิทยุแห่งประเทศไทยเป็นรายการหนึ่งที่ สวท.ทำอยู่

นายพีรวัส เตธัชพรพงษ์

- ประเทศไทยเกี่ยวกับเรื่องนี้ภาครัฐและภาคเอกชนควรสนับสนุนให้มีความรู้มากกว่าปัจจุบัน หากประชาชนให้ความร่วมมือกับภาครัฐ คดีความต่างๆ จะลดน้อยลง
- การดำเนินมาตรการทางกฎหมายต้องทำอย่างจริงจังให้มาเลเซีย ตำรวจมองชาวบ้านในมิติหนึ่งของไทยยังไม่ถึงระดับนั้น ในส่วนของการกระทำความผิดอย่างจริงจังหรือรุนแรง เช่น มาเลเซีย จะปกปิดชื่อบุคคลที่ให้ข้อมูลเป็นความลับมากที่สุด เช่น การสืบพยานล่วงหน้าควรเสนออัยการสืบพยานล่วงหน้า
- รัฐต้องส่งเสริมประชาชนด้านการศึกษาอาชีพ ให้ความรู้เลี้ยงดูตนเองได้อย่างสุจริต จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากขึ้น

นายปฏิวัติ เด่นอร่ามคาน

- การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ประชาชนไม่ยอมพัฒนาตนเอง เช่น กฎหมายใส่หมวกกันน็อกจับบ้างไม่จับบ้าง
- จิตสำนึกในเรื่องกฎหมาย จะไม่ศักดิ์สิทธิ์เพราะเจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย น้ำมันเถื่อนเปิดขายตามถนน หน้าโรงพักยังค้างอยู่ คือ ไม่ได้ใช้กฎหมายจริงๆ จะคิดถึงลูกหลานไปตลอดชาติ หากไม่ได้ใช้กฎหมายจริงๆ ประชาชนมีส่วนร่วม ในส่วนของความสำเร็จ ชาวบ้านที่หนีคดี พ.ร.ก.ฉุกเฉินบางส่วนก็กลับมา

หาผู้นำในท้องถิ่น เป็นครูสอนโรงเรียนสามัญ แต่พอมีระเบิดก็ถูกใส่ร้ายหนีไปอยู่ที่มาเลเซีย ได้ติดต่อกลับมา เมื่อพิจารณาว่าไม่ผิดได้กลับมาอยู่สบาย อาจารย์บางคนโดน พ.ร.ก.ฉุกเฉิน อาจารย์ต้องไปอยู่ที่ส่วนหน้า บางครั้งคดีต่างๆ ก็แก้ได้ไม่ใช่แก้ไม่ได้

ร้อยตำรวจเอกกิตติศักดิ์ ศรีวิชัย

การใช้กฎหมายเคร่งครัด กระแทกกับวิถีชีวิตของชาวบ้านหรือไม่ทำให้รัฐบาลไม่ทำให้น้ำมันถูก ทำไมจึงไม่จับยาเสพติด มาจับน้ำมันทำไม แต่คนที่จับยาเสพติดมีปัญหาเพราะกลุ่มนี้มีอำนาจเงินมาก เมื่อจับทั้งป้องกันและปราบปราม เพราะอำนาจเงินและอิทธิพลทำให้ข้าราชการตำรวจหลายคนไม่กล้าจับ

พันตำรวจเอกนิธินัย หลังยาหน่าย

วัฒนธรรมของบ้านเรามีวัฒนธรรมที่อุปถัมภ์ เคยมีประสบการณ์ในการเข้าไปพูดคุยกับพวกที่ถูกออกหมาย จึงคิดว่าต้องให้ความรู้ความเข้าใจ พ.ร.ก. หรือ พ.ร.บ.ต่างๆ ในภาพรวม แล้วมี 3 อย่าง ที่ให้ประชาชนร่วมมือ

- 1) สร้างความเชื่อถือไว้วางใจ
- 2) สร้างความชอบพอ
- 3) สร้างแรงจูงใจ

ร้อยตำรวจเอกกิตติศักดิ์ ศรีวิชัย

ความประพฤติของส่วนบุคคล คือ จิตสำนึกร่วม ครอบครัว การถูกอบรมบ่มเพาะ การศึกษา การปลูกฝังทางความคิด ต้องปูพื้นฐานหากสามารถวิเคราะห์ด้วยตนเองโดยใช้เหตุผล การสร้างข่าวลือมากกว่าข้อเท็จจริง สิ่งที่มาคือ การขาดความเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่

- เรื่องพ.ร.ก. อยู่ในโครงการพาคนกลับบ้าน คนที่มีความกลัว พ.ร.ก.ซึ่งไม่ได้บอกว่าเป็นผู้ต้องหา ถ้าพิสูจน์ได้ว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องจริงๆ ก็สามารถกลับบ้านได้

- จุดตรวจ ด่านตรวจ จุดสกัด ด่านตรวจต้องมีคน 24 ชั่วโมง จุดตรวจจะตรวจเป็นช่วงๆ จุดสกัดเป็นการตั้งจุดตรวจตามยุทธวิธี คือ ไม่เป็นเวลา ไม่เป็นพื้นที่ เครื่องกีดขวางที่อยู่ติดกับถนนเพื่อปรับการจราจรของฝ่ายตรงข้าม หากสามารถสอนวินัยต่างๆ จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง

รูปแบบที่จะนำไปจัดการความรู้ให้กับประชาชนควรมีรูปแบบอย่างไร

นายไพสิฐ จารุพงศา

ควรให้ระดับบนให้รูปแบบมาให้ระดับล่างปฏิบัติ

นายพีรวัส เตธิษพัชรพงษ์

อยากให้ส่วนกลางเป็นฝ่ายสนับสนุนหรือพี่เลี้ยงผู้นำท้องถิ่น ทางด้านเศรษฐกิจ ศาสนา สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ให้รางวัลสนับสนุนให้กับประชาชน

นายปฏิวัติ เด่นอร่ามคาน

ระดับล่างไม่ควรจะไปท้อถอย เรื่องแบบนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านมีจิตสำนึก ให้ชาวบ้านในหมู่บ้าน ตำบล ที่สำคัญ คือ ผู้นำต่างๆ อย่าไปท้อในเรื่องนี้จนกว่าประเทศเราประชาชนมีความรู้ในเรื่องนี้พอ

ร้อยตำรวจเอกกิตติศักดิ์ ศรีวิชัย

ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ประชุมชาวบ้านเดือนละ 2 ครั้ง นอกจากนั้นยังเป็นหัวหน้าหน่วยในองค์กรต่างๆ หลายองค์กร เช่น

- โครงการที่สร้างรายได้ให้กับประชาชน ให้ประชาชนได้มีความสุข โครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติด
- โครงการอาสาสมัครพิทักษ์เมือง พิทักษ์ชุมชนให้เห็นว่าตำรวจทำงานอย่างนี้แหละเหนื่อยจริงๆ
- การสร้างความจริงใจให้กับประชาชนจะสร้างความร่วมมือที่ได้รับจากประชาชน

พันตำรวจเอกนิตินัย หลังยาหน่าย

มีปัญหายาวนานพอสมควร รูปแบบการก่อเหตุเปลี่ยนไป เยาวชนรุ่นใหม่มาสร้างขึ้นในภายหลัง รุ่นใหม่ถูกฝังชิปหรือปลูกฝังต่อเนื่อง ต้องพยายามไม่ให้ถูกฝังชิปต่อเนื่องจากเด็กรุ่นใหม่

- หน่วยงานต้องรับผิดชอบไม่ให้เด็กถูกล่อลวงสั่งสอนในเรื่องการก่ออาชญากรรม
- ส่วนราชการต่างๆ ที่เข้ามาดำเนินงานในพื้นที่การดำเนินงานตามโครงการหน่วยงานที่รับผิดชอบเมื่อดำเนินการแล้วมีการประเมินผลว่าสำเร็จตามโครงการหรือไม่ อย่าให้มองว่าเข้ามาใช้เงินงบประมาณมาแบ่งปันกัน

นายชีวพล เด่นชีวา

เป็นวิชาการที่ถูกต้องที่พ.ต.อ.นิตินัย หลังยาหน่าย ได้พูดมา แต่การที่พวกเราจะนำมาใช้ คือ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสำคัญมาก คือ จะให้เป็นคนในพื้นที่เข้าไปทำงาน จะเป็นผลต่อการช่วยในเรื่องความไม่สงบ ให้เด็กในพื้นที่ คือ เด็กใน 3 จังหวัดเข้ามาทำงานจนเป็นหัวหน้าประจำการ บอกได้เลยถ้าข้าราชการเป็นเด็กพื้นที่จะทำให้เกิดผลดีได้มากที่สุดทีเดียว

นายธานินทร์ ทองโชค

การสร้างชุมชนเข้มแข็งมีสำนักประชาชนในพื้นที่ หรือผู้นำในพื้นที่ ผู้นำศาสนาในพื้นที่ของจังหวัด มีส่วนสำคัญที่สุทธองจากผู้นำศาสนา คือ ผู้นำในท้องถิ่น หากผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนามีคุณภาพ ประชาชนในพื้นที่จะมีคุณภาพด้วย

การประชุมครั้งที่ 8 การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการมีส่วนร่วมและถอดบทเรียนเพื่อพิจารณาร่างคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

การประชุมเพื่อพิจารณาร่างคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในวันศุกร์ที่ 9 สิงหาคม พ.ศ.2556 ระหว่างเวลา 09.00 -12.00 น. ณ ห้องประชุมเรือนแก้ว โรงแรมหาดใหญ่รามา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย

1. พล.ต.ท.ดร.ณรงค์	กุลนิเทศ	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. ดร.ปัญญารัตน์	ปานทอง	นักวิจัย
3. พล.ต.ต. สุเมธ	พงษ์ลิมานนท์	นักวิจัย
4. พล.ต.ต.หญิง สุวิไล	คุณาชีวะ	นักวิจัย
5. นายกฤษฎา	บุญราช	ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา
6. พ.ต.อ.พงษ์ศักดิ์	โสภัย	ที่ปรึกษา ศชต.
7. พล.ต.ต.จำรูญ	คชาสิทธิ์	ผู้บังคับการอำนวยการ ศชต.
8. พ.ต.อ.นเรศร์	อินทรพรหม	รอง ผบก.ภ.จว.สงขลา
9. นางสาวภาวิณี	ศศานนท์	ผอ.สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (ช่อง 11)
10. รศ.ณอมศรี	อินทนนท์	รองอธิการบดี ม.สงขลานครินทร์
11. พ.ต.ถวัลย์	ราชชมภู	ช่วยราชการกองข่าว มณฑลทหารบกที่ 42
12. นายชัยกฤต	หมอกจันทร์	นิติกรจังหวัดสงขลา

ก่อนที่จะเริ่มการประชุมประธานในที่ประชุม คือ พล.ต.ท.ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ ได้มอบร่างคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้กับผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถอดบทเรียนการดำเนินงานในการร่างคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

นายกฤษฎา บุญราช ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

ในเรื่องของการจัดการความรู้ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในจังหวัดสงขลา ยังมีพื้นที่ความมั่นคง ซึ่ง 4 อำเภอ อำเภोजะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย ติดกับพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา

- 4 ปีแรก (พ.ศ.2551 - พ.ศ.2553) คดีความมั่นคงใกล้เคียงกับ 3 จังหวัด
- 3 ปีหลัง (พ.ศ.2554 - พ.ศ.2556) ใน 4 อำเภอ มีเพียง 2-3 ครั้งในอำเภอสะบ้าย้อยและอำเภอเทพา เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น
- ฝ่ายตรงข้ามอาจไม่รู้เขตปกครอง พื้นที่ด้านความมั่นคง หน่วยเฉพาะกิจสงขลา หรือหน่วยตระเวนชายแดน เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ.2556 กอ.รมน.ได้แบ่งภารกิจในอำเภोजะนะ และอำเภอนาทวี เข้าไปดูแลมากขึ้น ดังนั้น หน่วยเฉพาะกิจ จะมุ่งเน้นในอำเภอเทพาและอำเภอสะบ้าย้อย เมื่อจังหวัดสงขลาเข้าไปรับผิดชอบด้านความมั่นคง คือ อำเภोजะนะและอำเภอนาทวี

- บทเรียนจากการปฏิบัติงาน

4 อำเภอนับถือศาสนาอิสลาม อิสลามยึดหลักคิดกับศาสนาอื่น วิถีชีวิตต้องชลิบอวัยวะเทศ ตายไปใช้อิหม่ามทำศพ อิสลามจริงๆ ต้องอิงกับหลักเกณฑ์ของกฎกติกาประจำหมู่บ้าน ทางเหนืออิสลามอิงกับหลักกฎหมาย แต่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อิงกับ**หลักศาสนา**

(1) อำเภอนาทวี และอำเภอนะจะให้ทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อุกมปากะ คือเป็นหลักการที่อิงทั้งกฎหมายและศาสนาอิสลาม กำหนดกฎกติกา ถ้าไม่ไปทำการละเมิด หากติดบูหรี่ หรือ 4x100 จะต้องหาไปดวะหรือให้หมอนามัยรักษา หากไม่อย่างนั้นแล้วอิหม่ามจะไม่ไปร่วมพิธีในสังคม จะต้องมีการไปดูแลแก้ไขเป็นบทที่ 1 ในการมีส่วนร่วม

(2) 1 ก.ค.56 โดนระเบิด 2 ก.ค.56 ไปประชุม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หากทางฝ่ายตำรวจนำเครื่องมือพิเศษไปตรวจสอบแล้วเข้าไปตรวจค้นปิดล้อม ขอให้กำนันผู้ใหญ่บ้านพาเข้าไปตรวจค้น แต่กรณีพบเหตุการณ์ซึ่งหน้าให้ตำรวจค้นจับกุมได้เลย

(3) การที่กลุ่มอ้างว่าเป็น บี.อาร์.เอ็น. บอกว่าผู้รุกรานชาวอิสลาม ทางจังหวัดสงขลาทำ YouTube “อุกมปากะ” ชี้แจงให้ประชาชนทราบความจริง

(4) ในกรณีที่เกิดปัญหาขึ้นแล้วในตำบลใด หมู่บ้านใด เช่น การพนันสืใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น การพนันสืในอำเภอนาทวี หากมีเรื่องการวางระเบิด คนที่จะไปจัดการ คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครั้งนี้ก็เหมือนกันให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไปเอาสืที่พนไว้ออกไป

- บทบาทของตำรวจ ทหารเป็นผู้กำกับดูแลผู้นำศาสนา ซึ่งใช้ประมาณ 2-3 เดือน ที่กลับมาคือได้ชาวบ้านเป็นหูเป็นตาให้เขามา ชาวบ้านเข้ามาจับมทบในการแก้ปัญหา

(5) ใน 4 อำเภอมียาหมายจับ 19 หมาย ให้ปลัดอำเภอประจำตำบลให้ไปเจรจากับพ่อ -แม่ พี่น้องให้บอกกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ติดต่อขอมอบตัว ทางจังหวัดจะช่วยให้มีหลักประกันทางด้านทหาร Model ที่เล่าให้ฟัง รัฐให้การช่วยเหลือ ผู้ใหญ่บ้านได้เงินเพิ่มพิเศษ = 15,000 บาท/เดือน ผู้ช่วยได้เงินเพิ่มพิเศษ = 7,800 บาท/เดือน

(6) หากเล่าให้คณะผู้วิจัย พื้นที่ 3 จังหวัด และ 4 อำเภอ จะได้เปรียบกว่าทางเหนือ ที่อื่นจะมีผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แต่ใน 3 จังหวัด และ 4 อำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน มีผู้ช่วยได้ถึง 7 คน และกรรมการปกครองยังให้เงินเดือนพิเศษให้อีก 20,000 บาทได้นำงบประมาณส่วนนี้ไปช่วยในโครงการ “อุกมปากะ” หากผู้ใหญ่บ้านบอกว่า 7 คนไม่ไหว ให้มาคนเดียว ก็อาจแบ่งเป็นพื้นที่กันไปก็ได้ ให้เขาจับคู่เป็น Buddy หากทางฝ่ายตำรวจ ฝ่ายปกครอง จะนำเอาลักษณะแบบนี้

หมู่บ้านจะใช้เดือน 1 แสนบาท/เดือน ผู้ใหญ่บ้านใช้เดือนละ 1 แสน แล้ววันดีคืนดีให้มีการชักธงอื่นเหนือธงไตรรงค์ก็ได้ นี่คือนโยบายที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาใช้

ปัญหาอุปสรรค

1) ข้อตกลงในการสลับหมุนเวียนในการเข้าเวรยาม

2) ทหาร ตำรวจ บางหน่วยงานมองว่า ผู้นำทางศาสนาเป็นฝ่ายรัฐ บางทีครองครัวโดนจับข้อหาว่าเป็นแนวร่วม อยู่ที่ชาวบ้านมีที่อยู่ 5 ไร่ ถูกชักชวนให้ไปเผาโรงเรียน คือสิ่งที่พนักงานสอบสวน ฝ่ายปกครอง ต้องทำงานร่วมกัน แนวร่วมไม่ได้ทำด้วยความตั้งใจ ต้องหาทางแก้ไข

3) คดีหลายคดีหากใช้แต่แหล่งข่าวอย่างเดียว จะผิดพลาด ต้องใช้นิติวิทยาศาสตร์เข้าไปช่วย พื้นที่ยะหาและบันนังสตา เป็นพื้นที่ดินดี เขตป่าสงวน หากตกลงกันไม่ได้แล้วไปหาว่าคนนี้เป็นแหล่งข่าวใหม่ หากไม่ใช้กระบวนการชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วม หากไม่เข้าใจ ไม่เข้าถึงจะทำให้กระบวนการมีการสลับซับซ้อน

4) ชาวบ้านอ้างกลัวอย่างเดียว จึงทำให้ผู้นำท้องถิ่นอ้างหลักศาสนาอิสลามว่าไม่ควรไปยุ่งกับชาวบ้าน เป็นเรื่องที่เกิดปัญหา

- จะได้อยู่ในคู่มือว่า โครงสร้างของอิสลามเป็นอย่างไร เริ่มที่ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาล
- ในการประชุมผู้ใหญ่บ้าน ต้องใช้สารวัตรใหญ่ หรือปราบปรามมาร่วมประชุมด้วย ก่อนออกหมายจับ ควรให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วม
- มีนิติกรประจำจังหวัด ให้นิติกรมาร่วมคิด

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง ผู้วิจัย

ความรู้ของผู้ว่าราชการจังหวัดได้เอามาจากภาคปฏิบัติจริง เมื่อได้ฟังแล้วซาบซึ้ง การทำงานร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน ดำรวจ ช่วยรักษาความปลอดภัย ความรู้ของผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นส่วนหนึ่ง สมควรแล้วที่ได้เลือกเอาจังหวัดสงขลา บทเรียนนี้กำหนดให้ แล้วจะมีการประชุม

พ.ต.อ.พงษ์ศักดิ์ โสภัย ที่ปรึกษา ศชต.

น่าจะเพิ่มเติมของการวิเคราะห์ คือ การเจรจาสันติ ภาพที่เกิดขึ้น กรอบความคิดของ ปี.อาร์.เอ็น. และกรอบความคิดของเราคนละกรอบ ซึ่ง ปี.อาร์.เอ็น. ต้องการเป็นรัฐอิสระ แต่มีหลักว่า

- 1) มีเจ้าภาพในการเจรจา
- 2) มีการอดทนอดกลั้นในการหยุดยิง
- 3) ในกรอบที่ว่ายังไม่มีเอกภาพในแนวคิด มีกองกำลัง คือ การสร้างความรุนแรงจะทำให้เกิดอำนาจต่อรอง การเจรจาสันติภาพ ต้องมีเอกภาพทุกฝ่าย เราต้องคุ้มกันให้ได้
- อะไรที่ยอมรับกันได้ให้หลักรัฐศาสตร์มากกว่านิติศาสตร์
- 4) ประชาชนคือหัวใจที่สำคัญที่สุด เจ้าหน้าที่รัฐต้องเข้าใจตัวของประชาชน ต้องเข้าใจจริง บุคลิกภาพ ค่านิยมของชาวบ้าน

- ชาวบ้านเอาหลักศาสนาเป็นวิถีชีวิต

ผู้นำศาสนามี 2 ประการ

- (1) ความหวาดกลัว
- (2) ร่วมกับเขาได้อย่างเต็มที่

- งานวิจัยไม่ต่ำกว่า 20 ชิ้น 29 หน่วย คือ หน่วยที่ได้รับความเชื่อถือของประชาชนมากที่สุด คือ ศาสนา การสร้างภาคีเครือข่ายทางศาสนาหากระดับอุสตารัต หรือผู้นำโรงเรียนได้พูดเรื่องศาสนาที่ถูกต้อง ทำให้มีประวัติศาสตร์ในเชิงสร้างสรรค์

- ผู้นำศาสนาใช้วิถีชีวิตตามหลักเชื้อชาติ ไม่ยอมสอนศาสนาในการขึ้นนำ จึงทำให้ถูกยิง หากได้คนแบบนี้มาขยายให้มากขึ้น ได้รับคำสอนทางศาสนา การเข้าใจพี่น้องประชาชน สงครามครั้งนี้เป็นสงครามความคิด ความรู้สึก ต้องสร้างการรับรู้ให้เกิดความคิดใหม่ หากไม่สามารถสร้างการรับรู้ได้ก็จะไม่สำเร็จ

- ปี.อาร์.เอ็น. จะมี 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ

ส่วนการนำ คือ ประธานและรองประธาน

ส่วนปฏิบัติงานกลาง (KDP)

ถามว่าขณะนี้ได้เจรจาถูกต้องหรือไม่ ตอบว่าไม่ใช่

- บาซอ เป็นผู้นำที่มีอิทธิพลมากที่สุด
- พูลเเอง เปรียบเสมือนผู้นำศาสนา

- บี.อาร์.เอ็น. เพื่อจีฮาด ปัตตานี ที่สำคัญคือ ไม่เอาเรื่องการเจรจาต่อรอง นี่คือ กรอบหลักจึงใช้วิธีการรุนแรง เช่น มะรือโซ ซึ่งกลายเป็น Idol ของบุคคลต้นแบบของเยาวชน ซึ่งใช้มะรือโซเป็นต้นแบบ เขาต้องการเอาคืนไปเป็น 2 เท่า **จะสร้างความรุนแรงเพื่อ**

1) ไม่เอาด้วยเรื่องการเจรจา

2) ต้องการให้ OTC เป็นผู้เจรจา ต้องใช้ความรุนแรงในการกำหนดคู่เจรจา เน้นหัวข้อการเจรจา

- ขณะนี้จะมีจิตวิทยาในการต่อต้านรุนแรงอย่างมาก สร้างการยอมรับในเวทีของต่างประเทศ เช่น OIC , UN เพราะต้องการสร้างเป็นแบบติเมอร์ตะวันออก ซึ่งเป็นรัฐบาล และในที่นี่ก็จะประกาศเป็น **ปัตตานี ดาลุสราม** การเจรจา คือ เริ่มจากใช้เวลา 10-15 ปี อาจสำเร็จได้ 10-15 ปี น่าจะเอามาเป็นเขตปกครองพิเศษ

ในติเมอร์ตะวันออก รู้สึกผิดหวัง แต่หากอยู่กับ อาเจ็ค คือ เขตปกครองพิเศษ ซึ่งเป็น Frees Station จะทำไม่ได้

ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง นักวิจัย

มองว่าประชาชนเป็นตำรวจ หรือตำรวจเป็นประชาชน การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

พ.ต.อ.สมศักดิ์ โสภย์ ที่ปรึกษา ศชต.

ประชาชนเป็นตำรวจ การแสวงหาความร่วมมือ

ในปี พ.ศ.2521 เอาโครงการตำรวจมวลชนสัมพันธ์ของ พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก เป็นทฤษฎีรูปแบบของการแก้ปัญหาในสงครามการเมือง ซึ่งเป็น Map หรือ Psychological ซึ่งโจรใช้หมด

- Model แรกเอาไปใช้แก้ปัญหาคอมมิวนิสต์

- จะเอาไปใช้ ทั่วไปได้หรือไม่

ทฤษฎีใหม่ คือ ตำรวจผู้รับใช้ประชาชนต่างกันว่า **ตำรวจชุมชนสัมพันธ์** ปัญหาที่เกิดขึ้น ตำรวจรู้ปัญหาของชุมชนในตัวเอง ตำรวจที่เป็นอยู่ตรงนั้น จะเป็นผู้ประสานงาน

พล.ต.ต.จัญญ์ คชาสิทธิ์ ผบก.อำนวยการ ศชต.

- ขอเพิ่มเติม คือ ทหาร ตำรวจ มีหน้าที่ซึ่งปฏิบัติ ต้องรักษาความสงบของบ้านเมือง การได้รับการศึกษาจะปลายเหตุ แต่น้ำหนักจริงๆ แล้ว คือ การศึกษาจะเป็นตัวสำคัญในการให้น้ำหนักมาก เด็กหากได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง จะให้แนวคิดไปในทางที่ถูกต้อง

- จังหวัดยะลาจะมีการศึกษาธิการเขต 12 ได้นั่งสนทนาร่วมรับประทานอาหารกับชาวบ้าน พบว่า โดยจริงๆ แล้ว กระทรวงศึกษาธิการ เอกชนจะมีมาก โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เดิมซึ่งขึ้นอยู่กับอำนาจของปลัด การดูแลไม่ทั่วถึง เพราะไม่มีกำลังพลซึ่งดูแลจะมีศักยภาพมากกว่า พอลงไปไม่ถึงกำกับไม่ได้ ครูที่สอนจะสอนอะไรบ้าง ปัจจุบันยังมีอยู่ครูที่มาสอนในโรงเรียนเอกชน จะทราบได้อย่างไรว่าเขาสอนอะไรไปบ้าง ตำราที่มาแต่ละรอบจะทำให้สูญเสียไปเปล่าๆ ไม่ใช่ทำงานตามระบบเดิมๆ **กระทรวงศึกษาธิการ** จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาขึ้น สำหรับตำรวจ ทหาร ปัจจุบันเครื่องมือดีมาก ใช้หลักวิทยาศาสตร์ เป็นที่ยอมรับอย่างชัดเจน เช่น มีเครื่องมือที่ดี มีระบบที่ดี แต่ก็ยังมีมากอยู่เช่นกันปริมาณเพิ่มมากขึ้น

พ.ต.อ.นเรศร์ อินทรพรหม รอง ผบก.ภ.จว.สงขลา

ส่วนใหญ่เด็กมีความรู้น้อย ไปอยู่ที่ปอนาะ ตาฎีกา วิถีชีวิตอยู่แบบง่าย ๆ โบราณสมัยเก่าเมื่อเราเจริญ ก็ไปเปลี่ยนแปลงระบบความเจริญของเขาไป ขณะเดียวกันวิถีชีวิตมาทางศาสนา มีภรรยา ลูกมาก จึงถูกชักจูงได้ง่าย ถูกปลุกฝังได้ง่าย กลางคืนเอาไปฝึก การศึกษาเข้าไปไม่ถึง บางที่ไม่มีธงชาติไทยขึ้น เวลาพูดก็ไม่ใช้ภาษาไทย นโยบายอุดหนุนค่าหัวคนละประมาณ 20,000 บาท จะมีการเปลี่ยนโยกคนเพื่อต้องการงบประมาณ ภาษาไทยไม่รู้ยังไม่รู้จักธงชาติ เริ่มจะดีขึ้นเมื่อมีเหตุเข้ามา รายได้ไม่ได้เป็นเจ้าของสวนยาง ลูกเยอะ ญาติเยอะ เมื่อไปเรียนปอนาะ ตาฎีกา ที่เก่าๆ ขึ้นมา เอาคนเก่าแล้วสอนเด็กๆ ขึ้นไป เรียนทำระเบิดบ้าง ส่วนหนึ่งแยกมาจากประเทศอินโด มาทางแถวพังงา แล้วตีเรืออ้อมเข้ามา ต้องการครูสอนศาสนา เป็นแบบเข้มพวกนี้ส่วนใหญ่วางระเบิดที่ได้เงินไป 2,000 – 3,000 บาท หากมีแนวความคิด มีอุปกรณ์เครื่องมือแล้วยังจับ เหตุที่ยิงกันที่ระแงง ความมั่นคง คือ การยิงเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทางใต้เมื่อยิงกันแล้วบอกว่าเป็นความมั่นคง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องส่วนตัว แต่มาใส่เป็นเรื่องความมั่นคง

- การศึกษาไปไม่ถึงทุกโรงเรียน
- สมัยแต่เดิม ยิงเจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดความกลัว พอมีเหตุถูกยิงทำให้เกิดความกลัว รถทัวร์ ออกไม่ได้ไม่ค่อยมีคน ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ซึ่งส่งไป เข้าไปอยู่รู้จักขนบธรรมเนียมหรือไม่ ความเป็นอยู่ละเอียดอ่อนเขาคิดอยู่เสมอว่า ทำไม่ถึงไม่ให้เกียรติเขา ไปรุกรานแผ่นดินของเขา มองว่าเราเป็นผู้บุกรุกเขา มีคนๆ หนึ่งเขียนหนังสือ แล้วสัมภาษณ์ลูกน้องเขา มองว่าเราไปรุกรานประเทศเขา
- ภาษา เขารู้เรา แต่เราจะไม่รู้เขา อยู่มาฟังภาษาไม่รู้เรื่อง ควรรู้บ้างว่าเขาเรียนอะไรมาบ้าง
- ความจริงใจในการทำงาน มีความจริงใจขนาดไหน รู้หรือไม่ เข้าใจถึง 3 คำหรือไม่ ต้องส่งไปปฏิบัติหน้าที่ เข้าใจหรือไม่ว่าประวัติความเป็นมาของเขาเป็นอย่างไร
- เมื่อเข้าใจแล้วต้องเข้าถึง ผูกเสี่ยวแบบอีสาน เป็นเพื่อนตาย พัฒนาสิ่งที่เขาไม่ทันสมัย ในขณะเดียวกันต้องพัฒนาให้เขาเข้าใจในทุกๆ เรื่อง Internet ความเร็วสูง ทำสิ่งดีและสิ่งไม่ดีไม่ควรทำวัฒนธรรมต่างๆ คล้ายๆ กัน ทุกอย่างเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
- ทั้งหมดที่อยู่มา คือ วิสัยทัศน์ “ 3 จังหวัดนออยู่ เขตชุมชนธรรม ” ต้องเขตชุมชนธรรม ถ้ามัวเราขาดอะไรบ้าง ของเขาจะละหมาดทุกวัน เอาสิ่งพวกนี้ลองมาพัฒนาดู
- สมัยก่อนมีตำรวจบ้าน ตำรวจร่วมมวลชนลดอาชญากรรม ให้แต่ละคนขึ้นมาคล้ายๆ กัน เหมือนตำรวจบ้าน

น.ส.ภาวิณี ศศานนท์ ผอ.สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (ช่อง 11)

สิ่งที่เป็นประโยชน์ คือ ขอให้เจ้าหน้าที่ได้มาทำข่าวเผยแพร่ ซึ่งเป็นงานสำคัญ สื่อมวลชนเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ เราไม่เกี่ยวโดยตรงก็โดยอ้อม การศึกษาตั้งแต่เกิดจนตาย สื่อมวลชนภาครัฐให้ความสนใจ ต้องรู้จริงๆ ในระดับบ้านหรือระดับชุมชน ต้องรู้ให้จริง สืบสาวให้ได้ หลังจากนั้นเราต้องรู้ว่าสถิติที่ได้จากการวิจัยจะเน้นอย่างไรที่จะให้ได้รับอย่างไร มุมมองของสื่อโทรทัศน์ คนที่รู้จริงๆ จะไม่มีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วม คนที่รู้จริงๆ ไม่มีการศึกษาที่เข้าไม่ถึง ความจริงใจมีมากน้อยแค่ไหน คณะทำงานชุดนี้จริงๆ แล้วใน 1 ตำบลหรือ 1 หมู่บ้าน หากไม่มีการสำรวจจริงๆ อาจทำให้ไม่ได้สมบูรณ์แบบ การศึกษาอาจมีปัญหา ควรมีการศึกษาระดับปัญหาในแต่ละหมู่บ้าน

รศ.ณอมศรี อินทนนท์ รองอธิการบดี ม.สงขลานครินทร์

จะเอาอย่างไรกับเด็กมุสลิม เด็กที่มาเรียน การมาเรียนในส่วนที่มาเรียน ทักษะคติ ในส่วนที่เป็นครูผู้สอน หากมีปัญหาเรื่องต่างวัฒนธรรม ตัวเองเป็นพยาบาล จะไม่แตะเรื่องศาสนาอยู่แล้ว ภูมิปัญญาในเรื่องของการศึกษา จะทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีการปรับทัศนคติ น่าจะทำให้ดีขึ้น

พ.ต.ถวัลย์ ราชชมภู ช่วยราชการกองข่าว มทบ.42

ทหารที่มาทำงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ การศึกษาจะไม่มีมากนัก บางครั้งจะต้องจัดธรรมะ เข้ามาสอนให้ ซึ่งจะไม่เข้าใจว่าการสอนนี้จะสอนอะไร การสอนให้ยุมุสลิม เพราะได้ยืมกันมานาน เด็กที่มาจะรู้เรื่องในการทำงานที่เคยมีการอบรมในสิ่งที่ไม่ถูกต้องกันมา

นายชัยกฤต หมดจันทน์ นิติกรจังหวัดสงขลา

- การศึกษายังต่อยอดไม่ติด เพราะมุสลิมพออายุยังน้อยก็แต่งงานแล้ว ตอบโจทย์ ทำการบ้านลูกไม่ถูก จึงทำให้มีปัญหา แนวทางปอเนาะจะดีกว่า ลูกจะได้อะไรมาหรือเปล่า ครอบครัวอิสลามเป็นครอบครัวใหญ่ มีลูกหลายๆ คน เมื่อก่อนที่ดินเป็นเจ้าของโดยตัวเอง มีความเชื่อว่าได้ไปเมกกะแล้วจะดี จึงขายที่ดินเพื่อไปเมกกะ เมื่อกลับมาแล้วก็กลายเป็นลูกจ้างที่ตนเองเคยเป็นเจ้าของ เป็นลูกโซ่ที่ต่อเนื่องกันมา พอมีเหตุการณ์กระเทือนใจนิดหน่อย ก็จะถูกชักจูงใจได้ง่าย เมื่อส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปมากๆ แล้วสร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นหรือไม่ ที่ทำกันอยู่อาจทำให้ดีขึ้น เพราะอยากอยู่ มีสวัสดิการมาก ในสิ่งที่ผ่านมาการเข้าถึงจึงยังไม่เข้าถึง ไม่สามารถเข้าไปยื่นในใจของเขา หากเกิดความศรัทธาจะเกิดความเชื่อทั้งหมดบ้าน หากเข้าไปช่วยในสิ่งที่ถูกต้อง จะเกิดความเชื่อมากและศรัทธาทั้งหมดบ้าน ไปช่วยกันเอาหินมาถม เข้าไปคลุก การเข้าไปประชุมแบบเป็นทางการ จะไม่ออกจากใจ ต้องประชุมนอกรอบ เช่น บ้านน้ำชา นั่งกินกาแฟคุยกัน อาจได้ใจ ปัจจุบันความเป็นไปทั้งหลายยังไม่ออกจากใจ

พ.ต.อ.พงษ์ศักดิ์ โสภย์ ที่ปรึกษา ศชต.

พื้นที่ภาคใต้ ในการไม่ให้เกิดความสงบทุกวันนี้ที่รู้กันมา ปัญหาการศึกษาเป็นต้นเหตุของปัญหา การปลูกฝังความคิด ความเชื่อกันในแนวทางตามหลักศาสนา เชื่อชาติที่ถูกต้อง การมีกระบวนการ คือ ใช้สถาบันศาสนา トラบโดที่ไม่สามารถถอนตัวไม่มีพิษออก แล้วเอาต้นไม้สีขาวเข้าแทนก็ทำให้แก้ไขได้ยาก

- ทำอย่างไรถึงจัดให้มีการเรียนการสอนใน 3 จังหวัด และ 4 อำเภอ จริงๆ แล้วเป็นยุทธศาสตร์ในการต่อสู้ จบแล้วมีความรู้ความสามารถ ทำให้คนที่เป็นกำลังพลละทิ้งขบวนการต่อสู้ เช่น โรงเรียนปิดจะเผา โรงเรียน โรงเรียนเปิดก็ยิงครู แล้วไปประชาสัมพันธ์ ปีนึงเด็กจากโรงเรียนสามัญ จะลดไปประมาณ 20% เนื่องจากเพราะครูต้องถูกยิงตาย

นางสาวภาวิณี ศศานนท์ ผอ.สถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 ประจำจังหวัดสงขลา

Information Operation ข่าวที่จะนำเสนอในการออกอากาศ จะให้ความสำคัญในเรื่องของการปรับเปลี่ยนกระบวนการ ทักษะคติของกลุ่มเป้าหมาย สิ่งที่สำคัญสุด ซึ่งครอบคลุม 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง

- ประชาชนในพื้นที่
- เจ้าหน้าที่รัฐ
- กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง
- สื่อมวลชน
- ประเทศเพื่อนบ้าน

ซึ่งเป็นข่าวที่ตอบสนองความต้องการของผู้ก่อเหตุรุนแรง สื่อของรัฐหรือช่อง 11 ทำไมไม่สมบรูณ์แบบ เป็นเพราะว่านโยบายของรัฐบาล

- การปฏิบัติด้านข้อมูลข่าวสารที่ไปก่อเหตุรุนแรง ภาพที่ก่อเหตุทั้งหมดจะไม่โชว์ เป็นนโยบายของ รัฐบาล

พ.ต.อ.พงษ์ศักดิ์ โสภัย ที่ปรึกษา ศชต.

(1) คู่มือขอให้เป็นแนวทางการปฏิบัติ อยากจะให้แตกต่างจากคู่มือทั่วไปไปเชิงปฏิบัติ ทำอย่างไรจึงจะ ให้ทุกภาคส่วนมีเอกภาพในความคิด ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด

(2) ต้องเอาการเมืองนำแล้วทหารตาม แล้วเอาให้อยู่ ประชาชนจะอยู่ฝ่ายข้างชนะ เพราะประชาชน ตามด้วยบทเรียนเอาไปเสริม แล้วบทเรียนเอาไปนั่งในใจเขา

บทเรียน → การเมือง → การทหาร

ภาคผนวก ข ผู้มีคุณูปการ

ผู้มีคุณูปการ

การศึกษาวិจัยโครงการการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ดังนี้

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
พลเอกณพล บุญทับ	รองสมุหราชองครักษ์
ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย	ผู้อำนวยการฝ่ายชุมชนและสังคม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
รศ.ดร.ฤๅเดช เกิดวิชัย	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา
รศ. ดร.ช่วงโชติ พันธุเวช	อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
พล.ต.ท.ไพฑูรย์ ชูชัยยะ	ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
พล.ต.ต.ดร.อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์	รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจนครบาล
นายภุชญา บุญราช	ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา
นายประมุข ลมุล	ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี
พล.ต.ต.จำรูญ คชาสิทธิ์	ผู้บังคับการอำนวยการ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
พล.ต.มณี จันทรทิพย์	ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกปัตตานี
พล.ต.ต.เอกภพ ประสิทธิ์วัฒนชัย	ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี
พ.ต.อ.ต่วนแดร์ จุฑานนท์	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี
พ.ต.อ.ปัญญาวัฒน์ เพชรชุม	ผู้กำกับการ กองบังคับการสืบสวนสอบสวน
	ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
พ.ต.อ.พงษ์ศักดิ์ โสภัย	ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
พ.ต.อ.นรินทร์ บุษะมัญ	รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดยะลา
พ.ต.อ.นิตินัย หลงยาหน่าย	รอง ผบก.รท.ผกก.สภ.สุโงโก-ลก
พ.ต.อ.สมบัติ หวังดี	รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส (ผู้แทน ผบก.ภ.จว.นราธิวาส)
พ.อ.ณรงค์กร บัวเงิน	เสธ.จังหวัดทหารบกปัตตานี
พ.อ.สฤชดี สิงห์โยธิน	รอง เสธ. หน่วยเฉพาะกิจปัตตานี
พ.ต.อ.จรินทร์ ฉำทอง	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา
พ.ต.อ.เจริญ ธรรมขันธุ์	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบันนังสตา จังหวัดยะลา
พ.ต.อ.ไพโรจน์ หมั่นกล้าหาญ	ผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ กองบังคับการอำนวยการ ศต.
พ.ต.อ.ศักดิ์ดา เจริญกุล	ผู้กำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี
พ.ต.อ.สมพร มีสุข	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองนราธิวาส
พ.ต.อ.ประยงค์ โคตรสาขา	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรตากใบ
พ.ต.อ.ภักดี ปรีชาชน	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบาเจาะ
พ.ต.อ.จิระเดช พระสว่าง	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรระแงะ
พ.ต.อ.สุชาติ อัครจินดารัตน์	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรโคกโพธิ์
น.ท.ธรรมบุญ วรรณ ร.น.	ผบ.ฉก.นราธิวาส 32
นาวาตรีปริญญา แดงพลับ	รอง ผบ.ฉก.นราธิวาส 32

พ.ต.ท.ศิริวัฒน์ ปัญญาธนวัฒน์
 พ.ท.ธรรมรัตน์ อองพลากรณ์
 พ.ท.รังสรรค์ ฝั่งมณี
 พ.ต.ท.วสันต์ รักชาติพานิช
 พ.ต.ท.พิเชษฐ์ รักด้วง
 พ.ท.เอกพล เลขนอก
 พ.ต.ท.เฉลิมชัย บุญศิริ
 พ.ต.ท.ปรีชา กาญจนวงษ์
 พ.ต.ท.พงศ์พร พรหมณเฒ่า
 พ.ต.ต.อิทธิพล พรหมดวง
 พ.ต.ต.วันชัย นนทอ่อน
 พ.ต.ต.ดร.อาริย์ หัตถพันธ์
 พ.ต.ถวัลย์ ราชชมภู
 พ.ต.ต.มานพ บริพันธ์
 พ.ต.ท.ยม เวชสิทธิ์
 ร.ต.อ.สุเมธ กนกพรหมพันธ์
 ร.ต.อ.กิตติศักดิ์ ศรีวิจิตร
 ร.ต.อ.เสรี หะยิดิง
 ร.ต.อ.อาสบิน ปือราเต
 ร.อ.สิริพงศ์ วัฒนวิบูลย์
 ร.อ.กิตติพงษ์ มั่นเขตวิทย์
 ร.ต.ท.หญิง อรนาถ โตะแวง
 ร.ต.ต.สนิท ขวัญคำ
 ส.ต.ต.ชัยวัฒน์ อินอ่อน
 ด.ต.สมชาย ปานเอี้ยง
 นายบุญสืบ แซ่มซ้อย
 นายสนั่น พงษ์อักษร
 นายธนศร์ ลือแม
 นายธนา ยันตระโกวิท
 นายภูเกียรติ นิมนิยม
 อาจารย์ชลิตา ทาเจริญศักดิ์
 นายเกริกไชย ศรีศุภะเจริญ
 นายมหิธร กลั่นนุรักษ์
 นายชัชเนตต์ ดวงขวัญ
 นายจักริน อรุณจุพันธ์
 นายฮาгим พงตีกอ
 นายอัชฮาร์ สาริมะเจ๊ะ

รอง ผกก.ป.สภ.โคกโพธิ์
 ผอ.ฉก.ปน.24
 ผบ.ร้อย ฉก.ยะลา 15
 รอง ผกก.ป.สภ.เมืองปัตตานี
 รอง ผกก.สส.สภ.ตากใบ
 ทน.ผชว.พล.ร.15
 สบ.3 สภ.เมืองนราธิวาส
 พนักงานสอบสวน ผู้ชำนาญการพิเศษ
 วิชาการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ
 ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้
 สารวัตรอำนวยการ สภ.ยี่งอ (ผู้แทน ผกก.สภ.ยี่งอ)
 พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
 ช่วยราชการกองข่าว มณฑลทหารบกที่ 42
 สว.อก.สภ.บันนังสตา
 สว.สส.สภ.บันนังสตา จังหวัดยะลา
 รอง สว.ด้านตรวจคนเข้าเมืองนราธิวาส
 รอง สว.สภ.สุไหงโก-ลก
 สภ.ตากใบ
 รองสารวัตร
 พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
 นายทหารการข่าวหน่วยเฉพาะกิจนราธิวาส
 รอง สว.อก.สภ.บันนังสตา
 รอง สว.ป.สภ.มูโนะ
 ปลัดอำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา
 ผบ.หมู่กสภ.ศพฐ.10
 หัวหน้าผู้ตรวจราชการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 นายอำเภอโคกโพธิ์
 อำเภอสุไหงโก-ลก
 ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และการมีส่วนร่วม
 ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วม
 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 ผู้อำนวยการมูลนิธิศุภนิยามชุมชน
 รองผู้บัญชาการสำนักคดีเทคโนโลยีสารสนเทศ
 ผู้อำนวยการส่วน 2 กองกฎหมาย
 เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
 นิติกรชำนาญการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
 รองเลขาธิการ สมาพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย
 ประธานสมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย

นางสาวพลอยกมลวัน ัญญุสัณชัย
 นายณฤพล แหะละดี
 นายธนัญญ์ แสงมู่
 นายสารัช สังข์ชุม
 นายไพรี เขยชม
 คุณเพ็ญสุข เสียงเพรา
 นายมนตรี โกคานิตย์
 นางสาวสุรียา ดอเลาะ

นายศักดิ์ จิการประสิทธิ์พร
 นายรอมือลี มัสกอต
 นายอาบิ๊ง กาจะลา
 นายหม่อมด กาดัง
 นายมะยูไซอะ อาลีมา
 นายกูและ ต่วนออลง
 นายเกลิงศักดิ์ ยกศิริ
 นายพิทักษ์ ก่อเกียรติพิทักษ์
 นายสมศักดิ์ อิสริยะภิญโญ
 นายสมยศ เอี่ยมหงส์หม
 นางเบญจวรรณ ชูสาร
 นางมารศรี ชูสุวรรณ
 นายสนิท จองเดิม
 นายจรัญ รองสวัสดิ์
 นายชาลี ชีวะสารณ
 นางสุพิศ ขาวทอง
 นางสาวชีวาพร แก้ววงศ์
 นายหามะ ดือระ
 นายมาหมัดรูสลัน สลิม
 นายภูวนัย จันทรหอม
 นายสุรพร พร้อมมูล
 ดร.จรงค์ พลาชัย
 รศ.ณอมศรี อินทนนท์
 นายอาหะมะ บินอูเซ็ง
 นายอับดุลอาซิ เจะเต๊ะ
 นายไพสิฐ จารุพงศา
 นายพิรวัส เตธิษัชรพงษ์
 นายทิพย์เนตร นิลโอภา
 นายปฏิวัติ เด่นอร่ามคาน

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 ปลัดจังหวัดยะลา
 ผอ.ศูนย์วิชาการ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
 หัวหน้าฝ่ายปกครองเทศบาลนครยะลา
 รองผู้อำนวยการโรงเรียนสตรียะลา
 กรรมการ กกต.ยะลา
 ปลัดอำเภอเมืองนราธิวาส
 นักวิเคราะห์นโยบายและแผนศูนย์วิชาการ
 ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
 โรงเรียนบันนังสตาอินทรีนครฯ จังหวัดยะลา
 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเตาปูน จังหวัดยะลา
 นายกเทศมนตรีตำบลบันนังสตา อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา
 ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ต.เขื่อนบางลาง อ.บันนังสตา จ.ยะลา
 นายกเทศมนตรีตำบลเขื่อนบางลาง อ.บันนังสตา จ.ยะลา
 รองนายกเทศมนตรีตำบลเขื่อนบางลาง
 ปลัดจังหวัดปัตตานี
 นายกเทศมนตรีเมืองปัตตานี
 ประธานหอการค้าจังหวัดปัตตานี
 ม.สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี
 ครูชำนาญการโรงเรียนบ้านโคกโพธิ์
 ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา
 ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทรายขาว
 นายกเทศมนตรีโคกโพธิ์
 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี
 ปลัด อบต.ช้างให้ตก ตำบลช้างให้ตก อ.โคกโพธิ์
 อีหม่ามมัสยิดดารุลอาบีดีน ม.4 ต.นาเกตุ
 อีหม่ามมัสยิดนาค้อใต้
 รองนายก อบต.ช้างให้ตก
 นายอำเภอเมืองนราธิวาส
 อธิการบดีมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
 รองอธิการบดี ม.สงขลานครินทร์
 เลขาธิการเทศมนตรี
 นายก อบต.ยิงอ
 กรรมการหอการค้าจังหวัดนราธิวาส
 เลขาธิการนายกเทศมนตรี
 เจ้าหน้าที่ป้องกัน 3
 กำนันตำบลปาเสมัส

นายชีวล เด่นชีวา	ผู้นำชุมชนปือเรียง
นางสาวภาวิณี ศศานนท์	ผอ.สถานีวิทย์โทรทัศน์แห่งประเทศไทย (ช่อง 11)
นายธานินท์ ทองชโซค	ผอ.สวท.สุโขทัย-ลก
นางสาวกุศลิน สุวรรณโณ	นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ
นางสาวสุธานี บินตาละ	ผู้สื่อข่าวท้องถิ่นอำเภอสุโขทัย-ลก
นายชัยกฤต หมอกจันทร์	นิติกรจังหวัดสงขลา

คณะผู้ศึกษาวิจัย

ที่ปรึกษาโครงการ

1. พลเอกณพล	บุญทับ	รองสมุหราชองครักษ์
2. รศ.ดร.ฤาเดช	เกิดวิชัย	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
3. รศ.ดร.ช่วงโชติ	พันธุ์เวช	อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

หัวหน้าดำเนินโครงการ

พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ
ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต และวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผู้ร่วมดำเนินโครงการ

1. ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง
อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู ประธานกรรมการบริหารสาขาการปกครองท้องถิ่น
วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ
2. พล.ต.ต.สุเมธ พงษ์ลิมานนท์
อดีตผู้บังคับการ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 จังหวัดยะลา
3. พล.ต.ต.หญิงสุวิไล คุณาชีวะ
อดีตผู้บังคับการสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ ผู้เชี่ยวชาญของศาลทางด้านการตรวจลายนิ้วมือแฝง
4. ดร.ศรีปริยญา ฐปกระจำง
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ สำนักผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
5. นางสาววิรงรอง ทำโย (ผู้ช่วยนักวิจัย)
เจ้าหน้าที่หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา